

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ראשון

היכל
שמיני

ספר המאמרים תרפ"ח

מכבוד קדושת

אדמו"ר יוסף יצחק

זצוקלה"ה נב"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

הוצאה שלישית עם הוספות

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן סאָרקוויי

שנת חמשה אלפים שבע מאות ארבעים ושש לכריאה

מפתח כללי:

פתח דבר	iii
פאקסימיליא מגוכתי"ק של כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע	v
מפתח	iiiv
מאמרים	א-קצז
שיחות	קצט-רד
מכתבים	רה-רי
רשימה קצרה	ריא-רכד

נדפס בדפוס "עזרא"

ע"י מרדכי בן רחל ושלום דובער בן אסתר הדסה

פתח דבר

להוצאה הראשונה

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בזה ספר המאמרים
— תרפ"ח — אשר לכ"ק אדמו"ר (מהור"י) נ"ע.

* * *

כידוע' — בט"ו סיון תרפ"ז נאסר כ"ק אדמו"ר (מהור"י) נ"ע, יצא
לחירות בימי יב—יג תמוז שנה ההיא ובאסרו חג הסוכות' תרפ"ח נסע מלנינגרד
העתיק מושבו לעיר ריגא.

* * *

ספר זה כולל: א) המאמרים שאמרו (או כתבם) במשך שנת תרפ"ח,¹
ויצאו לאור בשעתם בקופיר, ומופיעים כעת בפעם הראשונה. ב) בסוף הספר
בתור הוספה — פאקסימיליא מגוף כתב יד קדשו (מכתב מיום ד' שבט
תרפ"ח). ג) שיחות. ד) מכתבים — משנת תרפ"ח. ה) תיאור' (קצר): 1)
ע"ד יציאת כ"ק אדמו"ר (מהור"י) נ"ע מרוסיא בתחלת שנת תרפ"ח. 2) ע"ד
ביקורו הראשון בעיר ווארשא בשנה ההיא.

לע"ע, לא נמצא תח"י גוף כתב יד קודש מהמאמרים, שיחות ומכתבים'
הג"ל, כי אם העתקה, ולכן אפשר שגם לאחר ההגהה שהשתדלנו בה, ימצאו
טעויות וכיר"ב.

מערכת „אוצר החסידים”

ר"ח סיון ה'תשל"ה, ברוקלין, נ. י.

- 1) בארוכה עדכ"ו — ראה ס' התולדות — אדמו"ר מהור"י (חלק גד, ירות"ו,
תש"ב, תש"ד), בעריכת הרא"ח ש' גליצנשטיין.
- 2) מסיפורי חסידים: אג"ש בקשו את כ"ק אדמו"ר מהור"י שישאר אצלם עד אחר
שבת בראשית והואיל לאמר: ב"ו נאך סוכות הנאב איך געהערט (מכ"ק אביו אדמו"ר
מהור"י), בהיותו על האוהל בראסטאוו, חצי אלול תרפ"ז, אויף ווייטער הנאב איך גיט געהערט.
3) לכד: ר"ה צהר תעשה, קטנתי, אין עומדין להתפלל, ועתה שמע, ועשו לי מקדש,
זכור — שאינם תח"י לע"ע.
- 4) לכד: אשרנו מה טוב חלקנו (קונטרס לב); עשרה שיושבין, זה היום (קונטרס
נט); היום הרת עולם (קונטרס א).
- 5) שנמצאים תח"י, וכאן המקום לעורר ולבקש את כל אלה שנמצא תח"י עוד
שיחות או מכתבים מתקופת זמן הג"ל, שלא נדפסו בספר זה, שיואלו להמציאם לנו
בכדי שנוכל לפרסמם, וזכות הרבים תלוי בהם.
- 6) כפי שנדפסו בס' התולדות הג"ל.
- 7) לכד ממכתב דיום ד' שבט אשר פאקסימיליא מגוף כתי"ק נדפס בספר זה.

כ"ה
א' ז' שבט תרנ"ו. כ"א.

אל יביגנו מנפ' ונאמרי התפילות
בי שבט אהרן ואמר. ב' קרינה יחיא.

שאלות ותשובות.

שאלה: החסידים זעמוב החסידות, סייא הקבלה בנפ' בקנין מרג
סופה, ואחרות אשר גם בחיי עליה. הכלים על המסקנה בקבוצה שלכך זו תפלה.
תשובה: יחיא קרינה ושנתי בשלח.

הנה ב' אהרן ואמר מן המאמרים על בנפ' החסידים: הנה תלמי
החסידות אחייבת אלמא נפ' תועב, מן בקלסו וכן בנפ' ב' אהרן אף עמו. וכ
כאשר קלסו לקריה, אשר הוא ענין דהתאן הקדוש, על החיים אשר נפ'ו הוב בן אמת
בביתו בן, ואחריה תוד להתפס גם בהנהגה עמו הנפ'יים. עם שרשו וקנין חיות.
והנה כנפי אשתי אל האמר הנהיב. ואחריה הנה הנקלם היחיד.
אשר ישנן בפמרה אהרן והתפילות יחיא. אל תפלו. הוא מלך עין על ידי הברכה טובה.
אשר בה זל ידה, ינפ' בארה, בלי הברך קשיב בעצה ובינפ' בהשקף, אלאות חיים, אשר
כי טוב, גם המעול התפילות, בנפ' וקלם שהיא.

הנה נפ' קמתם סה, אל ב' אהרן ואמר אהרן והתפילות יחיא
היחוד, בנפ' אהרן ואמר, כי סייא אהרן האמיר קופים התפלה בתפלה, וכן ב'
אהרן זעלפו, קע כי יהא קענפם האמרים בו סאנים בנפ'. וקבוצים בתחו
יחיא, זיהי קבוצות אלאות אהרן (אם בהיות בן ב') קעם בתש בתפלה, וקם
יחיא טובים השנים מן האמר, והנה יבדים טובים קושים.

פאקסימיליא מנוף כתב יד קודש כ"ק אדמו"ר (מהור"י) נ"ע

מ פ ת ה *

מ א מ ר י ם

א			
י	ליל ב' דר"ה		תקעו
קצו	ש"ת		שיר המעלות ממעמקים
כב	נח	— ריגא —	צהר תעשה
	וישב		ולא זכר
	י"ט כסלו		קטנתי
כח	מקץ, ש"ח		מצותה משתשקע
לז	ויגש		שאו מרום עיניכם
מח	ויחי		יודא אתה
			אין עומדין להתפלל
	בא	— ריגא —	ועתה שמע אלקינו
	תרומה		ועשו לי מקדש
	תצוה	— והארשא —	זכור
גב	פורים, בסעודה	— תו"ת, והארשא —	ויבא עמלק
נט	ב' ניסן, ברבים		כי ההרים ימושו
סח	ב' ניסן	— ריגא —	קול דודי הגה זה בא
פ	שחזהמ"פ		וטהר לבנו
פט	אחש"פ		מי כמוכה באלים
קג	תזו"מ		אריב"ל דבר זה כתוב
קיב	אחז"ק		אשרנו מה טוב חלקנו
			אריב"ל בכל יום ויום בת קול יוצאת כו'
קיט	במדבר		מעלבונה ש"ת
קצו	ליל א' דחה"ש		וידבר אלקים את כל הדברים האלה
קלו	ב' דחה"ש		ה' שמעתי שמעך
קמח	י"ב תמוז ברבים		עשרה שיושבין
קנג	י"ב תמוז סעודת הודאה קנג		זה היום עשה הוי'
קסח	נצוי		צעקו והוי' שמע

הו ס פ ו ת

היום הרת עולם — קנין החיים — אלול, ברבים קעט

(* כפי שנדפס ב"מפתח למאמרי אדמו"ר מהור"י צ" — בעריכת כ"ק אדמו"ר שליט"א. צהר תעשה : לא נגמר בגכתי"ק [נדפס לקמן בהוספות]. קטנתי : לא נגמר בגכתי"ק [לא נדפס]. מצותה משתשקע : מאמר זה והבאים אחריו עד ביום השמעי' תרפיט הו"ל בביכל קופיר ריגא. — לבד המאמרים : אין עומדין, ועתה שמע, ועשו לי, כי ההרים, עשרה שיושבין. אין עומדין להתפלל : לא נגמר בגכתי"ק [לא נדפס]. ועשו לי מקדש : לא נגמר בגכתי"ק. זה הי' המאמר הראשון שאמר בווארשא. על מאמר זה אמר כ"ק אדמו"ר : "מיט דעם מאמר ועשו לי מקדש הנ"ב אין קונה געזען ווארשא". (מסיפורי הרב ר"ש [ש"י] זאלמאנאח) [לא נדפס]. זכור : עפ"י דברי הר"י [ש"י] גארדאן שו"ב [לא נדפס]. ויבא עמלק : מאמר זה נתן כ"ק אדמו"ר במתנה לתו"ת (מסיפורי הרב ר"מ ש"י מענטליק).

אשרנו מה טוב : נדפס בקונטרס לב.
עשרה שיושבין : מאמר זה והבא אחריו נדפסו בקונטרס נט.
היום הרת : נדפס בקונטרס א.

ש י ח ו ת

קצו הנחה משיחת שמחת תורה תרפ"ח
קצט ר"ד בליל ש"ק (פ' תשא')

מ כ ת ב י ם

רטו	כ"ד תשרי תרפ"ח במרכבת המסע
רטז	כ"ט תשרי תרפ"ח
ריו	ב' דר"ח מ"ח תרפ"ח ריגא
רג	ה' ח' מ"ח תרפ"ח, ריגא
רד	א' כ"ה מ"ח תרפ"ח, ריגא
רד	ג' י"ט כסלו תרפ"ח, ריגא
ריח	ה' י"א שבט תרפ"ח, ריגא
רה	י"ט אייר תרפ"ח, ריגא
קלה	לד"ה ה' שמעתי שמעך
קמו	ט"ו סיון תרפ"ח, ריגא
רו	א' תמוז תרפ"ח, ריגא
קעח	אלול תרפ"ח, ריגא

ר ש י מ ה ק צ ר ה

רט	ההשתדלות ליציאת כ"ק אדמו"ר (מוהרי"צ)
ריא	נ"ע מרוסי'
ריו	הרבי יוצא את רוסי' ביקורו הראשון בווארשא

תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגיגנו. וצ"ל למה נא' בחדש סתם ולא נאמר באיזה חדש, אלא נותן בו סימני' בחדש בכסה ליום חגיגנו. והלא בתר' מקרא מלא דבר הכתוב בחדש השביעי באחד לחודש יהי' לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קודש, הרי אומר מפורש דזכרון תרועה שהוא יו"ט של ר"ה הוא באחד לחודש השביעי, ודוד בספרו מזכיר סתם ואינו מזכיר זמנו מפורש אלא נותן בו סימני' שהוא בכסה וליום חגיגנו, והלא כסא הרי"ע הכיסוי שהרי"ע ההעלם ומהו הסימן בזה. וכדאי' במד"ר (ויקרא) ר' ברכי' פתח תקעו בחדש שופר וכי כל החדשים אינו חדש (בתמי' וכי אין הירח מתחדש בכל חדש, מ"כ) אלא בכסה (פי' באותו חודש שהחדש מתכסה בו, מ"כ) וכל החדשים אינן נכסין (וא"כ הנה מזה שהחדש נכסה הרי אין הפרש באיזה חדש מתחדש השנה) אלא ליום חגיגנו (דהמובן מזה הוא דזה שהוא נכסה הוא חג. וצ"ל מהו ענינו ברוחני' דהכיסוי שהוא העלם הנה זה עצמו הוא חג. ומקשה במד"ר) והלא ניסן חדש נכסה ויש לו חג בפ"ע. אלא איזה חדש שנכסה ויש לו חג וחגו בן יומו אי אתה מוצא אלא בחדש השביעי. דבניסן הרי החג בפ"ע בי"ד הבאת קרבן הפסח ובט"ו חהמ"צ, אבל שיהי' החג בו ביומו אינו אלא בחדש תשרי שהוא נכסה ויש בו חג וחגו ביומו. וכן אמרו מפורש בר"ה (ד"ח ע"א וב') איזה חג שהחדש מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה. ולפי"ז הנה כסה פירושו כיסוי, והיינו ביום שהחדש מתכסה או הוא תקעו בחדש שופר, דאז הוא זמן דמצות תק"ש. והנה רש"י ז"ל פי' בכסה יום מועד קבוע לכך, זמן ליום הכסא יבוא ביתו (משלי ז') למועד הקבוע, ומפרש כסה ל' זמן, והוא כאמרם ז"ל (סנהדרין צ"ו ב') אין כסה אלא זמן, והיינו שהוא במועד קבוע. וצ"ל מהו ההתחדשות בזה שהוא במועד קבוע, הרי כל חג ויו"ט הוא בזמן ומועד קבוע, חגה"ס בט"ו בתשרי וחהמ"צ בט"ו בניסן, ומה חידוש דבר יש כאן ביו"ט של ר"ה שהוא בכסה במועד קבוע. אך הענין הוא, דר"ה הוא מקרא קודש, והיינו שהוא מקרא קודש מן הכיסוי וההעלם העצמי דפנימיות ועצמיות אוא"ס. דבזה חלוק חג זה דר"ה מכל החגי' דכל החגי' הם ימים טובים ונק' מועדים לשמחה, וכידוע דיו"ט הוא זמן השמחה ושמחה הוא התגלות, ור"ה הוא ג"כ יו"ט ובו דוקא מצה לאכול דברי' מתוקים ומאכלי' ופירר אשר בשמם וענינם מורי' על ריבוי הגידול ומהירות הצמיחה ובריה וטעם כו' (כמבו' בשו"ע אר"ח סי' תקפ"ז) ואומרי' יה"ר מלפניך שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה * בו סימנא מילתא היא לזאת אכלו משמנים ושתו ממתקי' כו' כי קדוש היום לאדונינו ואל תעצבו כי מאת ה' היא. ומ"מ ר"ה הוא יום הדין ונק' ימים נוראים שהוא יום הדין ומשפט וכמא' ומלאכים יחפוון חיל ורעדה יאחזון ויאמרו הנה יום הדין לפקוד על צבא מרום בדין וכל באי עולם עוברי' לפניך כבני מרון (וית' אי"ה דהדין ומשפט דר"ה הוא תכלית החסד

* כאן תיבה מטושטשת.

הטוב להמשיך בחי' הרחמי' עצמי' דעצמות א"ס ב"ה בטוב וחסד נראה ונגלה בחיי הנבראים דלמטה דוקא). והו' בכסה, הא' לי' כיסוי והב' לי' זמן, והיינו שהוא זמן ומועד ההעלם. והו' תקעו בחודש שופר בכסה, דהמועד של ר"ה הוא זמן של העלמות וכיסויים וע"י מצות תקיש ועבודתה בגפש הנה עי"ז ממשיכים שיתגלה ההעלם העצמי דפנימיות ועצמיות א"ס ב"ה. והו' שאי' במד"ר תקעו בחודש, בחודש זה תחדשו מעשיכם, בשופר, בחודש הזה שפרו מעשיכם, אמר להן הקב"ה לישראל אם שפרתם מעשיכם הריני נעשה לכם כשופר הזה מה שופר מכני' בוז ומוציא בוז (מכניס במקום הצר ויוצא במקום הרחב) כך אני עומד מכסא הדין ויושב על כסא רחמי' והופך לכם מדה"ד למדה"ר. והיינו דכ"ז תלוי בעבודת האדם דכאשר שפרתם מעשיכם או מדה"ד נהפך למדה"ר. וצ"ל מהר"ע שיפור המעשה, דהלא מעשה הוא עבודה בפועל, ובעבודה בפועל הרי גופל רק ענין העשי' והעבודה, ומה ענין השיפור במעשה נאה ומשובחת. ועוצ"ל מהר"ע. תקיש בכלל, ומהו דמצותו הוא דוקא בכסה שהוא זמן ההעלמות והיינו בעת שהחודש נכסה או צריכי' לתקוע בשופר ומהפכי' מדה"ד למדה"ר.

ולהבין כ"ז ילהק"ת הא דארז"ל (ר"ה ל"ב ב') אמר רבה אמר הקב"ה לישראל אמרו לפני בר"ה מלכיות זכרונות ושופרות מלכיות כדי שתמליכוני עליכם זכרונות כדי שיבוא לפני זכרוניכם לטובה ובמה בשופר. והנה אמירה זו הוא מה שאומרי' י"ד פסוקי מלכיות וכו' שבתורה, וצ"ל מהר"ע אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, הרי ענין המלוכה הוא תמידי וכמ"ש ה' ימלוך לעולם ועד וכת"י ומלכותו בכל משלה, הרי דתמיד יש ענין המלוכה, וכידוע דכל ענין בריאת התהוות העולמות הוא לפי שעלה ברצונו ית' אגא אמלוך ואין מלך בלא עם לזאת ה"י התהוות העולמות שבוה נשלם הכוונה העליונה. והיינו ע"י ספי' המל', דהמדרי' שלמע' מבחי' המל' וכמו בחי' המדות לא ה"י אפ"ל התהוות העולמות להיותם עוד בחי' אור רב לגבי העולמות ועולמות אינן יכולים לקבל אותם, והעיקר בבריאת התהוות העולמות הוא ספי' המל'. וכידוע מארז"ל בעשרה דברים ברא הקב"ה את עולמו הם הע"מ דספי' המל', לפי שהמדות הם למע' עדין מערך העולמות, והיינו שהוא אור נעלה לגבי העולמות. והנה לבד זאת דהמדות עצמן הם למע' עדין מערך העולמות, הנה עוד זאת הרי המדות עצמן אינן מכריחי' שיהי' עולמות, היינו דאם כשלא יהיו עולמות שייכי' ג"כ ענין המדות, וכמו עדי"מ באדם למטה הנה כל הכחות הן בהאדם לצורך עצמו ומהותו, לא מיבצי' כח השכל שהוא לעצמו להשכיל השכלות, והיינו דלכד זאת אשר לעצמו יכול להשכיל השכלות הנה עצם השכל הוא רק לעצמו ואינו שייך אל הוולת כלל, דהרי אפילו השכל שהוא שייך אל המקבל הרי המשפיע צריך לצמצם את עצמו בשביל ההשפעה ואח"כ הנה עוד צריך להיות כליו' יועצות איך להשפיע, דכ"ז באור שכל השייך אל המקבל, בפרט בעצם השכל שהוא רק לעצמו בלבד. והנה זה שע"י ההשפעה הרי גיתוסף אור שכל בהמשפיע הנה זה רק מה שההשפעה אל הוולת הוא ג"כ א' מן הדרכי' האופנים אשר בהם וע"י מתגלה השכל, דהנה השכל אינו בא מעצמו, דהלא מעצמו

(פון זיך אליין) אינם נופלים שכלי' במחוז, וישנם דברי' הגורמים גילוי השכל וכמו ענין היגיעה בכלל, הנה גם ענין והשפעה הוא א' מן הדרכי' המועילי' לגילוי השכל, אבל השכל המתגלה הוא לעצמו דוקא. זהו דיוק המא' הרבה קבלתי מרבתי הרבה קבלתי מחברי ומתלמידי יותר מכולם, וזרי זכר המעלות האלו דרכותי חברי ותלמידי הוא בזה מה שקבלתי, לעצמי דוקא, וטעם הדבר הוא לפי שעצם ענין השכל הוא לעצמו. אמנם אפי' המדות, הגם שהם אל הזולת לרחם ולהתחסד מ"מ הם ג"כ לצורך עצמו שהן גילוי' מן הנפש, והי' חסר בלעדם, שאם אין לו מדות, ועכ"פ אחת מהמדות אם חסד ואה' או גבו' ויראה, הי' בעל חסרון, והחסרון הוא מה שחסר מגילוי הכחות שהן מהנפש. משא"כ מדת ההתנשאות, דמדה זו אינו לצורך עצמו כלל והוא רק בשביל הזולת, והדוגמא מה למע', דהמדור' הם גילוי' ארא"ס ב"ה, ובריאת התהוות העולמות הוא מהעלם דאור, לזאת מהמדות עצמן הרי א"א הי' להיות התהוות העולמות כ"א ע"י ספי' המל', וכמ"ש מלכותך מכ"ע כו', דכל העולמות הרי התהוותם הוא ע"י ספי' המל' דוקא, ועוד יותר דהנה מדה זו מכרזת שיהיו עולמות לפי שאין מלך בלא עם.

והענין הוא, דהנה ידוע דספי' המל' חלוקה מכל המדות, דכולם שייכים גם בלא זולת, והגם דכתי' כי אמרתי עולם חסד יבנה ויש בזה ב' פירושי', הא' דבכדי שיהי' בריאת והתהוות העולמות הנה חסד יבנה היינו דבשביל זה נבנה מדת החסד, והב' דכאשר החסד נבנה או שייך הענין דברה"ע, וכת' זכור רחמיך חסדיך כי מעולם המה, דרחמים חסדים שייכים אל העולמות * כ"ז הוא בפעולת והתפשטות המדות אבל עצם המדות שייכים גם בלא זולת, וכמו במדות חו"ג, הנה עצם המדה שייכה גם כשלא יש זולת עם מי שיהי' השפעת ופעולת המדה, וכמו מי שהוא נדיב לב בטבעו, ענין הנדיבות הוא שאם הי' צריך איזה אדם לקבל שפע הימנו ישפיע לו חסד רב בעין יפה ובהרגש זך ודק (מיט א איידעלין גיפיל און א ריינעם דער הער), וטעם הדבר הוא לפי שעצם המדה ישנה במהותה גם כשאין למי להשפיע ועל מי להתחסד, ולא זו בלבד דעצם המדה שייכת גם כשלא יש זולת על מי שיהי' השפעת ופעולת המדה אלא דגם התעוררות המדה שייכה ג"כ בלא הזולת, דהתעוררות המדות הי' בקירוב יותר אל הפעולה מכמו עצם המדות, ומ"מ הרי גם התעוררות המדות יכולים להיות בלא זולת, וכמו שמצינו באאע"ה שהי' נדיב בטבעו דענין הנדיבות דאאע"ה הוא שעמד תמיד בהתעוררות במדה"ח להשפיע טוב וחסד לכל, דזה גופא הי' בשביל כוונה אלקי' לפרסם אלקותו ית' בעולם וכמאמ' ברכו לו שאכלתם משלו כסבורי' אתם משלי אכלתם משל מי שאמר והי' העולם אכלתם, והסבירם ענין האלקות והכניסם תחת כנפי השכינה (והי' בזה התכללות מדה"ג וכת' עתה ידעתי כי יר"א אתה הוא גבו' שבחסד להגביר מדה"ח) והי' משפיע טוב וחסד לכל, שהי' עומד תמיד בהתעוררו' גילוי מדה"ח והטוב גם כשלא הי' לו למי להשפיע טוב וחסד, וכאשר לא הי' לו למי להשפיע הרי הצטער ע"ז וכמ"ש והוא ישב פתח האהל כחום היום

ופרש"י ז"ל הוציא הקב"ה חמה מגרתקה שלא להטריחו באורחי' ולפי שראתו מצטער שלא היו אורחי' באים הביא המלאכים בדמות אנשי'.

והנה עם היות דפועלת המדה שייכה דוקא כשיש זולת ומ"מ הנה עצם המדה וההתעוררות שלה שייך בלא זולת ג"כ וטעם הדבר הוא דהמדות הן כחות הנפש שישנם בהעלם. היינו דלבד זאת מה שישנם המדוי' כמו שהם בגילוי הנה ישנם גם בהעלם השייך אל הגילוי ולזאת הנה גם כשאנים בגילוי וכמו מי שבהתגלות אינו איש הטוב מ"מ יש בו מדת הטוב והחסד בהעלם. דהרי גם איש אכזרי אשר בגילוי הוא איש קשה וכבד הטבע מ"מ הרי יש בו מדת הטוב שהרי יש עכ"פ למי שהוא טוב אליו וכמו לבנו וכה"ג דזהו הוראה שהמדה ישנה בו בהעלם. משא"כ מדת המלוכה שהוא מדת ההתנשאות הוא רק שייכה אל הזולת. ולזאת הנה בלי עם לא יהי' ההתעוררות ע"ז כלל וכמו שלא יתעורר אדם במדת ההתנשאות ובפועל כשיהי' במדבר שמם או כאשר יהי' בין בהמות וחיות דאינו נופל עליהם ענין המלוכה וההתנשאות ורק על האדם שייך ענין המלוכה וכידוע בענין ההכתרה דזהו מה שע"י ביטול העם מתעורר ברצון למלוך אבל בלתי התעוררות העם שמגלי' רצון שלהם בביטול גדול לקבלו למלך הנה בעצמו לא יתעורר בהתנשאות בפועל דעם היות דכל מה שהעם מעוררי' יותר בביטול רצונם אליו יתעורר יותר במדת ההתנשאות אבל כ"ז הוא דוקא ע"י התעוררות העם, והנה עוד זאת דאינו דומה כלל מדת ההתנשאות כמו שהיא בהעלם לשאר המדות כמו שהם בהעלם וכמו במדת החסד עד"מ וכנ"ל דמדה"ח הרי ישנה בכאור"א בהעלם השייך אל הגילוי ובנקל הוא להתעורר במדה"ח והראי' דגם איש אכזרי הרי בו יש ג"כ מדה"ח בהעלם משא"כ מדת ההתנשאות הגם שישנה ג"כ בכל אדם דהלא מדת ההתנשאות היא ג"כ כח מהנפש ומצד שלימות הנפש הרי ישנה ג"כ בכל אדם אבל היא בהעלם עמוק יותר מכמו שהיא בשאר המדות והיינו שהיא בהעלם שאינו במציאות לא בבחי' העלם השייך אל הגילוי ולכן הנה התעוררות מדת ההתנשאות היא ביגיעה דוקא והיינו בביטול גדול ובקבלה גמורה וישנם כמה בנ"א שלא יהי' בהם מדת ההתנשאות בהתגלות לעולם ועם היות דגם בהם יש מדת ההתנשאות בעצם כנ"ל מ"מ יכול להיות אשר לא יתגלה לעולם כלל. אמנם גם אלו ששייכי' להתנשאות הנה ההתעוררות היא דוקא ע"י ביטול עצום וכמו בענין ההכתרה שמכתירין את מי שבחורי' בו. הנה הכתרה זו הוא בביטול עצום שנופלים על פניהם ומשתחווים מלא קומתם בפשוט ידים ורגלים, דבהשתחואה זו הנה מגלי' כפיפותם והכנעתם שהם מבטלים א"ע לגמרי מכל וכל דוהר"ע ההשתחואה מה שראש ורגל הן שוי' דהנה ציור אדם הוא ראש גוף רגל, דהרגל הוא כלי ההילוך שהוא הכח היותר אחרון שבכחות הנפש שמתלבשי' באברי הגוף והראש הוא כלי לכחות וחוש' היותר נעלים וכמו כח השכל, הנה ההשתחוא' הוא מה שמראים לדעת שהראש והרגל הן שוי' ממש לגבי המולך עליהם, והיינו דלא זו בלבד שמבטלים שכלם הנה עוד זאת שמשעבדי' שכלם אליו, דהאדם הוא שכלי וביטול השכל הוא המס"נ וכידוע דשכל אינו מחייב מס"נ

ולזאת הנה ביטול השכל הוא ביטול געלה מאד אבל אינו בערך לענין השעבוד שהוא געלה יותר. והו"ע ההשתחווהא בפישוט ידים ורגלים דלא זו בלבד מה שמבטלים שכלם אלא עוד זאת שמשעבדים שכלם כמו שמשעבדים את רגליהם והיינו דכשם שמשעבדים א"ע ללכת לכל אשר יצווה במס"ג בפר"מ, הנה כן הם משעבדים את שכלם להשכיל ולהתחכם איך למלאות כל רצונותיו ופעולותיו. ולהיות כי מדת ההתנשאות היא בהעלם עמוק יותר לזאת הנה ההתעוררות דמדת ההתנשאות הוא ביגיעה גדולה ועצומה במאד והיינו ע"י ביטול עצום. ומי הוא זה אשר בכחו לעורר מדת המלוכה וההתנשאות הוא דוקא כשהוא מערכו ומהותו היינו מין האדם דוקא וכנ"ל דעל הבע"ח גם אם יהיו במדה מרובה ביותר איננו שייך ענין המלוכה והיינו דכאשר גם בריבוי בעלי חיים נשמעי' אליו ומנהיגם כרצונו, הנה מצד זה לא יתעורר במדת ההתנשאות כלל דענין המלוכה שייך רק על מין האדם והם ע"י הביטול שלהם יכולים לעורר מדת ההתנשאות. והיינו דשאר המדות מתעוררים גם ע"י הבע"ח וכמו מדת האהבה והרחמנות דנופל גם על הבע"ח או מלאכת עץ ואבן שאינו ממהותו וערכו כלל, וכמו מדה"ח והרחמים שייך גם על הבהמה ואדם חס על מע"י דזהו בקירוב אליו יותר מכמו איזה דבר שעשאוהו אחרים דזהו ג"כ הוראה דהמדה והתעוררותה הוא מהאדם עצמו ולזאת אינו נוגע מה הוא הדבר שמתחמד ומתרחם עליו משא"כ במלוכה דאינו שייך רק על מין האדם מפני שההתעוררות באה מן הזולת ע"כ צ"ל המעורר כערכו וכמהותו דוקא ומ"מ הנה המלוכה שייך רק על עבדים וזרים דזהו ההפרש בין מדת המל' למדות חו"ג דמדות חו"ג שייכים גם על בנים וקרובים ומלוכה הוא דוקא על עבדים וזרים והוא משום דאין מלך בלא עם.

והנה הדוגמא מזה יובן למע' דהמדות עליונות הנה מלבד זאת מה שהם גילוי אור רב מה שלמע' מהעולמות עדיין, הנה עוד זאת שאינם מכריחים שיהיו עולמות, וגם כשלא יהיו עולמות שייכים ג"כ ענין המדות משא"כ המדה דבחי' מל' מכרחת שיהיו עולמות לפי שאין מלך בלא עם. והגם שיש בענין הרוממות דמל' בחי' הרוממות וההתנשאות שמצ"ע שאינו שייך אל העולמות כלל הנה באמת מדרי' זו היא למע' מהעולמות אבל שיהיו עולמות א"א להיות כ"א ע"י מדת המל' ומדה זו שהיא בבחי' התנשאות על עם ה"ה סיבת התהוות העולמות. וא"כ הנה ענין המלוכה בהכרח שיהי' תמיד ואם לאו יתבטל ח"ו העולם וכל אשר בו א"כ מהו"ע המלוכה שממשיכי' בזה ע"י אמירת פסוקי מל' ותק"ש וכמו"כ אינו מובן ענין הזכרונות כדי שיבוא זכרונכם לטובה דאינו שייך ענין השכחה למע' ח"ו שיהי' נופל ענין הזכרון והלא אין שכחה לפני כסא כבודיך. והגם שאומרים בכדי שיבואו לפני זכרונכם לטובה, אין הכוונה רק שזוכר לטובה והיינו שלא עצם ענין הזכרון אנו מבקשים לפי שאינו שייך שכחה כ"א אותה אנו מבקשים שזוכר לטובה וכמו בענין ההשגחה פרטית דיש השגחה לטובה, היינו שמשגיחים בבחי' עין טובה, דהנה כל הנבראים הנוצרי' והנעשים מושגחים בהשגחה פרטית וכידוע מא' רבינו הגדול נ"ע שקיבל ממורו המגיד נ"ע בשם הבעש"ט נ"ע אז א

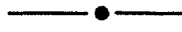
בלעטיל פון אַ בוים וואָס פּאַלט אַראָפּ אויף אַ אָרט און דער ווינט טראָגט זי איבער אויף אַן אַנדער אָרט און אַ שטריו וואָס קייקעלצעד איבער פון איין אָרט אויף דעם צווייטן זהו עפ"י גזירת ההשגחה העליונה, דאָס איז השגחה פרטי' וביאר רבינו ג"ע דהשגחה זו הוא חיות הנבראים וקיומו, והשגחה לטובה הוא בעין טובה שהו"ע חיות פנימי והענין בזה דהנה השגחה פרטית הוא בעה"ז דוקא דנק' עולם ל' העלם שהאור וחיות אלקו' הוא מוסתר ונעלם בריבוי העלמו' והסתרים דזהו כללות ענין הטבע דפירושו מל' טובעו בים סוף (פּאַר טרונקען) והיינו דהאור וחיות אלקי המח' כל נברא ונברא הוא מוטבע בו שאינו נראה וניכר כלל, ומריבוי ההעלמות וההסתרים הרי אינו רואה ואינו מרגיש ההשגחה העליונה הפרטי' אשר בכל עניניו הן בענין חיותו וקיומו והן בפרנסתו והנהגת אנשי ביתו בכל פרטי פרטיות עניניהם, הלא הבעל נס אינו מכיר בניסו וכמו שאנו רואין במוחש דכמה פעמים הרי הבעל נס עצמו לא ידע כלל אופן הסכנה ר"ל ואינו מכיר בזה כלל ומכ"ש שאינו יודע השתל' הסיבו' אשר באו בהשגחה פרטי' בעניניו ועניני' שהם למע' מהטבע ממש ומי שהוא מן הצד רואה זאת, והסיבה לזה הוא ההעלם וההסתר דריבוי הצמצומים שבעולם הנה ההשגחה לטובה בעין יפה שהעולם לא יסתיר וכל אחד יראה ויכיר את האמת כמו שהוא וכן בענין בקשת הזכרון אנו מבקשי' שנזכר לטובה, אבל באמת ידוע שהם ב' ענינים הא' עצם ענין הזכרון והב' אופן הזכרון שהזכרון יהי' לטובה ולברכה, דהבקשה בר"ה הוא בב' הענינים היינו שנזכר לפניו ית' אנתנו ביתינו בנינו בנותינו ובני בנינו וכל אשר לנו ושהזכרון יהי' לטובה ולברכה מרובה בטוב הנראה והנגלה בחיי הנבראים שלמטה דוקא וכמו שאנו אומרים בהנוסח די'עלה ויבוא ויראה דיבוא ויגיע הכוונה שיבוא בטוב הנראה ונגלה ויזכר זכרוניו ופקדוניו כו' וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן כו' הרי שתיים אנו מבקשים שנזכר לפניו ית' ושיהי' הזכרון לטובה לחן ולחסד כו' וכמו"כ הוא בזה שאנו מבקשי' שיעלה זכרוניו לפניו ית' לטובה הוא ג"כ בב' ענינים אלו שנזכר לפניו ית' שיהי' הזכרון לטובה, ותוכן ענין הבקשה שיהי' הזכרון לטובה הוא בב' ענינים הא' שיוטב לפניו ית' טיב מעשינו דבר"ה הנה כאו"א שב אל ד' מעומקא דליבא וידוע דמצד מעלת היום דר"ה אשר קדוש היום לאדונינו הנה התשובה מה שכ"א שב הוא כאלו מדרי' תשו"ע ולכן צריכים להזהר ביותר ולייקר הרגעים להתעסק רק בדברי תפלות ותשבחות לפי שבימים אלו עומדים במדרי' אחרת לגמרי, וזהו"ע הבקשה שיוטב לפניו ית' טיב מעשינו היינו הטוב שבכאו"א מישראל, דהנה ישראל בעצם הוא טוב ורק מה שבריבוי ההעלמות וההסתרים ובריבוי הטרדות נסרכים הארת כחות נפשו בענינים לא טובים אבל בר"ה אחר התשו' וקבעומ"ש הרי בזה מסירים כל הסרכות ונשאיר רק העצם שהוא טוב, והב' דלהיות שבבחינת רוממות העצמות יכול להיות שלא יהי' הבדלה כלל וכחשיכה כאורה ע"ז אנו מבקשים שיעלה זכרוניו לפניו ית' לטובה, היינו שיבחר לנו את נחלתינו וכמו שביקש משה ונפלינו אני ועמך מכל האדם אשר על פני האדמה, וארז"ל (ברכות ז, א) ביקש משה מלפני הקב"ה שלא תשרה שכינה אלא על ישראל וניתן לו.

וכמו"כ אנו מבקשים שבבחי' תכלית הרוממות בעצמותו ית' יבחר לנו את נחלתנו וזהו"ע הבקשה שאנו מבקשים ברי"ה שנזכר לפנינו ית' אנחנו וכל אשר לנו ואופן הזכרון הוא שיהי' לטובה ולברכה מרובה בטוב הנראה והנגלה. הנה לפי' הרי לכאור' הוא תמוה מהו"ע הזכרון דמאחר שאינו שייך שכחה כלל הרי אינו שייך זכרון דבכ"מ הרי ענין הזכרון נופל רק בדבר ששייך שכחה והיינו דכאשר יכול להיות שישכח על הדבר מזכירים אותו אבל כשאינו שייך שכחה הרי אינו שייך זכרון. ועוד מהו"ע ובמה בשופר, וצ"ל מה שייך שופר לזה, דהמשכה שע"י פסוקי מלכיות ממשיכים בחי' המלוכה דהיינו שמביאים ראי' מהתור' שצ"ל בחי' המלוכה שלמע' וכמו"כ בפסוקי זכרונות אבל שופר מה ענינו שע"י השופר דוקא יומשך בחי' המלוכה והזכרון. אך הענין הוא דהנה ידוע דעיקר ענין ר"ה הוא בנין המל' דזהו"ע אמר הקב"ה אמרו לפני ברי"ה מלכיות כדי שתמליכוני עליכם להמשיך בחי' המלוכה להיות דברי"ה הוא עלית המל' שעולה בעצמות אוא"ס וזהו תקעו בחודש שופר בכסה כו' כס ה' דה"א הוא בחי' המל' ובכסה הוא מה שבחי' מל' מתכסה ומתעלם בהעלם העצמי דאוא"ס. והיינו דבחי' מל' דאצי' שמתפשט בעולמות ביי"ע להיות בבחי' מלך על עם, הנה בליל ר"ה מסתלק בחי' פנימיות האור והחיות דבחי' מל' שהו"ע בחי' הרצון למלוכה דהנה בחי' הרצון והתענוג שבמל' זהו הפנימי' שבה, ובחי' זו עולה ומסתלק למע' מע' בבחי' מל' דא"ס כמו שהוא קודם הצמצום וכמו שכלול בעצמותו ממש ונק' מלך יחיד והוא בחי' מל' כמו שהיא בעצמו' אוא"ס שיחיד ומיוחד. וזהו ההפרש מה שלפעמים אומרי' יחיד חי העולמים מלך ולפעמים אומרים מלך יחיד, דפי' יחיד חי העולמים הוא שאוא"ס הוא יחיד ומיוחד בתכלית חי העולמי' שהוא חיות העולמות הוא רק מבחי' מל' היינו בחי' מל' דא"ס כמו שהוא לאחר הצמצום, ומ"ש מלך יחיד היינו בחי' מל' כמו שהיא כלולה בבחי' אוא"ס יחיד ומיוחד. דהנה ידוע דכללות בחי' מל' דא"ס הוא בחי' הרצון דאנא אמלוך ויש בזה ב' מדרי' הא' כמו שבא בבחי' רצון גלוי, והוא גי' בבחי' אוא"ס שלפה"צ שלמע' מע' עדיין מלהיות מלך על עם דהנה הבחיגה ומדריגה שנופל בה לומר להיות מלך על עם הנה זה שייך רק לאחר הצמצום דוקא, כי ענין המלוכה הגם שהוא בבחי' רוממות והתנשאות מ"מ צ"ל איזה ערך ושייכות אל העולמות שיהי' שייך להתנשאות עליהם וכמו במלוכה למטה צ"ל שיהי' להמלך שייכו' אל העם שיהי' בערך שיתנשא עליהם וגם שיוכלו העם לקבל זאת דהרוממות מזה למע' הנה זה שייך רק למטה במדריגות והיינו בהמדרי' שלאחר הצמצום דהאור שאחר הצמצום יש לו ערך ושייכות אל העולמות ולזאת נופל בזה ענין השייכות באופן הזה שהוא בבחי' התנשאות על העולמות ובגדר לומר שהעולמות כלים לקבל את האור אבל בהאוא"ס שלפה"צ שאינו בגדר העולמות כלל אי"כ אינו שייך הענין דההתנשאות על העולמות ובמילא מובן שאין העולמות יכולים לקבל את האור הזה כמו שהוא אלא שבאוא"ס גופא הוא בבחי' רצון גלוי למלוכה והיינו שבעצמותו גופא הוא בחי' אור שיש לו שייכות אל העולמות, והב' בחי' הרצון הזה כמו שהוא בהעלם בעצמותו ולא בא בבחי' רצון גלוי עדיין, ויובן זה עדי"מ במלך ברי"ה כאשר יכתירו אותו

בכתר מל' הרי ענין ההכתרה כנ"ל שמעוררים אותו ברצון שירצה ויחפון במלוכה זו והתעוררות זו באה ע"י ביטול העם שהכל מתבטלים לפניו במסירת נפשם ורצונם אליו לגמרי מכל וכל בהשתחוואה בפישוט ידים ורגלים כנ"ל שבזה מראים כל עוצם ביטולם אליו בכל עצם מהותם אשר עי"ז מתעורר ברצון למלוך עליהם, דכ"ז הוא רק הקדמה למלוכה בפועל, דמלוכה בפועל הוא ההשתררות שמשתרר ומושל עליהם כרצונו להדריכם ולכלכל כל עניני המדינה כחפצו וכמשאלות לבבו כפי רצונו העצמי דוקא דכ"ז הוא אח"כ ולא בעת ההכתרה דבעת ההכתרה הוא רק מה שמתעורר ברצון למלוך עליהם ולהנהיגם כרצונו וזהו רק הקדמה בלבד שיכול להיות אח"כ ההשתררות הראוי' להנהיג מדינה דמלך במשפט יעמיד ארץ, ומ"מ הרי כבר נקרא בשם מלך ומנהיג מעת ההכתרה היינו מעת שנתעורר ברצון למלוכה דהתעוררות זו בהכרח שבאה בסיבת החלטה קדומה והיינו דזה מה שהתעוררות וביטול העם יפעול בו רצון למלוכה הוא דוקא כאשר מתחלה כבר יש החלטת בנפשו להיות מלך ומנהיג והוא הנק' רצון המוחלט, אבל לולי הקדמת ההחלטה הזאת לא הי' פועל ההתעוררות וביטול העם. דהנה מח' רצון זה בא ג"כ ע"י התעוררות אבל הוא ההתעוררות בעצמו תחלה וכנ"ל דמדת ההתנשאות ישנה בכא"א אלא שהוא בהעלם עמוק שאינו במציאות כלל וכנ"ל בהפרש של ההעלם דמדות להעלם דמדת ההתנשאות וכשעולה במחשבת האדם בעצמו שיהי' קצין ושר או מנהיג והוחלט הרצון הזה בעצמו, הרי אין בהחלטה זו שום התעוררות והתפעלות השייכי' אל הפועל רק שהוסכם והוחלט בנפשו שיהי' שר ומנהיג וזהו סיבה דכאשר יבקשוהו ויעוררו אותו כנ"ל להיות מנהיג ומולך יתרצה ויתעורר ברצון גלוי למלוכה, אבל לולי ההחלטת הקודם הזה לא הי' מתעורר כלל ברצון למלוכה, ומ"מ הנה במח' רצון המוחלט הזה הרי אינו נק' עדיין מנהיג או מלך כי אין זה בהתעוררות בגילוי כ"א בהעלם בעצמו ובמילא מובן דאין זה שייך עדיין לפועל כלל כ"א ע"י שהוחלט בעצמו להיות מלך אז הנה כאשר מבקשי' אותו ומכתירים אותו בכתר מל' הנה מתעורר ברצון גלוי להנהיגם ולהשתרר עליהם להשיג ולפקח בטובת המדינה. והדוגמא מזה יובן למע' בעצמו' אוא"ס בבחי' הרצון דאנא אמלוך שיש בזה ב' מדרי' הנ"ל הא' כמו שבא בבחי' רצון גלוי שזהו בחי' התעוררות רצון כבי' להיות מלך, ועם היות שזהו למע' עדיין מבחי' מלוכה בפועל להיות מלך על עם, דהמלוכה בפועל הוא עדי"מ כמו שהמלך משתרר ברצונו על העם להדריכם ולכלכלם בכל צרכי עניניהם בסדר מסודר כפי טובת המדינה בכללות וכפי חילוקי אנשי ועניני המדינה למקומותיהם שהדוגמא מזה למע' הוא בבחי' אוא"ס שאחר הצמצום כנ"ל, דרק אחר הצמצום או שייך ענין המלוכה בפועל להאציל ולברוא כו' דמה שנאצל ונברא הוא בדוגמת סדרי כלכלת המדינה לפי עניני חילוקי המדינה, אמנם הרצון הנ"ל היינו התעוררות הרצון להיות מלך הוא באוא"ס שלפה"צ, דשם אינו נופל עדיין כללות הענין דמלוכה בפועל ומ"מ הנה באוא"ס גופא הוא בחי' רצון גלוי למלוכה והוא מה שנתעורר כבי' ע"י הזולת היינו ע"י נש"י שמקבלי' עליהם מלכותו ברצון שמוסרים נפשם ורצונם אליו ית' בבחי' ביטול הרצון לגמרי מכל וכל, הנה עי"ז מתעורר

כבי' בבחי' הרצון גלוי להיות מלך וכמ"ש ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל והיינו דכאשר כללות נש"י מקבלים עליהם עול מלכותו ית' ברצון באמירת מלכיות ואומרים מלוך על העולם כולו בכבודיך כו' הנה עי"ז ממשיכים בחי' הרצון עצמי ותענוג עצמי כבי' במלוכה שלמטה על נש"י דהנה אנו אומרים זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון דבכל שנה ושנה הנה היום דר"ה הוא תחלת מעשיך דשנה זו, הנה בתחלת מעשיך דשנה זו הוא זכרון ליום ראשון והיינו שהוא בדוגמת דבר כמו בתחלת הבריאה אמרז"ל במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים שהו"ע העלאת מ"ן מיני' ובי' וכמ"ש במ"א כבי' עלה לפניו ית' התענוג שיתענג כבי' בעבודת הצדיקים במס"נ שלהם בקיום התומ"צ, דזהו כבי' מה שהכריע בריאת והתהוות העולמות הנה כמור"כ הוא גם בתחלת מעשיך שבכל שנה ושנה בפרט וכת"י ועמך כולם צדיקים דשם צדיק הוא זכאי וע"ד שנים המתדיינים לפני הדין ואומר איש פלוני אתה צדיק פירושו דאתה זכאי דבר"ה הנה כל ישראל הם במדר"י צדיק כנ"ל דבר"ה הנה נראה הטוב שבכאור"א שבישראל דזהו העצם שלו א איד איז בעצם גוט ובפרט בזה"ג דיש כמה מניעות ועיכובים על קיום התור"מ וישראל עוסקים בתומ"צ במס"נ בפו"מ וקמי' שמיא גלי' הרצון הפנימי אשר בכאור"א מישראל בקיום התומ"צ ובהדרכת אנשי ביתו הנה עי"ז כבי' נתעורר בבחי' רצון גלוי למלוכה, ובבחי' רצון זה הרי כבר יש בחי' השערה בכח על כל מה שהי' בפועל בכללות ההשתל' מרכ"ד עד סוכ"ד והיינו דכל מה שיהי' אח"כ במלוכה בפועל יש בבחי' הרצון הזה בהשערה בכח אמנם יש בחי' רצון שקדום לרצון זה והוא הנק' רצון המוחלט, והיינו מה שהוסכם והוחלט בעצמותו להיות מלך, בבחי' זו אינה בבחי' התעוררות ממש ובבחי' רצון גלוי אפי' בעצמותו דבאמת אינו שייך לו' ע"ז שם רצון עדין דענין הרצון הוא בחי' המשכה וגילוי וכמו בכחות הנפש הנה כח הרצון הוא המשכת הנפש אל הדבר שרוצה וא"כ הי' גילוי הנפש והמשכתו וכמור"כ הוא למע' דשם רצון שייך רק בבחי' רצון גלוי שהוא בבחי' התעוררות ממש ובבחי' גילוי והגם שהוא בעצמותו עדין היינו בבחי' האוא"ס שלפה"צ דכללותו הוא אור הכלול בעצמותו מ"מ הרי בעצמותו גופא הוא בבחי' המשכה וגילוי וזהו רצון אותיות צנור שהוא בחי' המשכה אבל בחי' רצון המוחלט הנ"ל (שהוא מדר"י הג' מלמטלמ"ע) אינו בבחי' המשכה וגילוי עדין והוא רק כעין סיבה רחוקה אל הגילוי וכמו שאנו רואים בנפש שיש כמה ענינים שהוסכם והוחלט בנפשו ומ"מ אין לו רצון בזה עדין להיות רוצה ממש רק שהחלט שראוי להיות כך וראוי לרצות אבל אינו רוצה עדין ומ"מ הנה מהחלטה זו הרי עלול אשר במשך הזמן יבוא מזה התעוררות רצון א"כ הרי ההחלטה הלזאת עם היות שאינה נוגע אל הפועל כלל, וכנ"ל במדת ההתנשאות דהחלטה מה שמחליט בעצמו להיות שר וקצין, הרי אין בהחלטה זו התעוררות התפעלות השייכי' אל הפועל ואי"ז אלא מה שהחליט בעצמו בלבד ומ"מ הנה זהו סיבה דאם אח"כ יבקשו אותו הרי יתעורר ברצון גלוי הרי אינו אלא שהוא סיבה רחוקה בלבד וכמו שהוא בעצמו אינו בהתעורר' גלוי כלל, וכמור"כ יובן למע' כבי' דבחי' רצון זה אינו בבחי' התעורר' רצון ממש, ואינו בבחי'

המשכה עדיין ולכן הנה באמת הרי בחי' ומדרי' זו לעצם דקותה אינו נק' בשם רצון כ"א בשם מח' שעלה במחשבתו כבי' להיות מלך והתעוררות בזה הוא מה שנתעורר מצ"ע כבי' בבחי' מח ורצון זה הוא עדיין בבחי' העלם בעצמותו. והיינו דלכד זאת דוהו בעצמו' אוא"ס שלפה"צ דכללות האור שלפה"צ הוא אור הכלול בעצמותו ולהיותו אור הכלול בעצמותו הרי אינו בגדר הענין דעולמות כלל דוהו כללות ההפרש בין לפה"צ ואחה"צ. דהרי לאחה"צ הרי יש ג"כ מדריגות נעלות ביותר ומ"מ הם בגדר הענין דעולמות רק שהם מופלאים בערך משא"כ האור שלפה"צ הרי אינו בגדר העולמות כלל דלכן הרי יש הפרש בין הצמצומי' דסדר השתל' לצמצום הראשון דעם היות דכוונת הצמצום הוא בכולם בשהו ומ"מ הרי יש הפרש ביניהם דהצמצומים דסדר השתל' הן רק בבחי' מיעוט בלבד משא"כ צמצום הראשון שהוא בבחי' סילוק לגמרי וטעם הדבר הוא לפי שאחר הצמצום הרי כללות האור הוא מה שבגדר העולמות ורק שאינו בערך העולמות ע"ז הר"ע הצמצומים שיהי' בערך והיינו דכל סרצוף ועולם לפי ערכו אבל האור שלפה"צ הרי אינו בגדר העולמות לזאת הצמצום הראשון הוא בבחי' סילוק לגמרי. והנה לבד זאת מה שוהו בעצמו' אוא"ס שלפה"צ שהוא אור הכלול בעצמותו הנה שם גופא הוא בבחי' העלם בעצמותו וזהו תקעו בחדש שופר בכסה דבר"ה הנה מל' דאצי' עולה למע' מע' בבחי' מל' דא"ס כמו שהיא כלולה בבחי' העלם בעצמותו.

בס"ד, ש"ת, רפ"ח

ש"ר המעלות ממעמקים קראתיך הוי' דמומר זה מוסיפים לומר בעשיית דהנה בחדש אלול מתחילים לומר לדוד הוי' אורי וישעי. דיודע דחדש אלול בכל שנה ושנה הוא כדוגמת קשעהמ"ט שבכל יום, דכשם שקשעהמ"ט הוא בסוף היום וזה כמרי"כ חודש אלול הוא בסוף השנה. והיינו דכמו העבודה בק"ש שעל המטה הוא החשבון צדק שעושה בנפשו מכל עניניו במשך היום ושב בתשובה חרטה גמורה על כל עניניו הלא טובים ועושה הסכם והחלט חזק בנפשו אשר קומו ביום השני יהי' באופן אחד לגמרי אי"כ הרי העבודה רק"ש שעל המטה היא הכנה טובה ליום הבא וכן הוא גם בחדש אלול דלכד זאת שחזק החשבון צדק בנפשו מכל מה שעבד עליז במשך השנה העברה הנה עוד זאת זהו הקדמה והכנה לשנה טובה ומבורכת הנה גם מתחילים לומר ה' אורי וישעי שהוא האמונה פשוטה שיש בכא"א מישאל דהרי אורי וישעי שהוא ענין יאר. פניו אתנו סלה ועשיית מוסיפים לומר ממעמקים קראתיך שהוא גילוי עמקי הספירות הדינו בכל ספירה וספירה בעומק שבה.

והנה להבין זה ילהקית משנית דכללות בחי' מל' דאיס הוא הרצון האבא אמלוד ובהו ב' מדריג' הא' הרצון גלוי שהוא מה שעלה ברצונו אבא אמלוד והב' הוא הרצון המוחלט אשר לעצם דקותו נק' בשם מח' והוא מה שעלה במחשבתו כבי' אבא אמלוד הרצון הא' שייך ענין התעוררות ע"י הוולת כבי' והוא העבודה דנשיי כנ"ל והב' הוא התעוררות בעצמותו כבי'.

והנה בחי' המח' ורצון המוחלט (שהוא המדרי' הב' מלמסלמ"ע) עם היות שהתעוררות הוא מעצמו כבי' מ"מ הרי יש לו סבה וסיבת התעוררות מחשבה זו הוא מפני דשרש המל' הוא בעצמות א"ס ב"ה ממש וכידוע דשרש המל' הוא למעלה משרש כל הספי' וכמא' מראש מקדם נסוכה בשרשה בבחי' קדמות הא"ס ממש. וכמו דלאחר הצמצום הרי שרש המל' הוא מרדלי"א דוקא שהוא בחי' פנימי' הכתר ממש בחי' תחתונה שבמאציל. והנה הכתר הוא ממוצע בין א"ס המאציל העליון ב"ה הנאצלים, דכל ממוצע הוא כלול מב' מדריגות מדרי' התחתונה שבעליון ומדרי' העליונה שבתחתון אשר כמור"כ הוא גם בהאמצעי' דספי' הכתר שכלולה מב' מדריגות שהם בחי' עתיק ואריך דעתיק הוא מדרי' תחתונה שבמאציל העליון ב"ה ואריך הוא ריש ומקוד לנאצלים ובחי' תחתונה שבמאציל נק' עתיק לפי שהוא בחי' א"ס המאציל ב"ה שנעתק בבחי' כתר האצילות שהוא בחי' רדלי"א. וכמור"כ בשרשה הראשון הרי בחי' המל' מושרשת בבחי' העצמות ממש שלמע' מבחי' האור שנק' ארא"ס וזה מה שנתעורר כבי' במח' ורצון זה והסכם והחלט רק הוא מפני החלטת העצמות ממש. והנה יש בחי' רצון מוחלט מה שהוא למעלה מן המח' והרצון המוחלט הנ"ל. דהמח' ורצון הנ"ל הגם שאינו בבחי' התעוררות רצון ממש ואינו בבחי' המשכה והוא רק החולט שראוי להיות כך וראוי לרצות ומ"מ הרי חשב בהו החולט כמו שהחלט משא"כ רצון מוחלט זה אינו בבחי' התעוררות כלל והיינו שהרצון הזה אינו שנתעורר וחשב בהו החולט אצלו כך וכך כ"א הוא מוחלט בעצם מצד העצם. והמשל בזה באדם שנתעורר ברצון להיות לו בית הנה גם קודם התעוררות הואת הי' לו רצון לבית אלא שהי' נעלם כ"כ עד שגם הוא בעצמו לא ידע מזה כלל דכל אדם יהי' מי שיהי' יש לו בעצם רצון לבית והוא מוסכם ומחולט בנפשו בהנחה מחולטת והחולט הזה הוא מצד החלטת הנפש עצמה להיות כי כל אדם שאין לו קרקע אינו אדם לכן יש בנפש החלטת זה שיהי' לו קרקע ובית שזה נוגע לכללות מציאות האדם שלו ונמצא החלטת זה אינו כלל מה שנתעורר בהו החולט כך אלא שהוא מוחלט בעצם מצד עצם נפשו. ואח"כ כשנתעורר במח' ורצון להיות לו בית והוא כהתחזקות אצלו לפי שבאמת רצון המוחלט אינו במדרי' התעוררות כלל וכלל גם לעצמו והיינו דגם הוא בעצמו אינו יודע כלל מזה ואינו גם מקור למקור לגילוי. והיינו דאינו דומה למח' ורצון הנ"ל שהוא מקור עכ"פ לגילוי רצון אשר מזה בא אח"כ רצון גלוי שהוא סיבה אל הפועל. וא"כ הנה בכללות המח' והרצון הזה עם היות שאינו בהתעוררות והמשכה מ"מ התישב בהו החולט לרצות כך לפי שכך ראוי להיות אבל רצון מוחלט זה שהוא מצד

עצם הנפש אינו אפי' גם מקור למקור לגילוי ואין זה אלא דהתעוררות המצו' ורצון המחלט הוא נמצא מרצון זה המחלט בנפש אבל לאחר שנמצא המצו' ורצון המחלט הנה גם אז הוא כהו' חדשה לגבי הרצון המחלט שבנפש. והדוגמא מזה יובן למעלה בבחי' רצון דאנא אמלוד שיש ברצון זה בחי' רצון המחלט בעצמותו שאינו בבחי' התעוררות כלל וכלל אלא שהוא מחלט בעצם מצד העצמות דא"ס היינו דהרצון המחלט הזה הוא בבחי' עצם האור וכידוע שיש בהאור ג' מדריג' בחי' עצם האור ובחי' הגילוי כמו שהוא לעצמו והגילוי לעצמו בשביל החלית השייך אל הזולת דב' בחי' גילוי הנ"ל הן כמשל בחי' מח' ודיבור שיש באד"ס שלפני הצמצום ודיבור הוא גילוי אל הזולת ויש דיבור לעצמו ושייך אל הזולת וכמו אמרה ד' פעמים בינו לבין עצמו ובחי' הגילוי שהוא לעצמו הוא כמשל המצו' שהוא בהעלם לעצמו עדיין. ובחי' עצם האור הוא מה שאינו בבחי' גילוי לעצמו ג"כ סבי'. הבחי' עצם האור הוא שאינו בבחי' המשכה כלל וכלל וכמו כל עצם שאינו נמשך ובחי' ומדרי' זו הוא בחי' הרצון המחלט למלוכה והחלט הוא מצד העצמות היינו מצד עצמות האור ולהיות כי המל' מושרשת בבחי' העצמות ממש לכן הרצון למלוכה הוא מחלט בעצם מצד העצמות אבל הוא בבחי' העלם לגמרי בעצמותו שאינו בבחי' התעוררות כלל וכלל ומה שנתעורר כבי' בבחי' מח' ורצון הנ"ל להיות מלך הוא מחמת בחי' הרצון המחלט בעצמותו ומשור' החלט והוסכם להיות מלך דהכל הוא מצ"ע לא בבחי' התעוררות מהזולת כ"א מה שנתעורר מצ"ע והחלט כך בעצמו בהחלטה זו נמצא מבחי' החלטה שבעצמותו שהוא בחי' רצון המחלט בעצמותו. ובהו' יובן מה שאנו אומרים אדון עולם אשר מלך בטרם כל יצור נברא דלכא' דקודם שנברא כל יצור והי' הוא לבדו הוא כו' איך יתכן ענין המלוכה אלא שזהו ענין המלוכה בבחי' מח' ורצון שהחלט להיות מלך טרם שעלה ברצונו בבחי' רצון גלוי להיות מלך כי רצון הגלוי הוא שבא ע"י התעוררות וכמא' במי נמלך כו' כנ"ל אבל בחי' מח' ורצון הנ"ל הוא שלא ע"י התעוררות כ"א מצד עצמו. ולכן שייך בחי' מלוכה זו גם טרם כל יצור נברא היינו גם קודם שעלה ברצונו כבי' להיות יצור נברא וקודם שנתעורר כבי' בבחי' רצון גלוי למלוכה כבר מלך בבחי' התעוררות מצ"ע. דבחי' מח' ורצון המחלט הוא מקור לבחי' רצון הגלוי היינו דמה שנתעורר בבחי' רצון גלוי למלוכה ע"י התעוררות הנבראים זהו לפי שכבר החלט והוסכם בעצמו להיות מלך ומשור' נתעורר כבי' בבחי' רצון גלוי. ורצון זה עצמו הוא מפני הרצון המחלט בעצמותו שהוא העלם העצמי דפנימי' ועצמות א"ס ב"ה והו' מלך יחיד ומיוחד ב"ה.

והנה עליית בחי' מל' ברה"ה הוא בפנימי' המל' והוא עליית וסילוק המל' שעולה למעלה מעלה בבחי' עצמו' אד"ס דהעל' היא בבחי' הפנימי' דוקא ולכן נק' עלי' זו בשם סילוק דוקא דהנה ידוע דבעל' הרי יש ב' אופנים והא' עליית הכלים והאחרת חב' הוא עליית האורות לבד דהא' הוא עליית הכלים עם האורות והאחרת עולים למע' וגם הכלים עולים עמהם

למעלה דאו הנה עלי' זו אין זה סילוק לגבי הכלים מאחד שאין האור מסתלק מן הכלים שהרי הכלים עולים ג"כ ואדרבה הנה בעלי' זו הרי בהכלים מאיר או גילוי אור עליון יותר היינו המוריד' שעולים לשם. והאופן הב' הוא שהאורות עולים ומסתלקים מהכלי' והכלים נשארים למטה דעלי' זו הוא בחי' חושך והעלם לגבי הכלים ונמשל לשינה וכמו בעת השינה שאור חיות הנפש מסתלק מן הגוף ה"ה בחי' חושך לגבי הגוף ואדם כשהוא ער הרי כל כחות נפשו מאירים בו וכמ"ש חכמת אדם תאיר פניו, משא"כ בעת השינה ה"ה חושך והעלם שאין הכחות מאירים או. והנה העלי' דר"ה הוא באופן כזה שהפנימי' מסתלק למעלה והיינו אופן הב' שבהעלי' שהאורות עולים ומסתלקים למעלה והכלים נשארים למטה במקומן והוא ע"ד דאי' בת"ז וכד אנת תסתלק אשתארו כולתו שמהן כנופא בלא נשמתא כו' עדין הוא עלי' דר"ה שנשאיר בחי' חושך והעלם למטה וטעם הדבר מה שהעלי' דר"ה היא בבחי' פנימי' דוקא הענין הוא דהנה עיקר ענין העלי' הוא בכדי להצמיח אצ"כ בחי' האוא"ס שיאיר בגילוי במל' והוא דוקא ע"י הסתר הקדום דע"י ההסתר הקדום הנה עי"ז דוקא נמשך גילוי אור עליון ביותר דהנה כתיב בן חכם ישמח אב פי' עדי"מ אב שרצה להבין חכמת בנו אזי מסתיר א"ע ממנו בכדי לידע ולהכיר חכמת הבן שיבין שההסתר וההעלם אינו אלא בכדי שיבקשו הבן וימצאו וכשהבן הוא חכם ומבין שההסתר מה שאביו מסתתר ממנו אינו הסתר וסילוק אמיתי אלא שהוא בשביל שיחפשו והוא מחפש את אביו ובהיותו בן חכם מראה חכמתו בהחיפוש בכמה המצאות ומוצא את אביו הנה בן חכם זה ישמח אב דאו תגדל השמחה באביו בשביל חכמת בנו והכרתו בזה ומהחיפוש שיחפשו בחפש מחופש לרדוף אחריו וראו בהא תליא דכאשר מכיר שאינו הסתר וסילוק אמיתי כ"א בכדי שיבקשו ממילא ה"ה מחפש. והדוגמא מזה יובן למעלה בהעלי' וסילוק דר"ה שאין זה הסתר אמיתי ח"ו כ"א תכלית הכוונה הוא בשביל זה גופא שיכיר הבן בנים אתם לדע"י אלקיכם שאין ההסתר הסתר אמיתי ח"ו רק בכדי שיחפש אותו והוא מחפש את אוא"ס ב"ה בחיפוש ביותר מעומקא דליבא שע"ז תגדל השמחה והתגלות ביותר והוא בכסה ליום חגיגו דתכלית הכוונה בהכיסוי והעלם הוא גילוי השמחה ליום חגיגו. והנה ענין ההכרה שאין ההסתר אמיתי יובן עפ"י מה שאי' במדר' ע"פ חלקי הוי' אמרה נפשי משל למלך שנכנס למדינה ועמו כמה דוכסי' וכמה איפרכים חד אמר אנא נסיב דוכס פלן וחד אמר אנא נסיב איפרכי פלן הוי' שם פקח א' אמר אנא נסיב מלכא דכולהו מתחלפין ומלכא לא מתחלפין. כך חלקי הוי' אמרה נפשי כו' דעם היות שהמלך מסתתר א"ע שהרי האלקות אינו מאיר בגילוי בעולם דגם ההשפעות והמשכות בעולם הן ע"י מזלות והגם שהם רק שלוחי השפע היינו שהן כגרזן ביד הרוצב בו וההשפעה מאת הוי' היא אבל מ"מ הרי ההשפעה בפועל בגילוי בא ע"י שלוחי השפע דכ"ז אינו רק מה שהאלקות אינו מאיר בגילוי אלא אדרבה מתעלם ומסתתר מהעולמות והנבראים כו' ומ"מ הפקח מבין שכל ההעלמות ההסתרים אינם אמיתים וכל ההשפעות בעולמות הנבראים מאת הוי' הם ובאמת אלקות מאיר בעולמות אלא שאין

נגלה לנו. וההסתר הוא רק לגבינו אבל לגבי' אין שום העלם והסתר כלל כו' הענין הוא כי אותן שבחרו בהממוצעים כמ"א אמא נסיכ דוכס כו' מבחור במ"א שרש הענין בזה מפני שהם תופסים את ההסתר לאמיתי ח"ו ואומרים עוב דעי' כו' אבל הפקח מבין שאין ההסתר אמיתי ואלקות הוא המשפיע אור חיות בבשראים והעיקר הוא האלקות וכמו שאר' שם כוללו מתחלפין ומלכא אינו מתחלף ותכלית הכוונה וההסתר שבבריאת התנוות העולמות שעיי' באים לידי נסיונות בכמה מניעות העכבים ומימ יעמד נבד כל מונע ומעכב כו' וזה דוקא עיי' הברתו שאין ההסתר אמיתי ממילא כל המניעות והעכבים אינם אמיתים ורק כי מנסה ה' אלקיכם אתכם והיינו שתהי' ההכרה הזאת ויעמוד נבד כל מונע כו' וכמ"כ יובן בהעל' וההסתר דר"ה שהוא בשביל ההכרה החיפוש. אמנם העל' וההסתר דר"ה הוא הסתר יותר מכמו ההסתר שבהתהוות העולמות דבהתהוות העולמות הרי נמשך האור האלקי להוות ולחיות והארת שם הוי' מתלבש בשם אלקים כו' אלא שמתעלם ומסתתר כו' הרי יש סגן האור האלקי אלא שהוא בבחי' הסתר בהלבושים המעלימים כו' אבל בר"ה ה"ה בבחי' על' וסילוק שהאור מסתלק ונשאר בחי' הארה חיצונית לבד. ולכן נמשל לשינה דבעת השינה הרי החיות מסתלק ונשאר רק קיסטא דחיותא דהיינו רק מה שהוא חי כו' וכמ"כ בליל ר"ה אז ההסתר ביותר מפני שהאור מסתלק למע' ונשאר רק בחי' קיסטא דחיותא הארה חיצונית לבד כו' ותכלית הכוונה הוא בשביל ההכרה שאין ההסתר אמיתי היינו שאין הכוונה בהסתר ח"ו כ"א בכדי שיבקשו פניו ויחפשו אותו ועיי' החיפוש שמחפשים אותו כבי' וצועקים מעומקא דליבא מלך מלך בקבלת עול מלכותו ית' ברצון פנימי הנה עיי' תבדל השמחה וההתגלות בחי' גילוי אור עליון יותר עד שיהי' גילוי אלקות בעולמות עיי' העבודה דנשיי להשלים הכוונה העליונה.

ג) והנה להיות דהכוונה בהעל' וסילוק דר"ה הוא בשביל ההכרה והחיפוש. והיינו שיכירו שאין ההסתר אמיתי ובשביל החיפוש שיחפשו אותו ית' מעומקא דליבא בחיפוש מחפש לזאת צ"ל העל' בבחי' הפנימי' דוקא (העל' זו נק' בשם סילוק) לב' טעמים הא' שבעל' זו הוא בחי' הסתר העלם לגבי הכלים והעולמות ואו שייך חכמת ההכרה ושייך החיפוש כו' אבל אם הי' העל' גם בחיצוני' היינו שהכלים עולים ג"כ למע' הרי מאיר אז גילוי אור בהכלים שהרי האור לא נסתלק מהם ואדרבה מאיר בהם גילוי אור עליון יותר וכמו בשבת שמאיר גילוי אור עליון וגבוה יותר בהכלים ובהעולמות וא"כ אינו שייך אז חכמת ההכרה והחיפוש כו' הגם דסוף סוף הרי מאיר גילוי אור בהכלים ובהעולמות ותכלית הכוונה הוא שיהי' גילוי אורא'ם בעולמות ומא' ג"מ אם עיי' חיפוש אם באורא' כו' הוא כן. ולכא' אין ג"מ באיזה סיבה בא הגילוי אור אלקי בגילוי בעולמות אמנם לבד הטעם הא' דכאשר יהי' העל' באופן הא' (שהכלים עולים ג"כ עם האורות) דאז אינו שייך ענין ההכרה והחיפוש הנה עוד זאת (שהוא טעם הב') הרי לבד זאת שעיי' ההכרה והחיפוש נמשך אור עליון יותר מכמו שמאיר בעל' כו'

הנה עוד זאת אשר בעלי' האי' הרי בה אינו נשלם עדיין הכוונה שהרי הכוונה האמיתית היא שיהי' גילוי אור' בעולמות כמו שהן למטה דוקא ובהעל' האי' הרי הגילוי הוא בהכלים ועולמות כמו שהן למעלה דוקא אבל אחי'כ בירידתן למטה במקומן אין בהם גילוי אור זה וכמו בשבת שאו עליית העולמות ומקבלים מבחי' מח' ומבחי' מח' דאציל' והיינו שבבי'ע מאיר אור האציל' וגם מה שלמע' מאציל' והיינו בעליית עולמות בי'ע שעולים באציל' אבל אור השבת בירידתן למקומן הרי אינו מאיר בהם אור האציל' רק שיש בהם איזה תוספות וארה מהגילוי ושבת אבל אינו מאיר בהם אור האציל' ממש כמו בשבת הכוונה האמיתית הוא שיהי' גילוי אור האציל' ושלמע' מאציל' מאיר בעולמות בי'ע והעיקר בעוה'ז כמו שהוא למטה דוקא במקומה ואי' בעלי' זו אינו נשלם עדיין אמיתית הכוונה. הנה לעתיד יהי' באופן כזה שהמטה יתעלה במקום המעלה ויאיר בו גילוי אור' וכמי'ש ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו אמנם לעתיד הוא ששם יהי' מקומו של המטה והיינו שמקום המטה יהי' במקום המעלה עכשיו ולא יהי' ירידות עוד ויהי' או גילוי אור' ממש בעולמות אבל עכשיו שיש עליות וירידות הרי מה שבהעל' מאיר גילוי אור בכלים ועולמות עדין אינו נשלם בה הכוונה האמיתית. כ'א דוקא כאשר יהי' גילוי אור בהעולמות כמו שהן למטה דוקא וזה נעשה דוקא ע'י העל' בבחי' פנימי' שנשאר העלם הסתר למטה ויחפשו ויבקשו פניו בחי' פנימי' ועצמי' דאור' ב'ה ע'י הקריאה מעומקא דליבא ממעמקים קראתיך כו' הנה עי'ז ממשכים גילוי בחי' פנימיות ועצמי' אור' שיאיר בגילוי בבחי' מל' ויהי' הגילוי בעולמות למטה הענין בזה הוא דהגם דסילוק דר'ה הוא בשביל שיחפש הבן כניל עכ'ז הוא נמשך בסיבת כי עותותיכם מנדילים בניכם כו' ולכן ר'ה הוא יום הדין כו' ויבואו בני האלקים להתייבב על הוי' כו' שיש מקום למקטריגים לתבוע כו' ובאמת בהדין ומשפט דר'ה אין הכוונה חי' בחי' והדין מצ'ע כ'א שע'יז יומשך בחי' ומדריגה עליונה יותר כו' וכמי'ש במ'א שהע' ע'פ מ'ש בזהר שאמרה תורה ב'ג זאת זמין למיברא עתיד למחטא קמך והשיב לה הקב"ה וכי למגנא אתקרינא ארך אפים כו' בזה הי' כוונת התורה שימושך בחי' מדת א"א מההעלם אל הגילוי והתעלות העולמות הוא ע'י ספי' המל' כניל והתעלות ההשתל' הוא מבחי' תא'. אבל ספי' כתר הוא למע' מהשתל' וכוונת התורה הי' להמשיך ספי' הכתר שהוא מזה א"א מההעלם אל הגילוי וכמו'כ הוא בדין ומשפט דר'ה הכוונה בסד' שימושך מדריגה עליונה יותר להיות עומד מכסא די'ן ויושב על כסא רחמים שגמשך מבחי' רחמים העצמי' דעצמי' אור' כו' כמי'ש אתם נצבים היום כולכם ראשיכם כו' שחשיב כאן כל הפרטי מדרי' שבנשמת דביום זה דר'ה אתם נצבים עומדים וקיימים בדין כו' פי' זוכים בדין וטעם הכרז' הוא מפני מדרי' נצב שיש בישראל וכניל והעצם שכלל אחד ואחד מישראל הוא טוב. ובר'ה להיות שהסילוק הוא בבחי' הפנימי' שבספי' המל' בחי' חיצוני' הוא שהמדות כל הנבראים מאין ליש ומחי' את כלם שהוא מבחי' חיצוני' מלכותו כו' הנה בחי' זו אינו מסתלק לעולם כו' כ'א בחי' הפנימי' וכמי'כ בנפש הנה חיצוני' החיות

הרי אינו מסתלק ח"ו כ"א בחי' הפנימי' שהו"ע המשכת אלקותו וקדושתו עלינו מבחי' פנימי' רצונו ית' ובבחי' זו עוונותיכם מבדילים ביניכם כו' וע"ז צריכים תשובה לעורר בחי' פנימי' הלב שהרי האדם יש ג"כ בחי' פנימי' וחיצוני' וצ"ל תשובה מעומקא דליבא לך אמר לבי בקשו פני שע"י התשובה בבחי' פנימי' הלב עיי"ז את פניך וה"ו אבקש דמכל הצ"ל מזבן דהסילוק והעלי' דר"ה היא בבחי' הפנימי' דמל' הק' בחי' המוחין ובחי' הרצון והעונג שבמל' שעול' ומסתלק' למע' בבחי' פנימי' ועצמי' אצ"ס שלמעלה מגדר גילוי וגדר המשכה כלל כו'. והנה נת"ל שיש ג' מדרי' בבחי' הרצון למלוכה. הא' בחי' רצון גלוי שזוהו ג"כ באצ"ס שלפני הצמצום אלא שהוא בחי' האור השיך אל העולמות כו'. הב' בחי' מוחשבה ורצון והוא מה שעלה במח' אגא אמלוך בבחי' העלם בעצמו שלמע' עדין מגדר שייכות אל העולמות. אבל מ"מ הוא בבחי' התעוררות בעצמו כבי' שעלה במח' להיות מלך והחלט רק בעצמותו כו' כג"ל הג' בחי' רצון המחלט שאינו בבחי' התעוררות כלל גם בעצמותו כבי' כ"א שהוא מחלט בעצם מצד העצם כו' וכמו שנת"ל דזוהו בחי' מל' בא"ס כמו שהיא כלולה בעצמות ממש שלמעלה מגדר גילוי ומגדר המשכה גם לא בבחי' העלם לעצמו כו' והעלי' בר"ה הוא שבחי' פנימי' דמל' מסתלק למע' בבחי' מל' הא"ס כמו שהיא כלולה בעצמותו ממש וזוהו בכסה ליום חגיגו דכאשר בחי' הפנימי' דמל' דאצ"י עולה למע' מע' במל' דא"ס כמו שהיא כלולה כבי' במדותו ועצמותו ית' ויתעלה הנה עלי' וכיטוי זה הוא חג ומרעד וזוהו בכסה ליום חגיגו פי' שהכיטוי והעלם הוה מה שבחי' מל' עולה ומתכסה בהעלם העצמי דפנימי' ועצמי' א"ס ב"ה הנה זה גופא חג ומרעד.

ד) אמנם עיקר הכוונה בהעבודה דר"ה הוא ההכרה והחיפוש היינו להמשיך בחי' ומדרי' זו ע"י עבודה דוקא ובכדי להמשיך בחי' הפנימי' הג"ל שישאר בבחי' מל' זהו ע"י אמרו לפני מלכות פי' אמרו הוא ל' שבח שעיי"ז שמשבחים לפניו ענין המלוכה והיינו ענין קבועו"ש וביטול הנבראים הנה עיי"ז נמשך בחי' הרצון והעונג במלוכה כו'. והגם שאין העלאת מ"נ דביטול הנבראים תופס מקום כלל שיעורר רצונו ית' מ"מ מעוררים בחי' רצונו הפשוט ע"י השבח שמשבחים לפניו ענין ביטול זה. ויובן עדי"מ במלך ב"ו שטרוד בעניני מלכותו ובעוצם רוממו גדולתו כמו שהוא מצ"ע היינו שמתענג בתענוג עצמי בעצם רוממותו העצמי דאין זה מה שמתענג מאיזה דבר שחוץ ממנו כ"א תענוג עצמי (עצם גוטקאיט) הנה כשרוצין עבדיו שיקבל עונג מציות דבר נאה קטן הערך מאד לגבי גדולת המלך דכל חבר יהי' מה שיהי' הנה הוא קטן הערך לגבי עצם רוממות המלך אבל כשרוצין עבדי' אשר יקבל עונג מאיזה ציור נאה הנה מתחילים לשבח לפניו אותו הדבר בתשבוחות רבות איך שהוא נאה בציור וכיוצא ואזי פונה המלך מחשבתו מעוצם גדולתו ורוממותו וחושב מהרהר בציור הנאה של אותו הדבר קטן ומסיבות התשבוחות ששבחוהו לפניו יקבל עונג קצת מאותו הדבר נמשך לבו אל הדבר הקטן הזה והנה זה מה שנמשך לב המלך קצת

אל הדבר שהוא הוא מב' סיבות הא' מצד שפנה א"ע מענינים התענוגים גדולים אשר ברוממו העצמי שלו. והב' מצד ששכחוהו לו הדבר ההוא הרי התצמצם בעצמו להתענג ג"כ קצת בדבר ההוא ונמצא השבח ששכחוהו גרם ב' דברים הא' סילוק עצמותו שנסתלק מפנה א"ע מעצם רוממותו העצמי והב' שפנה להתצמצם בעונג זה הקטן והנה אחר שפנה א"ע ונתצמצם להתענג קצת בדבר הקטן שהוא הנה או נמשך בזה כל עונג העצמי ממש כמו שהוא מצד רוממות עצמותו וטעם הדבר הוא להיות דמצד עצם רוממותו הרי הוא מובדל לגמרי שאין שום דבר בערכו כלל ולזאת כאשר נמשך אל הדבר יכול להיות בזה כל עצמותו ממש ולכן אנו רואים במחשש ודוקא מלך גדול יכול להיות אשר לפעמים יתענג בתענוג נפלא מאד בדבר קטן הערך הרבה יותר מאחר. והטעם הוא פשוט לפי שהוא מובדל בערך לגמרי וכל דבר אינו בערכו סלל הנה כאשר נמשך קצת לזה נמשך כל עצמותו ויתענג בתענוג עצמי בהדבר הקטן ההוא. והנמשל מזה יובן למעלה דהגם שהעונג של ביטול הנבראים מצ"ע אינו תופס מקום כלל. מ"מ כשמשבח' לפני אוא"ס בתשבוהו רבו' בחי' עונג זה דביטול הנבראים דהרי הנבראים בהרגשתם הם מרגישים א"ע למציאות ומ"מ מבטלים א"ע בביטול גמור ובג"ל בענין הקבועים שהוא בביטול גמור. ונוסף לזה מביאים ראיות מן התו' איך שכל מלוכה של מעלה הן יו"ד פסוקי מלכיות כו' בזאת אסתלק כביכול מעצמותו דהיינו מעצמות רוממותו תענוגיו ושעשועיו העצמיים שבצממי' אוא"ס הנק' שעשועי המלך בעצמותו ופרנה לצמצם א"ע בשו"ע עונג זה להתענג במה שיהי' כביכול מלך על התחתונים ומה שנמשך קצת להתענג מעונג זה הוא בחי' העלאת מ"ן לעורר רצונו הפשוט שירצה בעונג זה ונמשך בזה בחי' תענוג העצמי ממש וזו זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים בבחי' חפץ עצמי ומה שיחפץ בעונג מלוכה זו הגם שהוא קטן הערך מאד לגבי העצמות הוא לב' סיבות הא' מפני שכביכול סילק א"ע בחי' התענוג העצמי כו', והב' מפני שפנה להתענג קצת ע"י ששכחוהו לפניו כו' והשבח הוא שגרם ב' דברים הנ"ל כנ"ל וזהו אמרו לפני מלכיות שישבת ויפארו לפניו ית' מדת מלכותו ית' איך שהוא ענין גאה וטוב וכן כתוב בתורתך כו' ועי"ן תמליכוני עליכם שיהי' בחי' עונג ורצון במלוכה זו וזהו"ע העבודה דר"ה בקבועים ובג"ל בענין ההכתרה דע"י הביטול העצום בהשתחוואה שבה מראים כל עוצם ביטולם כנ"ל אשר בזה מעוררים ומגלים מדת ההתנשאות הנה כמו"כ בהעפחה דר"ה שהוא קבועים בביטול כל עצמותו בהשתחוואה ורצוי' הנה עי"ן ממשיכים בחי' המלוכה שלמע'.

ה) והנה העבודה ברי"ה הוא בתפלה בכלל ובשמו"ע בפרט דידוע דכל העליות והתמשכות הם בתפילת שמו"ע ותפלת המוספים דאנו אומרים ובכן דבכ"ן בגימ' ע"ב וידוע דשם ע"ב בחכ' המשכת העונג והרצון הוא ע"י המחזין וענין אמירת ד"פ ובכן הוא דהנה ובכ"ן בגימ' חסדו"ו וד"פ ובכן הם כנגד ד"פ חסדו שאמר דוד בספרו הוודו לד' כי טוב כי לעולם חסדו. יאמר גא ישראל כל"ה. יאמרו גא בית אהרן כל"ה. יאמרו

נא יראי הוי' (הם הלויים) כליח רכללות הם פזנים ליום וישראלים ואי בשליה שחריף חסדו הם כגור ד' עולמות אבי"ע. ובפעם הראשון נאמר וחדו לה' כי טוב שהיא המשכת האור באציל' וההמשכה הוא ע"י התורה ולכן נא' בו כי טוב וכמאמר אין טוב אלא תורה. וג"פ כליח שאח"כ הוא שע"י ממשיתים ג"כ האור בבי"ע כו'. והענין הוא זהה כתי' כי ה' אלקיך אש אורכלה הוא ומה שנמשל לאש דוקא הוא זהה אנו רואין דבד' יסודות הגשמיים ארמ"ע יסוד האש הוא נעלה מכולם עד שאינו בגדר תפיסא מל גם לא כמו אור, ואי' בספרים האש היסודי הוא חשוך ולא ספירי שאינו בבחי' אור להאיר ודוקא אם יש כלי אחיזה שיאחו בו כמו הפתילה וכה"ג הוא נמשך ומאיר ע"י כלי זה כו' הנמשל מאה למע' דג' עולמות בי"ע הן ג' יסודות רוח מים עפר. ואצ"י בחי' יסוד האש שנבדל בערך מעולמות בי"ע. ובכדי שיומשך האור ויאיר בבי"ע זהו ע"י הכלי דוקא הן המצות שהן הכלים שע"י נמשך גילוי אור"ס ב"ה וכמ"ש רחבה מצותך מאד שהמצות הם כלים רחבים לקבל נשד העלין אמנם בכדי שיומשך האור בבי"ע זהו ע"י ז"מ ורובן שובך וע"י נמשך האור בבי"ע ג"כ כו' וכמ"ש במ"א וענין ההמשכה בבי"ע הוא שגם בבי"ע הוי' הגילוי כמו באציל' ממש ע"י מ"ש בתרא פ' בא בדיה בעצם היום הזה יצאו כו' וז"ע ר"פ ובכן להמשיך בחי' התענוג העצמי העצמות אור"ס שיאיר בגילוי בבי"ע ג"כ כו' והז"ע אמירת פסוקי מלכות ואמירת ד"פ ובכן להמשיך בחי' המוחין ובחי' התענוג העצמי שירצה ויתענג בהמלוכה על הנבראים והינו שנמשך בחי' הרצון ועונג במל' שזהו בחי' הפנימי ושיומשך גם כן בבי"ע ושעשועי את בני אדם כו' והגם דלכאורה א"מ איך מעוררים וממשיכים בחי' הרצון ועונג במלוכה ע"י אמירת פסוקי מלכות כו' הרי עיקר ההמשכה ברי"ה הוא בענין המלכות שהיא בחי' דיבור עליון והינו כמו שנת"ל והעלי' דרי"ה הוא שנסתלק בחי' פנימי הדעות מבחי' הדיבור שהוא סילוק בחי' הרצון התענוג מזה כו' ונשאיר רק בחי' החיצוני' כג"ל, וההמשכה היא להמשיך בחי' הרצון והעונג בדיבור שוה"ע בנין הדיבור כו' ואיך ממשיכים זה ע"י הדיבור הרי אין חבוש מתיר אי"ע כו' והדיבור נאמר שמסולק ממנו בחי' הרצון והעונג ה"ה כחבוש כו' ואיך ממשיכים זה ע"י הדיבור גופא כו' אך הענין הוא דבאמת לא ע"י דיבור לבד יתחדש ויתחזק בנין בחי' דיבור עליון כו' אלא ע"י כ"ח העלין מן הדיבור שהוא ע"י קול השופר שהז"ע המצוה התקיעת שופר התעבורה הרהצני שבמצוה זו. והנו אמר להן הקב"ה לישראל אם שפרתם מעשיכם הריני נעשה לכם כשופר הזה מה שופר זה מכניס מזו ומוציא מזו כך אני עומד מכסא הדין ויושב על כסא רחמים והופך לכם מדת הדין למדה"ר, ולהבין ענין שיפור המעשה דלכא"י מעשה הוא עבודה וקיום המצות בפועל ומהו ענין השיפור בזה. והענין הוא דהנה גוף האדם בכלל נחלק לג' מדרי' כללים ראש גוף רגל שהם ראש תוך סוף הנחלק האי' הוא הראש שבו משכן כל הכחות המעולים ושלל ראי' ושמיצה

(*) כגון תיבה אחת מטרששת.

ריח טעם ודיבור כו'. החלק הב' שלמטה ממנו במדרי' הוא הגוף שבו משכן הלב והריאה וחלב הוא משכן המדות הרוחניות כו' וכל אלו הם כלים לכחות רוחני' ונעלים כו' ולמטה מהם יש קודם המפטיק ומשם מתחילים איברים הנסים שהם כלים לכחות הנמוכים והן אברי המזון לזון ולעכל כו' ומשם הלמטה נמשך החלק הג' היותר תחתון והן הרגלים שהם סוף הגוף כו' וידוע שהכחות נחלקים ג"כ כד"כ לג' מדרי' והן חב"ד חג"ת נה"י ומשכנם הוא כו' חלקי הגוף הנ"ל דבמשכן חב"ד הן במוח שוכראש ומזון מתפשטין כחות הראי' והשמיעה וריח וטעם כו' שכיון כחות מסתעפים מהכחות חב"ד כמיש במ"א וחג"ת הן בלב כי חג"ת הן עקרי המדות שמשכנם בלב. ונה"י הן לבר מגופא שכל ענינם הוא ההשפעה והפעולה והן ברגלים שהרגלים הן לבר מהגוף והן רק להוליד את הגוף שזהו כענין ההשפעה כו' וגם אברי המזון בכלל נכללים בחלק נה"י שמתחיל מן המסוד כידוע שהוא נגד חצר הכבוד. וכשם שאדם החיצון נחלק לג' מדרי' כללים כן הוא באדם הפנימי שנחלק לג' מדרי' כללים וכמ"ל תלת שליטין אינון מחזא ליבא וככדא הם ג' לכשי הגפש מח' דיבור ומעשה שהם ג' שערים לג' אופני עבודה. עבודת המוח עבודת הלב ועבודה בפועל. ושער משמש כניסה וציאה המח' הוא שער המחזין דגילוי השכל הוא במח' ומח' הוא שער אל המחזין ודיבור שער הלב כי גילוי המדות הוא ע"י הרבור דוקא ועבודה בפועל הוא במעשה דוקא (וזהו העיקר וכל ענין העבודה במח' ולב הוא בשביל המעשה) ופרטות הנה מדת הנצח הוא שמנצח על עצמו ומעבב א"ע שלא לעשות איזה דבר או שלא לדבר וכמו בענין קצם עיניו וארסם אוניו וכולם פיו כו' הנה כאשר בעבודתו פעל בעצמו לסלק הדבר כאלו אינו זהו נצח ומה שגומר ומחליט אצלו לעשות ועושה או מדבר זהו הדי ובמללות הוא שמקיים כל המצות במעשה בפר"מ והוא חזק בזה מאד בתוקף גדול בנפשו להזהר מן הרע בתכלית עד קצה האחרון וגם בוע"ט לעשות ולקיים הכל כתיקונה. וכ"ן בלי התפעלות כלל וכלי התעוררות אהוי"ר כ"א העשי' בפועל הוא בתוקף גדול שאינו יכול להיות באופן אחר כלל והוא כמו טבע אצלו שא"א להיות באופן אחר. והוא הנק' תמים במעשיו דענין התמימות ידוע שהוא כלי התפעלות אבל הוא אמת וכמו באיוב דכתי' איש תם וישר ובנוח כתי' איש צדיק תמים (בל"א ערששקייט) שהוא אמיתי בעצם ואינו משתנה לעולם. ולא כמו התפעלות הלב שיכול להשתנות וכמו המתעורר פתאום ומתלהב לבו בתשוכה או באהוי"ר ובמעט זמן יכול להשתנות כו' אבל התמימות כלב הוא בלתי התפעלות אבל הוא אמיתי כי לבבו שלם בדבר כמו שהוא ממש מבלי יטה לבבו ימין ושמאל ולא ישונה מכל מונע כו' כי לא יטה לבבו לעולם. אך התמימות בלב נק' תמים וכמ"ש באברהם התהלך לפני הוי' תמים ופי' רשי' הוי' שלם בכל נסיונותי שלא תרדו אחר מדותיו וד"ע התמימות שאינו מתרדו כלל הוא תמים בהעדר כו' וכאשר התמימות במעשה לבר נק' תמים במעשיו ח"ש להולכים בתמים מח' הילוך כמעשה בפר"מ כו' והוא הנק' איש תם וישר בדרכו ומעשיו שהוא סרי"מ בפר"מ בבחי' התמימות שלא ישונה לעולם להפוך מעשיו

מטוב לרע כו' ולא יחוש משום מגנדי ומסית להדיחו כי אינו מתפעל משום דבר והלך בדרכו בתמימות וזהו נעוץ תחלתו בסופו והיינו דהתמימות דתמים במעשיו שהוא סוף הכל והוא מדרי' היותר תחתונה שאין בזה התפעלות הלב כלל הנה שרשה הוא בהרצון שלמע' מטריד והוא ענין התמימות בנקודת עצמות הרצון הפשוט שאינו נוטה לשום צד וכידוע בענין כי עם קשה עורף הוא שזהו למעליותא בנשי' שיש בהם בחי' העקשות התוקף מצד הרצון שלמע' מטריד שאינו יכול להיות נפרד ח"ו מאלקות האפי' קשביק ימסור נפשו על קדוה'ש מפני שאינו יכול להיות נפרד ח"ו היינו מצד עצם נקודת נפשו שנק' איתן כמשמעו חזק בתוקף גדול והוא שרש התמימות במעשה בזה שחמים במעשיו מבלי נטות כלל והו מתוקף עצם התקשרותו באלקות כעצם נפשו ושאינו יכול להיות נפרד כלל לזאת כל מה שהוא רצון העליון הן בועי'ט והן בסרי'מ הוא אצלו בתוקף גדול בלי נטות כלל כי אינו יכול לנטות כלל וכל דבר אצלו כהר גדול כו' וכיו' נעשה אצלו ממילא בלי שום התעוררות והתפעלות אלא מצד העצם כו' והיינו מצד עצם ההתקשרו' וגיו' אינו מורגש אצלו בהתגלות ובהתפעלות אלא שהתקשרותו בעצם בא ממילא במעשה בפועל והו דתמים במעשה בפועל שרשו הוא למע' מכל המדרי' היותר נעלים והו אם שפרתם מעשיכם להיות תמים במעשה.

ו) והנה כיו' הוא כאשר עבודתו הוא כדבעי למהרי בעבודה אמיתית בעבודה שבמות ולב ובמעשה בפועל אבל כאשר ח"ו אינו כדבעי למעני הנה העצה לזה הוא תשובה מעומקא דליבא היינו מעומק פנימי' נקודת לבבו ונפשו כאחד דהו"ע מצות תקיעת שופר ברי'ה כי הנה ענין התקיעה הוא קול פשוט היוצא מהלב הלב שהוא הנק' רעותא דליבא בצעקה פשוטה מעומקא דליבא כו' דעי'ז מעוררים למע' בחי' תענוג העצמי להיות בחי' רצון ותענוג במלוכה כו' והעיקר הוא במדרי' צעקת הלב שלמע' מבחי' צעקת הקול כו' והנה ידוע דכשם שיש ב' מדרי' בקול קלא דאשתמע וקלא פנימאה דלא אשתמע דקולא דאשתמע הוא הקול שמתצמצם ומתלבש באותיות הדיבור וקלא פנימאה דלא אשתמע הוא ענין הצעקה בקול פשוט שאי' להתלבש בדיבור כו' כמי'ש במי'א ונק' קלא דלא אשתמע הכוונה דלא אשתמע בדיבור הנה כמרי'כ יש בקלא פנימאה גופא ג"כ ב' מדרי' הא' קלא דאשתמע והו"ע הצעקה בקול פשוט שהוא בקול עכ"פ ויש צעקת הלב מה שהלב צועק בפנימיותה בלי שום קול כלל והיינו כאשר נוגע הדבר בעצם פנימי' נפשו שמתבטל כל עצמותו עד שאין בו כח לצעוק כלל כו' וכמו בצער גדול ביותר דכאשר מתבונן בפרטי פרטיות מכל הבעשה אתו עמו בכל עצם מהותו ממש אין וואס ליגט עד בכל עצם מהותו ובכל סזחת נפשו שהם קשורים ודבוקים במקומות לא טובים וריבוי טבעותיו הרעים במדות מנתות מאד כאשר ידע אינש בנפשו דהרי כל אחד לעצמו ידע ברוד מעמדו ומצבו וכאשר מתבונן בזה אדעת' דנפשא און איצטער קען ער נאך תשובה טאן הרי זה נוגע (רייט דאס אן) בעצם נקודת נפשו עד אשר

מתבטל לגמרי ונעשה כאבן דומם ממש ואין ביכולתו לצעוק כלל והיינו מפני שנוגע בעצם נפשו ממש והנה כאשר הענין אינו נוגע כי"כ בפנימיות עצמותו ממש היינו דכאשר אינו מתבטל בכל עצמותו עדיין או שייך צעקת הקול. אבל כאשר מתבטל כל עצמותו או אינו שייך צעקת הקול ג"כ והנה ענין הקול פשוט הוא קול במודגש. הנה הוא בעצמו הוא ג"כ מודגש עדיין. והגם שהוא בבחי' פנימי נפשו כו' מי"מ הוא במדרג' שיש לה אחיזה עדיין בהכחות פנימי' וממילא לא נתבטל מכל וכל ומשור"ז באה התהפועלות בקול מודגש אבל כאשר נוגע בעצם פנימי' נפשו שאין לה אחיזה בפנימי' ומתבטל כל עצמותו שאינו במודגש בעצמו כלל וכלל הוא שמפני המיצר ביותר פא"ר לירט ער זיך לגמרי מכל וכל כו' אז אינו שייך צעקת הקול במודגש כ"א מה שהלב והנפש כלה החלך בלי שום קול במודגש דהו עיקר ענין תקיעת שופר בבחי' צעקת הלב בהחזת כל עצמות נפשו ממש כו' והוא מן המיצר ביותר מהריחוק דאז"ס שנתרחק כו' וכשנתל' והעלי' ההסתלקות דר"ה הוא בבחי' פנימי' ועצמי' ואז"ס ממש שלמע' מגוד כל המשכה כו' ונמצא מרחק מאד מכל ההשתל' כו' והריחוק הזה עצמו צר לו מאד שנוגע בפנימי' ועצמי' נפשו ממש כו' וכפרט כמשנתל' בהסיבה בהה הוא מצד עונותיכם מבדילים שגורמים ההסתלקות כו' המיצר לו מאד מהעונות והחטאים כו' (וגם כמ"ש במ"א הבחי' העלי' ההסילוק בעצמותו ממש הרי כל עבודה אינה אמיתי' כלל האדרבה לחטא יחשב כו') וכ"ז נוגע לו בפנימי' ועצמות נפשו ונזח כל עצמותו ממש כו' ועי"ז מעוררים בחי' העצמות דאז"ס שיומשך בחי' הרצון עתה למלוכה כו' והנה נתל' דבבחי' רצון המוחלט בעצמותו אינו שייך אתעדלית כלל שעז"נ ואתם תחרישון אל תתערון מידי כו' והיינו בחי' צעקת הלב וכב"ל שהוא בחי' ביטול כל עצמותו ממש בלי שום מודגש כלל בעצמו זהו בחי' ואתם תחרישון כו' ועי"ז דוקא מתעורר בחי' עצמות או"ס בחי' הרצון המוחלט בעצמותו ממש שיומשך בבחי' רצון ועונג גלוי בבחי' מל' כו' והיע' תקיעת שופר בר"ה שע"ז ממשויכים בחי' הרצון העונג שיאיר בגילוי במל' כו' והו תקעו סודש שופר בכסה ליום חגיגו. דבתורה נאמר הזמן מפורש אבל דוד בספרו מזכירו סתם, רק שנותן בו סימנים שהוא בחדש בכסה והכסה הוא ליום חגיגו. דדוד הוא בחי' מל' ולהיות דהעלי' דר"ה הוא סילוק בחי' הפנימי' דספי' המל' בפנימי' ועצמות או"ס ולכן נותן בו סימנים אלו שהוא סודש דהכונה הוא להגשיך חיות חדש ע"י עבודה דהמועד דר"ה הוא זמן ההתעלמות אבל ההעלם אינו ח"ו הסתר אמיתי ולכן הוא בכסה ליום חגיגו שהכיסוי עצמו הוא חג לירט וזהו בחדש שופר בחדש הזה תשפירו מעשיכם שע"י הקבועימ"ש בר"ה להיות חזק בקיום התומ"צ במעשה בפרימ בתמימות דקא הנה עי"ז נעשה לכם ששופר הזה שיעמוד מכסא הדין וישוב על כסא רחמים והופך לכם מזה"ד למה"ד וזהו בכסה ליום חגיגו דע"י העבודה ממשיכים אר וחיות פנימי חדש ברוב טוב על כל השנה.

בס"ד, שי"פ וישב, רפ"ח, ריגא

ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחנו. ופי' רש"י לפי שתלה בו יוסף לזכרו הזקק להיות אסור שתי שנים שנאמ' אשר הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים ולא בטח במצריים שנק' רהב. דהנה כל אומה יש לה שר שלה ושר של מצרים נק' רהב לכן נקראו המצריים רהבים. וכ"ה במד"ר מקץ הה"ד אשרי הגבר אשר שם הוי' מבטחו זה יוסף ע"י שאמר לשר המשקים כ"א זכרתי והזכרתי ניתוסף לו ב' שנים, ולכא' הוא סתירה גדולה מרישא לסיפא בתחלה אמר אשרי הגבר אשר שם הוי' מבטחו זה יוסף הרי שיוסף ה' בטחונו בהוי' בבטחון גמור וחזק ואח"כ אומר על ידי שאמר כו' ניתוסף לו כו' משמע שבטח במצרי, הנה יש מפרשים דיוסף בטח בשרי מצרים, וא"כ לא ה' בטחונו חזק בהוי'. ויש מן המפרשים דחטאו ה' שלא בטח בהוי' וזה שיבוש שהרי אמר מפרש אשר הגבר אשר שם הוי' מבטחו זה יוסף הרי שיוסף בטח בהוי' בבטחון גמור וחזק וא"כ למה גדל כ"כ חטאו של יוסף במה שאמר כ"א זכרתי והזכרתי עד כי בשביל זה ניתוסף לו ב' שנים.

אך הענין הוא דהנה אי' בבחי' דח"י לומר שיוסף בטח בשר המשקים כלו' יוסף בטח בהוי' הוי' בטחונו בחזק גדול רק שחשב דהזדמנות זו של שר המשקים היא הזדמנות בעתו ובזמנו אשר בה וע"י יעשה הקב"ה ישועה וכידוע שהקב"ה מסבב כמה סיבות בשביל להמציא עילה וסיבה אשר בו וע"י ינצל א' מישראל מאיזה צרה ומגיע לו ישועה כמו בלבושי הטבע וישנם כמה צדיקים שהקב"ה עושה להם ישועה ע"י סיבה והיינו שהסיבה היא כלי אל הישועה וחשב יוסף כי ענינו של שר המשקים הוא רמו ע"ז אבל האמת הוא דהנה צדיק כמהו לא ה' צריך לבקש איזה סיבה הוי' צריך לבטח בהוי' סבת כל הסיבות הוי' מדקדק עם הצדיקים כחט השערה ולזאת ה' עונשו בעד זה שאמר לשר המשקים כ"א זכרתי והזכרתי שניתוסף לו ב' שנים. וא"כ לפ"ו יהי' פירוש הכתוב אשרי הגבר אשר שם הוי' מבטחו זה יוסף דיוסף ה' בטחונו רק בהוי' בבטחון גמור וחזק רק חשב כי הענין אשר המשקים הוא הזדמנות הנוגע לשחרורו ועבודתו ובפרט ע"י שפתר את חלמו (שהו"ע עבוד' הבריור' כמש"ת) הנה חשב אשר זהו כלי וסיבה אשר ע"י יעשה הקב"ה לו ישועה. וזה ה' חטאו של יוסף. ובהו יובן דקדוק ל' הכתוב ולא פנה אל רהבים ולא אמר ולא בטח דזה ודאי אשר לא בטח. כי בטחונו של יוסף ה' בהוי' לבדו אלא דגם זה מה שחשב שצריך סיבה וכלי הוא חטא כי להיות במדרי' גבוה כו' שלא ה' צריך לבקש שום סיבה וכלי כלל.

אמנם צ"ל והלא אי' בחובת הלבוש שער הבטחון שדאדם צריך לעשות כלי ולבקש סיבה ומקרא מלא דיבר הכתוב ורפא ורפא דהאמת הוא דהרפואה היא מהקב"ה. וצריך להיות חזק בבטחונו כי השי"ת ישלח לו רפואה ומ"מ יעשה כל עניני הרפואה ואין זה סותר להבטחון וכן מצינו גבי

שמואל שאמר ואיך אלך ושמע שאול הרגני ומי לא נחשב לו לחטא או אפילו לחסרון בענין מדת הבטחון שלו ויוסף כאשר ביקש סיבה ובפרט בעניניו של שר המשקים שהוא פתר את חלומו נחשב זה לחטא. ורבינו הוקן נייע הקשה בעומק יותר ויעקב אבי יוסף עשה כמה סיבות שלא מלאכי לעשיו ושלא לו בנחה ההשתחזה לו וקראו ארון ומי לא נחשב לו לחטא ויוסף ביקש סיבה וכלי לישועתו נק' חטא [ותירצו כמה כי יעקב ירא שמא גרם החטא ואינו ראוי לישועה בלי סיבה וע"כ עשה כמה סיבות. הרמב"ן בשער הגמול פי' שעשה הסיבות לפי שלא חפץ להטריח את בוראו] והגם דגם גבי יעקב נחשב זה לחטא כדאי' במד"ר (במקומו) בשעה שקרא יעקב לעשו אדני א' הקב"ה אתה השפלת עצמך וקראת לעשו אדוני שמונה פעמים חיך שאני מעמיד מבניו שמונה מלכים קודם לכניך שאני ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לכניי ומי זה החטא והעונש אינם גדולים כי כ"כ משא"כ ביוסף רבגלל זאת שביקש סיבה וכלי נענש בעונש קשה כמה להיות אסור בבית המדרש עוד ב' שנים אך הענין הוא דהנה והאבות והשכטים היו רעי צאן ולא התעסקו בשום ענין מעניני עולם. וכמ"ש רועי צאן עבדיך גם אבתנו גם אבותינו ויוסף לא הי' רעי צאן דבהיותו אצל אביו הי' אצלו ולא הי' במרעה הצאן עם אדיו. והא"כ בירידתו למצרים הי' עסוק בענינים רבים וגדולים וכמ"ש אתה תהי' על ביתי ועל פיך ישק כל עמי מ' ובלעדיך לא ירים איש את ידו האת רגלו בכל ארץ מצרים וגם בהיותו בבית פוטיפר הי' עסוק בעבד רב. וכל אשר לו נתן בידו ויעזב עליו כל אשר יש לו בבית ובשדות הענין הוא דהנה האבות הן הן המרכבה דגם כמו שהיו למטה נשמת מלוכשים בגופים היו מרכבה האלקות ואין קוראין אבות אלא שלשה שהיו מרכבה לתגית דאצי' וכמבואר בסעיב שהיו קדושים ומבורלים מעניני עה"ו. ובכל עניניהם היו בתכלית היתוד וכתבלית החביקות באלקות ולא הפסיקו אף רגע א' מדביקותם באלקות וכן השכטים היו ביחוד בתכלית וכידוע דהשכטים הם מרכבתא תתא העולם הבריאה והאבות היו מרכבתא עילאה דאצי' השכטים מרכבתא תתא העולם הבריאה שהם י"ד בקר דבריאה ומאמר כוונא דאינון מתייחדין לעילא באחד כחתי' יחודא עילאה אף הכי איהי אתייחדת לתתא בריוא דאחד שהוא כחתי' יחודת ולהיות כן בחרו להיות רעי צאן בכדי שעניני עולם לא יבלבלם ולא יטרידם והיו תולכים בשדות ובמרבריות שלא יטרידם מדביקותם באלק' והנה יוסף הנה מלכו זה שלא הי' רעי צאן הרי עסוק בכמה ענינים רבים גם בהיותו בבית פוטיפר דכל עניני העבודה בבית ובשדה הכל הי' עליו לעשותו הפזיכ בהיותו בבית הסדר הי' לו גיכ עבודה רבה וכמ"ש את כל אשר עושים שם הוא הי' עושה וכשנעשה מלך במצרים הרי ניתוסף לו עבודה רבה בהנהגת המדינה שהי' עסוק בענינים גדולים אשר זהו הטעם והסיבה מה שאחזי לא הכירהו לפי שחשבהו לאיש מצרי דהשכטים ידעו שהאבות הם מרכבה האלקות לזאת בחרו להיות רעי צאן ולא הבניו עצמן בשום התעסקות מעניני עולם בכדי שעניני העולם לא יטריד אותם מיחודם דדביקותם באח"ס ביה וכן התנהגו השכטים

עצמן וכשראו אותו עסקו בעניני הנהגת המדינה ובתלבושות כזו לידע כל הענינים פרטי' כמו מי ומי הסאים לשבר כר, השכחו לאיש מצרי. והנה באמת הרי יוסף הי' מרכבה לאלקות ואופן המרכבה דיוסף הי' למע' במע' מדריגה ממרכבת השוכטים ולזאת הנה גם בעת עסקו בכל הענינים שהי' עוסק בהם הי' מרכבה לאלקות בתכלי' היחוד והדביקות באוא"ס ביה וטעם הדבר הוא דהנה יוסף מצד מעלות מדרי' נשמחו הרי עניני עולם לא הטרידו אותו כלל. ולזאת הנה לבד זאת דכל הענינים שעסק בהם לא בלבלו אותו מיתודו ודביקותו באלקות אלא הבשעה הזיא הי' בבחי' מרכבה והי' בתכלית הדביקות והביטול באוא"ס ביה. דזה הכלל דכל אשר יש לו שייכות להעולם היינו שהעולם תופס מקום אצלו הרי גם הוא נתפס בהעולם. ואז במילא הנה עניני עולם מטרידים אותו ומבלבלים אותו. אבל מי שאין לו שייכות להעולם היינו שהעולם אינו תופס מקום אצלו הרי גם הוא אינו נתפס בהעולם דעניני העולם יבלבלו לו או גם אפילו שיטרידו אותו ויוסף הנה מצד מעלה מדריגת נשמחו הרי העולם אינו תופס מקום אצלו ובמילא אינו נתפס בעניני עולם שהם יבלבלו אותו דכל מציאות שאינה בבחי' תפיסת מקום הרי המציאות אינו מציאות ויובן זה מאשר מוצאי' אנו דוגמא כזאת למע' דהנה השגחתו ית' פקחה על כל פרטי הנבראים מריש כיד עד סופא דכל דרגין, והיינו מהנאצל הראשון עד הנברא היותר קטן שבתחתית העשי' ויודע מספר כולם מבחי' חכ' העליונה עד היתוש היותר קטן ומשפיע אור חיות ומוזן לכאריא בפרט וכמא' (ע"ז ג' ב') שלישית יושב וזן את כל העולם סילו מקרני ראמי' עד ביצי כינים (ופרשי' מין שנק' כן) ומשפיע שפע מוחו לכאריא לפי מזגו ותכונתו דהנה כשם שהנבראים שלמטה צריכים מוחם וכמיש עיני סל אליך ישברו כו' הכונה על כל הדצחים שכולם מבקשי' פרנסתם הנה כמו"כ הנבראים דבי"ע הרחנני צריכים ג"כ פרנסה וכן הוא גם בטאצלים וכתוב פותח את ידיך ומשביע לכל חי היינו השפעת הקיום לכל ההשתלי מהנאצל הראשון עד היתוש היותר קטן וזה בא לכל אריא לפי ערכו מזגו ותכונתו וזהו שהוא ית' משפיע אור (לנאצלים) חיות (לנבראים דבי"ע הרחנני) ומוזן (לדצחים הגשמי') לכאריא בפרט שהם ריבוי גדול וכמו במלאכי' עליוני' דכתי' אלף אלפים ישמשונו וריבוי רבבן קדמוהי יקומן ואמרז"ל דזהו מספר גדוד א' אבל ולגדודיו אין מספר כלל וכתי' מה רבו מעשיך הוי' שהם ריבוי הנבראים וכל מין ומין ריבוי גדול וכמו בדומם במין האבן ישנם אבנים פשוטי' עד אבני' טובים ומאירות ובעלי סגולה וכן במין האדם הרי ישנם אנשי' בעלי דעה והשכל וכמיש איש האלקים שמשגיגים אלקות במחש ולבם במחשד ממש, וישנם אנשים אשר ריל נמשלו כבהמות נדמו ורק איסלי' ושותים כבהמה כו' וכן במין הצומח שהוא ריבוי גדול ולסלם הרי נמשך שפע מוחם לכאריא לפי ענינו ובריה הרי כל באי עולם (גם עולמי' בי"ע הרחנני והנאצלים העליונים) עתברים לפניו ית' כבני מרחן כאריא בפרט והנה לכארי' הרי השגחה השפעה זו הם ידיעות רבות ומחשבות רבות וכתי' אני הוי' לא שניתי שהוא אחדות פשוטה ואיכ משפחות פשוטה

איך נמצא כל הריבוי הלזה והנה קושי' כזאת מקשי' גם על כללות ענין התנוות הי"ס בהגבלה והתחלקות דוקא וכמא' עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר. דאיך מאחדות פשוטה נתנו הספירות בהגבלה והתחלקות שהם בחי' מציאות ומתוציגן דהו' ע"י הצמצום שהי' באו"א"ס ב"ה אבל באמת הרי גם לאחר הצמצום הנה הספירות אינם מובדלים ח"ו מאו"א"ס ב"ה שהרי גם הכלים דע"ס דאצי' שהם התחלת הגבול וכמא' העכזה"ק והגב' הנמצא ממנו תחלה הם הכלי' דע"ס דאצי' הנה הם ג"כ מיוחדים באו"א"ס המפציל ומכשי"כ האורות שהם בבחי' יחוד ודביקות בתכלית וכמא' איתו וחייהי חז' איתו וגרמהי חז' שהם מיוחדים בתכלית. ולאמיתית הענין הרי גם הנבראים שלמטה הנה גם אחרי שנתנו במציאות הרי באמת אינם במציאות כלל וכמא' אין לך חבר שהוץ ממנו. והדרא קושיא' לדוכתי' איך נתנוהו מאחדות פשוטה ריבוי ומציאות והלא כתי' אפי' הוי' לא שניתי אך הענין הוא והנה כל מה שנתנוהו בכללי' ההשתל' מריכ"ד עד סוכ"ד הרי הי' כלול תחלה בשאו"א"ס שלפה"צ וכמא' שיעד בעצמו בסח כל מה שעתיד להיות בפועל והיינו דכל מה שעתיד להיות בפועל בכללות ההשתל' מריכ"ד עד סוכ"ד הרינו מהנצצל הראשון עד תחתית העשי' והוא כלול תחלה בהשערה כו' וסרא' בע"ח בתחלתו דהתנוות הכלי' הוא ותגלות הכלי' דתחלה הי' הכל כלול בהשערה הנ"ל שהו"ע הרשימו וכן הגבול שבא"ס ב"ה וכמאמר א"ס שלימותא דכולא וכשם שיש לו כח בבבע"ג כן יש לו כח בגבול וכן הגבול שבא"ס הוא בהעלם באו"א"ס שלפה"צ. וכל מה שעתיד להיות בפועל בכללות ההשתל' הי' הכל כלול שם ומובן דהתכללותם שם הוא בבחי' לא מציאות באו"א"ס שלפה"צ אינו שייך ענין המציאות כלל. ואיכ הגם דהכל כלול שם אבל אין זה עושה שום ריבוי ח"ו בהצמצום והכל הוא בבחי' אחדות פשוטה. ובאמת הנה לגבי או"א"ס ב"ה הנה אחד שנתנו העולמות במציאות אינם במציאות כלל דענין המציאות של העולמות הנבראים כמו שהם בידיעתו ית' (אשר כן הוא האמת דהידיעה האמיתית היא רק הידיעה העליונה כו') הוא מה שאו"א"ס ב"ה נותן מקום הערך לעולמו' ונבראים. והיינו דאין זה מה שהעולמות הנבראים יש להם מקום הערך מצ"ע כ"א מה ששאו"א"ס ב"ה נותן להם מקום. ומקום הוא מציאות הדבר וכמא' אין לך דבר שאין לו מקום היינו ערך ותפיסא (א' ביטרעף) שהערך של הדבר הוא מציאות הדבר. וכששאו"א"ס ב"ה נותן מקום וערך לדבר שאין לו מקום הערך מצ"ע הנה בזה שנותנים לו מקום הרי איתו נעשה בזה שום מציאות.

ויו"בן זה עפ"י משל גשמי. וכמו ער"מ השר שנותן מקום לאחד. הנה טעם הדבר הוא לפי שהוא תופס מקום הערך אצלו. ער האט בא' אים א' ביטרעף ומחמת התפיסת מקום שלו הוא נותן לו מקום. או הנה בנתינת מקום זה הי' עושה אותו למציאות דבזה שנותן לו מקום הרי הערך מציאותו. אבל כאשר המלך נותן מקום לאחד הרי אין זה מפני שהזולת תופס מקום וערך אצלו והלגבי רוממות המלך אין שום אדם תופס מקום וערך כלל ומה שנותן לו מקום הוא רק מפני שטבע המרוםם להיות נמשך

אל השפל וא"כ היה נותן מקום לזה שאין לו מקום וערך מצ"ע. ולכן הוא יתן מקום לעני ופחות כמו לשר גדול או להיפך לפי שאין להם מקום וערך מצ"ע ולזאת הנה כאשר נותן לו מקום אינו עושה אצלו למציאות דבר בזה שנותן לו מקום מאחר שאין לו מקום וערך בעצמו. וכמ"כ יובן בהתחלות העולמות דכל ענין המציאות הוא מה שהאזא"ס ב"ה נותן להם מקום. והיינו שנותן מקום לדבר שאין לו מקום וערך מצ"ע הנה בזה שנותן להם מקום וערך אינם נעשים מציאות כלל, והר"ע שילוב אדניי בעו"י שהוא שם אלקים שבאזא"ס שלמה"צ שהוא בחי' כח הגבול שבא"ס, ולכן הנה גם כשנתנו העולמות אינם מוסיפים ח"ו ריבוי הכל הוא אחדות פשוטה. וכמ"כ הוא במדר"י שאחר הצמצום בהשגחה וד"ע שהדעה העליונה היא דכולא קמי' כל"ת. וידיעה והשגחה זו היא אינו בבחי' תפיסת מקום. אי"כ הגם שהוא ידיעה והשגחה בכל פרט ופרט כיתודד הרי אינה בבחי' מציאות התחלקות מאחר שאינה בבחי' תפיסת מקום ולכן הרי השגחה זו היא כללות. והנה כל מדריגה שלמטה שהיא תחתונה ה"ה כלולה במדר"י העליונה והיינו המדר"י העליונה כוללת בתוכה המדר"י התחתונה וכמא' מן הארץ לרקיע ת"ק שנה עוכי כל רקיע כו' בין כל רקיע ורקיע כו' ולמע' מהן החיות רגלי החיות כנגד כולן כו' הרי כל הרקיעים והאזורים שבתניהם נכללים ברגלי החיות והיינו הרגלי החיות כולל כולם לבד מדריגתה העצמי. וכמו מושבה הדבור דמח' אחת כוללת הרבה מהדיבור או כמו נקודת ההשכלה שכוללת כל פרטי ההשכלה והיא בנקודה א' הרי הבנקודה זו ישנם כל הפרטים שבא"י בהשגחה אח"כ וכ"ו נמצא כולל זכ"ו שלא בבחי' מציאות ואם בנבראים נמצא כזה שהמדר"י העליונה כוללת המדר"י התחתונה והכל שלא במציאות הנה מביש וק"ו דכן הוא באזא"ס ב"ה שכולל הגל שלא בבחי' מציאות חתו מתה"ק דא"ק דעלי' אתמר צופה ומביט עד סוף כל הדורות וכולן נסקרים בסקירה אחת והיינו שצופה ומביט כל דור ודור בפרט. ומ"מ הרי כולן נסקרים בסקירה אחת וכמא' שהקב"ה הראה לאזה"ר דוד דוד ודרושי' מנהיגיו ופרנסיו כו' כל דור ודור בפרט ואזה"ר ראה זאת בסקירה אחת ויובן זה מענין הזמן סדתיב כי אלף שנה בעיניך כיום אתמול וא"י במדרש שזח"ט יומי של הקב"ה אלף שנה הרי מה שבוהשתל' הוא אלף שנה הנה הוא יום א' ביומין עילאין דאצי' ולפי אופן כזה הוא לעילא מן האצי' מה שנכלל בשעה ורגע וכידוע דא"ק הוא הממוצע בין למע' מן הזמן חמק, אי"כ מובן דכל דבר הנה הגם שגראה למציאות אבל מציאותו הרי אינו מצ"ע כ"א מה שהאזא"ס נותן לו מקום הנה גם בזה שנותני' לו מקום הרי אינו מציאות כלל והכל הוא אחדות פשוטה. והדוגמא מזה יובן במדר"י יוסף העניני עולם לא הגרידו אצלו דוהו מפני מעלת מדר"י נשמתו שהי' מבחי' מוחין דגדלות ה"י במדר"י גבה ורמה כזו במוחין דגדלות גופא דבעת שהי' עוסק בעניני עולם הי' מרכבה לאזא"ס ב"ה בתכלית היחוד והביטול באזא"ס ב"ה. וכידוע המעשה מהבעשי"ט נייע דבליל ש"ק לא הי' יכול להשיב לשואלין דבר בעניני עולם, מפני גודל חביקותו באלקות, והתמלל אל ה"י דגם בליל ש"ק יוכל להשיב לשואליו דבר בעניני עולם.

היינו שנתעלה במודרי' עלינו יותר במחין דמולות גוטא דשם דנה אין זה מה שעניני עולם אינם מבלבלים האינם מטרידים אלא עוד זאת אשר בעת עסקי בהם הוא מרכבה ממש לאלקות. והענין הוא דשורש יוסף הוא מבחי' יסוד דאיך שהוא מלך השמיני הוד שרש ומקור התיקון המבורך ז' מלכין קדמאין דתנו שיהיו נבללים בבחי' התיקון. וזה הוא הוד מל' הוד ויופי. דהיופי הוא התבללות הגוונים דגון א' גם אם יהי' גון היותר יפה אינו נק' יופי כ"א דקא כאשר הוא מתכלל מג' גוונים שהר"ע והתכללות התיקון וזהו דביוסף כתי' ויהי יוסף יפ"מ ויפ"מ והיינו להיות שרשו מבחי' הוד שהוא למע' מתנו ותיקון לכן הוא עושה התכללות דתנו בתיקון שמבורך ומעלה ע"י הבירורים וכמ"ש וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ כו' שהעלה הניצוצות שנפלו בשכ"כ דתנו וירדו לנור גילוס (וזהו דע"י הקדמת עבודת יוסף בכללות הבירור כידוע הנה או ע"י ברכת יעקב (שהוא האור התיקון) נתעלה נור גילוס כו') ויבא יוסף את הכסף ביתה פרעה. ופי' בנור ביתא דבי' איתפריעו (מתגלים) כל נהרין עילאין דהנה כתי' בן פורת יוסף כו' ופורת דרי יש בו ג' ענינים פורת פותר ופותר דשורת הוא ל' ריבוי וכמו פרת שמימי פרין וריבין וזהו שתרגם בן פרת יוסף ברא דיסגי יוסף, דיוסף שרשו ומקורו ריבוי אור וע"י ביכולתו להמשיך האור והגילוי למטה. והיינו דלבד זאת דמעלה נשמת הוא מה שעניני עולם אינם מבלבלים לו האינם מטרידים אותו אלא עוד זאת שהוא עושה עניני עולם מרכבה לאלקות וזהו פורת פותר דיוסף הי' פותר חלומות דענין החלום דרי יש בו אמת ושקר וכמ"ש אין חלום שאין בו קורטוב של אמת ואין חלום בלא דברים בטלים ענין הפתרון הוא לברר ולהעלות את האמת ולהזות את השקר וכמ"ש היינו כחולמים דבעת התפלה הרי מתבוננים ומתפעלים על אלקות ובעת לימוד ההלכה יודעים אותה בכי טוב האור התפלה חולף ועוזב התפעלות און און מי קומט אין וועלט פאר געסט מען אויף דעם הרגש של התפלה וכן על מה שלמד הגם שידוע איך שצדיקים להיות אבל ח"ו שזכר ע"ז ואילע די קאלטקאייט פון וועלט נעמט אים ארזם מכל צד ופנה והר"ע החלום שהוא תרכבת ב' ענינים הפכי' התפעלות על אלקות און זיין אין וועלט ועלין ח"ו דעם גישמאק פון וועלט הכירוע בענין בשוב הי' את שיבת ציון און עס איז נאיר דיא נקודת הנשמה דער הערט מען ווי היינו כחולמים ויוסף הוא פותר חלומות שממשיך אור שרשו ומקורו לברר הבירורים וזה פורת תוסף שמלה הניצוצות מהפירוד ומעלו אל היחוד ובהו פרעל דהתחברות ההתכללות דתנו תיקון. לכן כל זה הוא מפני מעלת ומודרי' שרשו ומקורו שהוא יסוד דאיך ולכן הנה גם למטה נשמה בגוף הוא כולל שני הפכים עסוק בעניני עולם מרכבה לאלקות בתבליית היחוד באורא"ס ב"ה רבוה הוא למעלה מהשכטים וגם מהטובות דהשבטים הם בחי' יתרת הטובות הם בחי' יחור"ע אבל הם מנוחלים מעניני עולם אבל יוסף פרעל דהתחברות דחור"ע ויחור"ע, דגם בחור"ע יהי' הגילוי דידעה העליונה ועל ידי זה נעשה דהעולם יהי' מרכבה לאלקי' דהנה ההתחברות דתנו ותיקון והיינו דתנו יוכלל ממש בתיקון הוא רק על ידי שם מ"ה

המברך בדרך מלמעלמ"ט זכירור זה דשם מ"ה הוא שמוכרל למע' מן הדבר המתברר ואינו כמו בשם ב"ן רבוה חלוק שם מ"ה משם ב"ן דשם ב"ן הרי יש לו שייכות אל הדבר המתברר שהוא בהתלבשות היינו שהמברר מתלבש בהמתברר ולכן הוא בדרך עבודה ויגיעה כשנים הלוחמי ומתאבקי זע"ז דהנה"ב מבלבל להנה"א והנה"א ע"י העזר והסיוע שלמע' כמא' אלמלא עוזרו כו' מנצח את הנה"ב אבל הבירור דשם מה אינו בהתלבשות ותפיסא. והבירור הוא בדרך ממילא אשר כן הוא עבודתו של יוסף בדרך מלמעלמ"ט מצד מעלת שרשו ומקורו שהוא יסוד דא"ק ברא דיסגי מדיבי אור ולואת ויוסף הוא המשביד להוריד ולהמשיך האור לתת סו בעבודת הבירורים שהעולם יהי מרכבה לאלקות וזהו שנענש יוסף על אשר ביקש סיבה תלי דהנה יעקב אבי יוסף הגם שהי' מרכבה למדת הת"ת דאצ"י מ"מ היה מדות דתיקון הנה יש כנגדם לעומת זה והם המדות דקליפה ורק באצ"י כתי' לא יגורך רע הרי מעמד ומצב הקליפוי הוא בכי"ע הי' צריך להכניע עצמו דעבודתו הוא בדרך מלחמה ובמלחמה יש תכסיס שע"י שמכניעים א"ע לשעה הנה עי"ז דוקא מנצחים את השונא אבל יוסף מצד גודל מעלתו בגדלות במחזין לא הי' צריך לה להכניע א"ע ולא הי' לו לבקש שום סיבה וכלי כ"א הוי' לבדו יעשה לו ישועה בכבודו ובעצמו ובהכרח לו' דיוסף ידע שרשו ומקורו שהרי הי' מוסרל מהאבות השבטים בזה שעשה עניני העולם בבחי' מרכבה לאלקות ולהאזת הנה זה הי' חטאו של יוסף במה שביקש סיבה והו' דכתי' טוב לחסות בהי' מבטוח באדם דא"מ מהו טוב לחסות והל"ל לבטוח בהוי' מהו מבטוח באדם דהרי לבטוח באדם אסור הוא וכמ"ש ארור האיש אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו וכת"י ברוך הגבר אשר יבטח בהוי' אלא באדם זהו אדם העליון שעל הכסא כמ"ש ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמע' שהוא אדם דאצ"י ולכן נאמר באדם בקמץ שהוא אדם הידוע בחי' ממכ"ע דבממכ"ע צריכים כלים וסיבות אבל לחסות בהוי' הוא בחי' סוכ"ע שהוא הבטוח בהוי' סיבות כל הסיבות כמ"ש השלך על הוי' יהבך והוא יכלכלך הגם הכלים הוא מאת הוי' דזהו מדרי' של יוסף שאינו צריך לבקש סיבה וכלי כ"א עבודתו הי' להאיר אור שרשו ומקורו והוא יכלכלך שהכלים באים מלמעלה דאז הם כלים של אור וברכה.

בס"ד, ש"פ מקץ שבת חנוכה, רפ"ח, ריגא

מצותה משתשקע החמה עד שתכלה הרגל מן השוק. וצ"ל מפני מה נר חנוכה אחר שקיעת החמה, והלא נר שבת היא קודם שקיעת החמה. ונ"ח אחר השקיעה שהוא סוף זמן החנוכה. ומה שייכה לשתכלה רגל מן השוק, דלפי הענין משמע דענין זמן נ"ח הוא משתשקע החמה שהוא התחלת הערב.

וסופה, כלומר ענינה, עד שתכלה רגל מן השוק. וצ"ל מה ענינו בעבודה בנפש האדם. והענין הוא, דאמרז"ל (ברכות צו ע"ב) לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שהרי אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה, וכמ"ש ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר הוי' אלקי אברהם יצחק וישראל כו' עניני הוי' ענני, ענני שתירד אש מן השמים, וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם. וצ"ל איך אפשר להאדם לדמות א"ע לאליהו שהי' נביא בישראל ומסר נפשו על אלקות והי' בטל לאלקות גם בגופו ממש, דהרי אליהו הוא האומר חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתי לפני' כו', דעמידה זו הוא האהוי"ר הביטול של הנשמה קודם ירידתה למטה להתלבש בגוף, ואל"י אומר חי הוי' כו', דמדריגה זו של הנשמה כמו שהיתה קודם ירידתה ה"ה חי אצלו (לעבט דאס בא עם) גם עתה בהיותו למטה, והיינו שהי' בגופו ביטול לאלקות בתכלית הביטול, ואי"כ איך אפשר לו לכל אדם לדמות א"ע לאליהו הנביא, וכי מאחר שאל"י נענה בתפלת המנחה יהא כל אדם נענה. אלא משמע דזהו מצד עצם מעלת מדריגת תפלת המנחה שהיא במדריגה גבוה ונעלית במאד עד כי גם זה מה שאליהו נענה הוא מצד מעלת תפלת המנחה ולא מצד מעלתו של אליהו. וצ"ל מהו מעלת תפלת המנחה על תפלת שחרית וערבית דבתפלת המנחה כל אדם נענה, ואם כן דתפלת המנחה גדלה מעלתה דבה כל אדם נענה, מהו מעלתו של אליהו שהוא נענה בתפלת המנחה, הרי כל אדם נענה ובכללות הענין מהו מעלת תפלת זו שבה דוקא נענים יותר משארי התפלות דשחרית וערבית.

אך הענין הוא דהנה אמרז"ל (ע"ז ד"ג ע"ב) י"ב שעות הוי היום, ג' שעות ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה (ולכן הוא זמן לימוד פנימיות התורה שהיא הכנה ומעין התפלה כו') ג' שעות שלישית יושב ודן את העולם, ואז הוא זמן התפלה כו', ג' שעות רביעית יושב וזן את העולם כו', ג' שעות רביעיות יושב ומשחק עם לויתן, דג"ש רביעיות הוא זמן המנחה ואז הוא זמן השמחה והעונג כביכול למעלה. דהנה אמרז"ל (ברכות דל"א ע"ב) כל היישוב בתענית בשבת (פי' ר"ח בת"ח תוס') קורעין לו גז"ד של ע' שנה. וצ"ל למה דוקא כשמתענה בשבת, דהלא בכל יום שמתענה מועיל, ולמה בשבת דוקא קורעין לו גז"ד של ע' שנה. אך הענין בזה הוא, דהנה שבת הוא זמן העונג למעלה ולמטה וכמ"ש וקראת לשבת ענג, אז תתענג על הוי', וכשה יושב אז בתענית ומצטער הנה למעלה אינם סובלים את זה בשעת הענג. וכמו עד"מ למטה באדם בעת שמחתו כשרואה עני ומדוכא ר"ל ביסורים ה"ה מקרבו לעשות לו איזה נ"ר וממלא מבוקשו של כאו"א, דאז אי אפשר לסבול הצער של החולת וחפץ שהכל ישמחו בשמחתו, וכמו המלך בעת שמחתו קורא לאסירים חפשי, וכן הוא בזמן השמחה והעונג של מעלה, דכשהאדם מתפלל בלב נשבר ונדכא ושואל צרכיו אז הוא נענה.

אמנם זה גופא צ"ל מפני מה זמן תפלת מנחה הוא זמן העונג והשמחה למעלה, דהרי זמן המשכת מוחין חדשים הוא בתפלת שחרית, ולמה זמן העונג הוא בזמן תפלת המנחה דוקא. אלא שצריכים לומר דמהו גופא שלמטה מתפללים תפלת המנחה הנה מזה נעשה עונג למעלה.

א"כ צ"ל מהו מעלתה דתפלת המנחה אשר מזה נעשה עונג למעלה יותר משארי התפלות. והנה בזמן התפלה דתפלת המנחה הרי יש פלוגתא דרבנן ורבי יהודה דרבנן ס"ל דזמנה עד הערב, ור"י סבר דזמנה עד פלג המנחה. דר"י סובר דתפלת המנחה הוא נגד הקרבת תמיד של בין הערבים, ותמיד של בין הערבים זמנו בט' שעות ומחצה, וא"כ פלג המנחה הוא שעה ורביע קודם הלילה. ורבנן ס"ל כר' יוסי בירושלמי דסובר אשר תפלת המנחה הוא נגד הקטרת וכמ"ש תיכון תפילתי קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב. וכן הוא גם בהגמ"י פ"ג מהלכות תפלה, ובזהר בראשית ד"ה ע"א א"י דתפלת המנחה הוא נגד הקטרת. חזמנה לעת ינטו צללי ערב, ומהאי טעמא צ"ל בכוחה יתרה ואיפסקא הילכתא בגמ' ושורע דעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד, ולהיות דתפלת המנחה הוא כנגד הקטרת ג"כ הוי דעביד כמר עביד. דההפרש בין הקרבנות לקטרת הוא דהקרבת הקרבנות הוא במזבח החיצון, והקטרת הקטרת הוא במזבח הפנימי, ואשר על כן גם בתפלה שכנגד הקרבנות והקטרת יש ג"כ ב' מדריגות. חיצוניות הלב ופנימיות הלב.

(ב) וביאור הענין הוא, דהנה כתי' אדם כי יקריב מכם קרבן להוי' כו', ולסאורה הול"ל אדם מכם כי יקריב קרבן להוי' כו' דאז הי' פירושו אדם או איש מכם כאשר הוא רוצה להקריב קרבן להוי' כה וכה יהי' משפט הקרבן, ומהו אדם כי יקריב כו'. אך הענין הוא, דהנה קרבנות הוא קירוב הכחות כדאי' בבחי', וזהו אדם כי יקריב, דכאשר האדם חפץ להתקרב אל האור שהוא אלקות (אז א' מענטש וויל ווערין נעהענטער צו ליכטיקייט וואס דאס איז געטליכקייט) הנה מכם קרבן להוי', מכם גופא הוא הקירוב אל הוי' שהר"ע האור. וכידוע דהוי' ואלקים הם אחרות וסלים שהם טבע ולמעלה מן הטבע, דאלקים בגימ' הטבע, והוי' הוא למע' מן הטבע, שהר"ע אור. וזהו מכם קרבן להוי', דע"י ההשגחה פרטית שהאדם רואה בעניניו הפרטים הרי הוא מכיר ומרגיש (און דער פילט) אלקות, וזהו סוד הקרבנות בקירוב ומסירות הכחות החושים לאלקות. דהקרבנות הם לחם לאשי וכמ"ש את קרבני לחמי לאשי, דאשי קאי על השרפים, דטעם הדבר מה שקוראים שרפים הוא לפי דכל מציאותם גשרף מתשוקתם לאלקות, וכל מהותם אינו אלא הביטול לאלקות, וזהו שהשרפים נקראים אשי, אש שלי. והנה בעבודת השרפים כתי' שרפים עומדים ממעל לו, ופירושו ממעל לו' (דו' הוא המשכה) והיינו למעלה משם אדנ"י דכתי' תחלה ואראה את אד' כו'. והנה הגם דהשרפים הם נבראים נעלים ביותר ומ"מ הרי הם נבראים שמעמדם בעולם הבריאה, ושם אד' הוא שרש ומקור חיותם והתהוותם, וכמאמר אנת אשתמודע אדון על כולא, ואיך השרפים עומדים ממעל לו. אך הענין הוא, דהנה השרפים מעמדם ומצבם הוא בעולם הבריאה, וידוע דאימא עילאה מקנא בכורסיא, דאימא עילאה הוא בחי' בינה דאצי' שהיא השגה באלקות. ולזאת הנבראים דעולם הבריאה הגם שהם נבראים בע"ג הנה הם בעלי השגה גדולה ורחבה באלקות. דענין השגה הוא, דקודם שמשיג את השכל המושג הרי ההשכלה מקפת את שכלו, וכאשר מבין ומשיג את השכל או הנה שכלו מקיף השכל המושג ההוא. וכן הוא בדבר הלכה, דקודם שיודעה ומשיגה הרי שכלו מוקף ממנה וכאשר יודעה

ומבינה בטוב או דרי שכלו מקיף את המושכל והוא והגם השכלו הוא באין ערוך כלל לגבי שכל של ההלכה, דשכל ההלכה הוא חכמתו ית' ושכלו אינו בערך כלל, אבל לפי שניתנה התורה בהשגה הרי שכלו מקיף את ההלכה, וכן הוא בהשרפים, דלהיות מעמדם ומצבם הוא בעולם הבריאה שהוא עולם ההשגה, הנה הם משיגים את חיותם כמו השכל המשיג את דבר ההלכה, ומפני זה הרי הם כאלו עומדים ממעל לו, אמנם ידוע בהשגה הוא רק ידיעת המציאות לבד, ואינה השגת המהות, ואיך הוא בזה עומדים ממעל לו, אך הענין הוא, דהנה ידוע מ"ש הבעש"ט נ"ע ז"ל בענין הרצון, דבמקום שהרצון נמצא שם נמצא כל המציאות של הרוצה, וכמו בהאדם הנה במקום שהרצון הוא הנה שם הוא כולו, דהרצון מושך כל הכחות אליו ואחריו, וכשם שבהתגלות הרי במקום שהרצון הוא הנה שם הוא התגלות הכחות, ולכן אמרו דילמוד אדם במקום שלבו חפץ, ויכאשר לכו חפץ בזה הרצון וחשק הנה או הרי ישכיל ויתחכם בזה, וכמו שאנו רואין במחשך דהלומד ברצון ישכיל יותר מבעל כשרונות חרושים נעלים, לפי שהרצון יכריח התגלות השכל, וכן הוא בכל הכחות, וכשם שהוא בהתגלות הכחות כמריכ הוא בהעלאה, דכל הכחות הם נמשכים אחר הרצון ומתעלים, ולזאת הנה בכל מקום שהרצון נמצא שם הוא כולו בזה, והשרפים הנה חפצם ורצונם להיכלל בעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה משרשם ומקורם, ובכל מקום שהרצון נמצא שם הוא כל מציאותו של הרוצה, ולזאת הנה שרפים עומדים ממעל לו, מפני תוקף גודל רצונם להכלל בעצמות אוא"ס ב"ה, דכ"ז הוא מחמת השגתם שמשיגים את חיותם משיגים שזהו הארה לבד שבאין ערוך אל העצמות כלל, דעצמות אוא"ס ב"ה הוא קדוש ומובדל לגמרי המשכת האור בעולם הבריאה הוא ע"י צמצום האור דעולם האצי, באופן דעצמות האור דאצי אינו נמשך בעולם הבריאה, ומה שנמשך בעולם הבריאה הוא רק הארה בלבד, וזהו אמירת קדוש, דעצם אור האצי הוא קדוש ומובדל, מה גופא דרי נעשה אצלם תוקף הרצוא ורשפי אש התשוקה להכלל בעצמו אוא"ס ב"ה.

ג) וביאור הענין הוא, דהנה כשם שכללות האור הנמשך בעולמות מהאוא"ס ב"ה שלפני הצמצום ה"ה נמשך ע"י הצמצום הראשון שה"י באוא"ס ב"ה הנמשך רק הארה בלבד, דהו מ"ש באורך נראה אור, דבאורך העצמי שלפני הצמצום ה"י נראה אור לאחר הצמצום אור של תולדה בלבד, הנה כמריכ מאצי לבי"ע הוא ג"כ ע"י הצמצום, דהאוא"ס שלפני הצמצום הוא אצי דכללות, דבעולמות בי"ע הכללים הנה א"ק הוא אדם דבריאה דכללות ואצי דכללות הוא האוא"ס שלפני הצמצום, דבאמת הנה אצי הוא אור בלי כלי, היינו האור שלמעלה מהכלים, דבכל מקום הנה הכלים הם בחי' בריאה וכידוע דאור הוא אצי וכלים הם בריאה, דכן הוא גם בעולם הבריאה דאור הוא אצי שבבריאה, וכמו"כ באצי הנה הכלים הם בריאה שבאצי ואמיתית האצי הוא רק אור ולא כלים, וענין האצי הוא התגלות האור, דהאוא"ס שלמעלה מאצי הוא סתום ונעלם, דבשרשו הוא עצם האור שאינו בגדר גילוי כלל, ולמעלה יותר הוא אור הכלול בעצמותו, ואצי הוא התגלות האור, ולזאת הנה התפשטות האור באוא"ס שלפני הצמצום הוא אצי דכללות

המשכת האור בעולמות (דכללותם בי"ע) מאצי' דכללות שהוא האוא"ס שלפני הצמצום הוא ע"י הצמצום הראשון שהי' באוא"ס ב"ה. הנה כמ"כ מאצי' לבי"ע הוא ע"י צמצום. רק שיש הפרש בין המשכה שמאצי' דכללות להמשכה שמאצי' הפרטית. שהרי המשכה מהאוא"ס שלפני הצמצום (אצי' דכללות) הוא ע"י הצמצום הראשון, דהגם שבזה משתה לכל הצמצומים דכוונתם הוא הגילוי, ומ"מ אינו משתה באופנו, והוא מה שהוא בבחי' סילוק, והמשכה מאצי' הפרטית הוא ע"י הפרסא, שהע"ס דאצי' מתלבשים בהפרסא שבין אצי' לבריאה, רק שמתעלמים שם, וכמאמר רבינו (בתו"א ד"ה פתח אלי' וכו' בפ' וירא) שמהות חכ' דאצי' מתלבשת בהפרסא ומהוה חכ' דבריאה, וצריכים לומר דזהו כלים דע"ס דאצי' ובפרטיות הם הכלים דבחי' מל' דאצי' ולא האור שהרי הכלים דמל' נעשים נר"ג לבי"ע כמבואר באגה"ק בד"ה איהו וחיוהי חד, והגם שאי' שם דגם הקו המאיר בכלים דמל' קודם הפרסא בקע הפרסא עמהם ומאיר בהם בבי"ע כמו באצי', אמנם ידוע דמאחר שהוא ע"י בקיעה הרי אין זה כמו באצי' ממש, ועוד דזהו אור דבחי' מל' דאצי' ולא האורות עצמיים דאצי', והאורות עצמיים דאצי' אינם נמשכים לבריאה, וראי' מפורשת לזה מבחי' חכ' דאצי' דחכ' דאצי' הוא העיקר דאצי' והוא בחי' אצי' שבאצי', (וכמ"ש במ"א בענין הכלי דחכ' כו') הרי התכ' דאצי' אינה נמשכת לבריאה, וזהו אצי' הוי' לא שניתי דאין שום שינוי בין קודם הבריאה ולאחר הבריאה, אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא לאחר שנברא בהשואה גמורה, ולכאורה הרי נתהווה עולם כו', אלא שזהו הארה בלבד, ושם הוי' הוא שם העצם, וכת' הוי' בחכ', דכאורות העצמיים דאצי' הנה לא שנית, דכל האור הוא רק אור הכלים בלבד, (ובזה יבואר הל' (המבואר במ"א) דכשם שמאצי' לבריאה הכלים נעשים אורות הנה כמ"כ הוא גם מלמעלה מאצי' לאצי' דהכלים נעשים אורות, דלכאורה הוא תמוה, דהלא אי' בע"ח שער פ"ח ד"ח שאין הכלים נעשים אורות רק מאצי' לבי"ע, וצריכים לומר דהכוונה במ"ש מלמעלה מאצי' לאצי' היינו מבחי' אוא"ס שלפני הצמצום (מאצי' דכללות), דהנה הפרדס שער הצמצומות פ"ו כתב שהע"ס הגנוזות הן שרשי הכלים לא שרשי האורות, והע"ס הגנוזות המבוארים בפרדס לפי שיטת האריז"ל הוא באוא"ס שלפני הצמצום, וא"כ בחי' הקו הנמשך מבחי' הע"ס הוא משרשי הכלים, והיינו דכללות האור שאחר הצמצום הרי אינו אור לגבי אמיתת האור שהוא האוא"ס ב"ה שלפני הצמצום, דכשם שהאור דבי"ע אינו אור לגבי אצי' כמ"כ הוא בכללות האור שבעולמות לגבי האוא"ס שלפני הצמצום, וכ"ז הוא לפי שנמשך ע"י הצמצום, וידוע דבהצמצום הראשון הרי יש בו ב' עינינים, הא' שהוא בבחי' סילוק, והכ' שהוא בבחי' מיצוט, והיינו דלגבי האוא"ס הבל"ג הוא בבחי' סילוק לגמרי וכמא' הע"ח דסילוק אורו הגדול על הצד (ומזה הוא שנעשה חלל ומקום פנוי כו'), ולגבי הע"ס הגנוזות הרי ענין הצמצום הוא שנמשכה ספירה מיוחדת, דהע"ס הגנוזות ה"ה בהתאחדות ובהתערבות כל הע"ס כנדע, וענין הצמצום שנמשכה ספירה מיוחדת כמו ספירת החכ' כו' ואח"כ ספירה אחרת, הנה כמ"כ הוא בין אצי' לבי"ע, דעצם אור דאצי' הוא בבחי' סילוק לגמרי לגבי בי"ע ומה שנמשך הוא רק אור הכלים בלבד, וגם זה ע"י הפרסא דוקא.

ד) וזהו אמירת הקדוש שהשרפים אומרים קדוש, דעצם אור האצ"י הוא קדוש ומובדל מבי"ע כמו שהאוא"ס שלפני הצמצום הוא בהעתקה מובדלת מהעולמות שאחר הצמצום. והג' פעמים קדוש הם הג' מדות נה"י הגי' חב"ד. והשרפים להיותם נבראים העולם הבריאה ושם מאיר בינה האצ"י לכן הם משיגים זאת, ומהשגה זו שמשיגים דעצמות אוא"ס הוא קדוש ומובדל דמזה נעשה תוקף הרצוא ברשפי אש להכליל בעצמות אוא"ס. הנה עי"ז נעשה והחיות נושאות, שנושאות את הכסא והאדם שעל הכסא, כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, לבחי' העצמות דכי לא אדם הוא. וכל העלאה הרי פועלת המשכה וגילוי, והיינו דעי"ז נמשך מבחי' האוא"ס שלמעלה מהשתל', דזהו קדוש, קדש וא"ו, דו' הוא המשכה, והיינו ההמשכה מבחי' קדש. וענין ההמשכה הוא, דהו' הנה בראשו יו"ד שהוא היו"ד ושם הו"י שהוא האות ראשון דש' הו"י והעיקר דשם הו"י, דהו"י הוא לשון מנהג, והיו"ד מנהג על התמידיות של ההתהוות דהו"י הוא ל' הו' הנה ויהי' כאחד והיו"ד שהוא האות ראשון דשם הו"י מורה על תמידיות ההתהוות. וזהו ההמשכה מבחי' קדש, והיינו המשכת עצם האור דאצ"י שהוא המשכת עצמיות אוא"ס ב"ה, והג' פעמים קדוש הם הג' קוין דאצ"י והג' פעמים וא"י (דקדוש הוא קדש וא"י והג' פעמים קדוש הם ג' פעמים ו') הוא בגימ' ח"י שהר"ע חי העולמים, והיינו דגם כבי"ע יאיר ויומשך עצם האור, ובעבודה הוא שיהי' בבחי' חיות פנימי גם בנבראים דבי"ע.

והנה הקרבנות הם לחם לאשי, וכמו הלחם שמחזק כח האדם שיוכל לעבוד עבודתו כפי המוטל עליו וכמ"ש ולחם לבב אנוש יסעד וכת"י וילך בכח האכילה ההיא דבכח האכילה ההיא הלך כמה ימים, הנה כמור"כ ע"י הקרבנות מתחזק כח השרפים להיות והחיות נושאות ביתר שאת ויתר עו. דהנה ד' חיות המרכבה הם שרשי כל הנבראים שלמטה, דכל החיות שרשם מפני אר"י שבמרכבה, וכל הבהמות שרשם מפני שור שבמרכבה, וכן בנשר שהוא שרש כל העופות. והגם שאין ערוך נפש הבהמה הגשמית לגבי שרשה בפני שור שבמרכבה, ומ"מ הוא ע"ד אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל, וכן גבוה מעל גבוה וגבוה עליהם. הרי גשם גוף חומר הרשא העשב החיות שיש בו (שהוא הטעם) הרי אינו בערך שרשו ומקורו מזל הרוחני, ומ"מ הרי המזל הרוחני הוא מקורו. וכן הוא בפני שור שהוא שרש ומקור נפש הבהמה שלמטה ע"י ריבוי השתל'. ולכן כאשר מקריבין הבהמה הגשמיות ע"ג המזבח ונכללת באש שלמעלה אז ה"ה מתעלה לשרשו בפני שור שבמרכבה. ולהיות שצ"ל לאכללא שמאלא בימינא. ע"כ האש של מעלה הו' בדמות אר"י וכמאמ' כדמות אריה רבוצה ע"ג המזבח, הוא אריה דאכיל קורבנין, וזה נעשה לחם אל השרפים. וכשם דלחם לבב אנוש יסעד הרי כתיב כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כ"א על כל מוצא פי הו"י יחי' האדם, דהמוצא פי הו"י שבלחם הוא מדריגה גבוה יותר מהמוצא פי הו"י שבאדם, דהמוצא פי הו"י שבאדם הוא מבחי' התיקון והמוצא פי הו"י שבלחם הוא מנהגו, וכאשר ארסלו כדבעי למיחוי עפ"י התורה בברכה תחלה וסוף הרי הבירור מוסיף כח בהאדם. הנה כמור"כ המוצא פי הו"י שבנפש הבהמה

הרי מוסיף כח בהשרפים להיות והחיות נושאות ביתר שאת. ועכשיו התפלה במקום הקרבנות, דבתפלה פועל הכפי' וביטול בהנה"ב דגם הוא הנה שרשו מפני שור, אלא שהוא מפני אדם שכפני שור, וכעבודתו בתפלה פועל בו כפי' וביטול. והור"ע השתים שלפני', שהור"ע ההתבוננות בהביטול דהשרפים והאופנים. וכאשר מתבונן בזה דשרשו ומקורו הוא בטל איך אפשר שהוא (הנה"ב) יהי' נפרד. ועוד זאת, דעצם הביטול של שרפים ואופנים פועלים ביטול בהנה"ב, לפי שהם האש שלמעלה של הנה"ב, ועיי' בירור חזיכוך זה יהי' נעשה והחיות נושאות שהם נושאים את הכסא והאדם שעל הכסא באוא"ס כי לא אדם הוא, ועיי' העלאה זו נעשה ההמשכה בגילוי למטה, דהיינו דעיי' דאדם כי יקרבי, שהוא מתקרב אל האור והאלקות בעבודה בפועל, הנה עיי' הוא מכס קרבן להוי', שמאירים ומגלים לו מלמעלה גילוי אור בנפשו ובחלקו בעולם.

ה) והנה יש עוד מדריגה בעבודה דתפלה היא העבודה דקטרת. דהקרכת הקרבנות הי' ע"ג המזבח החיצון דבעבודה הוא ההתבוננות בתאלקות שבא בהתלבשות בעולמות, וכמא' מה הנשמה ממלא את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם, דהעולם הוא גוף גדול והאדם הוא עולם קטן. ובמדרי' האהבה היא האהבה דכי הוא חייך, דכשם שהאדם אוהב היי נפשו ויודע דזהו העיקר, כמו"כ הוא ההתבוננות שמתבונן דאוא"ס ב"ה הוא היי העולמות העליונים והתחתונים, וכמא' מכלכל חיים בחד, שהחיים הוא החד עליון להחיות כל חי, ומכלכל חיים, שהחיים נמשכים ממדריגה למדריגה בכל עולם ועולם לפי ערכו, ובכל נברא ונברא לפי מהותו וענינו. וכאשר מתבונן בזה בהעמקת הדעת אז הוא חפץ באלקות ונדבק בו וחפץ בהגילוי אור. אמנם כ"ז הוא חיצוניות הלב, אבל פנימיות הלב הוא עבודת הקטרת שהור"ע התקשרות. דהתקשרות הוא למע' מדביקות, דהדביקות הוא חיצוניות לבד, וכמ"ש כאשר ידבק האזור במתני איש כו', אבל התקשרות הוא פנימיות, וכמ"ש ונפשו קשורה בנפשו, שהוא התקשרות פנימי ועצמי כהתקשרות האב והבן שאינו תלוי בזמן ומקום, וכמא' הרשב"י ע"ה בחד קטירא אתקטרנא בי' אחידא ובי' להיטא, והיינו דלאחר שהתקשר בהתקשרות פנימי כזו הנה בי' אחידא ובי' להיטא (אין דעם קאכט ער און אין דעם ברענט ער). ובעבודה הר"ע ההתבוננות דכללות הגילוי בעולמות הוא מהארה בלבד אבל עצמות אוא"ס הוא מופלא ומרומם כו', ובהתבוננות בזה נעשה תוקף הרצוא התשווקה להכלל בעצמות אוא"ס ב"ה, וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, שר"א הם געה"ע וגעה"ת, ביו"ד נברא העוה"ב ביו"ד הוא בחי' חכ' שהוא געה"ע, הרי החכ' היא כעשיה גופנית לגבי א"ס וכמ"ש כולם בחי' עשית, ועמך לא חפצתי, דעמך הוא כמ"ש כי עמך מקו"ח, דמקור החיים ומקור התענוגים הוא רק עמך, וכ"ז הוא לא חפצתי וכל חפצי ורצוני הוא להכלל בעצמותו ית' דבמדריגת האהבה היא האהבה דבכל מאדך, היציאה מגדר כלים לגמרי, להיפוך מהאהבה דהיא חייך שמרגיש מציאות עצמו, שהוא בהתיישבות פנימי וחפץ בגילוי אור. אבל האהבה דבכל מאדך הוא היציאה מגדר כלים לגמרי, וענינו הוא שאין לו נוחם בשום דבר בעולם (ער האט ניט קיין טרייסט

בשום דבר) כ"א שיהי' גילוי אלקות בעולם. ואין זה מה שהוא חפץ שיאיר לו בגילוי בנפשו ובחלקו או שיהי' על ידו דוקא. כ"א כל חפצו ורצונו שיהי' איך שיהי' ועל ידי מי שיהי' ובכל אופן שיהי' רק שיהי' גילוי אלקות בעולם שגם בהטבע יהי' נרגש האמת שהוא הלמעלה מדרך הטבע.

והנה גם מדריגת זו ישנה בעבודה שבלב זו תפלה, והוא בתפלת המנחה שהיא בעבודה דקטרת דע"ז אמר תיכון תפילתי קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב. והיינו דדוד המלך ע"ה מבקש אשר תפלותיו יהיו כמו הקטרת שהיא תפלת המנחה, דדוד הוא בחי' מל' וכמ"ש ואני תפלה, דאני הוא מל' הוא בחי' תפלה, ובקשתו שההעלאה וההתקשרות שלו יהי' במדרי' הקטרת. דהנה תפלות אבות תקנום, אברהם תיקן תפלת שחרית יעקב תפלת ערבית ויצחק תיקן תפלת המנחה. ואיתא בזהר רישא דעשו בעיטפ"י דיצחק, רישא דעשו הוא המקיף דלבונה וזה מדרי' הי"א דקליפה, והיא הממוצע בין הקדושה להקלי', דמקבלת מהקדושה מהסיגים דגבורות ומשפיע בסט"א. דבקדושה הם ע"ס וכמא' ע"ס כלי מה עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר, אבל בקלי' הם י"א כתרין. לכאורה הרי חוטא נשכר, אלא דבקדושה החיות שהוא האור מתאחד עם הכלי ובקלי' סט"א הרי החיות מובדל מהם. ובקטרת הם י"א סממנים נגד הי"א כתרין דקלי', דע"י העבודה דקטרת לוקחים גם המקיף דלבונה וזה שהוא עצם מהות החיות שלהם, וזה בא ע"י עבודה דוקא. דהנה כאשר עלה מרע"ה למרום הנה כל המלאכים נתנו לו מתנות והס"מ נתן לו הקטרת במתנה, דאינו ראוי עפ"י דין שיתנו למשה ענין הקטרת כמו שניתן לו כללות ענין התומ"צ דמאחר שהוא חיותם איך אפשר ליקח מהם זאת ורק שהס"מ נתן לו במתנה, והיינו דזה אפשר ליקח רק בעבודה. דע"י הבירור לוקחים גם המקיף דלבונה וזה שהיא המדריגה הי"א, וע"י העבודה והבירור בהמדרי' הי"א דקליפה ממשיכים מדריגת הי"א שבקדושה, שהר"ע אנת הוא חד ולא בחושבן. דהנה זה מה שבקדושה הם ע"ס הוא האור שבגדר הכלים, אבל עצמות אוא"ס פנימיות הכתר הוא בהעתקה והבדלה כו', וע"י הבירור דמדרי' הי"א ממשיכים בחי' העצמות שהר"ע אנת הוא חד, דהמשכה זו היא בתפלת המנחה. וזהו מ"ש בזהר בראשית דר"ל דתפלת המנחה היא העבודה דקטרת וזמנה לעת ינטו צללי ערב שהוא חשך ובשביל להאיר את החשך צריכים להמשיך אור עליון יותר, וכמ"ש כי אתה נרי הוי' והוי' יגיה חשכי, הוי' הוא אור ובחי' נר הוי' נשמת אדם. ופי' כי אתה נרי הוי' מה שהנשמה מאירה להאדם בדרכי העבודה שלו. אבל כאשר יש לו העלם והסתר ביותר וכמו ענין חמור שבירורו קשה לו זהו הוי' (דלעילא) יגיה חשכי, דעל ההעלם וההסתר של הרע הגס כמו קליפת מצרים והדומה כתי' הוי' הכה כל בכור, בדרך הכאה שהר"ע הדחיה ושבירה. אבל בהעלם וההסתר דעבודה הנה ע"ז נא' הוי' יגיה חשכי, בדרכים של חסד. אבל הגילוי הוא משם הוי' דלעילא שהוא להאיר את החשך.

ו) והנה נר חנוכה הוא מהשמאל כמא' מזוחה מימין ונ"ח משמאל, דענינו לתקן קו השמאל ולכן הנרות דחנוכה הם ח', דנרות שבמקדש הם

ד' גרות ושל חנוכה ח'. דבר הוא הרי' שהר"ע והא"ר, חו' גרות ח' פעמים הרי'
 בגימ' יצחק, דבכדי להאיר את החשך צריכים אור עליון יותר. והנה מעלת
 תפלת המנחה על שחרית וערבית שהוא לעת ינטו צללי ערב, ולכן תפלה זו
 צריכה כוונה יותר שהיא העבודה דרעו"ד. וכמו"כ בהכפ"י ובירור דנה"ב, הנה
 בתפלה זו יחזר על שחרית הערבית. וכדאייתא בסדר היום, דתפלת שחרית היא
 מבוקר בקומו משנתו וחזרתו זכה וצלולה. ועודינו טרם שנבנס בטוהרת עסקיו
 ועניני העולם, וכשיתפלל או בכוונה אין זה חידוש. ותפלת ערבית הוא בגמר
 היום שכלה מעשיו ופינה רצתו מהם, כשמתפלל סדבעי ג"כ אינו חידוש.
 אבל תפלת המנחה הוא כשהוא טרוד בעסקיו ומעתיק א"ע (ער רייסט זיך אָפּ)
 לעמוד להתפלל, ופינה רצתו ממחשבות הטורדות אותו הוא ענין גדול. דדבר
 זה נעשה (דאס טוט זעך) מחמת האמונה פשוטה שכן צ"ל, ולבו מליאה תקוה
 ובטחון בד' המכלכל חיים בלי שום חקירות והשכלות. ובאמת הרי כל אחד
 מישראל הוא מאמין בד' באמונה פשוטה, אבל הכפ"י וביטול דנה"ב בזה הוא
 ביותר הרבה, וכד' אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין, דהיינו
 שממשיכים עי"ז בחי' עצמות אוא"ס. והנה הטעם הבג' שעות רביעיות דוקא
 יושב ומשחק עם לוייתו, דאז הוא זמן התענוג עליון, לפי שלמטה מתפללים
 מנחה. והנה כתי' צחוק עשה לי אלקים, דאלקים בגימט' הטבע, ועיקר בחי'
 הצחוק והתענוג הוא ע"י שם אלקי' דוקא דהיינו מבחי' ביטול היש דוקא,
 וע"כ הנה הגם דהמשכת מוחין חדשים הוא בשחרית מ"מ המשכת התענוג הוא
 במנחה דוקא מפני שהעבודה בפנימיות דמנחה היא בחי' רעו"ד, ובעבודה
 דנה"ב היא בבחי' כפי' ביותר בביטול היש דנה"ב, שע"ז דוקא נעשה הצחוק
 התענוג למעלה. והנה שאל' נענה בתפלת המנחה, שהרי אלי' התפלל בכוונה
 שלימה גם בשחרית, ומ"מ נענה בתפלת מנחה דוקא. מפני שהיא כמו הקטרת
 שהיא עבודה גדולה ופנימיות יותר, וממשיכים מבחי' עצמות אוא"ס. והנה
 אלי' ה' צריך להמשיך גילוי אור עליון ביותר להאיר את החשך הגס ואמר
 לישראל דברים ברורים אם הוי' האלקים לכו אחריה, אם אתם יודעים ומכירים
 את האמת דהטבע מתנהג עפ"י למעלה לכו אחריה, ואם הבעל, אם ח"ו הוא כעין
 בעלנו אחרים זולתך כו', ועד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים. ולזאת
 אמר ענני ד' ענני, ענני שתדך אש מן השמים, דבכדי לעורר שהוא להעיר
 ולהאיר לזה שהוא פוסח על ב' הסעיפים צריכים אש של מעלה, דאין זה בכח
 הנברא בעבודתו. וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם, דכשפים הם שמכחישים
 כחו של מעלה, שהר"ע הקרירות דשכל אנושי, ושרשו הוא עמלק המטיל ספיקות
 כו', וכן השכל מקרר כל הרגש פנימי כו', ובפרט אלו המתנהגים אחרי הרגשי
 ועניני עולם כו', והנה ענני הוי' ענני, ונענה בתפלת המנחה. וכן כל אדם
 יכול להיטת נענה בתפלת מנחה ע"י תוקף הכפ"י והביטול דנה"ב בפועל, וגם
 ע"י העבודה ברצון פשוט שלמעלה מטו"ד. והנה שאמרו לעולם יהא אדם זהיר
 בתפלת המנחה, דהכוונה בזה שיכפה א"ע ובאמצע טרדת עסקיו ינתק א"ע ויפנה
 דעתו ומחשבתו ויתפלל אל ה', ועי"ז יהי' נענה. והנה מצותו משתשקע החמה,
 דגר חנוכה הוא אחר שקיעת החמה, שהוא להאיר את החשך הגס. שהיתה
 מלחמה רחוקות, העיקר חפצם הוי' להשכיחם תורתך, תורה מן השמים.

ולתעבירם מחוקי רצונך, המצות החוקים. הנה להתגבר ע"ו הוא דוקא ע"י אור עליון ביותר, שהו"ע נר חנוכה. ולכן מצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק, דעיקר עניני הבידוד הם בעולם בשווקים וברחובות. ובירורם הוא ע"י התורה, שהולך וחושב ד"ת כ"א כפי כחו, וע"ז תכלה הרגל דבהמה מן השוק, בירור הנה"ב. וזהו דמצות ג"ח התחלתה משתשקע החמה עד אשר פועל בעצמו לעזוב כל עניני הבהמיות שהו"ע תכלה רגל כו', ולהאיר באור תורה.

בס"ד, ש"פ ויגש, רפ"ח, ריגא

שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו' לכלם בשם יקרא כו' איש לא נעדר דמסגנון הכתוב משמע שצריכים רק להרים עיניו ולראות ולהסתכל, ואז יראו כי מי ברא אלה, היינו שיראו אלקות במוחש, וע"ד מבשרי אחזה אלקה. דבאמת הרי כל אחד ואחד כשיתן אל לבו להתבונן באור וחיות הנפש המחיה את הגוף הנה מזה יבין גם באור וחיות העולם. וזהו שאו מרום עיניכם דכאשר תשאו עיניכם למרום או תראו במוחש כי מי ברא אלה. וצ"ל איך מגיעים לזה לראות אלקות במוחש, ומהו הפלא אשר לכולם בשם יקרא. דלכאור' א"מ הפלא בזה, דהלא לאחר שהוא ית' ברא ויצר ועשה את כל הנבראים הנוצרים והנעשים הנה מה הפלא הגדול בזה אשר לכולם בשם יקרא. ועוד יותר יוקשה מה שפרש"י ז"ל מרוב טעמים שיש לו ושהוא אמיץ כח איש מן הצבא לא נעדר שלא יקרא בשם, דמשמע מזה דקריאת שם הוא מדרי' גבוה שהוא כח נעלה, אבל עוד נפלאה כחו ית' ויתעלה אשר מרוב אונים כו' הנה איש מן הצבא לא נעדר שלא יקרא בשם, והיינו דכולם נקראים. וצ"ל מהו מעלת השם וענינו אשר כולם נקראים בשם, ומשמע דמזה דוקא יובן כי מי ברא אלה, ובא בראי' חושית דע"ז הוא שאומר שאו מרום עיניכם, דכאשר תשאו עיניכם למרום או תראו אשר לכולם בשם יקרא ומזה תבינו ותשיגו כי מי ברא אלה. והענין הוא דהנה כתי' וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקים כו'. דכאו"א מישראל מתחייב להשתדל להשכיל ולהתבונן בבדולתו ית' וביתודו איך כי הוי' הוא האלקים, דהוי' האלקים כולא חד. והגם דבכל או"א הרי יש בו אמונה פשוטה שהיא מצד עצם הנשמה שמאמין בד' שהוא הבורא יחיד ומשגיה על כל נברא ונברא בהשגחה פרטית והשגחה זו היא חיות הנברא וקיומו, ומצד אמונתו זאת הוא מקיים תורה ומצות במסירה ונתינה להמצוה ית', וכמא' חבוקה ודבוקה כך טוענת עולך יחידה ליחדך, דכל אחד מישראל הוא חבוק ודבוק באו"א ס"ב בהתקשרות עצמי ומשור'ו הוא טוענת עולך, דטוען על עצמו (ער טראַגט אויף זיך) את עול התומ"צ ומקיימן במס"נ במועל ממש שהו"ע יחידה ליחדך, דקיום המצות שעושה בפר"מ הוא מצד היחידה שבנפש והיינו דקיום המצוה בפר"מ נוגע לו ביחידה שבנפשו, עד

שעלול למסור נפשו ע"ז. ובגלות המד הוא כן בפר"מ. דישנם כמה מצות שיש עליהם ר"ל מניעות ועיכובי שלא לעשותם וכמו בלימוד התורה ועוד ומ"מ עושים זאת במס"ג בפר"מ. דזהו מצד האמונה פשוטה בד' ובתורתו שאינו בא עפ"י השגה כלל. ומ"מ מצוה וחובה על כל א"י מ"מ ישראל להבין ולהשיג בשכלו יחודו ית'. וכמ"ש דע את אלקי אביך ועבדהו בלבב שלם, דהעבודה בלבב שלם הוא ע"י ידיעה והשגה דוקא. להבין ולידע כי הוי' הוא אלקים, והיינו דהוי' ואלקים כולא חד.

ב) וביאור הענין הוא, דהנה כתי' אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. דאני ראשון הוא קודם ההשתל' ואני אחרון הוא אחר ההשתל', והיינו דקודם ההשתל' ואחר ההשתל' הוא בהשוואה גמורה, וכתתי' אני הוי' לא שניתי דאין שום שינוי כלל בין קודם ההתהוות ולאחר ההתהוות וכמאמר אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא לאחר שנברא, וברה"ע אינו עושה שום שינוי כלל. והנה לכאן א"מ דהרי נתהוו עולמות שהם נראים כמו מציאות דבר וכתתי' כי ממך הכל ואיך הוא לא שניתי. אך הענין הוא, דהנה בריאת והתהוות העולמות הוא מהארה בלבד שאינו בערך עצמותו כלל, והיינו דהתהוות העולמות הוא מזיו והארה ולא מעצמותו ית'. דעצמות אוא"ס מובדל ומרומם לגמרי מגדר העולמות ורק הארה בלבד הוא שנמשך מאתו ית' לחיות ולהחיות את העולמות, והארה זו נקראת בשם שמו ית', דשם מורה שהוא זיו והארה בלבד, וכתתי' כי נשגב שמו לבדו, דגם בחי' שמו ית' הוא נשגב דמורה על הרוממות, והיינו דגם בחי' סוכ"ע שהוא בחי' רוממות ומקיף הוא בחי' שמו בלבד שאינו נוגע לעצמותו ית' כלל. וכמו שם האדם דלכאן הוא רק בשביל הזולת, דלעצמו הרי אינו צריך להשם שיקרא את עצמו בשמו, והוא רק בשביל זולתו והזולת יקרא אותו בשמו, וכאשר זולתו קוראו בשמו או הרי הוא נפנה לקוראיו, והיינו דאינו לעצמו כיא בשביל הזולת, וכמ"כ הנה דהארה והזיו שהם מקור לעולמות נק' בשם שמו לפי שהוא לצורך העולמות ואינו נוגע לעצמותו ית' כלל. ולכן המדות העליונות שהם יומין עילאין דאצ"י שמהם הוא החיות והנהגת העולמות וכמ"ש כי ששת ימים עשה הוי' שהם ששה מדות העליונות וכמאמר בכל יומא ויומא עביד עבדתי' הרי הימי' האלו (שהם הספירות אורות, והעיקר כלים כו') נק' בשם שמות, וכמאמר שם אל בסוד ושם אלקים בגבו' כו'. וטעם ועיקר הדבר הוא לפי דכללות האור החיות של העולמות הוא מזיו הארה שנק' שם, דשם מורה שהוא זיו והארה בלבד, וכמאמר מלך שמו נק' עליהם שהוא בחי' זיו והארה בלבד, וכתתי' כי נשגב שמו לבדו כו'. דהנה לבד זה מה דבחי' נשגב פי' רוממות שהוא בחי' סוכ"ע הוא רק בחי' שמו בלבד והיינו דגם בחי' סוכ"ע אינו אלא הארה זיו בלבד, אלא עוד זאת כי הודו על ארץ ושמים, שהוא רק בחי' הארה דהארה בלבד.

ג) והענין הוא, דהנה זיו והארה מבחי' שמו ית' לחיות ולהחיות את העולמות בא בדרך בריאה יש מאין ולא בדרך ער"ע, דבער"ע הרי העלול פועל שינוי בהעילה וכמא' כל מניע מתנענע בעצמו, וכמו בהשפעת השכל מן המשפיע אל המקבל הרי ההשפעה עושה שינוי בהמשפיע, דאינו דומה

קודם ההשפעה ובעת ההשפעה ואחרי ההשפעה. דהמשפיע הוא מוטורד בההשפיע' ומוגדר בה. ולכן הנה בעת שמשפיע השכלה זו הרי אינו יכול להשפיע השכלה אחרת. וכמא' כי קאי רבי בהאי מסכתא לא תשיילי' במסכתא אחריתא. לפי שהוא מלובש בהשכלה זו ה"ה מוגדר בה ואי אפשר לו או להתלבש בהשכלה אחרת. וכן הוא בשכל ומדות שהם בדרך עילה ועלול דשכל הוא עילה ומדות עלולים מן השכל, והעילה מתלבש בהעלול שהשכל מתלבש להוליד מדה. הנה בעת שהשכל מלובש במדה זו אינו מתלבש במדה אחרת. דכך הוא המדה בעז"ע שהם בקירוב זה לזה. אבל התהוות העולמות הוא בדרך בריאה יש מאין שהוא בבחי' אין ערוך דוקא. דהנה כתי' מלכותך מלכות כ"ע כו'. דכל עולמי' הרי התהוותם הוא מבחי' מל', והם ב' הענינים דיש בספי' המל' שהוא בחי' ריחוק וקירוב. וידוע דגם בחי' הקירוב שבספי' המל' הוא בבחי' הבדלה. דעצם ספי' המל' הוא בבחי' ריחוק וכמ"ש והים עומד עליהם מלמעלה. דים הוא בחי' מל' הנה עומד עליהם מלמעלה שהוא בבחי' רוממות והתנשאות. והגם דההתנשאות הוא על עם הרי הוא בבחי' שייכות אל העם. הנה מלבד זאת מה שלמעלה הנה זה מה שהיסוד קודם אל הבנין ענין הקדימה הוא במעלה ומדריגה (דלמטה הנה היסוד הוא למטה תחבנין הוא ע"ג וכמו ובנין בית או באילן דהשרשי' הוא למטה, וברוחניות היסוד הוא למעלה ותבנין בא אחריו. אשר כן הוא גם בהרוחניות דשכל ומדות דהשכל הוא קדום במעלה והוא היסוד אל הבנין שהם המדות והקדימה היא במעלה ומדריגה). והיינו דההתנשאות הוא קודם התהוות ומההתנשאות הוא התהוות העם. אבל הוא התנשאות על עם. אבל עכ"פ הוא התנשאות והבדלה. ואין מלך בלא עם. דע"י מדת ההתנשאות נעשה העם בבחי' מציאות. והיינו דההתנשאות הוא בבחי' ריחוק בדרך אין ערוך שאינו עושה שום שינוי כלל. וגם בבחי' הקירוב דספי' המל' שהר"ע התלבשות כח הפועל בהנפעל הוא בדרך העלם והסתר הבורא מהנברא שהוא בבחי' הבדלה. דאם התלבשות הפועל בנפעל הי' בבחי' קירוב ממש ובגילוי הרי אז לא הי' יכול להיות מציאותו של היש והי' מתבטל לגמרי. כ"א הוא בבחי' הבדלה דוקא. דזהו אחד הפלאי' שיש בענין בריאה יש מאין. דהגם שהאין הוא מלובש בהיש וכמ"ש לעולם הוי' דברך נצב בשמים כו'. ומ"מ הוא בהבדלה ולכן דהשגחה האלקית המהוה ומחי' את העולמות הרי אינה מוגדרת בהתהוות. ומהוה ומחי' את כל הנבראים בשעה אחת וברגע אחת. וכמאמר המהודש בטובו בכל יום חמיד מעשה בראשית. דבכל עת ובכל רגע מעוה ומחדש כל הנבראים כא'. והיינו דההתהוות אינו עושה שום שינוי גם בהתהוות.

ד) וזהו הודו על ארץ ושמים. דארץ ושמים כולל כללות כל המדריגות דממכ"ע וסוכ"ע בכללות ההשתל' שאחר הצמצום הוא רק הודו וזיו בלבד. שהוא הארה דהארה. והיינו דההארה גופא הוא בבחי' הבדלה וריחוק שהוא בדרך בריאה יש מאין ולא בדרך עז"ע. והיינו שהוא בכללות בבחי' שם דאינו אלא הארה בלבד. דעצמות אור"ס ב"ה לאו מכל אינון מדות איהו כלל ורק שהארה מאתו ית' הוא שנמשך לתוה ולתחיות את העולמות. ולכן כללות דהתהוות נק' שם. והעו דכתיב אני הוי' הוא שמי דהוי' הוא

מהוה הוא כחי' שמי בלבד לפי דכללות ההתהוות הוא שם והארה מה שאינו נוגע לעצמותו ית' כלל. דכמו"כ הוא בשרשו בהאוא"ס שלפני הצמצום דהאור שבאוא"ס שלפני הצמצום הנה מה שהוא שייך אל העולמות (היינו באוא"ס שלפני הצמצום גופא) הוא נק' שם, וכמא' הפרדר"א עד שלא נברה"ע הי' הוא ושמו בלבד, עולם הוא העלם הצמצום, ועד שלא נבה"ע הוא לפני הצמצום הנה הי' הוא ושמו, דהאור השייך אל העולמות הוא בחי' שמו לפי שהשם הוא הארה בלבד ואינו נוגע לעצמו כלל, וכמו שם האדם שהוא בשביל זולתו, הנה במד"ר (בראשית פ"ז) אי' בשעה שבה הקב"ה לבראות את האדם נמלך במה"ש וא"ל נעשה אדם אמרו לו אדם זה מה טיבו (מה ענינו) א"ל חכמתו מרובה משלכם, הביא לפניכם את הבהמה ואת החי' ואת העוף א"ל זה מה שמו ולא היו יודעין העבירן לפני אדם א"ל זה מה שמו אמר זה שור כו' ואתה מה שמך, א"ל לי נאה להקרא אדם שנבראתי מן האדמה, ואני מה שמי א"ל לך נאה להקראות אדני' שאתה אדון לכל בריותיך, אי"ר אתה הה"ד אני הוי' הוא שמי, הוא שמי שקרא לי אדה"ר. הרי מזה מובן שהשם אינו רק בשביל הזולת בלבד שהזולת יקרא אותו בשמו ואם נאמר שהשם הוא רק בשביל הזולת בלבד שהזולת יקרא אותו בשמו ושע"ז הוא נפנה לקראיו בשמו, הרי הוא ענין הסכמי בלבד, וא"כ למה לא יכלו המלאכים לקרוא בשם. אלא בהכרח לומר דשם אינו הסכם בלבד, כ"א השם הוא החיות של הנברא, ומשו"ז אמר זה שור לפי דהאותיות שור מחיים אותו, והיינו דשרשו מפני שור שבמרכבה, וזה ארי' דשרשו מפני ארי' שבמרכבה, וזהו חכמתו מרובה משלכם שידע שרש ומקור כל הנבראים, וכדאי' בשל"ה דאדה"ר ידע סוד מרכבה העליונה, וא"כ ידע בכל או"א ענין שרשו ומקורו, ובהו יובן דדוק ל' המדרש בשינוי הלשון בין שאר הנבראים והאדם, דבכולם אומר זה שור זה כו' ואינו אומר טעם על זה, ועל קריאת שם אדם אומר טעם, והענין בזה הוא, לפי שאדה"ר ידע שרשי הענינים בשרשם ומקורם וידע דכל הנבראי' נפשם ממה שנפל בשבה"כ דתהו, והאדם הוא מבחי' התיקון, ובתיקון הכל בטעם, א"כ מזה מובן דהשם הוא החי' של הנברא, אשר כמו"כ הוא גם בשם האדם שהאותיות הם חיותו, והיינו דשרש כל או"א מרומז בשמו, והוא החיות שלו, כמו ראובן ע"ש כי ראה ה', שמעון ע"ש כי שמע ה', והיינו דבאותיות שמו מרומז משרשו והוא חיותו, ודעת להבין נקל דלמעלה אינו כן, דהשם הוא רק הארה, ואינו נוגע לעצמו כלל. דבהברואי' להיות דהתהוותם הוא מאין ליש הנה השם הוא החיות המחי' את הנברא, אבל או"א קדמון לכל הקודמים אינו שייך לומר כזה ח"ו, כ"א השם הוא רק מה שמהוה ומחי' עולמות, חש"א לך נאה לקרוא אד' מפני שאתה אדון כו', דהיינו רק מפני שאתה אשתמודע אדון על כולא להוות ולהחיות עולמות, הנה זה ענין השם שמהוה ומחי' עולמות בהארתו ית'.

ה) והנה באדם הנה השם הוא ג"כ אינו לעצמות הנשמה, דהנשמה בעצם אין לה שם, וכמ"ש ולאדם לא מצא עזר כנגדו, ופי' הרמב"ן דעזר הוא השם, וזהו ולאדם לא מצא עזר, דהנשמה בעצם אין לה שם, דהנה זה דכתי' ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולכל החי כו' הנה כמ"כ הוא במלאכי

העליותים שיש להם שמות כמו מיכאל גבריאל וכו', אבל הנשמה בעצם כמו שהיא למעלה הרי אין לה שם. והנה שאמר לי נאה ה' להקרא אדם ע"ש שנבראתי מן האדמה, והיינו דבעצם אין להנשמה שם, ורק כאשר נברא הגוף או בהתלבשות הנשמה בגוף נק' בשם. וצריכי' לומר דפי' ולאדם לא מצא עזר, הנה זהו מה שיש בנשמה מבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן, דאי' בחי'א דכ"ב ע"ב (ותוסט) דכולהו אינון בחי' דכר דנוק' אבל עילת כל העילות ע"ז נאמר אין אלקים עמדי, דלית בי' חושבן ושיתוף. וידוע דנוק' הוא בחי' שם, היינו דהנשמה למעלה אין לה שם, דהשם הוא רק בהתקשרות הנשמה בגוף, והמלאכי' להיותם בעלי גופים לכן יש להם שם. והגם דגופי המלאכים הם מהיסודות הדקים דרוח ואש כמ"ש עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לזהט, מ"מ ה"ה בעלי גופים, לכן נקרא' בשם. אבל הנשמה כמו שהיא למעלה הרי אין לה גוף משו"ז אין לה שם, דהשם הוא רק בהתקשרות הנשמה בגוף דאז נקראת בשם. והנה מה שמתלבש בגוף הוא רק הארת הנשמה ולא עצמותה, דעצם הנשמה אינה מתלבשת בגוף, דעצם הנשמה אינה יכולה להתלבש בגוף והגוף קטן מהכיל עצם הנשמה, ומה שמתלבש בגוף הוא רק הארת הנשמה, ובהארה זו הוא השם המחי' את הגוף, וזהו מה שנשמה אחת יכולה להיות בשמות שונות, וכמו הרשב"י ג"ע שהיא ניצוץ נשמת משה נק' ר' שמעון, וכן רב המנונא סבא ניצוץ נשמת משה. הרי כשהנשמה באה בגוף אחר נק' בשם אחר, והוא לפי שהשם הוא רק בהתקשרות הנשמה בגוף, ולפי אופן התקשרות הנשמה בגוף כן הוא השם. וצריכים לומר דזהו מצד פשיטות הנשמה דלזאת יכולה להיות בכמה אופנים גלויים שונים. והוא ע"ד שנת' במ"א בענין היחוד השם הוי' שמתחבר עם כל השמות וכמו אל הוי', הוי' אדני, הוי' אלקים, הוי' צבאות, מה שלא מצינו כן בשאר שמות כ"א בשם אל שנא' אל שדי, וטעם הדבר הוא לפי דשם הוי' הוא שם העצם, הנה מצד פשיטותו יכול להתחבר עם כל השמות, וכמו"כ בהנשמה להיותה בבחי' פשיטות בעצם ע"כ יכולה להיות בכמה אופנים גלויים שונים, ולפי אופן הגילוי של הנשמה כן הוא שמה. ומ"מ הרי יש חילוקים בהגלויים, דעם היות שהנשמה בעצם היא בבחי' פשיטות מ"מ יש חילוקים באופני הגלויים. וכשם דבשם הוי' שמתחבר בכל השמות מ"מ הרי יש חילוקים בהיחודים, וכידוע בהג' יהודים דשם הוי' אהי"ה הוי' אלקים הוי' אדני, דהיחוד הוי' אהי"ה הוא יחוד או"א הנעשה ע"י העבודה בק"ש והמשכתו הוא בחי' אור הכתר, הוי' אלקים יחוד ז"ו הנעשה ע"י העבודה בהתר', ויחוד הוי' אדני הוא ע"י קיום המצות, הרי הגלויים מחולקים זמ"ז, וכן הוא בנשמה שיש חילוקי מדריגות בהגלויים של הנשמה.

(ו) והנה יחבן זה ע"ד המבואר בפרדס בענין אור וכלי דהאורות הם פשוטים בעצם ומשתנים לפי גוון הכלים, ואין זה שהאורות משתנים ממש אלא שנראים כאלו הם משתנים לפי גוון הכלים. והמשל בזה כמו מים הנתונים בכלי שהם משתנים לפי מראה גוון הכלי אם ירוקה או אדומה, דהמים הם בגוון לבן ונראים משתנים לפי מראה גוון הכלי. הנה כמו"כ בהאורות דלהיות שהם פשוטים ע"כ נראים משתנים לפי גוון הכלים. דהנה

ידוע דהכלי מביא את האור כפי מהותה, כלי רופט ארויס דעם אור כפי מהות הכלי. וכמו"כ הוא בנשמה, שהתגלות הנשמה הוא לפי אופן התקשרותה בהגוף. ונמצא דהשם אינו לעצמות הנשמה דעצם הנשמה אין לה שם, והשם הוא רק בהארת הנשמה המתקשרת בגוף להחיותו, ולפי אופן התגלות הנשמה והתקשרותה בגוף כך הוא שמו של האדם. וכמו"כ הוא למעלה, בחי' השם הוא בהארה המתלבשת בעולמות לעוה"מ ולהחיותם. וכמו"כ הפרדס, דשם הוי' בכלל הוא בחי' האור המתלבש בהכלים, ויש חילוקים בהניקוד דשם הוי' בכל ספי' וספירה, וכמו בכתר השם הוי' הוא בניקוד קמץ, ובחכ' הניקוד דשם הוי' בניקוד פתח, ובבינה בניקוד צירי. והיינו דכללות שם הוי' הוא האור שנמדד לפ"ע הכלים דע"ס דאצי', והוא ג"כ בחי' שם והארה בלבד. פי' דכללוי ענין ההתוות הוא רק שם והארה בלבד ופרטי האורות בכל ספי' מתחלקים בהניקוד. וכשם דבנשמה הנה השם הוא לפי אופן ההתגלות של הנשמה בגוף, הנה כמו"כ הוא בשם הוי' שהחילוק הוא בהניקוד, וכפי אופן הניקוד כן הוא הגילוי בכל ספי' וספירה. וכמו"כ הוא גם בשרשו בבחי' שמו הגדול בהאוא"ס ב"ה שלפני הצמצום, וכנ"ל דעד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד, דזהו ג"כ בחי' האור השייך אל העולמות. והיינו דבאוא"ס ב"ה שלפני הצמצום הנה האור השייך אל העולמות הוא בחי' שמו, הנה יש בזה ג"כ בחי' שם דהיינו שם א' כללי, ובחי' שמות פרטים. וזהו כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים, דשמים וארץ הם ממכ"ע וסוכ"ע שכוללים כללות ההתוות אחר הצמצום הוא רק הודו חיוו של שמו, והיינו דחיות כל העולמות הוא רק הארה דהארה בלבד. וטעם הדבר הוא לפי כי נשגב שמו, דגם בחי' סוכ"ע שהוא בחי' נשגב הוא ג"כ רק בחי' שם בלבד, ונשגב שמו דגם באוא"ס ב"ה שלפני הצמצום הנה האור השייך אל העולמות הוא בחי' שם ונק' שמו ית'. וזהו אני הוי' לא שניתני, וכללות ההתוות להיתנה בחי' שם והארה והארה בלבד לכן לא שניתני דאין זה עושה ח"ו שום שינוי כלל. וזהו אני ראשון ואני אחרון, דקודם כל והשתל' ואחר כל והשתל' הוא בהשואה גמורה ממש.

ז) והנה בכדי שיהי' המשכת בחי' שמו ית' להוות ולהחיות את העולמות הוא ע"י העבודה באתערותא דלתתא, וכדאי' בע"ח דבתחלת הבריאה הי' הכל בבחי' חפץ חסד ואח"כ באתעדל'ת תליא מלתא, בעבודת הנבראים, וכאשר הוא בעבודה היינו ההמשכה ע"י אתעדל'ת אוי נמשך תוס' אור. דהתוות העולם הוא ע"י הצמצום וכמ"ש בראשית ברא אלקים, וע"י העבודה ממשיכים גילוי שם הוי' בעולם. וכמ"ש באברהם כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך הוי', דאברהם הנה לבד זה שהי' עבודתו לפרסם אלקותו ית' במס"ג כפר"מ, הנה עוד זאת אשר יצוה הי"ע החיבור ההתקשרות, כי ושמרו דרך הוי', להיות גילוי שם הוי' בעולם. והוא ששם עלו שבטים כו' להודות לשם הוי', דבכדי להמשיך גילוי שם הוי' בעולם הוא ע"י ההודאה דוקא דע"י ההילולים ותשבחות אשר הוא ית' בורא יחיד שמוהה הכל מאין ליש ואיך כי לא שניתני, עי"ן ממשיכים להיח' גילוי שם הוי' בעולם, דדיברה תורה כלשון בני"א בכדי לשבר את האזן. דהנה כתי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, שהוא בחי' אדה"ע. דהאדם

התחתון הוא מלי' אדמה לעליון כו', ובאדם התחתון למטה אנו רואים כשצריכים להשפעת חסדו או הנה ע"י השבחים שמשבחי' אותו שהוא איש הטוב והחסד ונדיב לב הנה עי"ז מתגלה מדת חסדו וטובו מהעלם אל הגילוי, וגם אפי' דכאשר מתחלה מתכנס, הנה ע"י השבח שמשבחים אותו שהוא איש טוב וחפץ חסד הנה מתעורר ומתגלה מדת חסדו מההעלם אל הגילוי, וידוע אשר ע"י השבחים מתגלה המדה משרשה ומקורה העצמי, והיינו מכת ההיולי הנטוע ומושרש בנפש, ובוזה יובן מה שמצינו אשר תלמידי הרשב"י נ"ע היו משבחים אותו בשבחים נפלאי' וכדאי' בזהר פ' בא מאן פני האדון הוי' דא רשב"י, דלכאו' א"מ איך אפשר לומר כן דמאן פני האדון הוי' דא רשב"י דהגם שהי' נשמה גבוה אבל מ"מ הי' נשמה בגוף גשמי עכ"פ, ובכללות א"מ, מהר"ע השבחים שהרי הרשב"י הי' מופלא בעבודתו והי' מופלג בגליא שבתורה וכמ"ש והאיתנים מוסדי ארץ האיתנים אותיות התנאים שהם גילוי תו' שבע"פ, והי' מקור תורת הנסתר, דזה מה שניתן למשה מסיני גילה זאת הרשב"י, מובן הדבר עד כמה שהי' רחוק מלהתפעל מענין השבחים, וא"כ מהר"ע השבחי' אשר תלמידיו שיבחו אותו, וכן אינו מובן עצם השבחים וכו"ל מאן פני האדון הוי', וכן ר' יהודא קרא לי' שבת, והיינו מהו תוכן ענין הכוונה בהשבחים בכלל ומה ענינם של שבחים אלו בפרט.

(ח) אַךְ הענין הוא דהנה לפעמים מצינו שהמלאך קורא א"ע בשם הוי', וכן נקרא בשם הוי' וכמ"ש ותקרא שם הוי' הדובר אלי', וכן כתי' בי נשבעתי נאום הוי', ואיך המלאך קורא עצמו בשם הוי'. אמנם ידוע דהמלאך בעת השליחות הוא בטל בתחלית שאינו מציאות כלל בפ"ע, וכל עצם מהותו אינו אלא כח המשלח בלבד, ולכן נק' בשם הוי' וכן הוא קורא את עצמו כן, דלהיותו בתכלית הביטול עד אשר אינו מציאות לעצמו כלל ואינו אלא כח המשלח בלבד לכן יכול לאמר בי נשבעתי נאום הוי', וכן הוא בהרשב"י שלא הי' מציאות לעצמו כלל וכמאמר בחד קטירא אתקטרנא בי' אחידא ובי' להיטא, שהי' בטל בתכלית באוא"ס ב"ה ולא הי' מציאות לעצמו כלל, וידוע דהנשמה הרי גדלה מעלתה על מעלת מדריגת המלאך, ובפרט הרשב"י שהי' נשמה דאצי' מעצם האצי', שהוא בחי' אלקות ממש, ובוזה יובן מה שמצינו דהרשב"י אמר על עצמו אנא סימנא בעלמא, וארז"ל (סוכה מ"ה ע"ב) א"ר ירמי' משום רשב"י יכול אני לפטור (בזכותי אני סובל ופוטרים מן הדין, רש"י) את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה, ואילמלא אלעזר בני עמי מיום שנבה"ע עד עכשיו, ואילמלא יותם בן עוזיהו (שהי' עניו וזהיר בכבוד אב) עמנו מיום שנברא העולם עד סופו, וכן בענין בני עלי' אם שנים הם אני ובני הם, דהרי אין זה מדרכם של הצדיקים לרומם א"ע ברוממות כזו, אך להיות כי לא הי' מציאות לעצמו כלל א"כ הרוממות הוא רוממות אלקי, ולהיות שהרשב"י הי' בתכלית הביטול והתקשרות באוא"ס כ"ה בהתמללות דבי' אחידא ובי' להיטא, הנה אידי דטריד למיבלע לא פליט, וכשתלמידי הרשב"י נ"ע רצו לקבל מאתו השפעת חכ' שיבחו אותו בשבחים כאלו בכדי לעורר ולהמשיך כח חכמתו מהעלם אל הגילוי, דהנה ידוע דבחי' יש ב' מדרי', הא' הוא בחי' חכ' כמו שהיא בעלי' והתקשרות במקור השכל, והוא בחי' מה

דחכ' בהתדבקותה בהכתר, והב' בחי' החכ' כמו שבאה בירידה והשפלה שנמשך בגילוי, והרוע השבחי' ששיבחו את הרשב"י שרצו בזה לגלות את עומק חכמתו מההעלם אל הגילוי, וזהו שר' יהודה קארי' לי' שבת, שהרוע מוחין דאבא, והדוגמא מזה יובן למעלה, שע"י ההילולים ותשבחות ממשיכי' להיות גילוי שם הוי', וזהו מה שאנו אומרי' בנוסח התפלה אלקי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו, דבריאית והתהוות העולמות הוא ע"י מדה"ר וכמ"ש זכור רחמיך וחסדיך כי מעולם המה דרחמי' וחסדי' הם בשביל העולמות, ואנו אומרי' אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו לעורר ר"ר על נפשו, וענין הרחמים רבים הוא כי יתן בלבנו בינה להבין להשכיל, דכל דבר ההשכלה יהי' לשמוע (דער הערין דעם ענין האלקי בפנימיותנו) ללמוד וללמד, לערנין בכדי ללמוד את עצמו אויס לערנין זיך, לשמור לעשות ולקיים, בכדי לעשות בפ"מ, הנה עי"ז אח"כ בשמו"ע הוא ברוך אתה כו', שממשיכים מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה.

ט) והנה ע"י תומ"צ ממשיכים ג"כ בחי' השמות, וכדאי' בזהר דכל ענין התומ"צ הוא לאתקנא רזא דשמי', דתורה היא תורת הוי' ומצות הם מצות הוי', שע"י ממשיכים תוס' אורות להיות גילוי שם הוי', דתומ"צ הם כלים אל האור, ונת"ל שהכלים ממשיכים את האור כפי מהותם, דזהו"ע השמות בהתגלות והתקשרות האור בהכלים, וידוע דא"פ מצחצח חצי הכלי מבפנים והאור"מ מצחצח חצי הכלי מבחוץ, דהאור פנימי הוא האור המתלבש בהכלים, וכמו השכל שבא בהשגה לאחר כשמשיג את הענין, דהנה ההשגה בעצמה הלא מסתרת על השכל המושג דהיינו שאינו מאיר בגילוי כמו שהוא בעצם ואינו רק אלא כמו שהשגתו תופסת את הענין, ומה שהשגתו תופסת בהענין הרי אין זה עדיין כמו שהענין הוא לעצמו, דהענין כמו שהוא לעצמו הוא למעלה יותר מכמו שהוא בא בגילוי בהשגתו, הרי ההשגה (שהיא כלי המקבל) מסתרת על השכל המושג, אמנם ע"י ריבוי ההתעסקות במושכלי' מזדככים כלי ההשגה ויקבל יותר גילוי אור שכל, הנה כשם שע"י ההתעסקות במושכלות יקבל שכלים נעלים יותר, הנה כמו כן הוא בכל השכלה בפרט הנה ע"י ההזדככות הוא בא אל עומק ופנימיות השכל ביותר, וזהו הצחצוח מבפנים, וענין הצחצוח מבחוץ הוא דכאשר כלי שכלו מגושמים ביותר, ולא יוכל לקבל דקות אור השכל, הנה ע"י שהמשיג משפיע לו שכלים נעלים דוקא, היינו שכלים שהם למעלה מכלי שכלו ולא יוכלו לקבל כלל, הנה מזה גופא ה"ה נופל בעצמו (ער פאלט אראפ בא זיך) ועי"ז מזדכך כלי שכלו מהגשמתו שיוכל לקבל אור שכל בדקות, ובעבודה הרוע זיכוך וצחצוח הכלים שנעשה ע"י תורה ומצות, שהתו' היא בחי' אר"פ והמצות הן אר"מ ונעשה עי"ז צחצוח הכלים מבפנים ומבחוץ שיהי' בהם גילוי האור יותר, והרוע שהתו"מ הן לאתקנא רזא דשמי' כו', דלהיות כללות האור הוא רק בחי' שם בלבד, והיינו דהגם שע"י העלאת מ"ן דהילולים ותשבחות ועבודה דתומ"צ נמשך אוא"ס ב"ה, מ"מ ה"ז ירידה והשפלה לגבי אוא"ס ב"ה, וכמארז"ל דבמקום גדולתו אתה מוצא ענותנותו וזהו ירידה ושפלות, וז"ש רבות עשית אתה ה' אלקי נפלאותך ומחשבותך אלינו אין ערוך אליך, פי' רבות עשית

הוא ריבוי ההתחלות, וכמ"ש מה רבו מעשיך הרי' ומה גדלו מעשיך, רמה גדלו קאי על נבראים העליונים שהן גדולי הנבראים וכמו מלאך בשליש עולם עומד, רגלי החיות כנגד כולם כו' וכדומה, שהן גדולי הנבראים, וכמו גדול החמה לגבי הארץ, ומה רבו מעשיך הן ריבוי הנבראי' בדצח"מ שיש בזה ריבוי עד אין שיעור, וכל ההתחלות הזאת היא בשביל נפלאותיך ומחשבותיך שזהו התו' דמאד עמקו מחשבותיך, וכמא' בשביל ישראל שנק' ראשית ובשביל התורה שנקראת ראשית, וכמ"ש אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי, דזה שאנכי עשיתי ארץ הוא בשביל האדם והאדם בשביל בראתי' בגימ' תרי"ג, שתכלי' הכוונה הוא קיום התומ"צ, ומ"מ כ"ז הוא רק אלינו, אבל אין ערוך אליך, שלגבי עצמות אוא"ס גם ההמשכה דתומ"צ הוא אין ערוך, והוא בחי' שם בלבד, והו' לכולם בשם יקרא דכל ההמשכות והגילויים הוא רק שם בלבד, וזהו מרוב אונים שיש לו והוא אמיץ כח הנה איש מן הצבא לא נעדר מלהקרא בשם, לפי דכולא קמי' כל"ת, וזהו שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, דעי' ההתבוננות מגיעים להיריעה האמיתית דכולא קמי' כל"ת.

בס"ד, ש"פ ויחי, רפ"ח, ריג

יהודה אתה יחדך אחיך ומנו אחיך ומנו אחיך וגו' וצ"ל מהו אתה יחדך אחיך, הלכא' תיבת אתה הוא מיותר דהרי הוא מדבר עמו והוליל יהודה יחדך אחיך ומנו אחיך ומנו אחיך ומנו אחיך דמשמע זהויות שיהודה אתה יחדך אחיך הנה לזאת יחדך בעורף אויביך, ומנו שייכותם וצ"ל הנה ברכת יעקב לבניו היא הברכה כללית לכללות נשי, וצ"ל מוטיע יהודה אתה ויחדך בעורף אויביך בעבודה בנפש האדם, הנה יהודה הוא בחי' הודאה וכמ"ש הפעם אודה את הוי', וכן כללות ישראל נק' בשם יהודה שהם יהודים וכמו איש יהודי הי' בשושן הבירה ושמו מרדכי כו' איש ימני שהי' משבט בנימין ונקרא בשם יהודי ובמד' אי' אינו אומר ראובני אבא שמעוני אבא אלא יהודי אבא ויהודי הוא מל' הודאה ודבר זה של הודאה הברכה האמת ישנו בכל אחד ואחד והנה כתי' כי אתם המעט מכל העמים ובישראל הרי יש בהם בחי' המעט מה שאין זה בכל העמים אשר על פני תבל, המעט הזה הוא הביטול פנימי ועצמי מהברכה האמת מה שישנם רק ובשרי ואינם בכל העמים אשר על פני האדמה, וכמו בענין ההשגה הגם דכאריה הרי יש חכמים וחוקרים הנה בענין בריאת יש מאין שהוא מוכרח עפ"י שכל הנה הם אינם משיגים זאת בהשגה שכלית כ"א בדרך אמונה בלבד משא"כ נשי' משיגים זאת בהשגה גמורה וטעם הדבר הוא לפי שעצם השכל דחכמי אריה הוא בגסות וישות וכמ"ש במ"א בענין גסות הרחץ דפי' שהרחצות הוא בגסות וישות אבל נשי' הנה עצם שכלם הוא זך ובהיר לקבל אור שכל בדקות וזהו דכתי' כי הנה נחשך

יבנה ארץ הערפל לאמים ועליך ירחו הוי' כו' דבנשיי מאיר גילוי שם הוי' בעצם נשמעם ולכן מהם דוקא יש בחי' ביטול עצמי התדאה ועש"ו בקראים יתחיי שחזא ל' התדאה הנה יתחיה הוא בא אחר ראובן שמעון לוי, והיינו בחי' התדאה הנה זה בא בסדר הדרגה התולה הוא לידת התגלות בחי' ראובן שמעון ולוי האחי"כ הוא בחי' יתחיה שתי"ע התדאה. הנה ראובן הוא ע"ש כי ראה ה' בעיני כו', וראובן הוא ראו בן, דבן הוא בחי' אהבה. וראובן הוא האהבה הבאה מן הראי' דראי' היא התקרבות בדרך חיבה וכמ"ש בספורה יתחאה בראשיתה ראיתי אבתיכם וגו' היא האהבה והחיבה שחיבב הקב"ה את אבותינו, ומקרא מלא דבר הכתוב אהבתי אתכם אמר הוי' היא האהבה מלמעלמ"ט וכן הוא מלמטלמ"ע האהבה דנשיי בחיבה גדולה דביקות והתקשרות עצומה וענין הראי' הוא לאסתכלא ביקרא המלכא והגם דראי' הוא מדרי' גבוה בממד שהוא מדרי' הנביאים וכמ"ש ואראה את אדוני כו' דנבואה הוא ענין הראי' שהיא מדריגה נעלית אך אין הכוונה ראי' חושית כ"א ראיית עין השכל וכדאי' בזהר דבעין השכל דלכך אתחזי כולא שהוא ראיית השכל והגם דגם זה היא מדרי' גבוה מ"מ דרי בהתבוננת הנה יכול להיות ההתאמתות סאלו רואה בראי' חושית ממש.

ב) וזהו לאסתכלא ביקרא המלכא שהעיקר הוא ההסתכלות וכמאמר הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה כו' דעבירה הוא היפך ענין המצוה דמצוה הוא צוותא וחיבור דמורה שהמצוה המצוה יש לתם התחברות ושייכות ולי"ו וכמו א' המצוה לזולתו לעשות איזה דבר הרי המקיים את הציווי הנה מלבד זאת שיש לו שייכות אל המצוה דמפני שייכות זו הנה צוה לו לעשות את הדבר ההוא ולא לאחר הנה מלבד זה הנה בעת שעושה מה שנצטוה היה מקושר ומחובר אל המצוה וכמו העבד כשעשה ציווי האדון הנה אז הוא מקושר עם האדון, וכן כאשר האדם מקיים מצוה אז הוא מקושר עם האצ"ס ב"ה והוה דכתי' כי ידעתיו למען אשר יצוה את ביתו ואת בניו אחריו וגו', דאברהם הנה מלכד זאת שהי' עובד אלקים בעבודה גדולה שפרסם אלקותו ית' בעולם, ועבודתו היתה במס"נ בכח ובפעול וכמאמריל עשר שנים נחבש אברהם אבינו בבית האסורים ואחי"כ נידן בכבשן אש, הנה כל זאת אינו עבודה גמורה. ואינו כדאי עדיין לקירוב אמתית כי אם בגלל הדבר הזה אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו כו' ושמרו דרך הוי' כו' והיינו דזה שיפעל בהתמכרות של בניו אחריו אשר גם הם ישמרו דרך הוי' (שלמעלה מסדר השתל') וכת' כי המצוה הזאת דפירשו התחברות זו דוהו"ע המצוה מה שבה ועל ידה מתחבר האדם המקיים את המצוה עם האצ"ס ב"ה המצוה לעשות מצוה, וההיפך מזה הוא עבירה שפירשה ל' העברה כמו העובר ממקום למקום שהעובר עבירה ר"ל הוא עובר ממקום למקום שהוא יוצא מרשות הקב"ה ונכנס ר"ל ברשות הסט"א ודוהו"ע עבירה, ואמר הסתכל בשלשה דברים, ואין אתה בא לידי עבירה הוא עיי הסתכלות דוקא והיינו דכאשר יתבונן בעומק

הענין איך כי עיי עבירה ר"ל הוא יוצא מרשות הקביה ונכנס ר"ל ברשות הקלי' וסטיא ומרובה מזה טובה ממת פרעניות שעיי קיום המצוה היה מתחבר ומקושר עם אהיים ב"ה הנה עיי ההסתכלות בזה הרי יתאמת אצלו אמיתית הענין כמו שהוא ובמילא אין אתה בא לידי עבירה. וכמו"כ הוא בעבודה דכאשר מתבונן בהענין אלקי בהסתכלות הנה מצטייד הדבר במחווה תקבע בלבו עד אשר נתאמת אצלו כאלו ראה ממש, חזו דכתי' ורעה אמונה, שצריכים לדעות ולפרנס את האמונה וסמו דרעה צאן שרועה את צאנו במקום מרעה טוב כמרי"כ צריכי' לפרנס את האמונה, חזינו להבנים דעת באמונה, והנה כל ישראל מאמינים בני מאמינים בהתהוות יש מאין והי' אחד באמונה פשוטה עד כי זה מה שנלאו החוקרים וקצו מצע-שכלם להבין זאת הנה זה יסוד פשוט האמונה קבועה וחלוטה בלב כל אחד ואחד מישראל כדאי גמור כאלו ראה דבר זה בראי' חושית ממש ואינו צריך עיון שום אמת ומטפת סלל הדארת המטפת הוא בא להעיד על דבר הנעלם ונסתר אבל ישראל אינם צריכים לאות ומטפת סלל כי הדבר קבועה וחלוטה בלבם כאלו ראו' בראי' חושית.

ג) והנה טעם וסיבת תוקף האמונה הוא מפני כי מזליהו חזי וכמ"ש גבי דניאל וראיתי אני דניאל לבדי את המראה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה אבל תרדה גדולה נופלת עליהם וגר האמריל אע"ג דאינו לא חזי מזליהו חזי, איזו לא חזי הנה זה רק בהארת הנשמה המתלבשת בגוף ודלא לא כל הנשמה מתלבשת בגוף כ"א הארת הנשמה בלבד היא המתלבשת בגוף, ובהארה זו הנה לא חזי אבל מזליהו שדוא שרש ומקור הנשמה הנה חזי דשרש ועצם הנשמה ראה את ההתוות מאין ליש האין כי הכל בטל ומיוחד בתכלית והוא בראי' חושית ממש, דראי' זו היא למעלה מהשגה שהראי' דעצם הנשמה היא למעלה מההשגה דמזל דנשמה ומהראי' הלזו דשרש ועצם הנשמה מתנוצץ גם בהארת הנשמה רק שבאה בה בתנועה האמונה אבל אמונה זו היא קבועה במוח ולב בתוקף חזק כיתד חזק בל ימוט לעולם להיות כי יסודה היא וראי' חושית של עצם הנשמה, וכמו שאנו רואין במחשש דכאשר אדם שומע איזה דבר הרי יכול להיות כי במשך הזמן הוא שוכח על פרטי הדברים אשר שמע וכן זה תלוי באופן הבנתו והשגתו במה ששמע, אבל הרחאה איזה דבר הרי גם אם ידע אחרו הוא אצלו כמו שהוא באמת, ונצב חי לנגד עיניו כמו שראה אותו, ולכן הנה גם איש הפשוט דכאשר שומע איזה דבר הנה מצד העדר הבנתו בעומק הענין והנמיחיתו הרי אפשר לבאר לו הדבר והוא בכמה פנים שונים אבל כאשר ראה את הדבר הרי אי אפשר להטותו מזה מכמו שראה את הציור הארום אנוי אין דאס האט עד גיזעהען, דזו התוקף שבראיה שאינה משתגית גם בחושי המקבל, ולהיות דעצם הנשמה הרי רואת בראי' חושית, הנה הגם כמו שוכח בהארת הנשמה הנה הוא רק בתנועה של אמונה בלבד אבל הוא בתוקף גדול מאוד מפני דמזליהו חזי בראי' חושית ממש דהראי' הלזו של עצם הנשמה נותנת תוקף ועוז בהאמונה פשוטה שבהארת

הגשמה, וזהו דעה אמונה שצריכים לרעות ולפרנס את האמונה ע"י הדעת
 החשמה, וזהו ביכולת כל אחד ואחד להביא אמונה זו מהעולם אל הגילוי
 במחוזות ובתבונה עד אשר יתאמת אצלו בהתאמתות גמורה כאלו ראה ממש
 דעה זה כלל ידוע דאין דבר עושה את עצמו קיין זאך מאכט זיך גיט אַליין,
 ובכחך שיהי' מי שהוא עושה את הדבר, ולזאת כאשר אנו רואין מציאות
 יש הרי ישנו מי שעושה את היש, ואי אפשר להיות יש מיש שהרי גם
 בוריעת גרעין, הרי בהכרח שהגרעין הנורע יופסד צורתו וכאשר נרקב
 ונפסד או מעורר את הכח הצומח שבארץ וצומח הצמח והוא, דכל יש הרי
 האין האלקי המהות את היש ומחיהו היש הוא בטל אל האין האלקי
 המהות אותו, עד אשר כי כל מהותו ומציאותו של היש הוא האין האלקי
 המהות אותו אשר מבליעדו הוא הי' כלא הי' כלל.

ד) והנה דבר זה שהיש בטל אל האין והיינו ביטול הגשמי אל הרוחני הרי
 האדם ראה זה בראי' חדשה ממש והגוף בטל אל הנפש ונגרר
 אחריה, הרי גראה ונגלה אין הגשמי הוא בטל אל הרוחני אשר מזה יובן
 בכללות ענין ביטול היש אל האין שהוא ביטול בבחי' העוד המציאות, דעה
 בגוף הנפש הרי הנפש רק מחי' את הגוף ואין זה מה שהנפש מהות את הגוף
 כי הלא הוא רק מחי' את הגוף בלבד ולכן בצאת הנפש מהגוף הרי אינו
 נתפרד תיכף, משא"כ באין ויש הרי האין מזהה את היש ואין זה שמחי'
 אותו בלבד כי גם מזהה אותו ולכן הרי האין הוא תמיד בהיש האם
 יתחלק האין הנה כרע יהי' ממנו אין ואפס ממש, אי' הרי ביטול היש אל
 האין הוא ביטול בהעדר המציאות ממש דעה בביטול הבן אל האב הרי
 הביטול בהנחת עצמותו בעצם מהותו וכן ביטול המקבל אל המשפיע והמקבל
 הנה בעצם מהותו הוא בטל אל המשפיע והגם האין עצם התהוות שכלו של
 המקבל הוא מן שכל הרב וכמאמר העולם א קאפ קען מען גיט אַרופ שטעלין
 ומי' הנה להיות שהתהוות השכלתו של התלמיד הוא מהרב הי' בטול
 במציאות אלו וכיש ביש ואין דגם התהוות מציאותו של היש הוא מהאין
 הי' בטל במציאות ממש לגבי האין האלקי וכמו שהיש בטל אל האין הנה
 כמ"כ האין הוא בבחי' ביטול לגבי מדרי' שלמעלה ממנו דגבה מעל
 גבה שומר וגבה מעליהם הנה כשיאריך בהתבוננות זו בהעמקת הדעת
 היטב וגם שיהי' בשקידה כי לא בפעם א' יוכל להיות התאמתות הדבר
 כיא כאשר משך זמן יעסוק בזה והתעסקות הוא לבד זאת שיבין את
 ההשכלה של ההתבוננות בהבנה טובה גוט פאך שטיק צריך עוד להרגיש
 את הענין שהענין הי' נוגע לו דער ענין זאל אים אַרין אַט כמו ויא עס
 אַרט אַ אייגענער ענין אַ אייגענער ענין איז דאך איידער מיא וייס גוט דעם
 ענין אַרט זיך פאך אַס וייס מען גיט דעם ענין, און און מיא וייס אים שוין
 יע ליגט ער שטאַרק אין זיך, און מזמן לזמן וערט ער אַלץ קלערער
 פאָרשטאַנדיקער און נעהענער ביי זיך, ביז ער און דער ענין איז איין זאך,
 והנה יש רבים החושבים בעצמם כי הם אינם שייכים לעבודה זו ומצאיים
 כמה מיני הצטדקות דכללות ענין ההתבוננות היא לעילא ממדריגתם אשר

באמת הוא רק עצת היצר בלבד והעיקר הוא לפי שאין הענין נוגע להם באמת והאם ה' נוגע להם באמת לא היו אמרים כן והא' לדבר ממילי דעלמא בעניני עסק שחשבו לכלי לפרנסתו הרי עוסק בזה אינו מנוע עצמו שלא לעסוק מפני שישנם כאלו שהם בקיאי' ממנו במסחר והוא, ועם הדבר הוא לפי שענין פרנסתו נוגע לו במאד ע"כ אינו חושב אדות הטפל, וכן בעבודה דכאשר הענין נוגע לו לחיי נפשו או חושב אדות העיקר וכאשר יעסוק בזה משך זמן ויעמיק דעתו היטב הנה או יתאמת אצלו הענין כאלו ראה ממש אמיתית הדבר.

ה) וזהו רעה אמונה שצריכים לפרנס את האמונה, האמונה הוא ל' רגילות וכמו האומן את היונק שמרגילו מעט מעט לאכול וכן שארי נימוסי השמשות דעיר פרא אדם יולד, ועיי' האומן שמלמדו דעת מהנהגה טובה ומרגילו בזה עד אשר נקנה אצלו נימוס אנשי כמ"כ צריך להיות הרגילות בזה עד אשר יתאמת אצלו, והנה שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד, ולכא' תליל ה' יחיד דיחיד הוא יחיד ומיוחד הנק' אינציג, משא"כ אחד דיש לו שני השלישי וכמו יהי ערב ויהי בקר יום אחד ואח"כ יהי ערב ויהי בקר יום שני, וכן האחד מורה על קיבוץ הרבה אחדי' יחדיו, הכתובין משה אחדים היא משה אחת, וכן אלף ורבה, איך אחד מורה על התאחדות הפרטי' והיינו דכאשר פרטים רבים מתאחדי' הוא אחד, אבל יחיד הוא מה שיחיד ומיוחד, וא"כ למה אמרי' ד' אחד, האין אמרים ה' יחיד, נק' הענין הוא דהנה יחיד הוא אחדות הא"ס מצ"ע, ואחד הוא אחדות הא"ס מצד העולמות הגבראים, ותכלית הכוונה הוא ליחוד מצד העולמות וידוע בפירוש תי' אחד שהוא א' ח' ד' יחדו הם ד' רוחות העולם וחדו הם הוי' רקיעים והארץ הם בטלים אל הא' שהוא אלוהו של עולם, ולכן אמרי' ד' אחד, אמנם קודם אמירת אחד צריכים לומר פסודיו וברכת ק"ש, דפסודיו הם סידוד שבחו של מקום ביה, וממא' לעולם יסוד אדם שבחו ש"מ האח"כ יתפלל, וידוע דאין הכוונה בטיפור שבחו לבדו כ"א שיהי' בידיעה השגה חבנה שכלית וכמו במאמר ברוך שאמר והי' העולם דהכוונה בזה הוא להבין ולהשיג דבאמירה אחת נבראו העולמות וכמא' לא בעמל ולא ביגיע ברא הקב"ה את עולמו כ"א במאמר וחדו פיו, ובזהר א' במחשבה אחת נברא כל העולמות, ובפסודיו הנה העיקר הוא ההתבוננות בריבוי הגבראי' וכמ"ש מה דבו מעשיך הוי' והסרכת ק"ש ההתבוננות היא במחזלי הגבראים מלאכים עליזים אופנים שרפים חזיהיק, דכל האריכות הזאת הוא בכדי שיהי' בחי' ההתאמתות סאלו ראה ועיין תהי' האהבה בבחי' כסף ומליון וכמ"ש נכספה וגם כלתה נפשי בבחי' דביקות באנא"ס במס"נ, וזהו ראובן שהוא ראובן בן, דכן הוא האהבה כניל וראובן הוא האהבה חבאה מצד הקירוב וכמאמר כבא דרחים אבהו האימי' יתיר מגרמי' נפשי' רחמי' ונשמתי' דוהו העיקר בהנ"א ובד"כ כשמאיר אור הנהי' אזי הוא בבחי' ההתאמתות והאהבה כניל אבל תכלית הכוונה דגם הנהי"כ יבוא לזה וכמ"ש האהבת את היא בכל לבבך ואמרזיל בשני

יצריך דגם היצירה יבוא לאהבה את ה' דאתבה זו היא בבחי' בעית וחזו דראובן הוא ע"ש כי ראה ד' בעניי והיינו ימי עניי ומרודי, והוא המרירות על הדיחוק שע"ז הוא בא לידי תשובה וידוע התשובה אינו על חטא ואין כ"א תשובה היא השבת הנפש למקורה והוא דכאשר יתבונן איך שתולה הי' התכלול' הנשמה במשצילה ביה וכמ"א נשמה שנתת בי טהורה היא דטהורה הוא בחי' אצ"י וירדה ממקום כבודו ותלכשה בגוף ונה"ב המעלימי' ומסתירים שנתרוקה מאוד ממקורה ומתמרמר בנפשו ע"ז וע"ז נעשה האהבה בתוקף ביותר ופועל ביטול בנה"ב בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא.

ו) והנה כ"ז הוא פ' האשונה דק"ש שבבחי' רצוא ותרע וימינו תחבקי בבחי' הקירוב הדביקות באו"ס ביה, אמנם פ' שני' דק"ש והי' אם שמוע תשמעו זהו מדרי' שמען כי שמע הוי' והוא בחי' שוב דהנה ראי' השמיעה הרי ראי' היא מקרוב השמיעה מרחוק ואינו דומה שמיעה לראי' ולהיות השמיעה היא מרחוק ע"כ היא בבחי' שוב, ויש מעלה בשמיעה על ראי', ויובן זה ע"ד שאמרז"ל חכם עדיף מנביא ולכא"ו אי"מ דהלא נבואה הוא בחי' ראי' וכמ"ש ואראה את אדניי כו' משא"כ חכמה והשגה הוא בחי' שמיעה לכד הרי דנבואה גדולה יותר, ולכן בב"ש בטלה הנבואה והיינו הנגם שהיו חכמים גדולים מאוד מי"מ לא היו נביאים, אי"כ מפני מה חכם עדיף מנביא, אך הענין הוא דנבואה עם היותה בחי' ראי' הי' בבחי' אספקלריא שאינה מאירה וכמ"ש וכיד הנביאים אדמה וכמ"א כל הנביאים נתנבאו בכה בחי' דמות בלבד באספקלרי' ולא נהרא דהנה נבואה הוא בחי' נריה דברי', וא"א להיות בחי' ראית המהות בבחי' אצ"י והרי דגם נבואת משה שהי' באצ"י ובבחי' אספה"מ הרי כתי' וראית את אזורי ופני לא יראו אבל במדרי' החכ' הרי יש מדריגות גדולות ונעלות מאוד במדרי' האצ"י ולמעלה מאצ"י, ובבחי' פנימיות העולמות וכמו הרשבי"י נ"ע שהיתה השגתו גדולה במאד, והו' מעלת השמיעה על הראי' וכמ"כ בעבודה הרי יש מעלה בשמיעה דהנה כתי' הוי' שמעתי שמעך יראתי והוא ר"ת ב"פ יש בגימ' תר"ך הן תרי"ג מצות דאודייתא ח' מצות דרבנן שעולה תר"ך, וקיום המצות הוא בבחי' שמיעה וכמ"ש הלא שמוע מזבח טוב, דהנה קרבנות היו בבחי' ראי' שהיו רואין את האש שהי' יורד מלמעלה והי' שורף את הקרבן ועיי' הקרבנות הי' גילוי או"ס כבהמק"ד, ומי"מ הנה הלא שמוע מזבח טוב, דשמיעה הוא קיום המצות בקב"ע דוקא דזה מגיע בבחי' הסתר שהי"ע תר"ך וראי' מגיע רק בבחי' חכ' וכמ"א איה חכם הרואה אבל שמיעה מגיע בבחי' כתר, והו' שמעך יראתי דעיי' השמיעה הוא בחי' היראה השמיעה היא מרחוק והי"ע שמאל וזחה שדוחה ומשפיל א"ע לאמר מי הוא זה אשר יערב את לבו לעלות ולהתקרב אל או"ס ביה וכמ"ש מי יעלה בהר הוי' ועי"ז נופל עליו יראה ופחד ה' וכמ"ש וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק והיינו להיות בבחי' שוב להיות למטה ולקיים המצות בפר"מ בקבלת עול מ"ש, והו' שיראה הוא מקוד התרי"ג מצות שהרי מצות לית תלויים ביראה וכן גם במ"ע דקיומן בקבועו"ש הוא

ע"י הידאה, והו' הוי' שמעתי שמעך יראתי ב"פ יש בגימ' תר"ך שוהו המקור ודור"ך מצות ומגיע בבחי' הכתר שוהו מעלת השמייעה על הראי', ואח"כ ק"ש אומרים אמת ויציב כו' וקיים הדבר הזה והוא בחי' לוי וכמ"ש הפעם הזה אישי אלי ואי' בזהר ימינא ושמאלא ובגיהו כלה ימינא הוא בחי' הרצוא דפ"ד דק"ש ושמאלא פ"ש דק"ש ושמאל חזרה שהם אהוי"ך ואמת ויציב הוא בחי' לוי דבעבודה ה"ע עסק התורה דע"ז הוא התחברות האדם עם אלקות והיינו שישים אל לבו דהן דמציע אינו ראוי לעלות וליכלל בה' ולהעלות נפשו מלמטלמ"ע ליתודה במאצילה ביה דמי יעלה כו' אך הרי אור"ס מצ"ע בדרך מאיליו וממילא ירד ונמשך התלמש בתר' הנה ע"ז יוכל להמשיך גם על נפשו גילוי אור"ס ולקשר נפשו באור"ס ביה וכמאמ' תלת קשרין כו' שע"י התורה מתקשראן גש"י באלקות.

ז) אמנם יתודה הוא ע"ש הפעם אודה את ה', וראובן שמעון לוי הם ב"פ דק"ש ואוי"צ ויתודה הוא בחי' התראה שוהו הביטול בהשתחוואת דשמר"ע דהנה ק"ש הוה תפלת מיושב ושמו"ע תפלת מעומד, ויודע דעמידה הוא בחי' ביטול יותר מכמו ישיבה ועדימ העומד לפני המלך ה"ו ביטול גדול יותר מכמו היושב והגם דק"ש היא ראדריינא ותפלה דרבנן מ"מ הביטול דשמר"ע הוא למע' יותר מהביטול דק"ש, דהנה אל דעות הוי' ד"ע דר"ת ד"ת הוא מאין ליש שנתעוה בבחי' יש רק שהיש בטל אל האין האלקי והוא ביטול היש בלבד, וד"ע הוא שלמעלה יש ולמטה אין דכולא קמי' כל"ה, וק"ש הנה בדי"כ בחי' ד"ת כי ק"ש היא בבדי"א והגם דבק"ש אומרי' הוי' אחד שוהו בחי' יחוי"ע מ"מ הנה זה ד"ת, והוא רק מה שרוצה להתכלל ולהתאחד, אבל לא שנתכלל ונתאחד ממש, והו' שאומרים ב"י ואהבת את כו' שיש מי שאהב דעידנו עוד בבחי' מציאות, אבל שמר"ע הוא בחי' ביטול במציאות ממש, וכשם דקמי' הרי כולא כלא הנה כמרי"כ הביטול דשמר"ע הוא כעומד לפני המלך שוהו הביטול דקמי' ביטול ב"חוי"ע בחי' ביטול במציאות ולכן הנה שמר"ע הוא בלחש ובחשאי דוקא בלתי מודגש לגמרי ואינו בחי' אהבה כ"א ביטול כל מציאותו לגמרי בבדיעות השתחוואת ומשו"ו נק' התראה שאינו ביטול ע"פ שכל כ"א ביטול עצמו שמצד העצם והו' הפעם אודה את ה' שוה למעלה מבחי' ראובן שמעון לוי כהעבודה דבפ' דק"ש ואוי"צ דכ"ו הוא הביטול שעפ"י טו"כ הביטול דשמר"ע הוא למעלה מטו"ד רק שבבדי להגיע להביטול דשמר"ע צ"ל תחלה העבודה שעפ"י טו"ד בחי' אהבה ויראה דב"פ דק"ש ואח"כ בשמר"ע הוא בחי' ביטול במציאות שוהו בחי' יתודה שהיא מדרי' גבה ביותר והו' יתודה אתה יודוך וכו' ואי' בספרים דלכך נא' אתה שוהא את הראשון מן השם אנלי"א היוצא מהמסוקי' דברכת יתודה, אתה יודוך אדוך, גור ארי' יתודה, לא יסוד שבט מיתודה, אסרי לגפן עירה וידוע דשם זה הוא שם הגבורה (וכמבאר בבחי' ע"פ זה) ולכן אתה גבור לעולם א"ד הוא ר"ת שם זה, והענין הוא דהנה אמרו"ל איזה גבור הכובש את יצרו שנא' טוב אך אפים מגבור ובגמ' יומא אי' זהו גבורות גבורותיו שכובש את יצרו, ומת"ע יצרו כבי' למעלה

אך הענין הוא ודעה אמרד'ל קוביה מצלי מאי מצלי יהי' שיכבשו רחמי את כעסי, ואר' עי'ו יהי' שיכבשו כ'י שע'י המשכת הרצון בחי' א"א הוא שנעשה המתקת הדין אמנם בכדי שיהי' המשכת הרצון הוא ע"י הגבורה בחי' תגבורת העצמות כבי' שיהי' המשכת בחי' א"א להמתיק מדה"ד והו' איהו גבור הכובש את יצרו שע"י הגבורה כובש את יצרו ומביא עי' פסוק טוב ארך אפים מגבור שע"י הגבורה הוא המשכת בחי' א"א, והו' ג"כ אתה גבור לעולם אר', דשם אדני הוא א' דין בחי' דינא רפיא ומי'מ הוא בחי' דין, ובחי' אתה גבור נמשך להמתיק בחי' מדה"ד והו' שביהודה נא' אתה כ' שהיא אה' ראשון דשם של גבורה האמר יודוך אחיך דגם אחיך יבאו לבחי' החדאה שהיא בחי' ביטול עצמי דשמר'ע, אמנם הסדר הוא ראובן שמעון לוי העבודה דעפ"י טריד ואח"כ בחי' החדאה ביטול עצמי ועוד זאת בענין ההחזקה דיכולה להיות וישנה בסא"א מישראל והו' ידך בעורף אויביך, דע"י התגלות הביטול עצמי בעבודה בקבועמיש אוי הגה מסירים כל ההעלמות וההסתרי' וכמיש וכל אויביך יכרתן.

בס"ד, בטעודת פורים, בתו"ת, ווארשא, תרפ"ח

ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, היינו הרפידים יכול הוא עמלק להלחם בישראל, וברפידים דוקא הוא מלחמתו של עמלק והנה עמלק הוא תכלית הרע שאין לו שום שייכות לישראל כלל, אמנם בבוא ישראל לרפידים שם יכול להיות ח"ו אשר עמלק בא ללחום עם ישראל דעמלק הוא מנגד לגילוי אור אלקי, והיינו דגם כאשר נמשך גילוי אור אלקי בסדר ההשתל' גם אם הוא בסדר הודרגה הנה עמלק הוא מנגד לזה שמונע את האור הגילוי שלא יתפשט האורו הגילוי שלו בנפש, וביאור הענין הוא והנה יש עובדי הוי' בגופם ועובדי הוי' בנשמתם, דעובדי הוי' בנשמתם הוא האור הנשמה שלהם מאיר בגילוי בלי שום העלם והסתר כלל, והיינו דהן הגוף והן העולם אינו מסתיר ומעלים עליהם אינו מגביל להם כלל ולהיות האור הנשמה מאיר אצלם בגילוי שבמילא רואים הם בעולם רק החיות הרוחני השאלקות שבו וכמ"ש גבי משה חתרא אהנו כי טוב הוא וגו' ואי' במד"ר (במקומו) חרשיי כשנולד נתמלא הבית כולה אורה והו' כפי פשוטו ובפנימיות הענין הוא דמשה הוא נשמה דאצי', וכמו שהוא למעלה כשרשו בחכ' דאצי' (דבאצי' הנה בחי' חכ' דאצי' הוא אצי' שבאצי', והיא בחי' טהורה היא שבנשמה כמאמר נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת כו', חשיב כאן ד' מדר' כנגד ד' איתיות דשם הוי' וכנגד ד' עולמות, אבי"ע, והיינו דשרש הנשמה (בכל אחד ואחד מישראל) הוא בחכ' דאצי' שהוא היריד דשם הוי' ונקראת בחי' טהורה, אמנם בכל הנשמות הרי הנשמה

עוברת דרך בתי בראת יצרת כו' אבל נשמעת משה הנה כמו שהיא למעלה
בשרשה בזכ' האצ"י) כן היתה בגופו ממש, בלי שום העלם והסתר כלל
וזהו נתמלא הבית אורה בית הוא גוף דאור הנשמה האירה בגוף בלי שום
העלם והסתר כלל דכן הוא בעובדי הוי' בנשמתם וכל עבודתם הוא מצד
הנשמה בלבד, ואין זה עבודה מצד הגוף כלל, דהטף אינו מעלים ומסתיר
כלל ואם כן כל עבודתם הוא מצד הנשמה.

קיצור עובדי הוי' בנשמתם שהגוף והעולם אינם מעלימים כלל.

ב) והנה עובדי הוי' בגופם הוא באור הנשמה המתלבשת בגוף וידוע
דלא כל הנשמה מתלבשת בגוף, ומה שמתלבש בגוף הוא רק
הארת הנשמה בלבד, דעצם הנשמה אי אפשר להתלבש בגוף והגוף אי
אפשר לו לקבל עצם הנשמה ומה שמתלבש בגוף הוא רק הארת הנשמה
בלבד, ומהתלבשות זאת הנה הגוף והנפש הטבעי והנה"כ מעלימים ומסתירים
על הארת הנשמה וכל עבודתם הוא בבירור הגוף חיכוך הנפש הטבעי
הנהמי' ולזאת נקראים עובדי הוי' בגופם דראשית העבודה הוא להגביל
את התפשטות הנשמת בכדי שיהי' הגברת הצורה על החומר, והיינו
דראשית העבודה הוא להגביל ולהעציר בעד התפשטות הגוף בעניניו החומרים
הנשמים אן עד זאל ועד ניט פאך נאנדער גיך מיט אונז בדייסקאייט און
גישמאך אין עניני חומר, והיינו דגם בדברים המותרים יהי' מוגבל בזה,
ואין זה עדין מדריגת קדש עצמן במותר לך וקדש עצמן כו' הוא בא ע"י
עבודה, אמנם בתחלת העבודה, הרי איננו בעל עבודה עדין, כי כל עבודתנו
הוא להודיך את הגוף שלא יעשה מה שהוא חפץ וכפי שהוא חפץ, כי אם
שיעשה מה שצריכים לעשות, ניט עד זאל טאן דאס וואס עד וויל, נאך עד
זאל טאן דאס וואס מי דארף, ועל כל דבר והבר מעניני הגוף יחשוב מתחלה
אם צריכים לעשות דבר זה אם אין צריכים לעשותו, והיינו דגם בדברים
המותרים כמו באכ"ש ודיבור הכחזי הגם שמוכרחי' המה לעשותם,
ומ"מ יחשוב מתחלה אם צריכים לעשותם ובאיזה אופן לעשותם, דמחשבה זו
גופא מה שהוא חושב מתחלה פועלת שהפועל הבא אצ"י הוא באופן אחר
לגמרי מכמו שנעשה הדבר בלי מחשבה קדומה באופן עשית הדבר, והיינו
דפועלת המז' הוא בזה, דבעת שעושה את הדבר הוא בעצמו עומד במעלה
עליונה יותר במדרי' אדם מכמו אם עושה הדבר והוא בלי' מז' קדומה
למעשה או לדיבור אשר בכל אופן הנה עפ"י הקדמת המז' קודם למעשה
דיבור או יהי' דיבור ומעשי קרובים יותר אל הראוי להיות, וזהו התחלת
מדרי' עבודה ונקרא עומד ה' בגופו שמגביל את התפשטות הגופניות
החומריות.

קיצור עובדי הוי' בגופם, תחלת העבודה להגביר עניני הגוף על ידי
מחשבה תחלה.

ג) אמנם זהו רק הבנה ומבוא אל העבודה האלקית, והעבר האלקית הוא
לכא לאתם ויחאה וכמיש ואתבת את היא בכל לבך, ואמריל

בשתי יצריך דגם הנפש הטבעי יבוא באהבה להוי' דהוה פלא איך יבוא הנה"ב לידי אהבה כזו לאהוב את הוי' וכידוע בשם רבינו המגיד ממעזריטש ג"ע שהקשה רסתי' ואהבת את ה'יא כו' דפי' הפשוט דאהבת הוא ציווי דוא זאלסט העלם האבין, וזלא אהבה היא מדה שבלב, ועל מדה שבלב איך שייך בזה ענין הציווי דו זאלסט העלם האבין, או עס האט זעך העלם, העט זעך העלם אבל אינו נופל בזה ענין הציווי, וידוע התירוץ בזה דפירוש אהבת סופך לבא לידי אהבה, והיינו דכאשר התבונן בשמע ישראל כו' אחד, דשמע הוא ל' הבנה והשגה דכאשר התבונן להשיג ולהבין דהוי' אלקינו דהוי' אחד או סופך לבוא לידי אהבה היינו דהוה הבטחה, דכאשר תשים לבך דיעתך להתבונן בענין אלקי הנה סופך לבוא לידי אהבה ואלקית דכך היא המדה דכאשר מתבונן בשכלו בטוב הדבר הנה ע"י התבוננות זו בא הגילוי בלב במדה טובה כפי אופן ההתבוננות אם מתבונן בענין קירוב האלקות אל העולמות או נולדה מדת האהבה והקירוב בלבו, ואם ההתבוננות שלו הוא בהפלאות אור"ס דאור"ס ב"ה הוא מופלא מן העולמות וכל ההתהוות אינו אלא מטארה בלבד כי נשגב שמו לכדו דגם בחי' הנארה הוא נשגב ומרומם דאו נולדה מזה מדת היראה ופחד הוא מכבוד הדר גאווה, וכאשר מתבונן בשכלו ואין מזה הנולדה במדות שבלב דהוה הנראה דיש דבר המנוע ומעכב אשר הידיעה וההשגה שבמחוח אינה מאירה בלבבו, ובוה הוא עכבתו להסיר המניעות ועיסובים בכדי שהאר האלקי המושג במחוח יאר בלבו ולבא פליג לכל שיפין שנותן לו חיות בכל עניניו גם בעניני עולם באכורש ומ"מ כו' שיהי' הכל על פי התורה, ונק' עובדי הוי' בגופם דלבד זאת מה שעבודתם הוא בבירור חיכוך הגוף לעשותו כלי לאלקות הנה עוד זאת דע"י עבודתם מאיר להם אור אלקי בגילוי בנפשם ממש.

קיצור אהבת הבטחה סופך לבוא לידי אהבה ואלקית והוא כאשר יתעסק בהתבוננות בענין אלקי.

ד) והנה קליפת עמלק הוא מה שזמגד לאלקות בכלל, ונגד גילוי אור אלקי זה המאיר בגילוי בפרט, והוא מה שמונע ומעכב אשר הגילוי אור שזמאיר בנפש העובד יפעל פעולתו בעבודת הטוב בקיום התור"מ בפועל ממש דהנה סתי' ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד וידוע דסוף כל סוף הנה כל הגוים יתבררו ויזדככו וכמ"ש או אהפוך אל כל העמים שפה ברורה לקרוא כלם בשם הוי' ולעבדו שכם אחד הרי דכל הגוים יתבררו ויזדככו וא"כ אינו מובן מדוע עמלק שהוא ראשית לכל הגוים יהי' אחריתו עדי אבד, והיינו דלא זו בלבד שלא יתברר ויזדכך אלא עוד דאחריתו עדי אבד, אך הענין הוא דהנה עמלק הוא מנגד אבות וכשם שבקדושה סתי' אני ראשון ואני אחרון, דאני ראשון הוא סוכ"ע ואני אחרון בחי' ממכ"ע, דסוכ"ע הוא מקור לבחי' ממכ"ע הרי בחי' סוכ"ע בבחי' הסדלה מבחי' ממכ"ע ואינו אלא בבחי' סיבה לכד לבחי' ממכ"ע, דהנה זה מה שסוכ"ע מקור לבחי' ממכ"ע אינו כמו המקורים דסוד השתל' שהם בבחי' מקור ממש והיינו בבחי' קירוב, ועיד כח המשכיל שהוא מקור

השכל שהוא בקירוב אל השכל אבל זה מה דסוכ"ע מקור לבחי' ממכ"ע הוא בבחי' הבדלה והיינו ריחוק הפלאה ואינו אלא בבחי' סיבה בלבד וע"ד סח השכל ההיולי העצמי דאינו אלא סיבה בלבד שיהי' מקור לשכל גלוי כמו"כ סוכ"ע הוא רק סיבה בלבד לבחי' ממכ"ע, וממכ"ע נק' אחרון לפי שמגיע עד המדרי' היותר אחרונה וכמו באדם הרי חיות הצפרנים הוא ג"כ מהנפש אלא שהוא בצמצום רב כמו"כ האור האלקי בחי' הכל וגם המדרי' היותר אחרונה חיותו הוא מאלקות ע"י צמצומים רבים, וסוכ"ע הוא בחי' אני ראשון שהוא בבחי' מקור וסיבה לבד לבחי' ממכ"ע הנה כמו"כ להבדיל בהבדלות אין קץ בין טהרה לטומאה הנה עמלק הוא ראשית לכל הגוים שהוא רק סיבה להם בלבד אבל הוא עצמו לגודל קליפתו וטומאתו הוא גם בהבדלה מהם ואינו אלא רק מקור וסיבה להם בלבד, דהו ראשית גוים עמלק העמלק הוא הראשית והסיבה לכל הגוים שהם המדות רעות דהו הפרש בין כל הגוים לעמלק, דגוים הם ז' מדות רעות דקלי' וס"א שהם להיפך הו' ^{מדות טובות} טובות שבקדושה והנה כתי' את זה לעומת זה עשה האלקים, דכשם שיש ז' מדות בקדושה הנה כמו"כ יש ז' מדות דקלי' והם הו' עממין דהכנעני החתי וכו' שהם ז' פרות הרעות לעומת ז' פרות הטובות שהם הו' מדות דקדושה.

קיצור עמלק מנגד לאלקות בכלל ולגילוי אור אלקי בפרט והוא סיבה לז' מדות רעות.

[22/07/2018.html](https://www.22/07/2018.html)

(ה) וביאור הענין הוא והנה כתי' לך הוי' הגדולה הגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ (ותרגם דאחיד בשמיא וארעא שהוא ספי' היסוד) לך הוי' הממלכה כו' ודחשיב כאן הו' מדות חסד גבורה תפארת נה"י, דבעבו ספי' החסד הו"ע מדת האהבה דענינו קירוב והמשכה דהו"ע מדת האהבה קירוב האהבה אל האהבה והמשכתו אליו, אשר כן הוא בעבודת הלב התעוררות האהבה לאלקות בקירוב והמשכה מפני שאלקות הוא טוב והיינו דכאשר מתבונן בשכלו בהטוב דאלקות או מתעורר בלבו להמשך בקירוב לאלקות אם מפני ההרגש (דער דער הער וואס ער דער הערט) שאלקות הוא טוב בעצם או שהוא מפני דקרבת אלקים הוא טוב לו והגם שיש הפרש גדול בין ההרגש הטוב והעילוי דאלקות בעצם לגבי ההרגש דקרבת אלקים לו טוב, דזה מה שמשיג דאלקות הוא טוב וזה מדרי' גבוה ונעלית יותר מכמו זה מה שמרגיש דקרבת אלקים לו טוב וארים דא דער הערט ער דעם גוט און גישמאק פון געטליכקייט בעצם און דא דער הערט ער מער גיט ויא זאיין גוט ואס ער איז מקורב צו אלקות אבל איך שיהי' הנה זהו מדת האהבה דקדושה שהוא הקירוב וההמשכה לאלקות מפני ההרגש הטוב דאלקות וישנו האהבה דלעו"ו והוא מה שרוצה בעניני עולם מפני הטוב שובגשמיות, דהנה"ב הוא טבעי בעצם מהותו וכל הפצו ורצונו הוא בגשמיות וחומריות העולם, און דאס רופט ער גוט דעל שם זה נק' בשם בטמא וכמו בהמה שנמשכת רק לעניני הגוף באכ"ש ושאר צרכי הגוף ועושה הכל בפשיטות בלי חרפה ובושה כלל להיותה בהמה

הנה כמרכ' ישנם ר"ל אשר נמשלו כבהמות נדמו אשר נמשכים רק אחרי החומריו והגופניו' לאכול ולשתות וכי' והאדם כשמתנהג כבהמה הרי הוא גרוע הרבה יותר מן הבהמה ובהמה אין לה דעת והדעת שלה הוא רק דעת הנקנה דיחע שור קטנו וחמור אבוס בעליו ואדם יש לו דעת והבנה להבין ב**יתרון** האדם על הבהמה וכאשר הוא מתנהג כטבעי הבע"ח לתת עצמו ומתנתו על כל עניני החומריות והגופניות ולמלאות כל דרישת גופו הוא גרוע יותר מן הבהמה.

קיצור אהבה דקדושה המשכה וקירוב לאלקות והלעו"ז הוא ההמשכה אל החומריות.

(ו) והנה אמרו"ל אלמלא נתנה תורה למדנו גזל מנמלה וצניעות מחתול וכי' והיינו דגם בבעלי חיים ישנם ענינים טבעיים שהם טובים בעצם מצד הטבע, וכמ"ש מלך אין לארבה ויצא חצץ כולו וכידוע והנהגה טובה היא דוקא כאשר היא בהנהגה מסודרה ובהתאחדות (וכמ"ש במ"א בהר"ה החלצו רנ"ט) וכן ישנם כמה דברים שהם בטבעי הבע"ח מתולדותם שאדם ראוי לו להתלמד מהם וכמו הנמלה שלא תיגע בשום דבר השייכה לזולתה משא"כ בבני אדם דישנם גזולי' וחומסי' כו' וגם אפי' בדקות נמצאים עניני' סאלו דשנאה וקנאה וכי' ומצדיקים א"ע ומתפכים בזכות עצמם לטעון בכל הטענות בשביל להצדיק מעשיהם הרעים או גם הלא טובים בטענות של הבל והאהבת עצמו, אין יעדער זאך הערט זיך אן אלץ דער איך און מאינע והנוגע לחבירו הוא מבטל וקל בעיניו ואינו תופס מקום אצלו כלל אדרבא הוא עוד טוען בכמה מיני טענות לחבירו לא עשה מאומה וכל המגורעות והסרונות מוצא בחבירו, וכל המעלות ופעולות טובות מייחסים לעצמו והוא מפני האהבת עצמו שהוא יקר בעיניו עצמו ומסור ונתון רק לעצמו כבהמה ממש והאדם שעושה כמעשה בהמה הוא גרוע יותר מן הבהמה ואחרי כל זה הנה כל מה שהוא עושה בהמשכתו אחרי החומריות ועניני גוף הוא רק לפי שחושב וזה הוא טוב ולזאת הוא חפץ בזה ואין זה שהוא רוצה ח"ו להיות נפרד מן האלקות אלא הוא רק להנאתו ולטובתו הגופני' והבהמי' בלבד וכמאמ' אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות ודחוח שטות מכסה על האמת שהוא האור אלקי שיש בכאוי"א מישראל, והיינו שהתארה האלקית בלתי מאירה בו, ומצד הרוח שטות שמכסה על האמת נדמה לו כי הוא עדין ביהדותו (דהאמת הוא אינו כן וכמ"ש רבינו ז"ל באגה"ת דחבל והתקשרות של כל איש ישראל עם אלקות שזרה מתרי"ג נימין וכאשר נפסק ניכסא אחת פועל ח"ו חלישות בכללות החבל אבל הוא לעצמו מטעה את עצמו וחושב כי עוה"נו ביהדותו) וזה מה שהוא עושה במילוי תאוותו בצרכי גופו אינו אלא לפי שזה טוב לו היינו שמרגיש הטוב העולם ולזאת הוא נמשך אחרי זה.

הוצר החכמה

קיצור אדם המסור ונתון לעניני גופניות והאהבת עצמו הוא גרוע יותר מן בעלי חי.

(ז) והנה יש עוד אופן גרוע מזה והוא מי שנמשך אחרי עניני החומר ואינו חושב כלל בזה אם הוא נגד רצון העליון אם לאו והיינו דאופן הא' הוא מה שחושב בזה ונדמה לו שעודנו ביהדותו, אמת הדבר שהוא מטעה א"ע, עד איז גינארט אין דעם דהאמת הוא מי שהוא ר"ל עובר עבירה הוא יוצא מרשות הקדושה לרשות הקלי' וסט"א דהו"ע עבירה, כמו עד"מ העובר ממקום למקום כמו"כ זה העובר עבירה יוצא מרשות הקדושה לרשות הקליפה אבל עכ"פ הוא מטעה א"ע ונדמה לו כי הוא עדיין ביהדותו הרי הוא חושב בזה וישנו ר"ל אופן גרוע מזה והוא מי שאינו חושב כלל בזה שהוא היפך רצון העליון והיינו שהוא שוכח על אלקות לגמרי, והוא מפני גודל הרתיחה שלו בעניני הגוף ומילוי החומריות עד איז אזוי פיל פאָר קאַכט און ר"ל מושקע פאָר טרינקען און פאָר זינקען אין ענינים הגשמיים והחומר' אין תאוות רעות אָז עד איז אין גאַנצן פאָר לאַרין ר"ל עד ליגט מער ניט ויא אין זיך, און דאָס איז הער גאַנצער מציאות זאינער אויף טאַהן אַלץ ואַס דער גוף ויהל און עס איז באַ אים ניט פאָראַן קיין זאָך נאָר עד און דאָס ואַס עד וויהל, ביז עד פאָר לירט ר"ל דעם שכל האנושי, וכמו שאנו רואין במחזש בעוברי עבירה חלפעמים הנה בשביל להשיג תאוותו למלאות דרישת גופו חומריו הרע עושה כמה מיני שטותים ממש כבהמה וכפרא אדם וכמו מי שהוא בטבעו שקרן או גם הרוח או איזה בעל תאוות ר"ל, הרי הוא עושה כמה ענינים של שטות ממש והדברי' קל וחומר אם מאביד שכלו האנושי מכש"כ שהוא שוכח על אלקות והוה הרוח שטות שמכסה על האמת, ואשר באמת הנה ישנם אופנים בדוגמא לזה בדקות יותר מכמו הנ"ל שהסיבה לכ"ז הוא העדר העבודה וגייעה בתפלה ותפלה הוא ענין ההתקשרות וכמ"ש סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה שהעבודה בתפלה פועל חלישות כללי בתנה"ב אבל בהעדר העבודה וגייעה בתפלה נעשה התגברות חומריו' הנה"ב ותחלה הוא רק בדברים המותר' וואָס עד קאָן זיך ניט אין האַלטין און אָפּ זאָגין זיך פון דעם וואָס עס וילט זעך און הולך ר"ל מדחי אל דחי עד שבא לכלל דברים האסורים.

קיצור דמפני גודל הרתיחה בעניני גשמיות שוכח על אלקות לגמרי וישנו גם בדקות והסיבה לזה העדר העבודה והגייעה בתפלה.

(ח) אמנם לעת מן העתים הכשזוכה להתעורר באיזה התעוררות טובה, דכתי' וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח דסוף כל סוף ווערט דאָך אַ איד נתקרב צו אלקות והוא בשתי אופנים לפעמים ע"י קירוב שנעשה לו גם תוצלה שרואה בגילוי אלקות במחזש בהשגחה פרטית או בהשפעה מרוכה שמקרב אותו לטוב, ולפעמים ע"י ביטוש ר"ל אשר שובר ומכניע את לבבו מאיזה מאורע לא טוב ר"ל ונתקרב לאלקות או הוא מתעורר להתבונן איך שהוא מרחק מאלקות והוא היפך רצוה"ע ושנאווי למעלה וכשיתבונן בזה בהעמקת הדעת הנה בכה בכמר נפשו ויתחרט בחרטה גמורה על כל מעשיו הלא טובים ומקבל עליו עומ"ש בקבלה גמורה לבא לדרכי העבודה עפ"י התורה, ובוה הר"ע העבר' מה שהתנהב דקלי'

מנגדת לאהבה דקדושה אבל כשמאיר גילוי אור אלקי או מתבטל האהבה דלעזר אמנם קליפת עמלק הוא מה שמנגד נגד הגילוי אור דאלקות והיינו גם כאשר יש גילוי אור אלקי הנה זהו מהותו של עמלק שהוא מנגד לזה, והיינו דכאשר מתבונן בשכלו ויודע אלקות במחוו ומ"מ לא יתפעל מזה בלבו קליפת עמלק איז אז עד קאן פארשטיין א שכל אלקי און ויסען אז דאס איז געטליכקאייט ומ"מ לא יתפעל בלבו ע"ז כלל דעמלק הוא שיודע את רבונו ומסוון למרוד בו עמלק ווייס ואס אלקות איז הוא יודע את רבונו ויודע דעת עליון אבל כוונתו הוא למרוד, וענינו הוא אשר קרן בדרך עד קילט אפ אין דרך הוי', התהוות העולמות הוא ע"י שם אלקים וכמ"ש בראשית ברא אלקים כו' אלקים בגימט' הטבע, ועלט איז טבע, העבודה בתו"מ הוא לידע כי טבע הוא אלקות דזהו דכתי' גבי אברהם כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך הוי' כו' הוי' הוא הי' הנה ויהי' כאשר שהוא למעלה מן הטבע, דאס איז דער ענין פון א איד עפ"י התורה שיודע דטבע הוא אלקות, והיינו בכל ענינים הטבעיים מתנהגים בהשגחה פרטיות ועמלק הוא מקרד והקרירות אינה כמו בהמדות רעות שהם בהעדר העבודה בלבד כ"א דענינו לקרר, ויש בזה כמה אופנים ישנו שהוא בדרך הסכס, עד נאכט בא זיך א הסכס ניט נתפעל ווערין פון א ענין אלקי, הגם שרואה אלקות בגילוי ממש מיא זעהט אז דאס איז השגחה פרטית, איז דאס די זאך פון עמלק אפקילין אז מי זאל ניט נתפעל ווערין וישנו מה שהוא מטיל ספק דעמלק בגימט' ספק אין יעדער ענין אלקי ווארפט ער אראין א ספקות און זאגט מי אומר שהוא בן, הגם שהוא בעצמו יודע שדאממת כן מ"מ הוא מטיל ספק ולפעמים אומר באופן כזה ואס איז דאס פאר א חידוש פון וואס איז פארען וואס נתפעל ווערין, וכל כוונתו הוא לנגד לגילוי אלקות והוא בדרך העזה וחוצפה כטבע העזות פנים שיודע שהוא פחות הערך וכל ענינו הוא רק להעיו כן עמלק ענינו להעיו כנגד אלקות.

אוצר החכמה

קיצור המדות רעות מזדככים ע"י מדות דקדושה אבל עמלק בלתי אפשר להתברר ענינו להטיל ספיקות בעניני אלקות ולקרר בדרך העזה וחוצפה.

ט) וזהו ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד וכל הגוים שהם מדות רעות יכולים להודכן ע"י מדות דקדושה אבל עמלק להיותו מנגד נגד גילוי אור אלקי לכן אחריתו עדי אבד שאי אפשר שיתברר כ"א שבירתו זהו תקנתו וזהו זכר את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים דחטאו של עמלק הנה לכוד זאת שהוא מנגד לאלקות בכלל הנה עוד זאת מה שהוא מנגד נגד גילוי אור וחטאו כפול בזה אשר קרן בדרך שהוא מקרר בדרך הוי' ובפרט בצאתכם ממצרים דישאל בצאתם ממצרים היו בתכלית הקטנות שהו"ע האמונה וכמ"ש ויאמן העם דאמונה הוא בחי' מקיף וכמאמר בזכות האמונה נאלו אבותינו ממצרי' וכתתי' לך כו' לכתך אחרי במדבר כו' באמונה פשוטה אבל אמונה הוא בחי' מקיף ולכן יכול להיות דגם מי שהוא מאמין ועשה דבר שהוא הפך רצונו ית'

וכמאמר גנבא אפום מתרתא רחמנא קריא שמאמין בהשי"ת ומבקש עזר מאתו ית' שיצליח בגניבתו ולא יהי' נתפס על גניבתו הרי שהוא מאמין בה' ובה בשעה עושה דבר שהוא היפך רצונו ית' לפי שהאמונה הוא בבחי' מקיף ומרחיק ואינה נכנסת בפנימיות ובקירוב אצלו אשר כמו"כ הנה כא"א יכול למצוא בעצמו ענינים כאלו שהם דבר והיפוכו ולפעמים מבקשים עזר מהשי"ת על דבר שהוא מותר ואינו רצה"ע וכן בבעלי עסקים הרי עצם ענין העסק הוא דבר המותר שניתן רשות עפ"י התורה לעסוק בעבודה ובמסחר דכתי' ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך כו' וכתי' וברכך ה"א בכל אשר תעשה, אבל העסק צ"ל כלי טהורה שלא יהי' בזה אונאה וגניבת דעת ואז היא כלי לברכה העליונה, וכן אשר העסק לא יבלבל אותו מקביעות עתים לתורה וקיום המצות וגמ"ח בממונו וגופו אבל כשומבקש עזר מהשי"ת שפרנסתו תהי' בריח הוא עצמו אינו מתנהג כראוי הרי הוא היפך רצה"ע, וזהו ורעה אמונה שצריכים לפרנס את האמונה בעבודה בקבעומ"ש, ופרנסת האמונה הוא שתהי' בקירוב ובפנימי' ואז היא מאירה בכל הענינים שלו, אמנם עמלק הוא שמקרר את האמונה וזהו אשר קרך בדרך הוי' בכלל ובצאתכם ממצרים שהו"ע האמונה בפרט הנה ענינו של עמלק לקרר ולכן אתריתו עדי אבד שאין לו תקנה, וזהו ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, ברפידים דרשו רז"ל שרפו ידיהם מן המצוות והיינו דהגם שהיו חזקים באמונתם בהוי' אבל רפו ידיהם מן המצוות שהו"ע קבלת עומ"ש ולכן ברפידים חזקא יכול הוא עמלק ח"ו ללחום עם ישראל וע"י התוקף וחזק בהעבודה דקבלת עומ"ש שהו"ע הלא שמוע מחבת טוב הנה עי"ז שוברים את קליפת עמלק ואז אור האמונה מאירה בכל עניניו בקיום התומ"צ שזהו כלי טהורה לפרנסה וברכה העליונה.

22/07/2018 11:11

קיצור עמלק ענינו לקרר את האמונה פשוטה, וזהו אשר קרך בדרך הוי' ולכן אתריתו עדי אבד, ושכירתו הוא ע"י העבודה בקבלת עול מלכות שמים.

בס"ד, הלימוד ברבים, ב' ניסן תרפ"ח

כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך הוי'. הנה הרים נקראו האבות וכדאי' במד"ר (ויקרא ספ"ז) לעולם זכות אבות קיימת לעולם מזכירין ואומרין כי אל רחום הוי' אלקיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבותיך וכו'. ולהבין זה הנה כתי' שמע אלקינו אל תפלת עבדך ואל תחנוניו והאר פניך על מקדשך השמים למען אדנ"י וארז"ל (ברכות דף ז' ע"ב) אף דניאל לא נענה אלא בשביל אברהם שנאמר ועתה שמע כו' למען אדנ"י למענך מבעי ליי' אלא

למען אברהם שקראך אדון, וצ"ל מהו אמרם ז"ל אף דניאל לא נענה דמשמע דראוי הי' הדבר שדניאל יהי' נענה בזכות עצמו פי' בעבודתו, ולכאוי' הרי גדולה מזו מצינו דגם משרע"ה מזכיר בתפלותיו זכות אבות וכמ"ש זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך כו' ודניאל שהי' בזמן הגלות שהוא זמן ההעלם וההסתר מהו הפלא בזה דאף הוא לא נענה אלא בשביל אברהם, אמנם מסגנון ל' רז"ל משמע דמשה ניחא שהזכיר זכות אבות אבל זה מה שדניאל לא נענה אלא בשביל אברהם הוא פלא, וצ"ל מהו הפליאה הגדולה הלזו דאף דניאל כו'. והנה בפסוק שאחריו נאמר הטה אלקי אונך ושמע פקח עיניך וראה כו' עיניך הוא עין אחת דהנה לפעמים כתי' הנה עין הוי' אל יראיו כו' ולפעמים כתי' עיני הוי' אל צדיקים כו' דעין הוי' כו' הוא ההבטה בעין א' ועיני הוי' כו' הוא ההבטה בשתי עינים ואי' במד"ר בשעה שישראל עושים רצונו של מקום מביט עליהם בשתי עיניו ובשעה שאין עושים רצונו הוא מביט עליהם בעינו אחת ובמד"ר פ' לך אי' עין הוי' אל יראיו זה אברהם שנא' כי ירא אלקים אתה וצ"ל דלפי מד"ר הנ"ל הלא עין אחת הוא כשאין עושים רצונו ש"מ ואיך שייך לומר כן על אברהם בכלל ובפרט אחרי נסיון העקידה ששם נא' לו עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה והוא הנסיון העשירי, וצ"ל מהו ענין עין למע' בכלל ומהו ענין עין א' וב' עינים אשר מכללות הענין מובן דיש מעלה ומדריגה בעין א' שהוא עוד למע' ממדריגת ההבטה בשתי עינים. והענין הוא דהנה כתי' בינו בוערים בעם וכסילים מתי תשכילו הנוטע און הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט ולכאוי' הוא מובן ופשוט לכל וכמו שביאר הרמב"ם ענין זה במשל גשמי ואמר אילו לא הי' יודע האומן (עושה מחטים) ענין התפיר' ומבין אותה ומצייר אותה בלבו לא הי' עושה המחט על התכונה הזאת אשר לא תשלם ענין התפירה זולתה א"כ הלא מי שעשה את המחט על תכונת שלימות פעולתה הלא זה מעיד עליו כי יודע הוא מלאכת התפירה על שלימותה, וכן הוא בדבר הזה בדרך דוגמא דהנוטע און הלא ישמע כו' ומה בא להשמיענו בזה. אך הענין הוא דיש ב' מדרי' השתל' ולמע' מהשתל', דהשתל' הוא בדרך עו"ע שהם בערך זל"ז דהעלול הוא בדרך ממילא מן העילה, והוא לפי שהעלול הוא בערך העילה והעילה הוא בקירוב ולזאת העלול הוא בדרך ממילא מן העילה והיינו דאין זה מה שהעילה מהווה את העלול כ"א שהעלול הוא דבר לעצמו ובא בהתגלות בדרך ממילא מן העילה, וכמו שכל ומדות שהם עו"ע דשכל הוא עילה ומדות הם עלולים הנה כאשר יש שכל במוחו בא המדה בלב והנה אנו רואים במוחש דהמדות באים בדרך ממילא מן השכל הן במילי דעלמא בדברים הגשמיים דכאשר מבין בשכלו איזה דבר הרי נרגש בלבו תנועת מדה כפי הבנתו בהענין ההוא, והי' אם הדבר שהשיג בשכלו הבין אשר הדבר ההוא טוב לפניו הרי נרגש בלבו תנועת המשכה וקירוב אל הדבר ההוא שהו"ע האהבה והי' אם הדבר שהשיג בשכלו הבין אשר איננה טוב לפניו או גם מזיק או עלול להזיק או נרגש בלבו תנועת נסיגה לאחור וריחוק שהו"ע היראה, וכן הוא ברוחניות דכאשר משיג ענין אלקי בהשגה טובה, אז ער פארשטייט גוט דעם ענין לכל הפחות כמו שמבינים שכל גשמי

(כי מצד הנשמה ענין שכל אלקי מובן יותר מכמו ענין של שכל אנושי) ונרגש הדבר בלבנו אז הוא בא בהמשכה לאלקות, ער ציט זיך צו געטליכקייט שהו"ע האהבה, הרי אנו רואין במוחש שהן בגשמיות והן ברוחניות הנה דכאשר יש שכל במוחו אז בא בדרך ממילא המדה בלבנו, והיינו דאין זה מה שהשכל מהווה את המדה כ"א המדה בא בדרך ממילא לפי אופן וענין השג' שכלו. אמנם יש הפרש בין מילי דעלמא להעבודה ברוחניות, דבמילי דעלמא הרי תומ"י כאשר מבין הענין בשכלו הרי הוא נרגש בלי תנועת מדה כפי אופן וענין ^{אוצר החכמה} הבנתו והשגתו בהדבר ההוא משא"כ בעבודה הרוחניות בענין תיקון המדות והדומה הגם שמשגיג הענין במוחו היטב ומ"מ אינו נרגש עדיין בלבנו איזה הרגש המשכה לדבר הטוב או ריחוק מדבר הלא טוב והסיבה לזה הוא לפי שהטוב והלא טוב הרוחני אינו מוחלט אצלו בהחלטה גמורה כמו שמוחלט אצלו הטוב והוא טוב הגשמי, וטעם הדבר הוא לפי שבעצם טבעו הוא בקירוב יותר אל הגשמי מכמו אל הרוחני ולכן הנה הטוב והלא טוב הגשמי מוחלט אצלו משא"כ בענינים הרוחנים שהטוב והלא טוב אינם מוחלטים אצלו בהחלט גמור ולכן הנה בדברים הגשמיים אינו צריך לשום התבוננות כלל כ"א כאשר מבין בשכלו הנה תומ"י נרגש בלבנו משא"כ בענין הרוחני שאינו נרגש ואין זה הפרש והבדל בגוף ועצם הענין דשכל ומדות דבזה אין הפרש כלל דשכל ומדות הם עו"ע והעלול הוא בא בדרך ממילא מן העילה וכמו שהוא במילי דעלמא דכשמבין הדבר בשכלו בא לו מדה בלבנו כפי ענין השגתו ^{02/07/2018 09:00} אם בקירוב או בריחוק כן הוא גם בעבודה הרוחני דכשמבין הענין האלקי בשכלו בא לו מהשגה זו העלול שלה שהיא המדה שבלבו באהבה או ביראה כפי אופן השגתו, אלא דבמילי דעלמא שהטוב והלא טוב הוא במוחלט אצלו ולכן המדה שנעשה מזה בלבנו היא בהתגלות והיא מורגשת בהרגשת המשכה או בהרגשת ריחוק משא"כ בעבודה הרוחניות שהטוב והלא טוב אינם אצלו בהחלטה גמורה ע"כ עם היות שנעשה מדה בלבנו כפי אופן השגתו (דהרי העלול בא בדרך ממילא מן העילה ובהכרח שיהי' מדה בלב) אלא שהיא בעולם ואינה נרגשת כמו שנרגש המדה דמילי דעלמא.

וזוהו הטעם שבעבודה הרוחניות צריכים התבוננות דהלא במילי דעלמא אין צריכים שום התבוננות כלל וברוחניות צריכים התבוננות, דממוצא דבר מובן דענין ההתבוננות אינו כמו שרבים החפצים לעבוד את הוי' בעבודה שבלב זו תפלה וטועים - בגוף ועצם ענין ההתבוננות וחושבים דענינו הוא הטבת ההשגה (בעסער פארשטיין) ואז יהי' התגלות המדה שבלב, אבל באמת אינו כן דענין ההתבוננות היא ההסתכלות החזקה בחיות הענין ההיא שמבין פי' דאין הענין בהתבוננות רק הטבת ההשגה, בעסער און קלערער פארשטיין דעם ענין, כ"א החלטת חיות הענין, שיוחלט אצלו הענין ההוא בהחלטה גמורה (אשר בראשית העבודה יהי' לכל הפחות כמו החלטת הטוב והלא טוב בגשמיות) ואז הנה במילא מובן ההשגה בטוב ובבירור יותר מכמו שהבין אותה מתחלה אמנם זהו בדרך ממילא ולא זהו העיקר כלל כ"א העיקר היא לבא לידי ההחלטה הנ"ל שתהי' נקבע אצלו ובוה צריך להיות עבודת העבד להכניס

כללות ענין היוקר והעילוי דאלקי בלבבו ואז תהי' המדה בהתגלות, דשכל ומדות הם עו"ע וכאשר מבין הענין בשכלו הרי העלול שהיא המדה שבלב בא בדרך ממילא להיותה בערך אל העילה, רק שצריך להיות התפשטות העילה להמציא את העלול, והיינו שצריך להיות התפשטות השכל והיינו השכל שהוא בערך המדה דעצמות השכל הרי אינו בערך המדות כלל ומוזה א"א שיהי' הולדת והתגלות המדות כ"א רק מהתפשטות השכל שהוא חיצוני השכל והיינו השכל שהוא בערך אל המדות הנה מזה יהי' הולדת המדה כלומר התגלותה והוא בא בדרך ממילא מן השכל דכך הוא המדה בעו"ע דהעלול בא בדרך ממילא מן העילה והעילה הוא בקירוב אל העלול ולכן כאשר העלול בא בציוור מוגבל הנה העילה מתלבש בהעלול וכמו בשכל ומדות הנה בהתגלות המדות הרי מהות השכל מתלבש בהמדה וכמו שאנו רואין במוחש דבמדות יש בהם גילוי אור מוחין והגם דהשכל שמתלבש במדות הוא רק הארת השכל בלבד הנה זהו לפי דכללות ענין השכל הוא הארה ובמילא הנה מה שבא בהמדה אינו אלא הארה בלבד, והרי מ"מ יש גילוי ואור השכל בהמדה והוא החיות של המדה ולכן הנה במשך הזמן דכאשר מתעלם אור השכל אז אין חיות בהמדות דכ"ז הוא לפי דשכל ומדות הם עו"ע דשניהם מהות רוחני אבל הם בערך זל"ז ומשו"ז הרי העלול בא בדרך ממילא מן העילה ויש התלבשות העילה בהעלול, ומהאי טעמא הרי העלול פועל שינוי בהעילה דאנו רואין במוחש שאינו דומה השכל כמו שהוא לעצמו לכמו שהוא בהתפשטות שיהי' הולדת המדות ובפרט לכמו שבא בהתלבשות במדות שהוא בצמצום יותר, וכן הוא במדות ומחשבה דמה שהוא רוצה הוא חושב ומהרהר בזה בדרך ממילא, ולכן הנה רוב המח"ז הם דוקא בעת לימוד התורה ותפלה דבעת שהוא עוסק במו"מ או במילי דעלמא אינו נופל לו מח"ז ודוקא בזמן תננה ותפלה והעצה לזה התגברות הרצון בתורה ותפלה ואז הנה בדרך ממילא יחשוב בזה ולא יהי' לו מח"ז, דמדות ומחשבה הם עו"ע דהמחשבה שהיא עלול בא בדרך ממילא.

22/07/2018 10:00

והנה הדוגמא מזה יוכן למעלה דיש כתי' השתלשלות דהנה ידוע דכל הנבראים שלמטה שרשם מד' חיות המרכבה שהוא בדרך עו"ע, דהנה כתי' פני ארי' אל הימין ופני שור מהשמאל כו' שמזה מתהווה נפש הארי' ונפש השור שלמטה והגם שצ"ל כמה רבבות השתל' עד אשר יתהוו נפשות הבהמה והארי' דלמטה מחיות המרכבה שהם בטלים לאלקות ומ"מ כן הוא והם בדרך עו"ע, דמצד מדרי' זו הוא הטעות שאו"ה אומרים רם על כל גוים הוי' על השמים כבודו שחושבים שהתהוות העולמות הוא בדרך עו"ע ולכן אומרים שזה השפלה גדולה לאלקות להשפיל עצמו להוות דברים הגשמיים ולהחיותם שאינו בערך רק על השמים כבודו, דשמים וארץ הנה ארץ הוא גשמי ושמים רוחניו ולזאת השמים שהוא רוחניות הוא בערך אבל הגשמי אינו בערך ואומרים עזב ה' את הארץ בידי הכו"מ דהתהוות הגשמיות והחיות שלהם הוא מהכו"מ ויאמרו לא יראה י"ה ולא יבין, דלא יראה שאינו משגיח

בעלולים התחתונים ולא יבין דמעשה התחתונים אינו עולה ואינו נחקק למע' דפי' ולא יבין הוא ע"ד וירא און ולא התבונן רק דשם הוא אעפ"י שרואה אינו בהתלבשות שהוא בבחי' ד"ע והם אומרים לא יראה ולא יבין שאינו בערך לפי שחושבים דההתהוות והנהג' הוא בדרך עו"ע, אבל אנחנו כל ישראל אומרים המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב הנה מלבד זאת אשר בכי"ת הוא כמו בעת מע"ב הנה עוד זאת דכללות ההתהוות הוא בבחי' התחדשות ולא בדרך עו"ע, דעו"ע הוא גילוי ההעלם בלבד והיינו דכשם שכאשר העלול מצטייר בציור מוגבל הרי העילה מתלבש בהעלול הנה כמו"כ בטרם התגלות העלול ה"ה כלול בעילתו ומתגלה רק מן ההעלם אל הגילוי אבל בהתהוות העולמות אינו כן דאינו בדרך עו"ע שהוא בערך כ"א בדרך בריאה יש מאין שהוא בדרך אין ערוך וההתהוות הוא מעצמות א"ס וכמארז"ל דמהותו ועצמותו של המאציל העליון ב"ה דמציאותו מעצמותו בלי שום עילה וסיבה שקדמה לו ית' הנה הוא לבדו בכחו ויכולתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה עכ"ל, זכתי' כל אשר חפץ הוי' עשה שהוא בחי' חפץ ורצון הוי' והרי צריך להיות התלבשות כח הפועל בהנפעל הנה זהו בחי' הארה מה שאינו בערך לגבי' כלל ולכן ההתהוות אינו עושה שום שינוי כלל כמ"ש אני הוי' לא שניתי דאין שום שינוי כלל בין קודם הבריאה ולאחר הבריאה וכמאמר אתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא לאחר שנבה"ע בהשוואה גמורה לפי שבאה מבחי' הארה והארה זו היא בבחי' העלם והסתר הבורא מהנברא והיינו דגם לגבי' הארה הוא בדרך אין ערוך, דבאמת הרי הגשמי אינו בערך הרוחני כלל וההתהוות הוא בדרך אין ערוך.

אוצר החכמה

והנה מה שמ"מ יש בחי' השתלשלות הוא מבחי' החכמה ולמטה אבל חכ' לגבי למע' מהחכ' הוא בדרך יש מאין, והיינו דגם מציאות הרוחני הוא בדרך יש מאין מאוא"ס ב"ה דגם הרוחני הוא באין ערוך כמו הגשמי וזהו שאמרו במקום גדולתו שם אתה מוצא עונתנותו והיינו דבמקום גדולתו שהן חושבים זה לגדולה לו ית' שזהו בערך שאומרים דעל השמים כבודו דשמים הוא רוחני והוא בערך לפי דעתם שם אתה מוצא עונתנותו הנה זה גופא הוא עונה ושפלות לגבי ית' שהוא בדרך אין ערוך פי' דגם התהוות השמים הוא בדרך יש מאין ולא בבחי' עו"ע ולזאת הנה גם הארץ הגשמי הנה ההתהוות הוא מעצמות אוא"ס, וכמו"כ הוא בענין ההשגחה דהשגחתו ית' בתחתונים כמו בעליונים וכמ"ש המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים וארץ דמפני שמגביהי לשבת שהכל באין ערוך ע"כ הוא משפילי לראות בארץ כמו בשמים וההשגחה הוא ג"כ באין ערוך והיינו דכשם שההתהוות הוא באין ערוך הנה כמו"כ הוא בענין ההשגחה שהוא בדרך אין ערוך ומשגיח על כל פרט ופרט וכל מעשה התחתונים עולים ונחקקים למע', ובכדי לקרב זאת אל השכל עז"א הנוטע און הלא ישמע אם יוצר עין הלא יביט והיינו דכ"ז אפשר להבין ולהשיג בהבנה והשגחה גמורה מהכחות דראי' ושמיעה דהכחות דראי' ושמיעה הם כחות המחברים דברים הנפרדים ונבדלים זמ"ז לגמרי

דהרי כשרואה אדם אבן או חומה מצטייר האבן במוחו ויודע אותו ונחקק הדבר במוחו שזוכר אותו גם כשאין הדבר אצלו, דהגם שהאבן אינו בערך שכל האדם כלל שהאבן דומם והאדם מדבר וביניהם יש מדרי' צומח וחי וידוע דדומם וצומח הם בערך זל"ז וחי מובדל בערך מהצומח ומדבר מובדל לגמרי מדצ"ח ומ"מ מתחבר הדומם עם שכל האדם ע"י הראי', ועם היות שההתחברות אינו שנמצא האבן בפו"מ בשכלו מ"מ הרי מצטייר ונחקק בשכלו וכן ענין ההתעוררות נעשה ע"י הראי' דוקא וכמא' עין רואה והלב חומד הרי דהתעוררות חמדת הלב בא ע"י הראי' וכמו"כ הוא גם בעניני הטוב שהוא ע"י הראי' וכמא' אותיות מחכימות והגם שאין שום התחדשות בזה שרואה את האותיות לגבי מה ששמע תחילה את השכל ומ"מ ע"י ראיית האותיות הוא מתחכם ומבין יותר בהענין ההוא, והיינו דבראית הדבר הרי נקנה אצלו הענין באופן אחר, וכמו בראיית אלקות במוחש שזה דוקא ע"י הדברים הגשמיים הנראים דכל מי שמשים לבו ודעתו רואה האלקות בהשגחה פרטית, וזהו דכתי' שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה שבוה דוקא נראה כח הא"ס שבעולם הרי דע"י הראי' מתחבר דבר גשמי עם שכל האדם הגם דגוף ועצם הדבר של הגשמי הרי אינו בנמצא בשכל האדם נמ"מ ה"ה מצטייר ונחקק במוחו.

והנה כשם שהוא בכח הראי' שע"י מתחבר ומצטייר דבר נבדל ונפרד מן האדם בשכלו הנה כמו"כ הוא גם בכח השמיעה שע"י מתחבר קול ודבור הזולת עם שכלו והגם שהזולת הוא נפרד ממנו ומ"מ הנה מתחבר קול ודבור הזולת עם נפשו השכלית שלו שיודע ע"י השמיעה ענין שכלי אשר תחלה הרי לא ידע מאומה ואפשר דגם לא ידע שנמצא השכלה כזו ועתה הנה מלבד זה שיודע מהמציאות של השכלי זו הנה הוא משיג את הדבר וכמ"ש הלא און מלין תבחן ומאיר בשכלו ומתוסף אצלו שכל עי"ז הרי דהכחות ראי' ושמיעה הם כחות המחברים שני דברים נבדלים זמ"ז לגמרי וכמו"כ הוא למע' הנוטע און כו' אם יוצר עין כו' שרואה כבי' ומשגיח על כל פרט ופרט, וכל עניני התחתונים עולים ונחקקים למעלה אם מדבר בדברי תורה או בתפלה וכן להיפך אם מדבר דברים בטלים הכל גלוי וידוע למע' דכל המחשבות והדבורים ומעשים הכל גלוי וידוע והגם שהאדם וכל עניניו הרוחניים והגשמיים אינם בערך לגבי למעל' כלל ומ"מ הוא כן דכל מחשבות האדם דבוריו ומעשיו הכל עולה ונחקק למעלה, וכל אחד יכול להבין זאת בהשגחה ברורה מהאדם למטה, ומה האדם שלמטה שהוא מוגבל בהגבלה גשמית הרי מ"מ יש בכחותיו כחות המחברים דברים הנבדלים מה שאינם בערכו ומהותו של האדם כלל, והגם דגוף ועצם הדבר בחומריו אינו בנמצא בשכל האדם כלל ומ"מ הרי הוא מצטייר בשכל האדם הלא אם נמצא כזאת באדם למטה הרי מכש"כ וק"ו שהוא כן למעלה רק שבאדם הוא התחברות בלבד ואין מזה שום השפעה דהגם שיודע את האבן אינו מתוסף מזה שום דבר בהאבן ולמע' הו"ע שע"י נמשך ההשפעה והחיות כי כן הוא בכל הדברים שבאדם הוא בדרך משל ואין מזה השפעה בפועל ולמע' הוא

בבחי' השפעה ופעולה ממש, אמנם מ"ש הנוטע און כו' אם יוצר עין כו' הכוונה הוא דהלא ישמע שלא ע"י און ויראה שלא ע"י עין כו' והאמת כן הוא רק שזה בההשגחה דבחי' ד"ע, ובד"כ הוא ההפרש בין הראי' דאוא"ס המאציל בנאצלים וכנ"ל דחכ' הוא ג"כ מאין ליש ושם ההשגחה היא שלא ע"י עין וכידוע דכלים דכתר הן בבחי' חקיקה שאינם בבחי' כלים ממש וההשגחה מבחי' אדם העליון דאצי' בבי"ע הוא בבחי' עין ואון כו' היינו בבחי' כלים וזה כללות בחי' עין למעלה שהו"ע השגחה.

02/07/2018 18:11

אמנם הנה בהשגחה זו הרי יש ג' מדרי' הא' הוא עין הוי' אל יראיו שהוא בעין א' הב' הוא עיני הוי' אל צדיקים שהוא ההבטה בשתי עיניו והג' הוא בחי' עין א' שהיא למע' במדרי' גם מבחי' ההבטה בבחי' שתי עינים, והענין דהנה כתי' סוף דבר הכל גשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כו' וכתי' והאלקים עשה שייראו מלפניו הרי שהירא' הוא משם אלקים, והנה אמרז"ל (שבת ל"א ע"ב) כל אדם שיש בו תורה ואין בו יר"ש דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימים ומפתחות החיצונים לא מסרו לו בהי עייל, הרי יראה מפתחו' החיצונים ותורה הוא מפתחות הפנימיים והענין הוא דהנה ידוע דהתהוות העולמות והחיות שלהם הוא מבחי' מל' וכמ"ש מלכותך מכ"ע דכל עולמים הרי התהוותם הוא מבחי' מלכות וכן הוא גם בשרשו הראשון בבחי' מל' דא"ס כמו שהוא לפה"צ דעלה במחשבתו ורצונו ית' כבי' אנא אמלוך דמח' זו היא בבחי' מל' דא"ס ומזה נעשה התהוות העולמות וה"ז רק הארה בלבד, דהלא העיקר הוא מה שעלה כבי' ברצונו אנא אמלוך ואין מלך בלא עם ולזאת נתהוו העולמות הרי התהוות העולמות הוא רק מבחי' הארה בלבד ולכן נק' זה בשם מלוכה כמו עד"מ המלך על המדינה הרי רק שמו נק' עליהם וזהו דהמל' הוא בחי' דבור העליון והיינו כמו הדבור שהוא רק אל הזולת וכאשר מתבונן בזה איך שכללות ההתהוות הוא רק מהארה לבד ובאמירה אחת נבראו כל העולמות וכמ"ש ברוך שאמר והי' העולם וידוע דקאי על בחי' האמירה דא"ק שהוא בחי' מחה"ק הכוללת הכל ובע"מ נבה"ע והלא במאמר אחד יכול להבראות דבאמת נברא במאמר אחד ובוהר אי' במחשבה אחת נבראו כל העולמות הנה מכ"ז נעשה היראה וכמו עד"מ יראת המלך היא מגדולתו מה שפועל בכחו פעולות גדולות ונעלות שע"ז דוקא הוא מה שאימתו נופלת על העם כמו"כ כאשר יתבונן ברב כחו ויכולתו ית' בהתהוות העולמות כו' דמה רבו מעשיך כו' הם ריבוי נבראים עד אין קץ ועד אין שיעור והגם דבכללות הם רק ד' מדרי' דצח"מ אבל בפרטיות מלבד הריבוי הגדול שיש בכל מין ומין ביחוד הרי יש ריבוי רבבות יצורים חלוקים בכל מין גופא כמו במין הצומח והחי כו' ומה גדלו כו' הם נבראים הגדולים דמלאכים וצבא השמים כו' והכל נעשה במאמר ורוח פיו ית' ובמאמר א' כו' הנה מזה נופלת היראה על האדם, וזהו והאלקים עשה אשר יראו מלפניו כו' דאלקים הוא ל' תוקף ויכולת וכדאי' בשו"ע א"ח סי' וא"ו וכשיזכור שם אלקים יכוין שהוא תקיף ואמיץ ואשר לו היכולת בעליונים ותחתונים ומזה נופל היראה והפחד, והנה טעם הדבר דיראה זו הבאה מהתבוננות

זו נקראת בשם מפתחות החיצונית מפני שזהו רק מבחי' הארה חיצונית דבחי' מל' דהנה יש פנימיות וחיצונית כמו מחדו"מ מח' פנימי' לגבי דבור ודבור פנימי' לגבי מעשה ובמח' גופא יש ג"כ פנימית וחיצונית דמח' פנימי' הוא כשחושב דבר הנוגע לו לעצמו במאד ומח' חיצוני' הוא כשחושב דבר שאינו נוגע כ"כ, דבמח' פנימי' הרי מאיר בזה גילוי הנפש ביותר ובמח' חיצוני' אינו מאיר בו כ"כ גילוי הנפש והדוגמא מזה למע' הוא מה שאנו אומרים על כל שבח מעשי ידיך זהו עשי' בחי' חיצונית ובמלאכי' נא' בקול דברי אלקים חיים בחי' דבור והוא ג"כ חיצונית ולכן היראה מהתבוננות בהארה אלקית המחי' את העולם נק' מפתחות החיצונים וזהו והאלקים עשה שיראו מלפניו דאלקים הוא שמסתיר על עצמות האור וכמ"ש שמש ומגן הוי' אלקים דכשם שהנרתק מכסה על עצם אור השמש ומה שנראה אור הוא אור הנרתק (ורק לע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתיקה) הנה כמ"כ הוא בהוי' אלקים דשם אלקים (שהוא בגימט' הטבע) מכסה ומסתיר על עצם האור והגילוי דשם הוי' ומה שמאיר ונמשך הוא רק בחי' הארה חיצונית ועז"ג עין הוי' אל יראיו בחי' עין אחת והוא שההשגחה היא ג"כ בבחי' מאין ליש, והיינו שההשפעה באה בבחי' הסתר והעלם וכשם שההתהוות הוא יש מאין כמ"כ ההשפעה הוא ג"כ מאין ליש ולזאת נק' מפתחות החיצונים אבל תורה היא מפתחות הפנימיות היינו המשכת בחי' העצמות שלמע' מבחי' מקור לעולמות וכמאמר אלפים שנה קדמה תורה לעולם, אלפים הם ב' אלפין, אאלפך חכמה ואאלפך בינה דאורייתא מחכ' נפקת והיא רק נפקת מן החכמה אבל שרשה מבחי' כתר דהתחלת עשה"ד הוא אנכי ה"א כו' דאנכי הוא בחי' כתר וכת' והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו' וארז"ל בד"ת הכתוב מדבר והיינו שעל ידי לימוד התורה ממשיכים גם היום בחי' אנכי כנתינתה בסיני וכמא' מה להלן (בעת מ"ת) באימה ביראה ברתת ובזיעה אף כאן (גם עכשיו) הוא באימה ביראה ברתת ובזיעה שהוא גילוי אנכי דאור זה הוא שמאיר הגילוי בלי הסתר, דכאשר ההמשכה היא מבחי' שם אלקים הוא שבא בבחי' הסתר והעלם אבל כאשר הגילוי הוא מבחי' עצמות אוא"ס והוא בחי' שם הוי' מאיר האור בגילוי וזה שמביט עליהם בשתי עיניו דהראי' בעין א' הוא שסוגר ופותח שזהו בחי' העלם אבל הראי' בשתי עינים הוא בחי' גילוי, והנה בכדי שהאור הנמשך ע"י התורה יהי' בבחי' קיום הוא ע"י המצות וכמ"ש כי נר מצוה ותורה אור שהמצות הם כלים שבהם מתקבל ונשמר האור דתורה, ובמצות יש מ"ע ומל"ת דמ"ע הם כלים אל האור ומל"ת הן לבער את הרע בכדי שיוכל להיות המשכת האור וכמו דירת המלך צריכה להיות מנוקה מכל לכלוך צואה ואז היא ראויה לדירת המלך וכמ"כ בכדי שיהי' המשכת אלקות צריך להיות מנוקה מכל רע הן בסו"מ באיסור גמור והן בכבישת המדות רעות כמו כעס וגאווה דאין אני והוא יכולים לדור וצ"ל ביעור הרע וזהו כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו כי צ"ל ג"כ מצות והיינו העבודה בפועל.

ובזה יובן מ"ש אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כ"א בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי אני הוי' עושה חסד משפט וצדקה כו' כי באלה חפצתי

כו' דהנה לכאורה רישא וסיפא בחד חכמה משתעי שהיא חכמת אלקית וא"כ מ"ש רישא ומ"ש סיפא דברי שא אמר אל יתהלל כו' ובסיפא אמר כ"א כו' יתהלל כו' אלא דחכם בחכמתו הוא השגת שכל אלא מצד עצם ענין ההבנה וההשגה ובוזה אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כי לא המדרש עיקר כ"א בזאת יתהלל המתהלל שהוא השגת אלקות ע"י התורה שצריכים לזה מצות ג"כ דזהו"ע חסד ומשפט דחסד מ"ע ומשפט מל"ת כי באלה חפצתי כו' דתכלית ועיקר הכוונה הוא העבודה בפועל שהו"ע מס"נ דמס"נ הו"ע מסירת הרצון דכל רצונו יהי' לקיים רצון העליון וזהו עין הוי' אל יראיו זה אברהם שהוא עין א' שלמע' גם מבחי' ההבטה בב' עינים, דב' מדרי' הנ"ל עין א' מפתחות החיצונים וב' עינים מפתחות הפנימים הנה כ"ז בעבודה שע"פ טו"ד והעבודה במס"נ הוא עבודתו של אאע"ה דפרסם אלקותו ית' בעולם וכמ"ש ויקרא שם בשם הוי' אל עולם ועבודתו הי' במס"נ שפתח הצינור דמס"נ וזהו למען אברהם שקראך אדון וכתתי כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך הוי' כו' בקיום התומ"צ במס"נ ולכן הנה אף דניאל שהי' בזמן הגלות והי' עבודתו במס"נ דבזמה"ג הרי יש כמה מניעות ועיכובים בלמוד התורה וקיום המצות ודניאל קיים המצות במס"נ א"כ ראוי הי' שיהי' נענה בכח עבודתו ומ"מ הנה גם הוא לא נענה אלא בשביל אברהם שפתח הצינור דמס"נ וזהו דזכות אבות קיימת לעולם בכלל ובפרט כמבו' באגה"ק (סי' כ"ז) ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח ורוחו עומדת בקרבינו ממש כי בראותו ילדיו מעשה ידיו בקרבו יקדישו שמו יתברך אשר יתגדל ויתקדש כאשר נלך בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו נס"ו וכל אחד ואחד בכל מקום שהוא זכות אבות מסייעתו וכמ"ש רבינו ז"ל (ד"ה תחת אשר לא עבדת תקנ"ז) בשם הבעש"ט נ"ע שאמר בזה"ל נתפורו ישראל בכל מקומות הארץ באיים רחוקים וגם מה שתועים בדרך להתהלך בעיירות ומערות הוא כדי לטהר ארץ העמים, וישראל באמונתם הפשוטה שישנה בלב כאו"א מישראל אף שהיא בבחי' שינה אפ"ה מטהרת ארץ העמים ומפני שנתאוהו הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים היא האמונה הפשוטה הנה ביכולת כל אחד להביאה מן ההעלם אל הגילוי בעבודה בפועל ע"י עסק ולמוד דברי מוסר ובפרט דברי מוסר הנמצאים בזוה"ק והתעסקות בהתבוננות שמעוררים ומקרבים את לב כל אדם לאבינו שבשמים. וזהו כי ההרים ימושו כו' וחסדי מאתך לא ימוש כו' פי' אי אפשר הדבר אשר ההרים ימושו כו' וגם את"ל כי ההרים ימושו (כדפי' בתוס' שבת נ"ה א' ד"ה ושמואל) אבל וחסדי מאתך לא ימוש דסוף סוף לעולם זכות אבות קיימת.

בס"ד, ב' ניסן, רפ"ח, רינא

אוצר החכמה

קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים, והנה הרים הן האבות ואמרו"ל (ר"ה די"א ע"א) מדלג על ההרים בזכות אבות, ומצינו כמה מעלות ונפלאות בסדה של זכות אבות וכמאמר (מד"ר ויקרא פל"ו) הלעולם זכות אבות קיימת, וצ"ל מהו"ע זכות אבות, והנה קול דודי הנה זה בא קאי על גילוי אור דמשיח וכדאי' במד"ר (במקומו) קול דודי הנה זה בא זה מלך המשיח בשעה שהוא אומר לישראל בתוך הזה אתם נטאלין, אומרים לו היאך טעו נטאלין, ולא כבר נשבע הקב"ה שהוא משעבדנו בע' אומות, והוא משיבן ב' תשובות, אחד מכם גולה לברכריא וא' מכם גולה לסמרטי (מיני ממשלות של אומות הן, מ"כ) דומה כמו שגליתם כולכם, ולא עוד אלא שהמלכות מכתבת טירדניא (גור דין של עלילה, מ"כ) מכל העולם מכל אומה ואומה, כותי א' או ברבריא א' סא ומשעבד בכם כגון ששעבדתם בכם כל אומתם וטאלו נשתעבדתם בע' אומות, ובחדש הזה אתם נטאלין. והי"ד החדש הזה לכם ראש חדשים, וחדש ניסן הוא חדש של גאולה וכמאמר"ל (ר"ה שם) בניסן נטאלו אבותנו ובניסן עתידין להנאל, וחדו החדש הזה כו' דניסן הוא חדש הגאולה והוא ראשון לכל חדשי השנה, דבכל חדש וחדש מחדשי השנה מאיר בו גילוי אור של גאולה מחדש ניסן שהוא חדש הגאולה, והענין הוא והנה אי' בזכות האמונה נטאלו אבותנו ממצרים ובזכות האמונה נטאל (בב"א) מן הגלות האחרון, וצ"ל מהו"ע זכות האמונה, ולהבין זה ילזק"ת מהו הפרש בין האמונה שאנחנו כל ישראל נקראי מאמינים בני מאמינים באמונה פשוטה, להאמונה שבאה עפ"י החקירה, ודאי גם עפ"י החקירה באים לידי אמונה בהבורא ית' ואשר משגיח בעליונים ותחתונים ומדעום ומקיימם שזו האמונה החסידית אור"ה ושנאמינים בהבורא יחיד ית' ומודים בבריאת יש מאין, וא"כ מהו הפרש בין האמונה שעפ"י החקירה להאמונה פשוטה שאנחנו כל ישראל מאמינים אך כללות הפרש הוא דאמונתנו אמונת כל ישראל היא האמונה בדו"י, וכמ"ש ויאמינו בדו"י והיא האמונה הפשוטה הקבועה בלב כל אחד ואחד מישראל בפשיטות מה שאינו צריך לא לאות ולא למופת כלל וכלל, וזה מה שחסיד אור"ה מאמינים באלקות ומודים בבריאה יש מאין והוא רק בפרטי מדריגות משם אלקים והיינו בזה שמוזבן ומושג עפ"י החקירה גם בשכל אנושי בזה הם מודים ומאמינים ולכן בא"ה נזכר רק שם אלקי' וכמו באבימלך דכתי' בי' שם אלקים וכן יוסף כשמדבר עם פרעה מזכיר לו שם אלקים, אלקים יענה את שלום פרעה, את אשר האלקים עשה הגיד לפרעה, כי נכון הדבר מעם האלקים וממהר האלקים לעשותו, אבל משם הוי' הרי אור"ה אינם יודעים מזה כלל וכמ"ש ויאמר פרעה מי הוי' אשר אשמוע בקולו כו' לא ידעתי את הוי', וגם חרטומי מצרים כאשר ראו ענין נסי ונפלא אמרו כי אצבע אלקים הוא והיינו דגם באות ומופת שהוא למעלה מידיעתם והשגתם אמרו כי זהו בחינה ומדריגה ממדרי' אלקים, לפי שכל ידיעתם האמונתם הוא בפרטי' מדרי' ושם אלקים אבל משם הוי' אינם יודעים כלל, אבל אמונתנו אמונת

כל ישראל היא האמונה בשם ה' והיא האמונה פשוטה הקבוצה, בלב
כל אחד ואחד מישראל.

22/07/2018

otzar

ב) וביאור הענין הוא הדגה שם אלקים הוא מקור ההתהוות העולמות
וכמ"ש בראשית ברא אלקים דההתהוות בפועל הוא ע"י שם
אלקים דזהו ברא כח הפועל בנפעל, והיינו דההתהוות בפועל הוא ע"י שם
אלקים, והנה אלקים הוא ענין הכח וכמ"ש ואת אלי הארץ לקח שמורה על
הכח והתוקף וכדאי' בשו"ע רבינו ז"ל בביאור כוונת השמות, וכשמזכיר שם
אלקים יכוין שהוא תקיף ואמיץ, דכח ענינו שהוא כח רוחני ופועל בגשם,
דזהו"ע הכח שהוא רוחני, פרטי, והוא פנימי שבא בהתלבשות ממש וענינו
לפעול, ופועל בגשם, ואופן פעולתו הוא בדרך פעולה והתעסקות דוקא
דעש"ז וקראי' כחות הנפש בשם כחות להיותם כחות רוחנים אבל פרטים
דפנימיים וענינם לפעול ופועלים בגשם ואופן פעולתם בדרך התעסקות,
וכמו עד"מ כח השכל, הוא כח רוחני, דזהו רוחניות הנפש והתגלותו בשכל,
ועם היותו כח רוחני והנה עם זה הוא כח פרטי שהרי הוא שכל ואינו לא
ראי' ולא שמיעה ולא שאר כח מפתות הנפש כ"א כח פרטי דשכל, והוא
פנימי שבא בהתלבשות בכלי לפי ענינו והיינו דאינו רק כח פנימי בלבד
שבא בהתיישבות והיינו דכשם שהלב הוא משכן אל המדות הנה כמו"כ המוח
הוא משכן אל השכל, דזהו התיישבות בכלל, כ"א הוא כח פנימי שבא
בהתלבשות ממש בכלי המיוחדת לו, והיינו דבשכל גופא הרי יש מדריגות
וחלקים דג' בחי' חב"ד, דחכ' הוא נקודה ובינה הוא התפשטות אורך ורחב
ודעת הוא התקשרות הנה כל בחינה ומדריגה מג' בחינות אלו הרי יש לה
כלי מיוחדת לפי ענינה וכמאמר חלת חללין דגלגלתא דכל חלל חלל הוא
היכל למוח מיוחד המונח בו כדבר המונח בקופסא דכח החכ' דענינו שהוא
נקודה הנה כלי החכ' שהוא מוח החכ' הוא קר ולח וכח הבינה שהוא
התפשטות הנה כלי הבינה שהוא מוח הבינה הוא חם ויבש וכן מוח הדעת
הוא גמחוג ומורכב באופן כזה שהוא כלי אל כח הדעת דכ"ז מורה דכח השכל
אינו רק כח פנימי בלבד שהוא בהתיישבות כ"א הוא כח בהתלבשות
ממש, וענינו לפועל, דזהו ענין הכח מה שהוא פועל והיינו דאין זה רק גילוי
הנפש בלבד כ"א ענינו לפועל, ולפעול בגשם וכמו כח השכל הוא שפועל
בחומר המוח דחומר המוח יקבל את השכל ויבינו וישיגו, וען אין דאס שכל
אז דער חומר המוח פארשטייט דעם שכל, וען דער שכל בלייבט אין רוחניות
הנפש אין דאס נאך ניט שכל, שכל אין אז ער פארשטייט דעם שכל במוחו
דוקא ואס דאס אין דער פעולת השכל אז מוח פארשטייט שכל, ואופן
הפעולה של כח השכל בחומר אינו בדרך גזירה ושבירה כ"א בדרך התעסקות
דזהו"ע הכח שהוא רוחני פרטי ופועל בגשם בדרך התעסקות ופעולה, והנה
אור חיות הנפש המחי' את הגוף והיינו מה שהגוף חי מן הנפש הרי אינו
כח פרטי בנפש ונק' אור הנפש או חיות הנפש ואין ענינו לפועל דבר כי
הוא רק גילוי הנפש בלבד, והיינו דלהיות שהנפש הוא חי בעצם הרי
ההתגלות שלו הוא אור חיות, והאור החיות הזה כשמתלכש בגוף עפ"י

אוצר החכמה

גורה העליונה שמפליא לעשות מחבר רוחניות וגשמיות או הגוף הוא חי, ולכן זה שהנפש מחי' את הגוף הנה הגוף הוא חי מן הנפש בדרך ממילא כדוגמת המתכת המתחמם מן האש, והמים הנרתחי' דאין לומר שהאש מתעסק להחם המתכת ולהרתיח המים, אלא דטבע האש הוא חם וטבע המתכת להתחמם וטבע המים כשעומדי' על האש מתחממים הנה כשהם בקירוב אל האש או כאשר מקרבי' את האש ע"י מפח מתחמי' אבל איז בהתעסקות של האש כן להיות הנפש חי בעצם לכן הגוף חי ממנו בדרך ממילא.

ג) אמנם כ"ז הוא באור וחיות הנפש שהוא כח כללי להחיות את הגוף שהוא רק גילוי הנפש ואין ענינו לפעול דבר, אבל כחות הנפש הם ענינים בנפש, שהם ענינים פרטים ופנימיים ופועלים פעולתם בדרך התעסקות, ולכן כחות הנפש הם משל על כלי' דע"ס דאצי' דכחות פרטי' שענינם לפעול הוא שייך רק בכלים דע"ס, והאור הוא בבחי' פשיטות וכחות פרטי' לפעול הוא רק בהכלי' דע"ס, וע"ז הוא המשל מכחות הנפש שהם כחות רוחנים פרטים דענינם לפעול בגשם, דזהו ההפרש בין כח ויכולת, דכח הוא כח פרטי בבעל הכח, והגם דכח הוא ג"כ רוחני והוא גילוי מן הנפש ומ"מ הוא כח פרטי בבעל הכח, משא"כ יכולת אינו כח פרטי בבעל היכולת כ"א הוא בא מצד העצם, דלהיות שהעצם הוא כך לכן ביכולתו הוא כך וכך, אבל הכחות עם היות שהם ג"כ באים מצד שלימות הנפש שהוא העצם, דלהיות הנפש שלם לכן הרי יש בו כחות שהם עניני הנפש, דהנפש להיותו שלם הרי יש בו כמה ענינים אשר אינם באים לידי גילוי כלל, ויש שבאים לידי גילוי הם כחות הנפש, וא"כ הרי הכחות באים מצד שלימות הנפש, מ"מ ה"ז רק כחות הנפש, ובאים בהתגלות ובהתפשטות, ולא מצד העצמות דהנפש, אבל יכולת הוא מצד העצם שיש ביכולתו כך וכך, וממילא מובן דיכולת מתאחד עם העצם הרבה יותר מהתאחדות הכחות עם העצם, דמאחר שהיכולת הוא רק מצד העצם לזאת ה"ז מתאחד ממש עם העצם משא"כ הכחות עם היותם מיוחדים עם העצם מ"מ הנה אין זה בבחי' התאחדות ממש, והגם דהעצם הוא מופלא מרומם ומנושא מענין היכולת יותר מענין הכחות, והיינו דהן אמת דהתאחדות היכולת בהעצם הוא הרבה יותר מכמו דהתאחדות הכחות בהעצם, דזהו בהתייחסות הכח והיכולת אל העצם היכולת הוא מתאחד יותר עם העצם מכמו התאחדות הכחות אל העצם, אבל העצם הוא מופלא מרומם ומנושא מענין היכולת יותר מכמו שהוא מופלא מענין הכחות, והיינו דבמדרי' העצם שנדבר בו ענין היכולת הוא מרומם גם מענין היכולת, שהרי היכולת הוא ג"כ ענין מה, וכמו ע"ד דוגמא למעלה, יכולת הוא, מה שביכולתו להאיר וביכולתו שלא להאיר דהיכולת שלא להאיר ה"ז ג"כ בסח העצמות, וע"כ כשם שביכולתו להאיר בבחי' האור הגילוי יש גילוי נעלי' ונפלאים במאד וכמו הגילוי דיציאת מצרים שהי' גילוי נעלה ונפלא וקרי"ס שהיו גילויים נעלי' דגם תינוק קטן מראה באצבע זה אלי כ"י וכמאמר ראתה שפחה על הים כ"י

ובפרט בהגילוי דמ"ת דכתי' וירד הוי' על ה"ס גילוי העצמות ב"ה ולכאור"א לפי כחו אל הזקני' לפי כחו ולקטנים לפי כוחו, שהם גילויים נעלים ונפלאי' במאד הנה כמו"כ בהיכולת שלא להאיר יש ג"כ ענינים נפלאי', וכמ"ש אכן אתה אל מסתתר, דריבוי ההעלמות וההסתרים דאותתינו לא ראינו, ודרך רשעים צלחה, בריבוי העלמות על לימוד התורה וקיום המצות וגוים מרקדים בהיכלו, דעבדים משלו בנו פורק אין מידם, והיינו דכח ההסתגרות להעלים ולהסתיר א"ע הוא ג"כ בדרך פלא והפלא ומ"מ ה"ז פרטים, שבעצמות ב"ה אינו שייך כ"ז והדוגמא מזה יובן בנפש שעצם הנפש הוא מופלא מרומם ומנושא מענין היכולת יותר מכמו ושהוא מופלא מענין הכחות והיינו המדרי' בעצם הנפש שנוכל לדבר שם ענין היכולת הוא מופלא מענין היכולת, דיכולת הוא ג"כ ענין מה, ויש בו פרטים והעצם מופלא מפרטים, משא"כ המדרי' בעצם הנפש שנוכל לדבר שם ענין התכללות הכחות, אין זה מה שהנפש מושלל לגמרי מענין הכחות, א"כ הרי עצם הנפש מופלא מענין היכולת הרבה יותר מהפלאות ורוממותו מהכחות, ומ"מ בענין ההתאחדות הנה יכולת הוא מה שמיוחד ממש עם העצם, וכחות הוא לא ביחוד ממש עם היותם מיוחדים ג"כ דזהו"ע הכח שהוא כח רוחני ופועל בגשם.

ד) והנה בכחות הנפש הנה אנו רואים במוחש דעצם הכחות אינם פועלים באברי הגוף בגשם ועיקר ענין הכח הוא שהוא כח רוחני ופועל בגשם דוקא והנה כשם שבגוף האדם הרי יש לו ציור מסודר ראש גוף רגל שהם עליון ותחתון שהגוף הוא נעלה מהרגלי' והראש נעלה מן הגוף הנה כמו"כ הוא בכחות הנפש המתלבשים באברי הגוף הרי הם מצויירים ומוגבלים בכחות פנימיים עליון ותחתון והכח היותר עליון בכחות הנפש הפנימיים הוא כח השכל והכח היותר אחרון הוא כח התנועה, דבכח זה גופא הנה המדרי' היותר אחרונים הם הילוך חריקה (שלא בדעת כמו צרורות הניתזין מפני ההילוך) דישנם גם בבע"ח להיותו הכח היותר אחרון, והנה כח התנועה הוא להניע דבר או לעשות ציור בגשם והיינו פעולה ועשי' באיזה דבר, אמנם עצם כח התנועה, הוא התנועה החיונית מה דכל חי מתנועע, רק שבא בכח פרטי להניע דבר, א"כ הרי בכל כח יש כללות הכח והוא, שהוא עצם הכח, והכחות פרטי' שבו שהם התפשטות הכח והוא, וכן הוא גם בכח התנועה שיש כללות הכח והתפשטות הכח שהם הכחות פרטים שהרי התנועה בפועל אינו בא מכח התנועה עצמו, כ"א בא מכח פרטי, שהכח פרטי והוא בא מכח התנועה הכללי, וכן הוא בכל כח וכן, ודעת לנבון נקל להבין והכחות פרטי' רחוק ערכם מהכח הכללי, וכמו בכח התנועה הרי הכחות פרטי' רחוק ערכם מהכח התנועה הכללי מכמה טעמים, הא' הוא כח כללי להניע כל המיני תנועות עד אין שיעור, ונעלה הרבה יותר מערך הכלל לגבי הפרט, דהרי גם בכלל ופרט, שהכלל אינו אלא כלל הפרטי האלו, ומ"מ רחוק ערכו של הכלל לגבי הפרטי ומכש"כ בכח כללי, והב' הוא עזדינו מציאות רוחני עדין שהרי הוא התנועה החיונית הנפשיות, והכחות הפרטים הרי כל כח הוא פרטי על תנועה

זו בפרט, וגם הם באים בהגשמה, שהרי מתלבש בהגשם שהוא מניע אותו, ואז הנה גם הכח המניע הוא גשם ונק' פעולה לגבי הכח התנועה הכללי, דכח ופועל הנה הפועל אינו רק הגשם כ"א גם הכח הפרטי המתלבש בהגשם להניע אותו הוא נק' פועל לגבי הכח הכללי, הרי שרחוק ערכם של הכחות הפרטי' לגבי הכח הכללי, הנה באמת הרי באותה השגה שמשיגים אנתנו היטב בריחוק ערכו של הכח הכללי, מהכחות הפרטי' הנה בהשגה זו גופא אנו משיגים שהכחות פרטי' הם אינם אלא התפשטות מהכח הכללי, והיינו דבכל כח וכת הגם שעצם הכח שהוא הכח הכללי גפלא ומרומם הוא מהכחות הפרטיים הנמצאים ממנו, ומ"מ הנה הכחות פרטי' אינם אלא התפשטות בלבד מהכח הכללי, וכמו בכח התנועה עדי"מ, הנה הכח התנועה הכללי כולל כל המיני תנועות שיכול להיות ומתפשט ובאים ממנו כחות פרטי' שאז מתצמצם ומתעלם הכח הכללי ונשאר רק הכח הפרטי, וכמו הכח הצומח שהוא הכח הכללי להצמיח כל מיני צמיחה, תבואות פירות עשבי' ודשא' וכל אשר יצמח, והצמיחה בפועל הוא מכח הצומח הפרטי המתלבש בכל פרי וצמח בפרט, אבל עיקר הצמיחה הוא מכח הצומח הכללי שהוא כח רוחני והיינו דבר הוי' במאמר תודשא וטארץ כו' ומה שנמשך להצמיח הוא כח פרטי שבא במציאות דבר, ומ"מ הרי הכל כאשר לכל בא ונמשך מכח הצומח הכללי שהוא דוקא הכח להצמיח כל דבר אשר יצמח, וכמו"כ הוא בכחות הנפש דישנם הכחות הכלליים שכוללים כחות פרטי' וכמו בכח התנועה דישנו הכח כללי שכולל הכל וממנו הוא שבאים הכחות הפרטיים להניע הגשם דהו"ע הכח שהוא כח רוחני ופועל בגשם דוקא.

אוצר החכמה

ה) והנה לפי"ז דכח כולל פועל, הוא מה שהכחות פרטי' נמצאי' כלולי' בהכח הכללי, הרי הי' מקום לומר דפועל וסח הוא בדוגמא כמו העלם וגילוי, דהעלם וגילוי הרי ענינו דהגילוי נמצא כלול בהעלם דק בהיותו בהעלמו הוא ברוחניות עדין ובהתגלותו נעשה במציאו' וכמו בעו"ע הרי העלול כלול בעילתו רק שבהיות העלול כלול בעילתו הוא בדקות ורוחניות עדין ובמציאותו מהעילתו אל העלול נעשה במציאות דבר, א"כ גם בפועל וכן הוא ג"כ באופן כזה, דמאחר שהכח כולל את הפועל הרי נאמר שהפועל כלול בהכח, אלא שבהיותו כלול בהכח הוא במציאות רוחני עדין ובהתגלותו נעשה במציאות דבר, אבל באמת הנה כח ופועל אינו דומה להעלם וגילוי שהוא עו"ע דבעו"ע הרי העלול בהיותו נמצא כלול בהעילתו וכמו מח' ודיבור שהם העלם וגילוי עו"ע דמח' הוא העלם ודיבור גילוי, הרי הגילוי שהם אותיות הדיבור הוא במהותו כלול בהעלם שהם אותיות הדיבור כמו שכלולי' במח' ונק' דיבור שבמח' דידוע שיש מח' שבמח' ודיבור שבמח', מח' שבמח' הוא מחשבת השכל, מה שחושב את השכל כמו שתדא ודיבור שבמח' הם הליקוטי אותיות שמכילי' את ההשכלה והיא וע"ד אמרה ד"פ ביני' לבין עצמו ומהו הוא שבא אח"כ מח' שבדיבור מה שחושב בעת שמדבר ומהו בא הדיבור שהוא גילוי אל הזולת וכל המדריגות האלו מוכחי' זל"ז דא"א להיות דיבור שלא יהי' קודם מח' שבדיבור.

לדולי המח' בעת הדיבור הרי יכול לילך בדרך עקלתון ובהתפשטות גדולה וקדום לזה צ"ל הדיבור שבמח' והיינו דמח' שבמח' הוא מחשבת השכל אשר מצד עוצם בהירות אור השכל אינם ניכרי' אותיות ובהתעלמות בהירות האור הנה בדיבור שבמח' מתגלים אותיות אבל בלתי מחלטי' עדין ובמח' שבדיבור בתלטים האותיות ובאים בדיבור ממש בגילוי אל הזולת הרי האותיות האלו היו תחלה כלולי' במח' שבמח' (והם האותיות שבאים עם השכל וכמ"ש במ"א שהם עוד קדומי' אל השכל, ולכן כל חכם מדבר באותיות דוקא והראי' דכמה חכמי' אומרים שכל אחד וכל אחד אומר באותיות שלו דוקא) ובאים בסדר ההשתל' הג"ל בדיבור בגילוי אל הזולת, וכן בשכל ומדות שהמדות כלולי' בשכל שהו"ע התפעלות שכלי דכאשר מתבונן באיזה דבר הרי נולד לו מזה בלב לפי אופן השגתו והתפעלות שכלו, ומזה בא אח"כ בהתפעלות מורגשת בלב, והגם דאינו דומה התפעלות הלב להתפעלות המוח, הבמוחו הרי מתפעל על עצם טוב הדבר וכמו דכאשר מתבונן באלקות ה"ה מתפעל על עצם הטוב והעילוי האלקות, והתפעלות הלב הוא רק על זה דקרבת אלקים לי טוב, וזה חלו טוב אינו בערך לטוב בעצם (דאס עם איז גוט איז דאס ניט בערך צוא דעם ואס בעצם גוט) ומ"מ הרי ההתפעלות הו"ע המדות דזהו"ע במדות שהוא בהתפעלות אי"כ הרי יש התפעלות במוחו ומזהו שבא ההתפעלות מורגשת בלב דכל זה הוא מה שהגילוי במהותו נמצא כלול בהעלם רק ושהוא בדקות ורחוניות וכאשר בא בגילוי נעשה במציאות יותר אי"כ ההתגלות אינו התחדשות כלל מההעלם והוא רק גילוי ההעלם בלבד ולכן בהעלם וגילוי הרי יש שיעור ומזה בהגילוי כפי אופן המדידה והגבלה כמו שהוא בהעלם וכמו שלא יהי' הגילוי בדיבור יותר מכפי שהומדד והוגבל אצלו בדיבור שבמח', ובמח' שבדיבור, וכן ההתפעלות שבלב לא יהי' יותר מכמו שהתפעל במוחו על זה, דמאחר שהמחה באה עפ"י חיוב השכל הרי אי אפשר שיהי' התפעלות הלב יותר מכמו שהתפעל בשכלו, דכ"ז הוא לפי שהגילוי במהותו נמצא כלול בהעלמו, ובאופן כזה הוא בא בגילוי, אשר עליו לא יוסיף וממנו לא יגרע.

22/07/2018 08:58

ו) והנה כ"ז בהעלם וגילוי שהגילוי במהותו נמצא בהעלם, אבל בכח ופועל הרי מה שבכח נמצא הפועל, היינו זה מה שהכח הכללי כולל כל הכחות הפרטים, הנה זה מה שהכח הכללי, כולל כחות פרטי' הרי אין זה שהכחות הפרטי' נמצאי' בו, כי בכח הכללי אינם נמצאי' פרטי' כלל, והכח הכללי הוא רק כמו כח היולי על כל המיני כחות פרטי' שבכח זהווא, וכמו בכח התנועה עדי"מ הוא רק כמו כח היולי על כל מיני תנועות שיכול להיות וידוע דהיולי הוא שמשלל מהגילויים שממנו, ולכן הוא היולי על כל מיני גילויים, וכמו"כ הכח התנועה הכללי הוא כמו היולי על כל מיני תנועות שאינם נמצאים בו במציאות כלל, והראי' שאין שיעור והגבלה כלל להכחות הפרטי' הן בכמות הן באיכות, באיכות הוא שיכול להיות כמה אופני תנועות שונות שאין שיעור כלל לאופני התנועות שיכולי' להיות וכן בכמות יכול להיות תנועות עד אין שיעור ואם נאמר דכח ופועל הוא

כדומה לעו"ע הרי כשם דבעו"ע הרי העלול כלול במהותו בהעילה הנה כמו"כ הרי צ"ל גם בפועל וכח שהכחות פרטי' יהיו נמצאים כמהותם בהכח הכללי ואז הנה כשם שבעו"ע וכאשר העלול כלול בהעילה הרי הוא במדידה והגבלה כפי אותו המדה שהוא במקורו. א"כ אם נאמר כן בכח ופועל הרי אז בהכרח לנו לאמר שהכחות פרטי' נמצאים כלולי' בהכח כללי, אשר באמת אם היו הכחות פרטי' נמצאים בהכח כללי הי' בהכרח שיהי' הגבלה באיכות התנועה הבאותו הציור שהם במקורם כן יהיו בהגילוי לא באופן אחר, וכן יהיו מוגבלים בהכמות שלהם, ומאחר שאין בזה הגבלה כלל לא בכמות ולא באיכות בהכרח לאמר שהכחות פרטי' אינם נמצאי' במציאות כלל בהכח הכללי, וזהו ההפך בין העלם וגילוי לכח ופועל דבהעלם וגילוי הרי הגילוי במהותו נמצא כלול בהעלם משאי"כ בכח ופועל הוא רק מה שהכח כולל פועל, והפועל אינו נמצא בו במציאות כלל והוא רק כמו ההיולי הכולל הגילויים הנמצאים ממנו ואינם בו במציאות כלל, וא"כ לפי"ז הרי כח ופועל יהי' דומה להיולי וגילוי, והיינו דכשם שההיולי כולל גילוי כלתי מציאות נמצא בו במציאות ממש הנה כמו"כ הוא גם בהכח כללי ושכולל כחות פרטי', אבל באמת הנה כח ופועל אינו דומה לענין ההיולי דבהיולי הרי אין הגילוי בא בדרך ממילא מההיולי כ"א ע"י יגיעה וכמו גילוי השכליים מכח המשכיל הרי בא ע"י יגיעה דוקא וכמאמר יגיעה ומצאת דבכדי להגיע לדבר השכלה אמיתית הוא ע"י יגיעה נפש זיגיעה בשר וכמא' כך היא דרכה של תורה כו' דבכדי להיות כלי לקבל חכמת התורה צריכים יגיעה עצומה, דשכל בכלל בא ע"י יגיעה, ומכש"כ חכמת אלקי שבתורה וכמא' אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עלי' אפ' זאגין זיך פון עניני עולם וכמא' קטלי כולו או קטלי פלגא דמעצמו אינם נופלים שכלים במוחו כ"א ע"י יגיעה דוקא ולא בדרך ממילא ואנו רואים במוחו ודחתנועה מכח התנועה הכללי הרי בא בדרך ממילא והיינו דכאשר עולה במוחו ורצונו להגיע ידו או רגלו תומי' הוא מניע, ואם הי' כח ופועל דומה להיולי וגילוי הי' בא ג"כ ביגיעה דוקא ועוד יותר דהנה טעם הדבר מה שהגילוי מההיולי בא בדרך יגיעה (מבואר במ"א הטעם ע"ז) הוא מפני שהגילוי בא במציאות ובהיולי הרי אינו במציאות, ונמצא בא מלא מציאות אל מציאות ע"כ הוא בדרך יגיעה דוקא א"כ הרי כמו"כ הי' צ"ל גם בכח ופועל שהרי בכח אינם הכחות פרטי' במציאות, ובפועל באי' במציאות, מפני מה באים בדרך ממילא מהכח הכללי, אך יש סיבה אחרת לזה והוא כי הכח התנועה הכללי עומד מוכן לפעול פעולת התנועה וע"כ הוא בקירוב אל התנועה הפרטי' שבאה ממנו בדרך ממילא והיולי הוא שאינו מוכן להתגלות והוא רק מקור לבד לכן צריך יגיעה וכמו עדי"מ מציאות המעין שבא ביגיעה, דשאיבת מים מן הנהר אינו ביגיעה כלל, וגילוי המעין הוא ביגיעה וכן הוא בהיולי, אבל כח התנועה הוא שכבר מוכן להגיע וע"כ הגם שהכחות פרטי' הן כמו התחדשות ממנו מי"ה באים בדרך ממילא נמצא מוכן דכח הוא כח רוחני כללי שממנו נמצאים כחות פרטי' שפועלים בגשם.

(ז) וזהו בראשית ברא אלקים דההתהוות של העולמות ונבראי בפועל
 הוא ע"י שם אלקים שהוא מחי' כח וכמו עד"מ סח שהוא לפועל
 בגשם, ויש בזה כח כללי וכחות פרטי' דכח הכללי עם היות שכולל הכל
 הרי מ"מ אינם בו במציאות כלל ועם זה הרי גם כח הכללי הוא שמוכן
 לפועל כמו"כ הדוגמא מזה למעלה. זהו בחי' שם אלקים הכללי מקור הע"ס
 וכמ"ש ויאמר אלקים יהי אור יהי רקיע, והכחות פרטי' הם בחי' הצירופי'
 דבחי' דיסוד העליון שיש ריבוי צירופי' מאז מהאותיות דע"מ שזהו בחי'
 כח הפועל שבתפעל וכידוע שכל נברא הרי יש לו אות פרטי או צירוף פרטי
 מע"ס בחלופים ותמורות כו' והיינו מה שבא בתלבשות בהנבראים להוותם
 ולהתיותם, ושם אלקים הוא בחי' סח מקור הבריאה וזהו בראשית ברא
 אלקים כח הפועל בפועל ע"י הכחות פרטי' שהן האותיות דע"ס, אבל שם
 הוי' הוא מה שלמעלה מבחי' מקור לעולמות דעולם הוא זמן עבר היה עתיד
 והוי' הוא למעלה מזה הי' היה ויהי' כאחד, ולכן הרי אני הוי' לא שניתי
 כלל מההתהוות העולמות וכמא' אתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא אחר
 שנבה"ע בשעה, ומ"מ הרי דההתהוות הוא משם הוי' והוי' ל' מהוה, אך
 ההתהוות מש' הוי' הוא בדרך ממילא וכמ"ש יהללו את שם הוי' כי הוא
 צוה ונבראו, והיינו דההתהוות מש' הוי' אינו בבחי' כח היינו בבחי' שייכות
 ובבחי' מקור אל העולמות כמו בש' אלקים דכתי' בי' ברא שהו"ע כח
 הפועל בפועל, שהרי השם הוי' בעצם הוא היפך ענין העולמות, דהעולמות הן
 יש ומציאות ושם הוי' הוא בחי' אפס וזלתו ואין עוד מבלעדי כלל רק
 מפני שהוא כל יכול ע"כ כשעלה ברצונו שיהיו עולמות נתהוו מציאות
 העולמות, והוא דההתהוות מצד בחי' היכולת שבה ההתהוות היא בדרך
 ממילא, וזהו ההפרש בין האמונה דנש"י להאמונה שעפ"י החקירה שהיא
 האמונה דחסידים אזה"ע שהמה אינם מאמינים בשם הוי' רק במדרי' דשם
 אלקים שהוא בחי' מקור לעולמות והוא מושג מהעולמות שהרי מהעולמות
 גופא מושג שיש כח אלקי המהוה את העולם דאין דבר עושה את עצמו,
 וכללות ענין ההשגה שייך באלקות שבבחי' מקור לעולמות ומתלבש בעולמות,
 וכל האמונה וההודאה שלהם הוא רק במה שמושג להם, אבל שם הוי' אינו
 מושג מהעולמות מאחר שאינו מקור לעולמות, וגם בעצם הוא למעלה מהשגה
 דלית מח' תב"כ דכשם שהדומם אינו תופס בשכל כמו"כ השכל אינו תופס
 בעצמות א"ס שהרי מקור חוום גם הדומם מתפעל שמתקרב או מתחמם
 אבל משכל אינו מתפעל כלל מפני שאין לו תפיסא בשכל כי אינו ממהותו
 כלל, וכמו"כ השכל הרי אין לו שום תפיסא בעצמות א"ס ב"ה, ובהוה היא
 האמונה דנש"י וכמ"ש באברהם והאמין בהוי' שהאמונה שלו הי' בשם
 הוי' דוקא וכמו"כ האמונה פשוטה בירושה לנו כל ישראל מאבותנו היא
 בשם הוי', ולא מצד ההשגה כ"א מצד הנשמה בעצם שמתאמין בהוי', וכמו
 שיש כנשמה הכרה בא"ס ב"ה א נשמה אינו מכיר אלקות והכרה זו אין זה
 רק מצד הידיעה והשגה כ"א מצד הנשמה דשרשה מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה
 דדעה כתי' ימים אתם לה"א כו' וכמשל הבן שהוא מעצמות האב ומכיר את
 אביו אף שהוא קטן ואינו מבין כלל מהו הענין דאב ואיך הוא אביו רק

שהוא מצד העצם וכאשר הבן נגדל ויש לו שכל ומבין שהוא אביו או אין פלא מה שנמשך אחר אביו ומתגעגע אליו וכמבואר בתורה בחובת הנבראים אל הבורא במכש"כ מחובת הבן אל אביו שמגדלו מחנכו ומלמדו תורה ומדריכו, אבל הבן קטן אינו מבין מאומה והוא רק מצד העצם, ואדרבא תוקף ההמשכה אל האב וטהרתה הנה במוחש הוא בבן קטן יותר מכמו בגדול, וכן הוא בנוש"י שהם מכירי' אלקות מצד העצם ואינו מצד הידיעה והשגה, ואדרבא שכל מקרה וטהרת (דיא ריין קאיט) ההמשכה הוא מצד העצם לפי דשרשה הוא מהעצמות ב"ה שהוא חלק אלוהה ממעל, כמו"כ האמונה פשוטה מה שיש לנו כל ישראל הוא מצד עצם הנשמה שמאמינים בה' והוא לבדו בכחו ויכולתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ומ"מ אני הוי' לא שניתי, כי ההתהוות הוא בבחי' אין ערוך, והו' ההפרש בין האמונה שעפ"י החקירה והאמונה וההתראה שלהם הוא מצד ההשגה, והוא רק שהמדרי' דשם אלקים שהוא בבחי' כח וגם צריכים אות ומופת ע"ז, והאמונה פשוטה שלנו הוא בשם הוי' והוא מצד העצם, א' נשמה מאמין בהוי' ואין אנו צריכים ע"ז שום אות ומופת כלל.

(ח) והנה אמונה עם היות שזהו יסוד התורה וקיום המצות ומ"מ היא בחי' מקיף היינו שאינה מאירה בפנימיות עד אשר יכול להיות שני הפכים בנושא אחד וכמאמר גנבא אפוס מתורתא רחמנא קריא שמבקש עזר השי"ת אשר לא יתפס בגניבתו ויצליח בגניבתו, והוא בעצמו מאמין בהוי' ויודע ברור כי הוא ית' נותן לחם לכל בשר, ומזונותיו של אדם קצובים לו ובה בשעה הוא עושה דבר שהוא היפך רצונו ויבקש ע"ז עזר השי"ת שיצליח לו, אשר באמת הוא מאמין גמור רק שהאמונה היא בבחי' מקיף שאינה נכנסת ומאירה בפנימיותו, ולכן יכול להיות דבר והיפוכו אשר ענין כזה יכול כל אחד למצוא בעצמו הן בדקות או בגסות ונמצא בבעלי עסקים ואפילו גם ביושבי אהל ולפעמים מבקשים עזר השי"ת וסייעתא דשמיא על דבר שגוף ועצם הדבר והוא הוא דבר מחורי אשר באלה לא תפץ ד', וכמו בבעלי עסקים הנה עצם העסק היינו לעשות מסחר וקנין עבודה ומלאכה והוא דבר המותר כמו שכתוב ששת ימים תעבוד, וברוך ה"א בכל אשר תעשה אבל צריכה להיות כלי טהורה לא מיבעי שלא יהיו דברי' האסורים כמו גזילה גניבה אפילו גניבת דעת ותתבולות כ"א שיהי עפ"י התורה ושלא יבלבל אותו מקביעות עתים לתורה ותפלה בציבור ולעשות גמ"ח בגופו וטרחתו לעניני תו' ועבודה אבל כאשר אינו כן ומבקש עזר השי"ת שיצליח בדרכי מסחרו שאינו מראוי טו' וכן ביושבי אהל שעוסקי' בתורה שהאמת הוא דהלומד תו' צריך לידע שזהו חכמתו ית' ולימודו צריך להיות במסירה ונתינה וכמ"ש תען לשוני אמרתך שצ"ל כעונה אחר הקורא בביטול והנחת עצמותו וכל מה שלומד יותר צריך להיות בביטול יותר והרי אור תורה מחייתו ומזכרתו דכ"ז הוא וכאשר לימודו כדבעי אבל כאשר זה חסר ללומד תורה ע"מ שיקרא רב או חכם וכל מה שלומד יותר געשה מציאות יותר בעיני עצמו ומתמיד בלימודו בשביל

להראות ישותו ומציאותו וגם לפעמי' בשביל לנצח את חכירו והטבע דאהבת עצמו מושחז אותו לאמר ולחדש דברים בלתי יסודים כלל ולפעמים גם היפך האמת וכל כך הוא מוטעה וטבוע בעצמו (פאר טרונקען אין זיר) דגם כשמראים לו טעותו אינו מודה על האמת ומבקש עוד השי"ת שיצליח בלימודו כו' והישות והגסות הוא היפך רצונו ית' ממש ואחרכא הוא שנארי ח"ו למעלה וכמאמר אין אני והוא יכולין לדור, דכ"ז הוא לפי שהאמונה היא בבחי' מקיף ואינה מאירה בפנימי', והו זכות האמונה שהאמונה היא זכה ובהירה (רין און קלאר) ומאירה בפנימי' עד שמגיעת בהמדרי' היותר אתרונות בעבודה בפועל, והיינו דעבודתו בפועל הוא עפ"י אור בהירות תוקף האמונה ואין זה שהאמונה היא רק בבחי' מקיף בלבד כ"א שהיא ^{מסבחה} בפועל, וכמ"ש כי ברח העם כו' דבריה זו היא עבודה בפועל שובא מתוקף אמותתם בדוי' וכמ"ש לכתך אחרי במדבר כו' דפועל ועבודה היא תכלית העיקר הכוונה, והו יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעה"ז מכל חיי העה"ב, דשם עה"ב הוא שם כללי לכל המדרי' הבאים לאחר כלות ימי האדם בעה"ז דחיי האדם בעה"ז הם מוגבלים וכמ"ש ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם סגבורות שמונים שנה וכת' הלא צבא לאנוש עלי ארץ (כי יש צבא וחמן לאנוש כמה יחי', רש"י) וכימי שכיר ימיו (וכימי שכיר שנשכר לשנה ויודע שיכלו ימי שכירותו כן זה יודע שיכלו שנים הקצובות לו, רש"י) והיינו הבכלות ימי האדם הקצובים לו לחיות בעה"ז סדכתי' והי' ימיו מאה ועשרים שנה, הנה אח"כ מתחילים המדרי' של עה"ב שהוא שם כללי הכולל מדרי' ג"ע, ועולם התחי', והגילויים הלועתיד לבא, הבג"ע הגם שיש בו ריבוי מדרי' וכמאמר צדיקים אין להם מנוחה דילכו מחיל אל חיל ממדרי' למדרי' בהמדרי' דג"ע והו מה שאנו אומרים בנוסח התפלה וקדושים בכ"י יהללך סלה, וקדושים הם הנשמות הנה יהללך בכ"י שהם תמיד בעליות בזה אחר זה והו סלה המורה על הבלי גבול דכ"מ שנאמר נצח סלה ועד הרי אין לו הפסק א"כ הרי יש ריבוי מדרי' בג"ע מ"מ הם בכללים בהב' מדרי' דג"ע, ג"ע התחתון וג"ע העליון, דכללות ענין הג"ע הוא תענוג נפלא עד למאוד וכמאמר מוטב דלידיני' וליתי לעלמא דאתי, דיסורי גהנום הם יסורים קשים ומרים מאד וכידוע דיסורי איוב ע' שנה הרי אינם בערך להיסורים דגיהנם שעה אחת, ומ"מ מוטב דלידיני' בגיהנם ח"ו וליתי לעלמא דאתי, דהו הוראה על עוצם גחל מעלת הענג הנפלא שבג"ע, דהו ג"ע התחתון, ומכש"כ ג"ע העליון שהוא עוד נעלה הרבה יותר באין ערוך שהם מדרי' חלוקות ויש נשמות אשר כל עלייתם הוא רק בגעה"ת, ואינם זוכים לעלות לגעה"ע, לפי שהיא מדרי' גבוה ונעלית הרבה יותר מגעה"ת.

(ט) ובזה יובן מה שמצינו שיש עמוד בין געה"ת לגעה"ע דעלית הנשמה מגעה"ת לגעה"ע, הוא דוקא ע"י העמוד, וכמו שהוא בכללות העלי' לג"ע היינו געה"ת הוא בסדר והדרגה דוקא התחלה הנה בצאת הנפש מן הגוף הרי יש משפט דכף הקלע, הענינו הוא להוציא את האותי' שנקלטו

או ח"ו נקבעו בהגשמה ע"י התחברות עם הגוף דכשנשמה מלובשה בהגוף הרי אברי הגוף חיים מהנפש והמוח הוא משכיל והעין רואה והאוזן שומע וכן בכל אברי הגוף שהם כל חיותם מאור וחיות הנפש, והראי' דבצאת הנפש מן הגוף מתבטל הכל, א"כ הרי אברי הגוף מקבלים מן הנפש, הנה כמו"כ הנפש מקבל מן הגוף וישנם האותי' של הגוף שנקלטים בתנפש וישנם כאלו שח"ו נקבעים בו, וע"ז הוא ענין כף הקלוע שמקלעים את הנפש בכדי להוציא ממנו האותי' האלו וכמו עד"מ בגד שמתקבץ בו ריבוי אבק ועפר ונתלכלך הנה קודם שמכבסים אותו מנערים אותו היטב להוציא האבק שנתקבץ בו, ואח"כ מכבסים אותו, וכן הוא דקודם הכיבוס בגיהנם הנה תחלה הוא כף הקלוע להוציא האותי' שנקלטו בתנפש או ח"ו נקבעו בו ואח"כ מכבסים אותו בגיהנם כפי הדין ומשפט שמגיע לו אם באש או במים ושלג, וכעבור זמן משפטו ונטהר הנה או עוד צריך טבילה בנהר דינור, ואח"כ הוא עולה בגעה"ת, הרי שהעלי' בגעה"ת היא בסדר והדרגה, והטבילה בנהר דינור הוא לשכוח על החיזו דעה"ז בכלל, הנה כמו"כ בכדי לעלות מגעה"ת לגעה"ע הוא ע"י העמוד, והוא ע"ד ר' זירא דצם מאה תעניתא לשכוח תלמוד בבלי, דכאשר עלה לא"י ואין תורה כתורת א"י, ולכן צם מאה תעניתא לשכוח תלמוד בבלי שלא יכלבל אותו, וכן העליה מגעה"ת לגעה"ע הוא ע"י העמוד דוקא דזהו הנראה על הפלאת מעלת רוממות התענוג שבגעה"ע, אמנם כ"ז הוא התענוג בג"ע, שהוא תענוג לנשמות בלי גופים דוקא וישנו עוד מדרי' גבוה יותר והוא עולם התחי' שהוא תענוג נשמות בגופים דוקא דגם האבות ומשה רבינו עליהם השלום יצטרכו להתלבש בגופים לקבל הענג הנפלא והוא בהגילוי דלעתיד, וכל המדרי' האלו נכללים בהשם הכללי דעה"ב, והו' יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט, בעת"ז מכל חיי העתה"ב, דהענה"ז הוא היום לעשותם והיינו דכל הגילויים בהמדרי' דגעה"ת ועליון, והגילוי העולם התחי' בהגילוי דלעתיד הכל כאשר לכל תלוי בעבודת האדם בחייו בעתה"ז והו' שעה א' שעה הוא ל' הטי' והפנה, אלץ וענד זיך אין דעם קער פון עתה"ז והאדם כאשר יעשה חשבון צדק בנפשו דידידת נשמתו הוא בשביל כוונה פנימי' דהלא אינו כבע"ח, וגם הבע"ח הרי בריאתו בעולם הוא בשביל תכלית וכמ"ש העקרים דתכלי' הדומם הוא בשביל הצומח והצומח בשביל החי והחי בשביל המדבר, וגם איש הפשוט אשר אין לו עסק במושכלות בין יבין דיצירת האדם והיותו בעולם אינו בשביל לאכול ולשתות וכו' דאיזה תועלת יש בזה, וכאשר תהי' כל ההתבוננות שלז עפ"י האמוד בחברי רז"ל, וישים על לבו כי ימי האדם מדודים וקצובים, וכמאמר הזמן קצר והמלאכה במלאכת שמים אשר זהו כל עיקר היותו בעולם הוא מרובה, ויעשה חשבון בינו לבין עצמו אדעתי' דנפשי' לידע את האמת הגמור מכל הנעשה אתו עמו כי כל ימיו ושנותיו תולכים בתבל וריק, והוא מרווד ומטרוד כל הימים לרבות הלילות רק בעניני גופו ומילוי מתסוריו החומרים במה שמוכרח לו וגם במה שהוא מותרות ורק מפני אהבת עצמו הרי גם המותרות הם הכרחיות, וישנם בטבע בני אדם כאלו אשר כל דבר שיש לחולתו הוא גדול בעיניו, והם מאלו אשר עיניהם רעה בשל אחרים, וגם ההכרחיות של

הזולת הם מותרות אצלם, אבל לעצמו הוא להיפך ולהיותו יקר וחביב בעיני עצמו הנה גם המותרות נדמה לו להכרחיות ודואג רק לגופו ואודות נפשו אינו דואג כלל, וגם זאת יתבונן דיום המות מכוסה ונעלם מאת האדם, וכנראה במחשש הר"ל כמה וב"א אין מספיקים לברך עניניהם האמיתיים שטרודים תמיד כו', וג' אהבים יש לו לאדם (מהם מה שהוא אהב אותם, ובהם אלו: שהם אהבים אותו) ובנים, תורה ומעש"ט, וכסף וזהב וכל היקר ברכוש דאין מלוין לו לאדם הכסף וזהב שלו וגם הבנים הוא רק עד הקבר והעיקר הוא התורה ומעש"ט אשר קבץ על יד ורבה הן ועושר רב באושר נצחי אשר ע"כ הנה זה כל האדם אשר בעוד כחו אתו עמו ישים על לבו את אשר יהי באחרית הימים ויעשה לעצמו הגדרות מוגבלות בקביעות זמנים מיחודים ומוגבלים על לימוד התורה ותפלה אשר בזה אין איש בארץ אשר יוכל לפטור את עצמו ח"ו מזה כי הכל חייבין בפרק א' שחרית ופ' א' ערבית, והאת תהי' עבודתו, דראשית עריסותכם תרימו לה', דתומ"י בקומו משינתו בבוקר יהי' לו שעה קבוע על לימוד, ואם יאמר האומר אשר הוא טרוד בעסקים ותומ"י השכם בקר צריך לרוץ בענינו, יתבונן כי השינה א' מס' ממיתה, ובעת השינה נשמתו של אדם עולה למעלה, ובבקר מחזירים לו פקדונו כמו שאנו מברכים המחזיר נשמות לפגרים מתים, והרי הי' יכול להיות ח"ו אשר לא יחזירו לו פקדון נפשו, ומה הי' אז עם כל העסקים שלו כו' ואשר ע"כ צריך להגביל שעה זו על לימוד התורה איש איש לפי ענינו, והיינו השעה ראשונה בהחזרת הפקדון צריכה להיות מוקדשת לד' ואח"כ להתפלל, ולהשתדל בתפלה בציבור ובאיזה לימוד אחר התפלה, ולהיות קבוע וחזק במחזו איזה דבר הלכה או אגדה אשר בה יתגה ויתרחק כל היום בהליכתו בעסקיו, וכן פ' א' ערבית בקביעות, ויעמוד בכל תוקף עח נגד כל מיני מניעה ועיכוב ויאמין בהי' אשר הוא יפרנס אותו ויתן שפע ברכה בהכלי אשר עוסק בה, והו' זכות האמונה שהאמונה היא זכה ובהירה ומאירה בגילוי, והו' ג"כ זכות אבות דכח האבות אשר מעולים לבניהם אחריהם תהי' זכה ובהירה בעבודה בפועל אשר זה כל האדם לפעול בעצמו ובזולתו, לקבוע עתים לתורה ע"מ לשמור לעשות ולקיים בקיום המצות בפרימ ובקנין מדות טובות, והו' קול דודי הנה זה בא שהוא גילוי אור המשיח מדלג על הדרים, בזכות אבות, ובזכות האמונה, דכאשר האמונה היא זכה ובהירה להאיר בעבודה בפועל בקיום התומ"צ הנה ע"ז יכולים להאיר גם חשך הגלות ולהפוך תחשך לאור לזכות לגאולה שלימה בב"א דזכות אבות לעולם קיימת.

בס"ד, שחוהמ"פ, רפ"ח

וטהר לבנו לעבדך באמת. וצ"ל מהו באמת, דעבודה היא באמת, ואם אינה באמת אינה עבודה, ובפרט עבודת הלב שהיא עבודה רוחניות אם אינה באמת הרי אינה במציאות ואינה ולא כלום. דבעבודה גשמית שהיא עבודה ופועל הרי יש מקום לאמר דיכול להיות עבודה אבל אינה אמת, אבל מ"מ ישנה לגוף ועצם העבודה, וכמו בקיום המצות דישנה גוף ועצם הפועל של המצוה, וישנה כוונת המצוה שזהו האמת והחיות פנימי של המצוה, ומצוה בלא כוונה כגוף בלא נשמה, דצריך להיות כוונת המצוה, דבוה יש ב' ענינים, הא' הענין כללי שבכל המצות, דטעם וסבת הדבר מה שעושה ומקיים את המצוה הוא לפי שזהו ציווי ורצון הוי', והב' הוא הכוונה פרטי' שבכל מצוה ומצוה בפרט, וכידוע דכל מצוה יש בה סגולה פרטית, דגם בזה גופא יש ב' ענינים, הא' שפועל הכפי' וביטול בהנה"ב, והב' מה שמוסיף אור וחיות בנפשה"א, דכללות קיום המצות צ"ל מפני שהוא צווי הוי', דבמצות יש כמה מדרי' חלוקות וכמו עדות חוקים ומשפטים, דמצות שהן משפטים הן הגה המצות מה דשכל אנושי מחייב אותם וכמא' אלמלא ניתנה תורה למדנו גזל מנמלה וצניעות מחתול, וישנם כמה ענינים שהשכל מחייב אותם כמו כיבוד אר"א צדקה גמ"ח בממונו וגופו אהבת רעים, וכן בל"ת שלא לדבר לה"ר שלא להיות רכיל שלא לגנוב ואפי' גניבת דעת ומכש"כ גזילה וכו'. וישנם מצות שהם חוקים דזהו למעלה מהשגת שכל האנושי, שהן צווי הוי', וכן בעדות. הנה קיום המצות כולם צריכים להיות לפי שזהו ציווי הבורא ב"ה, ואין זה לפי שמבין בשכלו אשר כן צ"ל ולכך הוא עושה זאת ורק קיומם הוא מפני שזהו רצונו ית'. והיינו דגם המצות שהם מובנים עפ"י השכל יהי' קיומם מפני שזהו רצון הוי'. דזהו ל' מצוה ל' צוותא וחיבור, דע"י שהאדם מקיים המצוה הוא מתחבר עם אוא"ס ב"ה, וכמו עד"מ איש הפשוט ביותר כאשר חכם גדול או שר ומלך מצוים אותו לעשות איזה דבר הנה האיש הפשוט מצד עצמו אינו בערך כלל להחכם גדול והמלך, מ"מ ע"י שהוא נצטוה לעשות דבר זה והוא עושה זאת הנה ע"י עשי' זו הוא מתחבר עם החכם והמלך הגם שאינו בערכו כלל, וכמו שאנו רואין במוחש דבעת קיום הציווי של החכם או המלך הוא בהתפעלות גדולה ובחיות רב, כמו"כ קיום רצון הוי' נק' מצוה לפי שע"י מתחבר עם אוא"ס ב"ה, דכ"ז הוא כאשר קיום המצוה הוא כדבעי והיינו דלבד עשיית המצוה יהי' גם כוונת המצוה, אם לא איש פשוט דאין דעתו יפה כ"כ ואינו יכול לכוין ומקיים את המצוה כפי יכולתו, דבאמת זהו עוד יקר יותר, וכידוע דקיום המצו' של אנשי' פשוטים יקר מכל יקר, דכל קיומם הוא בקבע"מ, דהרי אינם יודעים מאומה, והוא רק לפי שיודעים שזהו מצוה לכן מקיימים זאת בקבע"מ, ובפשיטות שאינם מתרהרים כלל, אשר בענין זה גבה מעלתם של אנשי' פשוטים על יודעי תורה דכל ענין קיום המצות אצלם הוא בקבע"מ, אבל יודעי תורה צריכי' לידע עניני המצות וכוונתם, דכוונת המצוה היא הטעם והתוך של המצוה, ולזאת בזה אפשר לחלק בין העבודה בקיום גוף ועצם המצוה להעבודה בקיום המצוה עם כוונתה הרוחניות, דקיום גוף המצוה זהו עבודה סתם וקיום המצוה עם כוונתה זהו

עבודה באמת. אבל בעבודת הלב שהיא עבודה רוחניות מהר"ע עבודה באמת. דלכאוי אם אינה באמת אינה עבודה כלל. ולפי ענין הבקשה שאנו מבקשים לעבדו ית' באמת הרי משמע דישנה עבודה שהיא עבודה רוחניות והיינו עבודת הלב, אבל אינה באמת עדיין, והבקשה הוא כי הוא ית' יטהר את לבבינו שנוכל להגיע אל העבודה באמת, וכל ישראל אומרים (אלע אידין זאגין) וטהר לבנו באמת, וצ"ל מהו באמת. ועוד צ"ל כללות ענין העבודה איך הוא הכח באדם שהוא למטה מלובש בגוף ונה"ט לעלות ולהגיע לעבודה פנימי' בכלל ובפרט לעבדו ית' באמת. ובאמת לאמתו (ויא צום אלעם אמת'ן) הנה זהו תכלית ועיקר ירידת הנשמה בגוף ובעוה"ז שהאדם בכח עבודתו יעלה ויגיע לזה, והוא בכח כל אחד ואחד מישראל.

אוצר החכמה

(ב) ולהבין כל זה ילהק"ת, דהנה כתי' נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, דהאדם שלמטה נעשה בצלם ודמות של מעלה דכתי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. הנה האדם שלמטה הוא בצלם ודמות אדם העליון שבד' עולמות אבי"ע הרוחניים, ולכן הנה האדם שלמטה הוא משל ודוגמא להבין בו ועל ידו בעניני הספירות והמדריגות כמו שהוא למעלה, וכמ"ש ומבשרי אחזה אלוקה, דהאדם מאברי גופו וכחות נפשו הנה בהם ועל ידם יודע ומשיג ענינים כמו שהוא באדה"ע, היינו בהאורות והגילויים דהע"ס שבעולמות אבי"ע. וכן ע"י ידיעת סדר ההשתל' בכל המדריגות שבאדה"ע כמו שהוא באצ"י ובי"ע הנה ע"י טיב עומק ידיעה זו יכול להבין ולהכיר בכחות וחושי גפש האדם כמו שהוא למטה. והיינו דע"י כחות הנפש יכולי' להשיג ענינים הרוחני' כמו שהוא באדה"ע שבכל עולם ועולם מד' עולמות אבי"ע, וע"י טיב הידיעה וההבנה בסדר ההשתל' שבכל המדרי' דאדה"ע שבד' עולמו אבי"ע יכולים להבין ולהכיר את חושי וכחות הנפש שבאדם למטה. והנה התחלת האדם הוא מהגולגלת אשר בו הוא משכן כחות הנפש היותר געלים. והיינו דהאדם בכלל הוא נחלק בג' מדרי' כללים ראש גוף ורגל, וכשם שהוא נחלק באברי גופו והכחות הפרטי' שבהם בג' אברים כללים כן הוא מתחלק בכחות נפשו בג' כחות כלליים חב"ד חג"ת נה"י. אך התחלת אדם הוא מהגולגלת שהוא עצם החופה על המוח מכל צד ופינה. ואי' בזהר תלת חללים אינון בגולגלתא, שהם ג' היכלות, דכל חלל וחלל הוא היכל מיוחד למוח מיוחד הנמצא בו. דהג' חללי' הן ג' היכלות של הג' מוחין חב"ד, היכל החכמה היכל הבינה והיכל הדעת. והיינו דלכד זאת מה שגוף ועצם המוחין דחב"ד הרי הן חלוקים זה מזה בענין ואופן מציגתם והרכבתן, דמציגת מוח החכ' הוא קר ולת, ומציגת מוח הבינה הוא חם ויבש, ומוח הדעת באופן מציגתו, הנה עוד זאת הרי הם מתחלקים זה מזה בהיכלות שלהם. דכל היכל והיכל הוא כלי אל המוח שבו אשר המוח ההוא הוא כלי אל כח הנפש לפי ענינו. והיינו דכאשר כח החכ' הוא נקודה ובדביקות לכן מציגתו של מוח החכ' הוא קר ולת, וכח הבינה הוא דהתפשטות באורך ורוחב בהשגת הפרטי' הנה מציגתו הוא חם ויבש, וכן במוח הדעת דמציגתו והרכבתו הוא באופן כזה שהוא כלי אל מוח הדעת. וכל חלל הוא היכל בפ"ע, אשר ג' היכלות אלו הנה היכל החכ' והיכל הבינה הם מלפניו בפני האדם, דחכ' מימין ובינה משמאל והיינו שהם

מתחת להמצת, שהמצח מכסה עליהם. דהמצח הוא עצם, והיינו דאינו כלי אל איזה כח מכחות הנפש כמו העין או האוזן כ"א הוא עצם, רק שהוא עצם הנמשך מן הגולגלת ומכסה על המוחין חו"ב, ומוח הדעת הוא מאחוריו ומכוון נגד המצח, דצריכי' לומר שיש להם שייכות זה לזה. דלכאור' יפלא מאד שייכותם זה לזה, שהרי בעצם ענינם הם הפכי' זמ"ז. דהנה דעת הוא הכח הנעלה במוחין, (וכמשי"ת אי"ה דיש יתרון בדעת על חו"ב מצד עצם מעלתו כו') והמצח הוא רק עצם בלבד שאינו אפילו כמו כלי לכה היותר אחרון שבנפש (כמו הרגל שהוא כלי עכ"פ לכה האחרון שבנפש אבל המצח אינו כלי) ואינו אלא עצם בלבד, רק שהוא עצם הנמשך מהגולגלת, וא"כ איזה שייכות ישנו לכה היותר עליון במוחין להמצח שהוא עצם. אמנם מזה דמוח הדעת מכוון נגד המצח מובן שיש להם שייכות זה לזה, וצ"ל ענין שייכותם. והיינו דמוח הדעת אשר בו דוקא יש יתרון על המוחין חו"ב הנה יש לו שייכות להמצח שהוא לכאורה אינו אלא עצם בלבד, ורק מה שהוא נמשך מהגולגלת ומכסה על המוחין חו"ב. והיינו דהמצח הנה על המוחין חו"ב הוא מכסה ומעלים עליהם ואל מוח הדעת שיש בו יתרון על המוחין חו"ב יש לו שייכות. וצ"ל ענין השייכות, ומה ענינו באופן ופעולת הכחות כמו שבאים בגילוי.

ג) והנה להבין זה יש להבין תחלה כללות ענין המוחין פעולתם בכחות הגלויים ואופן פעולתם. דהנה אנו רואין במוחש דכל דבר ודבר שהאדם עושה בפועל הרי הוא משכיל ומתחכם בתחלה שהדבר ההוא שהוא חפץ לעשות הוא טוב לפניו (אז דאס איז גוט פאר אים) וישר הדבר ההוא לעשותו (און עס איז גלאיך די זאך צו טאן). וכן הוא בכל דבר ודבר שהאדם עושה, הרי בהכרח אשר תחלה ישכיל ויתחכם שהדבר ההוא טוב וישר לפניו. שבהשכלה והתחכמות הרי יש בה ג' ענינים, הא' גוף ועצם ההשכלה והתחכמות דער אויף טוא וואס בא אים טוט זעך אויף, א' גייס וואס פריער איז דאס גייט געווען. והב' הוא הבנת הדבר בהפרטים שבהענין דער פארשטאנד פון דעם ענין אין זיינע פרטים. והג', ההתקשרות (דער צוא טראג) והרגש של הענין ההוא שהשכיל והתחכם. דג' ענינים אלו ה"ה מסודרים באופן כזה, דתחלה הוא ההשכלה דער אויף טוא, אח"כ הוא הבנת והשגת הענין בפרטי' דער פארשטאנד, ואח"כ הוא ההתקשרות דער צוא טראג. דההשכלה באה בבריקה וסקירה שבורק לו אור שכל במוחו, עס טוט אים א' בליץ שכל, אח"כ הוא הבנת הדבר באורך ורוחב ובהתפשטות והתרחבות הענין, ואח"כ הוא ההתקשרות מה שמקשר א"ע בהענין. דכך הוא הסדר בהתחכמות והשכלה, דתחלת ההשכלה באה בנקודה שנק' נקודת ההשכלה והיא ראשית הגילוי, וזה כלל ידוע דראשית הגילוי בא בנקודה דוקא דזהו בריקת וסקירת השכל. ואח"כ הוא הבנת הענין והשגתו בהפרטים שבו. והם מוח החכ' ומוח הבינה שהם מעין ונהר, דחכ' הוא מעין הנובע זבינה הוא התרחבות והתפשטות כנהר המתפשט לארכו ורחבו ומתמלא על כל גדותיו. ומוח הדעת הוא להכניס הענין המושג ההוא בפנימיות כלי מוחו שיונח היטיב אצלו, עס זאל זעך גוט אפ לייגין ושיאיר אצלו הענין במוחו, והוא ע"י הדעת שהו"ע ההתקשרות וכמ"ש והאדם ידע כו'. דהתקשרות אין זה רק מה שהוא מתקשר בהענין בלבד, כ"א הוא מתקשר בהענין כל כך

עד אשר ע"י התקשרות זו בענין מתקשר ונכנס בפנימיות כלי מוחו. וכמו עד"מ באהוב ואהוב, הרי היא אהבה כפולה מזה לזה ומזה לזה, ואין זה מה שהאהוב מקושר בהאהוב בלבד כ"א שהאהוב מקושר בהאהוב וכמים הפנים הנה האהוב מתקשר בהאהוב. כמו"כ הוא בענין הדעת, שמתקשר ונכנס בפנימיות ענין המושג עד אשר ע"י הנה פנימיות הענין ההוא נכנס בפנימיות כלי מוחו. וזהו מה שדעת הוא הרגשה (גיפיל) שמרגיש את הענין, והיינו שמרגיש בשכלו שהענין הוא כן כמו שהשיגו, דבהשגה זו הוא נכנס בפנימיות הענין. והיינו דהרגשה זו (דער גיפיל) היא בחינה והוראה שנכנס בפנימיות הענין ועומקו. דהנה בכל דבר הן ענין של השגה והן ענין של מדה, הרי כשנכנס בפנימיות הענין ההוא הרי יש הוראה ואות היינו סימן ובחינה המורה על כניסתו לפנימיות ענין ההוא, וכן הוא בההרגשה שבדעת והיינו דכאשר הענין נרגש בשכלו אז הוא סימן ובחינה שנכנס בפנימיות ענין ההוא שהענין ההוא הונח אצלו בטוב, דער ענין שכלי לייגט זעך בא אים אָפּ זייער גוט או זייער קלאר, דזה גופא פותח הכוחות והחושים שלו אשר אז הנה פנימיות הענין ההוא נכנס בפנימיות כלי מוחו בהנחה טובה, ומאיר אצלו הענין במוחו בחיות רב. וזהו כללית ענין הג' מוחין חב"ד, ואופן פעולתם בכחות הגלויים להשכיל ולהתחכם בכל דבר חכמה ושכל וכן בכל ענין שנוגע אל הפועל, הנה תחלה משכיל ומתחכם שהדבר ההוא טוב וישר לפניו, דההתחכמות הוא ג"כ באופן כזה, תחלה בבריקת וסקירות השכל, אח"כ בהבנת פרטי הענין, ואח"כ בהתקשרות בהענין ההוא שמרגיש את הענין ההוא, וזהו מביא אותו לידי פועל שיעשה את הדבר ההוא בפו"מ.

ד) והנה יש יתרון מעלה בדעת על מדרי' חו"ב מה שמחבר חו"ב, והיינו דההתחברות דחו"ב אשר נקודת ההשכלה דחכ' יבוא לידי השגה דבינה זהו ע"י הדעת דוקא, וכמו שרואין במוחש דכאשר נופל להאדם השכלה חדשה הנה בכדי שתבוא לידי השגה צריך לקשר א"ע אל נקודת ההשכלה לידע מה שהשכיל בהשכלה זו. והנה הגם דבעת שנופל לו ההשכלה החדשה הרי יודע הוא הענין בכללות, ער ווייס דאך וואס פאר אן אויף טוא אין שכל איז אים אריין גיפאלן במוחו, אמנם זהו רק בכללות הענין בלבד, וגם זהו רק כמו מרחף במוחו בלבד, דאור השכל ההוא אינה בא בתפיסא עדיין בכלי מוחו. והיינו להיות דאור הנקודה של ההשכלה החדשה היא בלתי מוגבלת עדיין להיות נתפסת בכלי מוחו, והגם דזהו אור פנימי, הנה אמת הדבר שהוא אור פנימי ויבוא אח"כ גם בהתיישבות, אבל עתה הוא בלתי מוגבל עדיין גם לבוא בתפיסא בכלי מוחו, ולזאת בכדי להביא את נקודת ההשכלה להשגה דבינה הוא ע"י הדעת, שהו"ע ההתקשרות שמקשר עצמו בנקודת ההשכלה לידע מה השכיל בהשכלה זו, צו טראגין זיך צו דער נקודה וויסין וואס איז דא שבהתקשרות זו שמקשר את עצמו אל הנקודה ה"ה מגביל את הנקודה ומביא אותה לידי השגה, ואם תביא הנקודה של ההשכלה להשגה דבינה שלא ע"י אמצעות הדעת הרי תהי' ההשגה לא אמת, וזהו הן מצד ההשגה והן מצד הנקודה, דלהיות דאור הנקודה הוא בלתי מוגבל עדיין הרי יכול להיות וקרוב הדבר שההשגה לא תקח אמתת הכוונה של הנקודה בהשכלה זו ובמילא הרי

יהי' ההשגה לא זה מה שהשכיל, וועט זיך דיא השגה ניט דאס וואס דער אמת פון דער נקודה איז, באיזה אופן יהי' לא אמת, אם שפרטי ההשגה יהיו בענין אחר או שאופני הפרטי יהיו באופן אחר לגמרי ממה שהשכיל בכח החכ' שלו, אשר יהי' איך שיהי' הרי ההשגה אינה אמת. היינו שלא זה השכיל בכח החכמה שלו, וזהו הטעות שיכול להיות מצד ההשגה, וכן יכול להיות טעות בסבת הנקודה, דלהיות שהנקודה היא בלתי מוגבלת עדיין הרי יכול להיות דסברות השכלה זו יתערבו בסברות השכלות אחרים, דהנה כל שכל הוא מחוייב ומושלל, מבואר ומבאר, והיינו דכל שכל הוא מחוייב, פי' שהוא מובן ומושכל אשר כן הוא, עס איז מובן אז עס איז אזוי, דאם אינו מובן הרי אינו שכל, ואם הוא שכל הוא מחוייב שהוא באופן כך, ואם הוא מחוייב שהוא באופן כך ואינו באופן אחר ה"ה בדרך ממילא מושלל משכל אחר, וכן כל שכל הוא מבואר בעצמו, ער איז פארשטאנדיג, וגם הוא מבאר שכל אחר, א"כ הרי כל שכל ושכל יש לו איזה נגיעה אם חיובית או שלילית עם שכל אחר, ולכן הנה בנקודת ההשכלה הרי יכול להיות סברות המתערבים בסברות שכלים אחרים אשר בשום אופן אי אפשר לדעת אמיתת סברת השכל של נקודת ההשכלה אם לא ע"י הדעת שענינה להגביל ולברר את הנקודה, והיינו שהדעת מסלק מההשכלה ההיא את כל מה שאינו נוגע להסברא ההיא של כוונת הנקודה בהשכלה זו, דכח זה ישנו במוח הדעת דוקא, וכידוע בענין הבדלה בחונן הדעת לפי שמוח הדעת בכחו להבדיל ולהגביל את הנקודה להביאה לידי השגה ושתהי' ההשגה השגה אמיתית, וזהו"ע יתרון כח הדעת שמחבר חו"ב ע"י ההתקשרות שמתקשר ונכנס בפנימיות אמיתית הנקודה להגביל אותה ולהביאה לידי השגה כמו שהיא באמיתתה, ולאחר ההשגה ענין הדעת הוא, שמתקשר ונכנס בפנימיות השגת הענין עד אשר מרגיש את הענין ההוא, דע"י זה שמרגיש את הענין הנה פנימיות הענין ההוא נכנס בפנימיות כלי מוח ומאיר הענין אצלו במוחו בטוב, וזהו פעולת הדעת שפועל במוחין חו"ב.

(ה) והנה מלבד זה דכח הדעת מחבר המוחין חו"ב, היינו שמגדיל ומברר הנקודה דחכ' ומביאה לידי השגה אמיתית, ונכנס בפנימיות ההשגה ומביאה לידי הרגשת ההשכלה, הנה עוד זאת הוא פעולת הדעת שמביא את הרגשת הענין לידי פועל, והיינו דאינו דומה לחו"ב דענינם הוא רק להשכיל ולהבין והוא שישכיל השכלה טובה בכי טוב וגם יבינה אותה בהשגה בריבוי פרטים, ואחר כ"ז נשארים בהעלם ואינם נוגעים אל הפועל כלל, דאין זה ענינם כלל, משא"כ הדעת הרי ענינו להביא אל הפועל, ולכן הרי ענין החלטת דבר הוא ע"י הדעת דוקא, והגם שמשיג את הענין ומבין אותו בטוב ומ"מ הנה אינו מחוייב שיוחלט אצלו דבר ויכול הוא להשתנות, כ"א בדעת דוקא שם הוא החלטת הדבר, לפי שדעת אינו שהוא משיג את הענין בלבד, כ"א שמרגיש אותו שהוא כן, ולזאת הנה החלטת דבר הוא ע"י כח הדעת, ובעומק יותר הנה טעם וסיבת הדבר דהחלטת הדבר הוא ע"י כח הדעת מפני ענין ההכרה שבמוח הדעת, דענין הכרה היא נעלית יותר מכמו ענין ההרגשה, והיינו דכל ענין הרי בהכרה הוא בגילוי יותר מכמו בהרגשה, דהרי הרגשה יכול להיות גם בהעלם, היינו בדבר שאינו ידוע לו מה הוא ומ"מ מרגישו,

וכמו הרגשת הלב שהלב מרגיש הנק' בל' העולם דיא הארץ פילט, והוא בעצמו אינו יודע מה זה. וכמו שאנו רואין במוחש דלפעמי' האדם הוא שמח בשמחה רבה ונפשו עליזה עליו ואינו יודע שום סיבה לזה כלל, והוא רק הרגשת הלב א' הארץ גיפיל, ואח"כ הוא מתבשר בשורה טובה מה שבתחלה הרי לא הי' לו שום רמז כלל על ענין זה, ומ"מ לבו הרגיש את הענין בכללותו, וכמאמר אנשי', איך זוייס ניט וואס דאס איז מיט מיר און פון וואס בין איך פרייליך אבער דיא הארץ איז אויפגעלייגט, וכן ח"ו לפעמי' להיפך. הרי שההרגשה יכול להיות גם בדבר שאינו יודע אותו כלל, וכן כל ענין ההרגשה הוא רק מה שהוא מרגיש, היינו לפי אופן כחו בהרגשה, ואין זה עדין עצם הדבר כמו שהוא. וכן הוא בהרגשת השכל שיכול להרגיש גם דבר שאינו יודע אותו מה הוא. ועוד דענין ההרגשה הרי הוא רק מה שהוא מרגיש ואינו מוכרח דוה שהוא מרגיש הוא עצם הדבר, משא"כ בהכרה שהוא בגילוי והוא עצם הדבר, והיינו דאין זה מה שהוא לפי כחו בלבד מכיר את הדבר כ"א הוא מה שהדבר עצמו ניכר ונראה בענין זה. ולהיות דכח ההכרה הוא במוח הדעת לכן החלטת דבר הוא ע"י הדעת דוקא. ומשו"ז מצינו עוד ענין בכח הדעת והוא ענין התוקף, שטארקייט. וכמו התקיף בדעתו, דאין זה ענין העקשות, דעקשות הוא בלי דעת והוא רק אבירת הלב שמוציא עקשות לבבו מהכח אל הפועל, משא"כ התוקף שבדעת הוא לפי שהחלטת הדבר הוא ע"י כח הדעת מפני ענין ההרגשה וענין ההכרה שבכח הדעת, לכן בכח הדעת הו"ע התוקף שהוא תקיף בדעתו אשר ממנו לא יזוז זיז כל שהוא. ומשו"ז הנה בכח הדעת הוא להביא כל דבר גם בפועל, והיינו דלבד זאת מה שכח הדעת הוא לחבר הכחות והמוחין דחו"ב כנ"ל, שזהו"ע ההתקשרות שבכח הדעת, הנה עוד זאת פעולת כח הדעת להביא כל דבר בפועל, היינו בהחלטה גמורה ובתוקף גדול. והוא הוא הנותן כח ועוז שיבוא הדבר המושכל והמובן ההוא מהכח אל הפועל. והיינו דאינו דומה להכחות ומוחין חו"ב דכשמשכיל ומבין את הענין בהשכלה טובה ובהבנה גדולה ומ"מ אינם שייכים אל הפועל, משא"כ בכח הדעת שמביא לידי פועל.

(ו) והענין הוא דהנה מצינו עוד ענין בכח הדעת, כח ההצטיירות. דבאמת אינו כח לעצמו בכח הדעת אלא הוא בא מצד ההתקשרות, דלהיותו מקושר בהענין בהתקשרות גדולה כזו עד שמרגיש את הדבר ההוא ומכיר עד אשר מצטייר אצלו הדבר ההוא. וכאשר הרגש זה נרגש בלבו ה"ה מתפעל על הדבר ההוא ולכן הרי כללות ענין התפעלות הלב הוא ע"י הדעת. ויובן זה בעבודה, דכאשר מתבונן בגדולת הבורא בהתהוות העולם והנבראי' ביש מאין הגם שמשיג את הענין בטוב שהעולם מתהווה מכה אלקי המהווה אותו ומחי' אותו, ומשיג זאת בהשגה טובה בסברות ראיות והוכחות וכמ"ש ואתה מחי' את כולם שהוא ית' מהווה ומחי' כל נברא. עד אשר בא לידי השגה זו אשר מאמיתת המצאו נמצאו כל הנבראים. ובכל זה אין הענין נתפס ונדבק במוחו בהנחה טובה שיאיר הענין במוחו בהנחה טובה ובחיות ושמחת הנפש כ"א ע"י הדעת שהו"ע ההתקשרות שמתקשר ונכנס בפנימיות הענין ההוא ובעומקו, וכנ"ל דהתקשרות אמיתי הוא כשמתקשר בהענין והענין מתקשר בו

דאז דוקא הנה הענין ההוא הונח אצלו (לייגט זעך בא אים אָפּ) בהנחה וקליטה טובה ונדבק במוחו באופן שמאיר אצלו במוחו בטוב, ונחלט אצלו הדבר ההוא בהחלטה גמורה. דענין ההחלטה הוא ענין ההתאמתות מה שנתאמת אצלו שהענין הוא כן כמו שמשוּבו ומרגישו, והוא אצלו בפשיטות מה שאינו צריך שום ראיות והוכחות על זה, והוא מפני ההכרה שבכח הדעת שמכיר בשכלו בעצם הענין ההוא שהוא כן. והגם דהתאמתות זו שבכח הדעת הרי אינו עדיין בחי' ראי' דחכ', אבל מ"מ הנה לגודל ההתקשרות שמביא הרגש הענין הרי הכרתו בהענין כאלו רואה ממש ומצטייר הדבר במוחו מה שעייז נרגש הענין בלבו ומתפעל על זה בהתפעלות גדולה. וזהו מה שהדעת מביא את הרצון, והיינו דההתקשרות שבכח הדעת שמחבר חו"ב ומביאו לידי הרגשת הענין והכרתו כאלו רואה מביא את הרצון שירצה בהדבר ההוא בהתפעלות. ולכן הדעת נק' בשם רצון, וכמ"ש רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה, אהבתי ורציתי, לפי שדעת מביא את הרצון. ואיתא בזהר אית רצון ואית רצון, אית רצון הנוולד ובא מן השכל והוא למטה מן השכל, ואית רצון שהוא למעלה מן השכל. דכאשר מבין בשכלו שהדבר ההוא טוב לפניו ה"ה רוצה בזה והוא הרצון הבא מן השכל, והכוונה ברצון זה שהוא פנימיות המדות, דהמדות הם טבעיים, וטבעי ענינו הוא שהוא מה שהוא, אָ טבעי איז אָז ער איז וואס ער איז, וטבע המדות הוא להיות נמשך אל הטוב להם או להתרחק מדבר שאינו טוב. אמנם קודם שיודע שהדבר ההוא טוב לו הרי לא יש האהבה וההמשכה אל הדבר, וכידוע דשכל הוא המורה דרך למדות מה שטוב להם. וזהו שתירץ הרה"ק המגיד ממעזריטש ג"ע מ"ש ואהבת את ה"א כו' דהלא אהבה היא מדה שבלב ואיך שייך ציווי על זה, אלא הציווי הוא על ההתבוננות, דשכל מורה דרך למדות. והרצון הבא מן השכל הוא למעלה מן המדות שהוא פנימיות המדות ומנהיג את המדות, והיינו דפועל על המדות גם בדבר שהוא היפך טבעם. וכמו בענין הסיגופים שהוא היפך טבע המדות, וע"ד ר' יהודה החסיד שהי' מתענה בכל יום גם בש"ק, והלא שבת מצוה לענגו, אלא לפי שר"י החסיד לא הי' רוצה להנות מדברי' גשמי' ורצה להתענות הנה קיים בזה ענג שבת, לפי שהרצון פועל בהמדות. וכן הוא בדבר תענוג אם מסלק רצונו מזה אין לו ענג כלל, והוא הרצון הבא מן השכל. ואית רצון שלמעלה מן השכל, והוא הרצון העצמי שבנפש שאינו מצד השכל, ואם יאמרו לו כמה שכליים המנגדים לרצונו לא יועילו כלל ונשאר רצונו בזה, לפי שהוא למעלה מן הטעם. ובאמת יש ברצון זה טעם והוא טעם כמוס שהוא טעם וענג הנפש שלמעלה מטעם ושכל. וזהו הכח שבדעת שמביא את הרגש הענין שבנפש מהכח אל הפועל.

(ז) והנה נגד ב' מדריגות רצון אלו, רצון שבא מן השכל, ורצון שלמעלה מן השכל, יש ב' מיני תוקף. דהנה הרצון הבא מן השכל הוא שבעת שמתבונן בשכלו שהדבר ההוא טוב לפניו הרי נולד לו רצון בזה, והרצון הוא בחשק ותשוקה גדולה ובהתפעלות וחיות רב, אבל במשך הזמן כאשר נסתלק השכל ונשכח אצלו הרי נשאר רק רצון בלבד. והגם שמתעסק בזה ומדבר ועושה בזה, אבל אין בזה שום חיות והתפעלות כלל, ואינו אלא

הסכם בלבד. והיינו לפי שכבר הוסכם והוחלט אצלו שצריך לרצות בזה הנה בהסכם זה הוא עושה גם עתה, אבל אין בזה שום חיות והתפעלות כלל. אבל ההסכם הוא חזק כבתחלה, היינו כמו שהי' תוקף החלטת הרצון בעת שהי' בזה שכל ודעת כן הוא התוקף גם בהרצון שהוא בהסכם בלבד. ויש מקום לומר שאדרבה שברצון שבהסכם הוא עוד בתוקף יותר מכמו ברצון בעת היותו בו השכל. דשכל (גם שבדעת) הרי יכול להיות בו שינוים, משא"כ ברצון שבהסכם שאין בו שינוים. והיוצא מזה הוא, שבהסכם הרי יש בו התוקף כמו בהחלטת הרצון שע"פ השכל. וכשם שברצון שע"פ שכל הרי יש בו חילוק בין כשהשכל מאיר בו לכשמסתלק, כן הוא גם ברצון שלמעלה מן השכל דבעת שמתעורר הרי סיבתו הוא עונג הנפש והוא בפנימיות וחיות רב, וכשמתעלם הוא רק חיצוניות הרצון בלבד, אבל הוא בתוקף גדול כמו שהוא בעצם. ויובן בעבודה, דתכלית ועיקר הכוונה הוא העבודה ברצון, היינו שיהי' חפצו ורצונו לאלקות. וזהו ואהבת את ה'א, דאהבה הוא ל' אבה שהוא רצון, והוא ע"י ההתבוננות בהוי אחד דו' רקיעים וארץ בטלים לא"ס ב"ה, שע"ז רומז תי' אחד דהח' הוא ז"ר וארץ והד' הוא ד"ר, דכולם בטלי' להא' א"ס אלופו ש"ע, ובכללות הוא הביטול דו"ק לאלקות. וכשם שהוא בו"ק גשמי' כן הוא גם בו"ק רוחנים דמעלה ומטה, הנה מעלה הוא השגה עליונה ומטה הוא השגה שאינה עליונה כ"כ, וד"ר רוחנים דכללות הוא כמ"ש לך הוי' הגדולה כו' דהכל בטל לאלקות, וכתי' הנה מקום אתי, שהמקום בטל אליו ית', דמקום הוא גבול ואינו בערך לגבי עצמותו ית' שהוא בבחי' בל"ג. וכן הוא בזמן שהזמן הוא גבולי וא"א לזמן בלי גבולי. והתהוו' המקום וזמן הוא מבחי' מל' וכמ"ש מלכותך מכ"ע וממשלתך בכל דור ודור, דעולמים הוא מקום, דור ודור הו"ע הזמן, שהכל הוא מבחי' מל'. ושרש שרשם הוא בבחי' ז"א, וכמאמר מלמד שהי' סדר זמנים קודם לכן, וכ"ז אין ערוך לעצמות אוא"ס ב"ה. וכאשר מתבונן בכ"ז בהעמקת הדעת מתעורר ברצון פנימי לעצמות אוא"ס ב"ה, וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, דשמים הם השגות וגילויים רוחנים וארץ הם תענוגי' גשמיים דכ"ז לא חפצתי, ועיקר חפצי ורצוני לדבקה בו ית'. ונת"ל דרצון הוא למעלה מן המדות והוא פנימיות המדות, דמדות הם טבעיים דטבע המדות הוא לאהוב דבר הטוב להם וכו', ורצון פועל בהמדות גם בדבר שהוא היפך טבעם. וענינו בעבודה הוא במדת האהבה דקרבת אלקי' לי טוב בהרגש עצמו שהוא חפץ בהגילוי אור לעצמו, ולכן הוא חפץ בהשגת אלקות למטה בכדי שבזה הנה גם לו יאיר גילוי אור אלקי'. והרצון הוא פנימיות המדות, הכוונה שלא יהי' הרגש עצמו ויחפץ באלקות מצד אלקות. וזהו מי לי בשמים, שאינו חפץ גם בתענוגי השגות רוחנים לפי שאין כוונתו בשביל עצמו כלל. וזהו מה שהרצון מנהיג את המדות דגם במדות יהי' שלא בהרגש עצמו, וכנ"ל דטבעי הוא שהוא מה שהוא, והיינו דהכל לעצמו, והשכלי הוא שלא להיות טבעי, והיינו להתקשר במה שלמעלה ממנו. וברצון הוא הרצון בהגילוי אור לעצמו, והרצון באלקות מצד אלקות. דלפ"ז מובן דרצון ומדות הם חומר צורה, וזהו כל ענין העבודה להפוך את חומר המדות לצורה, דכל חפצו ורצונו יהי' לאלקות, וזהו ברצון הבא מן השכל.

וכן הוא גם ברצון שלמעלה מן השכל שהוא הרצון עצמי שבנפש לאו"ס ב"ה מצד הנשמה. וההתבוננות שבזה בהפלאות ורוממות א"ס ב"ה הוא רק לגלות את האהבה, אבל היא האהבה עצמית מצד עצם הנשמה שאינה עפ"י שכל כלל.

ח) והנה התגלות המוחין והתפעלות המדות הם רק בעת התפלה שהוא זמן המסוגל להתבוננות, דכאשר מתבונן או בהתבוננות אלקי הנה קרוב הדבר (לאחר הכנה טובה) שיתעורר באהבה לאלקו, שהרצון הוא בהתפעלות ותשוקה גדולה ובריבוי חיות אלקי, אז ער לעבט אין דעם חיות אלקי בגילוי ממש. אבל בכל היום כשהולך לרגלי עניניו בעניני עולם ועניני מסחרו מה שמותר עפ"י תורה להתעסק בעניני עולם כמ"ש ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך וכת' וברכך ה' א בכל אשר תעשה. ורק שהאדם צריך לידע כי כל עניני העולם וכל עניני מסחר הם בשביל איזה כוונה פנימית. והוא לעשות את העולם כלי לאלקות. דלכן הליכתו בעולם, דער גיך אין וועלט צריך להיות שיהי' דברי תורה חקוקים במוחו (כמו אלו היודעים משנה או תניא בע"פ לחזור אותם בעת הילוכו ברחוב ובזמן הפנוי בעסקו). ויפריש מזמנו לעשות גמ"ח בגופו בהנוגע ללמוד תורה ולהחזיק לומדי תורה, ולקיים את המצות בהידור ובהרחבה. והיינו דאין עצם וגוף העסק והריוח הוא תכלית כ"א הוא רק אמצעי לבד להגיע אל התכלי' האמיתי' בקיום התומ"צ, ומ"מ א"א להיות כל היום בהתבוננות. ואפילו יושבי אהל ועוסקים בתורה ותורתם אומנתם א"א להם להיות כל היום בהתבוננות, והגם שעוסקים בתורה ויודעים שזהו חכמתו ית' ורצונו ית' ומ"מ אינו התבוננות אמיתי. אמנם אלו שתורתם אומנתם וכן מי שנדבק באור התורה הן הלומד בעצמו והן המסור בנפשו ומאדו במס"נ בפו"מ בשביל לומדי תורה הם בד"כ למעלה מעניני עולם ואינם מוגבלי' בהגבלות שבעולם, וועלט הגבלות נעמט זיי ניט ארום און זיי זיינען פריי פון דעם, וכמאמר כל המקבל עליו עול תורה פורקין ממנו עול ד"א (כפי' הרמב"ם) וכתוב חרות על הלוחות א"ת חרות אלא חרות וכמא' אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה וכמא' כופלין לו פרנסתו וכמ"ש במ"א. ואי אפשר לומר דעבודתם בכל היום הוא אינו אלא בהסכם בלבד, ומ"מ הנה כל אדם מאלו העובדים את הוי' בתפלה וטועמי' טעם התבוננות אמיתי' יודעים הם כי ההתבוננות וההתפעלות ההתקשרו' והדביקות שבתפלה אינם בעבודה דתורה. וכל היום הוא רק מה שהוא בהסכם חזק להיות סו"מ וע"ט בפו"מ, אלא שהוא בהסכם חזק מאד כיתד חזק בל תמוט. וכמו עד"מ בעסק מו"מ הנה התבונן פעם א' שצריך להתעסק במסחר ועסק זה וכן הוא עושה רק עפ"י הסכם זה, דהלא אח"כ אינו מתבונן בכל פעם ופעם, והסכמתו זאת היא חזקה כ"כ אשר אין לו שום דבר המונע אותו לא קלקול דרכי' והדומה. כן הוא בעבודה, שההסכם החזק להיות סו"מ וע"ט בפו"מ הוא בהסכם חזק במאד בלי שום מונע ומעכב. וכן הוא באה"ר, הנה בעת התפלה הוא בפנימי' הרצון ותוקף הרצוא בהתפעלו' גדולה ובחיות וענג רב, ואי אפשר להיות כן כל היום, רק כל היום הוא היצוניות הרצון בלבד אבל הוא בהסכם ותוקף גדול במאד. וזהו מה שהמצח הוא עצם היינו תוקף הרצון של ההסכם חזק, והמצח הוא מכסה על המוחין חו"ב שאין טעם לרצון. ומ"מ מתחת המצח נמצאי' המוחין

ח"ב, דהב' מדרי' שברצון הרי מ"מ יש להם טעם, דרצון שלמטה מן השכל הרי הוא בא מן השכל רק שהמוחין חו"ב בלתי ניכרי בו, ומה שניכר בו הוא רק תוקף החלטת הרצון שבכח הדעת. והרצון שלמעלה מן השכל הרי יש לו ג"כ טעם והוא טעם כמוס, אבל מ"מ הרי יש לו טעם. וזהו מה שהמצח הוא עצם הנמשך מן הגולגלת וחופה ומכסה על המוחין חו"ב שהם כחות גלויים, והוא מכון נגד הדעת, דתוקף הרצון של ההסכם חזק הוא בא מתוקף החלטת הרצון שבכח הדעת אשר יתרון זה ישנו בכח הדעת על המוחין חו"ב, דלבד זאת שהוא מחבר חו"ב הנה עוד זאת מצד ענין ההתקשרות וההכרה שבכח הדעת הרי בכחו להביא דקות הרגשת פנימיות הענין (די אידילקייט פון דעם דער הער אין גיפיל פון דעם פנימיות הענין) מהכח אל הפועל ברצון חזק גם אפילו בהסכם בלבד. והיינו דהגם שהוא הסכם בלבד שאין בזה חיות של שכל כלל, ומ"מ ה"ה תקיף וחזק במאד. וזהו וטהר לבנו לעבדך באמת, דאמת הוא מה שנמשך מתחלה ועד סוף כל המדריגות, דאמת אין לו הפסק כלל. והיינו דהבקשה היא לזכות לעבודה שבכח הדעת שמגיע גם במדרי' היותר תחתונה שהוא ההסכם שגם הוא הוא בתוקף גדול כמו שהוא בכח הדעת עצמו. דמוחין חו"ב שהם השכלה והשגה יכול להיות שלא יראו בענינים הנוגעים אל הפועל ונקרא רק משכיל ומבין. אבל עיקר הכוונה הוא עבודה בפועל ובקבע"ה, שהו"ע ההסכם חזק, דזהו האמת שמגיע עד סוף כל דרגין. וע"ז הוא הבקשה כי הוא ית' יטהר לבבינו להגיע אל האמת, עוד זאת מה שבכח עבודת הנבראי' מצ"ע הוא הרצון שבא מן השכל שזהו ג"כ עבודה גדולה והבקשה הוא להגיע לאהבה רבה שהוא הרצון שלמעלה מן השכל, דזהו מה שנותני' מלמעלה. וזהו וטהר לבנו לעבדך באמת באהבה רבה להשלים הכוונה האמיתית לעשות כל עניני העולם כלים לאלקות. והוא ע"י טהרת הלב להיות ונגלה כבוד הוי' לעין כל בגילוי ממש.

אוצר החכמה

בס"ד, אחש"פ רפ"ח

מ' כמכה באלים הוי', והאמרז"ל (גיטין נ"ג ע"ב) מי כמוך באלמים (תקיפים), אבא זגן אומר מי כמוך חסין י"ה, מי כמוך חסין (מתאפק, רש"י) וקשה שאתה שומע ניאוצו וגידופו של אותו אדם ושותק, והיינו דכללות הפסוק מי כמוך קאי על זמן הגלות וצוררי ישראל נוקמים ר"ל בישראל ומחריפים ומגדפים את אלקי ישראל ומערכות אלקים חיים, וכמ"ש שאגו צורריך בקרב מועדיך (בבית שאתה מתוועד בו, רש"י) שמו אותם אותות ודרך רשעים שמונעים ומעסבים את ישראל מלימוד התורה קיום המצות והתעסקות בעבודה צלחה וצ"ל מאין הוא התוקף והטאלמות נגד שם הוי'. גם צ"ל מהו הכוונה העליונה בענין הגלות בכלל ובפרט גלות המר אשר עומדים בתוקף גדול נגד קיום התומ"צ בפרט, והנה רבינו ז"ל פי'

מי כמוכה באלים הוי' מי כמוכה הנותן כח לעשות מאלים הוי' והוא ע"י כי מי כמוכה באלים הוי' ר"ת שם הקדוש מכב"י שהוא שם הגבורה השובר האלמים, ועולה במספר ע"ב שהוא חסד וברכה ובכללותו הוא ר"ת ברוך כבוד הוי' ממקומו ולהבין כל זה י"ל תחלה כללות ענין ירידת הנשמה בגוף שהיא ירידה גדולה במאד שהרי הנשמה בהיותה למעלה קודם ירידתה למטה היא עומדת באהוי"ר ובתכלית הביטול באלקות וכשירדת למטה ומתלבשת בגוף ונה"ט הרי צריכה עבודה וגייעה לבוא לידי אהוי"ר דבהיותה למעל' אינה צריכה שום עבודה וגייעה ע"ז כלל, דכשם שלמטה הרי הפשיטות הוא שהיש הוא מציאות זה מה שחיותו וקיומו הוא מחיות אלקי, ואשר רק זה הוא מציאות היותו והוא קיומו, אשר לולי החיות האלקי שהוא המאמר דע"מ הרי לא הוי' במציאות כלל, הנה הבנה והשגה זו היא בהתחדשות הפשיטות הוא מה שהוא מציאות כן הוא ממש למעלה דהפשיטות הוא אלקות וענין המציאות הוא בהתחדשות א"כ מובן שהנשמה כמו שהיא למעלה אינה צריכה שום גייעה לבוא לידי אהוי"ר אבל בהתלבשות בגוף ונה"ט צריכה עבודה וגייעה, וכאשר מגיעה לאיזה אהוי"ר הרי אין זה כלל בערך להאוי"ר שהי' לה להנשמה קודם ירידתה הרי הירידה למטה היא ירידה גדולה במאד, והנה הירידה היא צורך עלי' דע"י ירידה זו הוא עלית הנשמה עוד למדרי' גבוה הרבה יותר מכמו שהיתה הנשמה למעלה קודם שירדה למטה, וכמ"ש טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, כסף הוא בחי' אהבה וכמ"ש נכסף נכספת זהב וכסף אהבה ויראה אלפי ל' אולפנא ולימוד, אלפי זהב וכסף היא האהוי"ר שהנשמה למחצה ורגילה בה בהיותו למעלה קודם ירידתה למטה הנה טוב יותר תורת פיך של הנשמה הירודת למטה ועוסקת בתורה, ובפרט בגלות המר בעבודה דמס"נ מדאהוי"ר של הנשמה בהיותה למעלה וזהו מה שהנשמה ע"י ירידתה למטה נעשית בבחי' מהלך וכמ"ש ונתתי לך מהלכי' בין העומדי' האלה, והנשמות כמו שהם למעלה קודם ירידתם למטה להתלבש בגוף הם עומדים וע"ד המלאכים שנק' עומדים כמ"ש ויעמידם לעד לעולם שעומדים תמיד במדרי' אחת וכמאמר מיסאל באהבה וגבריאל ביראה והגם דמחנה מיכאל הוא קפ"ו אלף מחנות וכן מחנה גבריאל הוא מספר עצום הנה כל זה הוא רק במדריגתו זהקפ"ו אלף מחנות הם חילוקי מדריגות ואופני' במעלת מדרי' האהבה וכן בגבריאל, והיינו דמששת ימי בראשית עד עתה הם תמיד במדריגה אחת זה באהבה וזה ביראה ולא יוסיפו ולא יגרעו מעבודתם בכל עת ובכל זמן בשוה, וכן הוא בנשמות וכמ"ש גבי נשמת אליהו חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתו לפניו, וכן אי' בזהר כל נשמתא ונשמתא הנה קיימא בדיוקנאה קמי מלכא קדישא המלכא קדישא הוא בחי' ז"א דאצי' והוא שרש כל הנשמות כו' והיינו דהן נשמות דמ"ה והן נשמות דב"ן הנה בהיותם למע' קודם ירידתן למטה הם נק' עומדים וע"י ירידת הנשמה למטה ועוסקת בתורה נעשה בבחי' מהלך.

(ב) אמנם זה גופא צריכים להבין מפני מה המלאכים ונשמות כמו שהם למעלה נקראים עומדים שהרי עמידת המלאכים ונשמות למעלה

הוא שעומדים באהוי"ר שהרי אין ישיבה למעלה, רק ענין העמידה ומהו העמידה היינו שהם עומדים באהוי"ר וידוע דאהוי"ר הוא רצוא ושוב וכמ"ש החיות רצוא ושוב כמראה הבזק ופרש"י כלהב היוצא מבין החרסים, דרצוא הרי ענינו ידוע שהוא תוקף הכוסף התשוקה והצמאון להכלל באו"ס ב"ה והוא ע"ד הניצוץ הנכלל באבוקה, ועיקר ענין מדריגת רצוא הוא הרצוא דסוכ"ע דכסוכ"ע ענין הרצוא הוא יציאה לגמרי מגדר הכלים ומגדר ההגבלה, וע"ד עבודת הצדיקים שהוא בתוקף הצמאון בבחי' כלות הנפש וכמ"ש נכספה וגם כלתה נפשי וכת'י כלה בשרי ולבבי אשר דוגמתם ישנו גם בעבודת המלאכים והוא רק בעת השירה שלהם, דענין השיר הוא חבל ההתקשרות במה שלמעלה וכמאמר (שבת פ"ב ע"א) כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר השיר הוא אצודה וטבעת עגולה וחבל קשורה בה שבה מושכין הבע"ח, וענינו ברוחניות והשיר הוא שפיכות הנפש והתקשרותו במה שלמעלה מכלי השגתו, והמלאכים בעת השירה ה"ה עומדים בתוקף הרצוא להכלל בעצמות או"ס ב"ה ואח"כ הם בשוב שהוא עוד ביטול גדול יותר מבהרצוא והוא ע"ד דכת'י וירא העם ויגעו ויעמדו מרחוק שהוא הישוב לאחור הרצוא וכן הוא במלאכים העליונים דכת'י בעמדם תרפנה כנפיהם, וכמו עד"מ עוף הפורח הנה העפיפה הוא ע"י נענוע הכנפים, דנענוע זה הוא בכח, אבל כאשר יכלה כחה לנענע בכנפי' והיינו דכאשר נעשה רפיון בהכנפים אז לא תוכל לעופף כן הוא במלאכים עליונים שאחור הרצוא בתוקף גדול הנה אח"כ תרפנה כנפיהם בעמידה וביטול גדול ביותר מכמו בהרצוא אשר כן הוא גם בעבודת הצדיקים בעבודתם בתפלה, בביטול דשמו"ע, והמשל בזה כמו מי שדבר לו אל המלך אשר הדבר הוא נוגע לו בחיי נפשו ממש הנה לכשיודע אשר יוכל לעלות ולהגיע אל המלך הרי הוא בשמחה גדולה ביותר דבאור פני מלך חיים כת'י והמלך הרי בודאי ימלא בקשתו ומשאלתו הנוגע בחיי נפשו ממש ואח"כ כשמתחיל לעלות בחצר המלך והולך מהיכל אל היכל ורואה עבדי המלך הקטני' והגדולים וכה עולה מדרגא לדרגא בהיכלי כבוד ויקר שמתפעל מאוד על יקר תפארת רוב עושר מופלג ומעמד השרים הקטנים ושרים גדולים עד אשר מגיע להיכל מלך ה"ה מתבטל בביטול עצום אשר אין ביכולתו לדבר מרוב ביטולו, וכן בעבודה כשצריכים לעלות למלכו של עולם ית' ויתעלה, דהוה מדריגת הצדיקים לעלות אל המלך ולבקש רחמים לרפאות את החולים ולהתיר את האסורים ולגאול אותם בגאולה שלמה, הנה תחלת העלי' היא בחצר המלך שהוא פסוקי דזמרה, המכסה שמים בעבים כו' נותן לבהמה לחמה לבני עורב כו' והיינו דגם תולעת קטן הנמצא במדבר שמם הנה הוא ית' ממציא את מזונו בהשגחה פרטי' וכמ"ש עיני כל אליך ישובו ואתה נותן להם את אכלם בעתו וכת'י פותח כו' רצון ואח"כ העלי' לברכת ק"ש מקום שם עמידת המלאכים וחיות הקודש, דבצדיקים ענין התפלה ומדרגותי' אינו רק ענין של התבוננות בלבד כ"א הם נמצאי' במדריגה הזיא, זיי ואינען אין די מדריגות, ואח"כ עולים בק"ש באמירת שמע ישראל שזו עבודת הנשמה במס"נ באתר ובהגיעם למדרי' שמו"ע הם בבחי' ביטול בתכלית עד כי אין ביכולתם לדבר

כלל, וזהו אדני שפתי תפתח לפי שבצמם אינם ביכולתם לדבר כלל מרוב הביטול, ובדוגמא כזו הוא גם עבודת המלאכים בעת השירה שלהם וזהו בעמדם תרפנה כנפידם בשוב ומובן גדולה מעלת עבודת הנשמות על עבודת המלאכים ומלאכים שרש התהוותם הוא מחיצוני הכלים והנשמות שרש ירידתן הוא מפנימיות הכלים ואשר כ"ז הנה כל זה נק' עמידה, דוקא בירידת הנשמה למטה ועובדת עבודתה בתומצ' או דוקא הנה נעשה בבחי' מהלך.

ג) אך הענין הוא זהה כל המדרגות שלמעלה, מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, הנה הכל הוא נמדד על פי מאמר קו המדה, והוא אור וגילוי הקו הנמשך מן האר"ס ב"ה שהוא מקור האורות ומקור הכלים והוא המודד מדידת האורות והכלים, והיינו דלבד זה מה שהקו הוא בעצם המשכתו מה שנמשך מעולם לעולם ה"ה מגביל את העולם, והרי בקו עצמו יש בו מעלה אמצע וסוף א"כ הרי בגוף העצם המשכתו ה"ה עושה מעלה ומטה בעולמות, מה שהעולמות הקרובים לעליונו של קו ה"ה גבוהים במעלה ומדרגה לגבי עולמות הקרובים לאמצעיתו של קו ומכש"כ לגבי העולמות שהם בסופו של קו, הנה לבד זה הקו הוא מקור להאורות ומקור הכלים, ומודד מדידת האורות והכלים וגם יחוד הע"ס והתכללותן הן היחוד פנימי מה שלצורך הנשמות והן היחוד חיצוני מה שלצורך המלאכים הכל הוא עפ"י הקו המודד, ולזאת הנה כל המדרג' הן המדרגות המכ"ע שהוא בתי' אר"פ אור המתישב בכלי הן האורות דסוכ"ע הן הכל במדידה והגבלה, והנה סוכ"ע עם היות דסוכב ומקיף את העולמות ומ"מ ה"ה בערך העולמות וכמו השמים שסוכב ומקיף את הארץ וכת' שמים לרום, ומ"מ הרי יש שיעור ומדה באופן ריחוק השמים הן הארץ והיינו דריחוק השמים הן הארץ הוא בשיעור ומדה כזה אשר תבוא והשפעה מן השמים לארץ וכמ"ש אני אענה את השמים והם יענו את הארץ הרי שיש שיעור ומדה בריחוק השמים מן הארץ וכן הוא בסוכב כ"ע הגם שהוא סוכב ומקיף את העולמות ומ"מ ה"ה בערך העולמות הוא ג"כ במדה ושיעור מוגבל, אלא דלגבי העולמות הוא סוכב, אבל מ"מ הוא במדה ושיעור ולזאת הנה כל העליות לא מבעי' במדרג' ממכ"ע אלא גם אפילו מדרגת סוכ"ע נקראים בשם עמידה לפי שהם במדה וגבול, עפ"י מאמר קו המדה, הענין מהלך הוא ההילוך בבחי' א"ס היינו שלא במדה והגבלה כלל הנה זהו דוקא בבחי' עצמות א"ס ב"ה המשכה זו הוא ע"י תומצ' בעבודה למטה דוקא וזהו טוב לי תורת פיך שהנשמה בירידתה למטה עוסקת בתורה מאלפי זהב וכסף שהם האדו"ר של הנשמה בהיותה למעלה קודם ירידתה למטה, והגם שהיא ירידה גדולה ועצומה במאד ומ"מ הנה הוא לצורך עלי' בעילוי גדול מאד והוא ע"י העבודה בעסק התומצ' למטה דוקא וכמ"ש ושמרתם את חקתי ועשיתם אותם, אתם כתיב ודאדם ע"י עבודתו הוא עושה את התורה, היינו שממשיך עצמות אור"ס בתורה וע"י התורה הוא הגילוי בעולם, וכח זה ניתן לנשמה היורדת למטה להתלבש בגוף אשר בכחה להמשיך עצמות אור"ס ב"ה ע"י

התעסקותה בתורה וקיום המצוות, ובפרט בזמנה"ג שישנם כמה העלמות והסתרים, ומכש"כ בגלות המר אשר קיום המצוות ולימוד התורה בכלל או תשבי"ר בפרט בא במס"ג הנה עי"ו ממשיכים את העצמות, וזה מה שאתם עושים, והאדם בעבודתו עושה זאת.

(ד) אמנם צ"ל איך הוא בסו האדם להמשיך את התורה הלא האדם עומד בעולם, והתורה היא קדמה לעולם וכמאמר אלפים שנה קדמה תורה לעולם, ועולם הוא מקום מוגבל ברי"ק וכידוע בענין עולם שנה נפש העולם הוא מקום היש מציאות הדבר, דבכל דבר הדבר הנה המציאות של הדבר הוא המקום של הדבר ומקום הוא מוגבל ברי"ק, והרי"ק העולם שרשם מהרי"ק רחמים דתי' לך הוי' הגדולה כו' כי כל בשמים ובארץ שהם ששה מדות העליונות וכדאי ברע"מ פ' פנחס ע"פ אין כל חדש תחת השמש וכל דבר שלמטה הרי יש לו שרש ומקור למעלה באצי' והוא בסחי' מל' דאצי' שהוא שרש כל התענוות שלמטה ולכן הרי המל' נקראת בכל השמות והדח"מ בשם אבן סלע שושנה תפוח וכן בשמות דחי ומדבר ושרש שרשם בשושה מדות העליונות, אבל תורה קדמה לעולם והקדימה הוא באלפים שנה ב' אלפים שהם ב' אלפי"ן וכמ"ש אאלפך חכמה אאלפך בינה התורה הוא בחור"ב, ועולם הם ברי"ק שהם מדות העליונות וכמ"ש כי ששת ימים עשה הוי' כו' שהם הששה מדות העליונות, והמוחין ה"ה מובדלים מהמדות, והמדות הן לצורך העולמו' וכמ"ש זכור רחמין וחסדך כי מעולם המה ורחמים וחסדים הם השייכים לעולם ותי' כי אמרתי עולם חסד יבנה דבשביל העולמות נבנה מדה"ח והיינו דבשביל הרצון ומח' שיהיו עולמות דחו' כי אמרתי ראמירה הוא בלב הנה בשביל זה נבנה מדה"ח דלולי העולמות לא הי' אצילות המדות, אבל המוחין חור"ב הם לעצמו כב"י, והיינו דאצילותן של המוחין חור"ב אינם רק בשביל העולמות וגם אם לא היו העולמות שייך ג"כ ענין המוחין חור"ב לפי שהן לעצמן כב"י, והנה אין זה סותר למ"ש במ"א דמוחין חור"ב אינם לעצמו, והיינו דכשם שהמדות אינם לעצמו הנה כמ"כ המוחין אינם לעצמו, ומ"מ הנה כללות כולם הוא לצורך העולמות, והענין הוא והנה אי' בפרד"ס שער מהות והנהגה פט"ו דהעצמות ביה אינו צריך לספירות ואינו בגדר הספירות והספירות אינם אלא שמות בלבד, ומ"מ יש הפרש בין ספירות המוחין לספירות המדות דהמדות הם בגילוי לעולמות ונק' חסד ע"ש השפעת החסד וכן הוא בכל ספירה בענינה ע"ש והשפעה והגילוי אל הזולת, אבל המוחין ע"ש שמשכיל לעצמו כב"י יעוי"ש בארוכה, ועל ל' החסידות הוא דישנו האור המאיר לעצמו ואור המאיר לעצמו לצורך העולמות, דעם היות דשניהם הם רק אור בלבד, והעצמות אינו צריך להאור, אבל מי"מ אינו דומה האור המאיר לעצמו, אל האור המאיר לעצמו לצורך העולמות, דכללות האור והגילוי מאתו ית' גם האור המאיר לעצמו הוא לצורך העולמות וכש"כ ספירות חור"ב דאצילותן הוא לצורך העולמות דלולי אצילות ספירות חור"ב לא הי' ענין המוחין בנבראי', ולזאת נאצלו ספירות חור"ב בכדי שגם בנבראי' למטה יתי' ג"כ

ענין המוחין אמנם המוחין למעלה להיותם בחי' אור המאיר לעצמו לזאת הנה גם בנבראי' ענין המוחין הן לעצמן ומבדלי' הרבה במעלתן לגבי המדות ונמצא מובן דהמוחין הן לעצמותו ר"ל אור המאיר לעצמו, ומ"מ הן לצורך העולמות, והגם הכללות אצילת עולם האצילות הוא לצורך ביי"ע, וכמאמר אנת הוא דאפיקת עשר תקונין וקרינן להון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין כו' הרי דהע"ס דאצי' הוא בשביל לאנהגא בהון עלמין, שהם לצורך העולמות הענין בזה הוא העולם האצי' הוא ממוצע, והיינו דאצי' עולם האצי' הרי אין זה גילוי להיות מקור ממש לבי"ע, דמקור לבי"ע הוא אור האצי' כמו שבא ע"י הפרסא, והוא מבחי' אחרונה שבאצי' והיינו דלאחד שמתעלמים האורות דאצי' הנה אדח"כ באים דרך הפרסא המעלמת את האור, ואז ה"ה נעשה בבחי' מקור לבי"ע, אבל מה שכללות אצילות עולם האצילות הוא לצורך העולמות היינו שהיא בחי' ממוצע בין אדא"ס הנמצא העולמות ביי"ע, דאדא"ס הוא בל"ג העולמות הם בע"ג וצריך להיות ממוצע ^{אדא"ס} המחוברם ובכל ממוצע המחובר ב' מדריגות הרי יש בו ממדרי' התחתונה שבעליונה וממדרי' העליונה שבתחתונה אשר כן הוא גם בעולם האצי' שהיא כלולה מהב' מדריגות שבממוצע דבכללות הם האר"כ שבאצי' דהאורות הם גילויים מהאדא"ס ב"ה והן בבחי' פשיטות והכלים הם כח הגבול שהם מקור לנבראים, ובפרטיות בע"ס הם חו"ב וז"א ומל' דחו"ב הם מצד האדא"ס ב"ה ח"א ומל' מקור הנבראי' (וכנ"ל דהכל כלול במל' ושרשם בז"א) וזהו דכתי' הנסתרות להוי' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו, דהוי' אלקינו אבא ואימא חו"ב הן נסתרות, אבל ו"ה שהם ז"א ומל' הם נגלות שהם מקור הנבראים וכתי' כי שאל נא לימים ראשונים כו' דימים הראשונים הם מדות העליונות בהם שייך ענין השאלה, אבל בגי' אסור למשאל ביי' וכמבו' בזהו בענין שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, דאם היא בינה, וכתי' שלח תשלח את האם דבגי' שאלה אסור, אבל את הבנים שהם מדות תקח לך דשייך בהם ענין השאלה, הרי מובן ומבואר דמוחין הם מובדלים מן המדות.

ה) והנה המוחין עם היותם מובדלים מן המדות, ומ"מ הרי יש המשכה מן המוחין אל המדות דהרי לידת ז"א הוא מהבינה, הרי דיש המשכה מן המוחין אל המדות אבל המשכה שנמשך מן המוחין אל המדות הוא רק הארה בלבד שנמשכת מן המוחין והארה זו באה ע"י רקיע ופרסא המפסקת בין המוחין אל המדות וכמ"ש ועל ראשי החיות כעין רקיע, דע"י פרסא והפסק זה הנה הארה הנמשכת מן המוחין אל המדות היא הארה שאינה כמדות המוחין וכמו עדי"מ באדם למטה הרי יש מיצר הגרון המפסיק בין המוח אל הלב, וכל דבר המשכה והשפעה הנמשכת מהמוח אל הלב הוא בא ע"י הפסק מיצר הגרון, ולכן הרי מה שנמשך מן המוח אל הלב הוא רק הבכך של השכל בלבד, והבכך של השכל הוא נעשה מוחין אל המדות, שהרי מההרגש, דהדבר שהוא הוא טוב לפניו הנה מזה מתעורר בהמשכה וקירוב אל הדבר שהוא, דהרגש הטוב המעורר את המשכה והקירוב (שהו"ע האהבה, דהאהבה הו"ע קירוב והמשכה) אינו מה שסאן נמצא וכאן

הי' דהרי יש לו ראשית וקדם והוא החיוב שכלי מה דשכלו מחייב אשר דבר זה טוב לפניו וגם החיוב שכלי יש לו ראשית וקדם והוא הבנת השכל והשגתו, שמבין ומשיג בשכלו שהענין ההוא הוא טוב וקדם לכולם הוא השכלת הענין, דכך הוא סדרי הענינים ראשית כל הוא השכלת שכל בענין שכלי, אשר בהשכל ההוא משיג בענין מן הענינים, שהענין ההוא הוא טוב ומתחיל לשקול בשכלו בחלקי הבורה והסותר הוא הבנת הענין לכל פרטיו, ואח"כ בא לידי החלטת הענין שהדבר ההוא הוא טוב, ואחר זה הוא בא לידי חיוב שכלי אשר לפניו טוב הענין במאד, הנה מה שבא במדות הוא רק שהדבר הזה טוב לפניו אבל חיוב השכל אינו נמשך אל המדה כלל, והיינו דהרגש טוב הדבר אינו נמשך אל המדה כלל, ומה שנמשך אל המדה הוא רק דלו טוב הדבר, ויובן זה יותר וכמו עדימ בענין דקרבת אלקים לו טוב, והנה במחזן היא השגה אלקית גדולה ורחבה והוא מה שאלקות הוא טוב ומעולה ביותר מכל המיני טוב שבעולם, והנה בטוב הרי יש ריבוי מדרי' וכמו הטוב במאכל ערב ולמעלה ממנו הטוב בבגדים טאים ולבושים מעולים, ולמעלה מזה הטוב שבקול ערב שהוא השיר וזמרה בשפיכות הנפש באהבה וקירוב או בגעגועים עד כלות נפשו ממש, ולמע' מזה הטוב במדות טובות שזהו ממעלת האדם והוא משובח במאד, ולמעלה מזה הטוב ההעילוי שבהשכלה והשגה (וכמוכן כאשר פועל במדות טובות) ומחזין בלא מדות טובות הוא גרוע יותר כו'. דכ"ז הוא הטוב ההעילוי שבגשמיות פי' בענינים רוחנים שהם באים בתפיסא והתלבשות בכלים מכלים שונים מובנים ומרשגים בשכל אנושי, ולמע' מזה הם ההשגות שלמע' מן הטבע, ונקראים חכמות שאחורי הטבע שהם נעלים יותר מההשכלות וההשגות שיש להם תפיסא בשכל אנושי וטבעי, ובהשגתו זאת הוא משיג שהטוב ההעילוי דאלקות הוא משובח ומעולה מכל מיני טוב גם מן הטוב דאחורי הטבע, ומה שבא בהמדות הוא רק דהרגש הטוב בלבד שהם מדות שבשכל, וגם זה אינו אלא רק הארה בלבד שאינו כמהות הדבר שהרי המדות שבשכל הם ג"כ שכליים דבמדות שבשכל הרי נרגש הטוב ההעילוי דאלקות ומתפעל על אלקות, אבל במדות שבלב הרי דהרגש הוא רק מה שלפניו טוב הדבר וההתפעלות הוא הרגש עצמו, והיינו דבמדות שבשכל דהרגש הוא דקרבת אלקים טוב, ובמדות שבלב הנה דהרגש הוא מה שלו טוב דבאמת הנה מה שלו טוב הוא אינו בערך אל מה שהוא טוב בעצם, הרי דמה שנמשך מן המוח אל הלב הוא רק הארה בלבד, וגם זה אינו עצם הדבר כ"א הארה בלבד, והנה יש אופן במדות שבלב שההרגש פי' האהבה, וכן ההתפעלות הוא על אלקות, והיינו שנרגש דקרבת אלקים טוב, אבל זה אינו עפ"י סדר והדרגה דקו המדה ואם נבוא לחשוב אופנים שונים שישנם במדות שבלב הרי יש עוד אופן נעלה יותר והוא פנימיות הלב דהאור שבמחזין מאירים בלב ואז המדות הם ג"כ באופן נעלה ומשובח יותר ויש אופן עוד נעלה יותר והוא דכאשר עצם המחזין מאירים בפנימיות הלב, דאז הנה המדות יוצאי' מגדרן דגדר המדות הוא ההתפעלות וכן הוא גם בפנימי' הלב שהם עכ"פ בצירוף של מדות אבל כאשר עצם המחזין מאירים בפנימי' הלב אז הרי המדות

יוצאין מגדרן לגמרי דכ"ו הוא שלא בסדר והדרגה, אבל מה שנמשך בסדר והדרגה הוא רק באופן כזה שהארה לבד נמשך אל הלב וכללות התמשכה הוא מן המזוין השייכים אל המוחות אבל עצם המזוין הם מובדלי מן המוחות.

(ו) והנה הדוגמא מזה למעלה הוא מה שלידת ז"א הוא מנה"י דאימא וכמאמר נה"י דאימא נעשים מזוין לז"א וגם זה הוא ע"י הפסק הפרסא שבין בינה לז"א והוא הגם והארה הנמשכת מן הבינה לז"א אינה עצמה ומחותה ממש, והיינו דלבד זאת דכללות התמשכה הוא בחי' תיצוני' בינה בלבד הנה עוד זאת שהוא הארה שבא ע"י הפסק פרסא והוא אלפים שנה קדמה תורה לעולם, דעולם הם מדות כגיל ותורה היא במזוין ח"ב ולכן התורה קדמה לעולם דמזוין מובדלים מן המוחות, וא"כ יפלא איך הוא בכח האדם לעשות את התורה כמ"ש ועשיתם אותם, אתם כתי' דהאדם עושה את התורה אך הענין הוא דהנה כח זה ניתן לנשמה היורדת למטה ועוסקת בתורה אשר בעבודתה באתעזל"ת תוכל להמשיך את התורה, והוא דבפ' ראשונה דק"ש כתי' והיו הדברים האלה כו' ואמרז"ל בדברי תורה הכתוב מדבר והוא ע"י הקדמת האהבה דואהבת את ה"א כו' מאדך דענין האהבה הוא המשכה וקירוב דרוח איתא רוח ואמשיך רוח הנה עי"ו והיו הדברי' האלה כו' המשכת התורה ובכדי שתהי' האהבה הוא ע"י ההתבוננות בפסוק שמע ישראל כו' אחד וההתבוננות היא בתיבת שמע עצמו, דשמע הוא שם ע' והע' הוא רבתי, וידוע דאתון רברבין בבינה ושמע שם ע' הכונה דהתהוות העולמות הוא רק מהארה מז"ת דאימא, והיינו דמקור העולמות אינו אלא הארה בלבד ממששה מדות העליונות והתהוות עולמות בי"ע הוא מבחי' מל' דאצי' וכמ"ש מלך שמו נק' עליהם שהוא שם והארה בלבד ולכן הנה אני הו"י לא שניתי שאין שום שינוי בין קודם הבריאה ובין אחר הבריאה אתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא לאחר שנבה"ע בהשואה גמורה לפי שהתהוות היא מהארה בלבד שאינה בערך העצמות ואינו נוגע אל העצמות כלל וכאשר יתבונן בזה באריכות ההתבוננות פעם שתיים ושלש והעיקר בעריכת הלב שלכו תהי' מוכנה לזה אז יתעורר ברצון ותשוקה גדולה לאלקות לדבקה בו ית' כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי והוא ואהבת את כו' דוא"ס עצמו יהי' אלוק' שלך ויהי' באור חיות פנימי בגילוי בנפשו ועי"ו הוא המשכת התורה והיינו דכאשר מתעורר ברצון שרוצה שיאיר לו אוא"ס ב"ה הנה מאיר לו בתורה, והוא כל האומר אין לי אלא תורה גם תורה אין לו והיינו דכאשר חפץ בתורה הכוונה בגליא שבתורה שלא בהקדמת העבודה ואהבה הנה גם תורה אין לו, דאין המשכת התורה כ"א ע"י הקדמת האהבה תחלה אבל כאשר עוסק בעבודה ומעורר את האהבה והרצון לאלקות אז נמשך לו אוא"ס בתורה ועי"ו הוא המשכת התורה למטה והוא זכה נעשה לו סם חיים ואם לא זכה כו' רוכה הוא ל' זכות וסהירות, דכאשר אינו עוסק בעבודה אז אינו ממשיך מאומה ואדרבא כו' אבל כאשר זכה שעוסק בעבודה ומברר ומזכך חומריותו עד מאכט קלאר אז נעשה לו סם חיים והוא שממשיך אוא"ס ב"ה בתורה ועי"ו הוא המשכת

התורה למטה חזו ועשיתם אותם אתם כתי' והאדם ע"י עבודתו באהבה
הוא ממשיך את התורה למטה.

ז) אמנם עדין צ"ל איך הוא בכח אהבת האדם להמשיך את התורה
שקדמה לעולם ודברי נשמת האדם ידחה למטה בגוף ונהי"ט
בעה"ז שהוא עולם חומרי וגשמי בכלל ובזמן הגלות אשר אותנו לא
ראינו בפרט ומכש"כ בגלות המר אשר והחשך יכסה ארץ מרוב הגזירות ר"ל
המונעים ומעכבים מלימוד התורה וקיום המצוות, ועם זה רוב הטרידה והלחץ
והדחוק בטרידת הפרנסה ועד כי מבלבלי' את המוח ולב בבלבולי' שונים
וזה שאנו אומרים ומפני חטאינו גלינו מארצנו, והטא הוא חסרון וכמ"ש
והייתי אני ובני ושלמה חטאים ופרש"י חסרים ומפני חטאנו דמפני חסרון
האור והגילוי שבזמן הגלות, ובזמן הבית מאיר גילוי אור אבל בזמנה"ג
הוא חסרון האור אשר מפני זה גלינו מארצנו ארץ הוא ל' רצון, ארצנו הוא
הרצון פנימי (וכידוע בענין ארץ ישראל, הרצון פנימי בתורה דישראל הוא
ר"ת יש ששים רבוא אותיות לתורה) והיינו דמפני חסרון האור הנה גלינו
מארצנו שמתעלם הרצון פנימי ואינו מאיר ולא זו בלבד אלא עוד ונתרחקנו
מעל אדמתנו, שבסיבת חסרון האור וההתעלמות של הרצון פנימי הנה
גם נתרחקנו מעל אדמתנו, מהציור אדם שלנו וציור אדם שלט הוא אדם
אתם וכמאוד"ל אתם קרוים אדם, אבל בסיבה הנ"ל אנו ח"ו מרחקים מזה
וכל כך נתרחקנו ח"ו עד כי אין אנו יכולין לעלות לפעול איזה עלי' בעצמו
ארויס גיין פון זיך ולראות און אן זעהען זיך באיזה מעמד ומצב הוא עומד
דמשו"ו הנה לא מיבעי שאין בכחו להשתחות לפניך בביטול פנימי
ועצמי אלא שגם אין בכוחו אפילו לעשו' את חובותנו, והיינו דמפני
ריבוי ההעלמות וההסתרים המעלימי' על אור האמת הנה זה גורם דגם
מה שיחזקים ומשיגים אשר מחזיבים לעשותו ג"כ ח"ו אינם עושים דכ"ז
הוא מפני חסרון האור דזמנה"ג וכלל' ענין התגברות החומר על הצורה
שבעה"ז הנה בעולם הזה דוקא יהי' בכח אהבת האדם להמשיך את התורה
שהיא בעצם מעלתה קדמה לעולם, אך ע"ז הוא מ"ש ושמרתם את חקתי
שהר"ע קב"ע הנה ע"ז הוא ועשיתם אותם שהאדם עושה את התורה והוא
ע"י התעסקות בעבודה שבלב זו תפלה דעיקרה התבוננות וכמו עד"מ כאשר
מתבונן בתפלה בענין והאופנים וזיהו"ק ברעש גדול כו' דעבודת האופנים
הוא ברעש וכמו שאנו אומרי' בקדושה או ברעש גדול אדיר וחזק משמיעים
קול דהשרפים עבודתם שלא ברעש והאופנים עבודתם ברעש והגם דהאופנים
למטה במחרי' מהשרפים והשרפים עמידתם בעולם הבריאה שדוא עולם
כסא הסבד וכמאמר אימא עילאה מקנא בכורסי' הבאצי' הוא הארת בחי'
חכ' דבאצי' דבאצי' גופא הנה בחי' חכ' דבאצי' הוא אצי' שבאצי' אבל
בכללות הוא רק הארת בחי' חכ' דבאצי' אימא עילאה מקנא בכורסי' דבעולם
הבריאה הוא הארת בינה דבאצי' ולכן כל הנבראים הנמצאים בעולם הבריאה
הם בעלי השגה גוחלה, והשרפים עמידתם בעולם הבריאה ואופנים עמידתם
בעולם העשי' הרחנניות וכמא' אופן בעשי' ועשי' אינה בעוד לגבי בריאה

דבי"ע הם מז' דיבור ומעשה המעשה הוא מובדל בערך ממז' וכמ"ש בראתינו יצרתיו אף עשיתיו האף הפסיק הענין והוא כדוגמת תבונת אות הא' והב' קוין מחוברין והרגל הג' נפסק כן מז' ודיבור שניהם לבושי הנפש שהם בערך זל"ו אבל מעשה הוא מובדל בערך, א"כ הרי עולם עשי' הוא מרוחק מעולם הבריאה והאופנים עמידתם הוא בעולם העשי' הרי הם למטה במדרגה מכמו שרפים ומ"מ יש יתרון מעלה בשיר של האופנים על שידתם של השרפים כמאמרם ז"ל (חולין דצ"א ע"ב) הביבין ישראל ממדה"ש כו' דישראל מזכירין את השם אחר ב' תיבות שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' כו' ושרפים אחר ג' תיבות קדוש קדוש קדוש הוי' צבאות, והאופנים מזכירי' ג"כ את השם אחר ב' תיבות ברוך כבוד הוי' כו' ומעם הדבר הוא לפי דשרש האופנים הוא במדרי' גבוה בלפני מלך מלך כו' שהוא עולם התהו ותהו קדם אל התיקון והגם דשרש השרפים הוא ג"כ בעולם התהו אמנם שרש האופנים הוא במדרי' עליונה יותר ולכן ירדו למטה יותר וכמאמר כל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר וכמשל אבן שהוא בראש החומה הגה כשגופל לארץ הוא נופל בריחוק מן החומה יותר ומה שהאופנים ירדו לעולם העשי' זהו הנראה כי שרשם בתהו הוא למעלה יותר ועוד זאת הגה השרפים הרי מה שנתבררו ושיצאו מישותם והיינו שעוד לא נכללו באלקות הענין הכליין והביטול הוא בעת אמירת השירה כנ"ל אבל קודם אמירת השירה עוד לא נכללו, אבל מ"מ הנה מישותם כבר יצאו ולכן עמידתם הוא בעולם הבריאה דרוכו טוב, הבעולם אצי' כתי' לא יגורך רע אבל בעולם הבריאה הרי ישנו מציאות הרע אבל רוכו טוב וגם המעט רע שישנו הוא מובדל מן הטוב, משא"כ האופנים הם שלא נתבררו עדיין והגם שהוא ג"כ קדושה, אבל עוד לא נתבררו ולכן עמידתם הוא בעולם העשי' דרוכו רע הבעולם היצי' הטרור הוא מחצה על מחצה והרע מובדל מן הטוב, ובעולם העשי' רוכו רע והרע מעורב עם הטוב, וזהו מה שהאופנים הם למעלה בשרשם יותר מכמו השרפים שיש בהם יותר משרשם שבתהו וזהו סיבת הרעש שלהם היינו העבודתם הוא ברעש וקול גדול.

22/07/2018 18:55

(ח) והנה שיר של השרפים הוא קדוש קדוש קדוש הוי' צבאות מלא כל הארץ כבודו, דיש כאן סתירה מראשו לסופו דתחלה אומרי' קדוש, דאז"ס הוא קדוש ומובדל, ואומרים ג"פ קדוש נגד ג' עולמות בי"ע או במדרי' עליונה יותר ג"פ קדוש הם נגד ג' אותיות יהו"דש הוי' שהן ג"כ ג' עולמות, אבל העולמות אצי' בריאה יצי', האח"כ אומרים מלא כל הארץ כבודו, דארץ הלא זו התחתונה היותר אחרונה מכל המדרי' מלא כבודו ית', אך היא הנותנת והשרפים משיגים דאז"ס הוא קדוש ומובדל גם מעולם האצי' העולם האצי' הוא ג"כ ע"ס שהם שמות מחולקים, והגם שהם אלקות ממש זמ"מ הגה האז"ס דלאו מכא"מ איהו כלל הוא קדוש ומובדל גם מעולם האצי' וכש"כ מעולמו בי"ע שהם נבראים בע"ג ממש דבאצי' הרי לא מיבעי האורות שהם גילוי' מאז"ס אלא אפילו הכלי' האצי' הם כח

^{22.07.2018}
 אוצר החכמה

הגבול שבאים וכמא' העבודה"ק דא"ס הוא שלימותא דכולא וכשם שיש לו כח בבלתי בע"ג כן יש לו כח בגבול, דאם תאמר שיש לו כח בבלתי בע"ג ואין לו כח בגבול הרי אתה מחסר שלימותא, והגבול הנמצא ממנו תחלה הם הכלים דאצי' הנה מ"מ האוא"ס ב"ה דלאו מכא"מ איהו כלל הוא מובדל מאצי' ומכש"כ שהוא מתסדל מעולמות בי"ע שהם נברא' בע"ג ממש, הוי' צבאות הוא נגד אות הא' אתרונה דשם הוי' דאות הוא בצבא דלי' והם הצבאי צבאות דצבא השמים וכמארוז"ל כתי' ה'יש מספר לגדודיו וכתי' ולגדודיו אין מספר וכמ"ש אלף אלפים ישמשוני וריבוי רבבן קדמתי יקומן דהוה מספר גדוד אחד אבל ולגדודיו אין מספר וכל התהוותם הוא רק מאות א' והוא האות הא' שהוא אתא קלילא דלית בי' מששא כלל ומוה גופא דמלא כל הארץ כבודו הרי מובן קדושתו ית' שהוא קדוש ומובדל בקדושתו העצמית וכמ"ש ואין קדוש כהו"י הא' בזהר כמה קדישין אינון ולית קדוש כהו"י דבסדר ההשתל' הנה מי שהוא קדוש ה"ה מובדל לגמרי, דהמדרי' העליונה ה"ה מובדלת מהמדרי' התחתונה ואינה נמצאת בהמדרי' התחתונה אבל קדוש הוי' שהוא מובדל לגמרי ונמצא למטה כמו למעלה ממש וכמ"ש והקדוש בשמים ובארץ, דעם היותו קדוש ומובדל ומ"מ הוא בשמים ובארץ בשוה וכמ"ש המגביהי' לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ דלהיותו מגביהי' לשבת לזאת הוא משפילי לראות בשו"א בשוה וכמ"ש את השמי' ואת הארץ אני מלא, וכמאמר הוא מקומו ש"ע ואין העולם מקומו וכמאמר איהו תפיס בכלא עלמין ולית מאן דתפיס בי' דהוא כהא תליא דלהיות דלית מאן דתפיס בי' לכן איהו תפיס בכלא עלמין, דהנה זה מה שבא בבחי' תפיסא והתלבשות בעולמות הוא בא בהתחלקות מדרי' וכנ"ל שהוא עפ"י מאמר קו המדה וכמ"ש אני אענה את השמים והם יענו את הארץ שהן מדרי' מתחלקות דאינו דומה הגילוי' שבארץ להגילוי' שבשמים וכמ"ש אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים ואמרוז"ל נטה הקב"ה ימינו וברא שמים נטה שמאל וברא ארץ, אבל קדוש הוי' שהוא קדוש ומובדל משמים וארץ בשוה ונמצא למטה כמו למעלה וכל זה משיגים השרפים בהשגחה גמורה דהשרפים הרי עמידתם הוא בעולם הבריאה דשם מאירה הארת בינה דאצי' לכן משיגים זאת בהשגחה גמורה וכשם שהנשמה בהיותה למעלה משגת בחי' הוי' אחד במדרי' היותר עליונה כן השרפים משיגים בחי' קדוש הוי' בהשגחה גמורה ועי' השגחה זו ה"ה מתבטלי' בביטול עצום בעצם מהותם דעש"ז נקראים בשם שרפים שנשרף כל מציאותם בביטול זה והנה האופנים שומעים ומרגישים את הקדוש שהשרפים אומרים, אבל אינם משיגים זאת, זיי פאך שטייען דאָס ניט דכלי מחום של האופנים קטן מהכיל השגחה זו דקדושה ולזאת הם מרעישים על העורר השגתם וכמו ועד"מ האדם וכאשר שומע איזה דבר ואינו יודע מה זה ה"ה מרעיש ושואל מה זה ואס איז דאָס כמ"כ האופנים דשומעים ומרגישים את הקדוש שהשרפים אומרים אבל אינם יודעים ומבינים איך הוא לכן נעשה אצלם רעש גדול מהעורר הידיעה ועוד זאת כי האופנים הרי שרשם בתוה הוא במדרי' גבוה יותר מכמו השרפים וידוע דענין הרצוא הוא בתוה במדריגה עליונה יותר (ועי' ענין

הרצוא רסוכ"ע שנת"ל אלא שיש בזה כמה הפרשי' בין זל"ן והיינו שדוא ביציאה לגמרי מגדר ההגבלה ולהיות שהאופנים מדרי' התנו כהם יותר וגם עוד קודם שנתברר כנ"ל הרי הם ברעש גדול מידיעתם הכללי, ולזאת הנה ברעש זה הרי הם ממשויכים בז' גדול הרי במדרי' עליונה יותר מכמו השרפים וזנה השרפים הרי הביטול שלהם הוא ע"י השגתם והיינו דעי"ן שמשויגים קודש הרי כנ"ל מזה הם מתבטלים בביטול עצום כנ"ל אמנם כל השנה איזה שתהי' אפי' השגה גדולה ביותר הרי היא מוגבלת, והיינו דזה רק כפי אופן השגתו בלבד, אבל ענין הרעש הוא בהתפעלות בלתי מוגבלת הוא ע"ד בכל מאדך שהוא בל"ג, והיינו בכל אחד ואחד הנשד שלו, ולזאת הנה הגם הביטול השרפים הוא ביטול עצום במאד אשר כל מציאותם נכלה בביטול זה והוא ביטול פנימי מ"מ הנה מפני מעלת הרעש שהוא בהתפעלות בלתי מוגבלת מגיע זה למעלה יותר, היינו בעצמות אד"ס ב"ה, ולכן האופנים אומרים ברוך כבוד הרי' ממקומו משרשו ומקורו שהם בהרעש והתפעלות שלהם ממשויכים יותר מכמו השרפים בהשגתם, דכך היא המדה הבעלי השגה הרי ביטולם והמשכתם הוא כפי אופן השגתם בלבד אבל בהתפעלות בלתי מוגבלת הנה בזה ממשויכים המשכה יותר עליונה, וזה החיות נשואת שנושאים את הכסא עם האדם שעל הכסא בבחי' א"ס כי לא אדם הוא ועי"ן הוא ההמשכה מבחי' כי לא אדם בציור אדם בגילוי אד"ר.

22/07/2018 8:00 AM

ט) והנה התבוננות כזו בתפלה פועל ביטול כללי בהנה"ב דאחר התפלה הוא ועומד בתנועה דקב"ע, וטעם הדבר הוא כי הנה"א הנה"ב הוא כדוגמת השרפים והאופנים והנה"א הוא בעצם כלי לאלקות ומשיג השגה אלקית להיותו אלקות בעצם מהותו שהוא חלק אלקה ממעל ורוצה באלקות באמת, משא"כ הנה"ב הוא להיפך מזה לגמרי דכל השכלותיו בענינים החומרים וכל היום האלילה לא ישקוט מהרהורים דבורים ומעשים חומרים וגשמיים, ועי"ן הוא ירידת הנשמה בגוף לפעול ביטול הנה"ב אשר גם הוא יבוא באהבה לאלקות והוא ע"י שהנה"א מתבונן בהתבוננות אלקות ומשתדל ושתהי' השגה כזו אשר גם הנה"ב יבין אותה ועי"ן הנה גם הנה"ב מבין ומשיג את הענין והוא ובא באהבה להי"י, אך מוכן דאינו דומה קבלת ההשגה בהנה"ב לכמו שהוא בהנה"א להיותם חלוקים בעצם טבע כח תכ' והשכלה שלהם והנה"א הרי כל ענינו להשכיל השכלות אלקית ולהשיג השגות אלקות ולהשכלה חומרית וטבעית אינו מסוגל מצ"ע ואין לו שייכות לזה כלל, והנה"ב הוא להיפך דכל השכלותיו הם בענינים הטבעיים, במחזין השייכי' אל המדות להשכיל להשיג דבר הטוב לו להפוך בזכות עצמו ולהצדיק את עצמו להיותו מדות בעצם מהותו וגם השכלי' והנה"ב הוא רק בשכלי' טבעיים לידע בכל מציאות דבר שנמצא טבעו הרכבתו והפרדתו וסגולתו ופרטי' עניניו דבזה גופא הנה שכל הנה"א הוא להבין ולהשכיל כאופן בריאתו מאין ליש ואיך הוא אבל הנה"ב הוא רק בהטבע של הנברא בלבד, אי"כ הי' חלוקים בעצם טבע והכמה והשכלה

שלהם, ובמילא הנה גם בענין ההתבוננות ה"ה ג"כ חלוקים באופן קבלתה דנה"א מבין את הענין בטוב בחיות פנימי והוא בהנחה טובה אצלו, עם לייגט ועך בא אים אפ דער ענין זייער גוט און זייער קלאר, ונדבק בהענין באור פנימי, ער לעבט אין דעם דנה"ב הגם שמבין את הענין (מאחר שהנה"א משתדל שתהי' ההשגה לפ"ע הבנת הנה"ב) ולפעמים הנה גם יודע את העילוי שבהענין (די ראייכקאייט וואס אין דעם ענין) אבל שיהי' אצלו הענין בהנחה טובה זה אי אפשר בשו"א מאחר שבעצם אינו כלי לאלקות, ולזאת הנה נעשה מזה בהנה"ב התפעלות שלמעלה מתפיסא והתלבשות בכלים, הינו שפועל בו ביטול כללי, ועוד זאת שהנה"ב שרשו מהתנהג, דשרשו משמרי האופנים לשרש שרשו מהתנהג, ובתהו גופא הוא במדרי' יותר עליונה מכמו האופנים שהרי ירד למטה יותר דהאופני' ה"ה במדרי' הקדושה עכ"פ אבל הנה"ב הרי יכול להיות ח"ו היפך אלקות לכן יש בו יותר החוש דתהו ברצות ולזאת בהתבוננות זאת שהיא אצלו בבחי' מקיף (להיותו בעצם אינו כלי כו') פועל בו הרעש, ויש עוד סיבה להרעש דנה"ב בסיבת הריחוק דהנה"ב מרחוק מאלקות שהרי ענינו שמוטבע בעניני עולם ומלא תאוות גשמיים, וכאשר הנה"א פותח את עיניו להבין הטוב והעילוי שבאלקות הרי אז הוא מרגיש יותר רחוק מאלקות (והוגמתו יש בטבע בג"א כו') ומתמרמר מאד ע"ו וזהו סבת ההתפעלות שלו נוסף ע"ו שהוא מדות בעצם טבעו, ומתעורר באהבה וקירוב וזהו ואהבת כו' בשני יצריך דגם הנה"ב בא באהבה לאלקות וכת' ורב כח בתבואת שור יסחו רב והוא ע"ד בכל מאדך שהוא הבל"ג שלו הנה ע"ו רוח איתי רוח ואמשיך רוח להיות והיו הדברים האלה כו' בד"ת הכתוב מדבר דע"י קדימת האהבה בתשוקה גדולה הנה ע"ו ממשיכי' המשכת העצמות ב"ה שהו"ע המשכת התורה שקדמה לעולם והוא ע"י החידוש הגדול מה שהנה"ב בא באהבה וע"י עבודת האדם הנה זה מגיע בעצמות ב"ה דכאשר מלאך הוא בטל אין זה פלא, דמי יהי' בביטול לאלקות אם לא מלאך או נשמה בהיותה למעלה, אבל הנה"ב שהוא מוטבע בעניני עולם והוא בא באהבה לאלקות ע"י עבודה הנה זהו יקר מאד בעיני הוי' וזהו יקר בעיני הוי' המונהג לחסידיו ולמעלה הוא יקר וחביב מאד המיתה וביטול מה שהחסידים עושים בהנה"ב, דענין החסידות הו"ע העבודה לפעול כפי' וביטול בהנה"ב וכמא' מה לי קטלי' פלגא או קטלי' כולא, ואיזהו חסיד המתחסד עם קונו עם קן דלי' בעבודה בפועל זהו יקר במאד להיותו חידוש דבר וכמשל צפור המדברת שזה דקא מנה לב המלך כו' כן ע"י ביטול הנה"ב נמשך בזו' העצמות ב"ה.

אוצר החכמה

(י) ובוה יזבן כללות הענין והתעוררת דעולם התהו דאמרזיל הי' בונה עולמות ומחריבן ואמר דין לא אתגיא לי' והוא עולם התהו שקדם אל התיקון והיו אורות מרובי' וכלים מועטי' והכלים לא יכלו לסבול האור ונשברו והרי בא"ס ב"ה הי' ידוע שכן יהי' ולמה נתהו אלא אמרוזיל בונה ע"מ לסתור וסותר ע"מ לבנות דתכלי' הכוונה הוא דאורות דתהו יזמשכו ע"י העבודה דתומ"צ בכלי' התיקון שהם כלים רחבים וכמ"ש רחבה מצותך

מאד דמצות הם כלים רחבי לקבל גם מאד העליון, אבל בכדי שיהי' בערך התפיסא והתלבשו' בכלים הרי נמשכו תחלה בכלי' והגם שהכלים לא יכלו לסבול את האור ונשברו אבל עיי' שהיו פעם א' בכלי הנה אפשר שאח"כ יומשכו בכלי' דתיקון בבחי' תפיסא והתישבות, וזהו מה שמצינו תמיד בזוהר פתח ר' פלוני היינו שפתח את צנור ההשכלה ואז גם אחר בכחו להשכיל, וכמו בדורו של רשב"י ע"ה דגם יעקי גילה סתרי פנימי' התורה לפי שהרשב"י ע"ה פתח הצנור דפנימיות התורה, ובהו יובן מה שאנו מזכירי' עקדת יצחק, דלכא' בב"ש היו כמה ענינים של מס"ג יותר גדולי' כמו חנה ושבעה בני' וכן בדורות האחרונים אשר כמה וכמה מסרו נפשם על קדוש השם בפו"מ ביסורים גדולים ונוראים ר"ל, וגם כעת בגלות המר אשר לומדי' תורה ומקיימי' את המצות במס"ג בפו"מ אשר כל זה חידוש יותר מכמו המס"ג דאברהם שהי' נשמה דאצי' והי' אמר לו קח כו' אך הענין הוא דאע"ה פתח הצנור דמס"ג התחלת עבודתו הי' במס"ג לך לך מארצך שיצא מהעניני' הארצי' ממולדתך שעזב את הרגילות שלו מבית אביך שעזב את ההשכלות שלו וכל הילוכו הי' אל הארץ אשר אראך, אל הרצון פנימי העצמי באמונה פשוטה בהוי' ועיי' שפתח את הצנור דמס"ג לכן יש בכח כל ישראל למסור נפשו על קיום התומ"צ, והגם דכת של מס"ג הוא מצד עצם טבע הנשמה וכמא' חבוקה ודבוקה כך דכל איש ישראל גם הפשוט שבפשוטים הנה מצד עצם נשמתו הוא חבוק ודבוק בעצמותו ית' אשר משו"ז טוענת עולך היינו בסח זה טוענים העול דתומ"צ יחידה ליחוד ועלול למסור נפשו על זה אמנם כל זה הוא סתום ונעלם ועיי' פתיחת הצנור דמס"ג עיי' אאע"ה הנה זה ביכולת כאצי' גם בפשוטים ביותר עיי' קב"ע וזהו ושמרתם את חקתי שהיא העבודה דקב"ע הנה עיי' ועשיתם אותם אתם כתי' שהאד' עושה את התו' וזהו מי כמוכה באלים הוי' באלמים שהם התקיפים ביותר והם הניצוצות דתתו דזהו כללות ענין סוד הגלות לברר הבירורים בניצוצות דתתו שנפלו למטה מטה ביותר ולסיבת דבר זה הו"ע הטלטולים וההילוכי' ממקום למקום עפ"י גזירת ההשגחה העליונה וכמא' אחד מכם גולה לברבריא וא' מכם גולה לברטניא לברר הניצוצות דשם וכת' כי מנסה הי' אתכם שהו"ע נסיון אם יוכל לעמוד במחדיגת עבודתו, כי משמיא מיהבי יהבי לכאז"א לפי ערכו ולפי יכולתו, דתומ"צ הם נצחיים ואינם תלויים בזמן ומקום של איזה מדינה לאמר אשר בסיבה מן הסבות כבוד או אי אפשר לקיים איזה מצוה או למנוע א"ע מללמוד את התורה או ללמוד לבנו וכן בנו, כ"א צריכי' לעמוד בכל תוקף עוז בקב"ע וזהו מי כמוכה באלים הוי' מי כמוכה הנותן כח לעשות מן האלים שהם ניצוצות דתתו להיות מהם גילוי שם הוי' והוא עיי' עבודת האדם בקב"ע בכח עצם הנשמה וכמאמר משביעין אותו כו' שהו"ע השובע זאט היינו שיש לו כח לעמוד על עצמו ולא זו בלבד אלא שיש לו כח לעשותו כלי לאור אלקי, ולזאת אל יפול לב אדם עליו כאשר הוא נמצא במקום אלמים ותקיפים המונעים ומעכבים אותו מלקיים את המצות וללמוד תורה, וידע נאמנה כי לא לבד אשר יש בכחו להתגבר לעמוד במעמדו כ"א

עוד זאת אשר יש לו כח לבררם כו' ומכאן מודעה רבה לאלו המתאוננים כי לסיבת היותם בסביבה של אנשים כאלו וכאלו ולזאת בלתי יכולים הנמה לעמוד על מעמדם הראוי להם כפי תוכן לבבם הפנימית ובוהו מצדיקים א"ע ומהפכים בזכות עצמן, אבל האמת הגמור הוא דכוחם רב וכמא' לפום גמלא שיחנא ואין הדבר תלוי אלא בעבודתם והו' מי כמוכה באלים הו' הנותן כח ועוז לעשות גם מאלי"ם גילוי שם הו' שהוא גילוי אור והוא ע"י דמי כמוכה באלים הו' הוא הר"ת של שם מכב"י שם של גבורה השובר את האלי"ם שהם התקיפים ושכירה זו תלוי בעבודת האדם לעורר את האהבה דדאהבת כו' מאדך דגם הנה"ב יבוא באהבה לאלקות והו' ר"ת ברוך כבוד הו' ממקומו והיינו הע"י התעוררות האהבה של הנה"ב כנ"ל ממשיך גילוי העצמות יותר מהאופני' דהו' ממקומו משרשו ומקורו העצמי ועי"ז הוא גילוי מי כמוכה באלים הו' השם של גבורה לשבור את האלמים והתקיפים הבאים מפסולות הגבו' דתהו, ונמשך הגילוי ברוב ברכה חסד דהו' דהגימ' של שם הקדוש מכב"י הוא ע"ב בגימ' חסד דמי שעבודתו הוא באופן כך הרי נמשך לו רוב טוב וחסד גם בטוב הנראה והנגלה.

Platzhalter

בס"ד, ש"פ תזו"מ, רפ"ח

אריב"ל דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים כל העוסק בתורה נכסיו מצליחין לו (ע"ז דיי"ט ע"ב). וצ"ל מהו"ע עוסק בתורה מהו ההתעסקות בתורה, דמשמע מזה דאינו רק לימוד בתורה בלבד כ"א ההתעסקות בתורה, וצ"ל מהו ההתעסקות בתורה, וכן משמע דכל אחד יכול להגיע לזה, ומי שהוא מתעסק בתו' נכסיו מצליחין לו. וצ"ל מהו"ע נכסיו ל' רבים, וענין ההצלחה הלא ידוע שהוא תוספת ברכה בהפלגה מרובה במאד שלא לפי ערך כלל, וכידוע ההפרש בין ברכה והצלחה, דברכה הוא ג"כ ריבוי גדול מאד, אבל מ"מ הרי יש בו שיעור ומדידה, וכמו ויזרע יצחק בארץ היא וימצא בשנה היא מאה שערים, דבארץ היא שהיא ארץ קשה ובשנה היא שהיא שנת רעב ומכל מקום מצא מאה שערים והוא רק חלק המעשר בלבד, א"כ ה"ז ג"כ ריבוי גדול ומ"מ הוא במדה ושיעור, וענין ההצלחה הוא בתוספת ברכה בהפלגה יותר. ועוד דענין הברכה הוא רק בפרט א' משא"כ ענין ההצלחה הוא שמצליח בכל וכמ"ש ויהי הו' את יוסף ויהי איש מצליח כו', שהצליח בכל עניני', ומקרא מלא דיבר הכתוב וכל אשר הוא עושה הו' מצליח בידו. דכך הוא ענינו של איש מצליח דכאשר הדבר בא אליו יהי' מה שיהי' או שהוא לוקח את הדבר ההוא לרשותו הנה הדבר הוא בהצלחה, והעוסק בתורה נכסיו מצליחין לו בתוספת ברכה מרובה. דמכללות הענין מובן דכל אדם יש לו נכסיו, והצלחת נכסיו הוא ע"י ההתעסקות בתורה, ודבר זה דכל העוסק בתורה נכסיו מצליחין לו הוא כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים. וצ"ל

מהו הענין בזה שכתוב ושנוי ומשולש בתנוך, הלא מאמר זה גופא הוא מאמר והלכה דתושבע"פ כמו כל מאמרי רז"ל בההלכות הנפסקים בתורה שבע"פ הלכה למעשה, וכמו הלכה דשבת או מצות תפילין שהלכתם הוא כך וכך, כן הוא הלכה זו דכל העוסק בתורה נכסיו מצליחין לו, היינו שעפ"י התורה היא הלכה פסוקה דמי שעוסק בתורה נכסיו יצליחו לו, וא"כ מהו שצריכין להביא רא"י מתנ"ך על זה, ולהבין כ"ז ילהק"ת, דהנה כתיב מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים ואמרז"ל (במדרש במקומו) מה יפית במ"ע, ומה נעמת במל"ת, אהבה בתענוגים היא העבודה בשמחה דזהו כלי לאהבה בתענוגי'. דהנה אהבה בתענוגים הוא מלמעלמ"ט אהבת הקב"ה לכנס"י, ומכנס"י להקב"ה הוא העבודה בשמחה, היינו שמחה ש"מ. דעבודת המצות צ"ל בשמחה וכמ"ש תחת אשר לא עבדת את הוי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, דסתם עבודה היא עבודת המצות וצריכה להיות בשמחה דוקא. וזהו מה יפית במ"ע ומה נעמת במל"ת דכאשר המה נעשים בשמחה, דע"ז נעשים כלים לקבל בחי' ומדריגת אהבה בתענוגים, דעבודת וקיום המצות הוא בשמחה דוקא.

(ב) והנה כשם דקיום המצות הרי העבודה וקיומן צ"ל בשמחה דוקא, הנה כמו"כ עבודה צריכה להיות ג"כ בשמחה. דהנה עבודה היא עבודת התפלה, וכתיב ולעבדו בכל לבבכם ואמרז"ל איזה היא עבודה שבלב זו תפלה. דתפלה היא עבודה שבתוך הלב ועם הלב, עס איז א' עבודה וואס זי איז אין הארצין און מיט דער הארץ. דענין התפלה הרי אינה רק שפיכות הנפש והתעוררות בלבד כ"א היא גם שיפעול עליו בכל היום, והפעולה תהי' בכל לבושי נפשו במח' דיבור ומעשה, הנה זהו ע"י הלב דוקא, דלכא פליג לכל שייפין, ואז הנה בכל היום בכל עניניו רשימה של התפלה ניכרת היא. וזהו דתפלה היא עבודה וכמאמר על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ת, דעבודה הוא עבודת הקרבנות ותפלה במקום תמידים תקנו. דהלא כללות ענין הקרבנות הוא מה שבאמת הנה זהו חסד הקב"ה שהחליף זה בהבאת קרבן, דראוי הי' הדבר לעשות כן בהאדם עצמו, אלא דזה גופא הוא חסד הוי' שנחלף בהבאת הקרבן. וזהו דתפלה היא עבודה היינו עבודת הקרבנות, וכמבואר בענין אדם כי יקריב מכם קרבן להוי', דלכאוי' הול"ל אדם מכם כי יקריב קרבן להוי' הנה כזאת וכזאת תהיו אופן ההקרבה, ומהו אדם כי יקריב כו'. אלא דפירושו, אדם כי יקריב, דבכדי שהאדם יתקרב לאלקות הנה מכם גופא קרבן להוי', דהקירוב הזה תלוי בהאדם עצמו, בקירוב הנה"ב שבו. ולכן הנה כמו שבהמות הנקרבים לקרבן ישנם כמה מינים שור כשב ועז, הנה כמו"כ הוא גם בבהמה שבאדם גופא שהוא הנה"ב ישנו ג"כ כמה דרגות שור כשב ועז, ובשור גופא הרי יש שור תם ושור המועד. דבאמת הלא האדם הוא מועד לעולם, דאדם יש לו דעת והי' יכול להיות באופן אחר לגמרי, אבל מ"מ הנה בכללות הטבע דהנה"ב יש שור תם ויש שור מועד, ועז שהוא בתוקף וחוצפה. דההפרש בטבעם הוא, דהשור עם שהוא בתוקף גדול ומ"מ הלא אין טבעו אלא לנגוח להמתקרב אליו, משא"כ העז הרי התוקף שלו הוא בעזות וחוצפא יתר מכפי כחו. דענינם בטבעי הנה"ב הוא, דהשור הוא מה שעומד חזק בעניניו וטבעי' החומרים, אבל אין עניניו לקנטר או להתגרות

(רייצין זיך) והוא רק מה שהוא עומד במה שהוא עומד, ער שטייט בא וואס ער שטייט, ובכל עניניו שהוא נמצא בהם ה"ה עומד בתוקף גדול וחזק מאד. ויש בה מה שהוא לתמימותו להיות נה"ב וענינו הוא שמוטבע בעניני עולם ה"ה עושה כן לפי רגילותו כמו הבהמה הרי כל מעשי' בכל הענינים החומרים היא עושאת לתמימותה, לפי שהיא בהמה, ואין בזה ענין של קינטור וניאוך כלל. ויש מה שהוא עושה לפי שהוא חפץ בזה דוקא במזיד, אבל בכ"ז אין זה עדיין הענין דהעוזה וחוצפה בשביל לנגד. אבל טבע הנה"ב שהוא בטבע העז הרי עיקר ענינו להעיו דוקא. וכשב הוא שטבע הנה"ב הוא בטבע רך וכמו הכבש דקולו קול רחמים, דישנם אנשי' כאלו דהגם שאינם מקיימי' התומ"צ (והרבה הוא מפני העמי הארצות והעדר הידיעה) אבל טבעם רך ואפשר לקרבם ולעוררם לקיום התומ"צ. והנה כל פרטי המדרי' שבהנה"ב הרי ישנם בכל נה"ב בפרט, דישנם ענינים כאלו שבהפרטי' ההם הוא כמו שור ועז, וישנם עניני' שהוא בהם כמו כבש. וכמו שנראה במוחש בטבעי בנ"א, דכמה ענינים הוא בהם באופן כך וכמה ענינים הוא באופן כזה שבקל אפשר לתקנו. וזהו העבודה דתפלה שהוא במקום הקרבנות, היינו להקריב את הנה"ב שלו, כי הנה"ב הוא הבהמה העולה להוי' ע"י העבודה בתפלה.

ג) והנה התפלה נקראת עבודה, שהיא עבודה ויגיעה גדולה וכמו עורות עבדים. דכאשר עור הבהמה יהי' לבוש על האדם והגם שהוא לבוש על האבר היותר אחרון שבאדם שהם הרגלים אשר בהם הוא כח האחרון שבנפש האדם שהוא כח ההילוך, ומ"מ דכאשר מעור הבהמה יהי' לבוש על האדם צריכים לעבוד את עור הבהמה שתהי' ראוי' לכך, והיא באה בעבודה ויגיעה גדולה להסיר את השערות ולקלוף את החומריות והגסות הנדבק בה עד אשר עושים אותה ראוי' להיות לבוש אל האדם. וכן הוא בזה דבכדי שהנה"ב יתקרב לאלקות ויהי' קרבן להוי' דזהו בתפלה הוא עבודה ויגיעה גדולה. ולכן כללות התפלה נקראת בשם עבודה, ועבודה זו צריכה להיות בשמחה דוקא, וכתוב עבדו את הוי' בשמחה, דעבודה צריכה להיות בשמחה, וכמא' אין עומדים להתפלל לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות כו' אלא מתוך שמחה של מצוה. והגם דכתי' עבדו את הוי' ביראה, ויראה הוא היפך ענין השמחה, דהלא יראה ושמחה שניהם הם כחות מחולקי' זמ"ז, וכל אחד ואחד מהם הוא כח כללי שכולל הרבה כחות פרטים, ובכללותם הנה כל או"א מהם חלוק מחבירו, דהשמחה הוא התפשטות ורוממות הנפש והיראה הוא עלי' וסילוק דלכן הוא בכיוון א"כ ה"ה כחות הפכים זמ"ז, הנה הוא מסיים וגילו ברעדה, והיינו דהעבודה צריכה להיות בשמחה וביראה, דבהתגלות צריך להיות שמחה והיראה צריכה להיות בהעלם, דיראה הוא יסוד העבודה. דהנה יסוד ושרש העבודה הוא ביטול הנפש לאלקות, דבלא ביטול אין שום עבודה אמיתית כלל. וכמו במדת האהבה דענינו הוא קירוב והמשכה הוא דוקא כאשר יש ביטול, דביטול הנפש לאלקות הוא יסוד ושרש העבודה. וכמו עד"מ הבנין צריך שיהי' לו יסוד וכאשר אין לו יסוד יפול הבנין, וכמו"כ כל בנין העבודה הוא על יסוד הביטול. ומדת האהבה כאשר הוא בלא ביטול אז ה"ה רק עובד את עצמו, ער דינט זיך אליין, ונעשה מזה הרגש עצמו ביותר. דהנה בכל דבר

ודבר הרי יש בו תכלית, וכן הוא בעבודה האלקית שיש בו תכלית, והתכלית שבעבודה אלקית הוא שיתקרב האדם לאלקות וילך בדרכי הוי' ושיתרחק מעניני העולם. והנה הריחוק מעניני עולם אין הכוונה שיהי' בפרישות ונזירות מהעולם דמקרא מלא דיבר הכתוב לא לתהו בראה לשבת יצרה, אלא שיהי' בהעולם וכל הענינים יהיו כמו שהם צריכים להיות עפ"י תורה. והנה העולם הוא טבע, דהתהוות העולמות הם משם אלקים שהוא בגימ' הטבע, והיינו דהאלקות הוא מוטבע ובלתי נראה. דהנה זה שנקרא בלשון בני אדם טבע נאטור הנה זה אלקות, רק שהוא האור וחיות אלקי שמוטבע בנבראים, וכמו טובעו בים סוף שנתכסו בהמים שבהים, כן החיות האלקי הוא מתכסה ומתעלם בהדבר שמחי' אותו, אבל זהו אור וחיות אלקי רק שהוא אור וחיות אלקי משם אלקים. ושם הוי' הוא למעלה מן הטבע שהוא גילוי אור אלקי, היינו ענינים היוצאים מדרכי הטבע שהאור והחיות אלקי הוא נראה וניכר לעין כל. והנה תכלית עבודת האדם הוא אשר בעבודתו יפעול אשר הטבע יהי' למעלה מן הטבע, והוא דלהיות שהטבע הוא אלקות רק שהוא אור מכוסה ומוטבע, יתגלה ויתראה האמת שבו שהוא האלקות. ובא ע"י עבודת האדם, דכאשר האדם מניח ומבטל את טבעו הנה עי"ז הוא ממשיך למעלה מן הטבע בטבע. דטבעי בג"א הוא שיש להם זמנים קבועי' לאכו"ש שינה ושאר צרכי עצמו, וכאשר מבטל את זמני רגילותו, דמאחר שעה או שתיים מזמנו הקבוע לאכול או לישן ובזמן ההוא הוא לומד תורה ועוסק במצוה, או בתוך הזמן שהוא טרוד בעסקיו הוא גזל שעה רץ לדבר מצוה לעשות צדקה וחסד, הנה בזה והדומה לזה ממשיך למעלה מן הטבע בטבע, היינו שנראה ונגלה האמת שבטבע שהוא אלקות וזהו"ע ההצלחה שההנהגה עמו הוא בדרך למעלה מן הטבע. דכאשר הנהגתו הוא עפ"י טבע הנה הגם שמרוית, אבל חלק מזה הולך ח"ו למקום שאינו ראוי, וכמו ח"ו על רפואות וכו', אבל כאשר הנהגתו הוא בדרך למעלה מן הטבע שהו"ע ההצלחה הרי הכל הולך למקום הראוי, ואדרבה הנה גם מי שנהנה ממנו מצליח ג"כ וכמא' כל הנוטל פרוטה מאיוב מתברך. וזהו התכלית שבעבודה להתקרב לאלקות ולילך בדרכי הוי' שהוא למעלה מן הטבע ויתרחק מעניני חומריות וגסות העולם ויעשה אותם כלים לאלקות. הנה כאשר עבודתו הוא באהבה באופן כזה שהוא בלא ביטול, הגם שהיא עבודה, ער טוט דאך עפעס, אבל אין בעבודה זו שום תכלית ותועלת כלל, לפי שהוא חסר היסוד ואינו אלא מה שהוא עובד א"ע, ומהנחת רוחו (פון זיין צופרידין-קייט, וואס ער איז צופרידין פון זיך) ה"ה נעשה יותר יש ומציאות, וח"ו נעשה נופל ממדריגתו, ויש בזה בכמה אופנים שונים. וזהו הטעם והסיבה אשר כמה מאלו העוסקים בעבודה מתאוננים על עצמם דהגם שהם עוסקים בתפלה בבירור וזיכוך מדותיהם ועניניהם כאו"א מהם כפי שיודע ענינו הפרטי בין שיהי' דבר שבמדות רעות גם בדקות כמו גאווה כעס ישות קנאה רכילות כו', דהמדות עצמן הם רע גמור שצריכי' לרחקו כו', אבל גם דקות הרע צריכים לבררו, וזהו עסקם בתפלה, ובעת התפלה הם במעמד ומצב טוב בהמשכה וקירוב לאלקות, ותפלתם בקול מעורר הכוונה ובזמרה בשפיכות הנפש, ואחר התפלה כשבאים בעניני עולם הנה הי' כלא הי' והם במעמד הקדום כאלו

לא עשו מאומה בשביל תיקון מדותיהם או דבר תאוותיהם כל אחד לפי ענינו. אשר מזה יפול רוחם במאד מאד, זיי פאלן ביי זיך זייער אראָפּ ומתאוננים מדוע ככה מרחיקים אותם ח"ו מלמעלה וכאלו אין מספיקים בידם להתקרב אל ה'. אבל באמת הנה הסיבה האמיתית היא לפי שחסר להם היסוד ושרש העבודה שהו"ע ביטול נפשם לאלקות אשר בגלל זאת הנה כל עבודתם היא כאלו אינה וכאלו לא עשו מאומה. אשר באמת הנה עוד גדולה מזה אנו רואין במוחש דיש מי שמתפללים בטוב ואחר התפלה הנה ר"ל נופלי בהוללות או ליצנות או אהבה זרה ח"ו. דהסיבה לכ"ז הוא העדר הביטול בכלל ונוסף לזה הנחת הרוח (דיא צופרידין-קייט פון זיך) הנה עושה את הגברת הישות, ער איז אַ עובד אויך, והוא ר"ל נעשה היפך האמת. ולזאת היראה והביטול מוכרחים הם כי הם יסוד העבודה. ולכן תחלת העבודה וראשיתה הוא קבע"ו, לקבל עול מלכותו ית', וכמא' למה קדמה שמע לוהא"ש כדי שיקבל עליו עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עול מצות. וכדאי' במד"ר משל למלך שנכנס (שנצח) למדינה א"ל אנשי המדינה גזור עלינו גזירות א"ל תחלה קבלו מלכותי ואח"כ תקבלו גזרותי וכידוע ביאור ענין המאמר דאנכי הוי' אלקיך שהוא הראשון בעשה"ד דאמונה וקבע"ו יסוד קיום התומ"צ. וזהו בכללות העבודה דתחלת העבודה היא קבעומ"ש. וכן הוא בעבודת כל יום בפרט תחלת העבודה היא קבע"ו, מודה אני לפניך, וכמ"ש מראשית עריסותיכם תתנו להוי' תרומה, דתומ"י בקומו משנתו צריך למסור וליתן א"ע להוי', והוא להעבודה שלמעלה מהטבע, דער איבערגעבין זיך צו אלקות. והודאה היא ענף הגבו' שבעבודה הו"ע היראה וביטול יסוד ושרש העבודה.

(ד) והנה עם היות דיסוד ושרש העבודה היא היראה והביטול, אבל הוא רק בהעלם ובתוכיותו, אבל בהתגלו' צריך להיות בשמחה, דעבודת התפלה צ"ל בשמחה דוקא. דתפלה הו"ע קירוב ודביקות נפשו באלקות, דזהו"ע התפלה ההילוך והעלי' מדרגא לדרגא בהד' שליבות שבתפלה וכמ"ש סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, דענין התפלה הוא להעלות כל העניני' הארציים (המותרים עפ"י התורה) לאלקות, ולעורר רחמים לרפאות החולים ולברך את השנים ולקבל הברכה העליונה ולהמשיכה למטה, וצ"ל בשמחה. דיראה הו"ע הריחוק וכמ"ש וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק שיראו לגשת. וקירוב ודביקות הוא ע"י שמחה דוקא. וכן קיום המצות הוא ע"י השמחה, דענין המצות הוא להמשיך גילוי אוא"ס ב"ה וכמא' רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא, דכשם שהאברים הנה בהם וע"י הוא המשכת אור וחיות הנפש, הנה כמו"כ ע"י המצות הוא המשכת אוא"ס בעולם, והוא ע"י השמחה דוקא. והענין הוא דהנה אי' בזהר דענין המצות הוא לאתקנא רזא דשמי', שהו"ע גילוי שם הוי' כו'. דהנה יש ז' שמות שאינן נמחקין, שם אל בחדש שם אלקים בגבו' כו' שהם בהכלי' דע"ס, והיינו שהכלי' יש להם חיות מיוחד לבד האורות המתלבשי' בהכלים. וכידוע בענין וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארון כולהון כגופא בלא נשמתא, ואיך אשתארון כו', אלא שזהו החיות של הכלי' שהוא חיות עצמו שלהן, לבד האורות המתלבשים בהכלי'. וכמו עד"מ בגוף האדם, הרי מלבד שיש בו כח אלקי המחבר אותו ומקיימו מלבד אור וחיות הנפש

המחי' את הגוף, דלכן הנה בצאת הנפש מן הגוף נשאר קיים ואינו מתפרד מהרכבתו והוא מכח אלקי המחבר אותו ומקיימו, הנה מלבד זאת הרי יש אור וחיות הנפש המחי' את אברי הגוף כל אבר לפי ענינו, דחיות זה הוא מהנפש אבל אינו מכתות הנפש המתלבשים באברי הגוף, וכמו עד"מ הראש או הרגל הרי יש בהם חיות המחי' אותן מלבד כח השכל או כח ההילוך, דלכן הנה גם איש פשוט שאין שכלו יפה היינו שאין כח השכל מתלבש ומאיר במוח שבראשו ומ"מ הוא חי, לפי דחיות זה מה שהמוח חי הרי אין זה מהכח המשכיל המתלבש בו, דאם נאמר שחיות האברים הוא רק מהכחות המתלבשי' הרי אז הי' צ"ל דמי שאין לו שכל הי' מוחו מת, והאמת אינו כן, דגם באיש שאינו בר שכל כלל הרי מוחו חי, והוא מחיות הנפש כו'. א"כ הרי יש ג' ענינים, הא', כח האלקי המחבר, ב', חיות הנפש המחי' את הכל, ג', כחות הנפש המתלבשים בהאברים בכאור"א לפי ענינו, שהדוגמא מזה למעלה הוא, דשרש הכלים הוא מהרשימו, והז' שמות הם כחות ואורות מהרשימו שהם חיות הכלי', ואור המתלבש בהכלי' הוא ש' הוי' שהוא גילוי מעצמות אוא"ס ב"ה שנמשך להאיר ולהחיות את הכלי'. וזהו דשם הוי' נק' שם העצם להיותו גילוי מעצמותו שאינו נוסף על העצם, דזהו ש' העצם ע"ד גוון הלבן שהוא גוון עצמי ואינו דבר נוסף על העצם, דכל הגוונים הרי עצם הגוונים יש להם סיבה מפני מה הם בגוון כזה כמו אדום שחור ירוק, הרי עצם הגוון אינו שהוא עצמי כך רק שישנו סיבה לזה, משא"כ גוון הלבן הרי העצם הוא כך בלא שום סיבה, א' גוון עצמי אינו לבן, וכמו"כ שם הוי' הוא שם העצם שאינו דבר נוסף, והגם דשארי השמות ג"כ אינם דבר נוסף ח"ו על העצם, ומ"מ ה"ה כח הגבול שבא"ס, וכמ"ש בעבוה"ק דכשם שכחו בבלתי גבול כן כחו בגבול, והם השמות שאינם נמחקים, והגם שהם א"ס מ"מ אין זה כמו העצמות, דהעצמות הוא א"ס ובל"ג, וכח הגבול אינו כמו העצמות, ועם היות דזהו כחו ית' דגבול, מ"מ אין זה כמו העצמות ממש, לכן אינו שם העצם, ושם הוי' הוא כמו העצמות שהוא בבחי' א"ס ובל"ג, וכידוע דאורות המתלבשי' בהכלי' הם בל"ג בעצם מהותם רק שבאים במדה וגבול ע"י הצמצום, ולכן הנה שם הוי' הוא שם העצם, וזהו מה דשם הוי' הוא רזא דשמי', דר"ז בגימ' אור להיותו אור מה שהעולמות אינם יכולים לקבלו, והגם דאור הוא גילוי וכלים הם העלם, ומ"מ הרי ידוע דמן ההעלם יכולי' עולמות לקבל אבל מן הגילוי אינם יכולים לקבל, ולכן האור נק' רז שהוא סוד סתום לגבי העולמות, וידוע דהאור שהעולמו' יכולים לקבלו הוא רק המתכסה ומתעלם תוך הכלים, דהאור המתעלם בתוך הכלים הרי אינו האור כמו שהוא.

(ה) ^{אוצר החכמה} והנה המצות ענינם לאתקנא רזא דשמי', ויש בזה כמה אופנים, הא' הוא שיאיר האור כמו שהוא, דהאור כמו שמתכסה ומתעלם בהכלי' הרי אין האור מאיר כמו שהוא, והעבודה הוא שיאיר האור כמו שהוא, דהנה ענין הזיכוך שייך גם בכלי' דאצי' כדאי' בע"ח דאו"פ מצחצח חצי הכלי מבפני' ואו"מ מצחצח חצי הכלי מבחוץ, ועד"מ באדם למטה הרי מוחו מזדכך ע"י כח השכל המאיר בו, דכל אור שכלי הרי יש בו מה שמתקבל בהתישבות במוחו ועושה הזדככות פנימי בשכלו, ויש בו העילוי שבהשכלה (די רייכקייט)

שאינו בא בהתיישבות במוחו ועושה הזדככות כללי. אשר הדוגמא מזה הוא להבדיל הבדלות אין קץ למעלה בהכלי דע"ס דשייך בהם זיכוך, והוא ע"י עבודה. דע"י שמזכך ומתקן עניניו למטה הנה ע"י פועל הזיכוך בכלים דע"ס. וזהו לאתקנא רזא דשמי, שיאיר האור כמו שהוא. והב' הוא, דהנה באצי' הוא איהו חיוהי וגרמיהי חד, אבל בבריא' לאו איהו חיוהי וגרמיהי חד. הנה ענין לאתקנא רזא דשמי' דגם בבריא' יהי' גילוי האור דאצי' כמו שהוא. והג', דהנה נתל' דהכלים שרשם מרשימו והשמות שאינן נמחקין הם כחות ואורות דרשימו שהם החיות של הכלי, וש' הוי' הוא למעל' מזה שהוא עצם האור, דהאור המתלבש בהכלים הוא רק התפשטות האור אבל עצם האור הוא למע' מן הכלים. הנה לאתקנא רזא דשמי' שיהי' גילוי עצם האור כמו שהוא ושיהי' הגילוי גם בבי"ע. ובעומק הענין הנה שמו הגדול בכללו' הוא שם הוי' דלעילא. דהנה כתי' ויקרא הוי' הוי', ב' שמות הוי', הוי' דלתתא והוי' דלעילא, הוי' דלתתא שם הוי' דסדר השתל' והוי' דלעילא שמו הגדול, ובפרטיות הוא באוא"ס שלפני הצמצום שלמעלה מעלה מן העולמות. ולאתקנא רזא דשמי' הוא שיהי' המשכת עצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מן העולמות. וזהו שהמצות נקראי' ארחות הוי' ודרכי הוי' וכמ"ש כי ישרים דרכי הוי', שישנם הדרכים והארחות שבהם הוא גילוי ש' הוי' בעולם וכמ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט. דיש בזה ב' פירושי, הא' שיהי' גילוי שם הוי' בעולם, והב' שיהי' תוס' אור בשם הוי' דלתתא משם הוי' דלעילא ומעצמות א"ס ב"ה, דהמשכה זו הוא ע"י המצות, והיינו דע"י המצות ממשיכים עצמות א"ס ב"ה. ובכדי שתהי' המשכה זו הוא ע"י שמחה של מצוה דוקא, דשמחה הוא גילוי ושמחה גורם גילוי. וכמו עד"מ האדם בעת שמחתו מגלה כל דבריו הנעלמים והצפונים, דבעת שמחתו הוא שמח בכל אשר יש לו וע"ד שמח בחלקו. וכן הוא בענין גילוי' בכחות, דלא מבעי דכחות הגלוי' הם בהתגלות בעת השמחה אלא גם כחות הנעלמים מתגלי' בעת השמחה, או וואס עס לייגט זיך אָפּ בשכלו בעת השמחה הרי לא יגיע לזה ביגיעה עצומה, דטבע השמחה לגלות את כל הצפון ונעלם וכמו"כ המשכת עצמות אוא"ס ב"ה ע"י המצות הוא ע"י שמחה ש"מ. וזהו תחת כו' כל, דכל הוא העמוד המחבר געה"ע וגעה"ת, וכמ"ש כי כל בשמים ובארץ דשו"א הם געה"ע ותחתון, ואמרו"ל יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. דכל שהוא העמוד שבין געה"ת ועליון הוא חיי העוה"ב, והמצות הם יפה יותר מחיי העוה"ב. דבעוה"ב הוא רק גילוי בלבד, אבל ע"י המצות הוא המשכת העצמות וכמא' שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, והוא רק הגילוי דלעתיד, דשכר מצוה הוא מצוה עצמה. ולזאת הנה ע"י שמחה של מצוה הוא המשכת העצמות.

איצור החכמה

(ו) אמנם איך מגיעים לשמחה של מצוה הנה זהו ע"י התבוננות וכמ"ש אם הבנים שמחה, דבנים הם מדות, אם הבנים היא בחי' בינה, וע"י הבינה שהוא התבוננות מגיעים לשמחה. והיינו דכאשר יתבונן דכל התהוות והגילויים שבעולמות הוא רק מהארה בלבד וכמ"ש ממכ"ע כו', דכל עולמים מריש כל דרגין הנה התהוותם הוא רק מבחי' מל' בלבד, וכמא' מלך שמו נק' עליהם. והוא רק מה ששם המלך נקרא על המדינה ולא עצמותו של המלך.

והשם הוא רק הארה בלבד שאינו בערך עצמותו כלל וע"ד שם האדם, וכמו"כ הוא דהתהוות כל העולמים הוא מבחי' מל' בלבד. ובאמת הרי הנה נשגב שמו לבדו דשמו ית' נשגב ומרומם לבדו, וכמו שם האדם שמתפשט על הבית או השדה הר"ז רק מה שמקיף את הבית או השדה, הנה כמו"כ שמו ית' מקיף על העולמות ורק הודו על ארץ ושמים, דשו"א הם געה"ת ועליון והם רק מהודו זיוו של שמו בלבד. דהשגת הנבראים היינו הנשמות בג"ע הוא רק מהארה דבחי' שמו בלבד, ולא מבחי' שמו ית' עצמו. ורק דהשגת הארה מבחי' שמו ית' הוא תענוג נפלא עד אין קץ לפי שזהו הארה מבחי' שמו ית'. וכן הגילויים בהעולמות הוא רק הארה מבחי' שמו ית', והיינו דאור הקו שמאיר בעולמות הוא רק הארה בלבד מבחי' שמו שהוא בחי' מל' דא"ס כמו שהוא לפני הצמצום והוא בחי' רוממות והתנשאות עצמי. והב' הוא בחי' מל' דא"ס כמו שהוא אחר הצמצום והוא בחי' התנשאו' על העולמות. וזהו דבחי' מל' דא"ס נק' שמו לפי שהוא מקיף על העולמות, וא"כ אור הקו הוא רק הארה בלבד. וזהו כי באורך נראה אור, אורך הוא בחי' מל' דא"ס שהוא אורו וזיוו של העצמות ב"ה בחי' שמו, נראה אור בעולמות הוא בחי' אור הארה בלבד, וכידוע דעיקר הקו הוא בעולמות שלפני האצי' ובאצי' הוא רק הארת הקו, א"כ הרי כללות האור הוא רק הארה דהארה דהארה, דהרי הקו עצמו הוא הארה מבחי' שמו ית', דגם שמו בחי' מל' דא"ס הוא רק בחי' אורך, הארה בלבד. וכמו שהוא בבחי' מל' דא"ס דיש ב' מדרי' הרי כן הוא גם בבחי' מל' דאצי' לגבי בי"ע, דמל' דאצי' כמו שהוא באצי' הוא בבחי' רוממות רוממות והתנשאות עצמי וכמא' המלך המרומם לבדו והמתנשא מימות עולם, ובחי' מל' כמו שנעשית כתר ועתיק לבריא' שהו"ע התנשאות על עם וכמ"ש והים עומד עליהם מלמע', ומ"מ הרי נמשך גם בחי' הגילוי בעולמות בבחי' אור"פ. דידוע דיש ב' מדרי' בבחי' מל' השפעה בקירוב והשפעה בריחוק, דהשפעה בקירוב הוא שבא בבחי' אור"פ וההשפעה בריחוק הוא בבחי' מקיף, וכת' בדבר הוי' שמים נעשו, דיבור העליון שהוא הארה מבחי' המקיף דמל', דהארה זו מאירה בגילוי לנשמות בג"ע ולכל הנבראים הוא רק הארה והארה דהארה, אבל עצמות א"ס ב"ה מרומם ומנושא לגמרי גם מבחי' שמו כמו שהוא בבחי' רוממות עצמי (היינו מדרי' הא' שבבחי' מל' דא"ס) וכמ"ש אתה קדוש ושמן קדוש, דשמן הוא ג"כ קדוש ומובדל מן העולמות ומ"מ הרי הארה מזה ה"ה מאיר לעולמות והוא בחי' מל' דא"ס כמו שהוא לאחר הצמצום, אבל אתה הוא בחי' קדוש ומובדל לגמרי דגם בחי' הארה מזה אינה מאירה לעולמות כלל. אבל ע"י המצות ממשיכים בחי' העצמות, וכמו שאנו מברכים אשר קדשנו במצותיו, מצותיו ממש מצות שהקב"ה עושה, הקב"ה מניח תפילין, הקב"ה מתעטף בציצית, וכדאי' במדר' ע"פ מגיד דבריו ליעקב מה שהוא עושה אומר לישראל לעשות, וע"י עשיית המצות ממשיכים מצות שלמעלה שע"י הוא המשכת העצמות, וזהו שהמצות נקראי' מצות הוי', שבת להוי' מועדי הוי', שממשיכים גילוי העצמות, וזהו תחת כו' כל, שע"י המצות ממשיכים בחי' העצמות שלמעלה מהגילוי שבג"ע, דבג"ע הוא רק הארה מבחי' שמו אבל ע"י המצות הוא המשכת העצמות, ומזה גופא צ"ל השמחה

ש"מ, דכשמתבונן דכללות האור מה ששייך אל העולמות הוא רק בחי' שמו ית' וגם זהו נשגב ומרומם ורק הודו חיוו של שמו הוא בכל העולמות גם בעו' היותר עליונים, אמנם ע"י המצות נמשך בחי' שמו העצמי ובחי' עצמות א"ס שלמעלה גם מבחי' התנשאות עצמי, הרי מזה נעשה שמחת הנפש מאד בקיום המצות, וע"י השמחה בהמצוה נמשך בחי' העצמות ע"י המצוה, וכמא' וישמחו בך ישראל מקרשי שמך שממשיכים מבחי' אתה קדוש בבחי' שמך קדוש, ולהיות הגילוי ע"י המצוה, וזהו מה יפית במ"ע שבהן וע"י נמשך מבחי' עצמות א"ס ב"ה, ומה נעמת במל"ת שהן בכפי' וכמא' וכד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין דעי"ז נעשה אהבה בתענוגיי, גילוי האהבה שלמעלה, והכלי לזה הוא עבודה בשמחה, והיינו שמחה של מצוה, דעי"ז ממשיכים בחי' עצמות א"ס ב"ה.

(ז) והנה התגלות השמחה צריכה להיות בלב דאו היא שמחה אמיתית וכמ"ש אם הבנים שמחה, דבינה שהיא שמחה זהו דוקא כאשר היא אם הבנים היינו דכשהתבוננות מאירה בגילוי בלב והוא שמח בלבו במדות שבלב, דהלב הוא חיות האברים וע"כ כאשר השמחה היא בלב אז הוא בשמחה של מצוה, היינו דשש ושמח בקיום המצוה, משא"כ כאשר השמחה היא במוח לבד ה"ז בהעלם ואינו בשמחה של מצוה, דזהו גלות מצרים, מיצר מי, דמי הוא בינה ומיצר מי הוא שהתבוננות והשמחה נשאר בהעלם במוחו ואינו מאירה בלב, והעיכוב הזה שאינם מאירים בלב הוא ע"י ג' שרי פרעה העומדים במיצר הגרון, והן שר המשקים והאופה והטבח, קנה ושט ורידין, שבעבודה הו"ע אכו"ש ורתיחת הדמים, ואין הכוונה רתיחת הדמים בהתפעלות דוקא כ"א דער קאך און די פאָרקאָטקייט אין די ענינים פון וועלט, בין שהוא במדות בדוגמת אכו"ש והדומה, ובין שהוא בעניני מוחין, היינו בין שהוא בהתפעלות ובין שהוא בקרירות, הנה כאשר השמחה מלוכשת בתענוגי עוה"ז ה"ז בהעלם ואינו בשמחה של מצוה, דזהו גלות מצרים, מיצר מי דמי הוא והוא מה שהמשכה מן המוח אל הלב הוא דרך מיצר הגרון, דלהיות שהמוחין ומדרי' הן ענינים נבדלים זמ"ז ע"כ א"א שמהמוחין עצמן יהי' הולדת המדות כ"א צ"ל הפסק ביניהם, והוא כאשר מתבונן היטיב באיזה ענין אלקי שמתבונן בו הנה מתעלמת ההתבוננות כמעט רגע שאז הוא לא במדרי' מוחין ולא במדרי' מדות ואח"כ נעשה הבכנ ומתפעל בלבו ע"ז, ולהיות שיש כאן הפסק והעלם שהוא מצרי' דקדושה הרי יכול להיות יניקה למצרי' דקלי', והוא למנוע ולעכב את המשכה, ובכדי שיהי' יציאת מצרים זהו ע"י התורה, דהנה בתו' כתי' הקל קול יעקב קלא בתראה מלא וא"ו והוא קול התורה, דהנה הקול בא מהגרון שהוא בחי' גילוי, דבזמה"ג הרי ניחר גרוני, שהקול והדיבור הוא בהעלם אבל קול התורה הוא בגילוי, דבקול התורה כתי' קול גדול ולא יסף דפירושו ולא פסיק דקול התורה הוא קול שאינו נפסק לעולם והוא תמיד נמשך, וכמ"ש קול דודי הנה זה בא ל' הוה ובברכת התו' אנו מברכין נותן התורה שנותן תמיד, והיינו שזהו קול שאינו נפסק, והוא מפני שזהו קול גדול, וע"ד שאמרז"ל ע"פ משתה גדול שעשה אברהם דגדול עולמים הי' שם, היינו גילוי שם הוי' וכמ"ש גדול הוי' כו' ולגדולתו אין חקר, בחי' גדולת

העצמות דא"ס. ולהיות התורה בבחי' קול גדול לכן לא פסק שאין בזה מניעות ועיכובים ונמשך תמיד. ולזאת ע"י התורה נעשה היציאה מכל המניעות ועיכובים ולהיות הגילוי מהמוח אל הלב והוא הן בתושב"כ והן בתושב"ע"פ. דבתושב"כ העיקר הם האותיות שבתו' והו"ע קריאת אותיות התורה דקריאה הוא מהעלם אל הגילוי, וכל הקורא בתורה כאלו קורא בשמותיו של הקב"ה, ושמות אלו אין זה שם שהוא הארה כ"א שמות עצמיים שהעצם נקרא ונמשך בשם, וכת"י קרוב הוי' לכל קוראיו לכל אשר יקראו באמת ואין אמת אלא תורה, והו"ע ואמת הוי' לעולם להיות הגילוי דאוא"ס בעולם. וכן בתושב"ע"פ והגם דבתושב"ע"פ אינו מצות קריאה בלבד ועיקרה ידיעת הלכות התורה, הנה אדרבה הרי בזה יש יתרון מעלה שיודעים עניני קיום המצות, דכל המצות הם בתושב"כ אבל שם הם ברמו בלבד ובתושב"ע"פ באים ובפרטיות. וכן התורה ירדה למטה לברר גם טענות של שקר, וכמו שנים אוחזים בטלית כו' זה אומר כולה שלי כו' דא' מהם שקרן, הרי התורה ירדה לברר ולהאיר אור אמת בבירורי הטענות גם בריבוי העלמות והסתרים, דהא בהא תליא להיות שתושב"ע"פ הוא התגלות הרצון העליון ע"כ ירדה למטה יותר, וכחכלל הידוע דכל הגבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר להאיר גם חשך הגס. וזהו העסק בתורה, דתורה אין ענינה רק הלימוד בלבד כ"א ההתעסקות בתורה, וכמו עד"מ העוסק במסחר גשמי ה"ה עסוק כל היום בזה לאו דוקא בעת שהוא עסוק בגוף ועצם העסק, לפי שהענין נוגע לו ביותר, כן ההתעסקות בתורה הוא אינו רק בזמן הלימוד כ"א שהוא מסוד ונתון לזה, היינו דזה נוגע לו בפנימיותו אז ער איז אן גיטאן אין דעם, דבכל שעה ובכל זמן שעוסק בעניניו ומסתרו הוא עוסק בעניני תורה בהחזקת לומדי תורה, ובאמצע דיבוריו בעניני עסק ה"ה מעורר בעניני תורה וכו'. וזהו אריב"ל דבר זה כתוב בתורה שנוי כו', ע"ד פסוקי זכרונות שופרות ומלכיות שמביאי' ראי' מן התו', כן הוא בדבר זה שמביאי' ראי' מן התורה, שהתורה היא מגלה את השמחה פנימיות להיות המשכת העצמות. וזהו דכל העוסק בתורה נכסיו מצליחין לו, ונכסיו ל' רבי' מ"ע ומל"ת, ועוד נכסיו גשמיות ורוחניות. דע"י ההתעסקות בתו' נכסיו מצליחין לו בטוב הנראה והנגלה בהצלחה מרובה.

אוצר החכמה
22/07/2018

בס"ד אחו"ק רפ"ח

אשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו, וצ"ל מהו חלקנו וגורלנו, דהלא ענין רוחני בכלל אינו מתחלק לחלקים ובפרט ענין אלקי וא"כ מהו הפרטי בחינות ומדריגות חלקנו וגורלנו, ובחלקנו אמר הל' טוב מה טוב חלקנו, ובגורלנו אמר ל' נעים, דנעימות מורה על החשיבות יותר מכמו טוב. והנה המאמר מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו הוא ע"ש הכתוב הוי' מנת חלקי וכוסי אתה תומך גורלי (כן איתא באגה"ק לרבינו ז"ל) ואי' במד"ר (איכה

פ' ג') משל למלך שנכנס למדינה ונכנסו עמו כמה דוכסין איפרכין איסטרטוליטין והיו גדולי המדינה יושבין באמצע המדינה חד אמר אנא נסיב דוכס פלן לגבי (היינו שיבחר בו לאדון לעצמו) חד אמר אנא נסיב איפרכי פלן לגבי וחד אמר אנא נסיב איסטרטוליטין פלן לגבי הי' פקח א' לשם אמר אנא נסיב מלכא דכולהו מתחלפין ומלכא לא מתחלף, כך או"ה אלו עובדין לשמש אלו עובדים לירח אלו עובדים לכוכבים אלו עובדים לעץ ואלו עובדים לאבן אבל אנחנו ישראל עובדים את הוי' הה"ד חלקי הוי' אמרה נפשי, אתה תומך גורלי, משל למלך שעשה סעודה וזימן לכל האורחים והי' אוהבו מיסב ביניהם והי' רוצה ליטול מנה יפה ולא הי' בו דעה אחז את ידו והגיחה על המנה היפה וזהו מה טוב חלקנו הוי' מנת חלקי וכוסי ומה נעים גורלנו דאתה תומך גורלי, וצ"ל ענינם בעבודה, ולדבין זה יש להבין תחלה הא דאיתא בגמ' (ברכות כ"ח ע"ב) כשחלה ריב"ז נכנסו תלמידיו לבקרו כיון שראה אותם התחיל לבכות א"ל תלמידיו נר ישראל עמוד הימני פטיש החזק מפני מה אתה בוכה א"ל אילו לפני מלך בו"ד היו מוליכין אותי שהיום כאן ומחר בקבר שאם כועס עלי אין כעסו כעס עולם ואם אוסרני (חובש אותי בבית האסורים) רש"י אין איסורו איסור עולם, ואם ממיתני אין מיתתו מיתת עולם (לעוה"ב, רש"י) ואני יכול לפייסו בדברי' ולשחדו בממון אעפ"כ הייתי בוכה (מאימת משפטו אם לדין מוליכין אותי לפניו, רש"י) ועכשיו שמוליכין אותי לפני ממה"מ הקב"ה שהוא חי וקיים לעולם ולעו' עולמים שאם כועס עלי כעסו כעס עולם ואם אוסרני איסורו איסור עולם, ואם ממיתני מיתתו מיתת עולם ואיני יכול לפייסו בדברים ולא לשחדו בממון ולא עוד אלא שיש לפני ב' דרכים אחת של ג"ע ואחת של גיהנם ואיני יודע באיזה מוליכים אותי ולא אבכה, דלכאו' הוא מאמר תמוה במאד, דריב"ז שלמד תורה פ' שנה דארבעים שנה למד וארבעים שנה לימד, ולא הלך ד"א בלא תפילין ותורה, דתפילין הו"ע התחברות והיינו דבעבודתו פעל ועשה התחברות העולם עם אלקות ע"י התורה שהוא המשכה עצמית כנודע והי' מופלג בעבודתו ובצדקתו והיינו דלבד זאת שהי' גדול בידיעת התורה והשגתה הי' גדול ביראה ועבודת הוי' וכמבואר בגמ' סוכה בהפלגת שבחיו שהי' חסיד מופלג א"כ איך אמר כזה ואינו יודע באיזה מוליכי' אותו שהי' עוד מסופק בזה, דמאמר זה הוא תמוה יותר מהא דאמר רבה כגון אנא בינוני אנא וא"ל אביי א"כ לא שביק מר חיי לכל ברי', דענין הבינוני הוא בחינה במעלת מדרי' העובד, ויש בזה חילוקים בהרגש העובד וע"ד ענין בכל מאדך מאד שלך, דבכאו"א הוא המאד שלו ויכול להיות דהבחינה זו שאצל זה הוא עוד ע"פ טעם הנה אצל אחר הוא בל"ג, וא"כ יש בזה חילוקי מדריגות לפי מעלת מדריגת מהותי העובדי' אבל בענין כזה, היינו להיות בספיקות כזו הוא דבר נפלא במאד וצ"ל איך אפשר הדבר דכאשר עומדים במעלה ומדריגה נפלאה כזו בתורה ועבודה ומ"מ יהי' עוד מקום ח"ו לספיקות כזו דאינו יודע באיזה דרך מוליכין אותו.

(ב) אך הענין הוא דהנה אמרו"ל במד"ר (בראשית פ' י"ד) חמשה שמות נקראו לה להנשמה, נפש רוח נשמה חי' יחידה, וצ"ל מהו נשמה, דהנה נשמה אין זה כמו שסוברים העולם דשכל הוא נשמה, וכן הוא דעת החוקרים דשכל הוא נשמה ומביאים רא"י מזה שהנפש נקראת נפש החכמה, וכמבואר באריכות בבחי' ע"פ ויפח באפיו נשמת חיים (ד' אמ"ד תפ"ו דף י"ב ע"ב) אבל האמת אינו כדעת החוקרים, שהשכל הוא נשמה, והרא"י כשאנו משבחי' איזה אדם ואומרים עליו שהוא חכם, היינו בעל שכל, הרי כבר ישנו האדם במציאות חיוני ועליו אנו אומרים השבח הזה שהוא בר שכל, וישנו מי שהוא בר שכל, וישנו מי שאינו בר שכל, ונשמה הלא יש לכל אדם, ואם נאמר דשכל הוא נשמה הרי הי' צריך להיות כל אדם בעל שכל, ובמחש' אנו רואין דאינו כן אלא ישנו מי שהוא בעל שכל וישנו שאינו בעל שכל ומי שאינו בעל שכל הוא ג"כ חי ויש לו נשמה ה"ז גופא דזה שיש לו שכל נק' בר שכל הרי זה הוראה דשכל אינה נשמה, והיינו דזה שהנפש נק' נפש החכמה זה גופא מורה שהוא עוד ענין בהנפש מלבד ענין הנשמה, דשכל אינה נשמה, והנה השכל יש בו שינויים מקטנות לגדלות דלבד זאת שיש בעל שכל גדול ובעל שכל קטן הנה לבד זאת הרי השכל משתנה מזמן לזמן דאינו דומה שכלו של ילד בן ה' לשכלו של בן יו"ד ומכש"כ בן עשרים או שלשים עד כי בן ארבעים לבינה והיינו דמזמן לזמן משתנה ומתגדל השכל וכמ"ש ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה, א"כ השכל משתנה והנשמה היא עצמי, ועצם בלתי משתנה והגם דהשינויים שבשכל הוא ע"י סיבת הכלים, היינו כלי השכל, דזה שהקטן הנה שכלו קטן הטעם הוא לפי דכלי שכלו קטנים עדיין מלקבל את השכל ולהבינו, דעצם אור השכל הרי יש בקטן ג"כ וכמאמר בוצין בוצין מקטפיהו ידיעא דהילד בהיותו עוד קטן יודעים שכלו וחריפותו אלא דכלי מוחו קטנים מלקבל את השכל וכשמתגדל מתגדלים כלי שכלו וביכולתו לקבל שכל א"כ סיבת ההשתנות שבשכל מקטנות לגדלות הוא בסיבת כלי השכל שהוא המוח, אמנם מזה גופא מובן שהשכל אינו עצמי היינו דמזה גופא שמשתנה בסיבת הכלים ה"ז הוראה דאינו עצמי דהרי העצמי אינו משתנה גם בסיבת הכלים והרא"י דהתקשרות הנשמה בגוף שהוא עצמי הרי אין חילוק בין קטנות לגדלות דהאם יש מקום לומר שיש הבדל והפרש בין התקשרות נשמת בן עשר שנים בגופו להתקשרות נשמת בן ששים שנה בגופו דלא זו בלבד שבהתקשרות הנשמה בגוף הרי אין הפרש בין קטנות לגדלות אלא גם באור וחיות כללי של הנפש המחיי' את הגוף הרי אין הפרש בין קטנות לגדלות ובשכל הנה אחר שיש בו שינויים מקטנות לגדלות גם בסיבת הכלים ה"ז גופא הוי הוכחה גמורה דהשכל אינו עצמי ומשו"ז הוא משתנה והעצם אינו משתנה, נמצא מובן דשכל אינו נשמה, והנה יש עוד הוכחה דשכל אינה נשמה דהלא שכל יש גם בעכו"ם, וא"כ מובן דהשכל אינו ממעלת הנשמה דכתי' אדם אתם ואמרו"ל אתם קרוים אדם ואין או"ה קרוים אדם, עם היות דאינו דומה השכל דנה"ב להשכל דנה"א דהנה"א הרי שכלו מע"ס דקדושה ומשיג השגה אלקית ויודע ומשיג בהשגה גמורה בביטול העולמות לאלקות ואיך דכולא קמי' כל"ח

דהנה כתי' כי אל דעות הוי' דעות ל' רבים ב' דעות ד"ת וד"ע דד"ת הוא למטה יש ולמעלה אין שהנברא מרגיש א"ע למציאות והגם שיודע שהעיקר הוא החיות האלקי המחי' אותו, אבל מהו החיות אינו יודע והנברא הנה דבר שאינו יודע מה הוא קורא אין, וד"ע למעלה יש אמיתי ולמטה אין דכולא קמי' כל"ת, והנה"א משיג זאת בהשגה גמורה והנה"ב שכלו שהוא מק"נ והשגתו הוא רק בעניני מציאות העולם וישותו, ומ"מ ה"ז שכל מחסידי או"ה שהם חוקרי' ומשיגים מקצת אלקות ומודים בבריאה יש מאין דמכ"ז מובן דשכל אינה נשמה והשכל הוא רק זיוו והארה מעיקר הנשמה והיינו דעיקר הנשמה הוא בחי' יחידה שבנפש והשכל הוא כח המתגלה מעצם הנשמה ולהיות דהנשמה אינה מוכרחת בהגילויים הנמשכים ממנה לכן זהו השבח שהוא בעל שכל דהיינו שאצלו נתגלה כח מעצם הנשמה בהתגלות טובה.

והנה בלקו"ת בהבי' דולא תשבית מבואר דלכאו' הנה בהשקפה ראשונה משמע בסש"ב דשכל ומדות הם עצמות הנשמה, אבל האמת אינו כן, והוא רק דשכל ומדות הם כלי' אל עצמות הנשמה והיינו דאינו דומה למחדו"מ שהם רק לבושים משא"כ שכל ומדות שהם כלי' וכמו שהמוח כלי' אל אור השכל דמתלבש בתוכו כן השכל הוא כלי' לעצמות הנשמה המתלבשת בו ומ"מ אינו בבחי' כלי' ממש דמ"מ עצמות הנשמה מובדלת מן השכל ולכן ההתלבשות דעצמות הנשמה בשכל אינה התלבשות ממש דהתלבשות ממש הנה כאשר המלוּבש נעשה כמהות המלביש, וכמו השכל דנשמה כאשר מתלבש בשכל הטבעי ובחומר המוח ה"ה בא בהגשמה בשכל טבעי וחומרי, דשכל הנשמה כמו שהוא למעלה ה"ה משיג מהות רוחני וכאשר מתלבש בשכל הטבעי אינו משיג מהות רוחני ורק מציאות בלבד, ורק בנשמות דאצי' הוא השגת המהות וכדאי' בשער היחוד והאמונה אבל אילו נתנה רשות לעין לראות ולהשיג את החיות ורוחניות שבכל נברא השופע בו ממוצא פי הוי' ורוח פיו לא הי' גשמיות הנברא וחומר וממשו נראה כלל לעינינו דראי' זו הוא בנשמות דאצי', וג"ז אינו אלא ראי' דוקא ולא השגת המהות דהשגת המהות זהו"ע ההתחדשות מה שיתחדש לעתיד דהשגה יהי' השגת המהות, אבל השכל דנשמה כאשר מתלבש בהשכל הטבעי אינו משיג מהות הרוחני ונעשה כמהות הטבעי הרי דבהתלבשות זו הנה המלוּבש נעשה כמהות המלוּבש וכן הוא בהתלבשות השכל בהמדות מתהפך ממהות שכל למהות מדות, משא"כ בהתלבשות דעצמות הנשמה דאינו כן והיינו שהמלוּבש הרי אינו נעשה כמהות המלביש והדוגמא מזה בכחות הנפש הוא ברצון המתלבש בשכל, דרצון המתלבש בשכל הרי הוא רק מה שיש טעם להרצון אבל הוא רצון בעצם מהותו, ולכן המצות נק' רצה"ע והגם דהמצות הם ע"פ התורה דתורה היא חכמה ושכל, ואם יבדה האדם אינה מצוה מעצמו אינה ולא כלום, כי המצות הם עפ"י התורה דוקא ותורה היא חכ' ושכל ומ"מ נקראים המצות רצה"ע להיותם רצון בעצם מהותם, ולכן הנה אמיתת ענין קיום המצות הוא מצד רצון העליון שבהם, דהנה במצות הרי יש כמה מדרי' וכמו חוקים ומשפטים דחוקים הוא שאין עליהם שום טעם ומשפטים הם דגם שכל אנושי

מחייב כן וכמו כבוד או"א וצדקה זכו' וכמאמר למדנו כו' היינו אם לא היו נאמרים ומצווים בתורה הי' ראוי לקיימם מצד חיוב השכל, הנה באמת קיום המצוות גם המשפטים צ"ל לפי שכך ציוונו השי"ת, דמצוות הם רצון, ורצון המתלבש בהשכל הי"ה רצון, רק שהוא רצון שיש עליו טעם, דהנה יש רצון שאין עליו טעם שכלי כלל ורצון זה הרי יש בו טעם שכלי אבל עיקרו רצון ולכן התלבשות הרצון בהשכל אינו התלבשות אמיתי לפי שהמלוכש אינו נעשה כמהות המלביש וכן בהתלבשות עצמו הנשמה בהשכל שאינו התלבשות אמיתי ומ"מ הרי השכל הוא כלי אל עצמות הנשמה לפי שהכחות בכלל וכח השכל בפרט מתאחדים עם עצמות הנשמה והיינו דמחדומ"ע הם לבושים בלבד אמנם השכל הוא כלי שמתאחד עם עצמות הנשמה, ומ"מ עצמות הנשמה מובדלת מן השכל דעצמות הנשמה אינה מושגת בשכל להיות דעצמות הנשמה היא למעלה מן הדעת, והיינו דלבד זאת דמהות רוחני הוא בלתי מושג בשכל דשכל הרי אינו משיג מהות רוחני דהלא הרוחני עם היותו רוחני ומ"מ הי"ה מהות דבר דכל מהות הרי יש בו ג' ענינים ענינו תכליתו וסופו, דכן הוא גם במהות רוחני שיש בו ג' ענינים אלו להיות דמהות רוחני הוא בלתי מושג בשכל ע"כ אינו מושג לא ענינו תכליתו וסופו, וכמו כחות הנפש הגם שהם רוחנים ומ"מ ידוע ענינים היינו נטייתם דהמוחין הם בנטי' דהתיישבות והמדות בנטי' דהתפעלות ובמוחין גופא הנה הג' מוחין חב"ד חלוקים בטבע נטייתם זמ"ז ותכליתם לפעול כל כח לפי ענינם וסופם הוא כל כמה שאפשר להגיע בכל כח אבל עצם הנפש אין ידוע עצם נטייתו ולא תכליתו וסופו להיותו למעלה מן הדעת וכמ"ש לא ידעתי נפשי ובמק"מ הביא בשם ערוגת הבושם על שה"ש דשרש הנשמה הוא מרדל"א וזהו לא ידעתי נפשי דנפשי הוא למעלה מן הדעת.

1270720187

ובזה יובן דהנה ריב"ז הגם שעסק בתורת ד' תמיד והי' חכם גדול בידיעת תורת ה' והי' עוסק בעבודת ה' מ"מ ירא מיום הדין והי' מסופק באיזה דרך מוליכין אותו, היינו שהי' מסופק אם עצמות הנשמה היא בעבודת ה' כן אם עכ"פ הוא בשלימות העבודה כמו שהוא מצד עצם הנשמה מאחר דעצם הנשמה הרי אי אפשר לידע אמיתתה ושלימותה, כי יש נשמות גבוהות אשר השכל ומדות שלהם בסט"א זרק בנקל לעשות להם תשובה להיותם במדרי' עליונה בעולם העליון, ויש נשמות אשר השכל ומדות שלהם בעבודת ה' ועצם הנשמה היא נשמה נמוכה והיא בתוך הסט"א ויכול ח"ו להתהפך והיינו כי לא ידעתי נפשי היכן היא ומה היא וזהו משביעין אותו תהי צדיק ואל תהי רשע ואפילו העולם כולו אומרי' לך צדיק אתה הי' בעיניך כרשע והיינו מצד עצם הנשמה שאינה מושג וא"א לידע היכן היא, והגם דבאמת אין זה מובן הלא עצם הנשמה היא מקושרת בעצמות א"ס וכמא' חבוקה ודבוקה בך ואי אפשר כלל להיות נפרדת מאלקות ואיך שייך לומר שהיא בתוך הקלי' ח"ו דהלא גם חייבי כריתות ר"ל שנאמר הכרת תכרת הנפש ההיא מבו' במ"א שאין זה בעצמות הנשמה דעצמות הנשמה אינה נפרדת מאלקות בשום אופן ונשמות העשוקות צ"ל שזהו רק ניצוצי הנשמות ולא

עצמות הנשמה וא"כ איך שייך לומר שהנשמה עצמה תהי' ח"ו בתוך הקלי', אך הענין הוא דהנה עצם הנשמה אינה נפרדת לעולם מאלקות אמנם התגלות עצם הנשמה הוא במס"ג על קדה"ש בפר"מ דענין המס"ג בכלל הוא למע' מן הטו"ד דשכל אינו מחייב ענין המס"ג ולכן הנה בתו' לא נאמר טעם על מס"ג דתורה היא חכ' ושכל ושכל אינו מחייב מס"ג בתורה נא' טעם על האהבה שע"פ טו"ד וכמ"ש לאהבה את ה"א כי הוא חייך כי השכל מחייב לרצות בהתפשטות החיות ולא בהעדר החיות וע"כ כללות ענין המס"ג הוא למע' מן השכל ובמס"ג בפר"מ על קד"ה מתגלה עצמות הנשמה ממש וכן הוא בתשובה במדרי' צעק לבם אל ד' בחי' צעקת הלב וידוע דצעקת הלב הוא הזות עצמות הנשמה ממש ומי שבא לידי זה ה"ו התגלות עצם הנשמה בעצם התקשרותה בא"ס ב"ה והיא המוציאה את הכל ומוציאה מן הכל, דאס טראגט ארויס אַלץ (היינו כל הכחות פנימים ומקיפים) און דאס שלעפט ארויס פון אַלץ, ומה שאומרי' שיכול להיות דעצם הנשמה היא בתוך הקלי' ח"ו היינו בחי' עצמות הנשמה שלמעלה מהפחות הגלויים שזהו בחי' מקיף דחי' ששייכה אל הפנימי ואעפ"י שאי' במדר' הנ"ל דחמשה שמות נק' לה נר"ן ח"י הנה המקיף דיחידה הוא ג"כ רק בחי' שם בלבד, והיינו השמות שבנשמה ועצם הנשמה היא למעלה גם מבחי' יחידה ומ"מ בחי' יחידה היא מעצמות הנשמה וכמו שקיבל רבינו נ"ע מרבו הה"מ ז"ל שקיבל מרבו ורבו מרבו דיחידה היא אחדות שורשנו באבינו שבשמים ולכך נק' יחידה ע"ש שמתאחדת ומקבלת מבחי' יחיד ורק בבחי' מקיף דחי' יכול להיות שהוא בסט"א ח"ו והוא בחי' המקיף שיכול להפוך ח"ו גם את הפנימי ח"ו ועז"א לא ידעתי נפשי שעצם הנשמה היא למעלה מן הדעת וזו היא הנקראת גורל, דענין הגורל הוא ע"ד הגורלות שהיו במקדש שהמפיל גורלות הרי לא ידע איך יפול הגורל רק שהי' צריך להסכים בדעתו ולבו אשר הגורל לד' יעלה בימינו כו' ואם עלה בשמאלו הי' ג"כ אומר חטאת לד' כי ענין הגורלות הוא במדרי' שאין שם התחלקות והגבלה כלל ומ"מ בחוק יוטל הגורל בחוק ומשפט דבזמן דישראל עושין רצש"מ הי' הגורל לד' עולה בימין וכמבואר בגמ' יומא, והיינו מפני שבפנימי' הרי הכוונה דוקא בנש"י ובקדושה דוקא וע"כ עלה בגורל לד' בימין, והנה חוק ומשפט הוא בחי' חכ' דחכ' היא בחי' פנימיות, והיינו דכאשר נמשך מבחי' עצמות א"ס או ההמשכה ע"י חכ' ואז נמשך למקום הראוי דוקא וע"ד אם תגביהי כנשר משם אורידך נאום הוי' אם תגביהי כנשר דדרך הגשר בשמים לקבל מבחי' המקיף העליון דשם כחשיכה כאורה הנה משם אורידך נאום ה' דכאשר ההמשכה הוא ע"י שם הוי' נמשך למקום הראוי והוא מפני דשרש ההמשכה היא מעצמות א"ס ע"כ ההמשכה הוא ע"י שם הוי' ומשם אורידך, ובוה יובן הא דאי' במדר' ע"פ והארץ היתה תהו אלו מעשיהן של רשעים ויאמר אלקים יהי אור אלו מעשיהן של צדיקים ועדיין אינו יודע באיזה מהן חפץ וכשהוא אומר וירא כו' כי טוב הוי' כו' הוא חפץ אינו חפץ אלא במעשיהם של צדיקים דלכאו' תמוה איך יעלה על הדעת שיהא חפץ במעשיהם של רשעי' ח"ו אלא דישנם מדרי' גבוהות דשם אינו נוגע כלל וכמ"ש אם צדקת מה תתן לו אם רבו

באלקות דהנה יש ב' כחות שמצד עצם מהותם הם כעין מגנדים זה לזה אבל בעבודה הם הא בהא תליא דהנה כתי' לא מרובכם מכל העמים חשק ה' בכם ויבחר בכם כי אתם המעט מכל העמים, המעט שיש בכם שאינו בכל העמים והיינו ענין הביטול פנימי וכת' כי עם קשה עורף הוא שהו"ע התוקף העצמי והרצון העצמי דהתקשרות הנשמה באלקות שלמע' מטו"ד דשני כחות אלו ביטול ורצון תקיף הפכים המה בעצם מהותם משא"כ בעבודה הם ענין אחד והא בהא תליא דרצון הוא העושה את הכל והוא בעצמו למע' מטו"ד ובוה יובן הא דמצינו (מנחות כ"ח ע"ב) שתוק כך עלה במח' דזהו מח' ורצון שלמע' מהשגה דמשה הוא בחי' חכ' וכמ"ש מן המים משיתיהו וכת' ונחנו מה ביטול דחכ' ושאל זו תורה חו שכרה והשיב לו הקב"ה שתוק כך עלה במח' שהוא למעלה מן השכל ומקור השכל דאם הי' איזה טעם במקור אז הי' מקום ע"ז עכ"פ בשכל אלא בהכרח לומר דגם במקור השכל אין על זה שום טעם והיינו דאינו טעם שכלי כ"א טעם ועונג הבלתי מושג ובשכל הוא נק' שכל מופלא, דשכל הנעלם עם היותו הוא נעלם מן הגילוי אבל עכ"פ הרי יש לו שייכות אל הגילוי ושכל מופלא שמופלא לגמרי מן הגילוי דהנה מהות רוחני מושג הוא בכח שכל רוחני אבל שכל מופלא הוא מופלא גם מכח שכל רוחני וזהו שתוק כך עלה במח' שלמעלה מהשגה לגמרי וכן הוא בהרצון פנימי ועצמי בהתקשרות הנשמה לאלקות שהוא למע' משכל לגמרי והוא מדרי' גורל שבנשמה דבחי' זו הרי ישנה בכל א' מישראל וכל א' יכול להגיע לזה אמנם בכדי להגיע לזה הנה תחלה צ"ל העבודה שע"פ טו"ד ואח"כ מגיעים להעבודה דעצם הנשמה וזהו אשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו דחלקנו הם גר"ן שהוא העבודה שע"פ טו"ד וע"ז הוא שריב"ז אומר ההתבוננות דיראת המלך כו' ולא עוד אלא שיש ב' דרכים הוא מצד בחי' המקיף דחי' אבל בכ"ז הרי לכא"א נותנים כחות להגביר הצורה על החומר וע"י עבודה יכולי' להגיע להגילוי דבחי' יחידה וזהו מה נעים דענין הנעימות הוא דכאשר דבר תקיף וחריף נעשה מתוק דזהו רק בכח הגורל שבנשמה וזהו אשרנו מה טוב חלקנו בעבודה שע"פ טו"ד ומה נעים גורלנו דע"ז נעשים כלי לכולו טוב.

22/07/2018

בס"ד, ש"פ במדבר, רפ"ח

אריב"ל בכל יום ויום ב"ק יוצא מהר חורב, מכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה ש"ת. והנה תכלית כוונת כרוז זה הוא לעורר על התשובה, וכן יש כמה כרוזים שמכריזים ומעוררים על התשובה וכמאמר שובו בנים שובבים וכתוב שובו שובו בית ישראל ולמה תמותו כו' וכת' לא אחפץ כו' כ"א בשוב רשע מדרכו וחי' וצ"ל מהו"ע של הב"ק והכרוזים

דהרי אינם שומעים את הב"ק והכרוזים וא"כ מהו התועלת מההכרזה. אך הענין הוא, דהנה זה שאינו שומעים הב"ק והכרוזים העליונים הוא רק בהנשמה שבגוף מפני שהגוף ונה"ב מעלימים ומסתירים על אור הנשמה, אך ידוע דלא כל הנשמה מתלבשת בגוף ומה שמתלבש בגוף הוא רק הארה ומקצת הנשמה, דעצם הנשמה אינה בערך התלבשות בגוף דהגוף הוא קטן מהכיל את עצם הנשמה שהרי מלאך בשליש עולם עומד, ויש בזה ב' פירושים הא' דמלאך הוא שליח מן העולם, והב' דהעולם הוא שליח מן המלאך, וכש"כ נשמות שלמעלה ממלאכים אלא מה שמתלבש בגוף הוא רק הארה לבד ועיקר הנשמה הוא למעלה וכתוב וראיתי אני דניאל לבדי את המראה והאנשים אשר היו עמדי לא ראו את המראה אבל חרדה גדולה נפלה עליהם ואמרז"ל אע"ג דאינהו לא חזי מזליהו חזי, מזלי' הוא שרש ומקור הנשמה והיינו דשרש ומקור הנשמה רואה ושומעת כל הכרוזים העליונים, ומזה דשרש ועצם הנשמה רואה ושומעת הכרוזים העליונים הנה עי"ז נופלים הרהורי תשובה גם בהארת הנשמה שבגוף, והן המה ההרהורי תשובה שבאים להאדם בלי שום הכנה כלל דהנה יש תשובה הבאה בהכנה, דתשובה היא מצוה ולכן הרי ישנה גם במדרי' עבודת הצדיקים, רק דתשובה זו הו"ע השבת הנפש כנודע ואינה על חטא ועון וכללות ענין התשובה הוא בא ע"י הכנה דכאשר מתבונן במעמדו ומצבו של רוב טרדותיו ועניניו הרי אינו במעלת אדם כלל ובתהו והבל ילך כל הימים בלא תורה ובלא עבודה ומדותיו רעים כאשר הם בטבע תולדותם, ולא נתן לבו ודעתו לבררם ולזככם וכל הימים הוא רק טרוד ומוטרד בענינים הגשמיים והחומרים ומה יהי אחרית דבר ובפרט כפי שידע אינש בנפשו בפרטי עניניו הכמוסים וידועים רק לו לבדו בפרטי החטרונות שבו הנה כשמתבונן היטב בזה ומגיע הענין בעומק נפשו אז דער ענין רירט עם טיף אן מתעורר בהתעוררות גדולה לשוב בתשובה אל הוי' דכ"ז בא ע"י הכנה מתחלה ובזמן המוכשר ומסוגל לזה, אבל לפעמים הנה האדם מתעורר בתשובה בלי שום הכנה כלל וכמו שאנו רואים במוחש דלפעמים הנה האדם בעת הילוכו בשוקים ורחובות לרגלי עסקו ולפתע פתאום מתאנח באנחה גדולה וברגע ההיא ה"ה נזכר על כל עניניו הלא טובים ועל רוע מעמדו ומצבו בענינים הרוחניים ולבבו נשבר בקרבו במרירות פנימי וסיבת הדבר הוא לפי שעצם הנשמה ה"ה רואה ושומעת הכרוז העליון המעורר על התשו' ונוזל ונוטף הארה מזה גם בהארת הנשמה המלובשת בגוף, ולכן הנה מתעורר אז בתשובה דעצם הנשמה היא שלמה בכל אדם דגם מי אשר ר"ל מלוכלך בכמה ענינים לא טובים הנה כ"ז מגיע לפגום פרטי המדרי' שבנשמה אבל עצם הנשמה היא שלמה וזה שאמרז"ל אפילו רשעים מלאים חרטות שמתעוררים בתשובה שזהו מפני שאינם רוצים בשום אופן להיות נפרד מאלקות, א' איד וויל גיט זאיין קיין נפרד פון אלקות ומה שעובר עבירה ר"ל זהו מפני הרוח שטות שמכסה על האמת שנדמה לו שעודינו ביהדותו אבל להיות ח"ו נפרד מאלקות אינו רוצה בשו"א והוא מעצם הנשמה שלמע' מטו"ד המושג כלל.

(ב) והנה בחי' ומדרי' זו נק' משכיל, דמשכיל הוא מקור השכל אבל אינו
 שכל והשגה כלל ונק' משכיל להיותו בחי' או"פ והוא בחי' חכ'
 רק שזהו בחי' פנימי' החכ' שלמעלה לגמרי מהשגה ועז"נ משכיל לאיתן
 האזרחי, דבחי' איתן יש ג' פי' הא' איתן הוא ל' חוזק (שטארק) וכמו איתן
 מושבך והב' כמאמר איתן כמשמעו קשה (הארט) והוא חזק וקשה שטארק
 הארט, והג' איתן הוא ל' ישן וכמ"ש בירח האיתנים ותרגם ירחא דעתיקיא.
 והנה ענין החוזק הוא בעצמות שהעצמו' בלתי משתנה ובלתי מתחלף לעולם
 דמה שאינו עצמי שייך בו שינוי וחילוף, וכמו האור הרי מצ"ע שייך בו
 שינוי וחילוף ואין זה אלא רק מפני שהוא דבוק בהעצם הרי אין בו שינוי
 מצד דבקותו בהעצם אבל העצמי הרי מצ"ע הוא בלתי משתנה וז"ע החוזק
 וכמו"כ הוא בנשמות שיש בהם חוזק עצמי דהנה אנו אומרים נשמה שנתת
 בי טהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה שיש ד' מדרי' בנשמה
 טהורה בראת יצרת נפחת ובמדרש חושב ה' מדרי' דה' שמות נק' לה
 נר"ן ח"י אך בזהר כולל אותם בד' מדרי' שהם נגד ד' אותיות הוי', נר"ן
 ונשמה לנשמה, דנשמה לנשמה כולל ח"י, נשמה היא כמ"ש נשמת שדי
 תבינם שהיא השגה והבנה באלקות כחז"ח לפום שיעורא דילי' וזהו בחי'
 בינה ונשמה לנשמה היא בחי' חכ' כח מה שזהו הביטול שלמע' מטו"ד
 המושג והו"ע כי עם קשה עורף הוא שזהו למעליותא שהרי אומר ע"ז וסלחת
 והוא התוקף בנשמה שאינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד ח"ו מאלקות ומזה
 הוא כח המס"נ שבכאו"א מישראל למס"נ בפומ"מ על קדה"ש שזהו מכח
 החכ' שבנפש כמ"ש בסש"ב וכמו"כ לעמוד בנסיונות ולעמוד נגד כל מונע
 דבהשגה לא יש תוקף זה שהרי שכל אינו מחייב ענין המס"נ ולכן בתורה
 לא יש טעם על מס"נ רק נאמר לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך שזהו
 האהבה שע"פ טו"ד אבל על מס"נ לא יש טעם מפני שזהו למעלה מהטעם,
 וזהו בחי' איתן בנשמות שהוא החוזק שבלתי משתנה לעולם לא להיות
 נפרד ח"ו ולעמוד בנסיון, ואיתן ל' ישן הוא שבלתי מחודש והנה בשמות
 למעלה הוא שם ע"ב שאינו מחודש, דשם מ"ה הוא מחודש ונק' מה החדש
 וכן שם ס"ג הוא מחודש שהרי השבירה הי' בשם ס"ג וכמאמר בונה ע"מ
 לסתור וסותר ע"מ לבנות, והשמות ס"ג ומ"ה הם תהו ותיקון דשניהם מחודשים
 ושם ע"ב הוא למעלה מתהו ותיקון והוא בלתי מחודש וידוע דשם ע"ב הוא
 בחכ' והיינו בחי' פנימי' החכ' וכמא' פנימי' אבא פנימי' עתיק ועתיק הוא
 ל' ישן שזהו המשכת העצמות וכמו"כ הוא בנשמות דכתיב עם המלך במלאכתו
 ישבו במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים שזהו קודם הבריאה דכן הו"ע
 ההמלכה שקודם היות הדבר הוא נמלך אם יהי' הדבר ההוא אם לאו וכן
 הוא בזה דקודם שנבה"ע כבי' נמלך על הענין דברה"ע ובמי נמלך על
 בריאת העולמות הוא שנמלך עם הנשמות דהנה הנשמות לא נתחדשו בבריאה
 כמו כל הנבראים שנתחדשו בבריאה, והגם דנשמות הם ג"כ נבראים אבל
 לא נבראו בשי"ב כמו שאר הנבראים שנבראו בשי"ב דהרי אפילו המלאכים
 הנה ג"כ נבראו בשי"ב וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם
 זכתי' ועוף יעופף ואמרו"ל במד"ר ועוף זה מיכאל יעופף זה גבריאל י"א

שנבראו בשני וי"א בחמישי, דשרש המלאכים הוא מהדיבור העליון דכתי' עת לחשות ועת לדבר והיינו שהמלאכים נתחדשו כשנתחדש הזמן אבל נשמות הנה שרש המשכתן הוא ממח' וכמא' ישראל עלו במחשבה דמח' משוטטת תמיד והוא לבוש הפנימי שהנפש מתלבש בו, ופי' עלו במחשבה היינו בבחי' עליונה שבמח' והוא בחי' פנימי' החכ' וזהו נשמה שנתת בי טהורה היא שזהו שרש הנשמה כמו שהיא באצי' דאצי' הוא הפרשת הארה מאוא"ס המאציל שאינו בבחי' התחדשות כ"א בבחי' גילוי ההעלם ובאצי' גופא בחי' חכ' היא בחי' אצי' שבאצי' וזהו איתן ל' ישן, דעצם הנשמה היא באצי' שבאצי' ורק בכדי שתתלבש בגוף ירדה דרך בראת יצרת נפחת אבל עצמה ושרשה היא באצי' שבאצי' בחי' פנימי' החכ' דפנימי' אבא פנימי' עתיק והנה אותיות איתן משמשות לעתיד דבחי' משכיל לאיתן מתגלה לעתיד שאז יאיר בנשמו' בגילוי בחי' איתן שבהם, וכמ"ש הנה ישכיל עבדי, וזהו משכיל לאיתן האזרחי פי' אזרחי שיאיר ויזרח בנשמות לעתיד, ואזרחי ג"כ ל' ישן וכמ"ש כגר כאזרח הארץ דאזרח הוא תושב מכבר והיינו בחי' איתן וכמ"ש הרמ"ז דאזרח הוא שם ע"ב דבחי' זו יאיר בגילוי לעתיד, וזהו ביו"ד נברא עוה"ב, דבעוה"ב יהי' גילוי בחי' י' בחי' משכיל לאיתן וזהו היו"ד דשם הוי' שבנפש, שזהו בחי' הביטול שלמע' מטו"ד המושג והוא התוקף שבנשמות באלקות ווא"ס א' איד ניט ער וויל און ניט ער קאן להיות ח"ו נפרד מאלקות, אלא אדרבא הוא בתכלית התוקף באלקות, והוא התוקף אלקי שיש בנשמות.

22/07/2018 08:00

ג) והנה ענין הה"א דשם הוי' שבנפש הוא כח ההשגה וההתבוננו' בגדולת אווא"ס ב"ה דהנה הגם שיש בכאו"א בחי' יו"ד דשם הוי' שבנפש שהוא בחי' החכ' כח מה, צ"ל ג"כ בחי' בינה שזהו ההשגה וההבנה באלקות וכמ"ש וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקים כו' שצ"ל השגה והבנה דכאו"א מחויב להכניס מוחו ודעתו לייגע עצמו בהתבוננות אלקי להבין ולהשיג עד כמה שיש ביכולתו להבין ולהשיג וכתוב דע את אלקי אביך שצ"ל דעת והשגה והוא להתבונן איך שאני הוי' לא שניתי שלא יש שום שינוי בין קודם הבריאה ובין לאחר הבריאה אתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא לאחר שנבה"ע דלהיות דכללות התהוות העולמות הוא מהארה לבד דהנה כתיב בי"ה הוי' צור עולמים ביו"ד נברא עוה"ב ובה' נברא עוה"ז הרי דהתהוות של כל העולמות מרכ"ד עד סוכ"ד הוא רק מב' אותיות מה תופס מקום שתי אותיות לגבי כח הדבור וכ"ש לגבי כח המח' וכ"ש לגבי עצמות האדם מה שהנפש עצמה מלאה אותיות, ונק' בשם מדבר ע"ש מעלתו בדבור, ויתבונן הגם שהאדם הוא נברא מוגבל ובמי שהוא מוגבל הנה המספר היותר קטן הוא ג"כ בערך המספר היותר גדול ומ"מ הרי ב' אותיות אינם תופסים מקום אצלו, וא"כ להבדיל הבדלות אין קץ למעלה הרי ב' אותיות אינם תופסים מקום כלל והיינו דכללות ההשתל' אינו תופס מקום כלל לגבי עצמות ולכן לא שניתי והוא ההתבוננות דה' אחד איך שכולא קמי' כל"ח ממש וכן הוא בכל דבר ההתבוננות הרי לבד זאת

שמבין ומשיג את הענין בשכלו היינו שמבין את ההשכלה בכי טוב הנה העיקר הוא החיות פנימי והטוב טעם של הענין, די לעבעדיקייט און דער גישמאק פון דעם פארשטאנד, דאנו רואים חילוקים באופני הבנה די ש מי שהוא מבין השכלה בטוב ולפעמים גם לעומקה, אבל אין לו טוב טעם בהענין, עס איז אן א חיות, וישנו מי שהוא חי בהענין, דער ענין שכלי לעבט בא אים און ער לעבט אין דעם, וזהו דוקא בהתבוננות אמיתי והיינו דע"י התבוננות אמיתי מגיע לידי הרגש (גיפיל) כזה, והתבוננות אמיתי הוא כאשר הענין נקלט אצלו בכי טוב שהענין ברור לו וכמו שאנו רואים הפרש בתלמידים המקבלים מן הרב הלומד אתם די שנו תלמיד שהוא חוזר רק דברי הרב וישנו שהוא ג"כ חוזר רק דברי הרב שלמד אצלו אבל הוא ברור אצלו כ"כ עד שמדבר בו כמו שהוא באותיות שלו ממש, דער ענין לעבט בא אים, וזהו הוראה שהשיג הענין על בוריה, וידוע די ש מעלה בהשגה שע"י הוא הגילוי בנפש דכאשר משיג ענין אלקי ה"ז מאיר בגילוי בנפשו, דחכ' שהוא למעלה מטו"ד המושג ה"ז אינו בבחי' גילוי דלית מח' תפיסא ב' אבל בהשגה ה"ז בבחי' תפיסא והתגלות עתיק הוא בבינה דעיקר גילוי התענוג הוא בבינה בהשגה דוקא, והיינו מפני דהשגה שרשה מבחי' התענוג וזהו מה שיש יתרון בבינה שלמעלה מהחכמה וכמ"ש ומבני יששכר יודעי בינה לעתים ואמרז"ל דאפילו בימי משה לא אשתכח כוונתיהו דכתיב הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים ואח"כ כתי' ואקח כו' חכמים וידועים ואילו נבונים לא קאמר דנבונים אפי' בימי משה לא אשתכחו.

(ד) והענין הוא דהנה בינה הגם שמקבלת מהחכ' ומ"מ אינו משתלשל מהחכ' והוא רק שמקבלת מהחכמה אבל לא שהבינה עצמה משתלשלת מהחכ' דבינה מהחכ' אינה בבחי' השתל' עו"ע דהנה בעו"ע הוא שהעילה מחייבת את העלול וכמו שכל ומדות שהם עו"ע דשכל עילה ומדות עלול הרי השכל שהוא העילה מחייב את המדה שהיא עלול וכמו שאנו רואים במוחש דמהשגת השכל נעשה ונולד מדה, ואם לא יש לידת המדה ה"ז מפני איזה סיבה וכמו מצד העלם והסתר שמונע ומעכב את לידת המדות וכידוע בענין שרי פרעה שבמיצר הגרון המונעים לידת וגילוי המדות אבל בשכל הרי נעשה המדה שהרי בכל השגה והתבוננות ה"ה מתפעל במוחו עכ"פ על טוב הדבר ההוא וכאשר אין גם התפעלות שכלי זהו מפני התעלמות ביותר והו"ע טמטום המוח שזהו מצד התגברות החומריות ביותר שהעיקר אצלו הוא העצמות שלו אֶלץ זיך, וישנו גם במי שמתנהגים בהנהגה של תורה ובכל דבר וענין הנוגע לו הוא מוצא היתר שעושה הכל כמו שהוא ע"פ תורה, הן בענינים דאכו"ש והן בענינים של עסק ומסחר, והוא ע"ד ר"ל גבל ברשות התורה, שע"י נעשה התגברות החומריות ביותר אבל לולי המגיעות הללו הנה בעצם טבעי השכל ומדות הרי מהשגת השכל נעשה הולדת המדה והוא מפני שהשכל מחייב את המדה דכך היא המדה בעו"ע שהעילה מחייב את העלול, והנה בחו"ב הרי החכ' אינה מחייבת את הבינה שאינו מוכרח דגם שיש כח החכמה אינו מוכרח שיהי' ג"כ כח הבינה וכמו שיש

שהוא בעל הבנה ואינו בעל השגה והיינו שיש מי שבכחו להשכיל השכלות חדשות ואינו משיג גם ההשכלות האלו שהוא משכיל, ער האט בכח אופטאן א סברה טובה און ער אליין פארשטייט ניט דאס וואס ער האט אויף גיטאן, והיינו דבכתו להתחכם ולהשכיל בענין שכלי והוא בעצמו אינו משיג מה שהשכיל, הרי שהחכ' אינו מכריח את הבינה, ואין זה כמו בעו"ע שהעילה מכריח את העלול ולכן יש הפרש בין חו"ב לעו"ע דבעו"ע הרי העלול נמצא כלול בעילתו וכמו שכל ומדות הרי המדות נמצאים כלולים בשכל שזהו התפעלות שכלי משא"כ בחו"ב אין הבינה נמצא כלול בחכ' ומ"ש בס"י הבן בחכ' אין זה התכללות הבינה בחכ' רק מפני שפרצוף החכ' ה"ה פרצוף שלם ויש בו ג"כ בחי' בינה אבל אין זה התכללות הבינה בחכ' שהרי הבינה שבחכ' ה"ה לצורך החכ' עצמה והיינו שיהי' כח החכ' בבחי' ירידה והמשכה דכח החכ' בעצם הוא בבחי' נקודה בלי המשכה והבן בחכ' הוא שיהי' החכ' בבחי' המשכה, ואין זה כמו בהתכללות המדות במוחין שאין זה לצורך השכל שהרי המדות הם התפעלות ומוחין התישבות ומנוחה והתפעלות היא בעצם היפך השכל כידוע א"כ הרי התכללות המדות בשכל אין זה לצורך השכל ואינו אלא רק מפני שהשכל הוא העילה של המדות ולזאת הרי העלול נמצא כלול בו ואינם לצורך השכל כ"א לצורך העלול שהם המדות שבלב וכידוע דמדות שבלב באים מהתפעלות שבשכל משא"כ הבינה שבחכ' ה"ז מבחי' פרצוף החכ' והוא לצורך החכ' כנ"ל והיינו דבינה מהחכ' אינו בדרך עו"ע, והיינו דבינה יש לה מקור מיוחד בפ"ע, וההתרחבות שבבינה זהו מכח המשכיל דזה שחכ' בא בבחי' נקודה הוא כמו שמתגלה מכח המשכיל וידוע דכל ראשית ההתגלות בא בנקודה דוקא וחכ' שהיא ראשית הגילוי מכח המשכיל לכן בא בנקודה אמנם בכח המשכיל גופא הרי השכל הלזה הוא שם בהתרחבות ומזה הוא כח ההתרחבות שבבינה ושרשה הוא מהתענוג דתענוג הרי ענינו התרחבות ולכן תענוג פועל התרחבות בכל דבר וכמו שמועה טובה תדשן עצם, דהגם שהעצם אין טבע להתפשט כמו הבשר ומ"מ הנה שמועה טובה תדשן גם עצם מפני שהתענוג הוא בהתרחבות ופועל התרחבות גם בדבר שאין בו התרחבות בעצם ומשם הוא שרש ההתרחבות שבבינה, וזהו דהתגלות עתיק הוא בבינה מפני ששרשה מבחי' עתיק ולכן ההתגלות דבחי' עתיק הוא בבינה וזהו יתרון מעלת הבינה על החכמה.

ה) אמנם יש יתרון המעלה בחכ' על הבינה, ויתרון מעלת החכ' על הבינה הוא בבחי' ומדרי' הביטול כידוע שהביטול שבחכ' הוא יותר מכמו הביטול שבבינה, דחכ' היא בחי' אין ובינה בחי' יש, דהביטול דחכ' הוא בחי' ביטול ממש והביטול דבינה הוא ביטול היש בלבד וע"כ צ"ל ב' המדרי' והוא שגם בהשגה דבינה יהי' הביטול דחכמה והיינו שיהי' השגה בהתרחבות ובהשגה טובה באלקות ויהי' הביטול לא רק כמו מצד ההשגה כ"א בבחי' אין דחכ', דהנה כל השגה הרי מביאה לידי ביטול, דכאשר משיג איזה דבר שכלי הרי בהשגתו זו הוא יודע דישנו מי שהוא משיג את השכל הזה בעומק יותר, ואח"כ כאשר שומע אופן וענין ההסבר של היודע יותר

ממנו היה מתפעל על טיב השגתו וע"ד הביטול של חכם קטן לגבי חכם גדול אבל מ"מ הרי כללות הביטול הרי אינו אלא לפי אופן השגתו בלבד אט וויפל ער פארשטייט אויף אזוי פיל איז דער ביטול שלו, והוא רק ביטול היש בלבד היינו דער ביטול פון זיין מציאות בלבד, אבל הביטול דחכ' הוא ביטול בתכלית ועיקר הכל הוא שיהי' השגה רחבה דבינה וביטול שבחכ' וכמו באברהם שנתוסף לו אות ה' וידוע שזהו ה' ראשונה דה' שהוא בחי' בינה וכמ"ש אם הבנים דבינה הוא מקור המדות, וזהו שנתוסף אות ה' שע"ז הי' בחי' הלידה והתגלות וכמאמר אברם אינו מוליד אברהם מוליד וכתי' ושמת שמו אברהם ומצאת את לבבו נאמן לפניך וענין לבבו נאמן זהו ביטול שלמעלה מטו"ד המושג כ"א ביטול עצמי והוא הנק' ערנסקייט והוא תום הלב בעצמו בבחי' ביטול עצמי והיינו דגם כאשר הי' שמו אברהם בתוס' ה' ראשונה דה' בהשגה טובה ורחבה באלקות הי' לבבו נאמן בבחי' ביטול עצמי ולכן הנה עבודת אברהם הי' בקבעומ"ש ובמס"ג בפועל שהי' עושה חסד עם כל אדם והי' מפרסם אלקותו ית' בעולם והגם שהי' משיג נפלא הנה עבודתו הי' רק בקבעומ"ש ובמס"ג דוקא היפך ענין השכל דשכל אינו מחייב מס"ג והוא החבור דב' המדרי' חו"ב שהו"ע נקודה בהיכלא היכל הוא בחי' בינה היכל נש"ב ונקודה הוא בחי' חכ', דנקודה בלא היכלא אינו מספיק שצ"ל בחי' ביטול דחכ' והביטול דחכ' זהו מה ששומר ההשגה דבינה דאם לא יהי' הביטול דחכ' יכול ליפול ח"ו ממדריגתו וכמו בהשגה שכלית אם לא ישמור את הנקודה של ההשכלה הרי יכול לילך בדרך עקלתון שתהי' ההשגה לא אמיתית והגם שדבריו יהיו בטעם וסברות שכליות ומ"מ הנה לא יהיו כלל כפי האמת והנקודה הוא השומר את ההשגה, דכאשר זוכר ושומר את הנקודה תהי' השגה אמיתית כמו"כ הוא ברוחני' דבהשגה לבד יכול ליפול ממדרגתו ח"ו (וכמו שראינו בחוש כמה משכילים גדולים אשר ר"ל נפלו ממדריגתם) כ"א צ"ל נקודת החכ' שהוא הביטול שלמעלה מטו"ד המושג דחכ' היא אמת כמ"ש בסש"ב ואמת הוא שאינו נפסק דנהרות המכזבין היינו שנפסקים ואמת הוא שאינו נפסק והיינו שאינו משתנה וחכ' נק' אמת שאינה משתנה ולכן ע"י החכ' הוא ג"כ הקיום של השגה דבינה, וזהו דכתי' והחכמה תחי' בעלי' דבינה נק' בעלי' של החכמה לפי שהבינה עושה התרחבות בהנקודה דחכ' אבל החיות שהוא האמת הוא מחכ' דוקא ולכן צריכים להיות שניהם דוקא.

(ו) והנה ענין ו"ה דשם הוי' שבנפש הוא דהגם שיש ב' אותיות דיו"ד וה"א שהם חו"ב שבנפש צ"ל ג"כ ו"ה דוא"ו הוא מדות וכתי' וצדקה כנחל איתן דנחל ענינה התפשטות ופי' נחל איתן הוא התפשטות בחי' איתן בששה מדות שיהי' בהם ג"כ בחי' הביטול דחכ', והענין הוא דהנה מדות הנולדים מן השכל הרי התגלות המדות לאחר התעלמות המוחין כנודע דכל זמן שהמוחין הן בגילוי א"א להיות המדות כ"א לאחר שמתעלמים המוחין אזי הוא הולדת המדות, וזהו דכתיב ע"כ יעזב איש את או"א, אב ואם הם חו"ב דחכ' אב ובינה אם והיינו דבכדי שיהיו המדות צריך שיעזוב או"א

בחי' המוחין כי צ"ל מדות ג"כ דהעבודה במוחין לבד אינו מספיק כ"א צ"ל ג"כ מדות וע"כ יעזב איש, אך זהו בבחי' חיצוני' הלב שא"א להיות חבור המוח והלב שיהי' ביחד אבל בפנימי' הלב הרי ידוע דכל האור כמו שהוא במוח נמשך ג"כ בלב והוא חבור המוח והלב והמדות הם בלתי מורגשים, דבחי' חיצוני' הלב הרי המדות הן מדות מורגשות ולכן הנה כל זמן שהמוחין בגילוי אצ"ל שיהיו המדות אבל פנימי' הלב הן מדות הבלתי מורגשות והיינו שמאיר בהם כל גילוי האור שבמות, והגילוי דבחי' איתן הוא עוד למעלה יותר והיינו שהוא יותר מבחי' בלתי מורגש דפנימי' הלב והו"ע תעלומת הלב וזהו נחל איתן שבהמדות יהי' הביטול דבחי' חכ', וכאשר בהמדות הוא הביטול דחכ' אזי נעשה אתהפכא חשוכא לנהורא דהנה במדות יש לעו"ז דכמו שיש מדות טובות כמו"כ יש מדות רעות וכמו הקנאה והתאווה וע"י גילוי בחי' איתן נעשה אתהפכא חשוכא לנהורא וכמ"ש ומעין מבית הוי' יצא והשקה את נחל השטים שטים הוא בחי' שטות דלעו"ז וע"י המעין היוצא מבית ה' שזהו בחי' פנימי' החכ' בחי' איתן ה"ו משקה גם את נחל השטים שנהפך לטוב, וכאשר מאיר בחי' איתן בהמדות אזי הם בבחי' וא"ו רברבא די' וא"ו רברבא ווא"ו זעירא, וא"ו זעירא הוא ו' בלי יו"ד ו' רברבא הוא שבראשו יו"ד, וז"ש מנחל בדרך ישתה ע"כ ירים ראש ואי' בכהאריז"ל שזהו ו' שבראשו יו"ד והיינו שמאיר בחי' איתן במדות, וה' אחרונה הוא מחדו"מ דג' קוין שבה' הן מחדו"מ כנודע והן מחדו"מ תושבע"פ וכמא' מל' פה תושבע"פ קרינן לה והיינו שגם בתושבע"פ יהי' הביטול דבחי' חכמה והענין הוא דהנה אי' בס"י הבן בחכמה וחכם בבינה ולכאור' הול"ל הבן בבינה וחכם בחכמה ומהו"ע הבן בחכמה.

(ז) אך הענין הוא דהנה חו"ב הן תושב"כ ותושבע"פ דכתיב שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך, ואמרו"ל מוסר אביך תושב"כ ותורת אמך תושבע"פ, וכמו עד"מ טפת האב הגם שיש בה כל ציור הולד הרי אינו ניכר כלל ורק ע"י שהייתו ט' חדשים בבטן האם נעשה ציור הולד וכמו"כ כל המצות הרי ישנם בתושב"כ רק שהן שם בקיצור נמרץ, וכמו מצות תפילין שמתושב"כ איננו יודעים עדיין איך שיהיו התפילין רק בתושבע"פ מבואר הכל בפרטות וכן מצות שבת בתושב"כ הוא רק איזה פסוקים ובתושבע"פ הוא מסכת שלמה וכה"ג כל המצות וזהו שתושב"כ הוא בחכ' חכ' שבקיצור ורמו ותושבע"פ בינה בהתרחבות והתגלות וז"ש בס"י הבן בחכ' דתושב"כ שהוא בחי' חכ' שלמעלה מהשגה מ"מ צ"ל בזה קצת השגה עכ"פ והוא ע"י המדרשים והזהר שמזה יכול להיות קצת השגה גם בתושב"כ, וחכם בבינה דתושבע"פ מפני האורך ורוחב יכול להיות שלא ידעו נקודת האמת וכמו שלומד הלכה עם פרש"י ותוספות בריבוי פלפול ואינו יודע נקודת האמת של ההלכה עו"א וחכם בבינה שידע את נקודת האמת של ההלכה, וזהו ע"פ פשוט ועל ל' החסידות הוא דלהיות שתושבע"פ נתלבשה בענינים גשמי' המחליף פרה בחמור שנים אוחזין בטלית יכול להיות שלומד תורה וישכח על ה' נותן התורה צ"ל שיהי' לימוד התורה בביטול

שיזכור שזהו חכמתו ורצונו ית' ולא יהי' לו שום פני' בלימוד רק ילמוד תורה לשמה בבחי' ביטול ממש וזהו המשכת בחי' איתן בתושבע"פ, וזהו דכתי' והאיתנים מוסדי ארץ איתנים אותיו' תנאים והם מוסדי ארץ תושבע"פ שממשיכים בחי' איתן בתושבע"פ דהתנאים הם סמוכים איש מפי איש עד מרע"ה שהי' המקבל הראשון וכדאי' בגמ' סוכה בהשלשים הלכות ששאלו את ר"א י"ב א"ל שמעתי י"ח א"ל לא שמעתי דהתנאים ואמוראים לא אמרו מסברת עצמם כ"א מה שקבלו מרבים ולהיות שהיו סמוכים זמ"ז עד משה ומשה הוא בחי' חכ' בחי' איתן ע"כ המשיכו בלימוד בחי' איתן בתושבע"פ וזהו והאיתנים מוסדי ארץ שהמשיכו בחי' איתן, וכמו"כ בלימוד התורה עכשיו צ"ל בחי' הביטול דאיתן, וזהו אריב"ל כו' עלבונה של תורה שהיא עלובה על שאין לה עוסקים, דתורה צריכה התעסקות וכמו בעסק מו"מ בגשמי' ה"ה טרוד בזה גם בשעה שאינו עוסק בגוף ועצם מסחרו כמו"כ תורה צריכה התעסקות שיהי' מסור ונתון בזה בכל לבו ונפשו, דער ענין פון תורה זאל עם ארין בפנימי' נקודת נפשו כל א' לפי מדריגתו, ואפילו מי שדעתו פשוטה שאינו יכול ללמוד בעצמו הנה ע"י ההתעסקות בתורה מזכך הארת נשמתו שמאיר בה אור עצם נשמתו גילוי בחי' איתן.

בס"ד, ליל א' דחה"ש, פ"ח

וידבר אלקים את כל הדברים האלה, אנכי ה' אלקיך, וצ"ל מהו אומרו את כל הדברים, דהול"ל וידבר אלקים הדברים האלה ותי' כל לכאורה מיותר, וכן מהו האלה דלכאורה הי' מספיק שיאמר וידבר אלקים דברים אלה ומהו האלה, וגם צ"ל מ"ש וידבר אלקים ולא נאמר וידבר הוי' הלא במ"ת היו גילויים געלים מאד שהי' מאיר עצמות א"ס בגילוי בכללות ישראל והגם שהי' משה מחיצה בפ"ע ואהרן מחיצה בפ"ע וכן הזקנים וכל ישראל מחיצה בפ"ע אמנם זהו באופן קבלתם שהיו מחולקים באופן קבלת האור אבל הגילוי מלמעלה הי' לכולם בשוה וה"ז כמו ע"ד הגילוי דלעתיד דכתי' ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים וכמו הים הגם שיש בו הרים ובקעות מקומות גבוהים ומקומות נמוכים ומ"מ הרי המים מכסים את כולם בשוה וכן לעתיד הגם שיהיו חילוקי מדרי' ומ"מ הרי יהי' הגילוי מלמע' לכולם בשוה כמו"כ הי' במ"ת וא"כ לכאו' הול"ל וידבר ה' שזהו בחי' הגילוי אור וכמו שאח"כ אומר אנכי ה' אלקיך וצ"ל מפני מה בתחלה אומר וידבר אלקים ואח"כ אומר אנכי הוי', גם צ"ל שהרי ברה"ע הי' ג"כ בשם אלקים וכמ"ש בראשית ברא אלקים ומ"ת ג"כ בשם אלקים וא"כ מהו ההפרש ביניהם, ולהבין כ"ז ילהק"ת משארז"ל בגמרא חגיגה ד"ג ע"ב ע"פ דברי חכמים כדרבונות וכמסמרות נטועים בעלי אסופות נתנו מרועה אחד למה נמשלו

ישראל לדרבן לומר לך מה דרבן זה מכויין את הפרה לתלמי להוציא חיים לעולם אף דברי תורה מכוונין את לומדיהן מדרכי מיתה לדרכי חיים וכו' בעלי אסופות אלו ת"ח שיושבים אסופות אסופות ועוסקים בתורה הללו מטמאין והללו מטהרין הללו אוסרין והללו מתירין הללו פוסלין והללו מכשירין שמא יאמר אדם איך אני לומד תורה מעכשיו ת"ל כולם נתנו מרועה אחד אל אחד נתנו פרנס אחד אמרן מפי אדון המעשים ב"ה שנא' וידבר אלקים את כל הדברים האלה, וזהו כל הדברים ריבוי דברים שכל הסברות של התנאים והאמוראים נתנו כולם במ"ת, ובמדרש יתרו פכ"ח אי' א"ר יצחק מה שהנביאים עתידים להתנבאות בכל דור ודור קבלו מהר סיני וכו' ולא כל הנביאים בלבד קבלו מסיני נבואתן אלא אף החכמים העומדים בכל דור ודור כל או"א קבל את שלו מסיני, והיינו דכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל נאמר למשה בסיני וזהו את כל הדברים האלה דלא רק העה"ד נאמרו במ"ת כ"א כל התורה כולה נתנה במ"ת וז"ש אחת דבר אלקים שתים זו שמעתי דבור א' יצא מפי הקב"ה הכולל כל התרי"ג מצות והלכותיהן דהנה בתורה יש כלל ופרט, והוא ע"ד הכלל ופרט שבעולם דהנה אמרו"ל בע"מ גבה"ע והלא במאמר אחד יכול להבראות וידוע הפי' דבמא' א' יכול להבראות שנברא במאמר א' והוא המאמר כללי, וכדאי' בפרדס דעש"מ הם נגד ע"ס ומאמר אחד הוא בחי' הכתר שכולל הכל, דכתר הוא בחי' ממוצע בין או"א"ס המאציל אל הנאצלים וכלול מב' המדרי' דבחי' העליונה שבו הוא בחי' תחתונה שבמאציל ובחי' תחתונה שבכתר הוא ראש ומקור לנאצלים והוא בחי' הכלל שכולל הכל, אמנם כתר הוא רק בחי' כלל פרטי לעולם האצי' ובחי' כתר הכללי הוא בחי' מחה"ק דא"ק דאי' במ"ח מס' כללות העולמות דא"ק הוא בחי' אריך דכללות העולמות והיינו שכולל כללות ההשתל' מתחלת האצי' עד סוף העשי' ופי' מתחלת האצי' הוא כמ"ש בע"ח תחלת שער מטולמ"ט דאצי' כולל בחי' עקודים נקודים ברודים, והיינו כללות ההשתל' שנכלל בא"ק וכל השית אלפי שנין והמאורעות שבהן הכל נכלל בבחי' מחה"ק דא"ק, ולא רק הענינים הגדולים כמו מעשה האבות יצי"מ קי"ס מ"ת וכניסת הארץ וב"ר וב"ש וימוהמ"ש ותחה"מ כו' אלא גם כל אדם בפרט וכל המאורעות שלו בימי חייו וכל מעשיו ודבוריו מחשבותיו הכל עלו במחה"ק דא"ק וכמש"א צופה ומביט עד סוף כל הדורות כל דור ודור בפרט וכולם נסקרים בסקירה א', וזהו בחי' הכלל שבעולם ואח"כ בא בבחי' פרט, וכמו"כ בתורה יש ג"כ בחי' כלל ופרט, דפרשיות התורה כמו שהן בתורה זהו פרטי התורה אבל התורה כמו שהיא בשרשה במחה"ק דא"ק היא שם בבחי' כללי, וזהו הפלוגתא דר"י ור"ל בגמ' גיטין ד"ס ע"א תורה חתומה ניתנה או מגילה ניתנה דפי' מגילה ניתנה היינו התורה כמו שהיא בפרטות ותורה חתומה ניתנה הוא בבחי' הכללית, ובמ"ת נמשכה ונתגלה התורה כמו שהיא בבחי' כלל בשרשה בחכ' הקדומה, וזהו דבנש"י הי' ג"כ גילוי בחי' הכללות שבנפשם וכמ"ש וכל העם רואים את הקולות וארו"ל רואין את הנשמע ושומעין את הנראה, דמפני שבתורה נתגלה בחי' הכלל שבתורה עי"ז נתגלה בהם ג"כ בחי' הכללות שבנפש דשם ראי' ושמיעה

אינם בבחי' התחלקות, וזהו את כל הדברים האלה, שבמ"ת ניתנו כל הדברים גם הדעות ההפכים דתו"מ הכל ניתנו במ"ת.

(ב) והנה להבין זה בפרטיות איך שבמ"ת הי' הגילוי דתורה כמו שהיא בחכמה הקדומה דא"ק שכולל כל ההפכים, הנה ארו"ל עירובין די"ג ע"ב שלש שנים נחלקו ב"ש וב"ה הללו אומרים הלכה כמותנו והללו אומרים הלכה כב"ה, וכי מאחר דאלו ואלו דברי א"ח מפני מה זכו ב"ה לקבוע הלכה כמותן מפני שנוחין ועלובין היו (פרש"י סבלנים) ושונין דבריהם ודברי ב"ש (כשהיו ב"ש מביאין ראי' לדבריהם מן התורה וב"ה מביאים ראי' ממקרא אחר והיו ב"ה דורשין את המקרא של ב"ש למה בא ולא הי' קל בעיניהם) ולא עוד אלא שמקדימין דברי ב"ש לדבריהם. והוא ע"ד הידוע דב' מיני התכללות הוא שיש במדות, הא' שסובלים זא"ז דהיינו שנותנים מקום זל"ז והב' שמקבלים זמ"ז, וזהו דנוחין ועלובין היו שנותנים מקום לדעה ההפכית דב"ש קפדנים היו ולא יכלו לסבול הדעה ההפכית וב"ה סבלנים היו, ומה שהקדימו דברי ב"ש לדבריהם זהו הנחת עצמותו שמניח א"ע לפני זולתו ה"ז כענין ההתכללות שמקבלים זמ"ז, שהראש מקבל מהרגל, דסיבת שניהם הוא הביטול. והנה לכאור' אינו מובן איך אלו ואלו דא"ח, מאחר דהלכה כב"ה הרי זהו האמת איך דברי ב"ש ג"כ אמת, גם צ"ל תוכן ענין הטעם מה שזכו ב"ה לקבוע הלכה כמותן מפני שנוחין ועלובין היו הרי ענין קביעת הלכה הוא מפני שהגיע לאמתתו של הדבר ביותר, וזה שייך לחידוד דמי שהוא מחודד בשכלו יותר ה"ה בא יותר אל עומק ואמיתת הענין יותר, ומהו הטעם מפני שנוחין ועלובין היו. ויש להבין תחילה דקדוק הל' אלו ואלו דא"ח, די' אלקים חיים ואלקים סתם, אלקים סתם הוא כמ"ש שמש ומגן ה' אלקים, דכשם שהנרתק של השמש הוא מגן ומחסה על עצם השמש שיוכל להתקבל אשר לולי הנרתק הי' תוקף אור השמש שורף את הכל הנה כמו"כ הוא בשם אלקים ושם הוי' דשם אלקים מסתיר על השם הוי' שלא יהי' גילוי אור שם הוי' כמו שהוא, דאז לא הי' התהוות העולמות בבחי' מציאות כ"א הכל הי' בטל בתכלית, ושם אלקים הוא שמסתיר על השם הוי' בכדי שיהי' התהוות העולמות בבחי' מציאות, וזהו ג"כ ענין הצמצום הראשון שהי' באוא"ס בשביל התהוות האצי', דעולם אצי' הוא ג"כ בבחי' מציאות ובבחי' גבול, ונק' עולם האצי' דכלים דאצי' ה"ה בבחי' מציאות חכ' וחסד, וכנודע דעיקר בחי' הספי' חכ' וחסד הוא בבחי' הכלים וגם הם בבחי' הגבלה שמגבילים את האורות, וגם האור הוא בבחי' מדה וגבול, וכידוע דב' מיני המשכות הן, הא' בבחי' א"ס ובל"ג והב' בבחי' מדה וגבול שזהו בחי' אור הקו בכלל שבא בבחי' מדה וגבול וכד"פ הוא בבחי' אורות דאצי', ובכדי שיהי' אצי' האו"כ דאצי' הי' צריך להיות הצמצום באוא"ס, דמבחי' אוא"ס שלפה"צ לא הי' אפ"ל התהוות המציאות וכמ"ש בע"ח שאם הי' נשאר אור הקו לא הי' התהוות המציאות וע"כ הי' הצמצום באופן כזה שנתעלם אור הראשון לגמרי דאז נתהווה בחי' המציאות, וזשארז"ל

בתחלה עבמ"ח לברוא את העולם במדה"ד שנא' בראשית ברא אלקים ואח"כ שתף עמו מדה"ר שנא' ביום עשות ה' אלקים כו' והיינו גילוי הקו, וזהו"ע שם אלקים סתם שהוא בחי' צמצום העלם והעדר האור לגמרי, אמנם אלקים חיים הוא ג"כ צמצום אך לא צמצום גמור, דחיים הוא השפעה וכמו מכלכל חיים בחסד, באור פניך נתת לנו תורת חיים הרי שזהו השפעה והמשכה והצמצום בזה אינו בבחי' העדר כ"א אדרבא שמצמצם עצמו להיות בבחי' המשכה וכמו צמצם שכינתו בין שני בדי ארון דהיינו שיהי' שם גילוי השכינה, ולהיות דגם חכ' דתורה היא באין ערוך לגבי עצמות ע"כ צ"ל בזה צמצום והוא שמצמצם עצמו כבי' להתלבש בחכ' דתורה, הרי הצמצום אינו העדר כ"א אדרבא המשכה, ויובן זה ע"ד לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה שאין זה בחי' העדר השפעה שהרי אינו מעלים ממנו דבר וחצי דבר רק שמצמצם ומלביש זה בדברים קצרים שבהם נמצא כל השכל גם העומק והפנימיות וזהו דלא קאים אינש אדעתי דרבי' עד ארבעין שנין ולאחר ארבעין שנין קאים אדעתא דרבי' דהיינו עומק חכמתו, והוא ע"י האותיות והדברים קצרים שהשפיע לו, ולכן חייב אדם לומר בלשון רבו דבלשון רבו הרי יש כל עומק פנימי' חכמתו רק שהוא באותיות קצרים וע"ד משנה וגמ' הרי כל האריכות דגמ' יש במשנה וכמו שא' אילפא מי איכא מידי בברייתא דלא פשיטנא לי' ממתניתא דבהדברים קצרים שבמשנה יש הכל והוא בחי' מועט המחזיק את המרובה.

ג) ובזה יובן דקדוק הלשון אלו ואלו דא"ת, דהנה ארוז"ל אלפים שנה קדמה תורה לעולם שנא' ואהי' אצלו שעשועים יום יום ויומו של הקב"ה אלף שנה, ואלפים שנה ב' אלפים היינו בחי' אאלפך חכמה אאלפך בינה שקדמו למעלת ומדרי' העולם, דשרש ומקור העולמות הוא מבחי' מדות עליונות דכתי' כי ששת ימים עשה הוי' את השמים ואת הארץ דששה ימים הם ששה מדות עליונות וכתי' כי אמרתי עולם חסד יבנה, אבל חו"ב קדמו לעולם וע"כ התורה שהיא בחי' חו"ב קדמה לעולם רק שנמשכה לעולם היינו בשרש ומקור העולם בחי' המדות דכשר פסול טמא טהור, וידוע דמדות למעלה אינו כמו למטה, דלמטה המדות הן רק גורמים ההשפעה לא שעצם המדה היא בבחי' המשכה, וכמו איש הטוב והחסד הוא שהתעוררות המדה גורמת ההשפעה שמטיב בחסדו אליו, אבל למעלה הוא שעצם המדה נמשכת וכמו שביאר רבינו הגדול ג"ע בענין מכלכל חיים בחסד, וכידוע דכאשר הי' זמן אשר בני' היו שרוים בצער של דוחק הפרנסה אמר אז רבינו הגדול ג"ע מכלכל חיים בחסד שהחסד העליון נמשך מכלי אל כלי ונעשה בבחי' חיים בברכה והשפעה גשמי', וכן הוא במדת הגבו' דבקדושה מדת הגבו' הוא השפעה בתגבורת דוקא, וזהו אתה גבור כו' מחי' מתים אתה, דתחה"מ הוא ממת הגבורה דר"ת א"תה ג"בור ל"עולם א"ד' הוא שם אגל"א השייך לתחה"מ שזהו ג"כ שנמשך עצם המדות להחיות, ולהיות שהמדות למעלה הוא שהמדות עצמן נמשכים ע"כ בחי' חכ' דתו' שנתלבשה במדות ה"ז בא בבחי' גילוי למטה, רק כמו שהוא התלבשות במדות ה"ז בא בבחי' התחלקות

שיש אוסרין ומתירין מבחי' המדות דחו"ג, וכדאי' במד"ת ע"פ אמרות ה' אמרות טהורות אמר ר' ינאי לא נתנו ד"ת חתוכים למשה אלא על כל דבר ודבר שאמר לו הקב"ה ה' אומר לו מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור, אמר משה רבש"ע מתי נעמוד על בירורן של דברים א"ל הקב"ה אחרי רבים להטות, רבו המטמאין טמא-רבו המטהרין טהור שנא' מזוקק שבעתים היינו זפ"ז שעולה מ"ט, והן מ"ט שע"ב דבינה היא אם הבנים מקור המדות והשערים הן הטיית השכל אל המדה, ויש מ"ט שערים כנגד ז' מדות שכלולים כל א' מז', ומהמ"ט שערים הוא מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור, וכמ"ש דודי צח ואדום צח הוא ב"פ מ"ט וכדאי' במג"ע דמ"ט שע"ב הם כלולים מחו"ג ולכן יש מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור, וזהו שרש הדעות דאוסרין ומתירין שהם בחי' חו"ג, דב"ש וב"ה הם חו"ג דב"ה חסד וב"ש גבורה, ולכן ב"ש אוסרין להיות שרשן מבחי' הגבו', וזהו שמאי' ל' שומה, וכמו ושם דרך, השם אורחותיו, בבחי' דיוק ודקדוק דבאתעדל"ת דוקא אתעדל"ע, וכפי האתעדל"ת כן הוא האתעדל"ע, וכדאי' במד"ר בענין השמים למה נקרא שמו שמים שמים את הבריות דכתי' ואד יעלה מן הארץ אזי והשקה את כל פני האדמה, דאד הוא ל' שבר דכאשר האד יעלה מן הארץ דשברו הבריות את ערפן (בתשובה) מיד הגשמים יורדים כו', וב"ה היו מבחי' החסד ולכן ב"ה לקולא כו', ויש מקולי' ב"ש ומחומרי' ב"ה, שזהו מהתכללות חו"ג, אבל ע"פ הרוב ב"ש מחמירים וב"ה מקילים שזהו מבחי' חו"ג, וכ"ז הוא המ"ט שע"ב שבאין בהתחלקות אבל עצם הבינה שזהו בחי' אלקים חיים, חיים הוא בחי' חכ' כמ"ש והחכ' תחי' ואלקים הוא בינה, וזהו אלקים חיים היינו עצם הבינה שמאיר שם בחי' החכ' ה"ז למעלה מהתחלקות, שהרי אנו רואין במוחש שמשכל וטעם א' יכול להיות שני מדות הפכיות וכמו הטעם דכל יצר מחשבות לבו כו' ה' תחלה לחוב וזה הטעם עצמו ה' אח"כ לזכו, הרי שהמוחין בעצם הן למעלה מהתחלקות חו"ג, אמנם זהו דוקא קודם שבא לכלל הטי' לאיזה מדה, דכאשר בא לאיזה הטי' ה"ה מחייב מדה זאת דוקא, אבל בעצם המוחין קודם ההטי' ה"ז למעלה מהתחלקות, וכמו שמאי' והלל קבלו סברא אחת מרב אחד וזה קבל לחסד וזה לגבו', והלא הסברא א' היא, ובהכרח לומר שיש בה שני המדות דחו"ג רק שהן שם בהתכללות ובאו אח"כ בהתחלקות בחו"ג דשמאי' והלל, וזהו אלו ואלו דא"ח דבבחי' אלקים חיים עצם הבינה שניהם אמת כי הם שם בהתכללות, וגם מצד המדות חו"ג שניהם אמת מאחר שכל אחת מהם יש לה שרש ומקור למעלה זו בבחי' החסד וזו בבחי' הגבו', ומ"מ ה"ה מדות חלוקים אך בבחי' אלקים חיים שניהם אמת שאינם הפכים כלל וכלולים שניהם כא', וזהו את כל הדברים האלה שכל הדברים גם החלוקי דעות נתנו במ"ת מפני שהי' גילוי בחי' עצם הבינה, והיינו בחי' שער הנו"ן ששם הכל בבחי' התכללות, וזהו ג"כ בחי' הכלל דתורה וע"כ נא' את כל הדברים האלה, דאלה הם מדות ופ"ז עולה ל"ו בגימט' אלה וזהו האלה דה' בינה אלה מדות דבינה אם הבנים כוללת כל המדות הפכים ובמ"ת ניתן הכל וזהו דמ"ת ה' בחג השבועות שאז גילוי שעה"נ דבינה וכמ"ש תספרו חמשים יום והרי אין סופרים רק מ"ט יום, והיינו דמה ששייך אתעדל"ת הוא רק בבחי' מ"ט

שע"ב ושעה"ג הוא למעלה מאתעדל"ת רק שנמשך ממילא ע"י ספירת המ"ט ימים, וזהו הגילוי דשבועות שמאיר בו שעה"ג דבינה ולכן בו ה"י מ"ת, דשבועות הוא חג בפ"ע לבד מ"ת שה"י בו והוא מה שמאיר גילוי שעה"ג וזהו שנק' שבועות שכולל כל הז' שבועות שהן המ"ט שערים, ולכן ה"י בו מ"ת מבחי' שעה"ג שה"י בבחי' כללות שכולל הכל וזהו כל הדברים האלה כל עולה נו"ן דהיינו גילוי מבחי' שעה"ג הכולל כל המ"ט שע"ב וזהו דאיתא במדר' ע"פ קול גדול ולא יסף א"ר יוחנן קול א' יצא מהקב"ה ונחלק לו' קולות, קול גדול הוא בחי' בינה ונק' גדול על שם התגלות עתיק שבבינה והוא בחי' קול א' כללי ונחלק לו' קולות הן ז' מדות ובפרטיות הן המ"ט פנים הנ"ל, וזהו אלו ואלו דא"ח דבבחי' אלקים חיים בחי' שעה"ג דבינה ה"ה כולם שם בהתכללות.

אה"ת 2018/27072

אוצר החכמה

ד) אמנם עדין צ"ל הענין לעומקו יותר דמאחר דאלו ואלו דא"ח הרי שני הדעות הם אמת א"כ מפני מה נקבעה ההלכה כב"ה וב"ש במקום ב"ה אינה משנה כלל, ואם יעשה כב"ש אמרו גבי ר"ט כדאי היית לחוב בעצמך, וכמו בצרת הבת דלב"ש ה"ז היתר ואם ח"ו יעשה כך ה"ז חיוב כרת ר"ל, ובגמ' נדה ד"ו ע"ב אי' מעשה ועשה רבי כר' אליעזר לאחר שנזכר אמר כדאי הוא ר"א לסמוך עליו בשעת הדחק, והוינן בה מאי לאחר שנזכר אילימא לאחר שנזכר שאין הלכה כר"א בשעת הדחק היכא עביד כותי' אלא (לאו) דלא אתמר הלכתא לא כמר ולא כמר וכיון שנזכר דלאו יחיד הוא דפליגא עלי' אלא רבנן הוא דפליגא עלי' אמר כדאי הוא ר"א לסמוך עליו בשעת הדחק, הרי מפני שלא אתמר הלכתא כמאן, אבל אם ה"י נאמר ההלכה כמאן הרי אז אינו מועיל שעת הדחק, ולכאורה מאחר דאלו ואלו דא"ח מאי אולמי' דהאי מדהאי, ובגמ' דעירובין הג"ל אי' דהלכה כב"ה מפני שנוחין ועלובין היו, וג"ז אינו מובן הרי קביעת הלכה שייך לכאורה למי שמחודד יותר שמגיע יותר לאמיתת הענין, וב"ש היו מחודדין טפי ומפני מה נקבעה ההלכה כב"ה. אך הענין הוא דהנה בגמ' דסנהדרין דצ"ג ע"ב אי' שדואג אמר לשאול ששה מעלות על דוד דכתי' ויען א' מהנערים ויאמר ראיתי בן לישי בית הלחמי יודע גגן וגבור חיל ואיש מלחמה ונבון דבר ואיש תאר והוי' עמו ואמר רב יהודא אמר רב כל הפסוק הזה לא אמרו דואג אלא בלה"ר, יודע גגן שיודע לישאל, גבור שיודע להשיב, איש מלחמה שיודע לישא וליתן במלחמתה ש"ת, איש תואר שמראה פנים בהלכה, ונבון דבר שמבין דבר מתוך דבר, והוי' עמו שהלכה כמותו בכל מקום, בכלהו אמר להו יהונתן בני כמותו כיון דא"ל והוי' עמו מילתא דבדידי' נמי לא הוי בי' חלש דעתי' ואיקני בי'. דהנה שאול גדול בתורה ה"י אלא שלא לימד לאחרים (רש"י גיטין דנ"ט א') אבל דוד ה"י מתייגע בתורה ולימד לאחרים, וכדאי' בעירובין דנ"ג א' דוד גלי מסכתא (למדו לאחרים, רש"י) ושאול לא גלי מסכתא וארז"ל (מו"ק ט"ז ב') אלה שמות הגבורים אשר לדוד יושב בשבת תחכמוני כו' אלה גבורותיו של דוד כו' בשעה שה"י יושב בישיבה כו' ולזאת זכה דהוי' עמו דהלכה כמותו בכל מקום, אשר ממוצא דבר הרי אנו יודעים מזה דהלכה

הוא משם הוי' דשם הוי' הוא למעלה מבחי' אלקים חיים שזהו בחי' בינה, והוי' הוא בחי' חכ' וכמ"ש והוי' בחכ'. והענין הוא דהנה כתי' והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום וארו"ל בד"ת הכתוב מדבר דא"ל דקאי על ק"ש שהרי אומר בשבתך בביתך ובלכתך בדרך וק"ש הוא רק פעמים ביום שחרית וערבית אלא קאי על התורה, וביאור הענין הוא דהנה בפ"ר דק"ש אומר הוי' אלקינו הוי' אחד, ומקשים ע"ז מהו"ע ב"פ הוי', והול"ל לכאורה הוי' אלקינו אחד, ותי' הרוקח דג' שמות הוי' אלקינו ה' הן נגד אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים, אני ראשון הוא קודם כל ההתהוות שהי' הוא לבדו הוא והי' מאיר גילוי אוא"ס במקום החלל וכמא' עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, ואני אחרון הוא לאחר כל ההתהוות לעתיד דכתי' ונשגב ה' לבדו ביום ההוא שיהי' בגילוי בעולם איך שהוא לבדו הוא, ומבלעדי באמצעיתא אין אלקים דזה שהעולם נראה ליש הוא רק לגבינו דשם אלקים הוא מסתיר על הגילוי דשם הוי' אבל לגבי עצמות אוא"ס אין שום דבר המעלים ומסתיר ומאיר גילוי אוא"ס גם לאחר ההסתר וע"כ העולמות בטלים ומיוחדים בתכלית, וזהו ג"כ הג' שמות הוי' אלקינו הוי', הוי' הראשון הוא בחי' אני ראשון והוי' השני הוא בחי' אני אחרון ואלקינו הוא שמבלעדי אין אלקים, ונא' אלקינו מפני שתכלית הכוונה הוא בשביל ישראל וכמא' בראשית בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית, קדש ישראל לה' ראשית תבואתה כו' ואו' אחד דכל הג' מדרי' הכל א' דאני הוי' לא שניתי ואתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא משנבה"ע, ומה שהעולם הוא בבחי' מציאות עז"א בשכמל"ו שזהו רק מבחי' שם והארה לבד שאינו תופס מקום כלל לגבי עצמות, ואי לזאת ואהבת את הוי' אלקיך שמתעורר ברצון ותשוקה לעצמות אוא"ס וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי שאינו רוצה בשום דבר רק בבחי' עצמות אוא"ס, וזהו ואהבת את ה' אלקיך דשרש תי' ואהבת הוא אבה ל' רצון שרוצה ומשתוקק לבחי' עצמות אוא"ס ב"ה, ואיך ובמה ירווה את צמאנו עז"א והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום בד"ת הכתוב מדבר דאורייתא מחכ' נפקת ובחכ' הוא גילוי שם הוי' כמ"ש הוי' בחכ', הוי' הוא בחי' עצמות אוא"ס וכמ"ש אני הוי' דאני והוי' כולא חד, וז"ש ושמי הוי' לא נודעתי להם לא הודעתי לא נא' אלא לא נודעתי דהוי' זהו בחי' עצמות אוא"ס ובחכ' שורה אוא"ס כי אין אוא"ס שורה אלא במקום הביטול וחכ' הוא בחי' כח מה בחי' ביטול ע"כ חכ' היא כלי להשראת אוא"ס.

(ה) והנה בזה יובן מה שמצינו שיש חילוקי מדרי' באופן הגילוי דאוא"ס גם במדרי' דאצי' וכדאי' בע"ח דבחכ' אוא"ס מאיר בקירוב מקום ובבינה בריחוק מקום, דחוב"ב הן בחי' אין ויש, חכ' אין ובינה יש, ולהיות דחכ' היא בחי' אין ה"ה כלי לגילוי אוא"ס שמאיר שם בקירוב ובגילוי, ובינה היא בחי' יש דבינה הוא השגה וה"ז מה שנתפס בבחי' יש ומציאות וע"כ בבינה הוא בבחי' ריחוק מקום, וז"א שבבחי' יש יותר שה"ה בחי' מקור לעולמות עולם חסד יבנה, הנה המשכת אוא"ס בז"א דרך פרסא וכמ"ש ועל ראשי החיות רקיע כעין הקרח הנורא וכת' מבטן מי יצא הקרח, דכמו שהוא

בחיוון תתאין בין הז"א ומל' הנה כמו"כ הוא גם בחיוון עילאין שיש פרסא בין הבינה לז"א דהמשכת האור בז"א הוא דרך הפרסא וכ"ז הוא מפני שהכלי לאוא"ס הוא הביטול דוקא ובמי שבטל יותר שם הוא גילוי האוא"ס ביותר, וכן הוא בעבודה וכמ"ש מרום וקדוש אשכון את דכא ושפל רוח דוקא וכת"י ויאמר צא ועמדת בתר לפני הוי' והנה הוי' עבר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לפני הוי' לא ברוח ה' ואחר הרוח רעש לא ברעש הוי' ואחר הרעש אש לא באש ה' ואחר האש קול דממה דקה ואי' בזהר תמן דוקא קאתי מלכא שהגילוי הוא במה שבטל דוקא וחכמה להיותה בחי' ביטול ע"כ היא בחי' כלי לגילוי בחי' עצמות אוא"ס, ובזהר אי' אורייתא מחכ' נפקת, והיינו דלכד זאת דשרש התורה הוא מבחי' החכ' הנה עוד זאת כמו שהיא באה בגילוי למטה ה"ה כמו שהיא בשרשה בחכ', דזהו מה שהתורה נק' אמת וכמ"ש קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת וארז"ל אין אמת אלא תורה, דהנה אמת הוא מה שמתחלת המשכתו עד סופו הוא בשהו והיינו דאמת מורה על אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים וכדאי' בירושלמי פ"ק דסנהדרין ובמד"ר דברים דא' הוא רישא דאתון ות' סופא דאתון ומ"ם באמצע הא"ב שזה מורה איך שאני ראשון ואני אחרון ומבלעדי באמצעיתא אין אלקים שזהו אמת, ועש"ז נק' התורה אמת מפני ששורה בה עצמות אוא"ס וזהו דהלכה היא משם הוי' משום ואמת הוי', דהוי' הוא בחי' אמת בחי' עצמות אוא"ס דמשם הוא ההלכה שהוא האמת והגם דאלו ואלו דא"ח שגם הדעה השני' היא אמת, הנה יש אמת ואמת לאמתו וכמשארז"ל שבת כל דיין שדן דין אמת לאמתו דקדקו לומר אמת לאמתו דוקא, וזהו"ע הלכה שהוא בחי' אמת לאמתו, דהנה נת"ל דאלו ואלו דא"ח זהו מבחי' הכלל שבתורה שזהו מבחי' הכתר דהיינו בחי' חיצוני' הכתר הכולל הכל, וכמו"כ א"ק הוא בחי' אריך דכללות העולמות, והלכה זהו מבחי' פנימי' הכתר בחי' תחתונה שבעצמות, וכמו"ק בא"ק הו"ע קב"ה אסתכל באורייתא בחי' פני' א"ק שזהו בחי' אמיתת העצמות דא"ס, וזהו בחי' אמת לאמתו, והכלי לזה הוא ביטול דוקא וכמש"א ונפשי כעפר לכל תהי' פתח לבי בתורתך דבכדי שיהי' פתח לבי בתורתך הוא כאשר ונפשי כעפר לכל תהי' בבחי' ביטול וכמ"ש אמת מארץ דכאשר הוא כארץ שהכל דשין עלי' אזי דוקא צמיחת בחי' אמת, וזאת התורה אדם כי ימות באהל דאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עלי' לא תמצא בגסה"ר ובמי שמרחיב את לבו כים, הרוצה שיחי' בחיות האמיתי דתורה ימית א"ע, דביטול דוקא הוא הכלי לבחי' האמת, וזהו שנקבעה הלכה כב"ה דוקא מפני שנוחין ועלובין היו, והגם דב"ש היו מחודדין טפי, אך מצד הביטול שלהם היו הם דוקא כלים להשיג האמת לאמתו וע"כ נקבעה ההלכה כמותם, וזהו ג"כ שנא' בדוד וה' עמו הלכה כמותו בכ"מ מפני שהי' בבחי' ביטול בתכלית וכמ"ש כי עני ואביון אני תפלה לעני כי יעטוף אם לא שויתי ודוממתי שהי' בבחי' ביטול דדומם ע"כ הי' הוא כלי להאמת דא"ס ומשו"ז הלכה כמותו, וזהו דעם היות דאלו ואלו דא"ח שכל הדעות הן אמת מ"מ נפסקה ההלכה כזה דוקא מפני שכיון לאמתו של אמת שמשם הוא ההלכה, וזהו וידבר אלקים את כל הדברים גא' את כל הדברים האלה היינו שכל הסברות והדעות

אע"פ שהן הפכים זמ"ז כולם נתנו במ"ת שנתנה התורה בבחי' כללות שכולל הכל שאינם הפכים כלל, וזהו נתנו מרועה אחד אל אחד נתנן שאינם הפכים, ולכך נא' אלקים דאלו ואלו דא"ה, ואלקים זה אינו כמו שם אלקים דמע"ב שהוא בחי' אלקים סתם להעלים ולהסתיר האור להיות בבחי' מציאות ושם אלקים הנא' כאן הוא בחי' אלקים חיים שעה"נ דבינה דשם הכל בבחי' כללות כא', ואח"כ אומר אנכי ה' אלקיך שלמעלה גם מבחי' אלקים חיים ומשם הו"ע ההלכה דאע"פ שאלו ואלו דא"ה והכל הוא אמתתה של תורה מ"מ האמת לאמתו הוא כזה שהלכה כמותו שזהו משם הוי', וזהו והוי' עמו דהלכה כמותו בכ"מ, שע"י לימוד התורה בביטול שהו"ע המסירה ונתינה לתורה הנה עי"ז מאיר שם הוי' בגילוי.

22/07/2018חנה

ב"ה.

אל ידידינו אנ"ש והתמימים ד' עליהם יחיו
ויתענגו על רוב טוב.

בעמדינו היום בשערי תשובה ורחמים הנפתחים לכל ישראל, בכל מקום מושבותיהם יברכם האל הטוב, הנני בא במכתבי זה, אל כל אחד ואחד מאנ"ש והתמימים יחיו, לעוררם על דבר קביעות עתים מיוחדים בלימוד דא"ה בחדש זה בהכנה רבה לימים הנוראים, ימי קצבת החיים, בחיים טובים ומאירים בתורה ועבודה, וימי קצבת המזונות בפרנסה טובה ובמנוחה בגו"ר לנו ולכל ישראל אחינו ד' עליהם יחיו.

כל אחד יתן אל לבו לעשות חשבון צדק מהעבר עליו במשך השנה העוברת כאשר ידע איגש בנפשי' אדעתא דנפשי' לתקן נפשו.

אמת הדבר כי הרבה מונעים ומעכבים עמדו לו לכל אחד ואחד, על דרכי עבודתו בקביעות עתים לתורה ועבודה שבלב, אבל עם זה מאמינים אנחנו כולנו באמונה טהורה, כי יד אלקים עשתה זאת, וא"כ איפא הוא ית' הנותן כח להתגבר על כל מונע ומעכב, ואשר זה חפצו ורצונו ית' כי האדם בכחו העצמי יתגבר על טרדותיו, ובכל אשר לו, יעבוד את השם בתורה ועבודה, ובוה יזכה לאור כי טוב בברכה מרובה בחוט המשולש בבני חייא ומזונא רויחא.

אליכם, אליכם אנ"ש והתמימים יחיו יושבי ארץ מולדת הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אקרא בקריאה של אהבה וחבה, ידעתי גם ידעתי מצבו הדחוק של כל אחד ואחד ביחוד וירחם השי"ת ויורוח לכם בקרוב בגו"ר, ואשתתף בשמחתכם וטובכם אכי"ר, אבל בכל

עומק צרתינו — ירחמינו השם — נאמן עלינו צור עולמים ונאמנים דבריו כי כל המקיים את התורה מעוני סופה לקיימה מתוך עושר, פרנסה טובה ואושר אמיתי בבנים ובנות הולכים בדרכי התורה והמצוה.

מצורף לזה הנני שולח מאמר הוי' שמעתי שמעך יראתי, המדבר בעניני קבלת עול ועבודה שבלב, שפירושו בתוך הלב, ועם הלב, ובפרט בימי הרחמים והסליחות וזמן התגלות המאור אל הניצוץ, אשר לב כל איש ישראל פתוחה להתעורר בהתעוררות אמיתי ע"מ לשמור לעשות ולקיים את דברי ה' המורה והמצוה.

ובכן ידידינו אנ"ש והתמימים יחיו התעוררו בעבודה אמיתית אשר אחריתה שמחה וטוב לבב, ותקוה טובה, לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה. ויתן האלקים אשר השנה הבאה יברך אלקינו ואלקי אבותינו את עמו ישראל בכל מקום שהם בשנת חיים טובים ונעימים, בהדרכת דור ישרים יבורך, בשנת תורה ואורה, בשנת פרנסה טובה, ישועה ורחמים, שנה אשר בה יקויים היעוד ובא לציון גואל, והוא יקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ, ובאו לציון ברינה.

והנני ידידם עוז הדורש שלומם טובם והצלחתם
מנפש ועד בשר והמברכם בכוח טובה

/ מקום החותם /

בס"ד, ב' דחה"ש, פ"ח

הוי' שמעתי שמעך יראתי, דיראת שמים הוא כלי להגילוי דשם הוי', וע"י יראת שמים מגיעים להגילוי דשם הוי', וצ"ל איך ובמה מגיעים להיות ירא שמים, דהן אמת דיראת שמים הוא כלי לגילוי אלקות אבל באיזה דרך נעשה יר"ש, ווי און מיט וואס ווערט מען א ירא שמים. והענין הוא דהנה אי' במשנה אר"י בן קרחה למה קדמה שמע ליה' אם שמוע בכדי שיקבל עליו עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות, וצ"ל מהו"ע קבעומ"ש, דהנה עול מצות הוא מובן דיש עצם המצוה והעול של המצוה וכמו עד"מ בגשמיות במו"מ הרי יש עצם העסק במו"מ, וישנו העול של העסק גם בעת שאינו עוסק בזה והוא טרדת העסק שהוא טרוד בזה גם בעת שאינו עוסק בו אשר לפעמים הטרדה מרובה על העסק, וכן הוא במצות הרי ישנו עצם קיומה והוא דוקא בעתה ובזמנה, כפי דין התורה בכל מצוה ומצוה בפרט, ועול מצות הוא הטרדא בזה שטרוד בקיום המצוה ומחכה מתי יבא לידו לקיימה כחוקה וכדינה, וע"ד מי שמחכה לפרנסה טובה בגשמי, אשר

בתקוה זו יחיי' בחיות פנימי, וכן הוא בקבלת עול מצות שהוא חי בזה בחיות פנימי, אבל קבעומ"ש הנה לכאורה הוא רק ביטול חיצוני דגוף בקבעומ"ש בקיום המצות, והיינו דכל ענינו הוא רק לקיים רצונו ית', וכן בעבודה הרי ענינו הוא רק בכפי' בפו"מ והיינו שכופה א"ע וכובש רצונו ותאוותו, רק מפני שזהו היפך רצונו ית', דהנה בעבודה יש ב' אופני עבודה, דהנה כתי' כי אל דעות הוי', שהן ב' הדעות ד"ת וד"ע, ד"ע הוא שלמע' יש אמיתי ולמטה אין, דכולא קמי' כל"ת, וד"ת הוא שלמטה יש, דהנברא מרגיש עצמו למציאות, רק שיודע ומשיג דקיומו של היש הוא מהאין האלקי המחי' אותו ומהוהו מאין ליש, וב' דעות אלו הם ב' אופני עבודה דיחוו"ת ויחוו"ע, דהעבודה דיחוו"ע הוא שמופשט ומושלל לגמרי מתאוות ורצונות זרות והוא בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא ער וויל גאר קיין אנדער זאך ניט, אמנם גם ביחוו"ת הגם שאינו מושלל לגמרי מ"מ ה"ה מבטל רצונותיו מפני רצונו לה', ועם היות שזהו מדרי' אתכפיא לבד, מ"מ הרי אתכפיא זו היא באה מצד ההשגה וההתבוננות באלקות, והיינו דמצד ההתבוננות וההשגה באלקות ה"ה רוצה באלקות ואינו רוצה בענינים החומריים, רק שזהו שלא נתהפך מהות הנה"ב כ"א התפשטותו בלבד וכמ"ש בסש"ב, אבל מ"מ הנה זה מה שאינו חפץ בענינים החומרים הרי זה בא מפני התגברות רצונו בה', אבל בקבעומ"ש הוא רק מה שכופה א"ע שלא לעשות בפו"מ שום דבר שהוא נגד רצון ה', היינו גם כאשר יש לו חפץ ורצון בענינים הגשמיים והחומריי', ה"ה מבטל רצונו וכובש רוח תאוותו מפני שהוא היפך רצון ה', והנה אמת נכון הדבר במוחש בפועל שמצד היראה הכלולה בקבעומ"ש הנה עיי"ז מתבטל גם רצונו מענינים הגשמי', אמנם זהו רק מפני יראת ד' אשר עליו, אבל בעצם ענין דקבעומ"ש הרי לכאוי' אינו דומה כלל לב' מיני עבודה הנ"ל, לא מבעי העבודה דיחוו"ע, אלא אף גם העבודה דיחוו"ת, וכמו בקיום המצות הרי בהעבודה דיחוו"ת הוא בכדי שעיי"ז יהי' קירוב ודביקות נפשו באלקות, וכמ"ש בסש"ב דהאובה את שם ה' וחפץ לדבקה בו, וא"א לדבקה בו אלא ע"י המצות, שעיי"ז הוא נדבק באלקות, ושיהי' עיי"ז גילוי אלקות בנפשו, ובעבודה דיחוו"ע הוא שבהמצות ה"ה נדבק ממש באוא"ס בבחי' דביקות ממש לא רק בבחי' קירוב לאלקות כמו בעבודה דיחוו"ת כ"א בבחי' דביקות והתאחדות ממש באוא"ס ב"ה, וגם בכדי שעיי"ז יהי' גילוי אלקות בעולם (ויש בזה כמה מדרי') אשר בעבודה זו הרי צריך לידע פרטי המדרי' בכוונת המצות באיזה מדרי' היא, דבד"כ המצות תלויים בשם הוי' ובפרטות יש מצות שהן באות יו"ד דשם הוי' כמו ק"ש, ותפילין באות ה', וצריך לכוין הכוונה פרטית שבמצוה ההיא, ונוגע הדבר הן בקירוב ודביקות נפשו והן בהמשכה כפי ענין המצוה, אך בקיום המצות בקבעומ"ש הוא שאינו יודע כוונת המצות ואין כוונתו בכדי לדבקה בו, או להמשיך גילוי אלקות ע"י המצוה, כ"א כל ענינו הוא רק לקיים רצונו ית' שנצטווה בעשיית המצוה, ומשו"ז הוא עושה את המצוה ועושה אותה ברצון ושמחה, ולא בשביל עצמו רק משום קיום רצון ה', וכ"ז הוא רק ביטול חיצוני, וביטול זה החיצוני שהוא בלי שום כוונה כלל, רק מה שהוא יהודי וחפץ ורוצה לקיים מצות ד', הנה זה מגיע למעלה מהעבודה דיחוו"ע ויחוו"ת עד דכל כך גדולה היא עבודה

זו דאמיתית הגילוי דלעתיד יהי דוקא ע"י העבודה בביטול חיצוני דקבעומ"ש דוקא. דהנה לעתיד בתח"מ יהיו נשמות בגוף, ויקבלו חיות מעצמו" א"ס, והחיות ההוא יהי חיות במורגש, וכמו שעכשיו האדם חי בחיות המורגש כן יהי בעולם התחי' בחי' חיות מורגש, ויהי גוף בעל יש ומציאות, וכ"ז לא יהי בבחי' יש נפרד כלל כ"א יהי הכל אלקות ממש, וכמ"ש ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו לפניו ממש בבחי' עצמות א"ס וכמ"ש"א ואין דומה לך כו' לתח"מ שהוא לך ממש בבחי' עצמות, דמ"ש"א קודם לזה אין זולתך ואפס בלתיך הכל הוא בבחי' הגילויים דאוא"ס, ואין דומה לך הוא בחי' עצמות א"ס, שזה יהי אמיתית הגילוי דלעתיד, ואומרו ונחי' לפניו היינו בבחי' חיות פנימי שזהו חיות מורגש, רק שיהי' הרגש הא"ס, וכ"ז הוא דוקא ע"י העבודה עכשיו בביטול חיצוני דגוף בכפי' בפועל ובקיום המצות בקבעומ"ש.

וביאור הענין הוא דהנה רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא, ועד"מ האברים שהן כלים לכחות הנפש המתלבשים בתוכם, דכל כח הרי יש לו אבר מיוחד שהוא כלי אל הכח ההוא, וכמו כח השכל מתלבש במוח שבראש, והמדות מתלבשים בלב, כח הראי' בעין, והנה הכחות עם היות שהם מתלבשים באברי הגוף, ומ"מ הרי ישנם כמו שהם נמצאים כלולי' בנפש, דהלא מאין באים הכחות להתלבש בגוף, אלא דתחלה ה"ה כלולים בנפש, ומשם הוא שמתגלים ונמשכים בהאברים ומתלבשים כל כח בהכלי הראוי' לו דמשכן המוחין בראש ומדות בלב, והנה הכחות כמו שהן בנפש ה"ה שם בבחי' התכללות והיינו שאינם כמו שהן באברי הגוף, דבאברי הגוף הרי כל כח בא באבר פרטי לפי שהוא מציאות פרטי לעצמו, אבל הכחות כמו שהם בנפש ה"ה בהתכללות, וענין ההתכללות שלהם הוא שאינן בבחי' מציאות, וע"כ עומדין כולם בבחי' התכללות והיו לאחדים, שהרי הכחות בעצם מהות ענינם ה"ה בטבע נפרד ונבדל זמ"ז, וכמו המוחין בכלל הן בטבע יסוד המים והמדות בטבע יסוד האש, ובמוחין גופא כח החכ' הוא בתי' יסוד המים, ולכן ענינו הוא ליקח דבר בבחי' נקודה כללית, וכח הבינה בחי' יסוד האש, ולכן ענין הבינה הוא לפרט לחלקים, ומאחר שהן הפכים זמ"ז איך הן כולם בנפש, דבשלמא כחות הנפש הבאים בהתלבשות באברי הגוף הרי כל כח הוא בכלי מיוחדת ולכן אינם סותרים זל"ז, אבל בעצם הנפש שלא יש שם כלים איך הן כולם שם, אלא שזהו שאינם שם בבחי' מציאות, ולהיות שאינם במציאות דמציאות הגלויות לכן אינם הפכים זמ"ז, וע"כ במילא ישכנו כולם כא', ומש"ז ג"כ אינן בבחי' התחלקות, כ"א כולם הן לאחדים כמו דבר א', אמנם התכללות זאת הוא באמת רק מה שאינם הפכים זמ"ז בהתגלות מפני שאינם במציאות דבר וע"כ הן לאחדים, אבל בעצם הנה הכחות הם נבדלים שאין להם התחברות זע"ז ולא התכללות זע"ז, וכמו בהתגלות הכחות הנעלמים הרי אינם משתלשלים זמ"ז וכידוע דבהתגלות הכחות הנעלמים כמו בעת השמחה ה"ה מתגלים כולם כאחד בלי קדימה ואיחור זע"ז, וזה כלל ידוע דכחות המשתלשלים זמ"ז בהכרח שיהי' לא' מן הכחות קדימה על זולתו כגודע ומבו' במ"א, וכחות הנעלמים ה"ה מתגלים כולם כא' מוחין ומדות ביחד, וטעם

הדבר הוא לפי שהמדות אינם משתלשלים ונמשכים מן המוחין כ"א הן מעצמות הנפש כמו המוחין, וכמו"כ במוחין גופא בינה אינה משתלשל מהחכמה הגם דלכאורה הנה בלי נקודת החכ' א"א להיות בינה וכשם שא"א לנהר בלי מעין וכשאנו רואין נהר אנו יודעים שיש מעין אשר ממנו נמשך הנהר וכמו"כ הוא בחו"ב דהתפשטות האור דבינה הוא מנקודת החכ', אמנם זהו רק בכחות הגלויים אבל בעצם הכחות, היינו בכחות הנעלמים, אין כח הבינה מה שהיא ההשגה דנקודת החכ', כ"א שכח הבינה הוא כח בפ"ע מכח החכ', והם ב' שרשים מיוחדים בכח המשכיל, דחכ' היא נקודה ובינה התרחבות, דחכ' הוא ראשית גילוי השכל מן כח המשכיל, וכל ראשית הגילוי בא בנקודה דוקא, אמנם השכלה זו גופא מה שבאה בחכ' בנקודה הרי כמו שהיא נמצאת עדיין בכח המשכיל היא שם בהתרחבות דאינו אלא רק מה שבאה בגילוי היא נקודה אבל בעצמה במקורה היא בהתרחבות וזו היא מדרי' הבינה כמו שהיא במקורה, ולכן הנה חו"ב הרי שניהם הם בעצם הדבר והיינו כמו שכח החכ' הוא בעצם הדבר כמו"כ כח הבינה הוא בעצם הדבר רק ההפרש ביניהם הוא, דכח החכ' הוא שתופס הדבר בבחי' נקודה וכח הבינה הוא שתופס הדבר בבחי' התרחבות, אשר בזה הם חלוקים חו"ב זמ"ז, דחכ' היא נקודה ובינה התפשטות דהתפשטות שבכח הבינה היא משרשה שבכח המשכיל, שהיא שם בהתרחבות, ומהתרחבות זו נעשה ההתפשטות בכח הבינה שבגילוי, אמנם מזה יובן דכחות הנעלמים כשמתגלים אינם בבחי' השתל' זמ"ז, והיינו מפני שהן נבדלים זמ"ז, וכשם שהוא בכחות חו"ב הנה כמו"כ הוא בכל כח וכח דיש לו שרש מיוחד והוא הכח העצמי שבכל כח וכח והם נבדלים זמ"ז.

אמנם לפ"ז דעצם הכחות הן נבדלים זמ"ז, הנה יוקשה למה אינם מנגדים זל"ז דמאחר שהן נבדלים זמ"ז הרי בהכרח שינגדו זל"ז, דלא מבעי בכחות חו"ג שהן הפכים ממש דכח זה חסד שהוא קירוב וגילוי וכח זה גבורה שהוא ריחוק ומניעה, וכן בשאר הכחות, אלא אף גם במוחין חו"ב הרי חכ' היא נקודה ובינה הוא התפשטות, הנה נקודה והתפשטות הרי הפכים בעצם מהותם וענין הכח הוא לפעול דבר, הרי כל א' מהכחות פועל מה שהוא בעצמו, ומה שהוא בעצמו ה"ז היפך ממש מה שהוא זולתו א"כ הרי בהכרח שינגדו זה לזה, אך האמת הוא דהכחות מצד עצם מהותם מנגדים זל"ז אמנם זה מה שאינם מנגדים זל"ז מאחר שבעצם הן הפכים זמ"ז זהו מפני סיבה אחרת לגמרי והיינו דזה מה שהכחות אינם מנגדים זל"ז הרי אין זה הוראה על עצם מהותם דנאמר דמאחר שאינם מנגדים זל"ז ה"ז יוכיח על עצם מהותם שאינם נבדלים זמ"ז, אין הענין כן אלא האמת הוא דהכחות העצמי' היינו הכחות הנעלמים הם נבדלים זמ"ז והם הפכים זמ"ז וזה מה שאינם מנגדים זל"ז הוא מפני סיבה אחרת צדדית מה שאינו מפני עצם מהות הכחות בעצם מהותן והוא רק לפי שהתגלות הכחות הנ"ל באדם הן מבחי' התיקון והיינו שהכחות דאדם יש בהם בעצם בחי' הביטול והוא מפני מעלת האדם שהוא מעלת התיקון, דתיקון הוא התכללות, אבל הכחות בעצם מהותם הם הפכים זמ"ז, אבל להיות שבאדם הרי התגלות הכחות הם מבחי' התיקון ע"כ הגם שאינם מתכללים זע"ז.

דהנה מצד מעלת התיקון הרי הי' צ"ל התכללות ממש אמנם להיות שהכחות הרי בעצם מהותם ה"ה הפכים ע"כ אינם מתכללים זע"ז ומ"מ פועל בהם ענין התיקון דאינם ג"כ סותרים ומנגדים זל"ז, והראי' דבמדרי' דתהו הרי ידוע שזוהו שנתגלו הספי' כמו שהן בעצם מהותם וכשנתגלו הספי' כמו שהן בעצם מהותם הרי היו מנגדים זל"ז, ולכן בבע"ח שהן מבחי' התהו ה"ה באמת רק בכח א' פרטי אם בחסד או בגבו', וכמ"ש הרמב"ם בח"פ שלו שכל הבע"ח יש להם פעל א' או ב' פעלים אבל האדם הרי יש לו כמה פעולות לפי שהוא מהתיקון, נמצא מובן היטב שהכחות כמו שהן כלולים בנפש ה"ה נבדלים ומחולקים בעצם זמ"ז רק שאינם סותרים ומנגדים זל"ז, אמנם כאשר הכחות מתלבשים באברי הגוף ה"ה מתכללים זע"ז שה"ה משתלשלים זמ"ז, וכמו שאנו רואים במוחש דא"א להיות כח הבינה בלא כח החכ' וכמו"כ אא"ל מדות בלא מוחין דמהמוחין דוקא הוא לידת המדות, דכאשר משיג בשכלו שהדבר טוב לפניו או מתעורר באיזה מדה לפי אופן ההבנה שלו אם באהבה וקירוב או ביראה וריחוק, וזהו דבכדי שיהי' איזה עבודה בהתעוררות אהוי"ר הוא ע"י ההתבוננות דוקא שיבין בשכלו בטוב הדבר ואז יתעורר באהבה וקירוב או ביראה גדולה ועצומה, ומה שבעניני העולם הרי האהבה או היראה באה שלא ע"י התבוננות כלומר דכאשר רואה דבר הנראה לו לטוב הוא נמשך אחר זה וכן כשרואה דבר המפחד כמו דבר המזיק ה"ה בורח מזה, ואינו צריך לזה שום התבוננות, טעם הדבר הוא לפי שהדבר מוסכם אצלו מכבר דזה טוב וחפץ בזה וזה רע ובורח מזה (ובאמת הרי גם אז נרגש במוחו הטוב טעם השכלי שבוה וכמשי"ת בענין צדיק גמור, אלא דלפי שהוא מאוחד (ער איז פאראינציגט) עם ההסכם וההחלט דטוב ורע הנ"ל הרי אינו מרגיש בהטוב טעם השכלי, ועוד זאת לפי שהוא ענין של מדות, והמדות הם מדות טבעים לזאת אינו מרגיש גם אפילו בשכל טבעי ואינו מרגיש רק המדות דזה טוב וחפץ בו וזה רע ובורח מזה), והוא רק אצלינו יש הפרש דבעניני עולם אינם צריכים התבוננות וכאלו הדבר נעשה מעצמו בדרך ממילא ובעניני עבודה צריכים התבוננות, שהטעם פשוט לפי שעניני עולם נוגעים יותר מכמו עניני עבודה, אבל מי שעניני עבודה נוגעים לו כמו עניני עולם הרי אצלו הועשה טוב וסוד מרע הוא במוחלט והסכם חזק, ובפרט כמו שהוא אצל הצדיקים שהם מאוחדים בתו"מ באיחוד גמור עד שאבריהם מקיימים הידור מצוה בלי ידיעת הטעם (וכמעשה הידוע, דמאחר שעושה כן, הנה הגם דטעם הדבר נשכח אצלו, אבל לפי שעושה כן הנה בודאי הוא ע"פ תורה) אבל באמת הרי הטעם והעונג פנימי דשכלו באלקות מזה הוא לידת המדות, דלידת המדות הוא מהשכל דוקא, וכמו"כ יש התכללות המדות הפכים דחו"ג דמדת החסד כלול גם ממדת הגבו' וכן הגבו' מהחסד וכמו בעבודה יש במדת היראה התכללות האהבה וכמ"ש וכל הלבבות ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך, וכן באהבה התכללות היראה וכמ"ש וגילו ברעדה במקום גילה שם תהא רעדה, יראה, הרי שהכחות הגלויים משתנים מהכחות הנעלמים דהכחות הנעלמים אינם סותרים זא"ז וכחות הגלויים משתלשלים זמ"ז ומתכללים זע"ז, וצ"ל מאין הוא בהכחות התכללות זאת שלא יש בהן מעצמן, אלא שבהכרח לומר דהתכללות זאת מה שהכחות הגלויים

מתכללים הוא ע"י האברים, שהרי כאן בהתלבשות הנפש בגוף אז דוקא הרי נתחדש התכללות זאת וא"כ כאן נמצא כאן ה' שזהו שהאברים פועלים התחדשות זאת בהכחות שיהיו מתכללים זע"ז.

והנה התכללות זאת מה שהכחות הגלויים מתכללים זע"ז הוא התכללו' פנימי, ויש עוד התכללות חיצוני בהכחות. דהנה התלבשות הכחות באברי הגוף הרי כל כח מתלבש באבר מיוחד כח השכל במוח וכח הראי' בעין וכח השמיעה באזן, כח התנועה ביד, עד כח ההילוך ברגל שהוא כח היותר אחרון, והרי כל אבר פועל פעולה מיוחדת כפי הכח המתלבש בו ולא יפעול פעולת אבר זולתו וכמו המוח ישכיל השכלות ולא יראה במוחו ולא יהלך בו, והעין יראה ולא ישכיל, והיד תפעול פעולת מלאכה והרגל יהלך ולא יפעול פעולה אחרת, ומ"מ אנו רואין ^{22/07/2018} חבור ושתוף הכחות גם בפעולה א' וכמו בפעולת היד באיזה מלאכה או בכתיבה וכה"ג, יש בזה גם מכח השכל ומכח הראי' שבעין אשר בלעדם לא תהי' פעולת היד כדבעי, ומובן מזה שגם בפעולת כח השכל והראי' יש ^{אוצר החכמה} בזה שתוף גם מכח התנועה שביד, עד שגם בכח ההילוך שברגל יש בזה השתתפות גם מכח התנועה שביד, וכנראה בחוש שבשעת ההילוך מנענע בידו שזה גותן לו חיזוק בההילוך ואנשי הצבא מלמדים אותם שבעת הילוכם ינענעו בידם שזה מחזק ההילוך, וכן כל הכחות משתתפין בכח ההילוך וראי' לכ"ז מקלוקל באיזה אבר שפועל חלישות בכל האברים וכמו בקלוקל כח התנועה מתחלש כח ההילוך (ואין זה מצד החלישות כללי כ"א שהעדר התנועה מזה הוא החלישות בכח ההילוך) וכה"ג בשאר הכחות וכן בהרפואה הרי בעשיית תרופה באבר אחר יתרפא אבר הזה, וכמו לכאב הראש מקיזין דם ברגל ועי"ז מתרפא בראש, ובהכרח לומר שיש כח הראש בהרגל, וכן מה שהרגל מעמיד את הראש ומוליכו ממקום למקום הרי כח ההילוך משלים את הראש, הרי שכל הכחות מתכללים ומשתתפים זע"ז והתכללות זאת עם היותה חיצוני' ה"ז התכללות יותר מהתכללות פנימי הנ"ל, דבהתכללות הפנימי הנ"ל הוא רק שמתכללים זע"ז לא שמקבלים זמ"ז, וכמו בהתכללות המדות דחו"ג ואהוי"ר ה"ז רק שמתכללים זע"ז, וכמו"כ במדות מהמוחין זהו רק שמשתל' מהמוחין שהרי המוחין אינם מקבלים בזה שלימות מהמדות הרי אין זה שמקבלים זמ"ז כו' ובהתכללות חיצוני הוא שמקבלים זמ"ז והא' משלים את חברו וכמו שכח השכל והראי' משלים את כח התנועה שביד בפעולתו וכח התנועה שביד משלים כח ההילוך שברגל עד שהראש מקבל מהרגל כמו ברפואה ובוה שהרגל מוליך את הראש הרי התכללות זאת היא התכללות אמיתי, ומבלי אשר ימצא ראש וסוף, והתכללות זו הרי ודאי היא ע"י האברים כנראה בחוש, וכמו"כ גם התכללות פנימי הנ"ל היא ע"י האברים שהרי הכחות כמו שהם בהעלמם כלומר בעצמיותן ה"ה גבדלים זמ"ז וכנ"ל שהם הפכים זמ"ז אשר מצד עצם מהותן, הרי בהכרח שיהיו מנגדים זל"ז, ובהתלבשותם באברי הגוף ה"ה מתכללים זמ"ז א"כ בהכרח לומר דכל ענין ההתכללות של הכחות בא ע"י האברים, שהרי ההתכללות החיצוני של הכחות אנו רואים במוחש שבא ע"י אמצעות האברים, אשר מזה יובן גם בהתכללות פנימי של הכחות שהוא ע"י אמצעות האברים.

אמנם צ"ל מאין יש כח זה בהאברים לעשות התכללות בהכחות שאין בהכחות מצ"ע, וגם צ"ל איך הכחות מתכללים וע"ז מאחר שהן הפכים זמ"ז ובמ"א מבו' שזהו מצד החלישות שבכחות שהן רק התפשטות בלבד לא עצמיים, ולזאת הנה הכחות עצמיים, היינו הכחות הנעלמים להיותם עצמיים לכן ה"ה הפכים בעצם מהותן ומנגדים זל"ז, ורק להיות שהתגלותם באדם הוא מבחי' התיקון לכן יש בהם ביטול זה שאינם סותרים זא"ז, אבל הכחות המתלבשים באברי הגוף הם בחלישות שהם רק התפשטות הכחות ולא העצמות, אבל באמת הנה הכחות גם כמו שהן בהתפשטות בלבד ה"ה בטבע ההפכי זמ"ז וא"כ הלא סוף כל סוף יוקשה איך נעשה בהם ההתכללות. אך הענין הוא דכללות ענין התכללות בהכחות הוא מפני שהיו כבר כלולים בנפש דשם הן בבחי' התאחדות ^{אוצר החכמה} כמשנת"ל ע"כ גם אח"כ בהתלבשותן בגוף הן מתכללים, והתכללות זו נעשה ע"י הכלים דוקא מפני שהשראת עצם הנפש היינו בחי' המקיף שבנפש (שכולל כל הכחות) הוא על האברים דוקא, וכמו שהמקיף שורה על הלבושים ולכן הלוּבש שני לבושים כא' קשה לשכחה, ולכן האברים דוקא עושים ההתכללות בהכחות ולהיות שהאברים הם בהתחלקות ניכרת זמ"ז ומתאחדים כולם ע"י הדם שסובב והולך בכל האברים ע"כ עושים בהכחות ג"כ ההתכללות באופן כזה שמתכללים וע"ז. והנה נת' שיש התכללות פנימי והתכללות חיצוני, דהתכללות חיצוני הוא יותר מההתכללות פנימי, הענין הוא דהנה הכחות הכלולים בנפש הגם שהן לא בבחי' מציאות דמציאות הגלויות כמשנת"ל מ"מ ה"ה בבחי' כחות שהרי הוא העצמי של כח זה דוקא ולא של כח אחר, ועוד יותר דבזה שהוא העצמי של כח זה הרי בעצם מהותו הוא מנגד לכח זולתו, א"כ הרי ישנו איזה מציאות אשר יאמר עליו כי הוא זה ולא אחר, והן אמת דאנחנו אין אנו משיגים איך הוא ענין המציאות של דבר עצמי דכל השגתינו הוא רק בדבר מתפשט היינו במציאות דגילוי ומציאות שאינו כמציאות הגילוי אין אנו משיגים אבל עם זה אנו משיגים היטב דהעדר השגתינו אינו מונע את אמיתת הדבר, שהעצמי הוא מציאות דבר מה, אבל בעצם הנפש ממש היינו בבחי' מקיף דיחידה אינם בבחי' מציאות כלל, וכידוע בענין העלם שישנו במציאות והעלם שאינו במציאות כמו השלהבת הגנוזה וטמונה בתוך הגחלת שאינו אש בגילוי, ומ"מ הרי ישנו במציאות ואינו חסר אלא הגילוי בלבד, אבל האש שבצור החלמיש הרי גם בהעלמו אינו במציאות כלל אשר כמו"כ יובן בהכחות כמו שהם בעצם הנפש ממש דאינם בבחי' מציאות כלל ומקיף דיחידה הוא ששורה על חיצוני' האברים דוקא, וכמו בשמחה גדולה שמשו"ז הוא מטפח בידיו ומרקד ברגליו אנו רואין בחוש, דגם אם יהי' התגלות השמחה כ"כ דיטפח בידיו ממילא (שזהו מצד שמחה יתירה מבחי' מקיפים שבנפש) ומ"מ עוד לא ירקד בדרך ממילא והוא רק מה שמטפח בידיו בלבד, אמנם כאשר יוסיף לשמוח בשמחה גדולה ביותר עד שמגיע בעצם נפשו דעצם נפשו ניזזת ממקומה אז ירקד ויעשה תנועות משונות בחיצוני' האברים, וכמבו' במ"א בענין השמחה שפורץ גדר הכחות, הרי נראה במוחש דהחילוקים באופני התגלות השמחה תלוי לפי אופן הגעתה בעצם נפשו, דכאשר הוא בשמחה וטוב לבב אז יתגלה רק בטיפוח ידיו בלבד וכאשר יגיע בעומק נפשו יותר יחם

לבבו עוד יותר וירקד וכל אשר יתגבר עליצות נפשו או הנה יראה ויתגלה בתנועו והעויות משונות בחיצוני האברים דוקא (והגם דבעת השמחה או הוא פועל גם גילוי פנימי המוחין וכמא' הידוע אז בעת השמחה יעמאלט קאן זיך אז עס זאל זעך אפלייגן א ענין שכלי ריך און קלאר וזאס מי זאל אויף עם דארפן הארעווען יאהרן, אמנם זהו לפי שהנפש הוא בגילוי, לזאת גם כחותיו בגילוי, אבל כללות הגילוי נראה וניכר באברים החיצוני דוקא), א"כ יובן דעצם הנפש הוא השורה ופועל בחיצוני האברי דוקא וכמו"כ הוא ההתכללות חיצוני שבחיצוני^{אור החכמה} האברים זהו מבחי מקיף דיחידה דוקא, ולזאת ההתכללות עצמה הגם שהיא רק בחיצוני הכחות ה"ה במעלה ובמדרי עליונה יותר מכמו בהתכללות פנימי של הכחות.

והדוגמא מכל זה יובן בענין המצות דרמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא וכמו האברים שכל אבר הוא כלי לכה מיוחד ופועל פעולה מיוחדת כמו"כ כל מצוה היא המשכה פרטי מד' אותיות הוי' ומע"ס העליונות וכמו תורה במוח שבראש שהוא המשכת המוחין למע', ותפילין בחי' ד' מוחין דז"א, וגמ"ח המשכת האור מבחי' חסד דרועא ימינא עד מצות צדקה שהיא בחי' רגל והוא בחי' צדק ה' בחי' מל' ולכן נק' מעשה וכמ"ש והי' מעשה הצדקה שלום דצדקה היא מעשה וגורם שלימות בכל המדרי' וכמא' אין חכם כבעל נסיון מי שמביא חכמתו וידיעתו בעבודה בפועל ולכן צדקה שהיא מעשה נק' שלום שהיא העושה שלמות בכל המדרי' כרגל המעמיד ומוליך את הראש, וגם שע"י המצות נמשך תוס' אור באצי' שז"ע מ"ש בזהר שכל המצות הן לאתקנא רזא דשמי', דאופן ההמשכה בכל מצוה בבחי' תוס' אור מאוא"ס המאציל לנאצלים ומאצי' לבי"ע הוא כפי שרשה ומקורה למע' המשכה פרטי' ומיוחדת במצוה זו באופן כך וכך ובמצוה זו באופן כך ומ"מ יש ג"כ התכללו' במצות שע"י מצוה א' נמשך ג"כ האור שע"י מצוה האחרת וכמו העוסק במצוה פטור מהמצוה הענין הוא שממשיך ג"כ האור של אותה המצוה וכמו שמצינו בזהר בריה"ו ורי"צ שעסקו בהכנסת כלה ולא קראו ק"ש הרי המשיכו בזה גם המשכת האור שע"י מצות ק"ש, וכמו מצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים שאין מבטלים ת"ת הרי בזה שעוסק בתו' בעת ההיא אינו מפסיד ההמשכה של המצוה שלא עשאה מפני שהי' עוסק בתורה ולהיפך מצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים שמבטל מת"ת משו"ז הרי יש לו גם המשכת האור דתורה וכמו"כ יש בהתכללות זאת שמקבלים זמ"ז וכמו מצות צדקה שהיא בחי' רגל דבאברי האדם הגה הרגל הוא האבר היותר אחרון והיותר פשוט בעקב וצפרננים ומ"מ הוא דוקא מעמיד את הראש ומוליך אותו למקום שהראש מצ"ע לא הי' יכול להגיע לשם, וכ"ה בצדקה שהיא בדברים פשוטים בתמיכה גשמי' בלחם ובמים, ומכש"כ טרחה בגופו שמטריח א"ע בשביל זולתו ולפעמים גם ביגיעה ומוותר על כבודו ובפרט כשנותן נפשו ע"ז (או גמ"ח בנפשו כמ"ש במ"א ענין לימוד ברבים) הנה עי"ז דוקא נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה, היינו שהוא שלא בערך כלל לפי אופן עבודתו, והוא במדרי' גבוה מענין הברכה דבברכה כתי' ויברכהו הוי' וימצא מאה שערים, וענין אלף פעמים הו"ע הצלחה

מופלגת וכמו שאנו רואים במוחש דע"י עשיית הצדקה במסירה ונתינה אמיתי' מיט א אמתע איבערגיגעבענקייט זכו כמה אנשים להצלחה מופלגה, כי העיקר הוא העבודה בפועל ממש וכמא' עשי' לעילא דזהו תכלית ועיקר הכוונה האמיתי' וכאשר דבר זה נעשה בטוהר לב מצד עצם היהדות שלו אז הוא משלים הכוונה האמיתי', וזהו גודל עוצם מעלת מדרי' תמכין דאורייתא שיש בהם יתרון מע' גם על העוסקים בתו' דלכן מקדים זבלון ליששכר כמ"ש שמח זבלון בצאתך ויששכר באהליך, והגם דיששכר קדום בשנים לגבי זבלון ובעלי תו' נק' גבוני' וכמ"ש ומבני יששכר יודעי בינה לעתים וזבלון הם בעלי עסקים ויוצאי חוץ בשוקים וברחובות אמנם להיות כי עשו שותפות ביניהם דיששכר ילמוד תורה וזבלון יפרנסו הנה ההנחה הלזו שהיא עבודה בפועל והוא באנשים בעלי עסקים, הנה עי"ז נתעלי' במדרי' גבוה גם בענין המוחין וזהו דנעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה, דע"י הצדקה הנה לא מבעי דלבו נעשה זכה הנה גם מוחו נעשה זכה שהוא למע' מדרך הטבע, וכמו באמונה פשוטה שהיא מדרי' תחתונה בעבודה ונעשה עי"ז תוס' אור במוחין וכמ"ש טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי דע"ז שבמצותיך האמנתי באמונה פשוטה דוקא נעשה טוב טעם ודעת בלימוד וידיעת התו' וכמ"ש אעלה אתכם מעני מצרים כו' אל ארץ זבת חלב ודבש, וידוע דחלב ודבש זהו בחי' אה"ר ואהבה בתענוגים כמ"ש במ"א, ובא לזה דוקא מעני מצרים בחי' אמונה פשוטה דזכות האמונה נגאלו אבותינו ממצרים, ובד"כ יש בהתכללות דמצות ב' מיני התכללות הנ"ל התכללות פנימי והתכללות חיצוני, והיינו דהמשכת הגילוי אור שבמצות שע"י מצוה זו נמשך ג"כ האור דמצוה האחרת ה"ז התכללות פנימי, והתכללות חיצוני הוא מה שע"פ דיני התורה הנה העוסק במצוה פטור מהמצוה שזהו בחיצוני' שפטור ממצוה האחרת דבאמת הנה גם זה מה שע"י הצדקה נתוסף אור במוחין ה"ז ג"כ בכלל התכללות חיצוני שהרי אין זה ע"י כוונת המצוה כ"א ע"י עצם קיום המצוה בפו"מ גם בלי שום כוונה, וכן באמונה שזה בעצם מדרי' תחתונה בלי גילוי אור בעצם, ולכן הנה כ"ז נכלל בהתכללות חיצוני.

אוצר החכמה

והנה בב' מיני התכללות הנ"ל התכללות חיצוני והתכללות פנימי נת"ל די' יתרון המעלה בהתכללות חיצוני על ההתכללות הפנימי בזה דבהתכללות חיצוני הוא גילוי עצם הנפש יותר מכמו התכללות פנימי דכמו"כ הוא בהמשכה שע"י המצות די' יתרון מעלה בהתכללות חיצוני על התכללות הפנימי שהרי גבי ריה"ז ורי"צ שעסקו בהכנסת כלה ולא קראו ק"ש הרי א"ל הינוקא חמינא בריחא דלבושייכו דלא קריתון ק"ש, הרי הגם שהמשיכו גם ההמשכה דק"ש מ"מ הכיר בריח הלבושים שלא קראו ק"ש בדבור, דבאמירת שמע ישראל זכו' הרי ישנם ב' ענינים אמירת האותיות ובדיוק דוקא והכוונה בקבוע"ש במס"ג וכשעסקו בהכנסת כלה הרי המשיכו גם הכוונה דק"ש ומ"מ בריח הלבושים הכיר שחסר להם קריאת ואמירת האותיות, אבל זאת שהעוסק במצוה פטור מהמצוה ה"ז כאלו קיים גם המצוה שבאה לידו אע"פ שלא עשאה והיינו זה שכאו"א צריך לקיים כל המצות ודאי דלא חסר לו המצוה הזאת דאל"כ מהו

שפטור מהמצוה אם נאמר שחסר לו מצוה הלא חסר לו יומא חדא אלא ודאי שאינו חסר כלום וכאלו קיים גם המצוה האחרת, וזה יתרון בחיצוני המצות היינו בעצם קיום המצוה על הפנימי שהוא ההמשכה שע"י המצוה דבחיצוני הוא כאלו קיים ממש, והיינו משום דבעצם קיום המצוה בזה דוקא נמשך מבחי' עצמו א"ס ששם הכל א' ממש, וכמו במשל הנ"ל דיש יתרון בהתכללות החיצוני מפני שבחיצוני דוקא שורה בחי' מקיף דיחידה דשם הכל באחדות ממש, כמו"כ המשכת בחי' עצמות א"ס הוא דוקא בקיום המצות בפו"מ ולכן בזה הוא ההתכללות ג"כ באופן כזה שהכל א' ממש והעוסק במצוה זו כאלו קיים גם המצוה האחרת שבאה לידו, וכמו שהוא במצות כמו"כ הוא ג"כ בכללו ציור קומה דנש"י שיש ראשי אלפי ישראל שהן בבחי' המוחין ויש עובדי ה' באהבה או ביראה ויש שהן רק במעשה בפו"מ בקיום המצות בפועל בלי שום כוונה רק לקיים ולעשות את המצוה וכמו"כ במצות הצדקה שנק' מעשה, ויש יתרון מע' בקיום המצות בפועל וכמו תמכין דאורייתא שיש בהן יתרון, וכן במעשה המצות בכלל משום דנעוץ תחב"ס דוקא דהמשכת בחי' העצמו דא"ס הוא דוקא בעצם עשיית המצוה בפועל, וז"ש גבי משה והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר ע"פ האדמה, כי משה ראה ספרו של אדה"ר וראה שיהי' דור בעקבות משיחא שלא יהי' בהם השגה אלקית, והיינו שהשגה שלהם אינה נחשבת להשגה כלל ובפרט לגבי השגת משה שאינה נחשבת למאומה, וגם שלא יהי' עבודה אמיתי' במוח ולב רק יהי' קיום המצות בפו"מ, וגם זה יהי' במס"נ שיהי' כמה מניעות ועכובים בגוף ונפש בריבוי העלמות והסתרים ויעמדו נגד כל מונע ומעכב ויקיימו המצות במס"נ ובדרך נסיון, וראה את נעיצת התחילה שבזה דוקא מבחי' פנימי' ועצמו' א"ס, הי' בתכלית השפלות בעצמו מפני היתרון הזה שהם גדולים הרבה ממנו, ובדורו אמר ג"כ שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו דגילוי בחי' אנכי שבקרבו הוא דוקא ע"י רגלי העם בקיום המצות בפועל ובאמונה פשוטה, וביותר במה שראה והכיר נעיצת התחילה שבסוף בדור דעקבות משיחא, וזהו שהי' ענו מאד מפני נעיצת התחילה שבסוף דוקא, ומכ"ז מובן איך שקיום המצות בקבעומ"ש רק לקיים רצונו ית' ובכפי' בפו"מ שכובש א"ע ה"ז למעלה הרבה יותר מהעבודה דיחו"ת ויחו"ע עם היות שזהו עבודה פנימי' וקבעומ"ש הוא רק בחי' חיצוני' הנה בזה דוקא הוא נעיצת התחילה מבחי' עצמות א"ס, ואמיתי' הגילוי דלעתיד בתחה"מ דנחי' לפניו ממש בבחי' עצמות א"ס בחיות מורגש בנשמה בגוף זהו דוקא ע"י קיום המצות בקבעומ"ש והעבודה בבחי' עבודת עבד דוקא, וזהו"ע קבעומ"ש שהו"ע ההשתדלות ביר"ש, והיינו דבכל דבר ודבר בג' לבושי הנפש מחדו"מ הנה טרם ישתמש בהם יתן אל לבו יראת אלקי' האם ראוי לחשוב מח' זו או לדבר דבור זה או לעשות דבר זה, והיינו דלא מבעי בעניני תומ"צ שמקיימם כדיני התו' אלא גם בעניני הרשות הנה בכל דבר ודבר יהי' מה שיהי' הנה ראשית דבר הוא אצלו היראת אלקים והוא אצלו בקב"ע כמו עבודת עבד דגם בעת שהוא ישן הוא ג"כ עבד, וזהו הוי' שמעתי שמעך יראתי, דיראת שמים הוא כלי לגילוי שם הוי' שהוא למע' מדרך הטבע ומגיעים לזה ע"י העבודה בקב"ע דוקא דזהו בידו ורשותו של כל

אדם להגיע לזה ע"י שמעמיד על עצמו לקבל עול מל' ית' שע"ז נעשה כלי
לגילויים שלמעלה מדרך הטבע.

מכתב כ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע והמאמר דא"ח אשר שלח
לחגיגת י"ב תמוז הראשונה — בשנת תרפ"ח

ב"ה א' ט"ו סיון, תרפ"ח, ריגא.

אל ידידינו אנ"ש ואל כל מחבבי תורה לומדי' ועוסקי'
בכל אתר ואתר, ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

אוצר החכמה

היום יום ראשון למאסרי אשר אסרוני בבית הסוהר שפאלערני בעיר
לענינגראד במחלקה הששית בחדר מספר מאה וששים, באור ליום הרביעי
לסדר ועתה יגדל נא כח אד' בט"ו לחדש סיון תרפ"ז. ושם עוניתי עד יום
הראשון לסדר מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל בשלשה לחדש תמוז,
אשר בו ביום הוכרחתי לצאת בגולה אל עיר מקלטי קאסטרזאמא לשבת שם
שלש שנים.

הכל יודעים ברור, אשר המאסר והגלות בא לי על ידי הלשנת אחינו
שונאינו מנדינו הנוקמים בשומרי דת משה וישראל נגד חוקי המדינה והשלטון.

האנשים הללו לא יכולו שאת את הפרחת שושנת יעקב בהרבצת תורה
בכל מרחבי מדינתנו, אשר על כן בדאו עלי עלילות שוא לדכאני, ועם זה ח"ו
לעשות כלה בבית יעקב, היל"ת.

חסדי ד' כי לא תמנו, חכות אבות קדושים כי לא כלו ולא יכלו
לההולכים בעקבותם לעד ולנצח נצחים, הנה ביום השנים-עשר לחדש תמוז
בשלישי לסדר הנני נותן לו את בריתי שלום גאולה ניתנה לי.

לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם כל מחבבי תורתנו
הק', שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה, כי כל איש ישראל
(מבלי התחשב עם מצבו הפרטי בשמירת וקיום המצות) לבו תמים עם ד'
ותורתו.

היום שנים עשר לחדש תמוז הוא יום חג גאולת ישראל העוסקים
בהרבצת תורה, כי ביום ההוא נודע גלוי לעין כל, כי העבודה הגדולה אשר

עבדתי בהרבצת תורה וחיזוק הדת, מותרת היא על פי חוק המדינה, הנותן זכות חופש לשומרי דת כלשאר אזורי המדינה.

היום, אשר אור זכות התורה דרבים, גרש את ערפלי חשך המלשינות ועלילות שוא, ראוי הוא לקובעו ליום התועדות והתעוררות לחיזוק התורה והיהדות בכל אתר ואתר לפי ענינו, לברך את אחינו יושבי מדינת רוסיא (הסובלים מאת הנ"ל) כי יחזק השי"ת את לבבם ולבב זרעם יחיו להיות יהודים נאמנים, ולא יוסיפו בני עולה (הנ"ל) לענותם עוד.

ולקראת יום חג גאולת העוסקים בהרבצת תורה הבע"ל, הנני לברך את כל אחינו חובבי תורה ולומדי ומגידי שיעורים ברבים, ד' עליהם יחיו, כי יפתח ה' את אוצרו הטוב, וישפיע להם בתוך כלל אחינו בני יחיו, שפעת חיים וברכה מרובה עד בלי די, ויחזק לבבם להוסיף אומץ בהרבצת תורה והחזקת היהדות, ונזכה כולנו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוה מתוך הרחבה ופרנסה טובה.

בראשית שנת תרפ"ז באתי בבקשה לכללות אנ"ש שי' אשר יקבעו, שבבתי-הכנסת אחר תפלת שחרית בכל מגין מתפללים יאמרו שיעורי תהלים (כמו שנחלק לימי החדש), ולאמר אחר זה קדיש כנהוג¹. ובקשתי זאת בתקפה

(1) לידעת סדר הענינים, הנני מעתיק בזה קטע מרשימת ידד בית רבי החסיד הידוע הו"ח וכו' הר' אליהו חיים בן הר' פנחס טודרוס אלטהוין הי"ד „ע"ד המאסר והחופש" של כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א בשנת תרפ"ז. וז"ל:

מראשית שנה הידועה נפל פחד גדול על כל המקורבים או אל בית חיינו שליט"א וגם רבינו שליט"א בהאי פחדא יתיב, כאשר שמענו מפורש, אני וידידנו הר' מיכאל שיחי דווארקין מפיו הקדוש בעיר מקלטו קאסטראמא בזה הלשון, אות באות ממש: „פאר תרפ"ז האב איך זיך שטארק געשראקן. אויף זיך האב איך ניט משער געזען, געטראכט האב איך זעגן חסידים.

איידער איך האב געהייסן אנהויבן זאגן תהלים איז מיר אַנגעקומען זייער שווער. שאלתי אני מתי הי' הציחי? ונענתי: ביום שמחת תורה. או נזכרתי כי ביום שמחת תורה דשנה היא הרבה הרבה לבקש את אנ"ש שי', בעת הקידוש בחדר אמו הרבנית שליט"א, כי יקבלו עליהם בל"ג לאמור בכל יום שיעור תהלים כמו שנחלק על חדש ימים, ולאמר בכל המנינים אחר תפלת שחרית, ולאמור קדיש אחריו. וזכר אני כי שאלתי או אם אני יוצא ידי חובתי באמירת התהלים שאני אומר בכל יום קודם התפלה. והשיב רבינו שליט"א, על שאלתי זאת, בזה"ל: דעם תהילים וואס מען זאגט פארן דאזען איז שייך צו תיקון חצות. — ובכלל היו כל השיחות של רבינו שליט"א ביום שמחת תורה הזה עד הלילה ברוב מרירות ובלב נשבר ונדכא.

ובלי אפונה אצלי, כי גם הצעטיל הידוע אשר מצאנו בהיכל רבינו שליט"א ביום המאסר ל"ע, ע"ד אמירת תהלים, ג"כ הי' נכתב בחדשי אלול תרפ"ז או תשרי תרפ"ז. הצעטיל נכתב בכתיב בעופרת, ולא נרשם יום הכתיבה. ובסופו הוא שליט"א מברך בברכת „אַ גליקליכען יאָר“, ו"ברכת השנה" בכלל מברכים או בסוף שנה או בתחילת שנה. כן דעתי.

וזהו העתק מהצעטיל שנמצא על שלחן גבוה בהיכל כ"ק אדמו"ר שליט"א אחר המאסר ביום ד' ט"ו סיון תרפ"ז בלעגינגראד:

עומדת, לזכות הרבים, (וראוי הי' לעשות כן בכל בית כנסת, כי איננו עגין פרטי של מפלגת החסידים יחיו בפרט), ובגלל זאת יתברכו ממקור הברכות בכל מילי דמיטב מנפש ועד בשר.

22/07/2018חחח

מצורף לזה הנני שולח לכללות אנ"ש שי' המאמר עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרוי' ביניהם, ועינינו תחזינה בהרמת קרן התורה, קרן ישראל, וקרן אנ"ש שי' ונוכה לאור כי טוב.

והנני ידים עוז הדורש שלומם, טובם והצלחתם והצלחת אנשי ביתם, זרעם וזרע זרעם יחיו בגור'.

המברכם

(מקום החותם)

בס"ד, לימוד ברבים י"ב תמו, פ"ח

הצנח

עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרוי' ביניהם שנאמר אלקים נצב בעדת אל (ואין עדה פחותה מעשרה, רש"י) ומנין אפילו חמשה שנא' ואגודתו על ארץ יסדה (אגודה היא של חמש, רש"י רמב"ם, רבינו יונה) ומנין

הערט חסידים און אלע אידן וואס האפן אויף משיחין, גיט איבער אין מיין נאמען אלע חסידים אויף דער וועלט, און איך האב געהייסן, און אין אלע חסידישע שולען זאל מען נאך תפלת שחרית אלע טאג — שבת אויך אין כלל — זאגן א שיעור תהלים אט ווי דער תהלים איז צעטיילט אויף די טעג פון חודש, מיט א מנין און נאך דעם זאגן קדיש אלע מארק מענטשן, געשעפטסלייט, וואס זיינען נאך היימישע זאלן גיין אין שוהל דאזנען און זיין בשעת מען לערנט עין יעקב וועט זיי דער אויבערשטער העלפן פרנסה בריוה, חסידים זאלט איר זאגן און איך הייס זיי, און אזוי אידן זאלט איר זאגן און מצד אהבת ישראל, און טובת ישראל, בעט איך זיי, און זיי זאלן מקיים זיין, און דער אויבערשטער זאל העלפן א גליקליכן יאר אין רוחניות וגשמיות און מיר זאלן זוכה זיין צו א גאולה שלימה דורך משיחין, אמן."

2) במשך השנים שעברו מאז נתקבלה התקנה בכמה קהלות ישראל, אשר הן בבתי כנסיות מתפללי נוסח אר"י והן בשאר בתי כנסיות, יסדו לומר בכל יום אחר תפלת שתרית שיעור תהלים כפי שמתחלק לימי החדש, ואומרים ק"י אחריו. ובכל שבת קדש שמברכים בו החדש אומרים בהשכמה קודם התפלה, כל התהלים וק"י אח"ו, ואם יש חיוב — יא"צ או אבל — אומרים ק"י אחר כל ספר. וגם בש"ק שלפני ר"ה נוהגין כן.

ותקנה נוספת התחל מיום א' ב' ניסן, תש"ד :

בימים שאין אומרים בהם תחנון ובמילא א"א למנצה גר' יענך, אומרים אחר התפלה לפני אמירת תהלים את המזמור למנצה יענך, אבל לא בתור סדר התפלה כי אם בסדר תחנונים.

וראה ג"כ בקובץ מכתבים קובץ א ע"ד אמירת תהלים.

אפילו שלשה שנא' בקרב אלקים ישפוט (דינין ג', רש"י) ומנין אפילו שנים שנא' או נדברו יראי הוי' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע וגו' ומנין אפילו אחד שנא' בכל מקום אשר אזכיר את שמי (כלומר שאתן דעת בלבך להזכיר את שמי, רש"י) אבא (שם) אליך (דהיינו יחיד) וברכתך. והיינו דאפילו גם אם רק אחד יושב ועוסק בתורה ה"ה ממשיך גילוי אלקות. ומ"מ הרי יש הפרש בין אחד שעוסק בתורה לתורה דרבים³. והיינו שהרבים ממשיכים מדריגה עליונה יותר. וכמו בתפלה שאמרו רז"ל תפלת רבים אינה נמאסת שנא' הן אל כביר לא ימאס, שהרבים בתפלתם ממשיכים בחי' יגמה"ר, כמו"כ ע"י תורה ברבים נמשך גילוי אור עליון יותר. דהנה ר' ישמעאל אומר בשלש עשרה מדות התורה נדרשת' בק"ו ובג"ש וכו', דיש י"ג מדות שבהם ועל ידם מתגלית אור התורה, והיינו דכל מדה ומדה מהי"ג מדות שהתורה נדרשת בהם הוא לימוד חדש. וכמו מדה ראשונה שהיא ק"ו, הנה הוא מלמד ענין חדש בתורה, א"כ ה"ז מקור התורה מה שמגלים ענינים חדשים בתו' והיינו דכל מדה ומדה מגלה אור התורה בגילוי ובפרטיות יותר. וטעם הדבר הוא לפי די"ג מדות שהתורה נדרשת בהם הם כנגד י"ג מדות הרחמים⁴. וכמו שפי' המגיד ממעזריטש נ"ע דכאשר הזכיר מרע"ה מדה הראשונה די"ג מדות הרחמים שהוא שם אל, דמשה בתפלתו אמר אל נא רפא נא לה, אמר לו הקב"ה קל וחומר דכתי' ויאמר ה' אל משה כו' הלא תכלם שבעת ימים כו' ואמרז"ל (ב"ק כה, א) קל וחומר לשכינה. הרי שע"י יגמה"ר נמשכים הי"ג מדות שבתורה. והיינו דכמו שע"י שם אל נמשך ענין המדה דק"ו, הנה כמו"כ ע"י כללות הי"ג מדות שהתורה נדרשת בהם ממשיכים גילוי י"ג מדות הרחמים. וזהו שאמרז"ל ע"פ הרועה בשושנים א"ת שושנים אלא שושנים בהלכות, ואי' בזהר (בהקדמה) מאן שושנה דא כנסת ישראל כו' מה שושנה אית בה תליסר עלין אוף כנס"י אית בה תליסר מכילן דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא, היינו בחי' יגמה"ר הנמשכים ע"י לימוד התורה.

(ב) והנה הלומדי תורה בכלל ומלמדי תורה בפרט נקראים נטורי קרתא⁵. והיינו דהמשכת בחי' יגמה"ר ע"י לימוד התורה, הנה העיקר הוא ע"י לימוד תורה ברבים דוקא. ויובן דבר זה מענין התפלה. דהנה תפלה ענינה הוא בחי' העלאה מלמטלמ"ע, היינו דבאתעדל"ת אתעדל"ע, דלפי אופן האתעדל"ת כך היא האתעדל"ע. ותפלת הרבים הוא מה שהרבים ע"י תפלתם ממשיכים ע"י העלאת מ"ן שלהם אתעדל"ע שלא לפי ערך ההעלאה שלהם. דזהו מעלת תפלת הרבים שהאתערותא דלעילא היא לא לפי ערך האתעדל"ת. וזהו שאומר הן אל כביר לא ימאס דאם הי' האתעדל"ע לפי ערך ההעלאה אינו שייך לומר על זה לא ימאס, שהרי זהו שמגיע ע"י העלאת מ"ן, אלא דבתפלת הרבים

(3) עייג"כ ברכות ה, א ובני"כ המשנה אבות פ"ג.

(4) הרשב"ם (ב"ב קיא, א ד"ה מדין) וכן דבריתות גרס, נדרשת בהן אבל לא

כן היא גירסתנו.

(5) ראה לקו"ת פ' ראה סדיה אני לדודי (השוני).

(6) ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז, איכה רבה בתחלתו.

הנה ההמשכה היא שלא לפ"ע ההעלאה משום מעלת הרבים. וכמו תפלת יחיד בעשי"ת שאמרו"ל ויחיד אימתי בעשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ שממשיך בחי' יגמה"ר כמו הרבים, הרי שזהו שלא לפ"ע ההעלאה, ולכן הוא בעשי"ת דוקא מפני שאז הוא עת רצון. וכמו"כ הנה הרבים בתפלתם בכל השנה ממשיכים יגמה"ר, שהוא אתעדל"ע שלא לפ"ע ההעלאה. וכמו"כ יובן בתורה הגם דתורה בכלל היא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, מ"מ היא באתערותא דלתתא דוקא. ומה שהוא בבחי' מלמעלה למטה היינו שההמשכה אינה לפ"ע האתערותא דלתתא, אבל לא בבחי' מלמעלה למטה ממש שהרי צריכים עבודה ויגיעה, ולכן הרי כל האומר אין לי אלא תורה גם תורה אין לו, הכוונה בזה שצריך להיות גם העבודה דתפלה, והיינו דלכד זאת מה שעסק התורה גופא צריך להיות בעבודה ויגיעה, וכמאמר יגיעת ומצאת דבכדי למצוא דבר שכלי הוא בא ע"י יגיעה דוקא הנה עוד זאת אשר בזה משנה הרגילות שלו, וכמאמר אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד שנק' עובד אלקים. דהנה ראשית העבודה הוא לשנות את הרגילות שלו, וזהו מה שתחלת הדבור עם אאע"ה הי' לך מארצך וממולדתך ובית אביך שיצא מן הארציות והרגילות שלו שזהו מולדתך מדות טבעיים וגם מבית אביך שהו"ע שכל הנקנה ע"י שכל אנושי הנק' בל' העולם וועלטיקע הנחות. וכמו שישנם כמה דברים בהענין דנאה ומגונה שע"פ הנחת העולם נעשה המגונה נאה וקוראים זה בשם נימוס והדומה, ובסבת דבר זה מכשירים כמה דברים שאינם נעשים באמת והם רק מן השפה ולחוץ כו' וכל ענינם הוא רק מה שיהי' נראה להזולת, ולפעמים מגנים את הנאה באמת. וטעם הדבר הוא לפי שהולכים בדרך כלל אחרי הרגילות והטבעיות אשר ברובם הם ארציות וחומריות בלבד. ולזאת הנה ראשית העבודה הוא עזיבת הרגילות שלו ובוה נעשה כלי להמשכות והגילויים שע"י התורה.

22/07/2018

ג) וביאור הענין הוא דהנה נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים וכמ"ש שוקיו עמודי שש מיוסדים על אדני פו, ואמרו"ל (במד"ר) שוקיו זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראותו, עמודי שש שנברא לשה ימים, מיוסדים על אדני פו אלו פרשיותי של תורה. וכת' בראשית ברא אלקים כו', דבראשית הוא ב' ראשית, דישראל נק' ראשית והתורה נקראת ראשית, ובשביל ב' מדרי' ראשית אלו נברא העולם, דתכלית הכוונה דבריאת העולמות הוא שישראל ילמדו תורה כמו שנתנה למטה בעוה"ז דוקא, ובוה

7) יבמות קט, ב. — והגם שבדרו"ל נזכר הלשון כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו אלא תורה וגמ"ת. הנה ודאי דגמ"ת הוא כפשוטו ממש כי תכלית חכמה תשובה ומע"ט והלומד ואינו עושה נוח לו. שתהפך שליתו ע"פ אמנם באמת גם עיון תפלה הוא בכלל גמ"ת כדאיתא בגמרא ופרש"י בשבת דקכ"ז (לקו"ת ביאור ולא תשבת ס"ג). והנה סיום מרז"ל זה „אלא תורה וגמ"ת" אינו בשי"ס שם. וי"ל עפמ"ש בלקו"ת ד"ה כי תשמע בקול ס"ג וז"ל: אמרו"ל כל האומר כו' שהפי' הפשוט הוא שצריך שיצטוק בתורה ובגמ"ת כו' כללות המצות. — ולהעיר מיבמות קה, א. אנה"ק ס"ה. 8) ראה ד"ה לך לך תש"ב בארוכה.

הנה נשלם הכוונה דבריאת העולמות, וכמ"ש ותורה אור דכל עניני העולם יהיו ע"פ התורה ואז הוא קיום העולם. דהנה אמרו"ל תנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית אם יקיימו ישראל את תורתו מוטב ובא"ל (ח"ו) אחזיר את העולם לתהו ובהו, וקיום התורה הוא שעשיית המצות וקיומן יהיו ע"פ התורה דוקא. דמצוה הוא ל' צוותא וחבור, דענין הציווי מורה על השייכות דהמצוה⁹ והמצוות. וכמו בגשמיות הרי אנו רואים במוחש דענין הציווי חל רק על מי שיש להם שייכות וקירוב זה לזה, וכמו האב מצוה לבנו או אדון לעבדו, וכן קיום הציווי בכללות והידור הקיום בפרטיות מורה על התקשרות המצווה אל המצוה¹⁰. דאינו דומה קיום מצות האדון לקיום מצות האב, ויש בזה כמה חילוקי מדריגות, דישנה מעלה עצמית בבנים שאינה בעבדים, וישנם מעלות בקב"ע בעבדים שאינם בבנים, אבל הצד השווה שבהם הוא שע"י קיום הציווי הרי מתחבר ומתקשר מקיים הציווי עם המצוה, ופועל ועושה נחת רוח לקונו, וכמאמר¹¹ נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני, וידוע דמצות הם בחי' רצה"ע ועיקר העבודה הוא בקבועו"ש, והיינו דקיום רצה"ע שהם המצות אין זה מפני הטעם והשכל שמבין בשכלו כ"א מפני דכך גזרה חכמתו ורצונו ית' ונצטוינו לעשות כן. ולכן הרי אין חילוקים במצות כלל, דידוע שישנם מ"ע דגם שכל אנושי מסכים עליהם כמו כבוד או"א צדקה או מל"ת גניבה גזילה וכו', וישנם שהם חוקים וכמו פסח¹² ציצית¹³ כו', אבל באמת אין בזה שום הפרש והבדל כלל, כי גם המצות שע"פ השכל צריכים לקיים אותם אך ורק מפני שהם רצון העליון. והנה בכדי שיהי' קיום המצות כדבעי הוא ע"י לימוד התורה. דהנה לבד זאת שצריכים ללמוד למען לידע את המעשה אשר יעשון, וכמו שנמצאו כמה אנשים שהם בהדרגא דיראי אלקים וחסרה להם הידיעה בכמה פרטי דינים בהנוגע לתפלה שאינם יודעים מקומות שמותר להפסיק לעניית אמן ואיש"ר ופרטי הדינים בזה, וכן נטילת ידים ועניני הזהירות בשמירת שבת והדומה, וצריכים ללמוד בכדי לידע את המעשה אשר יעשון בדיוק ע"פ דיני התורה, הנה עוד זאת ע"י הלימוד דתורה בכלל ולימוד ברבים בפרט הנה עי"ז הוא גילוי אור עליון מלמעלה שפועל התעוררות לשנות את הטבעיות והרגילות שלו, אז מען ווערט אנדערש, ונקנה אצלו מדות טובות.

[אוצר החכמה](#)

ד) והנה כאשר יתבונן האדם וישים על לבו תכלית הכוונה דירידת הנשמה בגוף שהוא בשביל קיום המצות ולימוד התורה למטה בעוה"ז דוקא, וירידה זו היא לצורך העליון, דע"י העבודה שלו בבירור וזיכוך הנה"ב שלו וכן הוא מתגבר על כל המניעות ועיכובים, הנה עי"ז דוקא תתעלה הנה"א בעילוי אחר עילוי, ואשר הכל תלוי רק בו. הנה כשיעמיק דעתו בזה היטב יתעורר בהתעוררות גדולה לגשת אל הקדש ולקבוע לו עתים לתורה ע"מ לעשות ולקיים

(9) הצד"י — בפתח, וא"ו — בסגול.

(10) ספרי במדבר כח, ח. וראה ג"כ שם טו, ז.

(11) שמות יג, י. וכדעת ר' עקיבא (ובמכילתא דרשב"י ר' אליעזר).

(12) עיין בתוא"ג מהרש"א (יומא סו, ב) דכל מאן דאסר לן רחמנא ושרי כוחתי הוה

חוקה. וכן לבישת שעטנו הוא איסור וכוחתי תבלת בסדין מצוה"א.

את מצות השם בחיות פנימי, ועושה כן בפועל ממש. הנה אז ותורה אור שמאירים לו מלמעלה בכל עניויו. כי האמת הוא אשר תורה היא המשכה מלמעלמ"ט אבל באה ע"י עבודה דוקא. ויש הפרש בין לימוד התורה דיחיד ללימוד התורה דרבים, דהרבים ממשיכים אור עליון יותר. ויובן זה במכש"כ מתפלה, שהרי תפלה שהיא מלמעלמ"ע הרי יש הפרש בין יחיד ורבים, כנ"ל דתפלת הרבים גם בכל ימי השנה הנה ההמשכה היא שלא לפ"ע ההעלאה, ומכש"כ תורה שהיא בחי' המשכה מלמעלמ"ט הרי צריך להיות שיהי' לו כח להמשיך. והוא ע"ד הידוע ההפרש בין תפלה לברכה, דתפלה הוא ביכולת כאו"א להתפלל, וברכה הוא דוקא מי שביכולתו לברך, היינו שיש בו כח לברך, וכמ"ש באברהם והי' ברכה, הברכות נתונות בידך עד עכשיו היו בידי ברכתי לאדם ונתן ומעכשיו אתה תברך את אשר תחפוץ (רש"י). וכמו כהן המברך הוא לפי שלהכהנים ניתן הכח לברך. וטעם הדבר הוא מפני שתפלה היא מלמעלמ"ע, היינו שהוא למטה מהדבר שהוא מבקש ומתפלל ומתחנן שתהי' ההמשכה, וכמאמר יהי רצון כו', וזה ישנו בכח כל או"א לבקש כו'. אבל הברכה שהיא המשכה מלמעלמ"ט הרי הממשיך צ"ל למעלה מהדבר, דאל"כ איך ימשיך ההמשכה מלמעלה, ורק מפני שהוא עומד למעלה מזה ע"כ בכחו להמשיך. וזהו מה שהכהנים אומרים יברך ה' וישמרך, יברך בבנים ובממון בכוונה טובה להדריך בניו ובני ביתו בהדרכה טובה בלימוד התורה וביראת שמים, וישמרך מן המזיקין, יאר ה' פניו אליך כו', שהכל הוא בדרך ציווי וגזרה, שז"ע הברכה שממשיך הדבר בדרך מלמעלמ"ט. והיינו לפי שלהכהנים ניתן כח זה מלמעלה ולכן יכולים הם להמשיך. כמו"כ בענין התורה מאחר שהיא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט הרי צ"ל הכח והיכולת להמשיך. וכח זה ניתן במ"ת שנא' וידבר אלקים אכה"ד האלה לאמר, דלפאורה תי' לאמר מיותרת דהרי כל ישראל שמעו את התו' בסיני מפי הקב"ה. אך מ"ש לאמר הוא לדורות, שלכאו"א מישראל ניתן לו הכח שבלימוד תורתו ימשיך גילוי אלקות, ולכן התורה ניתנה במדבר, וכידוע דכתי' תורה הפקר לכל, דכאו"א מישראל ביכולתו להמשיך גילוי אלקות ע"י לימוד התורה ע"מ לעשות כו'. רק שיש הפרש בין יחיד לרבים דכח הרבים עדיף יותר. וזהו עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרוי' ביניהם, שהיא תורת הרבים כו', ומנין אפילו אחד שנאמר בכל המקום אשר אזכיר כו' וברכתך. והעיקר הוא עסק התורה גם עם זולתו שזהו"ע צדקה וגמ"ח בנפשו שעיי"ז געשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה"כ ומעורר מקור הברכות, והוא לפי די"ג מדות התורה ממשיכים י"ג מדות הרחמים שיהי' ההשפעה גם בגשמיות בטוב הנראה והנגלה בבני חיי ומזונא רויחא.

בס"ד, בסעודת הודאה, י"ב תמוז, פ"ח *

זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא. והנה יום הוא אור וגילוי וכמ"ש ויקרא אלקים לאור יום, דכל אור וגילוי הוא נק' בשם יום¹, וכדאי' במד"ר ויאמר אלקים יהי אור אלו מעשיהם של צדיקים, דמעשיהן של צדיקים הם תומ"צ ובהם ועל ידם מאיר גילוי אלקות בעולם ובשביל זה נקרא בשם יום. ובוזהר איתא ויהי אור דא חכמה, דהנה חכמה הוא ראשית הגילוי כנודע, לכן נק' אור, וכל אור וגילוי נק' יום. והא דאמרו"ל (פסחים ב' ע"א) קרי' רחמנא לנהורא ופקדי' אמצותא דיממא, משמע דאור אינו יום, הענין בזה הוא דהנה כשם דאור וחשך הם ב' נבראים נבדלים זמ"ו, והיינו דהחשך הוא ג"כ בריאה ואינו רק מניעת האור בלבד², הנה כמ"כ יום ואור הם ג"כ ב' נבראים נבדלים והם חלוקים בענינם ותחומם. וכדאי' בירושלמי (ברכות פ"ה, ה"ו) לאור אמר היום יהי תחומך. ובוזה יובן מה שהיום והלילה שבהם הוא תחומי האור והחשך נקראים (חגיגה י"ב ע"א) בשם מדת יום ומדת לילה, והיינו דהאור והחשך הם נבראים נבדלים מהיום והלילה ואינו אלא רק מה שהם נמדדים במדת יום ולילה בלבד. א"כ מובן דיום הוא אור וגילוי. והקריאה אנא ה' הושיעה נא אנא ה' הצליחה נא היא קריאה מן המיצר הדוחק והלחץ. וכמו מי שהוא ר"ל נתון בצרה גדולה של מאסר מלחמה או חולי הוא קורא בעת צרתו אנא ה' הושיעה נא. וכמ"ש אל נא רפא נא לה שהוא תפלה ובקשת תחנונים. והנה אחרי היות זה היום עשה ה' שהוא אור וגילוי של ישועה מהו הקריאה של צער ויסורים אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא. והנה במדרש חזית פ"א אי' א"ר אבין אין אנו יודעים במה לשמוח אם ביום או בהקב"ה בא שלמה ופירש נגילה ונשמחה כך בהקב"ה כך ביראתך, כך בתורתך, כך בישועתך³, א"ר יצחק כך בעשרים ושתים אותיות שכתבת לנו בתורה ב' תרין כ' עשרין הרי כך. ולכאור' אינו מובן מהו אומרו אין אנו יודעים במה לשמוח אם ביום או בהקב"ה הלא זה היום עשה ה' א"כ השמחה הוא בהקב"ה ומהו החידוש דבר מה שבא שלמה ופירש

* ד"ה זה נדפס ג"כ בקונטרס חג הגאולה יב—ג תמוז ה'תש"ח, בהוספת : א) קיצורים, ב) מראי מקומות והערות — וניתוספו כאן ג"כ.

1) ראה ב"ר פ"ג, ו : לא הוא אור ולא הוא יום, אתמהא.
2) דבענין החשך יש ב' דעות, הא' דחשך הוא רק העדר האור, הב' דחשך היא בריאה בפ"ע, והאמת הוא כהדעה הב'. ובעומק הענין הדעה הב' אינה דעה החולקת על הדעה הא', אלא מוספת עלי' (ד"ה ויקח היא משנת תרצ"ה — בקיצור לשון קצת ועיי"ש הביאור בסדר ההשתלשלות ובעבודה. וראה ג"כ שערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו פנ"ו). הסוברים כדעה הב' : שמ"ר פט"ו, כב. לקח טוב בראשית בתחלתו. חוקוני בראשית א. ב. חד"ג מהרש"א תמיד לב, א. וראה ג"כ ירושלמי ברכות פ"ח ה"ו. הסוברים כדעה הא' : רס"ג בס' האמונות ודעות מ"א. מו"ג ת"ג פ"י והביאו הרמב"ן (שמות ד, יא) ועיי"כ זח"א רס"ג, א.

3) לגירסתנו במדרש הסדר הוא : בישועתך בתורתך ביראתך. ואולי גם כאן הכוונה להסדר מסופו לראשו. וראה בסוף המאמר.

בך בהקב"ה, ומהו הענין דיראה בך ביראתך דוקא והלא גדול העובד מאהבה מהעובד מיראה, ומהו"ע הסדר יראה תורה וישועה.

קיצור. ישאל לסמיכות הענינים דזה היום גוי' דיום הוא אור, ואנא ה' גוי' שהיא קריאה של צער. ומהו שנסתפקו אם לשמוח ביום או בהקב"ה. ומהו הסדר דיראה תורה וישועה.

(ב) ולהבין זה יש להבין תחלה מאמר ר"י בך כ"ב אותיות שכתבת לנו בתורה, והיינו דכ"ב אותיות עצמן הנה הם כלי אל האור ולזאת הנה נגילה ונשמחה בך בהכ"ב אותיות, דאותיות התורה הם כלים אל המשכת העצמות. וביאור הענין דהנה אמרו"ל (מכות כ"ג ע"ב) דרש ר' שמלאי שש מאות ושלוש עשרה מצות נאמרו למשה שלש מאות וששים וחמש לאוין כמנין ימות החמה, ומאתים וארבעים ושמונה עשה כנגד אבריו של אדם אמר רב המנונא מאי קרא תורה צוה לנו משה מורשה תורה בגימטריא שית מאה וחד סרי הווי אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום בא דוד והעמידן על אחד עשר דכתי' מזמור לדוד ה' מי יגור באהליך מי ישכון בהר קדשיך הולך תמים ופועל צדק כו', חזר ישעי' והעמידן על שתיים כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבא וצדקתי להגלות, בא חבקוק והעמידן על אחת שנא' וצדיק באמונתו יחי'. והנה מדקדוק הלשון בא דוד והעמידן על י"א מובן אמיתת הענין דע"י שמירת וקיום י"א ענינים אלו יש קיום ועמידה לקיומן של התרי"ג מצות והיינו דלא שקיום ענינים אלו פוטר ח"ו מקיום המצות דהלא הי"א ענינים שמוכיר כאן הם מדות טובות שאינם שייכים בכלל המצות, אלא שע"י קיומם הוא בנקל יותר קיומן של המצות, וכן בא ישעי' והעמידן על שתיים, וחבקוק בא והעמידן על אחת, דהכוונה בזה הוא שע"י שמירת הקיום של דברים וענינים אלו הוא בנקל יותר קיום של התרי"ג מצות, וכדאי' בר"ן (תוכן הענין) דבימי משה הרי היו מקיימין את המצות בהרגש של קב"ע ולא הרהרו בשכר המצות וכדרשת רז"ל "ע"פ אורח חיים פן תפלט נעו מעגלותי' לא תדע, אל תהא יושב ושוקל במצותי' של תורה אלא קלה שבקלות וחמורה שבחמורות כולן שוין, ובימי דוד כשהתחילו להרהר בשכרן של מצות לזאת בא דוד להזכיר כי גם מדות טובות שכרן גדול מאד ומכש"כ שכרן של קיום המצות עצמן. והוא ע"ד אבוך במאי הוי זהיר טפי' הרי אין הכוונה שקיים רק מצוה זו בלבד אלא שע"י קיום מצות ציצית בזהירות יתירה נתן לו כח וחיות בשאר המצות. והנה קבלה לאבותינו רבותינו מרבינו הגדול אשר קבל מרבו ורבו מרבו דפי' זהיר ל' זוהר ואור, והכוונה אבוך במה הוי זהיר

(4) להעיר מס' העיקרים מ"ג פ"ל (נזכר בחדא"ג מהרש"א שם).

(5) יל"ש רמז רצח. ירוש' פאה א, א. דב"ר פ"ו, ב. וראה ג"כ שיחה ב' דפורים,

ש"ת (ס' השיחות ע' 16).

(6) שבת ק"ה, ב. וראה ג"כ אגרת הקודש סו"ס ז. ספר השיחות שיחת שושן פורים

ה'ש"ת.

טפי באיזה מצוה האיר לו האור האלקי יותר, אין וואס פאר א מצוה האט אים געלייכט מער דער אור אלקי.¹

^{אוצר החכמה}

קיצור. יפרש מרז"ל תרי"ג מצות נאמרו כו' בא דוד והעמידן על י"א כו' שע"י ענינים אלו יקיים כל המצות. ועד"ז הוא ג"כ פי' מרז"ל אבוך במאי הוי זהיר.

ג) והענין הוא, דהנה כל א' וא' מישראל צ"ל זהיר במצוה אחת עשה, ולא אחד ומדה טובה. והיינו דבמ"ע ול"ת ומדה זו הוא מדקדק בקיומה בהידור וזהיר בזהירות יתירה בל"ת זו ומשתדל ביותר במדה טובה זו. דהנה במדות בנ"א בתולדתם בטבעם הרי יש מדות טובות טוב עין ולב טוב כו' ומדות רעות קנאה שנאה גאוה שקר, ולפעמים הנה אנו רואין דיש כאלו שטבעם רע שהם גסי רוח או דוברי שקרים, או שהם בעלי קנאה ושנאת חנם אשר מאבד כל מהותם העצמי. וכנראה במוחש בכמה אנשים שהם בעלי ציור נעלה בכללות מהותם ובעלי דיעה ושכל רק שחסרונן הפרטי שהוא גם הרוח או בעל קנאה ה"ז מאבד כל מהותו. וכן בשארי מדות רעות, והגם שהאדם בעצמו יודע זאת ומ"מ אינו יכול לכבוש רוח תאוותו מדובר דברי הגזמה ושקר, או להסיר גסות רוחו. והגם שהוא בעצמו סובל מזה, ער אליין ליידיט פון דעם, ומ"מ אינו יכול לפעול בעצמו (מצד השכל בלבד, כ"א ע"י עבודה דוקא) לעזוב דרכו זה. ומרובה מדה טובה כו', דכן הוא גם במדות טובות או בהידור מצוה שלפעמים הנה האדם זהיר בקיום איזה הידור מצוה אשר זה נותן לו חיות בקיום כל המצות. וזהו זהיר טפי שבמצוה זו מאיר אצלו אור רב, דכל א' מישראל יש לו אות בתורה. דישראל הוא ר"ת יש ששים רבוא אותיות לתורה² שהם ס"ר

7) לכאורה צ"ע ממ"ש (בשער הגלגולים הקדמה טו ובספר הגלגולים פ"ד) דמה שמצינו כמה מחז"ל שהיו זהירים במצוה פרטית ביחוד הוא מפני שאותה מצוה היתה חסירה ממנו, כולה או פרט מפרטי, בגלגול הקודם עי"ש (עיי"כ בקונטרס העבודה ספ"ו עד"ו) ודלא כמ"ש בפנים. — אך משנ"ת כאן הוא עפ"מ"ש (בע"ח שער ק"ג פ"ה ובהקדמת הרח"ו לשער ההקדמות) דגם בנשמות חדשות י"ל אבוך במאי הוי זהיר טפי, והמצוה היתה לפי מקום תליית נשמתו בנשמת אדה"ר. וא"כ מוכרח דאין בזה סתירה ושני האופנים ישנם. — ואין להקשות דהא רוב הנשמות הם מהבאים כבר בגלגול, ובפנים כותב דכל אחד צ"ל זהיר כו' וזה נותן חיות בכל המצות, שזהו כפירוש כהנאריז"ל בנשמות חדשות. וקושיא מעיקרא ליתא, כי ענין זה ישנו בכל הנשמות, גם הישנות, כיון שזה בא משינוי מקום תלייתם בנשמת אדה"ר כנ"ל. אלא שבנשמות שהיו כבר בעולם נתוסף גם ענין קיום המצוה שהיתה חסרה אצלו. וק"ל. — וע"פ כהנ"ל יש לך אדם שצ"ל זהיר טפי בשתי מצות, אחת כפי מקום תלית נשמתו בנשמת אדה"ר, ואחת מה שהחסיר מקודם. ובלאה"כ צ"ל כן כפי פי' הא' אם החסיר ב' או יותר מצות. ואכ"מ.

8) מגלה עמוקות אופן קפו (הובא בילקוט ראובני ר"פ בראשית. בילקוט חדש ערך תורה סימן קעת. ועוד.) ויש שהעירו מזהר חדש רות עה"פ וזאת לפנים בישראל.

ואף שמספר בני"י הוא יותר מששים רבוא כ"י, הנה נודע כי מספר זה הוא מספר השרשים וכל שרש מתחלק לששים רבוא ניצוצות שכל ניצוץ הוא נשמה אחת (תניא פל"ז. ע"ש).

נשמות. ויש לו מצות עשה ומל"ת ומדה טובה (שהיא הנהגה טובה. וזהו מנהג ישראל תורה הוא דכולא חד) שבהם ועל ידן הוא קיום כל המצות. וזהו חזר ישעי' והעמידן על שתיים כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כו', וכמ"ש גבי אברהם כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו כו' לעשות צדקה ומשפט. ובא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחי', וכמ"ש גבי אברהם והאמין בהוי' שהוא ראש לכל המאמינים⁹. ובכל אלה אמר ל' והעמידן דהן הנה הענינים והדברים המעמידים להיות קיום כל התרי"ג. דתכלית ועיקר הכל הוא קיום המצות כמו שהם מלובשים בענינים גשמיים וקיומם בקב"ע דוקא¹⁰. הנה הזהירות בהענינים הנ"ל הוא הנותן כח בקיום המצות בפו"מ. דהנה כתי' ארוממך אלקי המלך ואברכה שמך לעולם ועד ואי' בברכות (ד' א') א"ר אלעזר בר אבינא כל האומר תהלה לדוד ג' פעמים בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא מאי טעמא אילימא משום דאתיא באלף בית נימא אשרי תמימי דרך דאתיא בתמניא אלפי ביתא. ואי משום דאית בי' פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. נימא הלל הגדול דכתי' בי' נותן לחם לכל בשר, אלא משום דאית בי' תרתי (באל"ף בי"ת ושבח הכנת מזון לכל חי, רש"י) והיינו דבב' ענינים אלו אל"ף בי"ת כלומר קדושת האותיות שבתורה (כלומר דאומר אותיות התורה, הגם שאינו יודע פירושן) ובהסתכלות בההשגחה פרטי' שהוא ית' מכין וממציא מזון לכל חי הנה בזה עצמו הוא בן עוה"ב. וזהו כל האומר תהלה לדוד ג"פ בכ"י, דהג' פעמים הם ערב בקר וצהרים¹¹. היינו דהעוסק בעבודה וקורא ק"ש שעהמ"ט כדבעי למהוי, הוא עוסק אח"כ בבקר בהכנה לתפלה ותפלתו בעבודה שבלב, הנה אז ההנהגה כל היום הוא כדבעי, וזהו ואברכה שמך לעולם ועד, ועד הוא בחלופי אתוון אחד¹², דגם בעולם יהי' הגילוי דבחי' אחד.

קיצור. יודיע דכל אחד צ"ל משתדל ביותר במ"ע אחת במל"ת אחת ובמדה טובה, וזה נותן חיות בקיומו כל המצות. יפרש מרז"ל האומר תהלה לדוד ג"פ כו' דאית בי' תרתי, קדושת האותיות והסתכלות בהשגחה פרטית.

(ד) וביאור הענין הוא דהנה ארוממך אלקי המלך כו' אמר דוד, דארז"ל (ר"ה כ"ה, א') דוד מלך ישראל חי וקים. דהנה דוד הוא מרכבה לספי' ומדת המל' ולכן הוא אומר ארוממך אלקי המלך שצריכים לרומם את מדת המל'. דספי' המל' היא מקור אל העולמות וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים, דכל

(9) ראה שמות רבה פכ"ג, ה. שהש"ר ה. ת.

(10) ראה ג"כ קונטרס חה"ש תש"ח ד"ה ועבדי דוד.

(11) כפירש"י שם שהוא כנגד ג' תפלות, וזמן התפלות הוא ערב בקר וצהרים (ברכות לא, א). ומה שאין אומרים בזמנים אלו עיין בשו"ת הריב"ש סי' קמ, ב"י או"ח ססרל"ה, אלי' רבה סי' קלב סק"ת, פירוש המילות להצ"צ ע"פ זה.

(12) זח"ב קלד, א. — הוא"ו מתחלף באל"ף בחילוף אהוי' והעיין בחי"ת באותיות אחע"ה (רמ"ז הובא בניצוצי אורות שם) ונתבאר בארוכה ע"פ דא"ח באמרי בינה שער הק"ש פס"ב ואילך, בשרש מצות התפלה להצ"צ פלי"ח ועוד.

עולמים התהוותם הוא ע"י מדת המל'. ואין מלך בלא עם¹³, דעם הם עולמות נפרדים ובע"ג ובכדי שיהי' הנבראים בבחי' יש ומציאות צ"ל כמה צמצומים, וכמ"ש כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו, שצ"ל כמה גבורות וצמצומים שיומשך בחי' הארה דהארה זו היא חיות כל העולמות. וזהו מה שבחי' מל' נק' שם שהוא הארה בלבד¹⁴, וכמאמר מלך שמו נקרא עליהם. וכמו עד"מ המלך המנהיג את המדינה בסדר ומשטר הוא רק מה ששם המלך מתפשט בהמדינה, הנה כמו"כ בחי' המל' הוא רק הארה בלבד. ולזאת אומר ארוממך אלקי המלך שצריכים לרומם את בחי' המל'. והרוממות הוא בעצמות א"ס ב"ה. דהנה רוממות בכלל הוא בבחי' הכתר היינו בהאוא"ס ב"ה שלמעלה מהשתל'. אמנם בכתר גופא הרי יש ב' מדרי', דכתר¹⁵ הוא הממוצע בין א"ס המאציל ב"ה והנאצלים, וכל ממוצע הרי יש בו ב' מדרי' בחינה תחתונה שבעליון ובחינה עליונה שבתחתון. אשר כן הוא גם בבחי' הכתר דיש בה ב' מדרי' שבממוצע והיינו הב' מדרי' דעתיק ואריך. דבחי' עתיק היא בחי' תחתונה כבי' שבמאציל העליון ב"ה. ואריך הוא ריש ומקור לנאצלים, היינו שיש לו בכללות שייכות אל העולמות. וזהו מה שלפעמים הנה כתר נמנה בכלל הע"ס ולפעמים אינו נמנה וכמאמר¹⁶ כשהכתר נמנה אין הדעת נמנה וכשהדעת נמנה אין הכתר נמנה. דפנימי' הכתר אינו נמנה בכלל הע"ס, אבל בחי' אריך שהוא ריש ומקור לנאצלים, הרי בכללות יש לו שייכות אל העולמות, הנה נמנה בכלל הע"ס. ולזאת הנה אמיתת הרוממות דבחי' מל' הוא בעצמות אוא"ס בחי' פנימי' הכתר. וזהו מלך יחיד חי העולמים שצריכים להעלות בחי' מלך בבחי' יחיד היינו בעצמות אוא"ס ב"ה. וזהו ארוממך אלקי המלך לרומם בחי' המל' בעצמות אוא"ס ב"ה בחי' חד ולא בחושבן שמובדל לגמרי מהעולמות, והיינו לרומם בחי' המל' בבחי' פנימיות הכתר.

קיצור. יבאר ארוממך אלקי המלך, דמל' היא הארה בלבד וצריך לרוממה בפנימי' הכתר, בעצמות אוא"ס.

(ה) והנה ארוממך אלקי המלך ואברכה שמך לעולם ועד הכוונה להמשיך בחי' רוממות הא"ס במל' וזהו שלפעמים אומר יחיד חי העולמים מלך ולפעמים אומר מלך יחיד חי העולמים, דיחיד חי העולמים הוא מלמעלמ"ט המשכת בחי' יחיד בבחי' מל', דהנה אי' בפדר"א עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, דשמו יתברך הוא שמו הגדול בחי' שם הוי' דכתיב אני הוי' הוא שמי, דשם הוי' הוא ע"ס, י' חכמה ה' בינה ו' מדות ה' אחרונה מל'. ועד

(13) ס' החיים פ' גאולה פ"ב. עמק המלך שער שעשועי המלך רפ"א. שער היחוד והאמונה רפ"ז.

(14) בארוכה ראה מאמרי חה"פ תש"ח.

(15) ראה ע"ח שער מב פ"א בכ"ז.

(16) לקו"ת פ' שלח ביאור לדי' אני היא בתחלתו, מצות מחצית השקל (בס' טעה"צ להצ"צ) בסופו. ועוד. והוא ע"פ מ"ש בע"ח שכ"ג פ"ח ומ"ח מס' א"ק פ"א. ועיי"כ תו"א ביאור לדי' יביאו לבוש מל'.

שלא נבה"ע היינו לפה"צ הי' הוא ושמו, הנה שמו הוא ע"ס הגנוזות במאצילן. דאי' בס"י ע"ס בלי מה כשלהבת הקשורה בגחלת, דשלהבת הקשורה הרי ישנה השלהבת כמו שהיא ע"ג הגחלת שהוא אש במציאות גלוי' ובהלהב הרי יש בה גוונים, והוא משל לע"ס הגלויות. אמנם השלהבת שבתוך הגחלת היא גנוזה וטמונה בתוך הגחלת ואינה במציאות אש בגילוי והלהב אין בו גוונים בגילוי ה"ז משל לע"ס הגנוזות במאצילן שאינן בבחי' מציאות ולא בבחי' התחלקות כ"א הכל בחי' אחדות והתכללות. אמנם המשל דשלהבת הקשורה בגחלת אינו מכוון כ"כ לענין ע"ס הגנוזות¹⁷ ויותר מכוון הוא המשל דאבן החלמיש שמוציאין ממנו אש, שלא יש בו מציאות האש כלל, ולא כמו הגחלת שיש בה מציאות אש משא"כ באבן החלמיש הרי לא יש אש במציאות רק כח האש שיוצא ע"י הכאה, וה"ז דוגמא לע"ס הגנוזות כמו שכלולים בעצמות אוא"ס שאינם בבחי' מציאות כלל, וכמאמר¹⁸ אין מציאות לגנוזות. והו' בחי' יחיד וכידוע¹⁹ ההפרש בין יחיד לאחד, דאחד הוא התאחדות הפרטים והיינו שישנם פרטים רק שהן בבחי' אחדות והתכללות ויחיד הוא שיחיד בעצם שאינו שייך גם התאחדות פרטים. והוא בד"כ ההפרש בין בחי' חיצוני' הכתר ופנימי' הכתר. דבחיצוני' הכתר הרי יש התכללות הע"ס שהן שם בבחי' התאחדות הפרטים עכ"פ, ובחי' פנימי' הכתר הוא שאינם שם בבחי' מציאות כלל והוא בחי' חד ולא בחושבן והו' בחי' יחיד. ובשרשו באוא"ס שלפה"צ הנה ההשערה ששיער בעצמו בכח כו' ה"ז בחי' התכללות הפרטים והוא בבחי' אוא"ס דעלות

22/07/2018

(17) בכ"מ בדא"ח נמצא עד"ו, דמביאין משל לאיזה ענין ואח"כ מבארין דאין המשל מכוון ומביאין משל אחר. ואין לתמוה דא"כ למה מביאין את המשל הראשון כלל, כי כמה ענינים אין למצוא להם משל מכוון בכל הפרטים, ולכן ממשילים שני משלים ויותר, אשר כל אחד מהם מסביר איזה פרטים מהנמשל, ובכמה פרטים אחרים אינו מכוון לו, והם מוסברים ע"י המשל השני וכו'. — וגם בענינו, הנה המשל דאבן החלמיש מכוון יותר להגמשל בהענין דהעדר המציאות, שהוא רק בכח, והמשל דשלהבת הקשורה בגחלת מכוון יותר בהענין דקישור ע"ס הגנוזות עם ע"ס הגלויות, שהם כמשל השלהבת שעל גבי הגחלת הקשורה עם השלהבת שבתוכיותה. עיין בזה בביאור ואולם חי אני הנדפס בסו"ס טעמי המצות להצ"צ ובהמשך מים רבים — תרל"ו פס"ה. ועי"ש עוד משל מהתכללות כחות הנפש בעצם הנפש המסביר יותר מה שספירות הגנוזות הם עשר וגם בבחי' חד ולא בחושבן, ומשל מגילוי השכל וכח המשכיל הכלול המכוון לזה דהשינוי דע"ס הגנוזות והגלויות הוא מצד העלם וגילוי. — והנה בהוספות לתו"א ביאור לד"ה אני נתתי פ"ב ובדרוש הלל שבס' טעה"צ להצ"צ מבאר דע"ס הגנוזות הם כמשל קריאת שם בלבד ולא כמשלים דשלהבת וחלמיש. אבל זה אינו ע"ד הנ"ל, כי כמו דמוכח למעיין, שם מדבר במדרי' גבוהה יותר דע"ס הגנוזות, וכידוע דע"ס אלו הם ע"ס דע"י, ע"ס דעקודים ולמעלה מעלה עד אוא"ס ממש (עיין ביאור ואולם הנ"ל, דרוש ג' שיטות בסופו וד"ה כי עמך מקור תרס"ו בפרטיות. — בהמשך מים רבים שם מונה גם ע"ס דא"א. וצ"ע). — ואף דהפרדס מבאר ע"ס הגנוזות באוא"ס ממש ובכ"ז מבארם במשל דאבן החלמיש — חולקין עליו בזה ועפ"מ"ש בע"ת, וכמשנ"ת בהוספות לתו"א דרוש ג' שיטות וד"ה כי עמך מקו"ח הנ"ל. (18) ד"ה צאינה וראינה תרנ"ט. וראה ג"כ בהוספות לתו"א דרוש ג' שיטות וד"ה

אוצר החכמה

כי עמך הנ"ל.

(19) ראה תו"א ר"פ וארא, לקר"ת פ' ואתחנן ד"ה שמע ישראל, אמרי בינה שער הק"ש פ"ח ועוד.

הרצון. ובפרטות בחי' השערה בכח זהו בחי' קדמון. וכידוע²⁰ שיש ג' מדרי' יחיד אחד וקדמון, דבחי' השערה בכח שזהו בחי' שקדום אל הגילוי זהו בחי' קדמון, ובחי' עלות הרצון שלמעלה מבחי' השערה בכח הוא בחי' התאחדות הפרטים, ובעצמו' אוא"ס שלמעלה גם מבחי' עלות הרצון הוא בחי' יחיד שאינו שייך גם התאחדות הפרטים.

קיצור. יפרש יחיד חה"ע מלך, דע"ס הגנוזות, שהם כשלהבת שבגחלת ויותר מכון כאש שבצור החלמיש, נק' יחיד. ובשרש, קדמון אחד יחיד הוא השערה בכח עלות הרצון ועצמות.

22/07/2018 18:18

(ו) וזהו יחיד חי העולמים מלך ההמשכה מבחי' יחיד בבחי' מל' ע"י בחי' חי העולמים דבכללות הוא גילוי הקו, דפנימי' הקו הוא ההמשכה דבחי' פנימי' ועצמות א"ס, ומלך יחיד הוא עליית המל' בבחי' עצמות א"ס. וכמ"ש לך ה' הממלכה בחי' המל' כשעולה ונכללת בבחי' ע"ס הגנוזות. והנה ב' המדרי' דמלך יחיד ויחיד מלך כתיב בהו חי העולמים. והיינו דשתי המדרי' הוא ע"י העבודה דוקא, שהו"ע העבודה דתפלה ותורה. דתפלה היא בבחי' מל' כמ"ש ואני תפלה²¹. והיא העלאה מלמטלמ"ע עליית המל' בבחי' רוממות הא"ס. ותורה היא המשכה מלמעלמ"ט וכמאמר²² כל הקורא בתורה כאלו קורא בשמותיו של הקב"ה, שהן שמות עצמיים. והוא בחי' שמו הגדול. שע"י ההעלאה דתפלה היא ההמשכה דבחי' רוממות הא"ס ע"י התורה. דהנה כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו דההמשכה בתורה הוא ע"י העבודה דתפלה²³ וע"י העבודה דתפלה ממשיכים הגילוי בעולם ע"י התורה. וזהו ג"כ מ"ש ויאמר ה' אל אברם, אברם הוא אב רם²⁴, אב בחי' חכ' שהוא מקור כל הגילויים, דחכ' היא ראשית ההשתל' שכולל הכל וכל הגילויים הן מהחכ' ולכן נק' החכ' אב, רם הוא בחי' כתר, ואב רם הוא בחי' החכ' שברוממות הא"ס היינו בחי' חכ' שבע"ס הגנוזות. ויאמר ה' אל אב רם לך מארצך הוא בחי' המשכה וגילוי בחי' החכ' דע"ס הגנוזות, אל הארץ אשר אראך שיהי' בגילוי בבחי' מל'. וההמשכה היא ע"י הה"א שנתוסף באברהם, דבהבראם בה' בראם²⁵, דהתהוות העולמות הוא מאות ה' דשם הוי'. ושם הוי' יש בו ב' ההי"ן ה' עילאה וה' תתאה. והתהוות העולמות שמאות ה' היינו ה' אחרונה בחי' מל'. וה' ראשונה הוא בחי' בינה, וידוע דהתרחבות דבינה הוא מבחי' רוחב העצמי דא"ס, וזהו הה"א שנתוסף לאברהם, והוא שנותן לו כח להיות המשכת בחי'

(20) ראה שער היחוד פ"י ואילך, ד"ה כי עמך מקו"ח וד"ה קדש ישראל אשר בהמשך תרס"ו.

(21) ואני היא המלכות (פע"ח בתחלתו) ועייג"כ ד"ה ויחלום (יט כסלו, תש"ח) בתחלתו.

(22) ע"פ זח"ב קבו, א. זח"ג יט א. פט, ב. קנט, א. רסה, ב.

(23) ראה הקדמת הסידור, תו"א בתחלתו, ועוד.

(24) ראה עדכ"ז תו"א תורת חיים ולקו"ת לג' פרשיות ר"פ לך לך.

(25) מנחות כט, ב. ב"ר פ"ב, ב. וש"נ.

עצמות א"ס בבחי' מל'. וזהו שהאות ה' שנתוסף לו הוא באותיות רם היינו בין הר' והמ"ם, שע"ז הוא המשכת הרוממות ועיקר המשכה זו הוא במ"ת, וכנ"ל שע"י התורה הוא ההמשכה מלמעלמ"ט, ובמ"ת הוא שנמשך בחי' עצמות א"ס למטה. וכדאי' במדרש²⁶ אמר דוד אע"פ שגזר הקב"ה השמים שמים לה' והארץ נתן לבנ"א מלה"ד למלך שגזר ואמר בני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי, כך כשברא הקב"ה את העולם גזר ואמר השמים שמים לה' והארץ נתן לבנ"א כשביקש ליתן התורה בטל גזירה ראשונה ואמר התחתונים יעלו לעליונים והעליונים ירדו לתחתונים ואני המתחיל שנא' וירד ה' על ה"ס, וכתי' ואל משה אמר עלה אל ה'. רומי וסוריא רומי הוא בחי' רוממות הא"ס, וסוריא הוא בחי' ירידת המדרי' היינו בחי' חיצוני' האור שנמשך בעולמות. וזהו שבני רומי לא ירדו כו' השמים שמים לה' והארץ נתן לבנ"א. ולבסוף בטל הגזירה וירד ה' על ה"ס ומשה עלה אל האלקים והיינו שבמ"ת נמשך בחי' עצמות א"ס למטה. וזהו בכ"ב אותיות שכתבת לנו בתורה, דבמ"ת הנה לבד זאת שניתן הכל גם מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, הנה גם זאת דגוף ועצם האותיות לגודל קדושתן הם כלים להמשכת העצמות ב"ה.

אה"ת 22/07/2018

קיצור. ב' המדרי' מלך יחיד ויחיד מלך, נעשה ע"י תפלה, מלמטלמ"ע, ותורה, מלמעלמ"ט. ויפרש ויאמר גו' אברם, אב רם, אשר אראך בבחי' מל'. ועיקר ההמשכה במ"ת.

(ז) וזהו ואברכה שמך לעולם ועד, דשמך העצמי בחי' שמו הגדול בחי' רוממות הא"ס ממשיכים גם לעולם ע"י העבודה דוקא. דהנה כתי' ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט דע"י העבודה בצדקה ומשפט ממשיכים בחי' שמו הגדול ב"ה שזהו דרך ה' שעושים דרך לגילוי שם הוי'. דהנה ענין הצדקה הוא שנותן לעני דלית לי' מגרמי' כלום. ולכאו' צ"ל למה נבראו עניים ועשירים ושהעני יקבל מהעשיר, למה לא נברא שיהי' כולן שוין, ועכ"פ שהעני לא יצטרך לקבל מהעשיר ויהי' לו פרנסתו כפי המצטרך לו מידו של הקב"ה, וכתפלתו של כה"ג²⁷ שלא יצטרכו עמך בית ישראל בפרנסה זה לזה ולא לעם אחר. ובגמ' ב"ב ד"י ע"א אי' א"ר יוחנן מאי דכתיב מלוה ה' חונן דל, אלמלא מקרא כתוב א"א לאומרו כבי' עבד לזה לאיש מלוה שהחונן דל הוא מלוה ה' מה שנותן לעני, שהי' צריך להיות לו ההשפעה מהקב"ה וכשהעשיר נותן לעני תמורת מה שהי' צ"ל לו מהקב"ה ה"ה מלוה ה', והקב"ה משלם להעשיר בתוס' מרובה. וכדאי' במד"ת משפטים (ע"פ אם כסף תלוה) וגמולו ישלם לו אר"פ הכהן בן חמא א"ר ראובן כו' אמר הקב"ה נפשו של עני היתה מפרכסת לצאת מן הרעב ונתת לו פרנסה והחיית אותו חייך שאני מחזיר לך נפש תחת נפש למחר בנך או בתך באין לידי חולי ולידי מיתה ואזכיר אני להם את

(26) שמור פייב, ג תנחומא וארא טו.

(27) יומא נג, ב. וע"פ הנוסח בסדר העבודה דיוהכ"פ, שחברה יוסי בן יוסי כה"ג

ששימש בבית שני, כמ"ש בפע"ח שער יוהכ"פ פ"ד.

המצוה שעשית עם העני ומציל אני אותם מן המיתה הוי וגמולו ישלם לו שאני משלם לך נפש תחת נפש. וזשארז"ל²⁸ יותר משהבעה"ב עושה עם העני העני עושה עם הבעה"ב. ואין זה מובן מה צריכים להלואה שמלוה ומשלם ומפני מה אינו נמשך לו ההשפעה מידו של הקב"ה. אך הענין הוא דהנה במד"ר משפטים פל"א אי' אמר דוד רבון העולם ישב עולמך (שיהי' כולם עשירים) שנא' ישב עולם לפני אלקים, א"ל הקב"ה אם אעשה עולמי שוה חסד ואמת מן ינצרהו פי' למי יתנו צדקה. שג"ז אינו מובן מה הכרח ענין הצדקה כ"כ שאם אעשה עולמי שוה חסד ואמת מן ינצרהו. אך הענין דהנה כתי' ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים את המאור הגדול ואת המאור הקטן ואי' בת"ז²⁹ מאה"ג רזא דעתירין ומאה"ק רזא דמסכנין. דשמש הוא בחי' עשיר ולבנה בחי' עני דל"ל מגרמה כלום. והשפעת השמש ללבנה הו"ע הצדקה. דהנה כתי' שמש ומגן הוי' אלקים, שהשמש הוא בחי' שמש ה', וכמו שאור השמש הוא אור וזיו בלבד לא עצמות השמש, כמ"כ שם הוי' הוא שמאיר בחי' הארה לבד. והארה זו היא מתעלמת בשם אלקים, שז"ע שמש ומגן כמו שהמגן מעלים ומסתיר על אור השמש כמ"כ שם אלקים מעלים ומסתיר על האור דשם הוי'. דלהיות שהוא הארה לבד ה"ז מתעלם בשם אלקים, עד שלמטה הוא בחי' חשך והעלם.

קיצור. ע"י צדקה ממשיכים העצמות. יקשה מפני מה הבריאה באופן שנצרך לצדקה. יבאר דהשפעת השמש ללבנה הו"ע הצדקה, ויפרש שמש ומגן ה"א.

(ח) **והנה כוונת העבודה ותכליתה הוא להיות יחוד שמשא וסיהרא והוא שמאיר עצם אור השמש. וע"ד לעתיד הקב"ה מוצא חמה מנרתקה, שהכוונה שמאיר לא רק האור היוצא חוץ לכדור השמש כ"א אור השמש עצמו. והיינו שיהי' גילוי שם הוי' עצמו כמו שהוא. וז"ע הצדקה שיהי' גילוי בחי' עצמות אוא"ס ב"ה. והוא שנמשך ע"י הצדקה למטה שהעשיר נותן לעני. ובכללות הוא שע"י שיש משפיע ומקבל נמשך גילוי אור עליון יותר. וכמ"ש זכר ונקבה בראם ויברך אותם אלקים כו'. וכתי' בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו, בבחי' יחוד דו"ג משפיע ומקבל נמשך מלמעלה גילוי אור עליון שהו"ע העטרה. וכמאמר³⁰ כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל, דמשה הי' המשפיע דכללו' נש"י שע"ז נתוסף לו אור. וכ"ה בגמ' תמורה דט"ז ע"א ע"פ רש ואיש תככים נפגשו מאיר עיני שניהם הוי', דכאשר העשיר מפרנס את העני אזי מאיר עיני שניהם ה', ושם גם בענין ההשפעה שכאשר הרב משפיע להתלמיד מאיר עיני שניהם ה' עיני הרב ועיני התלמיד. והענין בזה הוא דבכדי שהאור העליון דהיינו בחי' אור עצמי יהי' בגילוי זהו ע"י המשפיע**

(28) ויקרא רבה פל"ה, ח.

(29) תיקון מד.

(30) ברכות לב, א.

22/07/2018 09:08

דוקא, דמשפיע הוא בחי' גילוי העצם. דענין המשפיע הוא שהוא משפיע בעצם. דאמית' ענין משפיע ומקבל הוא שהמשפיע הוא משפיע בעצם והמקבל מקבל בעצם³¹. דהשמש הוא משפיע בעצם שאינו מקבל והלבנה היא בעצם בחי' מקבל לא בחי' משפיע (ומשפעת רק מה שמקבלת). ולכן הרי שניהם השמש והלבנה נקראים מאור, דגם הלבנה נקראת מאור, דהשמש הוא מאור של משפיע והלבנה מאור של מקבל. וכל ענין מאור הוא שמופלא מהגילוי שממנו. וזהו דכתי' ויתן אותם אלקים ברקיע השמים להאיר על הארץ³². וגמצא דמשפיע הוא בחי' הגילוי בעצם, וע"כ ע"י יוכל להיות גילוי אור העצמי. ולכן צ"ל משפיע ומקבל שאם לא הי' משפיע ומקבל הרי הי' הכל בבחי' מקבל, מאחר שהיו כולם שוין שמקבלים ההשפעה מהקב"ה הרי היו כולם בבחי' מקבלים, ובמקבל אא"ל גילוי אור העצמי, ויש בו כח העצמי (וכידוע שהעצמי הוא בהמקבל דוקא), אך הוא בהעלם לא בגילוי. ובכדי שיהי' בגילוי זה ע"י המשפיע דוקא שהוא בחי' גילוי בעצם. ולכן דוקא ע"י משפיע כאשר המשפיע משפיע אל המקבל, נמשך גילוי אור העצמי. וזהו שנבראו עניים ועשירים מפני שתכלית הכוונה בברה"ע הוא לא רק בשביל האור והגילוי שמאיר בעולמות כ"א להיות תוס' אור מבחי' עצמות א"ס. וזהו נמשך דוקא כאשר יש משפיע שהעשיר משפיע לעני כו'. וז"ש במד"ר שאם אעשה עולמי שוה חסד ואמת מן ינצרהו דענין הצדקה למעלה הוא גילוי בחי' עצמו א"ס, וכענין יחוד שמשא וסיהרא, וזה נמשך ע"י צדקה למטה שהוא בחי' יחוד משפיע ומקבל.

קיצור. ע"י הצדקה למטה, ובכלל ע"י משפיע ומקבל, נמשך גילוי אור עצמי וזהו תכלית הכוונה. ויבאר זה כי משפיע הוא גילוי בעצם, משא"כ המקבל.

(ט) והנה עבודת הצדקה היא העבודה בביטול היש³³, דענין הצדקה הוא שנותן מיגיע כפו שהרויח ביגיעת נפש ויגיעת בשר, ולכן ה"ז ביטול היש והנחת עצמותו, ולזאת הנה עי"ז הוא ממשיך מבחי' עצמות א"ס, וכן הוא ג"כ בענין ההשפעה שהמשפיע מניח עצמותו בההשפעה, שהרי יורד ממהות עצמו ומצמצם א"ע בכדי להשפיע אל המקבל, וכמ"ש בסי' בדרוש שאחר עלינו. והגם שר' עקיבא אמר³⁴ לרשב"י יותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק, זהו לאחר שנעשה משפיע ה"ה רוצה להשפיע, אבל להיות נעשה משפיע ה"ה ירידה וצמצום אצל המשפיע. ובאמת מה שרוצה להשפיע ה"ז מפני היתרון אור שנמשך אליו. כי כל השפעה אמיתית היא בבחי' בקיעה. וכמו עד"מ חבית המלאה בוקע ויוצא לחוץ. וכמו"כ כל השפעה הוא מצד תוס' אור שבוקע ויוצא. והתוס' אור הוא ע"י הנחת עצמותו להיות בבחי' משפיע.

(31) ראה ער"ו שיחת שמח"ת תרס"ו אות ה ואילך (בתורת שלום ס' השיחות).

(32) אולי הראי' מרמו הכתוב דמאור וגילוי הוא כגבוה שמים על הארץ.

(33) ראה ג"כ ד"ה ועבדי דוד (חה"ש, תש"ח) ס"ו.

(34) פסחים קיב, א.

וכמו"כ הוא בצדקה שזהו הנחת עצמותו, וכמ"ש בסש"ב דבצדקה הוא ביטול כל הנה"ב ולא כמו בכל המצות שהוא רק ביטול כח פרטי דנה"ב משא"כ בצדקה הוא ביטול כללות הנה"ב. ולכן עי"ז נמשך גילוי בחי' עצמות א"ס. וכמו"כ כל המצות נק' בשם צדקה, דרמ"ח פקודין הן רמ"ח אברים דמלכא וכמו שהאברים הם כלים לחיות פרטי מהנפש כמו"כ המצות הן המשכות אור וחיות פרטי. וגם יש בכל מצוה כפי' פרטית כנודע. ומצות צדקה הוא שרש כל הרמ"ח מצות להיות שבצדקה הוא בחי' יחוד משפיע ומקבל ובחי' ביטול היש והנחת עצמותו. וזהו מה שבצדקה משפט כתי' בה וכמ"ש משפט וצדקה ביעקב אתה עשית. ^{02/07/2018nnn} והענין הוא דהנה צדקה הוא מדת הרחמים. דלכאורה הנה יש מקום לומר דצדקה היא ממדת החסד והטוב, דלהיותו איש הטוב והחסד ה"ה משפיע ונותן צדקה. אך באמת אין זה מצד הטוב בלבד כ"א עקרו מצד הרחמים. שהרי צדקה היא רק לעניים ואם הי' מצד החסד הי' לכולם בשוה וכמו"כ גמ"ח שהוא בין לעניים ובין לעשירים, והצדקה מאחר שהוא רק לעניים ה"ז מצד הרחמים. ונת' דצדקה היא ההמשכה מבחי' עצמות א"ס וא"כ הרחמים היא ג"כ בחי' רחמים עליונים דבחי' עצמות א"ס. ולכאורה אינו מובן מה שייך רחמים בבחי' עצמות אוא"ס. דבסדר השתל' שייך ענין הרחמים מפני שהוא בערך. וכמו ורחמיו על כל מעשיו מפני שהן בערך. אבל בעצמות אוא"ס שמובדל מן העולמות אינו שייך ענין הרחמים. אך הענין הוא כידוע"כ דברחמים יש ב' מדרי', הא' הרחמים שמבחי' הדעת וההרגש שמרגיש את הזולת ומרגיש את המחסור שלו ומשו"ז מתרחם עליו. ומי שאין בו דעת והרגש אין בו מדת הרחמים, כי דוקא ע"י הדעת וההרגש שמרגיש את הזולת ה"ה מתרחם עליו. ורחמים שמצד ההרגש זהו בחי' הרחמים שבס' השתל'. והב' בחי' הרחמים שמצד הרוממות. דרחמים אלו אינם מצד הדעת וההרגש שמרגיש את הזולת, כ"א מצד הרוממות שהו"ע טבעי שטבע המרום להיות נמשך אל השפל, ולכן כל שהוא מרום ביותר ה"ה נמשך יותר אל השפל, שרחמיו מרובים ביותר. וכמו רחמי המלך שמרובים מרחמי השר, כי השר הוא בקירוב אל העם משא"כ המלך שהוא מובדל ומרום יותר רחמיו מרובים יותר. וכמו"כ הוא למע' וכמ"ש כי רם ה' ושפל יראה וכתוב מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח, דבחי' מרום וקדוש נמשך דוקא אל דכא ושפל רוח. וזהו בחי' הרחמים דעצמות אוא"ס דהיינו בחי' הרחמים שמצד הרוממות. וז"ע הצדקה שמצד הרחמים היינו בחי' הרחמים דרוממות הא"ס. והנה מבחי' הרוממות יכול להיות ההמשכה בכל מקום גם במקום שאינו ראוי ח"ו. ואפי' אם יומשך במקום שאינו ראוי בחי' מותרות בלבד הרי מבחי' רוממות גם המותרות הוא ריבוי השפע. וכמו עד"מ מלך העושה סעודה לשריו ועבדיו הרי פנימי' הכוונה היא בשביל שריו ועבדיו החשובים, אך לא ימלט שגם עבדים הקטנים ואנשים פחותים יהנו מהסעודה והמותרות ושירים, שגם המותרות מסעודת המלך ה"ז ריבוי עצום.

(35) סוכה מט, ב.

(36) ראה בזה ד"ה מים רבים (נדפס בקונטרס נר"ן) וד"ה אלקי עולם תשא בארוכה.

קיצור. צדקה והשפעה הוא ע"י הנחת עצמותו ולכן ממשיך מעצמות. יבאר
 דצדקה הוא ממדה"ר ולא החסד. ויפרט ב' מדרי' ברחמים א) מצד
 ההרגש ב) מצד הרוממות, וזה יכול להיות גם לאינו ראוי. וגם המותרות משם
 רב הוא.

י) והנה הדוגמא מזה יובן למעלה דמבחי' רוממות הא"ס גם מותרות השפע
 הוא ריבוי השפע וכמ"ש בסי' בד"ה והגדת לבנך. וכמו אברהם יצא
 ממנו ישמעאל ויצחק יצא ממנו עשו שזה ממותרות השפע מהצפרנים וכמ"ש
 במ"א שמבחי' הרוממות ה"ז שפע מרובה. וע"ז הו"ע המשפט שיומשך השפע
 במקום הראוי דוקא, כי זהו"ע המשפט להעמיד הדבר כפי הראוי להיות. והענין
 הוא כמ"ש והקמות את המשכן כמשפטו אשר הראית בהר ואיתא בירושלמי "ו
 וכי יש משפט לעצים, אלא קרש שזכה בדרום ינתן בדרום. והיינו דהמשפט
 הוא שיהי' כל דבר על מקומו. וכמו המשפט בין אדם לחברו הוא להציל העשוק
 מיד עושקו דהיינו שכ"א יבא על מקומו בשלום. וזהו ג"כ מש"כ ועשית חשן
 משפט שנק' החשן בשם חשן משפט, כי נבחשן היו י"ב אבנים שבהם היו
 חקוקים שמות השבטים. דבכתפות האפוד היו שתי אבנים ששה משמותם על
 האבן האחת כו', ובחשן הי' כל שבט על אבן מיוחד³⁷. והיינו ההמשכה לכל
 שבט כפי שרשו ומקורו למעלה וז"ע האבן כמ"ש משם רועה אבן ישראל. אבן
 ישראל הוא מקור השבטים. דאי' במאו"א אות א' ס"ד אבן די לא בידין הוא
 בחי' מל' דא"ק. וידוע דמל' דא"ק משם שרש השבטים, לבד יוסף ששרשו
 בחי' יסוד דא"ק, וכמ"ש בהבי' דואני נתתי לך בהוספות תו"א. וזהו בחי'
 אבן ישראל. והי' כ"א חקוק על אבן מיוחד, שתהי' ההמשכה כמו שהוא
 בשרשו ומקורו, ועש"ז נק' חשן משפט דהיינו כפי הראוי להיות. וכמו"כ יש
 ענין המשפט בכאו"א והוא משארז"ל צדיקים יצ"ט שופטן וכו' דכתי' וייצר
 ה"א את האדם וארז"ל וייצר תרין יודי"ן ביצ"ט ויצה"ר. ואי' ברמ"ז³⁸ דיו"ד
 הראשון מורגש והשני אינו מורגש היינו שניתן כח להיצ"ט להתגבר על היצה"ר
 דהגם דהיצה"ר אקדים טעניתי' והיצ"ט בא באיחור זמן בהיותו בן י"ג שנה
 ויום א' מ"מ ניתן כח בהיצ"ט להתגבר על היצה"ר, וביכולת האדם לברר
 את היצה"ר ולבער חלקי הרע. דהנה בתחלת הבריאה גם קודם חטא עה"ד
 נבראו הקלי' וסט"א רק שהי' מקומם למטה מכל מדרי' הקדושה, דלאחר כל
 ההשתל' דקדושה הי' מקום הסט"א, ועוד הי' הפסק ביניהם, וכמ"ש בכהאר"ז³⁹
 בענין מצות תחום שבת, ולא היו מעורבים בקדושה כלל. וע"י חטא עה"ד

(37) שבת פי"ב הי"ג

(38) ראה עדין בתורת חיים פ' תצוה ד"ה ולקחת את שתי.

(39) לזהר ח"ג מה, ב. ועיין באריכות יותר בהגהות הצ"צ לתניא פ"א (מוכן עתה

לדפוס).

(40) שער המצות פ' בשלת. טעמי המצות להרח"ו שם. ע"ח שלי"ה פ"ג, פ"ח הקדמה
 לשער השבת ועוד. והנה בכהנ"ל מדבר ע"ד העלי' עתה בשבת. אבל ידוע דמה שנעשה
 עתה בשבת הי' קודם החטא מעצמו בחול (ובשבת היו עולים יותר ויותר), וכמשי"כ בל"ת
 להאר"זל פ' בראשית ושער מאמרי רשבי' פ' קדושים.

געשה תערובות טו"ר⁴¹. וע"ז הוא המשפט לברר חלקי הרע ולבערם ולדחותם שיהיו במקומם הראוי להם כמ"ש ותשליך במצולות ים כל חטאתם, דשם הוא מקומם. וזהו כל ענין מל"ת לבער את הרע וכמ"ש ובערת הרע מקרבך. וז"ע המשפט שצ"ל בצדקה דלהיות שצדקה היא המשכה מעצמו או"ס ויכול להיות המשכה גם במקום שאינו ראוי, הנה ע"ז הוא המשפט שיומשך למקום הראוי דוקא. ומה שאינו ראוי יהי נדחה שהו"ע ותשליך במצולות ים. וזהו שמרו משפט ועשו צדקה שהם עשה ול"ת, דכאו"א מישראל מחויב לקיים כל התרי"ג מצות וצריך שיהי לו מ"ע ומל"ת שהוא זהיר בהם ביותר, דע"י זהירות זו מאיר לו אור וחיות בכל המצות. אמנם בכדי להגיע לזה בא דוד והעמידן על י"א שהם ענינים כללים במדות טובות. וכן ישע"י. וכן חבקוק בא והעמידן על אחת, והיינו דכח האמונה פשוטה בלבד הוא דבר המעמיד לכללות ענין קיום התרי"ג מצות⁴², דשרשא לכולא הוא תורה. וזהו אר"י בכ"ב אותיות שנתת לנו בתורה דאותיות התורה הם כלים לעצמות א"ס ב"ה שזהו נגילה ונשמחה בכך בכ"ב אותיות שהם המשכת העצמות. א"ר אבין אין אנו יודעים במה לשמוח אם בהיום שהוא גילוי אור אם בהקב"ה שהוא המאור עד שבא שלמה ופי' בכך בהקב"ה בכך ביראתך כו' בישועתך, דמי שהוא ירא שמים הנה היראת שמים נותנת לו כח ועוז למסור נפשו על התורה ותורה מגיבא ומצלא. וזהו זה היום עשה הוי' נגילה ונשמחה בו, דיום הוא אור וגילוי של ישועה לעוסקי תורה הוא עשה הוי' הגילוי דשם הוי' למעלה מן הטבע, הנה ביום הזה אנו אומרים אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא לכל העוסקים בתורה, כי יושעו ויצליחו בעבודתם להשלים הכוונה האמיתית להיות ונגלה כבוד הוי' בעולם זה שיהי' מכוון לשבתו ית'.

קיצור. משפט הוא שיהי' כל דבר במקומו. ויבאר שצ"ל משפט בצדקה. שלא יומשך לשאינו ראוי והאינו ראוי יודחה למקומו. יתרץ קושיותיו.

בס"ד, ש"פ נצו"י, רפ"ח

צעקו והוי' שמע ומכל צרותם הצילם, ופי' הראב"ע ז"ל פי' צעקו בשובם מרשעתם. דהנה לדעת כל המפרשים הנה צעקה זו היא צעקה של תשובה אלא דיש מפרשים שהוא תשובת הצדיקים ופסוק זה קאי על הא דלעיל מיני' עיני הוי' אל צדיקים ואזניו אל שועתם, ויש מפרשים שקאי על תשובת הרשעים וכן הוא דעת הראב"ע ז"ל, וזהו פני הוי' בעושי רע כו' אמנם ע"י הצעקה של תשובה הנה הוי' שומע אל צעקת תשובתם ומציל

(41) ראה ד"ה ושבתה, תרס"ב.

(42) ראה תניא פלי"ג שער האמונה בתחלתו.

אותם, אשר ממוצא דבר אתה שומע דתשובה אמיתית שבאה מעומק קירות הלב היא ע"י הצעקה דוקא, וצ"ל מהו"ע צעקה זו, דמוכן שהיא צעקה פנימית הבאה בדרך ממילא, והיינו דכ"כ נוגע הדבר ההוא אל לבו עד אשר צועק בדרך ממילא, וכמו בכאב גשמי ח"ו דכאשר יכבד עליו כאבו צעק יצעק בלי שום הכנה כלל, וכן הוא בצעקה דתשובה, דהצעקה באה בדרך ממילא מגודל הצער והמרירות שלו על ריחוקו מה' וכמ"ש צעק לבם אל הוי' דכאשר לבבו יכאב עליו במאד ונוגע הענין בנקודת לבבו או יצעק בצעקה פנימי' בדרך ממילא, וצ"ל איך מגיעים לידי צעקה זו, והנה עושי רע היינו עשיית הרע ח"ו הוא רק בירידת הנשמה למטה להתלבש בגוף ונה"ט, דבהיות הנשמה למע' הרי אינו שייך ענין הרע ח"ו, דהנשמה כמו שהיא למע' הרי עומדת באהוי"ר, והגם שיש חילוקי מדרי' במעלת מדרי' הנשמות גם כמו שהן למע', אבל בכ"ז הרי בעמידתן למע' הם בתכלית הטוב והעילוי דאינו שייך שם ח"ו ענין החטא ועון וכמ"ש לא יגורך רע, ורק בירידת הנשמה למטה ומתלבשת בגוף גשמי ונה"ט הנה אז יכול להיות שיהי' עושה רע, דהנה העולם בכלל הוא מקום צר להיותו גשמי, ובפרט למי שמקושר בעניני עולם הרי יכול להיות שח"ו בא לימשך אחרי עניני הגוף וע"י ריבוי העלמו' והסתרי' ופיתוים והסתות מן הנה"ב הרי יכול להיות שיהי' ח"ו עושה רע, א"כ למה היתה כזאת מלפניו ית' להוריד את הנשמה, דבאמת הלא כל הדרכים בחזקת סכנה דגם אפילו בעבודת הצדיקים הרי עבודתם למטה אינה בערך וסוג עבודת הנשמה כמו שהיא למע' קודם ירידתה למטה להתלבש בגוף ונה"ט ולמה היתה כזאת מלפניו ית' להוריד את הנשמה למטה שהיא בחזקת סכנה בכלל ובפרט אשר יכול להיות ח"ו עושה רע, אך הענין הוא דתכלית הכוונה בירידה זו היא לצורך עלי' דוקא דעי"ז שהנשמה יורדת למטה ומתלבשת בגוף ונה"ט ועוסקת בתו' ועבודה למטה דוקא, הנה עי"ז הוא עליית הנשמה במדרי' עליונה יותר משרש ומקור עמידת הנשמה קודם ירידתה למטה להתלבש בגוף, וצ"ל מהו"ע עלי' זו, ובמה הוא בכח האדם ועבודתו למטה בארץ הלזו הגשמי' דוקא להעלות את הנשמה למדרי' עליונה וגבוה יותר משרש ומקור מעמד ומצב הנשמה בהיותה למע' את פני הוי' כמ"ש חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו קודם ירידתה למטה.

(ב) והענין הוא דהנה אנו אומרים נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה ואתה משמרה בקרבי, דחשיב כאן ד' מדרי', טהורה בראת יצרת נפחת שהן ד' מדרי' בנשמה, ובמדרש חשיב ה' מדרי' וכמא' חמשה שמות נקראו לה נפש רוח נשמה חי' יחידה, ובזהר חשיב להם בד' מדרי' גר"ן ונשמה לנשמה שכולל חי' יחידה במדרי' א', דד' מדרי' שבנשמה הם כנגד ד' אותיות דשם הוי' וד' עולמות אבי"ע דזהו טהורה בראת יצרת נפחת, אמנם בכללות נחלקת הנשמה בב' מדרי' דטהורה היא מדרי' א' והמדרי' הב' היא בראת יצרת נפחת, דכל הג' מדרי' הללו נכללים במדרי' א', וביאור הענין הוא דהנה בנשמה הרי יש ב' מדרי', הא' היא הנשמה שבאה בבריאה, דכל בריאה הוא בריאה יש מאין, דנעשה

יש ומציאות דבר מה, וכן מדרי' הנשמה כשבאה בבריאה ה"ה נעשה בבחי' יש ומציאות דבר מה, והיינו כמו שהנשמה היא בג"ע קודם התלבשותה בגוף שמשגת השגת אלקות, דכ"ז הוא כמו שהנשמה כבר היא בבחי' יש ומציאות דאז דוקא שייך ענין ההשגה, דבפרטית הרי יש בה ג' מדרי' שהן בראת יצרת נפחת אבל בכללות הנה הג' מדרי' הללו דבראת יצרת נפחת נחשבים למדריגה א'. וטעם הדבר הוא לפי שכל הג' מדריגות הללו דבראת יצרת נפחת הוא כמו שהנשמה נעשית בבחי' יש ומציאות דבר מה, והיינו דאופן התהוות ישותה של הנשמה הוא שבתחלה היא בבחי' בראת ואח"כ יצרת ואח"כ נפחת, דהרי כן הוא בכל יש כשמתהווה מן האין הרי יש סדר והדרגה במדרי' אחר מדרי' באופן התהוות ישותו עד שנעשה במציאות יש ממש וכידוע דיש המתהווה מן האין הרי אינו נעשה יש ממש בתחלת התהוותו, אלא תחלת התהוותו של היש מן האין ואפס המוחלט הוא בבחי' חומר פשוט עדיין, דהחומר פשוט הלזה המתהווה מן האין אינו מוגבל באיזה ציור עדיין והיינו מפני שאינו עדיין מציאות יש ממש, דכל מציאות יש בהכרח שהוא מוגבל ומצוייר באיזה פרט וכמו יש הגשמי כאבן וכדומה הרי בהכרח שהוא בעל קצוות אם שהוא בעל זוויות או עגול או באיזה ציור שיהי' אבל בעל קצוות הוא בהכרח שיהי' שהרי א"א שיהי' מציאות איזה דבר שיהי' בלי קצוות, דהקצוות של היש הנה לבד זאת שהן מתארים ומגבילים מציאותו הפרטי ותוארו במה שהוא נבדל ממציאות זולתו הנה לבד זה קצוותיו המה הגבלתו אשר בהם הוא נתפס, דתפיסא זו היא גדר המציאות דיש, והיינו מה הוא יש ומציאות מה שהוא בגדר תפיסא, ומשו"ז הנה כל מציאות דבר מה, איזה דבר שיהי', בהכרח שהוא מצוייר באיזה ציור מוגבל שהציור הזה מגביל ומתאר מהות מציאות ישותו נוסף על תוארו והגבלתו הפרטי אשר בו הוא נבדל ממציאות יש זולתו, וא"כ הרי החומר הפשוט שאינו מצוייר בשום דבר הוא מפני שאינו עדיין בבחי' מציאת יש דכן הוא אמיתת ענין דחומר פשוט שאינו מוגבל באיזה ציור עדיין, וע"ה דהחומר הפשוט הלזה הנה לגבי בחי' האין והאפס המוחלט ה"ז בחי' יש הנה לפ"ז הרי החומר הפשוט הוא איזה מציאות ואיך אנו אומרים דהחומר הפשוט הרי אינו גם מוגבל באיזה ציור עדיין הרי לגבי אין ואפס המוחלט הוא נחשב למציאות יש, ואם האמת הוא דחומר הפשוט אינו מוגבל עדיין גם באיזה ציור הנה במה הוא מתחלק מהאין ואפס המוחלט, אך הענין דחומר הפשוט הוא אינו מוגבל גם באיזה ציור שיהי' עדיין, וטעם הדבר דחומר הפשוט לגבי אין ואפס המוחלט נק' יש הוא אינו שהוא יש אלא לפי שאינו אין, וכל שאינו אין ממש הנה לגבי אין ואפס המוחלט הוא נק' יש, כי בין אין ליש לא יש דבר ממוצע כ"א או אין או יש ולזאת הנה כשנתהווה איזה דבר הגם שהדבר שנתהווה ה"ה פשוט עדיין שאינו מוגבל גם באיזה ציור שיהי', הנה לגבי אין ואפס המוחלט הנה גם התהוות הזאת נק' יש, לפי שאינו אין וזהו טעם הדבר מה שהחומר הפשוט נק' יש לגבי אין ואפס המוחלט, אבל באמת הרי אינו יש ממש עדיין כ"א שהוא בבחי' אפשרי המציאות, וזהו ההבדל בין חומר הפשוט לאין, דאין הוא אפיסת המציאות והעדרו שאינו שייך בו גם אפשרות המציאות וחומר הפשוט

הוא אפשרי המציאות, ואפשרי המציאות הרי אינו שום מציאות עדיין, וזהו ראשית התהוות היש שנתהווה דבר שהוא בבחי' אפשרי המציאות אבל אינו עדיין מציאות מה ואח"כ הוא שנצטייר החומר באיזה ציור והוא שנתגלה בו ענין הישות אבל הוא בבחי' ציור כללי עדיין, ואח"כ נעשה בחי' מציאות פרטי להיות בבחי' יש ממש.

ג) והנה כן הוא סדר ואופן התהוות היש ומציאות דבר מה, שאינו נעשה יש ממש בתחלת התהוותו, אלא דתחלת התהוותו הוא חומר פשוט עדיין, דחומר פשוט הלזה הוא ראשית התהוות היש והתחלתו, ונבדל מן האין רק בזה דהאין הוא אפיסת המציאות והעדרו והחומר הפשוט הנה מציאותו הוא מה שהוא רק אפשרי המציאות בלבד, אבל אינו שום מציאות גם בציור מוגבל עדיין שהוא פשוט עדיין, ואח"כ מצטייר בציור כללי, דאז נתגלה בו ענין ישותו דישות הוא מציאות הנק' פאראן דענין של המציאות הוא מה שהוא נמצא ובמילא אין מקום לזולתו וזהו ההתחדשות הנעשה בהחומר הפשוט שמתגלה ענין הישות כאלו נא' ניט קיין אנדער זאך והיינו ניט דיא התגלות ממש פון א איזה מציאות ממש, מער ניט אז עס איז ניט ניט קיין זאך היינו היציאה מגדר האפשרו' לגדר המציאות, פי' ארויס פון דעם גדר פון ניט קיין זאך, וזהו מה שהחומר הפשוט הוא מצטייר בציור כללי עדיין היינו שאינו ציור מצויר בכל פרטיו ממש, כ"א הוא ציור כללי אך הוא בסוג וענין זה אמה שבא אח"כ בענין הפרטי של היש ההוא, אבל עודנו בציור כללי, היינו דאינו כמו החומר הפשוט שהוא רק אפשרי המציאות בלבד אבל כאן הוא אינו רק אפשרי המציאות כ"א מציאות, אבל מציאות זו הרי אינו כמו שנעשה אח"כ מציאות ממש אלא הוא ציור כללי בלבד, ואח"כ נעשה במציאות יש מוגבל במה שהוא. דג' ענינים אלו בהתהוות היש הם ג' ענינים דחומר צורה ותיקון, דחומר הוא בחי' עצם הדבר הנעשה ונתחדש מאין והוא בחי' עצמו ומהותו של הדבר ואינו עדיין בבחי' מציאות ממש ובבחי' ציור מוגבל וכמו החומר הפשוט מהד' יסודות שאין בו שום ציור יסודות כלל והוא רק החומר הפשוט של ד' יסודות, היינו מה שנושא את כולם בהעלם, והנה זה מה שהחומר הפשוט של הד' יסודות נושא בעצמו בהעלם הד' יסודות אין זה שהוא נושא בעצמו מציאות מהות איזה דבר מה כ"א רק מה שנתהווה דבר, והדבר שנתהווה מכיל בעצמו אפשרות לזה שיהיו יסודות אבל עצם היסודות אינם עדיין במציאות ממש, וצורה הוא מה שחומר הפשוט בא לכלל ציור ד' יסודות אבל הן יסודות פשוטים עדיין, והיינו שכל יסוד בפ"ע הוא רק היולי ואינו עדיין בבחי' מציאות ממש, וכידוע מהאש היסודי שאינו כמו האש שלנו כלל וכמ"ש הרמב"ם והרמב"ן שהוא דבר ספירי ובהירי לא אור ולא חום, וגם היסודות אינם מורכבים וכלולים זמ"ז כ"א כל א' הוא פשוט כמו שהוא, ותקון הוא גמר הדבר והיינו מה שהיסודות נעשו כל א' במציאות דבר ממש, וגם נעשה מויגה והרכבה מכל היסודות ונעשו מציאות נבראי' ממש בבחי' יש, ונק' בחי' זו תקון מפני שכל דבר כשבא לידי גמר מלאכתו זהו תקונו. וג' דברים אלו חומר צורה ותקון הן המה סדר ואופן התהוות

היש והתחדשותו מאין, דתחלה הוא חומר פשוט ואח"כ מצטייר בציור כללי ואח"כ נגמר תקונו במציאו יש ודבר מה אשר יאמר עליו כי הוא זה בתואר וציור מוגבל, דג' דברים אלו חומר צורה ותקון הן ג' מדרי' בי"ע, דבריאה הוא ראשית התחדשות היש כמ"ש הרמב"ן בפ"י עה"ת בפ' בראשית ברא אלקים וז"ל הקב"ה ברא כל הנבראים מאפיסה מוחלטת ואין אצלנו בלה"ק בהוצאת היש מאין אלא לשון ברא ואין כל הנעשה תחת השמש או למע' הוה מן האין התחלה ראשונה, אבל הוציא מן האפס הגמור המוחלט יסוד דק מאד אין בו ממש אבל הוא כח ממציא מוכן לקבל הצורה ולצאת מן הכח אל הפועל והוא החומר הראשון עכ"ל, וזהו דבחי' בריאה הוא בחי' החומר, ויצי' הוא בחי' הצורה, ותקון הוא בחי' עשי' וכמא' לעשות לתקן דעשיית הדבר הוא תקונו שהוא גמר מלאכתו כמו שנתהוה מאין לי'ש. והנה כמו שהוא בכל בריאה והתהוות מאין לי'ש שהוא בסדר ואופן ג' עניני' חומר צורה ותקון הנה כמו"כ הוא גם בנשמה כמו שבאה בבחי' בריאה הרי יש בה ג"כ ג' בחי' בראת יצרת נפחת שהן ג' מדרי' הנ"ל, ולהיות כי הג' ענינים חומר צורה ותקון הכל הוא כמו שכבר נעשה בבחי' יש שזהו"ע בריאה שהוא התחדשות אפשרות היש מאין ואפס המוחלט אלא שאופן התהוותו עד שנעשה בבחי' יש ממש דהיינו התגלו' ישותו בפו"מ הוא בג' מדרי' דחומר צורה וצתקון כנ"ל, אשר כמו"כ הוא גם בנשמה לכן הנה כל הג' מדרי' בראת יצרת נפחת נחשבי' בד"כ במדרי' א' שהיא הנשמה כמו שבאה בבריאה היינו שהיא נעשה בבחי' יש ומציאות דבר מה.

ד) והנה טעם הדבר מה שהתהוות היש הוא באופן כזה שאינו נעשה בבחי' יש ממש בתחלת התהוותו כ"א תחלת התהוותו הוא בבחי' חומר פשוט שהוא רק בבחי' אפשרי המציאות לבד ואח"כ מצטייר בציור כללי ואח"כ הוא מה שנעשה בבחי' תקון לי'ש גמור, מבואר הטעם ע"ז במ"א לפי שבתחלת וראשית ההתהוות היש ה"ה קרוב עדיין אל האין האלקי ומאיר בו בחי' האין (והיינו בבחי' ידיעת המציאות לבד, וזהו דהגם שהנברא מרגיש עצמו למציאות ומ"מ יודע הוא שהעיקר הוא החיות, ולהיות שהאין מאיר בהיש) ולכן א"א שיהי' בבחי' מציאות יש ממש כ"א כאשר ירד ממדרי' למדרי' והיינו כשמתעלם האור ואינו מאיר בגילוי עד ירידתו בעשי' שהאור מוסתר לגמרי או דוקא נעשה במהות מציאות יש ממש, והמשל בזה כמו אותיות החקוקים על האב"ט הנה מצד בהירות האב"ט אין האותיות נכרים כ"א כשחותמים על השעוה שמתרחקים מהאב"ט או נכרים האותיות וכן במח' אין האותיות נכרים מפני שמאיר שם גילוי אור השכל הרי אין האותיות נכרים, ועוד זאת דמפני ריבוי האור שמאיר שם הנה גוף ועצם האותיות המה בבחי' דקות ורוחניות כ"א בדבור שמתצמצם האור או האותיות נכרים וגם גוף ועצם האותיות הם באופן מציאות אחרת מכמו אותיות המח' והיינו שהם נרגשי' ונתפסים יותר, וכמו"כ יובן דראשית התהוות היש לפי שהוא קרוב אל האין מאיר שם עדיין גילוי בחי' האין האלקי ולכן אינו בבחי' יש ממש עדיין, ולכן הנה בכדי שיהי' התהוות היש במציאות גמורה הוא דוקא בסדר

ואופן כזה דתחלה הוא רק אפשרות המציאות ואח"כ מצטייר בציר כללי עדין ויוצא מכלל אפשרות לכלל מציאות עד שנעשה מציאות דבר מה יש גמור. אמנם לכאורה אין זה מובן מה שייך קריבת יש אל האין והלאה יש אין ערוך אל האין והן שני הפכים ממש והתהוות יש מהאין האלקי הוא בבחי' אין ערוך בדרך ריחוק דוקא, וא"כ איזה קרובה שייך מן יש אל האין עד אשר זה מכריח אותנו לומר שהיש הראשון הוא קרוב אל האין יותר עד שמשו"ז אינו בבחי' יש ממש, אלא שצריכים לומר דזה מה שהיש אינו נעשה יש גמור בתחלת התהוותו הרי אין זה מפני קירוב יש אל האין בלבד, אלא גם מפני העדר הריחוק וההבדלה של האין מן היש, והיינו דאין זה לבד מה שהיש הוא קרוב אל האין בלבד אלא העיקר בזה הוא מה שהאין אינו מובדל לגמרי מן היש וטעם הדבר הוא לפי שהאין האלקי להיות שהוא בחי' הארה לבד ולא עצם, לכן אינו שייך לומר בו שהוא מובדל לגמרי מבחי' היש, וע"ה שאינו יש כלל והן שני הפכים ממש מ"מ כשמאיר בהיש הנה יש לו איזה קרובה ושייכות אליו ואינו בבחי' אין ערוך ממש, דדוקא בבחי' עצמו ממש שייך לומר שהיש הוא באין ערוך שאין לו שום קרובה ושייכות כלל, וז"ש אין ערוך לך, לך דוקא לגבי בחי' העצמות אבל לגבי בחי' ההארה אינו שייך לומר אין ערוך ממש, ועם כי התהוות היש מן האין האלקי הוא בבחי' אין ערוך שזה רוחני וזה גשמי וא"כ אופן התהוותו של היש הוא בדרך ריחוק דוקא ולכן נעשה ונתחדש בבחי' יש ולא בבחי' אין, דזהו ההפרש בין יש מאין לעו"ע, דבעו"ע הרי ג"כ יש התהוות אמנם ההתהוות הוא דבר שכמהותו לפי שהתהוות הוא ע"י קירוב אבל התהוותו של היש הוא דבר שאינו כמהות המהות כלל, ולזאת התהוותו הוא ע"י הריחוק, מ"מ הרי ההתהוות של היש הוא ע"י המשכת והתגלות האין להוות היש, וידוע דכל פעולה הוא ע"י התגלות הפועל דוקא, ולזאת הנה כאשר האין נמשך ונתגלה אל היש להוותו הנה יש לו איזה קרובה ושייכות אליו והוא מה שנודע מציאותו עכ"פ בהיש, והיינו לפי שבעצם הוא בחי' הארה לבד לכן כאשר נמשך ונתגלה אל היש הוא בבחי' איזה שייכות אליו.

וצר החכמה

(ה) והנה זהו טעם וסיבת הדבר מה שהתהוות היש מן האין אינו נעשה יש גמור בתחלת התהוותו הרי אין זה מפני קירוב היש אל האין בלבד אלא גם מפני שהאין אינו נבדל לגמרי מן היש ולכן הנה התהוות היש מן האין הוא דוקא באופן כזה. וביאור הענין הוא דהנה בחי' אין היינו האור האלקי הוא ג"כ בחי' מציאות שה"ה מציאות אור עכ"פ, ואופן מציאותו של האור הוא כאופן המציאות שבעולמות ולא כמו ענין אמיתת המצאו מה שעצמות הוא אמיתת המציאות במציאות בלתי נמצא במציאות הנבראים, והיינו דבחי' מציאות זאת דאמיתת המצאו אינו באופן וסוג מציאות שבעולמות כלל. דהנה כתי' כי אל דעות הוי', ב' דעות ד"ע וד"ת, ד"ת שהוא דעת הנבראים למטה יש שהנברא מרגיש עצמו למציאות ולמע' אין שאינו מושג, והנברא הנה את זה שאינו משיג קורא אין, וד"ע שהיא הדעה האמיתית למע' יש, יש אמיתי, דער אמת פון פאראן, ולמטה אין דכולא קמ"י כל"ה. והם ב' מיני מציאות, די ש הוא

מציאות הנק' בל' העולם פאראן, יש האמיתי ויש הנברא דענין דאמיתת המצאו הנה בחי' מציאות זאת אינה באופן וסוג המציאו' דיש הנברא שהוא המציאות שבעולמות, דענין המציאות שבעולמות הוא מה שהוא מוגבל ומוגדר בגדר התפיסא ובגדר ההרגש והו"ע הישות שהוא רק מציאות נדמה ולא מציאות אמיתי כלל דענין המציאות הוא מה שאינו תלוי בזמן ומקום, דמציאות הוא פאראן, איז אמיתת פון פאראן איז אלע מאל און אומעטום, אבל המציאות דעולם הוא רק מציאות נדמה דקדמו ההעדר וגם יהי' אחריו וכשהוא במקום זה הרי אינו במקום אחר, ועוד זאת והוא העיקר דגם בזמן ומקום שישנו הרי באמת אינו הוא, עס איז דאך ניט ער, דהוא רק מסובב מהחיות המחי' אותו, איז ער איז דאך גאר ניט פאראן, וא"כ אינו אלא מציאות נדמה בלבד, דבעצמות אינו שייך כלל ח"ו ענין מציאות כזו, וזהו דענין אמיתת המצאו הוא שנמצא במציאות בלתי נמצא במציאות הנבראים, והיינו דאינו בגדר וסוג זה כלל וכלל, והנה אנחנו נבראי' התחתונים הנה אין אנחנו יודעים איך ומה הוא ענין אמיתת המצאו, אבל זאת יודעים ומשיגים גם אנחנו שאין זה בחי' מציאות זו להיות בגדר דבר נתפס ח"ו וח"ו, נמצא שאינו כלל בגדר וסוג מציאות שבעולם, אבל בחי' האור הרי מציאותו הוא בגדר וסוג זה ששייך בו תפיסא והרגש, והיינו דכשם שהמציאות שבעולם הוא מוגדר בהגדרה דתפיסא והרגש הנה כמו"כ המציאות דאור הוא מוגדר בהגדרה דתפיסא והרגש, וע"ה שרחוק מאד מבחי' המציאות שבעולם שזה רוחני וזה גשמי וא"כ ה"ה בבחי' אין ערוך זל"ז מ"מ אינו בבחי' אין ערוך לגמרי לפי שהוא ג"כ בסוג מציאות כזאת עכ"פ, ויובן זה עד"מ באור וחיות הנפש שהוא בבחי' הרגש שהאדם מרגיש כחותיו כמו שמרגיש את אור שכלו ומדותיו וגם כח הרצון והתענוג, ועוד יותר שמרגיש גם כללות אור וחיות הנפש שלמע' גם מכח הרצון, וכמו שמרגיש האדם א"ע שהוא חי שזהו הרגש החיות הכללי, וה"ז הוראה שגם החיות הכללי הוא בבחי' מציאות שה"ה מורגש, ומ"מ הרי המציאות דאברי הנפש שהם הכחות אינו דומה כלל למציאו' אברי הגוף שהן מורגשי' ממש במישוש ונתפסים במקום ממש משא"כ אור וחיות הנפש אינו נתפס במקום ונרגש רק בהרגש רוחני לא הרגש גשמי, ומן ההרגש יובן אופן מציאותם שאינו דומה כלל מציאות אור הנפש למציאות הגוף עד שנק' רוחני (ר"ל בלתי מציאות) לגבי הגוף, אבל מ"מ סוף כל סוף הרי גם מציאת אברי הנפש שהם הכחות ה"ה בסוג מציאות של מציאות הגוף שה"ה ג"כ מורגש, אלא שזהו מציאו' רוחני וזה מציאו' גשמי.

(ו) והדוגמא מזה יובן בבחי' האור דעם היות שאינו כלל כמו מציאו' העולמות ונק' אין בבחי' העדר המציאות לגבי העולמות מ"מ הוא בבחי' מציאות אור, וסוג המציאות שלו הוא כמו סוג המציאות דעולמות כמובן היטב ממשל הנ"ל, ולכן כשמאיר ומתגלה אל היש להוותו יש לו קורבה ושייכו' אליו, משא"כ בבחי' העצמו' שאינו בגדר סוג זה כלל וכלל אינו שייך בזה שום קורבה ושייכות ח"ו, אבל באור אחר שמתגלה שייך בו ענין הקריבות, והגם דבכדי שיהי' התהוות היש צ"ל בבחי' ריחוק דוקא שז"ע אין ערוך דאם

22/07/2018nna

לא כן לא יתהווה בבחי' יש, וא"כ איך הם שניהם שהוא בבחי' ריחוק וגם בבחי' קירוב וכנ"ל דכל פעולה הוא ע"י התגלות הפועל דוקא. אלא הענין הוא דמה שהוא בבחי' ריחוק היינו שאין מהותו נודע בנבראים והקירוב הוא מה שמתגלה מציאותו עליהם. דהנה באור יש בחי' העצמות ובחי' ההתפשטות, ובחי' העצמות הוא מה שהבורא מתעלם ומסתתר מהנבראי' ובחי' ההתפשטות הוא מה שמאיר ומתגלה עליהם. דהנה זה מה שהאור מהווה זהו לפי שהוא מעין המאור^{אוצר החכמה} כמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיהי חד, דזהו מבחי' כח העצמו' שיש בהאור, והיינו דההתהוות בפועל הוא ע"י התגלות כח הפועל לפעול שזהו בבחי' האור בחי' התפשטות שלו. אמנם הוא ע"י כח בחי' העצמות שבו דבחי' זו הוא בבחי' הסתר והעלם מהנברא, ועי"ז נעשה ההתהוות בפועל ע"י האור שמתגלה על הנבראים להוותם. והו"ע ב' הבחי' שיש בבחי' מל' בחי' השפעה בריחוק שמבחי' רוממו' והתנשאו', וזהו בחי' כח העצמי שבה (ובמל' גופא הוא ג"כ בחי' עצמו' המל') ובחי' השפעה בקירוב שמתגלה בעולמו' ונבראים בבחי' ידיעת המציאות (והוא בחי' ההתפשטות שבמל') ומשו"ז הנה לפ"ע הקירוב והריחוק מהאין האלקי אל היש הנה לפי אופן כזה הוא מציאות היש, וכמו עד"מ באור השכל המתלבש באותיות הרי האור והאותיות הם ג"כ ב' הפכי' כאין ויש ומ"מ הרי האור השכל מתלבש ומתגלה בהאותיות שנגלה ונרגש בהם האור ולכן לפ"ע האור כמו"כ הן האותיות דבמח' הן באופן כזה ובדבור באופן כזה וכמו"כ הוא באין ויש דלפ"ע ואופן קירוב וריחוק האין אל היש כן יהי' מציאותו של היש המתהווה מן האין האלקי. והנה מכל זה יובן היטב דטעם וסיבת הדבר מה שהיש אינו נעשה מציאות ממש בתחלת התהוותו אינו רק מפני קירוב היש אל האין אלא גם מפני העדר הריחוק של האין מן היש לפי שבאמת הנה כל מהות מציאותו של היש אינו אלא תלוי בהאין לבד, ולכן הנה אמיתית עומק הטעם והסיבה מה שהיש יש בו ג' מדרי' מתחלת ההתהוות עד שנעשה יש בפועל י"ל לפי שבהאין שהוא בחי' האור יש ג"כ ג' מדרי', וכמ"ש במ"א שבכל כח מתחלת הווייתו עד סוף גילוי יש בו ג' מדרי', הא' בחי' עצמו' הכח כמו שנמצא מן העצם והיינו כמו שהוא בעצמותו לא בבחי' המשכה וגילוי כלל והב' כמו שנמשך בבחי' גילוי ונתגלה אך הוא בבחי' גילוי כללי עדיין והג' כמו שנמשך בבחי' גילוי פרטי, דכן הוא בכל כחות הנפש הן במוחין והן במדות, וכמו עד"מ במדת החסד הרי יש כח ההיולי העצמי כמו שנטוע ומושרש בעצם הנפש שהוא למע' מגדר המשכה וגילוי דכל הגילויים נמצאים ממנו, אמנם הוא עצמו אינו בבחי' המשכה כלל וכהכלל הידוע דכל היולי הוא מושלל מן הגילויים הנמשכי' ממנו, ומטעם זה גופא הוא היולי לכל הגילויים אבל הוא עצמו אינו בגדר המשכה וגילוי כלל, והב' מה שנמשך בבחי' גילוי כללי והיינו כשמתעורר להיטיב אמנם הוא בבחי' גילוי כללי עדיין ואינו ניכר עדיין באיזה אופן תהי' ההטבה ויכול להיות משם ההטבה בכמה אופנים ובבחי' בל"ג שלא לפ"ע המקבל כלל, והג' כמו שמשער בעצמו באיזה אופן תהי' ההטבה והיינו שמשער כחות וחושי המקבל ולפי אופן זה מגביל את אופן ההטבה, וכמו"כ יובן באור בכלל שיש בו ג' מדרי' הנ"ל, ולהיות שההתהוות מהאין הוא בבחי' התגלות הפועל שמשו"ז הוא בבחי' קירוב

כנ"ל, לכן יש בהנבראים שנתהוו ג"כ ג' מדרי' עד אשר נעשים יש גמור, והנה נת"ל דלפ"ע האור כן המה מציאות האותיות וכנ"ל בהפרש דאותיות המח' ודבור, אמנם לגבי עצמו' הנפש כמו שהוא למע' מבחי' גילוי אור הרי האותיות המה באין ערוך ממש אליו ואינו שייך שום קירוב ושייכות מן הנפש אל האותיות, אשר לפ"ז יובן דמה שיש חילוקי מדרי' באופן התהוות היש בהג' מדרי' דחומר צורה ותקון זהו לגבי האין האלקי שהוא בחי' הארה לבד אבל לא לגבי העצמו', והיינו כפי המבואר במ"א דאמיתת ההתהוות הוא מבחי' העצמות ממש דהוא לבדו בכחו ויכלתו להוות מאין ליש, הרי לגבי בחי' ומדרי' זו ההתהוות הוא בבחי' יש ממש בבחי' אין ערוך לגמרי לפי שאינו בגדר וסוג דמציאו' שבעולמות כלל וכלל כנ"ל, ולפ"ז יובן דבבריאת והתהוות העולמות הרי בעולם עשי' הגשמי דוקא נתגלה כח העצמות דא"ס ממש דבעולמו' עליוני' היינו בעולמו' הרוחני' שהם בבחי' ביטול שם נתגלה בחי' פעולת ההתהוות^{אוצר החכמה} כמו שהוא מבחי' האין שהוא בחי' האור שהוא בחי' קירוב שנודע מציאותו עכ"פ דמשו"ז אינן בבחי' יש ממש, אבל בחי' כח העצמו' דא"ס שהוא בדרך אין ערוך לגמרי נתגלה בעולם העשי' הגשמי דוקא, וזהו אין ערוך לך בעוה"ז דוקא (וזהו ג"כ מ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי' ואדרבא המאור הוא בהתגלו' כו', והיינו לאחר הצמצום דוקא שנתצמצם האור והגילוי נתגלה בחי' עצמו' המאור, ובעולמות הוא בבחי' עשי' דוקא). ובוה יובן מ"ש אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים כו' ואתה מחי' את כולם כו' וידוע דאתה הוא הוי' לבדך קאי בד"כ על בחי' עצמו' א"ס בחי' הוא לבדו הוא, ומ"ש אתה עשית כו' הוא בחי' התהו' העולמות שנעשו בבחי' יש, ומ"ש ואתה מחי' כו' הוא בחי' האור שהוא בחי' גילוי הקו בכלל כו', ולכאורה אינו מובן למה חושב שלא כסדרן שמקדים אתה עשית לואתה מחי' את כלם דהול"ל תחלה ואתה מחי' שהוא בחי' האור והחיות ואח"כ אתה עשית שהוא בחי' היש, ועוד יותר מפני מה הוא מסמיך אתה עשית לאתה הוא כו', אמנם לפי הנ"ל מובן מה שהקדים תחלה אתה עשית וסמכו לאתה הוא כו' להיות דבחי' היש ממש שזהו"ע עשי' הוא מבחי' העצמו' דא"ס דוקא בחי' הוא לבדו הוא ובוה דוקא נתגלה בחי' העצמות, היינו בבחי' העשי' דעולמות, ולזה מסמיך אתה עשית כו' לאתה הוא ה' לבדך ואח"כ אומר ואתה מחי' את כלם שהוא בחי' האור, דבענין ההתהוות הרי מצד האור והגילוי יש חילוקי מדרי' בהנבראים שנתהוו כנ"ל, דזהו מ"ש א אח"כ וצבא השמים לך משתחיים דהיינו מה שהעליונים בטלים לאלקות, ויש חילוק והפרש בין העליונים לתחתונים, דכ"ז הוא מצד בחי' האור שהו"ע ואתה מחי'. וכמו שבכל הנבראים באופן התהוותם הרי יש ג' בחי' הנ"ל הנה כמו"כ הוא גם בנשמה, וז"ע בראת יצרת ונפחת, והגם דהנשמה אינה בבחי' יש ממש כמו כל הנבראים מ"מ הרי נעשה ג"כ בבחי' מציאות דבר מה לכן שייך בזה ג"כ ג' מדרי' אלו, אמנם להיות דהג' מדרי' אלו הם בסדר ואופן התהוות הנשמה כמו שבאה בבריאה ע"כ נחשבים כולם במדרי' אחת.

22/07/2018חחחח

(ז) והנה המדרי' הב' בנשמה הוא כמו שהיא קודם שנבראה ונתהווה בבחי' יש ומציאות דבר מה^{אוצר החכמה} כ"א בבחי' אין דוקא וכמא' דע מאין באת שהיתה תחלה בבחי' אין, כי הנשמות היו גם קודם שנתהוו העולמות וכמא' במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים הרי ההמלכה על בריאת העולמות הי' עם נשמות הרי היו קודם שנברא, אלא שהיו בבחי' אין, ואדרבא עיקר התהוות הנשמה הוא כמו שנתהוו מבחי' יחוד זו"ן דאצי' קודם שנבראו ונתהוו העולמות, ומה שנתהוו הנשמות בבי"ע בבחי' בראת זהו ירידת הנשמה בשביל העלי', ובחי' זו כמו שהנשמה היא בבחי' אין עז"א טהורה היא והיינו כמו שהיא באצי' קודם שבראת, ולמע' יותר הנה שרש הנשמה היא בבחי' חכ' דאצי' ולמעלה יותר בבחי' פנימי' החכ' כמא' פנימית אבא כו' (וכמ"ש במ"א בענין איתן שם ע"ב שהוא בבחי' עתיק) דכ"ז הוא באצי' שהוא בחי' טהורה, ובשרשו הוא בחי' טהירו עילאה, וכ' במאו"א ערך ט' אות י"ז וז"ל טהירו נק' כלי הראשון והוא אויר הקדמון עכ"ל, ועמ"ש במק"מ בפי' מאה"ז בראשית דט"ז ע"א דטהירו סתם הוא בחי' א"ק ואויר קדמון הוא בחי' האו"מ שע"ג א"ק בבחי' קרבתו אל היו"ד דשם ס"ג (למע' גם מבחי' אדם קדמאה סתימאה שהוא בחי' האו"מ הנ"ל הנוגע בטהירו), ולעיל מזה כ' דאויר קדמון הוא הרשימה של המלבוש, ובחי' טהירו עילאה כ' בד"ה ורמו הקב"ה ליו"ד כו' שהוא בחי' אויר קדמון, ולעיל מיני' משמע דטה"ע הוא בחי' הרשימה של הא"ס, ועמ"ש בעה"מ ש"א פנ"ז דטה"ע הוא בחי' מקום החלל, ולפי"ז י"ל שהוא בחי' הרשימה של הא"ס, אשר לפ"ז אינו מובן מהו העלי' של הנשמה ע"י ירידתה בגוף, דבשלמא הנשמה כמו שהיא בבחי' בריאה שייך בזה עלי' מה שבאה לבחי' האין שהרי הנברא הוא בבחי' יש ובבחי' גבול ותכלית וכשבא לבחי' אין שהוא בחי' אלקות ה"ז עלי', אבל מדרי' הב' שבנשמה ששרשה הוא בחי' האין האלקי, וזהו אמיתת התהוותה מה שנתהווה באצי' מיחוד זו"נ וכדאי' בזהר דכל נשמתא ונשמתא הוה קיימא בדיוקנאה לגבי' מלכא קדישא וידוע דמלכא קדישא הוא ז"א דאצי' א"כ מהו עלייתה, אך הענין הוא דזהו מ"ש אח"כ ואתה משמרה בקרבי שזהו מדרי' שלמע' גם מבחי' טהורה היא, והענין הוא דהנה מה שהבריאה נק' יש מאין אינו מובן למה נק' יש מאין והלא ממך הכל כתי' וא"כ מה"ע מאין, אך הענין הוא דפי' אין שהוא בחי' הארה בעלמא וכמו עד"מ אור וזיו השמש הגם שהוא זיו מהשמש ואינו דבר נפרד בפ"ע שהרי מיד כשתשקע מאור השמש מתחת לארץ יתבטל הזיו והי' כלא הי', והיינו מפני שאינו מציאו' דבר מה בפ"ע, ולא כמו הפרי שצומחת מכח הצומח ה"ה נמצא במציאותה מפני שהיא נעשית לאיזה מציאת דבר מה בפ"ע, וגם החיות הרוחני שבהפרי שהוא הטעם שבה הרי אינו בערך הכח הצומח, וכידוע דמתיקות התפוח אינו בערך המתיקות שבכח הצומח כלל, ולכן גם המתיקות שבו נשאר קיים גם לאחר שתולשים אותו ויש פירות שמתקיימים בטעמם משנה לשנה וכ"ז הוא לפי שכללות הפרי בגופה וממשה ובטעמה ה"ה נעשית במציאו' דבר בפ"ע מכח הצומח, משא"כ אור וזיו השמש שמתבטל מיד כשתשקע השמש ה"ז הוראה שאינו במציאו' דבר מה, מ"מ ה"ה הארה לבד ואינו עצם ואינו תופס מקום כלל לגבי העצם והוא כלא חשיב ממש.

וכמ"כ יובן בבחי' האור שע"ה שאינו בבחי' מציאות דבר בפ"ע והוא אלקות ממש ולא כמו המלאך שע"ה שהוא ג"כ רוחני מ"מ ה"ה בבחי' מציאות בפ"ע שהוא נפרד וכמ"ש ומשם יפרד כו' שגם החיות שבהמלאך הוא בחי' גברא ולא בורא כמ"ש במ"א, ולכן שייך דין ומשפט גם במלאכים וכמו אפקוהו למט"ט כו' והיינו לפי שהן בבחי' מציאות בפ"ע, משא"כ האור אינו בבחי' מציאות בפ"ע כ"א הוא דבוק בהמאור, וממילא ה"ה מעין המאור, ולכן יש בכח האור להוות מאין ליש שזהו בכח העצמות דוקא והיינו לפי שהוא מעין המאור וכמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי חד דזה שההתהוות הוא מאור הקו הוא לפי שהוא מעין המאור הוא מהותו ועצמותו שמציאותו מעצמותו כו', מ"מ ה"ה בחי' הארה לבד ולא עצם כלל והוא כלא חשיב ממש לגבי העצם, ומשו"ז נק' אין לפי שהוא הארה בעלמא שאינו דבר עצמי והוא בטל וטפל אל העצם וכמו כי עמך מקו"ח כו' שבחי' מקור החיים הוא בחי' האור הוא עמך בטל וטפל לך לפי שהוא הארה לבד, וזהו שהבריאה הוא מאין שהוא הארה בעלמא.

איצור החכמה

22/07/2018

ח) והנה גבי תומ"צ כתי' והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך בחי' אנכי מי שאנכי בחי' מהות ועצמות א"ס מצוך בבחי' צוותא וחיבור ובבחי' התקשרות בעצמות א"ס ב"ה, דע"י העסק בתומ"צ למטה דוקא וכמ"ש היום לעשותם הנה עי"ז מתקשר האדם בעצמות אוא"ס ב"ה, וזהו העלי' האמיתית של הנשמה, דגם כאשר מתעלית לבחי' שרשה ומקורה לבחי' האין שלמע' מהיש שנברא מאין מ"מ ה"ה בחי' אין לבד שהוא הארה שבאין ערוך כלל לגבי העצם וטפל ובטל אליו וכמ"ש כי עמך מקו"ח כו' עמך לבד כו', דלכן נק' שמו וכמו ישתבח שמך, כי נשגב שמו כו', וכמו שם המלך שמתפשט על המדינה הרי אין זה עצמותו כלל, וכמו"כ למע' מה שנק' שמו ה"ה בחי' הארה לבד, משא"כ ע"י תומ"צ מאיר ומתגלה בחי' העצמו' ממש, וזהו בחי' ואתה משמרה בקרבי דקאי על בחי' אוא"ס הסוכ"ע ובד"כ הוא בחי' עצמו' אוא"ס שהוא שומר את בחי' האור והזיו, וכמו עד"מ עצמו' מאור השמש ששומר את האור והזיו של השמש המאיר לארץ ולדרים עלי', שהרי מיד כשתשקע השמש מתחת לארץ יתבטל הזיו והי' כלא הי', א"כ הרי מאור השמש דוקא שומר את הזיו שיתקיים, והזיו הוא רק הארה לבד, אמנם מי מקיימו ושומר אותו הוא עצם המאור דוקא, וכמו"כ הוא למע' דגילוי אור הקו שמאיר באבי"ע הוא בחי' הארה לבד והעצמו' שממנו נמצא האור ה"ה שומר את האור, והוא בחי' העגול הגדול שלפני הקו שהוא שומר את האור והגילוי, ובד"כ הוא בחי' העצמו' דא"ס, וזהו ואתה משמרה בקרבי ואתה דוקא כו', אלא שלמע' אין בחי' העצמו' מאיר בגילוי כ"א הוא בחי' שומר ומקיף בלבד אבל בעוה"ז יכול לבוא בבחי' התגלות ממש, וכמשנת"ל דבמציאת היש הגשמי דעשי' דוקא נתגלה בחי' כח העצמות דא"ס, ולכן למטה דוקא יכול להיות גילוי בחי' העצמות ע"י תורה ומצות אשר אנכי מצוך כנ"ל, וזהו תכלית הכוונה של ירידת הנשמה למטה בכדי שהאדם ע"י עבודתו בתומ"צ הוא פועל ביטול היש למטה שע"ז מאיר ומתגלה בחי' עצמו' א"ס שהוא בחי' יש האמיתי, ובשביל זה היתה ירידת הנשמה למטה להמשיך בחי' ואתה משמרה בקרבי שיאיר בגילוי ממש

שזה יכול להיות למטה דוקא ע"י בחי' ביטול היש, דכ"ז הוא כאשר עוסק בתורה ועבודה בכל השנה אבל מי שחטא ופגם והעביר את הדרך הנה לכשיתבונן בכל זה דתכלית^{אוצר החכמה} ירידת נשמתו הוא בשביל העלי', והוא לא די מה שאינו עוסק בזה הוא עוד טרוד ומוטרד בכמה ענינים טפלים, הנה כשיעשה חשבון צדק בנפשו אדעתי' דנפשי' כאשר ידע אינש בנפשו כל פרטי עניניו ממש, ובפרט בזמן דחדש אלול דשערי רחמים פתוחים ועוד יותר דזהו הכנה לר"ה שהוא יום הדין שצ"ל מנוקה מכל לכלוך כו', הנה ע"י התבוננות טובה בכל משנת"ל ובהעמקת הדעת עד אשר הענין נוגע אל עומק לבבו אז בכה יבכה מקירות לבו בצעקה גדולה על ריחוקו מה'. וזהו צעקו והוי' שמע וכמו בחולה ר"ל אמרו יפה תפלת החולה יותר מכל, הנה כמו"כ בחולי הנפש ר"ל הנה ע"י הצעקה פנימי' מעומק פנימי' הלב בתשובה וחרטה על העבר ובבקשת סליחה באמרו לך הוי' הצדקה וכו' הנה עי"ז מגיע לקבלת עול מ"ש בר"ה לקבל עול מלכותו ית'.

22/07/2018nnn

הודפס מאתר אוצר החכמה tablet.otzar.org עמוד 490

22/07/2018nnn

הוספות

הודפס מאתר אוצר החכמה tablet.otzar.org עמוד 491

אל ידידינו אנ"ש והתמימים די בכל אתר ואתר
 ד' עליהם יחיו ויתענגו על רוב טוב.

אוצר החכמה

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה הבאה עלינו, ועל כל ישראל לטובה, הנני בא
 במכתבי זה בקריאה של אהבה וחבה לכל אחד ואחד מאנ"ש והתמימים יחיו
 לאמר:

הביטו אל צור חוצבתם, זכרו נא את ימי קדם בהיותכם בארץ מולדת
 אבותיכם ואבות אבותיכם אשר בגללם זכיתם לשם הכבוד חסיד.

אנא ידידינו אנ"ש והתמימים יחיו איש איש מכם יזכור את גזע מולדתו,
 ואבות אבותיו, החסידים ואנשי מעשה בלימוד חסידות והדרכה טובה, ובהם
 תדבקו להדריך את בניכם ויוצאי חלציכם יחיו.

ובגלל הדבר הזה יברך השי"ת אתכם ואת בניכם, בתוך כלל אחינו
 בני ישראל, בשנה טובה ומתוקה, בשנת אורה ושמחה, בשנת תורה ופרנסה
 טובה, שנה אשר בה ירום קרן התורה והעבודה וקרן אחינו בני ישראל,
 ויקוים בנו היעוד ובא לציון גואל צדק ויקבצנו מארבע כנפות הארץ, אכי"ר.

מצרף לזה הנני שולח מאמר קנין החיים, המדבר בעניני תשובה ותפלה,
 שבהם ועל ידם ימצא האדם חיים, כאמרם ז"ל (יומא דף פ"ו ע"ב) גדולה
 תשובה שמארכת ימיו ושנותיו של אדם.

והנני ידידם עוז הדו"ש טובים והצלחתם, בבני חייא ומזונא רויחא.

במנוח ב"ה
 יום ה' ט"ו שבט תשס"ג

אלול תרפ"ח, ריגא.

קעח

המדבר בעניני תשובה ותפלה שבהם ועל ידם ימצא האדם חיים. כמאמרם
ז"ל (יומא דפ"ו ע"ב) גדולה תשובה שמארכת ימיו ושנותיו של אדם

א) היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים, אם כבנים אם כעבדים, אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים, ואם כעבדים עינינו לך תלויות, עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו איום קדוש. היום היינטיקער טאג, דער טאג פון ראש השנה, איז דער געבורטסטאג פון דער וועלט מיט אלע באשעפענישן. און אין דעם טאג פון ראש השנה שטעלט דער אויבערשטער ב"ה אלע באשעפענישן פון אלע וועלטן צום משפט. אידן ווערן אנגערופן דעם אויבערשטנס קינדער, און ווערן אנגערופן דעם אויבערשטנס קנעכט און דינער. מיר ווערן אנגערופן דעם אויבערשטנס ב"ה קינדער ווי עס שטייט „בנים אתם לה' אלקיכם“, און מיר ווערן אנגערופן דעם אויבערשטנס קנעכט און דינער ווי עס שטייט „כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם“, און אידן קענען זיך ניט פארקויפן פאר קיין קנעכט, ווייל מיר זיינען דעם אויבערשטנס ב"ה קנעכט און דינער. די גמרא זאגט (ב"ב ד"י ע"א), טרנוסרופוס הרשע האט געפרעגט רבי עקיבאין, אויב דער בורא ב"ה האט ליב די ארעמע לייט פארוואס שפייזט ער זיי אליין ניט? האט אים רבי עקיבא געענטפערט: ווייל דער בורא ב"ה וויל אונז מוכה זיין מיט דער מצוה פון צדקה דערפאר האט ער אונז געלאזן א ארט וואו מיר זאלן קענען טאן גוטע זאכן, געבן מענטשן עסן און טרינקען, און אנדערע זאכן וואס מענטשן דארפן האבן, זאגט די גמרא דארטן אז אידן ווערן אנגערופן בנים און זיי ווערן אנגערופן קנעכט און דינער, ווען אידן טוען דעם אויבערשטנס ווילן, ווערן זיי אנגערופן קינדער, און ווען זיי טוען ח"ו ניט דעם אויבערשטנס ווילן, ווערן זיי אנגערופן קנעכט. דערפאר איז אין דעם טאג פון ראש השנה, וואס אין דעם טאג איז דאך דער יום הדין והמשפט, בעטן מיר אלע אידן ביי דעם אויבערשטן ב"ה, אז ער זאל אויף אונז רחמנות האבן אזוי ווי אויף קינדער אדער ווי אויף קנעכט, ווייל עס איז דא אזעלכע מצות וואס מיר היטן זיי אפ ווי א ארענטלעכער קינד היט אפ דעם פאטערס צוזאג, און עס איז דא אזעלכע מצות וואס (ח"ו) מען איז שוואך אין זיי, און מען טוט זיי מער ניט ווי א קנעכט וואס טוט (ניט-וועלענדיקערהייט) דעם האר'ס באפעל, איז: דערפאר בעטן מיר ביי דעם אויבערשטן ב"ה, אם כבנים אם כעבדים, ביידע זאכן: אזוי ווי קינדער און ווי עבדים. אויב ווי קינדער, זאל ער אויף אונז רחמנות האבן, אזוי ווי א פאטער האט רחמנות אויף זיין קינד, און אויב ווי קנעכט, האפן מיר צו דיר ב"ה אז דו זאלסט זיך אויף אונז דערבארעמען ווי א גוטער האר האט רחמנות אויף זיין קנעכט, און מיר האפן צו דיר ב"ה, אז דו וועסט ארויס טראגן אונזער משפט צו גוטן און קלאר ליכטיק ווי די שיין. דאס הייסט אזוי, מיר ווייסן ניט ווי אונזער משפט איז, ווי אזוי וועסטו אונז משפטן צי ווי מען משפט א קינד, צי ווי מען משפט א קנעכט, ווייל מיר אידן זיינען דינע

קעט

קינדער און קנעכט, איז א קינד אז ער טוט קעגן די עלטערן, איז די עבירה גרעסער ווי א קנעכט טוט קעגן זיין האר, ווארום א קינד איז דאך נעענטער צו די עלטערן ווי א קנעכט ביי דעם האר. אבער דער רחמנות וואס ביי עלטערן אויף א קינד, איז מער ווי דער רחמנות וואס ביי א האר אויף א קנעכט. בעטן מיר דין רבנו של עולם אז דו זאלסט זיך אויף אונז דער- בארעמען ווי א פאטער אויף א קינד, און טאמער האבן מיר ניט פארדינט אז דו זאלסט אויף אונז רחמנות האבן, אזוי ווי א פאטער אויף א קינד, זאלסטו אויף אונז רחמנות האבן ווי די הארן וואס האבן רחמנות אויף זייערע קנעכט. אט אזוי ווי עס שטייט (תהלים קכג, ב) „הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם, כעיני שפחה אל יד גברתה, כן עינינו אל ד' אלקינו עד שיחנונו“, אט אזוי ווי די האפענונג פון א קנעכט איז נאר צו דער האנט פון זייער האר, אז זיי טוען גוטס, גיט מען זיי גוטס, און אז זיי טוען ניט גוט, שטראפט מען זיי, וואס אלעס קומט פון דער האנט פון דעם האר, אט אזוי איז אונזער האפענונג צו דיר רבנו של עולם אז דו זאלסט אויף אונז רחמנות האבן אין דעם יום הדין, און אונזער משפט זאל זיין צו גוטן, קלאר ווי די ליכטיקע שיין.

אוצר החכמה

קיצור. אידן ווערן אנגערופן דעם אויבערשטנס ב"ה קינדער און קנעכט, פאראן אזעלכע מצות וואס מען היט זיי אפ זייער גוט, ווי א קינד טוט דעם פאטערס צו זאגן, און פאראן מצות וואס מען טוט זיי מער ניט ווי א קנעכט טוט דעם האר'ס באפעל, און דערפאר בעטן מיר ביי דעם בורא ב"ה אז ער זאל זיך אויף אונז דערבארעמען ווי א פאטער אויף א קינד, און ווי א גוטער האר אויף א קנעכט.

(ב) איום קדוש. איום איז דער טייטש, שרעקלעך, פארכטבאר, ווי עס שטייט: „איום ונורא הוא“ (חבקוק א, ז) שרעקלעך, פארכטיג, און ווי עס שטייט „לבי יחיל בקרבי ואימות מות נפלו עלי“ (תהלים נה, ה) די הארץ טרייסלט אין מיר און א טויט שרעק פאלט אויף מיר אן. קדוש איז דער טייטש הייליק, אפגעזונדערט, קוקט אויף יעדער זאך מיט הייליקייט, מיט רחמנות, מיט דערבארעמונג. וואס די צוויי זאכן פארכטבאר און הייליק זיינען זייער ווייט איינע פון די צווייטע, דער וואס איז פארכטבאר און א שרעקלעכער קוקט אויף יעדער זאך זייער שטרענג, אט ווי מיר זעען אין פירונג פון מענטשן, די וואס זיינען ביי זיך געהויבן קוקן זיי אויף דעם קלענערן ענט- וועדער זייער שטרענג אדער זיי קוקן גאר ניט, ווייל דער קליינער מענטש באטרעפט ביי זיי גאר ניט. אבער דער אויבערשטער ב"ה, איז איום וקדוש, ער איז שרעקלעך, פארכטיק, אבער הייליק, וואס דאס גיט אונז דעם מוט צו האפן אז דו, ב"ה וועסט אויף אונז רחמנות האבן אויפצונעמען אונזער געבעט און תשובה ביום הדין. עס שטייט (איוב ב, א): ויהי היום ויבאו בני האלקים להתיצב על ד' ויבא גם השטן בתוכם להתיצב על ד'. עס איז געקומען דער טאג פון ראש השנה, זיינען געקומען די מלאכים זיך שטעלן פאר דעם בורא ב"ה, איז דער שטן אויך געקומען צווישן די אלע מלאכים. פון יעדער זאך וואס א מענטש טוט ווערט באשאפן א מלאך, אז דער מענטש טוט א גוטע

זאך ווערט באשאפן אַ גוטער מלאך, און אז אַ מענטש טוט חלילה אַ שלעכטע זאך ווערט באשאפן אַ שלעכטער מלאך, ווי עס שטייט אין פרקי אבות (פרק ג' משנה טו-טז) הכל צפוי, אלעס איז באוואוסט, אפילו דאָס וואָס דער מענטש טוט גאָר שטילערהייט, באַהאַלטן אין חדרי חדרים איז אַלץ באוואוסט, והרשות נתונה, דער מענטש איז זיך פריי אין זיין ווילן, אויסצוקלייבן זיך וואָס ער וויל און ווי ער וויל, צו טאָן גוט'ס אָדער שלעכט'ס, הכל נתון בערבון, אַלס איז געגעבן געוואָרן מיט אַ פאַרזיכערונג, דאָס הייסט אַז דעם מענטשנס לעבן איז אַ פאַרזיכערונג אויף אַלע זיינע מעשים, וואָרום מצודה פרושה על כל החיים, אַ נעץ איז פאַרשפרייט אויף דעם מענטשנס לעבן, דאָס הייסט דער מענטש צאָלט מיט זיין לעבן (און ח"ו דעם לעבן פון זיינע קינדער) עס איז אזוי ווי אַ קראָם. החנות פתוחה, די קראָם איז אַפן און יעדער מענטש קען אַריינגיין און נעמען אַלעס וואָס ער וויל אויף באַרג, אַז ער זאָל נאָכדעם באַצאָלן ^{החנות} והחנוני מקיף, דער קרעמער באַרגט יעדערן, והפנקס פתוח, דער בוך איז אַפן וואָס אין אים ווערט פאַרשריבן אַלעס, והיד כותבת, און די האַנט שרייבט, עס ווערט פאַרשריבן אַלעס וואָס דער מענטש טוט, און צום סוף רעכנט מען זיך אַפּ מיט דעם מענטשן אויף די אַלע זאָכן, וואָס ער געדענקט יאָ אויך אויף די זאָכן וואָס ער האָט שוין פאַרגעסן.

קיצור. איום קדוש. איום איז פאַרכטבאַר, קדוש איז דער טייטש הייליק, אַפגעזונדערט. דער בורא ב"ה איז פאַרכטבאַר און הייליק, דערפאַר נעמט ער צו אונזער תשובה ראש השנה ווען עס קומען די אַלע גוטע און שלעכטע מלאכים עדות זאָגן אויף דעם מענטשן.

ג) ויהי היום, זאָגט ער אין תרגום, ביזמא דדינא רבא, אין דעם טאָג פון דעם גרויסן געריכט, דאָס הייסט אין דעם טאָג פון ראש השנה, וואָס ראש השנה איז דאָך דער יום הדין, איז אין דעם טאָג קומען אַלע מלאכים וואָס זיינען באַשאפן געוואָרן פון דעם מענטשנס טואונגען, הן די גוטע מלאכים און הן די שלעכטע מלאכים, דאָס הייסט די אַלע מלאכים וואָס זיינען באַשאפן פון דעם מענטשנס טואונג, קומען זיי אַלע די גוטע מלאכים זאָגן עדות אויף דעם מענטשן אַז ער האָט געטאָן גוטע זאָכן, און די שלעכטע מלאכים זאָגן עדות אויף דעם מענטשן אַז ער האָט געטאָן שלעכטע זאָכן, איז דעמאָלס קומט דער שטן אויך צווישן אַט די אַלע מלאכים אויף צו באַווייזן די שלעכטע זאָכן וואָס דער מענטש האָט געטאָן, און מאַנען ביי דעם אויבערשטן ב"ה אַז ער זאָל שטראַפן דעם מענטשן, ווי די גמרא זאָגט (ב"ב דף ט"ז ע"א) הוא שטן, הוא יצר הרע, הוא מלאך המות. ער איז דער פיינט (דער פאַרפאַלגער, דער קלאַגער) ער איז דער שלעכטס בילדער, און ער איז דער ביטערער טויט-שלאַגער, ווי די ברייתא זאָגט (דאָרט) יורד ומתעה, ער קומט אַראָפּ צו דעם מענטשן און פאַרפירט אים, פאַרטומעלט אים מיט די אַלע שלעכטע פאַרשטעלונגען, ווי די גמרא זאָגט (ברכות דף ס"א ע"א) יצה"ר דומה לזבוב ויושב בין שני מפתחי הלב, דער יצר הרע איז ווי אַ פליג וואָס זיצט צווישן די צוויי האַרצ'נס קלאַפער און רעדט איין

דעם מענטשן צו שלעכט'ס, ווי די גמרא זאגט (שבת דף ק"ה ע"ב) כך הוא אומנתו של יצה"ר, אזוי איז דער קונסטלעכער פירונג פון דעם יצר הרע: היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה. דער יצה"ר פירט מיט דעם מענטשן זייער קלוג, ער קומט ניט צו דעם מענטשן איינרעדן אים טאן וואס מען טאר ניט, נאר פריער רעדט ער דעם מענטשן אז ער זאל זיך נאכגעבן אין אלע גוטע זאכן וואס מען מעג, ער זאל עסן גוט און טרינקען גוט, און נאך פארשידענע גוטע זאכן, נאכדעם הויבט ער אים אן איינרעדן צו טאן וואס מען טאר ניט, ביז ער ברענגט אים צו, אז רחמנא ליצלן ער זאל ווערן אויס איד. דאס הייסט דער יצר הרע נעמט ארום דעם מענטשן ביסלעכווייז ביז ער ברענגט אים צו דער לעצטער שטופע פון שלעכט'ס. און דאס איז יורד ומתעה, ער פארפירט דעם מענטשן אין אלע שלעכטע זאכן, אט אזוי ווי איינער האט א שלעכטן חבר, איז דער חבר פירט אים אראפ פון גוטן וועג, און ברענגט אים צו שלעכטע זאכן, וואס אליין וואלט ער דאס קיינמאל ניט געטאן, נאר דער שלעכטער חבר רעדט אים איין צו טאן ניט גוטע זאכן, ביז חלילה ער קען אים מאכן פאר א גנב און א גזלן. אט אזוי איז דער יצר הרע, ער רעדט איין דעם מענטשן אויף צו טאן שלעכטע זאכן, פריער מאכט ער אים אז ער זאל גלוסטן די זאכן און רעדט איין דעם מענטשן ביז ער נעמט ארום דעם מענטשן פון אלע זייטן, און דער מענטש פאלט אריין אין א נעץ פון שלעכט'ס.

קיצור. ראש השנה איז דער טאג פון דעם גרויסן געריכט, דאן קומט דער שטן אָנרעדן אויף דעם מענטשן, הוא השטן והוא היצה"ר, דער יצה"ר באַווייזט זיך צו דעם מענטשן פאר א גוטן פריינד. למשל ווי א שלעכטער חבר קאן אראפפירן אפילו גאר אן ארענטלעכן מענטשן פון דעם גוטן וועג, אט אזוי פירט אראפ דער יצה"ר דעם מענטשן פון דעם גוטן וועג.

22/07/2018 11:11

ד) והנה נאכדעם אז דער יצר הרע זעט אז ער האט דעם מענטשן אשון פארפירט, עולה ומרגיז, דעמאלט גייט ער ארויף אין הימל און רעדט אן אויף דעם מענטשן אלע שלעכט'ס וואס דער מענטש טוט, און ווי איינער וואס מסר'ט אן, און באַווייזט אז דער מענטש איז אליין שולדיק אין אלץ, נוטל רשות ונוטל נשמה, ער בעט אז מען זאל אים געבן דעם רשות אויף צו נעמען ח"ו ביי דעם מענטשן די נשמה. אט אזוי ווי איינער קלאגט אן דעם צווייטן ביי דעם געריכט און דער באַשולדיקער ווייזט אן אויף דעם פארקלאגטן ווי ער איז אלץ אליין שולדיק, און פארלאנגט אז מען זאל אים שטרענג באַשטראַפן. און דאס איז וואס די גמרא זאגט, אז דער יצר הרע ראשו מתוק וסופו מר, דער אנהויב זיינער איז זיס און די ענדע איז ביטער. דער אנהויב זיינער איז, אז ער רעדט איין דעם מענטשן מיט זיסע רייד, אז דער מענטש זאל זינדיקן, אבער די ענדע זיינע איז ביטער. ווייל ער איז דער וואס פארלאנגט אז מען זאל דעם מענטשן שטראַפן אפילו דער מענטש טוט תשובה, דאס הייסט אפילו ווען דער מענטש האט חרטה אויף פריער זאל אויך ניט העלפן. און דאס איז וואס עס שטייט ויבא גם השטן בתוכם,

דער שטן קומט ראש השנה פאר דעם אויבערשטן ב"ה מסר'ן אויף די מענטשן. און דערפאר זאגן מיר איום קדוש, רבנו של עולם, דו ב"ה ביסט פארכטבאר אבער דו ביסט הייליק, דאס הייסט, דער אויבערשטער וויל דאך ניט שטראפן דעם מענטשן, ער וויל אז דער מענטש זאל גיין אין א גוטן פיינעם וועג, אט אזוי ווי א פאטער וויל אז זיין קינד זאל זיין פייך, ארענטלעך, און גוט אויפפירן זיך, און ווען דאס קינד פירט זיך גוט אויף, דאך באשטראפט אים דער פאטער. און אזוי איז דער בורא ב"ה וויל אז דער מענטש זאל זיך גוט פירן, נאר אז דער מענטש גייט ניט אין דעם גוטן וועג, אדער חלילה ער גייט אין א שלעכטן וועג, דעמאלט שטראפט אים דער בורא ב"ה פאר דעם, אבער דער אויבערשטער ב"ה וויל ניט שטראפן דעם מענטשן, אדרבא דער אויבערשטער ווארט אז דער מענטש זאל תשובה טאן, אפילו דער וואס איז חלילה, לא עלינו, א פושע, וויל דער אויבערשטער אז ער זאל תשובה טאן, ווי עס שטייט אתה נותן יד לפושעים וימינך פשוטה לקבל שבים, דו ב"ה גיסט א רעטונגס-האנט אפילו די זינדיקע, און דיין רעכטע האנט איז אפן אויף צו נעמען די וואס טוען תשובה. דער אויבערשטער וויל אז אפילו די רשעים זאלן אויך תשובה טאן, און ער וויל ניט אין דעם טויט פון די רשעים, וויל דער אויבערשטער ב"ה וויל ניט שטראפן דעם מענטשן, ער וויל אז ער זאל גיין אין א גוטן וועג, ווי עס שטייט (יחזקאל לג, יא) אמר אליהם, הי אני נאם ד', אם אחפוץ במות הרשע, כי אם בשובו מדרכו וחי'. דער אויבערשטער ב"ה זאגט צו יחזקאל הנביא, זאג די אידן אז איך שווער אין מיין געטלעכן נאמען, אז איך וויל ניט אין דעם שטראף פון דעם רשע, נאר מיין ווילן איז, אז דער רשע זאל זיך אומקערן פון זיין שלעכטן וועג און ער זאל לעבן. און דאס איז וואס דער נביא זאגט (ישעי' נו, ז) יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו, וישב אל ד' וירחמהו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח. דער רשע זאל פארלאזן זיין וועג, און דער שלעכטער מענטש זיינע שלעכטע געדאנקען און זאל צוריק-קערן צו דעם אויבערשטן צו אונזער ג-ט ב"ה וואס ער איז מוחל דעם וואס טוט תשובה און טוט גוט'ס. און דאס איז דער טייטש „איום קדוש“, דו ביסט זייער פארכטיג אבער הייליק, דערפאר האפן מיר אז דו וועסט זיך מיט אונז פירן מיט רחמנות פון א פאטער און פון א גוטן האר.

22/07/2018

קיצור. אז דער יצה"ר נעמט ארום דעם מענטשן אין זיין נעץ, דעמאלט גייט ער ארויף אויף דעם הימל און פארקלאגט דעם מענטשן און בעט אז מען זאל אים ערלויבן צו-נעמען ביי דעם מענטשן די נשמה. הוא היצר הרע והוא מלאך המות. אבער דער בורא ב"ה וויל ניט שטראפן דעם מענטשן, ער וויל אז ער זאל גיין אין א גוטן וועג, און אז די רשעים זאלן אויך תשובה טאן.

(ה) והנה און דאס איז דער טייטש: היום הרת עולם, היינט איז דער געבארענשאפט פון דער וועלט מיט אלע באשעפענישן, האט דער אלטער רבי, נשמתו עדן, געטייטשט: היום הרת עולם, היינט ציטערט די

22/07/2018nnx

וועלט, אט אזוי ווי מען ערווארטעט א קינד, איז מען דאך אין גרויס שרעק ווי וועט דאס דורכגיין, און מען בעט ביי דעם אויבערשטן אז אלץ זאל דורכגיין גוט און מיט גליק, אט אזוי איז ראש השנה דער טאג וואס די וועלט ווערט ניי געבוירן, ווייל ראש השנה איז דאך דער יום הדין, וואס אלע באשעפענישן ווערן גע'משפט ווי עס שטייט אין דער משנה (פון מס' ר"ה פ"א מ"ב) בראש השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, אין דעם טאג פון ראש השנה איז אלע באשעפענישן גייען דורך פאר דעם אויבערשטן ב"ה, ווי די שעפעלעך וואס מען פירט זיי דורך, דורך א קליין טירל איינציקווייט, ווי עס שטייט: „מראשית השנה ועד אחרית שנה“, פון אנפאנגס יאר ביז ענדע יאר, זאגט די גמרא (ראש השנה ד"ה ע"א) מראש השנה נידון מה יהא בסופה, אין אנהויב ווערט גע'משפט וואס עס זאל זיין מיט יעדער באשעפעניש ביז דעם ענדע יאר. דערפאר ווערן די טעג פון ראש השנה, עשרת ימי תשובה און יום כפור אנגערופן ימים נוראים, פארכטיקע טעג, ווייל דעמאלט איז די צייט פון דעם דין ומשפט אויף אלע מינים באשעפענישן אזוי ווי די וואס זיינען בארץ (אויף דער ערד) און דאס גלייכן די וואס זיינען אין הימל, מלאכים און נשמות, ווארום אויף די נשמות וואס זיינען שוין אפילו אין גן עדן איז אויך פאראן א משפט וויפל גוט'ס זאל מען זיי געבן, דערפאר איז מען דאך יום כפור מזכיר נשמות אז די נשמות הצדיקים וואס זיינען שוין אין גן עדן זאלן שטייגן העכער און העכר, ווי עס שטייט אין שלחן ערוך (אורח חיים סימן תרכ"א ס"ו) נהגו לדור צדקות ביום הכפורים בעד המתים ומזכירים נשמותיהם, דהמתים גם כן יש להם כפרה ביום הכפורים. יום כפור דארף מען צוזאגן אויף צדקה פאר די נשמות פון די געשטארבענע, עלטערן און אלע גאנצע, אויך פאר די נשמות פון צדיקים, און מען דארף זיי מזכיר נשמה זיין, ווארום נשמות האבן אויך אן עלי' אין דעם הייליקן טאג יום כפור. און די וואס זיינען מזכיר נשמות פון די עלטערן, און פון די צדיקים, און גיבן פאר זיי צדקה האבן א גרויסן זכות, ווייל די נשמות פון די עלטערן און צדיקים בעטן דעם אויבערשטן ב"ה, ער זאל רחמנות האבן אויף זייערע קינדער און קינדס קינדער, און זייערע תלמידים, און געבן זיי א שנה טובה ומבורכת. און אפילו אויף מלאכים איז אויך דא א דין ומשפט, אזוי ווי מיר זאגן „ומלאכים יחפזון, וחיל ורעדה יאחזון“, מלאכים איילן, א שרעק און א ציטערנעש נעמט זיי אן, פון דעם יום הדין. דאס הייסט אז ראש השנה ווערן אלע באשעפענישן גע'משפט. און דאס איז דער טייטש: היום הרת עולם, היינט, ראש השנה, ציטערט די וועלט, ווייל היינט איז דאך דער יום הדין, איז ציטערט די גאנצע וועלט.

קיצור. דער אלטער רבי נשמתו עדין, טייטשט, היום הרת עולם, היינט ציטערט די וועלט, ווייל ראש השנה איז דער יום הדין ומשפט פון אלע באשעפענישן, אפילו נשמות אויך, דערפאר איז יום כפור דארף מען מזכיר נשמות זיין און געבן פאר זיי צדקה, וואס דאס איז א גרויסער זכות פאר די לעבעדיקע, און אפילו מלאכים ווערן אויך געמשפט ראש השנה און יום כפור.

ו) **אם כבנים, אם כעבדים.** עס איז דאָ צווייערליי אופנים אין עבודת השם יתברך, ווי קינדער און ווי קנעכט. קינדער זיינען נעענטער ווי קנעכט. אידן ווערן אָנגערופן בנים און עבדים, דאָס הייסט ביי אונז אידן איז פאַראַן צוויי מדרגות מענטשן, אָזעלכע וואָס זיינען גרויסע לערנער און ווייסן אַ סך תורה, און פאַראַן אָזעלכע וואָס קענען ניט לערנען, זיי זיינען זייער פּראָסט, אָבער אַלע זיינען אידן, און ביי אַלע אידן איז גלייכע מצות אַן אונטערשייד, און אַלע אידן וואָס דינען השי"ת מיט אַ אמת, זיינען ביי דעם אויבערשטן ב"ה גלייך. און דאָס איז וואָס מיר זאָגן ראש השנה „זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון“, היינטיקער טאָג איז דער אָנהויב פון דיין טואונג, וואָס דער טאָג פון ראש השנה, איז אַ דערמאָנונג צו דעם ערשטן טאָג וואָס דו ב"ה האָסט באַשאַפן די וועלט. דאָס הייסט אַז דער טאָג פון ראש השנה, וואָס איז דאָך דער ערשטער טאָג פון יאָר, דערפאַר איז דער נאָמען פון דעם טאָג, ראש השנה, די קאָפּ פון יאָר, אַט אַזוי ווי דער קאָפּ פון אַ מענטשן איז דאָך אין דעם קאָפּ דער הויפט לעבן און געפיל פון אַלע אברים (ווי עס איז באַוואוסט אין ספרי רפואה) אַז אַלע אברים לעבן נאָר ווען דער קאָפּ איז געזונד, אַט אַזוי איז ראש השנה דער קאָפּ פון יאָר, איז יעדער יאָר, דער טאָג פון ראש השנה, אַ דערמאָנונג צו דעם ערשטן טאָג וואָס דער אויבערשטער ברוך הוא האָט באַשאַפן די וועלט. דאָרף מען דאָך דאָס פאַרשטיין, פאַרוואָס ווערט דער טאָג פון ראש השנה אָנגערופן „תחילת מעשיך“ (דער אָנהויב פון דיין טואונג) וואָס דאָס איז אַן עראינערונג צו דעם ערשטן טאָג פון די זעקס טעג וואָס דער אויבערשטער ב"ה האָט באַשאַפן די וועלט, עס איז דאָך בכ"ה באלול נברא העולם, די וועלט האָט דער בורא ב"ה באַשאַפן פינף און צוואַנציק טעג אין אלול, און אין דעם זעקסטן טאָג האָט דער באַשעפער ב"ה באַשאַפן אדם הראשון, וואָס דאָס איז דער ערשטער טאָג פון חדש תשרי, האָט דאָך ראש השנה געדאַרפט זיין דעם פינף און צוואַנציקסטן טאָג אין חודש אלול, ווען דער אויבערשטער ב"ה האָט באַשאַפן די וועלט, פאַרוואָס איז ראש השנה אין דעם ערשטן טאָג פון חודש תשרי, וואָס דאָס איז דער טאָג וואָס דער אויבערשטער ב"ה האָט דעם מענטשן דעמאָלט באַשאַפן, און דער טאָג דוקא וואָס דער אויבערשטער האָט באַשאַפן דעם מענטשן ווערט אָנגערופן תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון, דאָס הייסט אַז דער טאָג וואָס דער אויבערשטער ב"ה האָט באַשאַפן דעם מענטשן איז דער טאָג וואָס ער איז דער אָנהויב פון דיין טואונג און דערמאָנונג צו דעם ערשטן טאָג וואָס דער אויבערשטער ב"ה האָט באַשאַפן די וועלט.

קיצור. אם כבנים, אם כעבדים. עס איז דאָ צווייערליי מענטשן, פאַראַן וואָס קענען גוט לערנען ווערן זיי אָנגערופן בנים, און די וואָס קענען ניט לערנען ווערן זיי אָנגערופן עבדים, און אַלע אידן האָבן גלייכע מצות און אַלע אידן זיינען ביי דעם בורא ב"ה גלייך. ראש השנה איז דער קאָפּ פון יאָר. די וועלט איז באַשאַפן געוואָרן כ"ה אלול, און דער טאָג פון ראש השנה איז אין דעם טאָג וואָס אדם הראשון איז באַשאַפן געוואָרן, און דעמאָלט זאָגן מיר, זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון.

ז) והנה און צו ערקלערן דעם ריכטיקן אינהאלט פון דעם וואָס ראש השנה איז דוקא אין דעם טאָג וואָס דער אויבערשטער האָט באַשאַפן דעם מענטשן. עס שטייט „אחור וקדם צרתני“, דעם מענטשן האָט דער אויבערשטער באַשאַפן שפעטער ווי אַלע באַשעפענישן און פריער ווי אַלע באַשעפענישן. דאָס הייסט אַז דער עיקר פון דער גאַנצער וועלט-באַשאַפונג איז דער מענטש, אַלץ וואָס דער אויבערשטער ב"ה האָט באַשאַפן אויף דער וועלט, איז צוליב דעם מענטשן, און דערפאַר איז דעם מענטשן, האָט דער אויבערשטער ב"ה באַשאַפן שפעטער ווי אַלע באַשעפענישן, ער זאָל געפינען אַלעס וואָס דעם מענטשן איז נויטיק פאַרבאַרייטעט פאַר זיך. איז במילא ביידע זאָכן ריכטיק, דעם מענטשן האָט דער אויבערשטער באַשאַפן שפעטער ווי אַלע באַשעפענישן, אָבער דאָס גופא איז דאָך ווייל דער מענטש איז דער הויפט זאָך פון די אַלע וועלטלעכע באַשעפענישן, דערפאַר ווערט דאָך דער מענטש אָנגערופן בחיך הנבראים, דער אויסגעוויילטער (דער פאַרציגלעכער) פון אַלע באַשעפענישן, און אים האָט דער בורא ב"ה באַשאַפן גאַר אין אַ באַזונדער אַרט באַשאַפונג. אַלע באַשעפענישן זיינען איינגעטיילט אין דריי אַפטיילונגען, בריה, איש מלאך, יעדער באַשעפעניש האָט אַ לעבונג (נפש), פאַראַן וואָס דער קערפער פון דער באַשעפעניש פאַרדעקט אויף דעם לעבן (נפש) פון אים למשל אייזן, שטיין, ווערן די אַלע זאָכן אָנגערופן דומם, מען זעט ניט אין זיי דעם לעבן (נפש). צומח, בוימער און פאַרשידענע געוואוקסן, איז אין זיי זעט זיך אַן דער לעבן (נפש) מער ווי אין דומם, אין טיהרען, געפליגל, און אַנדערע אַזעלכע באַשעפענישן זעט זיך אַן דער לעבן (נפש) נאָך מערער ווי אין געוואַקסן-זאָכן, דערפאַר ווערן זיי אָנגערופן חי. וואָס דאָס זיינען דאָך די דריי זאָכן דומם, צומח, חי. אָבער אין די אַלע דריי אַפטיילונגען (גאַטונגען) איז אַלץ די קערפערלעכע זייט שטאַרקער ווי די לעבני'ס זייט, דאָס הייסט אַז די קערפערלעכע זייט פאַרדעקט אויף די לעבלעכע זייט, עס זעט זיך אַן דער קערפער, די גשמיות, די פלישיקייט מערער ווי די לעבעדיקייט. עס זעט זיך אַן דער גוף און דער גוף פאַרשטעלט אויף דער נשמה. נאָר אין די דריי זאָכן גופא איז אין וואוקס זעט זיך אַן די נשמה מער ווי אין דומם, און אין חי מער ווי אין צומח, און די אַלע דריי אַפטיילונגען ווערן אָנגערופן בריה.

קיצור. אחור וקדם צרתני. דעם מענטשן האָט דער בורא ב"ה באַשאַפן שפעטער ווי אַלע באַשעפענישן בכדי ער זאָל געפינען פאַרטיק אַלעס וואָס פאַר דעם מענטשן איז נויטיק, ווייל דער מענטש איז דער פאַרצוגליכער פון אַלע באַשעפענישן. דומם, צומח, חי, איז אין צומח זעט מען דעם נפש מער ווי אין דומם, אין חי זעט מען מער ווי אין צומח.

ח) והנה און מלאכים זיינען ניט קיין שווערע קערפערלעכע באַשעפענישן ווי די ערד באַשעפענישן אַזוי ווי עס שטייט „עושה מלאכיו רוחות, משרתיו אש לוהט“. דער אויבערשטער ב"ה האָט באַשאַפן זיינע מלאכים פון ווינט, זיינע באַדינער פון פלאַם פייער. דעם מענטשן האָט דער אויבערשטער באַשאַפן, דער קערפער איז פון ערד און האָט אין אים אַריינגעגעבן אַ נשמה

וואס זי איז גרעסער ווי א מלאך. דערפאר קען דאך זיין אז א מענטש זאל קענען חלילה זיין נידעריקער ווי א בהמה, ער האט זייער שלעכטע זיטען (מדות) גניבה, גזילה, רציחה, שקר, קנאה, שנאה, און אמאל קען ער זיין העכער ווי א מלאך. דאס איז אלץ דערפאר ווייל דער קערפער פון דעם מענטשן איז א נידעריקער, און די נשמה איז גרעסער ווי א מלאך. און דעם מענטשן איז געגעבן געווארן די פרייהייט אויסקלייבן זיך וואס ער וויל, ווי עס שטייט „ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע כו'“, זע איך האב געגעבן פאר דיר דאס לעבן און דאס גוט'ס טאן, דעם טויט און דאס שלעכט'ס טאן. זאגט רש"י, איינס ווענדעט זיך אן דעם אנדערן, וועסטו טאן גוט'ס דאן האסטו לעבן, וועסטו טאן שלעכט'ס וועסטו באצאלט ווערן מיט טויטלעכע זאכן. דאס הייסט דער אויבערשטער גיט דעם מענטשן צוויי וועגן, א וועג פון גוט'ס און א וועג פון שלעכט'ס, וואס יעדער מענטש איז פריי אין זיין טואונג צו טאן וואס ער וויל, גוט'ס אדער חלילה פארקערט, וואס דאס אלץ ווענדעט זיך מער ניט ווי אין דעם מענטשן אליין. וואס אט די זאך פון בחירה (אויסקלייבן זיך א וועג) איז נאר דא ביי דעם מענטשן, דאס איז ניטא ביי אנדערע באשעפענישן, יעדער באשעפעניש האט איר נאטור פון געבארן אן און אזוי בלייבט דאס אלע מאל. אפילו מלאכים איז דא גוטע מלאכים און שלעכטע מלאכים, דער גוטער מלאך וועט ניט ווערן קיין שלעכטער, און דער שלעכטער מלאך וועט ניט ווערן קיין גוטער, ווי די גמרא זאגט (ברכות דף נ"ט ע"א) אין קטיגור נעשה סניגור, א באשולדיקער קען ניט ווערן קיין פארטידיקער. אין מדרש (שמות פט"ו) שטייט, לא המלמד קטיגוריא מלמד סניגוריא ולא המלמד סניגוריא מלמד קטיגוריא. דער וואס איז אן אנקלאגער וועט ניט זיין קיין פארטידיקער, און דער וואס איז א פארטידיקער וועט ניט זיין קיין אנקלאגער. אבער דער מענטש האט די מעגלעכקייט פון בייטן זיך אז פון א שלעכטן קען ער ווערן א גוטער, און דאס איז די גאנצע זאך פון תורה און מצות, אז דער מענטש זאל אויף זיך ווירקן און איבערבייטן זיינע מדות (זיטען). אז מען עסט כשר'ס זיינען די בלוטן ריינער, די זעלבע זאך אז מען היט מקוה (טהרת המשפחה) ווערן געבארן געזונטע גוטע קינדער, און אזוי יעדער מצוה טוט אויף אין דעם מענטשן זייער פיל. און פאר די אלע מעלות וואס דער מענטש האט, איז דערפאר איז ער דער הויפט פון די אלע באשעפענישן און דערפאר איז אויך דער טאג ראש השנה דוקא אין דעם טאג וואס דעם טאג זאגן מיר „זה היום תחלת מעשיך, מענטשן, און דאס איז וואס אין דעם טאג זאגן מיר „זה היום תחלת מעשיך, זכרון ליום ראשון“, ווייל די מענטשלעכע באשאפונג איז די הויפט כוונה פון דער גאנצער וועלטלעכער באשאפונג.

קיצור. מלאכים איז זייער קערפער איידעלער ווי ביי די ערד-באשעפענישן, און דער מענטש איז דער קערפער זיינער נידעריקער ווי ביי אלע ברואים, און די נשמה איז גרעסער ווי ביי א מלאך, און דעם מענטשן האט דער בורא ב"ה געגעבן די פרייהייט אויסקלייבן וואס פאר א וועג ער

וויל. מלאכים קענען זיך ניט בייטן, דער גוטער בלייבט גוט און דער שלעכטער בלייבט שלעכט. אבער א מענטש קען זיך בייטן, אז פון שלעכט זאל ער ווערן גוט, און דאס איז די זאך פון תורה ומצות אז ער זאל ווערן גוט.

22/07/2018

ט) והנה און דער טאג ראש השנה ווערט אנגערופן דער יום הדין ומשפט, דער טאג פון געריכט, וואס אין דעם טאג איז דער משפט פון אלע באשעפענישן ווי עס שטייט אין ספרים, אז אין דעם טאג טיילט איין דער באשעפער ב"ה פאר יעדער קערפער און קערפער זיינע באדערפענישן אויף דעם גאנצן יאר, ווארום אין דעם טאג פון ראש השנה ווערט דאך אנגעשריבן דאס לעבן מיט זיינע פארגעניגנס אדער חלילה פארקערט, און די שפיין פערדינסטן אדער חלילה די אַניערונגען פון יעדער מענטשן אויף א גאנץ יאר. ווי די גמרא זאגט (ביצה דף ט"ז ע"א) כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכפורים, חוץ מהוצאת שבתות והוצאת יום טוב והוצאת בניו לתלמוד תורה, שאם פחת פוחתין לו ואם הוסיף מוסיפין לו. די שפיין פון דעם מענטשן ווערן אים אפגעשטעלט אין דעם טאג פון ראש השנה ביז יום כפור, חוץ פון הוצאת שבת ויום טוב און געבן אויף לערנען, אויב ער שפארט אין דעם, גיט אים דער אויבערשטער ב"ה ווייניקער און אויב ער גיט אויס מער, שיקט אים דער בורא ב"ה אויף דעם מערער. אבער זיינע שפיין איז אפגעשטעלט פון ראש השנה, אט אזוי ווי מיר זאגן „בראש השנה יכתוב וביום צום כפור יחתמו“, ראש השנה ווערט אנגעשריבן און יום כפור ווערט אונטערגעשריבן, „מי יחיה ומי ימות“, ווער עס זאל בלייבן לעבן און ווער חלילה ניט, און וואס מיט דעם מענטשן זאל פאסירן דעם יאר, ווער עס קען געשעדיקט ווערן דורך וואסער, פייער, אדער פאר-שידענע טרעפונגען פון פארשידענע קרענקען, ווער עס זאל ארעם ווערן און ווער זאל רייך ווערן, און ווער עס זאל ערהויבן ווערן. אבער תשובה תפלה און צדקה קענען רעטן דעם מענטשן פון אלעם שלעכט און איבערבייטן די ביזע גזירה ווארום דער משפט פון דעם מענטשן איז לויט דער גייסטלעכער צושטאנד זיינער, ווי ער איז אין דער צייט פון דעם משפט. אזוי ווי עס שטייט ביי ישמעאלין ווען ער איז געווען א קליין קינד און איז געווען שטערבלעך קראַנק זייענדיק אין מדבר און וואסער, וישמע אלקים את קול הנער כו' דער אויבערשטער האט צוגעהערט די שטימע פון דעם קראַנקן קינד, שטייט (אין מדרש בראשית פנ"ג) יפה תפלת החולה לעצמו, די תפלה וואס דער חולה אליין בעט ביי דעם אויבערשטן ב"ה איז זייער גוט, כי שמע אלקים אל קול הנער באשר הוא שם, דער אויבערשטער האט צוגעהערט צו דעם געבעט פון דעם קינד וואו און ווי אזוי ער איז אין דעם מאמענט, ווארום די מלאכים האָבן געזאָגט: רבון העולמים, דיר איז דאך באַוואוסט אז זיינע קינדער וועלן טייטן דיינע קינדער מיט דורשט (ווי עס שטייט אין ילקוט שמעוני ישעי' ע"פ משא בערב) איז איצטער וועסטו אים געבן וואסער אין מדבר, האָט דער בורא ב"ה געענטפערט, איך ריכטע (דן) דעם מענטשן נאָר ווי ער איז אין דער צייט פון דעם משפט.

קיצור. דער טאָג ראש השנה איז דער יום הדין אויף אַלץ וואָס עס זאָל פאַסירן מיט דעם מענטשן אין קינדער, לעבן און פרנסה אַ גאַנץ יאָר. די שפּייז פון דעם מענטשן ווערט אָפּגעשטעלט פון ראש השנה ביז יום כפור, אַ חוץ הוצאת שבת, יום טוב און תלמוד תורה, אויב ער פאַרשפּאַרט גיט מען אים ווייניקער, און אויב ער גיט מערער, גיט אים דער אויבערשטער מערער. תשובה, תפלה וצדקה בייטן איבער די ביזע גזירה.

(י) וביאור הענין, קלערער פאַרשטיין דעם אינהאַלט, די גמרא זאָגט (ר"ה דף ט"ז ע"ב), א"ר יצחק אין דנין את האדם אלא לפי מעשיו של אותה שעה, דער אויבערשטער ב"ה משפט דעם מענטשן נאָך זיינע טואונג פון דער שעה, וואָס עס איז דער משפט. דאָס הייסט אַזוי, אַז אויב דער מענטש טוט תשובה, היינו אַז ער האָט געהאַט חרטה, און עס פאַרדריסט אים זייער אַט די אַלע ניט גוטע זאַכן וואָס ער האָט געטאָן, און עס דערנעמט אים זייער טיף צום האַרצן, וואָס ער איז ווייט געוואָרן פון דעם אויבערשטן, און ער לערנט ניט, און דעם דאָוונען וואָס ער דאָוונט אַפּ איז דאָס אין גרויס איילעניש, ער איז אַלע מאָל פאַרנומען מיט פאַרשידענע זאַכן, אַז אַפילו ווען ער דאָוונט ווייסט ער ניט וואָס ער רעדט, און דאָס איז מער ניט ווי איינער צאָלט אַפּ אַ חוב, ניט מיט דעם גוטן ווילן און פאַרגעניגן, נאָר מער ניט ווי פון יוצא וועגן, וואָס באמת איז דאָך דער דאָוונען אַ חבל המקשר (א שטריק פאַרבינדט) דעם מענטשן מיט דעם אויבערשטן ב"ה, דאָרף דאָך דאָס זיין גאָר אַנדערש, מיט געפיל און מיט לעבעדיקייט, וואָרום להבדיל אַז מען רעדט מיט אַ מענטשן, דאָרף מען דאָך אויך הערן דאָס וואָס מען רעדט, היינט מכל שכן וקל וחומר אַז מען רעדט לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, דאָרף מען דאָך הערן וואָס מען רעדט. היינט אַז דער מענטש וואָס האָט אַ שטיקל געפיל באַטראַכט זיך אין די אַלע זאַכן ווי ביי אים איז דורך געגאַנגען דער פאַרגאַנגענער יאָר, אַז ער האָט נאָר געטאָן אַזעלכע זאַכן וואָס זיינען נאָר שייך צום גוף, און טאַמער האָט ער יאָ געגעבן צדקה, איז דאָס אויך ניט ווי עס באַדאַרף צו זיין, צו געבן מיט פאַרגעניגן און מיט אַ ברייטע האַנט, און בפרט בנוגע צו זיך אַליין, לערנען און דאָוונען ווי מען דאָרף, אויף דאָרויף האָט ער דאָך גאָר ווייניק צייט אָפּגעגעבן, איז אַז ער באַרעכנט זיך גוט אין דעם, טוט אים זייער וויי די האַרץ אויף דעם, און ער האָט שטאַרק חרטה אויף דעם עבר, און מאַכט אַ הסכם חזק אַז ער זאָל ווערן פון איצטער אַז גאָר אַנדערש, ער זאָל לערנען און דאָוונען ווי מען דאָרף און טאָן גוטע זאַכן.

22/07/2018 18:08

קיצור. דער אויבערשטער ב"ה משפט דעם מענטשן לויט דעם צושטאַנד פון דעם מענטשן בעת דעם משפט, איז אַז דער מענטש טוט תשובה, ער האָט חרטה אויף דעם וואָס ער האָט געטאָן ניט גוטע זאַכן, און באַשליסט ביי זיך אַז ער זאָל ווייטער טאָן גוטע זאַכן, איז דעמאָלט אַ גוטער משפט.

יא) והנה און די גמרא זאגט (קדושין דף מ' ע"א), מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, אז דער מענטש טראכט אָפּ צו טאָן גוט'ס, פאַררעכנט אים דער אויבערשטער גלייך ווי ער האָט דאָס שוין געטאָן, דערפאַר אז דער מענטש טוט תשובה און טראכט אָפּ אויף צו טאָן גוטע זאַכן, איז אין דער צייט ווען דער מענטש באַשליסט ביי זיך מיט אַ הסכם חזק, צו טאָן גוטע זאַכן, איז זיין דין ומשפט נאָך דער צייט נאָך, און דאָס איז וואָס די גמרא זאָגט, אז דער אויבערשטער ב"ה משפט דעם מענטשן נאָך זיינע טואונג פון דער שעה, דאָס הייסט אז דער מענטש טוט תשובה און האָט חרטה מיט אַ אמת אויף אַלע פריערדיקע ניט גוטע זאַכן, און באַשליסט ביי זיך מיט אַ הסכם חזק צו טאָן גוטע זאַכן, דעמאָלט איז זיין דין ומשפט נאָך דער צייט נאָך, גלייך ווי ער האָט שוין געטאָן גוט, און דאָס איז וואָס עס שטייט (תהלים סב, יג) ולך אדניי חסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, דאָס איז ברוך הוא דיין גענאָד דאָס וואָס דו באַצאָלסט יעדער מענטשן ווי זיין טואונג איז, וואָס דאָס איז דאָך ניט פאַרשטאַנדיק, אז דער בורא ב"ה באַצאָלט יעדערן ווי אים קומט, וואָס פאַר אַ חסד איז דאָס, נאָר דער טייטש פון דעם פסוק איז אַזוי, אז דער מענטש טראכט טאָן אַ גוטע זאַך איז הגם ער האָט נאָך ניט געטאָן, אָבער ער האָט באַשלאָסן צו טאָן גוט'ס, צאָלט אים שוין דער אויבערשטער ב"ה פאַר דעם גלייך ווי ער האָט שוין די זאַך געטאָן, וואָס אַזוי איז ראש השנה און יום הכפורים, אז דער מענטש טוט תשובה מיט אַ אמת, אז ער האָט חרטה אויף די אַלע ניט גוטע זאַכן, און די אַלע שלעכטע מדות (זיטען) זיינע, פון כעס, שנאה, קנאה, שקר, וואַרפט ער אַוועק און נעמט אויף זיך צו טאָן גוטע זאַכן ווי עס שטייט „ואהבת לרעך כמוך“, זאָלסט ליב האָבן דעם צווייטן ווי זיך אַליין, און ווי עס שטייט „והוי מקבל את כל אדם בסבר פנים יפות“, דו זאָלסט צו-נעמען יעדער מענטשן מיט אַ ליבלעכן פנים, יעדערן זען פאַרשאַפן פאַרגעניגן און זען מאַכן דעם צווייטן בעסער, און אַלץ זאָל זיין מיט אַ אמת, מיט אַ ריכטיקן געפיל, און אַפּשטעלן צייטן אויף לערנען תורה, און טאָן די אַלע זאַכן וואָס שטייט אין דער תורה, און ווי עס שטייט „ולא המדרש עיקר אלא המעשה“, ניט נאָר דער לערנען אַליין איז אַ זאָך, מען דאַרף טאַקע טאָן דאָס וואָס מען לערנט, איז אז דער מענטש טראכט ביי זיך אָפּ אַזוי צו טאָן, אַט דעמאָלט איז הקב"ה מצרף די מחשבה טובה גלייך ווי ער האָט דאָס שוין געטאָן, און דאָס איז, ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה, די דריי זאַכן פון חרטה אויף פריערדיקע ניט גוטע זאַכן, און די געבעט זיינע ביי דעם בורא ב"ה, און די צדקה וואָס ער זאָגט צו, איז די אַלע זאַכן אינאיינעם האָבן בכח מבטל צו זיין די ביזע גזירה, און זיי זיינען מליצי יושר אז ער זאָל האָבן

גוטן יאָר. 22/07/2018 11:11

קיצור. מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, אז דער מענטש האָט חרטה מיט אַ אמת אויף אַלע זיינע פריערדיקע ניט גוטע זאַכן, און עס קרענקט אים די האַרץ אויף דעם, און טראכט אָפּ צו טאָן גוט, נעמט דאָס דער בורא ב"ה אָן, גלייך ווי ער האָט שוין געטאָן גוטעס.

(יב) והנה בכדי דער מענטש זאל טאן תשובה, איז דאס קומט דורך דעם
 וואס דער מענטש בארעכנט זיך צו פארשטיין דעם ריכטיקן
 אינהאלט צוליב וואס איז גאר דער מענטש באשאפן געווארן אויף דער וועלט.
 דאס זעט דאך יעדערער, אז דער מענטש איז אנדערש פון אלע באשעפענישן,
 אט אזוי ווי פריער איז ערקלערט געווארן, אז דער קערפער פון דעם מענטשן
 איז נידעריקער פון אלע באשעפענישן, דערפאר זען מיר אז דער מענטש
 זאל זיך פירן נאר בלויז נאך זיינע קערפערלעכע גלוסטיקייט, איז ער דאך
 ערגער ווי די ווילדע חיות. די ווילדע חיות טוען אלע שלעכטע זאכן נאך
 זייער נאטור נאך, אבער דאך קען דאך זיין פון זיי א באהעלטעניש און א
 רעטונג. אויך די ווילדע חיות געפינען זיך אין וועלדער אדער אין פוסטע
 וויסטע ערטער, אבער אין ערטער וואו עס איז באזעצט זיינען זיי ניטא,
 איז אז מען גייט אין אזעלכע ערטער וואו די ווילדע חיות געפינען זיך,
 נעמט מען מיט כלי זיין מיט וואס צו באשיצן זיך פון זיי. אבער א מענטש
 ווען ער איז אזוי שלעכט ווי א ווילדע חיה, אט אזוי ווי מיר זען אז עס איז
 פאראן אזעלכע מענטשן וואס האלטן זיך זייער גרויס ביי זיך, און זיי ליבען
 ניט קיין ארימע-לייט אדער קרובים, און זיינען זיי שופך דמים, שרייען אויף
 זיי און פייניקן זיי, אדער עס איז דא סתם שווערע כאראקטארן, האבן ליב
 צו מאכן נידעריק דעם צווייטן, און מאכן אים שלעכט, איז דאך פון אזא
 מענטשן ניטא קיין באהעלטעניש און קיין רעטונג, און ער איז דאך פיל
 שעדליכער פון א חיה רעה, ווייל די חיה טוט נאר נאטירלעך און דער מענטש
 טוט מיט שכל, מיט חכמה, אזוי ווי עס שטייט „חכמים להרע“, קלוגע אויף
 שלעכט מאכן. און דערפאר גופא איז דער מענטש וואס פירט זיך נאר לויט
 זיינע קערפערלעכע פארלאנגונגען, איז ער ערגער ווי א חיה. א בהמה האט קיין
 שכל ניט, פירט זי זיך אלעס נאך איר נאטור, אבער א מענטש האט שכל,
 דארף דאך דער שכל ווירקן אויף דער נאטור און אויף זיינע מדות, און ווי
 דער רבי זאגט אין תניא, אז דער מוח (דער שכל) געוועלטיקט אויף דעם
 הארץ (אויף די מדות). און דאס פארשטייט דאך יעדערער, אז דאס וואס
 דער אויבערשטער ב"ה, האט געגעבן א מענטשן שכל, איז ניט נאר צוליב
 דעם אז ער זאל טאן געשעפטן און דאן וועט ער האבן זיין פארדינסט, ווי
 די גמרא זאגט (סוף מסכת קדושין) ר' שמעון בן אלעזר אומר, איך האב
 קיינמאל ניט געזען אז א הירש זאל זיך פארנעמען מיט טריקענען פירות, א
 לייב זאל זיין א משא טרעגער און א פוקס זאל זיין א קרעמער, און פונדעסטוועגן
 גיט זיי דער אויבערשטער זייער שפייז אן צער, איז פארוואס זאל דער מענטש
 ניט האבן זיין פרנסה אן צער, אלא שהרעתי את מעשי וקפחתי את פרנסתי,
 ווי די משנה זאגט, לא עניות מן האומנות ולא עשירות מן האומנות אלא הכל
 לפי זכותו, ווארום ווען דער מענטש זאל אריין געבן זיין שכל אין איידעלע
 זאכן (וואס דאס איז די ריכטיקע זאך צוליב וואס דער אויבערשטער האט
 אים געגעבן שכל), דאן קאן ער דאך צוקומען צו זייער הויכע זאכן. איז אז
 מען בארעכנט ריכטיק די כוונה פון דעם מענטשנס באשאפונג, און ער
 בארעכענט וואס עס טוט זיך מיט אים און מיט זיינע אויפפירונגען, הן ביי זיך

אלין און הן ביי זיינע בני בית, ווערט אים זייער טוט וויי די האַרץ, און האָט שטאַרק חרטה אויף דעם, און בעט ביי דעם אויבערשטן מיט אַ צובראַכן האַרץ, אַז דער אויבערשטער זאָל אים און זיינע בני בית געבן אַ רוח טהרה צו היטן תורה ומצות באמת.

קיצור. בכדי דער מענטש זאָל תשובה טאָן, איז דאָס דורך דעם וואָס ער באַטראַכט זיך גוט, אין דעם צוועק פון דעם וואָס דער בורא ב"ה האָט באַשאַפן דעם מענטשן און געגעבן אים שכל, דער מענטש אַלע זיינע קערפערליכע פאַרלאַנגען איז ער ערגער פאַר אַ ח' רעה, פון אַ ח' רעה קען מען זיך באַשיצן און פון אַ שלעכטן מענטשן קען מען זיך ניט באַשיצן. דער שכל דאַרף ווירקן אויף דעם האַרץ.

22/07/2018nna

יג) והנה און דער זמן פון תשובה איז ראש השנה, עשרת ימי תשובה און יום כפורים, אַזוי ווי עס שטייט „דרשו את ה' בהמצא" זאָגט די גמרא, אַ גאַנץ יאָר איז דאָס דוקא ווען עס איז דאָ אַ רבי (א מנין מענטשן) אָבער אין דעם זמן פון ראש השנה יום יום כפורים, איז אַפילו אַ יחיד אויך, ווייל דער זמן פון ראש השנה, עשרת ימי תשובה און יום כפור איז אַן עת רצון למעלה, און יעדערער קען צוקומען צו תשובה, ווייל דעמאָלט איז דער זמן פון התגלות המאור אל הניצוץ. יעדער איד איז דאָך די נשמה זיינע אַ פונק פון געטלעכקייט, אַזוי ווי עס שטייט „בנים אתם להוי' אליכם", איר זייט קינדער ביי דעם אויבערשטן, איז למשל ווי אַ קינד און פאָטער, איז דאָך דאָס קינד די עצמות פון פאָטער, אַזוי איז די נשמה פון אַ איד אַ ניצוץ פון געטלעכקייט, און אַזוי ווי פאָטער און קינד איז דאָך די ליבשאַפט אַ אהבה עצמית, עס איז אַן טעמים פאַרוואָס אַ פאָטער האָט ליב אַ קינד, ווי ער זאָל ניט זיין, אַפילו דאָס קינד איז חלילה ניט קיין גוטער, האָט אים אויך דער פאָטער ליב, ווי עס שטייט „על כל פשעים תכסה אהבה", די אהבה פאַרדעקט אַלע פעלערן, און די זעלבע זאָך אַ קינד אַ פאָטער, ווען אַפילו דאָס קינד איז פאַרפרעמדט פון זיין פאָטער, דאָך אין טיפן האַרצן ליגט אַן אהבה, נאָר מצד פאַרשידענע זאַכן איז זי פאַרשלאָפן געוואָרן, דערפאַר איז, אַז אַמאָל קומט אַזאָ זאָך וואָס וועקט אויף די אהבה, באַווייזט זי זיך מיט די גאַנצע ריינקייט און קלאַרקייט, די זעלבע זאָך איז די אהבה פון דעם אויבערשטן ב"ה צו אונז, וואָס ער איז דאָך אבינו אתה, שטייט אהבתי אתכם אמר ה', איך האָב אייך ליב זאָגט דער אויבערשטער, און אַזוי איז די אהבה פון אַ אידן צו דעם אויבערשטן אויך זייער שטאַרק, נאָר אַ גאַנץ יאָר, איז דאָס פאַרשלאָפן, מצד די אַלע טרדוּת, אָבער אין דעם זמן ווערט ערוועקט דער נקודת הלב, וואָס דאָס איז די נקודת היהדות, דער געפיל אַז מען איז אַ איד, און עס ווערט ערוועקט די אהבה עצמית, וואָס דאָס איז דאָך די זאָך פון תקיעת שופר, דאָס וואָס מען בלאָזט שופר, איז די תקיעות זיינען: תקיעה, שברים, תרועה. תקיעה איז אַ לאַנגע שטימע, שברים און תרועה זיינען געבראַכענע שטימען, ווי די גמרא זאָגט גנוחי גניח, ילולי יליל, שברים איז ווי איינער קרעכצט אויף אַ שווערן ווייטאָג, און תרועה איז ווי איינער קלאָגט

פון טיפן האַרצן. וואָרום די צייט פון תקיעת שופר, דאָס איז אין דער צייט ווען דער שטן קומט פאַרקלאַנגן אויף די אידן אַז זיי זיינען זינדיק, איז דעמאָלט זאָגן מיר אַלע אידן דעם קאַפּיטל למנצח מיט גרויס געבעט, און מיר זאָגן די פסוקים מן המצר קראתי י"ה, אַט ווי אַ קינד וואָס שרייט טאַטע, טאַטע! אַפילו אַז ח"ו דאָס קינד איז פאַרוינדיקט פאַר דעם פאַטער, אָבער אַז ער שרייט פון טיפן האַרצן טאַטע, טאַטע! ווערט דער פאַטער ערוועקט מיט רחמנות אויף זיין קינד. דאָס זעלבע איז, אַז מיר אידן וואָס מיר זיינען דעם אויבערשטנס קינדער, שרייען מיט אַ אמת אבינו מלכנו האָב רחמנות און מיר זאָגן די פסוקים וואָס דער ראשי תיבות פון זיי איז "קר"ע שט"ן, צורייט דעם פאַרקלאַגער דעם פיינד פון דייע זיבע קינדער, און מען בלאַזט שופר, און דעמאָלט טוט מען תשובה, האָט דער אויבערשטער ב"ה רחמנות אויף אונז, וואָס ער איז אונז מציל פון די הענט פון דעם שטן המקטרג, און גיט אונז אַ גוט יאָר.

קיצור. דער זמן פון תשובה איז ראש השנה, עשרת ימי תשובה, און יום כפור, וואָס דעמאָלט איז ביי יעדער אידן דאָס האַרץ אָפּען און ער וויל טאָן גוטע זאַכן, ווייל דעמאָלט איז די התגלות המאור אל הניצוץ, און דעמאָלט ווערט ערוועקט די אהבה פון הקב"ה צו די אידן, וואָס דאָס איז דאָך די זאך פון תקיעת שופר, וואָס מיר אידן שרייען אבינו מלכנו, קר"ע שט"ן, ווי אַ קינד וואָס שרייט טאַטע האָב רחמנות.

(יד) **והנה** און די תשובה דאַרף אָבער זיין מיט אַ אמת, דאָס הייסט עס זאל טאַקע דערנעמען די האַרץ, אַזוי ווי דער רמב"ם זאָגט (הלכות תשובה פ"ג ה"ד), תקיעת שופר וואָס בראש השנה איז דאָך אַ מצוה דאורייתא, דאָך איז אין דעם דאָ אַן אַנמערקונג, ערוועקט זיך שלאָפענדיקע פון אייער שלאָף כו' זוכט דורך אַלע אייערע טואונגען און טוט תשובה, און געדענקט דעם בורא ב"ה, און אַפילו אַט די אַלע וואָס איבער די צוטראַגנקייט זייערע אין וועלטלעכע זאַכן וואָס דאָס איז דאָך באמת גאָר נישט (עס איז דאָך ביי דעם אויבערשטן אין האַנט, וואָס ער מאַכט דעם אַרעמן רייך און דעם רייכן אַרעם) פאַרגעסן אויף דעם אמת, קוקט זיך צו וואָס מיט אייך טוט זיך און פאַרריכט אַלע אייערע פעלערן, יעדערער זאל פאַרלאָזן זיין שלעכטן וועג און זאל טאָן תשובה, און דאָס איז וואָס מיר זאָגן אַם כבנים אַם כעבדים וואָרום יעדער איד, אַפילו דער פראַסטער וואָס קען גיט לערנען, און ער טוט די מצות ווייל ער איז אַ איד, און אַ איד איז מקיים דאָס וואָס דער אויבערשטער הייסט, ווערט ער אויך אַנגערופן "בן", דעם אויבערשטנס ב"ה אַ קינד, ווייל ביי אים, ביי דעם פראַסטן אידן, איז אויך דאָ די ליבשאַפט צו דעם אויבערשטן ב"ה אַזוי ווי ביי דעם וואָס קען לערנען, נאָר זי איז ביי אים פאַרדעקט מיט פאַרשידענע זאַכן, און זי איז פאַרשלאָפּן, איז אַז ער זאָגט סליחות ווי מען באַדאַרף, איז אַז עס קומט ראש השנה ווערט ביי אים דערוועקט דער נקודת הלב, און טוט תשובה מיט אַן אמת, און נאָכדעם איז ער דאָס מקיים אַ גאַנץ יאָר, ער דאַונט ווי מען באַדאַרף און לערנט,

דעמאלט גיט אים דער אויבערשטער אוועק אָט די גוטע זאכן וואָס מען האָט אים אָפּ געמשפּט ראש השנה. וואָרום עס קען זיין אַז ראש השנה האָט ער תשובה געטאָן מיט אַ אמת, אָבער נאָכדעם האָט ער ניט מקיים געווען, אַז די גאַנצע עשירות וואָס מען האָט אים ראש השנה אָפּ געמשפּט קען חלילה אוועק גיין אויף ניט גוטע זאכן, ווי ח"ו אויף חולאת אָדער חלילה אַנדערע שלעכטע זאכן, אָדער ווי עס מאַכט זיך אַז אַ מענטש קען אַ סך פאַרדינען און עס גייט אים אַ סך קאָסטן אוועק און אים בלייבט גאָר נישט ח"ו פון דער גאַנצער פרנסה זיינע, און אַמאָל קען זיין אַז ער האָט אַ סך שוועריקייטן פון דעם וואָס ער האָט גוט פאַרדינט, דאָס אַליין וואָס ער האָט גוט פאַרדינט מאַכט אים אַן אַ סך קאָסטן און עגמת נפש, וואָס דעמאלט איז דעם מענטשן אַ סך שווערער ווי ער וואָלט גאָר ניט אַזוי פיל פאַרדינט. דאָס הייסט אַ סך פאַרדינט, נאָר אַן הצלחה. אָבער אַז ער איז טאַקע מקיים בפועל ממש, ער לערנט, דאַונט און גיט צדקה, אָט אַזוי ווי ער האָט ראש השנה אָפּגעטראַכט, דעמאלט איז די אַלע גוטע זאכן, וואָס מען האָט אים אָפּ געמשפּט ראש השנה, קומט דאָס אים אַן, און עס גייט אים אַלץ בהצלחה, הן די פרנסה אַליין איז אַ סך, און עס גייט אוועק נאָר אויף גוטע גליקלעכע זאכן.

איצור החכמה

קיצור. די תשובה העלפט ווען זי איז מיט אַ אמת, אַזוי ווי דער רמב"ם זאָגט, אַז תקיעת שופר איז אַ מצוה פון דער תורה, אָבער אין דעם איז דאָ אַן אַנמערקונג, ערוועקט זיך שלאָפעדיקע פון אייער שלאָף, און אויך די וואָס זיינען צוטראַגן מיט די אַלע וועלטליכע זאכן דערמאָנט זיך וואָס מיט אייך טוט זיך און טוט תשובה, און דאָס איז וואָס מיר זאָגן אַם כבנים אַם כעבדים, אַז דער פראַסטער איד וואָס קען אַפילו ניט לערנען ווערט אויך אַנגערופן אַ קינד, און אַז דער מענטש איז מקיים דעם גוטן באַשלוס צו אויפפירן זיך גוט, דאָן האָט ער הצלחה אין אַלץ.

227072018nxx

טו) והנה און דאָס איז וואָס ראש השנה זאָגן מיר „היום הרת עולם, היינט אין דעם טאָג פון ראש השנה ציטערט די וועלט, ווייל דעמאלט איז דער דין ומשפט אויף אַלע באַשעפענישן פון אַלע וועלטן און דאָס איז די צייט פון תשובה, דאָס הייסט חרטה האָבן מיט אַ אמת אויף די פריערדיקע ניט גוטע זאכן, און היינט ראש השנה איז די צייט פון מאַכן ביי זיך אַ הסכם חזק אַ ריכטיקן שטאַרקן באַשלוס, אַז ווייטער זאָל ער טאָן נאָר גוטע זאכן, הן אַליין און הן אין דער הדרכה פון זיינע בני בית, ווייל ראש השנה איז די צייט וואָס מען קען דערוועקן די נקודה שבלב, און דעמאלט איז דאָך דער יום הדין ומשפט, וואָס יעדערער קען קויפן לעבן און גליק פאַר זיך און פאַר זיינע בני בית אויף אַ גאַנץ יאָר. וואָס דאָס איז נאָר ווען דער מענטש צוברעכט די האַרטע האַרץ זיינע אויף תשובה טאָן, דעמאלט הערט דער בורא ב"ה צו, צו זיינע בקשות, ווי עס שטייט (תהלים נא, יט) „זבחי אלקים רוח נשברה, לב נשבר ונדכה, אלקים לא תבוזה“, פאַר דעם אויבערשטן איז אַ קרבן אַ צובראָכן האַרץ, וואָרום אַ צובראָכענע האַרץ און אַ צוריענע האַרץ זאָגט דער בורא ב"ה ניט אָפּ, און דאָס איז דער טייטש איום קדוש, דער

בורא ב"ה איז פאָרכטבאַר אָבער הייליק, ניט גלייך ווי להבדיל אַ מענטש, אַז ער איז גרויס ביי זיך און פאָרכטבאַר ענטשטויסט ער אַ קלענערן פון פאָר זיך, אָבער דער בורא ב"ה איז פאָרכטבאַר און הייליק. דער בורא ב"ה קוקט מיט רחמנות אויף אַ צובראָכן האַרץ און איז נאָענט צו זיי אויף צו העלפן זיי, אַזוי ווי עס שטייט (תהלים לד, יט) „קרוב ד' לנשברי לב ואת דכאי רוח יושיע“, דער בורא ב"ה איז נאָענט צו אַ צובראָכן האַרץ און די וואָס זיינען ביי זיך געפאָלן, העלפט ער זיי. אַזוי ווי עס שטייט (ישעי' נג, טו) „כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים“, אַזוי זאגט דער בורא ב"ה וואָס ער איז דאָך דער העכסט געהויבענער, רוט אייביק און זיין נאָמען איז הייליק און אָפגעזונדערט, אַז ער ב"ה איז נאָענט צו דעם צובראָכענעם אויף אויפצוהויבן דעם געמיט פון די געפאָלענע און צו באַלעבן די האַרץ פון די צוריעגע. אין מדרש (ויקרא פ"ז) שטייט, אַז דער וואָס טוט תשובה איז ביי דעם אויבערשטן ב"ה גלייך ווי ער וואַלט קומען אין ירושלים און וואַלט בויען דעם בית המקדש און וואַלט אויפשטעלן דעם מזבח און ברענגען אַלע קרבנות וואָס שטייט אין דער תורה. וואָרום ביי דעם וואָס ער צוברעכט זיין שלעכטע האַרץ און טוט גוטע זאָכן אין לערנען תורה און געבן צדקה, איז דאָס גרעסער ווי קרבנות, אַזוי ווי עס שטייט (ש"א טו, כב) „הנה שמוע מזבח טוב“, הערן און פאָלגן צו טאָן דאָס וואָס דער אויבערשטער ב"ה וויל, איז בעסער ווי אַ קרבן. און ראש השנה ויום הכפורים איז די צייט וואָס יעדערער קען קויפן לעבן און גליק, דערפאָר איז אין די צוויי טעג פון ראש השנה דאָרף יעדערער זייער אָפהיטן, די צייט נאָר טראַכטן מכח תשובה. דאוונען מיט אַן איבערגעגעבענער האַרץ און זאָגן תהלים. יעדער מינוט איז זייער טייער, און יעדערער דאָרף נעמען אויף זיך צו טאָן גוטע זאָכן, און דורך דעם איז מען זוכה בדין, מיט אַ כתיבה וחתימה טובה.

קיצור. און דאָס איז וואָס ראש השנה זאָגן מיר היום הרת עולם, היינט טרייסלט זיך די גאַנצע וועלט, ווייל היינט איז דער יום הדין ומשפט אויף אַלעמען און אין דעם טאָג קען יעדער מענטש קויפן זיך און זיינע בני בית לעבן און גליק דורך דעם וואָס ער זאל תשובה טאָן מיט אַ צובראָכענעם האַרץ וואָס דאָס איז זייער אָנגענומען ביי דעם אויבערשטן ב"ה, אַזוי ווי עס שטייט קרוב ד' לנשברי לב ואת דכאי רוח יושיע, דערפאָר דאָרף יעדערער היטן די צייט פון ראש השנה און יום כפור, דאוונען מיט אַ צובראָכענעם האַרץ און זאָגן תהלים, וואָס דורך דעם איז מען זוכה צו אַ כתיבה וחתימה טובה.

בס"ד, ש"פ נח, רפ"ח, ריגא

צוהר תעשה לתבה. ואי' במד"ר קבע בה אבנים טובות ומרגליות שיהיו מאירים לכם כצהרים. והנה אבנים הם דומם, וצ"ל למה האור בתיבת נח הוא שהדומם יאיר. גם להבין מפני מה הי' הצלת נח ע"י תבה שהוא כעין ענין טבעי, דהלא כמה דרכים לפניו ית' באופני הצלה שהם למעלה מהטבע, שהוא ענין נפלא יותר מכמו המלוכב בדרכי הטבע, והצלת נח הי' דוקא באופן כזה. ולהבין זה בעבודה בנפש האדם הנה ידוע דירידת הנשמה בגוף היא ירידה גדולה ועצומה במאד, והנשמה כמו שהיא למעלה ה"ה רואת ושומעת אלקות בגילוי דהרי בהתלבשות הארת הנשמה בגוף הנה כל הכחות המה מכח הארת הנפש, ומכש"כ שהוא כן בעצם הנשמה כמו שהיא למעלה שהיא בתכלית הדביקות באלקות וכאשר ירדה למטה להתלבש בגוף ונה"ב הרי הם מעלימי' על אור הנשמה בכלל שצריכי' עבודה רבה וגייעה עצומה ביגיעת נפש וגייעת בשר בשביל לבוא לידי איזה אהוי"ר, וכאשר מגיעים לאיזה אהוי"ר אין זה בערך ובדוגמא כלל להאהוי"ר שהיתה להנשמה קודם בואה בגוף. דהנה בכל עולם והיכל הרי יש הפשיטות של העולם ההוא ומה שהוא בהתחדשות, דבעולם התחתון הרי הפשיטות שבו הוא הישות, דהנברא מרגיש עצמו למציאות דבר כאלו מציאותו מעצמו, דזהו ענין הישות מה שמרגיש את עצמו, ער פילט אז ער איז פראן, והגם שמבין בשכלו ויודע שיש בו חיות אלקי המחי' אותו, אמנם זהו בהתחדשות אבל הפשיטות שלו הוא הישות והמציאות, ובעולמות העליונים הפשיטות הוא אלקות והרגש עצמו הוא התחדשות, והנשמה כמו שהיא למעלה הרי כל ענינה הוא אלקות ובירידתה למטה הפשיטות הוא הרגש עצמו, א"כ הי' ירידה עצומה מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. אמנם ידוע דירידה זו היא צורך עלי' אשר בה ועל ידה נשלם הכוונה העליונה בהתכלי' דבריאת והתהוות העולמות דאמרז"ל נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים וכתי' שוקיו עמודי שש מיוסדים על אדני פז ואי' במד"ר שוקיו זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראותו עמודי שש שנברא לששה ימים מיוסדים על אדני פז אלו פרשותי' של תורה, דתכלי' הכוונה בבריאת העולם הוא בשביל התורה ולכן קיומה של העולם הוא ע"י התורה, וכדאי' במד"ר ע"פ אלה תולדות השוה"א בהבראם אלה בזכות מי הם נבראו ובזכות מי קיימים בזכות אלה שמות בני' ואלה בזכות מי הם נבראו ובזכות מי הם קיימים בזכות אלה העדות החוקים והמשפטים וכתי' טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, דכסף הוא אהבה מל' כוסף ותשוקה דכסף וזהב הם אהוי"ר ואלפי הוא ל' אולפנא ולימוד וכמ"ש אאלפך חכ' אאלפך בינה ואלפי כסף וזהב הם האהוי"ר והנשמה כמו שהיא למעלה קודם ירידתה למטה בהתלבשות בגוף שהיא אלופה ורגילה בהם הנה טוב יותר דכשהנשמה יורדת למטה ועוסקת בלימוד התורה וקיום המצות דזהו"ע לימוד אמיתי כאשר בא בפועל דעיקר הלימוד הרי צ"ל למען לידע את המעשה אשר יעשון בקיום מ"ע וזהירות מצות ל"ת ולכן ע"י ירידת הנשמה למטה נעשית בבחי' מהלך דוקא וכמ"ש כה אמר ד' צבאות אם בדרכי תלך (מ"ע) ואם את משמרתי תשמור (מל"ת) כו' ונתתי לך מהלכים בין העומדי' האלה, דנשמות

ומלאכי' כמו' שהם למעלה קודם ירידתם למטה נק' עומדי' שעומדי' תמיד במדרי' אחת וכמ"ש שרפי' עומדי' ממעל לו וכת' ויעמידם לעד לעולם וכמא' מיכאל באהבה וגבריאל ביראה, דכך היא עבודתם משימ"ב עליהם לא יוסיפו ומהם לא יגרעו. והגם דמחנה מיכאל קפ"ו אלף מחנות וכן במחנה גבריאל ג"כ יש מספר עצום, אמנם זהו חילוקי מדריגות רבות בהאבה דמיכאל והיראה דגבריאל אבל לאחר כ"ז הנה תמיד עומדי' במדריגה אחת מיכאל באהבה וגבריאל ביראה. וכן הוא בנשמות וכמ"ש חי ד' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו, שהוא בבחי' עמידה, ובוהר איתא כל נשמתא ונשמתא הוה קיימא בדיוקנהא קמי' מלכא קדישא, ומלכא קדישא הוא ז"א דאצי' והיינו הן נשמות דמ"ה והן נשמות דב"ן בהיותם למעלה הם בבחי' עומדים ובירידת הנשמה למטה נעשית הנשמה בבחי' מהלך.

אמנם צ"ל מפני מה הנשמו' והמלאכי' כמו שהם למעלה נקראי' בשם עומדי' שהרי עבודתם בשם הוא באהוי"ר דהרי אין ישיבה למעלה כ"א עמידה ועמידתם הוא שעומדים באהוי"ר ואין להם שום מניעות ועיכובים כלל דהרי אינו דומה כלל להעבודה שלמטה דיש כמה מניעות מבית ומחוץ בכמה מיני מניעות ועיכובים הן מעצמו והן מזולתו אבל למעלה אין שום מונע ומעכב כלל וכמ"ש והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק כלהב היוצא מבין החרסים כניצוץ הנכלל באבוקה, דרו"ש הם אהוי"ר דאהבה הוא קירוב האוהב והמשכתו (זאיין ציא) אל הנאהב דזהו"ע הרצוא תוקף הכוסף התשוקה והצמאון להכלל באוא"ס וכמו בעבודת הצדיקים למטה שהרצוא שלהם לאלקות הוא בצמאון גדול עד כליון הנפש וכמ"ש נכספה וגם כלתה נפשי וכתוב כלתה שארי ולבבי אז דער טיפער ביינקעניש צוא אלקות עסט אויף כל החומריות, וכן הוא בעבודת המלאכי' דבעת אמירת שירה הם עומדים ברצוא ותשוקה להכלל באוא"ס ב"ה, ^{22/07/2018}ואח"כ הוא השוב שהוא ענין הביטול מהגילוי אור שהוא עוד יותר מכמו בהרצוא, דהרצוא אם היות שהוא כוסף ומשתוקק במאד אבל מ"מ הרי יש בו כח להיות ברצוא משא"כ בשוב שהו"ע הביטול שאין בו כח להיות בבחי' רצוא*.

(*) לא נגמר בגוכי"ק.

שיחות

הנחה משיחת ש"ת תרפ"ח

שאל אחד להיות כי בדרך כלל כעת הסדר הוא בשפלות, אם מוכרח שתהיי העבודה בשפלות, אדער עס קען זיין בשמחה, והשיב שצ"ל העבודה בשמחה דוקא, כי הלא השפלות אינה מצד העבודה, די שפלות איז מצד דעם קוועץ, וויילע מען קוועצט אים, וואָרום ער איז דאָך ניט אויס געטאָן פון זיך, ווי מען האָט גערעט אָו עס איז ניטאָ . . . נאָר דער ענין . . . * הערט מען דאָך דעם קוועץ, איז ער פון דעם בשפלות, און ער איז דאָך אַ עובד, ער דאָוונט און לערנט דאָך, איז ער אַ עובד אַ שפל בשפלות. אבל אם הי' השפלות מצד העבודה, אז הי' צ"ל התבוננות ובזמנים קבועים, אבל שפלות שאינה מצד העבודה און התבוננות הוא על דרך המבואר בס' דרך החיים בענין העניי שבלי שום התבוננות, הנה מיד בזכרו על מצבו איז ער צו בראַכן. וענין זה אין צריך שיהי' כלל בגבול ישראל. ושאל הנ"ל אם אפשר שוין אָנהויבן העבודה בשמחה, אם מצד ההסכם אָו עס וועט זיין גוט, אָדער עס איז שוין גוט. והשיב: וודאי כן הוא, אָו מען טראַכט גוט וועט זיין גוט. וסיפר המעשה שאצל אחד הי' חולה בביתו ונתיאשו הרופאים ונסע לאדמו"ר מהר"ש, ואמר לו איך קען דיר ניט העלפן, רק סיפר לו המעשה שהי' עם אדמו"ר הצ"צ בכעין זה ואמר לו טראַכט גוט וועט זיין גוט. ויכול להיות שכן הוא העבודה בתחילת העבודה, והמלחמה הוא בקול רינה וברוממות. (אח"כ נהי' בלתי סדר מחמת צפיפות העומדים). ואמר: זמן בכלל הוא מוגבל ובפרט זמן כזה הוא מוגבל (ומובן שהכוונה שכעת הזמן קצר), וכשיהי' סדר כזה וועט מען דאָך ניט קענען אויסניצן דעם זמן אויף וואָס מען דאָרף אויסניצן.

אוצר החכמה

הנני מודיע ומבקש להודיע לכולם: א) שלא להאמין למה שאומרים סיבות שונות לנסיעתי, סיבות וענינים המנגדים לשכל הישר. נסיעתי מכאן אינה מצד ההכרח והפחדים, כי אם שהוא מצד סדר, דאָס איז אַ סדר. ב) נסיעתי אינה אלא העתקה ממקום למקום במקום. מען דאָרף זיך זעהען, מען מוז זיך זעהען, ויתן השי"ת שבמשך הזמן עד שנתראה, יעזור השי"ת ונתראה ברוב טובה ובהצלחה מרובה, בעלי עסקים בענינים, בעלי בתים בענינים, יושבי אהל בענינים כו'. אך מ"מ הי"ז העתקה ויכולה להיות ההעתקה באופן אחר, ולכן צריך להיות תוקף ההתקשרות צו וואָס מען דאָרף זיין מקושר, וואָרום מען דאָרף דאָך זיין מקושר וויילע דאָס איז דאָך איין קו וואָס איז בשוה מראשית המשכתו עד סוף סיומו, וההתקשרות היא אל עצם הענין בלימוד החסידות — ווי די רביים האָבן אונז געלערנט — כל אחד כפי ענינו, דער וואָס קען אַלע טאָג כפי הזמן אַ האַלבע שעה, אָדער צוויי מאָל אין וואָך, והלימוד אינו ההשכלה כנ"ל כ"א בהנוגע להעבודה בפועל. דאָ איז ניט נוגע קיין אגודות.

(* כ"ה ברשימת ההנחה, וכנראה חסר.)

קצט

כל א' בעצמו אחראי ע"ז, און עס איז נוגע ביותר, וההתקשרות צ"ל ביותר — א' התקשרות פנימית, וידע כי עתה בנפשו הוא, און איך וויל איר זאלט מיר מבטיח זיין דאָס, וכשתקיימו מה שאני שלית לומר לכם, אז יקויים גם מה שאני מובטח — להתראות אתכם בקרוב ברוב טובה (וענו כולם אמן).

אח"כ אמר להמשגיחים דתו"ת שיעמדו לפניו, ואמר: באריכות א"א לדבר, ואדבר בקצרה. ידעו שזה מה שאומרים שע"פ החוק אסור ללמוד, ידעו הכל: רבנים, שוחטים, מלמדים, בע"ב, בעלי עסקים, עד נשים בשוק שיש להם בנים ללמד — שזהו שקר גמור. עס איז ניטאָ קיין חוק אז מען טאָר ניט לערנען, יעדער טאָטע האָט פראָווע אָפגעבן זיין אינגל לערנען ולהשתדל להשיג מלמד לבנו, רק שיש בזה סדר בכמות. אך מ"מ בלימוד בקיבוץ כ"י... מוכרח לדבר בקצרה ובהלבשה. יעזור השי"ת שיוסרו כל המניעות על לימוד התורה.

תומכי תמימים האָט מייסד געווען דער טאָטע, דעם נאָמען פון דעם טאָטן ווייסט איר דאָך, ער איז געווען קו האמצעי. פאָר אַ מנהל פועל האָט ער מיך געמאָכט, דעם כח גיב איך קיינעם ניט אָפ, עס איז דאָך מזרעא דיוסף קאתינא וואָס לא שלטא בי' עינא, דאָרפן זיי (התמימים) פאָר קיינעם ניט מורא האָבן. ווער עס וועט אָנקומען אין תו"ת וועט זיין גליקלעך, אָך און וויי צו דעם וואָס וועט זעך מיט זיי אָנהויבן.

איר משגיחים! דער שלום וואָס איז געווען צווישן אייך די לעצטע צייט איז מיר געווען ניט גאָר געפעלן כ"א כל אחד צריך לעמוד חזק על שלו, ניט אַריבערלאָזן זיינע אַ האָר.

אח"כ אמר: איך וויל ריידן מיט די תמימים אַ פאָר ווערטער. אייך תמימים זאָג איך: איר זאלט היטן די צייט פון נגלה און פון חסידות, ביז איצטער איז געווען אַ הנהגה ברחמים, אָביסל געריבן די צייט, איצטער דאָרף זיין שמירת הזמן, צ"ל יקר כל רגע, ורגע לשנה יחשב, ושמירת הזמן צ"ל במסירה ונתינה בעבודה ויגיעה. וואָס צו לערנען, ווי צו חזר'ן מאמרים, ע"ז הי' הסדר און דאָס דאָרף דורכגיין דורך דעם סגן (הראה בראשו על הרי"פ) והמשגיחים, והשי"ת יעזור שיהי' בהצלחה, האחד יהי' לרבבה, להאיר את העולם. דאָס זיינען די תמימים וואָס שטייען איצט אין דער אַרבעט, און בכלל פון תמימים מאָן איך באַ אייך חובתכם — כחובת הבן אל האב, דהרי אלה תולדות אהרן ומשה, כי כל המלמד את בן חברו תורה כאילו ילדו, הנכם בנים, מאָן איך באַ אייך מצד הרגש אהבת אחים, שאם כי אין לי הרגש זה (שהריני בן יחיד) אך בהרגש השכל הנני מרגיש דקות ועריבות אהבת אחים, רק שאיני רוצה להשתמש בתיבה כזו שהחיצונים לקחו אותה, בכלל צריכים לידע שכל דבר שהחיצון גיט אַ קוק, טאָר אַ פנימי אַהיין ניט צו טרעטן, אפילו בענין שיש בזה לכאורה איזו כוונה, כמו החזקת התורה כשרות הבשר ומקוה ותלמוד תורה, דלא חשיד קוב"ה דליעבד דינא כו' און די השפעה בענינים אלו יהי' ע"י חיצונים. עס איז ניט געשמאָק וואָס חיצונים האָבן צוגענומען

דאָס, כי ענין אחים הוא מדריגה נעלית, כמו אחי ורעי, שהצדיקים הם אחים ורעים, והוא מדריגה נעלית. עכ"פ מצד חובת הבן אל אביו צריך למלא כ"א את חובתו אל האב. רבנים, לבד חובתם בכלל בעניני העיר צריכים הם לפעול בהסביבה שלהם מצד חובת הבן אל האב, וכמו כן שוחטים לבד שעושים מלאכת הוי' שצריכים להיות יראי שמים, צריכים למלאות חובתם אל האב. כל אחד צריך לעשות לו סביבה של חמשה ששה אנשים, אפילו הפשוט בהשגה צ"ל לו סביבה שלו, וכמו"כ בעלי עסקים, בע"ב. איך מאן ניט קיין מס"נ, כי יקר אצלי אפי' שערה אחת (והראה על שערות זקנו הקדוש) בגשמיות, רק מסירה ונתינה אל הענין.

התורה 22/07/2018

אח"כ אמר א' איזה ענין והשיב לו אחד: דאָס האָט איר געדאַרפט זאָגן ניט בפניו נאָר באַ אַ פאַרבריינגענעש צווישען זיך, ואמר כ"ק: דאָס ווילט זיך ניט לייזן, איך בין שטענדיק מיט אייך אינאיינעם דער ענין פון קפידא, ומעלת אחד ביותר בידיעתו, אינו שייך. איר דאַרפט וויסן, אַז דער ציור (כוונתו על עצמו), איז דאָס אַ נשמה ווי אין גן עדן וואָס איז אין גוף, וואָס איז ניט שייך צו גשמיות און זעט נאָר טוב, ע"ד ווי מען האָט גערעט (בר"ה) שיוטב לפניו יתברך מעשינו.

אוצר החכמה

בתוך הדברים לאחד, אמר: דער טאַטע האָט געזאָגט כשם שכא"א מחויב לידע חסרונות עצמו כך מחויב לידע מעלתו. אַזוי ווי מי שאינו יודע חסרונותיו איז ער דאָך אַ קאַליקער, כך צריך לידע מעלתו.

רשימת דברים מה שדיבר כ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע בליל ש"ק (פ' תשא ?) בתוך הסעודה, בבית דודו הר"מ הארנשטיין באטוואצק, תרפ"ח

נושא הדיבורים הי' ע"ד השתלשלות הרביים ותלמידי הבעש"ט והמגיד ז"ל, ובהמשך דבריו פתח ואמר האבות הן הן המרכבה עם איז ידוע אַז די אבות הן חג"ת דאצי' למטה בגוף היו כמו למע' ממש. אאמו"ר הקשה מהו הענין בזה דלכא"ו הלא תו"מ שעשו האבות ריחות היו דהלא לא היו מצווים ע"ז כלל, ועוד מהו החידוש בזה הלא זה הי' בדרך המשכה מלמע' למטה בלא עבודה וגייעה כלל, ואם מפני שהם גשמות דאצי' הלא בלא"ה יש ג"כ ענין הסובב למטה בעשי', ואף שזהו בהעלם הלא גם האבות היו בהעלם וואָרום דער וואָס האָט געזען אברהמ'ען איז כלל ניט ניכר געווען אַז דאָס איז געווען אַ נשמה דאצי', ומה שאמרז"ל אבן טובה היתה תלוי' על לבו של אברהם וכל המסתכל בה מיד נתרפא זה הי' בעשי' הרוחני' אבל בעוה"ז לא הי' ניכר כלל וא"כ מהו החידוש בזה ומהו בכללות הענין שהיו קודם מ"ת. ואיתא התירוך ע"ז כי בכדי שיוכל אח"כ להיות גילוי הנשמה בגוף ע"י תו"מ הי'

צריך מקודם להיות ההמשכה בדרך מלמעלמ"ט דאל"כ וואלט אַזא נשמה
 ניט קאַנען שטיין אין אַ גוף נאָר דוקא שהי' כבר ההמשכה בדרך מלמע' למטה
 יכול אח"כ להיות גילוי הנשמה בגוף ע"י תו"מ, וע"ד המבואר בענין תהו
 ותיקון דקמ"י ית' הי' ידוע שישברו הכלים דתהו א"כ למה הי' כן אלא הכוונה
 בזה הוא שעיי"ז שהי' כבר לעולמים המשכת אור בכלים אם כי לא היו
 עדיין כלים ראויים בכ"ז האַט דאָס אויפגעטאַן שיוכל להיות אח"כ המשכת
 האור בכלים דתיקון בהתיישבות גמורה. והמשל בזה משכל נפלא שבתחלה
 כשאמרו לפני מקבל קטן הערך הנה לגודל פליאת השכל הנה המקבל עומד
 בהתפעלות ובהשתוממות גדולה ואינו יכול לקבל השכל כלל וכלל מ"מ טוט
 דאָס אויף דכשאומר לפניו השכל עוד הפעם איז שוין די השתוממות ניטאָ
 ער האַט שוין אַראָפגענומען די התחדשות וואָס איז געווען אין דעם און
 מען קען ^{צורך התכונה} שוין טאַן אין דעם, כמו"כ איז געווען באַ די אבות דורכדעם וואָס
 ס'איז פריער געווען די המשכה בדרך מלמעלמ"ט האַט שוין נאָכדעם געקענט
 זיין דער ענין פון גילוי הנשמה בגוף ע"י תו"מ. כמו"כ איז בכלל דער הפרש
 בין הבעש"ט ותלמידיו און דער רבי, דער בעש"ט ותלמידיו דאָס איז געווען
 אַ גילוי אור בדרך המשכה מלמעלמ"ט, עס איז געווען עבודה אויך נאָר דאָס
 איז אַ עבודה ווי אַ כלי צו אַ גילוי מלמעלה למטה אָבער בכללות איז דאָס
 געווען אַ המשכת גילוי אור בדרך מלמעלמ"ט, באַ זיי איז געווען בפשיטות
 דער ענין אַז דער עיקר איז דער אור וחיות אלקי בעולם זיי האָבן געזען דעם
 תוך אינווייניק פון יעדער זאך וואָס דאָס זעען אין יעדער זאך דעם חיות
 פנימי איז געווען ניט דוקא באַ די צדיקים נאָר אָפילו באַ סתם אידן איז
 די פשיטות באַ זיי געווען דער אור וחיות אלקי וואָס בעולם, איז נאָכדעם
 איז דער רבי דאָ האַט זיך אָנגעהויבן אַ המשכה פון גילוי אור ע"י עבודה
 ניט לפי"ע העבודה נאָר עפ"י עבודה, וואָס דאָס איז בכלל געווען דער הפרש
 בין המלאך לרבינו ז"ל, דער מלאך איז ניט געווען שייכות צום עולם כלל
 ער איז געווען אַ מופשט אינגאַנצן פון עולם משא"כ רבינו עבודתו הי' דוקא
 ווי אין עולם כו'. עס איז דאָך ידוע אַז דער רבי האַט זוכה געווען לטהר את
 הראש הק' של המגיד ז"ל והוא מפני ב' טעמים הא' ווייל ער האַט מציל
 געווען דעם מגיד נ"ע, די מעשה איז געווען אַזוי ר"פ קאַריצער הי' מתלמידי
 הבעש"ט והי' ג"כ תלמיד וחבר פון מגיד והי' זהיר מאד לאמר תורה ברבים
 וגם בין תלמידיו הי' מדייק דיוק אחר דיוק לפני מי לדבר דא"ח, בכללות
 איז ער געווען אַ גרויסער זהיר און אַ קפדן, והמגיד הי' להיפך מפרסם דא"ח
 גם לפני הבעה"ב ור"פ הקפיד ע"ז, פ"א בא הר"פ אל המגיד ונכנס אל חדר
 הראשון של בית המגיד נ"ע והמגיד האַט דעמאַלט אָפגערוט ויצא לאיזה
 ענין, ומצא אַ בלעטל חסידות והקפיד הר"פ על זה ובבואו חזרה התחיל
 לברך ברכת א"י באותה שעה הי' שם רבינו ומיד הרגיש בדבר, צי וויילע
 ער האַט געזען האַלטן דעם הר"פ ז"ל אַבלעטל חסידות צי ער האַט אַזוי
 מרגיש געווען קען איך ניט זאָגן נאָר דער רבי האַט מרגיש געווען שהר"פ
 בקפידא און האַט גלייך אָנגעהויבן דערציילן אַ מעשה, למלך א' הי' בן
 יחיד ויהי היום ויחלה בן המלך במחלה מסוכנת מאד ויגיע הדבר ככה

שהרופאים לא מצאו שום רפואה ותרופה לפניו רק סגולה אחת מצאו לזה והוא שיקחו אבן היותר גדולה והיותר טובה מכתר המלכות וישחקו אותה ויתנו זאת לבן המלך ובוזה יתרפא, וימאן המלך לתת את אבן היקרה מכתרו ויעברו איזה ימים והמחלה התגברה ביותר עד שבן המלך הגיע למות אז צוה המלך לקחת אבן היקרה לעשות הסגולה אבל אז כבר התגברה חליו כ"כ עד שלא הי' יכול בן המלך גם לטעום איזה דבר כי שיניו נתכווצו ולא יכול לקבל שום דבר ובמילא יושפך הרבה משחיקת האבן היקרה לארץ וילכו אל המלך לשאול אם כדאי לשחוק האבן היקרה בשביל ספק כזה ויען המלך ויאמר יעצט איז כדאי עס זאל זיך פאָרגיסן וויפל עס איז אָבי עס זאל אַריין איין טראָפּן, ובגמרו לספר (רבינו) המעשה סיים הר"פ ברכת א"י ומפליא לעשות ונח דעתו, אח"כ קם המגיד נ"ע ויספר לרבינו כי הי' עליו דין ומשפט בנידון זה ובוזה שסיפר רבינו המעשה הסיר מעליו הקטרוג ואמר המגיד נ"ע אַז די יאָרן פון יעצט און ווייטער האָב איך דיר צו פאָרדאָנקען, זה טעם א' שזכה רבינו לטהרת הראש הק', והב' כי פעל על המלאך (בנו של המגיד נ"ע) שיהי' שייך אל העולם וואָרום דער מלאך איז דאָך געווען לגמרי מופשט מהעולם ורבינו פעל עליו שיהי' לו שייכות להעולם עס איז דאָך ידוע די מעשה פון דעם מלאך און דעם רבין וואָס נאָכדעם ווי זיי האָבן געפראָוועט צוזאָמען תיקון חצות און צוגעקומען צו די העכסטע מדריגה איז נאָכדעם האָט דער מלאך געטראָפּן דעם רבין עסן אַ בייגל מיט פוטער ויתבהל המלאך מאד איך אפשר אחר עליות עצומות כאלה אַראָפּטראָגן אַזוי גידעריק, אָבער באמת איז ניט אַזוי, דאָס איז געווען דער כח פון רבין אַז אין די העכסטע מדרי' איז ער ניט געווען אַפּגעטראָגן אינגאנצן פון וועלט, וואָס מצד בריאות דאָרף מען עסן, דער זיידע הצ"צ האָט דערציילט אַז דער רבי האָט אים אַמאָל געזאָגט אַז דער רבי ד"ה דער מגיד איז נאָך עס אַ סך אַ סך שולדיק דערפאַר וואָס ער האָט גע'פועלט באַ זיין זון דעם מלאך ער זאל האָבן אַ שייכות צו דער וועלט, און דאָס איז דער אויפטו פון דעם רבין זיין אין וועלט און צוקומען צו העכסטע מדרי' ע"י עבודה ויגיעה דוקא וואָס אויף דעם איז געווען פריער די הקדמה פון בעש"ט ותלמידיו וואָס בד"כ איז דאָס אַ המשכה בדרך מלמעלמ"ט עס איז דאָך פאָראַן בכל דור ודור ל"ו צדיקים די גמרא זאָגט דאָך אַז כמה וכמה איז פאָראַן בא"י און כמה וכמה אין חו"ל והגם מען זעט זיי ניט אָבער די זאָך איז דאָך אַזוי, איז דאָך אמת דער טאָטע האָט אַמאָל געענטפערט למשכיל א' (יהודי צרפתי) שגמר חוק לימודיו בפאָריז ושאל כמה שאלות בענינים רוחניים בעניני שיר המלאכים השגת הנשמות ועוד הבלתי מושגים לו ובשביל זה אינו מאמין בהם, הושיבו במשל זה עס פאָרט אַ בעל עגלה און פירט צוויי משכילים און זיי ריידן צווישן זיך אַ ענין שכלי אויף פראַנצויזיש, איז דאָך דאָ פאָראַן דריי מחשבות דער פערד טראַכט האָבער דער בעל עגלה בראַנפן און די משכילים זיינען דאָך עפעס פאָרנומען אין אַ וויכטיקן ענין, איז דען דערפאַר וואָס דער פערד פאָרשטייט ניט אויף פראַנצויזיש זיינען די פראַנצויזן קיין פראַנצויזן נישט.

הנמשל מובן נאָר פונדעסטוועגן איז דאָס פאָרט נסתרים אָבער אַ צדיק אַז
 ער ווערט נתגלה בגילוי הנה גם במקום שאינו שם איז שוין אויך אַנדערש,
 דער עצם ענין פון גילוי טוט אויף עס זאָל זיין אַנדערש אויך אין דעם
 אָרט וואו ער איז ניט פאָראַן אויך, משא"כ נסתרים הגם שעליהם העולם
 עומד אבל גם במקום שהם הוא ג"כ העלם ולא גילוי, ורבינו יסד היסוד
 ועמוד העבודה בדרך מלמטה למעלה ע"י יגיעה דוקא, ולא לילך בגדולות
 ונפלאות כ"א עבודה תמידית כל אחד בענינו יהי' עבודתו לעשות את העולם
 כלי לאלקות, און חסידים האָבן אַ ברכה פון רבין להצליח בעבודתם.

אה"ת 22/07/2018

12/11/2018

ב"ה, ה' ח' מ"ח תרפ"ח, ריגא

שלום וברכה!

ברוך שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה, אשר אוכל לבוא בכתובים עם אהובי וידידי הנאמנים יחיו, לרוחה בלי שום הפרעה, כי במשך שלשת החדשים האחרונים של ימי מגורי במדינתנו, הייתי מושלל היכולת — מפני פקיחת עין רזאים, המחפשים הידועים — לכתוב גם פ"ש.

עוד טרם אוכל לכתוב בארוכה — כאשר הי' ראוי להיות — מכל אשר עבר עלי במשך חצי שנה העברה, כי חלישת בריאותי — ישלח לי השי"ת רפו"ש בקרוב — דורשת מנוחה במעט עכ"פ, ולישכח במעט לכה"פ מכל אשר עבר עלי — ל"ע — ביסורי הגוף והנפש, בעת ישובי במצור ובמצוק, בבית האסורים היותר קשה תחת דלתי ברזל, ובריחי אנשי חיל מזויגים, ופחדים נוראים לא יאומן כי יסופר אשר ימצאון אכזרים כאלו, ובזכרי תסמרנה שערות ראשי, והודו לד' כי טוב אשר הצלני מרדת שחת ונשארתי ת"ל שלום בגופי. שמונה עשר וחצי יום ישבתי במאסר, עשרה ימים בגלות קאסטרמא, וששה שבועות בגלות מאלאחאוקע (נאות דשא סמוכה למאסקווא) אשר רק שם יכולתי לישב — מטעמים אשר אבאר במכתבים הבאים — קודם ר"ה הייתי ברוסטוב באהל קדש הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, ואיזה ימים קודם ר"ה באתי לפטרבורג והייתי שמה כל ימי החג עד כי בעמל רב ובהשתדלות גדולה פעל ידידנו היקר באנשים אי"א באמת מו"ה מרדכי שי' דובין, שנסע שלשה פעמים במשך כשני חדשים ובהוצאות מרובות ביותר, וביום ה' אס"ח הוכרחתי לעזוב את מדינתנו, יתן השי"ת ואביא את המחשבות הטובות בהחזקת התורה במדינתנו מהכח אל הפועל הטוב.

שילחם בסך שמונה אלפים שקלים, מימי הקיץ עד עתה, לידידנו הנעלה מר דובין יחי, נכון קבלתי וזהו פחות ממחצית הסכום שעלה בעת ישובי — ל"ע — במאסר הנ"ל, השתדלות השגת רשיון הנסיעה, והוצאות הנסיעה, ועוד טרם השגתי מעון הדרוש לנו, וההוצאה מרובה עד למאוד, ובטח יעזור השי"ת, ובזה הנני לתת להם ולכל ידידנו אנ"ש והתמימים יחיו תודתי וברכתי בעד תמיכתם, והשי"ת יהי בעזרם בגו"ר.

בבקשה למסור פ"ש לכל ידידנו אנ"ש והתמימים יחיו, די בכל אתר ואתר, וכאשר השי"ת יחזק את בריאותי החלושה — אשר מאז ישובי, הנני סובל מכאובים שונים, ירפאני השי"ת — אקוה לד' כי אשוב בעזרתו ית' אל עבודתי לבוא בכתובים עם אנ"ש והתמימים יחיו, ויעזרנו השי"ת להתקשר באילנא דחייא, לטוב לנו לבנינו ולבני בנינו כל הימים מנפש ועד בשר.

ויקבלו החוה"ש והברכה מאדה"ש כאו"נ
וידידם עוז הדו"ש מוקירם מכבדם ומברכם

* * *

רה

ב"ה, א' כ"ה מ"ח תרפ"ח, ריגא

שלום וברכה!

מאז בואי עד היום עוד טרם באתי לידי זה אשר אוכל לבוא בכתובים, הטרדות גדולות המה כי הענינים הולכים בזה אחר זה מבלי התחשב עם בריאותי החלושה — השי"ת ישלח לי רפו"ש — ועם זה אשר עוד לא הסתדרתי במעון הדרוש וכל חפצי עודם מונחים בבית הנתיבות ובכל זה הנני מוכרח לעשות ככל המוטל עלי אשר לא יחסר המזג בעזרתו ית' ואשר ע"כ אבוא עתה רק בקצרה כי חפצי במאד לדעת ממצב הישיבה לכל פרטי^{אוצר החכמה} ועניני ויגיד לבנו מר שמואל שיחי אשר יכתוב לי בארוכה וסדר מסודר וכן בחפצי לדעת משלום אנ"ש שיחיו אשר יואיל למסור להם פ"ש.

והנני ידידו הדו"ש ומברכו

* * *

ב"ה, ג' י"ט כסלו תרפ"ח, ריגא

אל ידידינו אנ"ש והתמימים די בכל אתר ואתר בארץ מולדתי מדינת רוסיא,

ד' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

ההשגחה העליונה גזרה עלי ללכת בגולה, בסבת המלשינים הם חברי היעווסעקציע אשר הביאו עלי דבה כי בכל פעולתי בהחזקת התורה וי"ש, יש בזה כדי התנגדות להממשלה, אשר כידוע לכל הוא שקר גמור, אבל מסבתם הוכרחתי בעל כרחי לעזוב את ארץ הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

כעת הנני יושב עם ידידינו אנ"ש שי' אשר בפה, ולבי ונפשי ומאודי הוא עם כאו"א מאנ"ש והתמימים אשר במדינתנו יצ"ו.

חזקו ואמצו ללכת בהדרך בתורה ועבודה אשר הומסרו לפניכם אל תיראו ואל תחתו כי אל אלקים הוי' צבאות יהי' בעזרכם מנפש ועד בשר.

הבה נקוה לאור כי טוב, ונתראה בשובע שמחות בגו"ר, והנני ידידכם עוז הדו"ש כל אחד ואחד אותו ואת ביתו שי' ביחוד וחפץ לדעת משלום כאו"א שי' בגו"ר.

* * *

ב"ה, י"ט אייר תרפ"ח, ריגא

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מט' לח"ו, הי' לפלא גדול גם צער רב על אשר לא קבלתי מכ' ידידי שום מכתבים בכל משך העת ולמורת רוחי בהיותי בברלין בר"ח כסלו העבר הנה בתחלה לא חשבתי להתמהמה שם רק יום או יומים ואח"כ התעכבתי כארבעה ימים ולולא ידעתי בתחלה כי כה יהי' הייתי מודיע לידידי ואפשר הי' יכול לבוא להתראות.

כן הדבר מצב בריאותי דורש תיקון והשי"ת הוא יחזקני ויאמצני בתוך כלל חלושי עמינו בית ישראל הצריכים רפואה בגר"ר.

בדבר שאלתו אודות רצון קביעת מקום דירתי עם ב"ב שי', חפצי הוא כחפץ כל ישראל אשר במהרה יבוא משיח גואל צדק ונלכה כולנו עם ב"ב שי' לארצנו הק' בשמחה ובטוב לבב אמן כן יאמר ד', וכתוב אם יתמהמה אחכה לו. הייתי חפץ לדור במדינתנו בארץ רוסיא, אשר האנשים דשם מוסרים נפשם על התורה ומקיימים אותה מתוך עוני לחץ וצער. ויתן האלקים ובקרוב יקוים בהם האמור כל המקיים את התורה מתוך עוני סופה להתקיים מתוך עושר, ובהרחבת הדעת בגשמיות וברוחניות. וכעת הנני גר בריגא.

22/07/2018nkn

כאשר האדם בורח מאיזה דבר הרי לפניו ב' ענינים, הוא בורח מן הרע ורץ אל הטוב. אנכי בעל כרחי נסעתי ממדינתנו, הייתי מוכרח בזה בעל כרחי, לדאבון לבבי הוכרחתי להפרד מעל אוהבי ורעי אחי ממש. כי ראיתי אשר לבד העונשים הגדולים ר"ל שהכינו לי בכמה דברים שע"פ חוקיהם הייתי חייב בהם, למשל אסור ע"פ החוק לאגוד אגודות לומדים ובפרט נערים קטנים ומכ"ש לסדרם ולתמכם בתמיכות רוח וכסף. אסור ע"פ החוק לעורר בעניני חיזוק היהדות, ובפרט לתמוך ברוח ובפועל. ואנכי עברתי על כל זה במזיד ובשימת לב בסדר מסודר במשך כמה שנים בזה אחר זה. אשר כל החטאים הללו נתקבצו ונהיו לחטא אחד גדול ונורא בעיניהם מאד, ולא חפצו להסתפק בזה אשר יענשו אותי עפ"י החוק אשר הי' מגיע לי בערך כעשרה שנים לשבת בארץ גזירה בעומק סיביר במקום אשר היו גשלחים הורגי נפשות ר"ל בכבלי ברזל לעבודת פרך, כ"א חפצו ר"ל לדכאני ולעשות בי כלה ר"ל. ובכן איפה חיכו בעלילתם עד אשר כיוונו את השעה ר"ל בשעה אשר הרגו הציר הסאויעטי בורשא, וגרשו את באי כחם מאנגליא, ולהפחיד את כל יושבי תבל, החליטו לקחת ראשי עם העומדים בראשי הכהונות מכל האומות ודתות, ולעשות בהם נקמות בגלל אשר הרגו את צירם בפולין, וגרשו או אסרו את פקידיהם באנגליא, ומקרב כל יהודי ורבני מדינתנו לקחו אותי. והדין הראשון באור ליום י"ז סיון הי' חמור ביותר. אך חסדי ד' כי לא תמנו ורחמי שמים בזכות כ"ק אבותינו רבותינו הק' התגלו, והוקל משפטי לשלחני לארץ גזרה הנקראת קארים, מקום שם כל השנה האוירים רעים מאד, ורק ב' חדשים בשנה ישנו אור השמש, והנסיעה לשם בדרך עטאפ שמובילים את האסירים, הוא בכמה חדשים והרבה מתים ר"ל בדרך, ואלו הבאים לשם חיים עובדים בהם עבודת פרך

לא לשם תכלית של עבודה כ"א לייגעם ולייסרם . . . והממונים אשר שם הם אנשים רעים וחטאים שופכי דם שהם בעצמם היו הורגי נפש ר"ל ורוצחים וזהו כפרת עונם שישובו שם.

הרעש הגדול שהי' במדינתנו התפלול ותחנונים שהיו אומרים תהלים ביום ובלילה בכמה מאות עיירות וצומות וגזירות תעניות נשמעו בשמי מרום, והאלקים הפך את לבב השופטים להקל במשפט.

אוצר החכמה

במשך העשרה ימים הראשונים נודע דבר מאסרי בספירת המלכות הראשית, כן נודע הדבר בחוץ למדינתנו (וכפי החומר הוקבץ עתה מעת אשר הודפס אז במכ"ע שונים בכל מרחבי עולם וכפי הידיעות הפרטיות מאנשי בעלי שם טוב ידועים ומפורסמים מכל המפלגות) כנראה אשר בני חוץ השפיעו על שרי גדולי הממשלה, אבל בכ"ז הוחלט דיני, אחרי שישבתי במאסר היותר קשה בתנאים רעים במאד שמונה עשר וחצי יום, לוקחתי בשעה השני' לילה אור ליום ד' ט"ו סיון, ומבית האסורים יצאתי ביום א' שעה 2 אחר חצות היום לשלחני על שלשה שנים לעיר קאסטרמא.

ששה שעות חסר עשרים מינוטין נותן לי להיות במעוני בליענינגראד על מנת לסדר כל מה שיש לי בבית ולקח החפצים הדרושים לי בגולה, ובו ביום בשעה השמינית עלי לנסוע עם המסע המוביל למקום מקלטי בעיר קאסטרמא אשר על נהר וואלגע.

במעמדי בבית פקודת בית המאסר טרם צאתי הפקיד הזהיר בי בכל לאמר:

(א) עליכם לדעת כי רק במשך ששה שעות ברשותכם להיות במעונכם ובשעה השמינית עליכם לעזוב את העיר.

(ב) באם שתאחרו לשבת שעה קלה מזמן הניתן לכם תדעו כי נביא אתכם בחזרה אל בית המאסר הלזה.

(ג) בשעה השמינית עליכם לנסוע עם המסע המוביל למקום אשר לכם לשבת היא קאסטרמא.

(ד) אם איזה סיבה שתהי' שתאחרו את המסע עליכם לבוא בחזרה אל בית המאסר ואם לא תבואו נביא אתכם בעל כרחכם בחוזק יד.

(ה) עליכם לנסוע עם מסע זה המוביל לעיר קאסטרמא מבלי התעכב בדרך ותבואו לשם מחר (ביום ב' ד' תמוז) ערב.

(ו) ביום ג' בוקר עליכם להתייצב לפני נשיא מוסד ג.פ.או. בעיר קאסטרמא אשר אתם נמסרים ברשותו על משך שלשה שנים עד 15 יוני 1930.

(ז) על כל אשר הודעתי והזהרתי אתכם עליכם לתת חתימת ידכם על תעודה זו הכתוב בה כי עליכם לבוא ליום 4 יולי שנת 1927 אל מוסד ג.פ.או. בעיר קאסטרמא.

באתי הביתה בשעה שכבר התיאשו להאמין לדברי המגידים (הן המה המקורבים אל מוסד הבית אסורים שהגידו אשר ישחררו אותי על מנת לנסוע לקאסטרמא) ובחצי שעה נתפשטה השמועה בעיר ומכל עבר ופנה באו לברכני. ובמשך שעות נודע במוסקבא ע"י טעלעפאן, וביום השני נודע ע"י טעלעגראמין בכמה מקומות כי בחסדי השי"ת יצאתי מבית האסורים לילך בגולה על ג' שנים לקאסטרמא.

בשעה 8 עזבתי את ב"ב שי' בליענינגראד, קהל גדול נאספו בבית הנתיבות, והמסע עשה דרכו, בתי חי' מוסי' תחי' וחתני מר גורארי שי' וידידי הנעלה מר אלטהויו שי' נסעו אתי עמי וביום ב' בערב באתי לקאסטרמא וביום ג' בבקר הלכתי אל המאסר ג.פ.א. אשר צותי, ושמה הוזהרו אותי כי אוכל לשבת רק בעיר קאסטרמא ואסור עלי היציאה חוץ לעיר, אפי' על שעה קלה, אם אחליף מקום מעוני הנה במשך חמש שעות עלי להודיע האדרעסע שלי, ואשר בכל שבוע הנני מחויב לבוא להתראות לפניהם.

בבואי ביום ג' י"ב תמוז (יום הולדתי) להתראות לפניהם כחוק, הודיעו לי כי הגיע פקודה נמרצת אשר ישחררוני, אמנם כאשר הוא יום חגם (כי בקאסטרמא הי' ביום ההוא חג המוני) ע"כ תעודת החופש אקבל ביום ד' י"ג תמוז. במשך שעה נודע דבר שיחרורי לכל הקהלה ובערב באו אלי לברכני. ובמשך שני שעות כבר ידעו ב"ב שי' בליענינגראד. ואהבי ורעי בהרבה עיירות ובכל עיר ועיר אשר הגיע הבשורה רבים מאוהבינו וידידינו מתאספים יחד ומברכים על כוס ברכה ושמחה.

ביום ו' עש"ק טו תמוז באתי חזרה לביתי צלחה. אמנם נודעתי כי רשת הכינו לי, וא"א לי לשבת בליענינגראד ועלי לנסוע לאחד המקומות סביבות העיר מאסקווא. ושם ישבתי מסוף חודש תמוז עד חצי אלול אשר נסעתי לעיר רוסטוב להשתטח על קבר הוד כ"ק אאמו"ר וצוקלל"ה נבג"מ זי"ע. ומיום ליום ראיתי כי א"א להיות עוד במדינתנו, ואשר סכנות נפשות מרחפת ח"ו, והסכמתי לעזוב את ארץ מולדת כ"ק אבותי הק'. וביום כ"ד תשרי אסרו חג של סוכות עזבתי את העיר ליענינגראד ונבוא כולנו לעיר ריגא ביום ו' עש"ק בראשית כ"ה תשרי תרפ"ח.

מן הרע ברחתי אבל את הטוב עוד טרם מצאתי. ויתן האלקים ויהי רק טוב מגפשו ועד בשר.

* * *

ב"ה, א' תמוז תרפ"ח, ריגא

אל ידידינו אנ"ש והתמימים
ד' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בחסדי אל עליון רגשי האהבה והמסירה הפנימית אשר לכללות אנ"ש והתמימים יחיו, אל הוד כ"ק אבותינו הקדושים, בטח אספה וקיבצה את כללות

אנ"ש התמימים, וכל מחבבי לומדי תורה יחיו, בכל אתר ואתר, לשבת יחדיו במושב אחים זרעים, בסעודת שמחה בימי י"ב וי"ג תמוז.

לבני בטוחה אשר התועדותם הטובה הביאה בעזרתו יתברך התחזקות גדולה ורוח חיים, בקביעות עתים לתורה ברבים בבתי כנסיות ובבתי מדרשים, והגבלת זמנים ללימודי דא"ה, בעת ובזמן המסוגל לרבים, בכל מקום ומקום כפי תנאי המקום, אשר בגלל זאת יברכם השי"ת בכל מילי דמיטב מנפש ועד בשר.

ובידעם כוסף תשוקת נפשי ומגמתי להיות אתם עמם בכל מפעליהם הטובים, בטח יואילו לשמח את לבבי ולהודיעני מכל החלטותיהם הטובות, כי עבודת הקודש בלימוד ובקיום הבאה ע"י עבודה שבלב זו תפלה, הן המה תאחדנו ביחוד גמור, מבלי התחשב עם הגבלת המקום.

ביום הזה הגני מברך את כל אחד ואחד מכללות אנ"ש, התמימים, וכל מחבבי ומחזיקי לומדי תורה, אותו ואת ביתו, ואת זרעו וזרע זרעו, כי יפתח להם השי"ת את אוצרו הטוב, וישפיע להם שפעת חיים וברכה מרובה בבני חיי ומזונא רויחא, אשר יוכלו להביא כל החלטות הטובות בתורה ועבודה מהכח אל הפועל מתוך הרחבה.

והאל הטוב יזכנו לשמוע זה מזה, ולהשמיע זה לזה אך טוב בגשמיות וברוחניות, ואשר נתראה בקרוב בשובע שמחות כאות נפשם הט' ובחפץ ידיים עוז הדורש שלומם טובם והצלחתם והמברכם.

אוצר החכמה

ההשתדלות ליציאת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע מרוסי*

בט"ז בתמוז חזר הרבי לביתו בלנינגרד, אולם ברור הי' כי הג.פ.א.ו. הלנינגרדית לא תשקוט ולא תנוח מלנקום ברבי.

המון רב החל נהדר לביתו של הרבי, אך הוא סירב לקבל פני איש. פתאום הופיע בעתון היבסקי "עמעס" מאמר חריף נגד הרבי בדרישה לאסרו. הגלחו ליצחתי סיכור! — קרא ה"עמעס". כמוכן, לולב, נתמנסון ומסינג לא נחו ולא שקטו: הנשמע כזאת, רב מורד-אוד, בארץ הסובייטים ויודו על העליונה...

אין מצאא הרבי מוכרח לעזוב את לנינגרד. הוא עבר לגור בכפר מלחובקה, הנמצא במרחק חצי שועה נסיעה ממוסקבה.

כל המסיבות הוכיחו שעל הרבי לעזוב את רוסי, כל רגע עלול הי' להיאסר שנית. לולב נתמנסון לטשו עליו עין. היתה רק דרך אחת: לעזוב את רוסי. ברם, איך? היתכן? כלום יותן הרשיון? ושוב אל הגב' פישקובה, שהבטיחה לעשות ככל אשר ביכלתה לסיידור העניין.

הרב הילדסהימד הי"ד ליאו בק מברלין פנו שוב אל סגן הרייכסקנצלר הגרמני השר ^{Reich} ווייסמן. סגן הנשיא דיבר שוב עם הצייר הרוסי במרלין קרסטינסקי. וקרסטינסקי הבטיח שוב להשפיע על מוסקבה. אך ברור הי' כי סתם שתוללות לא תועיל פה, אלא אם תימצא סיבה מיוחדת.

והסיבה נמצאה:

עדת התורדים בפרנקפורט שלחה "כתב רבנות" לרבי לשהן במשרת הרבנות בקהילתם. הי"ד אוסקר קהן החבר הסוציאליסטי של הבונדסטאג, הודיע שיש לו ידידים רבים במיניסטרוון הסובייטי והמכיר היטב את צ'יצ'ירין — קבל על עצמו להביא לרוסי את "כתב הרבנות" ולהשפיע במוסקבה על חוגי השלטון להרשות לרבי לצאת את רוסי.

יש להוסיף גם פרט זה:

לד"ר אוסקר קהן היתה זכות מיוחדת בעניני הממשלה הסובייטית. לפני הרבה שנים בתקופה שלפני מהפכת אוקטובר נמצא לנין מתוך לרוסי

(*) כפי שנודע בספר התולדות — אדמו"ר מהוריי"צ (ח"ג.ד. גלקט ונערך ע"י הרא"ח שי גליצושטיין, ירוח"ו, תשל"ב, תשל"ד).

ונאסר פעם. ד"ר אוסקר קוהן שהי' עורך דין לפי מקצועו השתדל אז לטובתו של לנין. כעת בא אדם זה להשתדל בפני המנהיגים הסובייטים לטובתו של הרבי.

גם מריגא הביא "כתב רבנות" לרבי, ציר הסיים הלאטבי, החסיד רבי מרדכי דובין הי"ד, והביא גם המלצה מאת הציר הסובייטי בלטבי' — יהודי מלודז' —.

רבי מרדכי דובין נסע אמנם מתוך חשש לחייו (כי בשעתו נאסר על-ידי הבולשביקים בימי הטירור האדום בלאטבי'), אך נסיעתו זו היתה בשעה טובה ומצלחת.

היתה אז שעת כושר לציר הסיים הלאטבי — רבי מרדכי דובין — לבקש טובה מסוימת מרוסי'. אנגלי', כאמור, ניתקה את יחסי' עם רוסי' הסובייטית, רוסי' נשאה ונתנה אז עם ממשלת לטבי' בדבר חוזה ידידות ומסחר. רוסי' היתה מעונינת מאד בחוזה זה. וציר הסיים הלאטבי הי' חשוב מאד לשם כך, וביחוד ציר כדובין שהוא בעל השפעה במפלגת האיכרים בלאטבי'.

בלקחו בחשבון מצב ענינים זה, החל רבי מרדכי דובין בהשתדלותו. הממשלה הסובייטית קבלה את רבי מרדכי דובין בכבוד גדול. בינתיים הגיע גם ד"ר אוסקר קוהן, וכל אחד השתדל כפי דרכו.

רבי מרדכי דובין הלך תחלה לקומיסריון לעניני חוץ ונשא ונתן עם דוברוניצקי, יהודי פולני שעמד בראש המחלקה למדינות ליטא לטבי' ואסטוני'.

והתשובה היתה: לא וגם הסיכויים היו חלשים.

ד"ר אוסקר קוהן, מכרו האישי של הקומיסר לעניני חוץ צ'יצ'ירין, נשא ונתן אתו ועם פעיל בכיר במשרד החוץ הסובייטי רוטשטיין, גם הוא יהודי, וגם פה היתה התשובה: לא.

ד"ר אוסקר קוהן עבד במרץ, ברם הקושיים היו גדולים מאד, ופעם בא אל רבי מרדכי דובין וכמתוך יאוש אמר לו: איני יכול לעשות יותר כלום.

שניהם, דובין וקוהן עמדו לחוד, וכלפי חוץ נראה כאילו היתה מעין התחרות ביניהם, כל אחד מהם רצה את הרבי כרב הקהילה ששלחה אותו עם "כתב רבנות".

ציר הסיים רבי מרדכי דובין, נפגש שנית עם ראש המחלקה הבאלטית, דוברוניצקי היהודי הפולני, בבקשו להרשות את יציאתו של הרבי לריגא. וזה ניסה שוב להשיב את פניו ריקם. ואז יצא רבי מרדכי דובין בחביעה:

— אתם רוצים שאנו וידידינו נעזור לכם בחתימת החוזה המסחרי עם ארצנו. וכשבאים אנו אליכם בבקשת טובה — אתם משיבים את פנינו ריקם. אנו רוצים את הרבי מליובאוויטש בתור רב. הקהילה היהודית בבירתנו ריגא רוצה בו כרב, ואתם אינכם מרשים לו לצאת את רוסיה. בינתיים באה לרבי הזמנה נוספת מיהודי גרמניה הרוצים גם הם בו כרב, יכול להיות שהרבי ירצה יותר טוב לנסוע לגרמניה ויתכן גם שתתנו לו הרשות לכך. הרי עלי לומר לכם גלוי שתעוררו בזה את רוגזה של יהדות לטביה, שתאבד את אשר תאבד נפשם לראות את הרבי מוכתר בכתר הרבנות הריגאית. ורוגזה זה יזיק למשא ומתן שלכם בענין החוזה.

הפקיד דוברוניצקי שהי' בעצמו יהודי, לא נבהל גם מדבריו אלה, ולא נענה לבקשתו..

בינתיים הגיע למוסקבה, הציר הסובייטי במדינת לטביה, לדון בעניני המשא ומתן עם לטביה. והוא רמוז לשולחיו כי הצלחת הענין תלוי' במדה מרובה ביהודים, ומשום כך אסור להרגיזם...

גם הצירה לאטבי במוסקבה, סייע לרבי מרדכי דובין. הוא הפגיש אותנו עם הפקידים הבכירים במשרד החוץ הסובייטי בסעודה מיוחדת שערך לצורך זה בבית הצירות הלאטבית.

22/07/2018nnn

הרבי יוצא את רוסיה

לבסוף, הסכים דוברוניצקי לתת לרבי לצאת את רוסיה. בתנאי שמשפחת הרבי, אמו הרבנית הזקנה, אשתו הרבנית, בנותיו וכל המשפחה וכן הרהיטים וספריתו של הרבי, ישארו ברוסיה. הם ישמשו בתור ערובה לממשלה הסובייטית, שהרבי לא ינהל בחוץ לארץ פעולה אנטי-סובייטית.

עצם מתן הרשות לרבי לצאת את רוסיה הי' בו משום נצחון גדול. כרם, הרבי החליט לא לנסוע אלא אם גם משפחתו תצטרף אליו.

וההשתדלות נמשכה. השתדלה הגב' פישקובה, השתדל ד"ר אוסקר קוזן, ברם, ערך מיוחד ומכריע נועד להשתדלותו של רבי מרדכי דובין בעזרת הקלף שהחזיק בידו — חתימת החוזה עם לטביה.

רבי מרדכי דובין הפציר והתחנן במשרד החוץ ולבסוף איים:

— אינכם יכולים לקוות לעזרתנו בחתימת ההסכם עם לטביה... והשתדלנות נמשכה מכל הצדדים ולבסוף נערכה במשרד החוץ הסובייטי, ביום השני של ראש השנה תרפ"ח, ישיבה מיוחדת לדון בדבר מתן היתר יציאה לרבי.

בישיבה זו השתתפו: צ'יצ'ירין, ליטבינוב, רוטשטיין, דוברוניצקי והציר הסובייטי במדינת לטביה.

כולם, פרט לציצירין היו יהודים. חברוניצקי והציר ללטבי — יהודים פולנים, וליטבינוב — יהודי מביאליסטוק.
הישיבה קבלה הולטה להרשות לרבי לצאת את רוסי' יחד עם משפחתו.

הסידורים הפורמליים היו צריכים להיעשות בלנינגרד, מכיון שהרבי חזר תושב לנינגרד ומסדן באופן רשמי כרב העיר.

סידורים אלה היו נתונים בידי מחלקת משרד החוץ של העיר לנינגרד בראשה עמד יהודי בשם זלקינד — נכדו של הרב מזווינסק הידוע בשם „הבטלן“ — מזכירו של זלקינד הי' גם כן יהודי בשם קרנצין.

רבי מרדכי זובין נסע ללנינגרד כדי לזרז את סידור הענינים הפורמליים.

בהכנסו אל זלקינד ובהביעו לפניו את משאלתו לזרז סידור הענינים הפורמליים — ענה לו זלקינד:

— מה אתם מדברים על הסידור הפורמלי ליציאת הרבי, לא קבלתי כל הוראה על כך.

חבי מרדכי זובין בקש את זלקינד לטלפן למסקסה ולשאל אם אננם בשלחה הוראה כזו.

זלקינד טלפן ומיד נוכח לדעת שאכן ניתנה הוראה כזו, ונתברר שאת ההוראה קבל אחד הפקידים הנמתיים ומתוך טעות או רשלנות לא נמסרה מיד לידיעתו של ראש המחלקה.

וזלקינד חתם על דרכונו של הרבי.

היתר היציאה ניתן לרבי ולמשפחתו וששה אנשים ממקורבי הרבי כמלווים. וכן הורשה להוציא גם את הרזיטים ואת הספרי'. אולם החוק קובע שלפני שמוציאים ספרים מרוסי' לחוץ לארץ צריכים לקבל אישור מיוחד מצציג „ועד הדפוס“.

לבריכת הספרים נשלח יהודי בשם שטיין שהיתה לו ידיעה בטיבם וערכם של ספרים. וכשראה בספרי' ספרים יקרי-ערך וכתבי-יד עתיקים, לא רצה בשום אופן לתת את האישור להוצאתם, באמרו:

— חברים יקרי ערך טאלה אסור להוציאם מהמדינה, — לעולם לא אאשר דבר כזה.

בקשו והתחננו בפניו, והוא באמת, לא ירשה. ומתוך רגוה עזב את המקום.

רבי מרדכי זובין פנה אל „ועד הדפוס“, סיפר איך קבל את הרשיון, הזכיר את ההחלטה ודרש לשלוח נציג אחד לבריכת הספרים.

הפעם, נשלח נציג אחד רוסי, שמכלי הבין את ערכם של ספרי יהדות, נתן מיד את אישורו להוצאתם.

***

בשמנת תורה תרפ"ח, בעת סעודת החג, התקיימה הפרידה הרשמית. באולם הגדול המכיל בתוכו מקום לשש מאות איש הצטופפו החסידים, כשכולם שטופי זיעה מהלחץ והצפיפות. ובין הדברים אמר הרבי:

מבקש אני להודיע לכולם, שלא להאמין למה שיאמרו סיבות שונות לנסיעתי מהמדינה, סיבות וענינים המנגדים לשכל הישר. נסיעתי מכאן אינה מצד ההכרח, אלא סדר מסוים ישנו כאן.

ועוד זאת, נסיעתי אינה אלא העתקה ממקום למקום במקום. צריכים להתראות, מוכרחים להתראות ונתראה אי"ה ויתן השי"ת שבמשך הזמן עד שנתראה יעזור השי"ת, ונתראה ברכ טובה ובהצלחה מרובה. בעלי עסקים בענינם, יושבי אהול בענינם וכו'.

אבל מכל מקום ודאי העתקה, ויכולה להיות העתקה באופן אחר, ולכן צריך להיות תוקף ההתקשרות למה שצריכים להיות מקושר. כי הרי התקשרות צריכה להיות, משום שזהו קו אחד, השזה מראשית המשכתו עד סוף סימו. והתקשרות היא אל עצם הענין בלימוד החסידות, כמו שהרביים לימדו אותנו, כל אחד כפי ענינו. מי שיכול כל יום כפי הזמן, חצי שעה או פעמיים בשבוע והלימוד אינו להשכלה אלא בנוגע להעבודה בפועל, ואין זה נוגע לאגודות אגודות אלא כל אחד בעצמו אחראי על זה, וזה נוגע לו ביותר וצריכה להיות ההתקשרות ביותר, התקשרות פנימית, וידע כל אחד כי עתה בנפשו הדבר, ורצה אני שתבטיחו לי לקיים זאת וכשתקיימו מה שאני שלח לומר לכם, אז יקיים גם מה שאני מוכרח — להתראות אתכם בקרוב ברוב טובה (וענו אמן).

אחר כך אמר למשגיחים של ישיבת תומכי תמימים שיעמדו לפניו וציון שאי אפשר לדבר באריכות ולכן ידבר בקצרה:

מה שאנמרים שלפי החוק אסור ללמוד — ידעו כולם, שחוטים, לומדים, בעלי בתים, בעלי עסק עד נשים בשוק, שיש להם בנים ללמוד, שזהו שקר גמור, אין כל חוק כזה שאסור ללמוד. כל אחד יש לו הרשות למסור את ילדו ללמוד תורה ולהשתדל להשיג מלמד לבנו. ישנו רק סדר בכמות, אבל בעצם הענין, מותר ללמוד.

ויעזור השי"ת שיסורו כל המניעות על לימוד התורה.

אבי יסד את ישיבת תומכי תמימים, שמו של אבי ידוע לכולכם, הוא היה הקו והאמצעי, והוא מינה אותי למנהל פועל. כה זה אינני מוסר לאף אחד ומכיון שמורעא דיוסף קאטינא שלא שלטה בו עינא, הגה אל להם

(לתלמידי התמימים) להתירא מאף אחד, מי שיגיע לתומכי תמימים" יהי מאושר ואי לו למי שיפגע בהם.

אתם המשגיחים השלום שהי' לאחרונה ביניכם, לא מצא חן בעיני כל כך, כל אחד צריך לעמוד חזק על משמרת ענינו מבלי לוותר על כל שהוא. ^{אוצר החכמה} אחד כך אמר שרוצה לדבר אל תלמידי התמימים:

לכם תמימים אומר, שמרו על הזמן, על סדרי הלימוד הן בנגלה והן בחסידות, עד עתה היתה והתנהגה ברחמים, ברם עתה צריך להיות שמירת הזמן, צריך לייקר כל רגע, וכל רגע לשנה ייחשב, ושמירת הזמן צריך להיות במסירה ונתינה בעבודה וביגיעה. מה ללמוד ואיזה מאמרים לתזור, על זה יהי הסדר המסוד בידי המנהלים, המשגיחים והמשפיעים, תהי' יעזור ושיהי' בהצלחה האחד יהי' לרבותם להאיר את העולם. זהו כלפי התמימים הלומדים כעת בישיבה.

22/07/2018nrx

מתמימים בכלל אני תובע: חובתכם כחובת הבן אל האב, כי הרי אלה תולדות אהרן ומשה כו', כל המלמד את בן חברו תורה כאילו ילדו, הנכם בנים, ותובע אני מכם מצד הרגש אהבת אחים, שאם כי אין לי הרגש כזה (שהריני בן יחיד) אך בהרגש בשכל אני מרגיש דקות ועריבות אהבת אחים, רק שאיני רוצה להשתמש בטובה זו שהתחייבתי לקחו אותה. בכלל צריכים לדעת שכל דבר שחיצון מפנה את מבטו עליו, אסור לפנימי לגשת לשם, אפילו בענינים שיש לכאורה בהם איזו כוונה כמו החזקת התורה, כשרות הבשר ומקוה, ות"ח דלא חשיד קב"ה דליעבד דינא כו' שזהשפעה בענינים האלה תהי' על ידי חיצונים. אין זה נעים כל כך מה שחיצונים לקחו זאת, שענין אחים הוא מדריגה כמו אחי ורעי שהצדיקים הם אחים ורעים וזהו מדריגה נעלית. על כל פנים מצד חובת הבן אל אביו צריך כל אחד למלא את חובתו אל האב, כמו רבנים לבד חובתם בעניני העיר, צריכים הם לפעול בסביבתם מצד חובת הבן אל האב, כמו כן שוחטים מלבד מה שעושים מלאכת ה' שצריכים להיות יראי שמים, צריכים הם למלא חובתם אל האב, כל אחד צריך לעשות לו סביבה של חמשה, ששה אנשים, אפילו הפשוט בהשגה צריך להיות לו סביבה שלו, וכן בעלי עסקים, בעלי בתים, אין אני תובע מסירות נפש, יקרה לי אפילו שעררה אחת (והראיה על שערות זקנו) בגשמיות, אלא מסירה ונתינה אל הענין.

...אני תמיד אתכם יחד... עליכם לדעת שצירד זה (כוונתו על עצמו) הוא נשמה כמו שהיא בגן עדן שנמצאת בגוף, אינו שייך לגשמיות, רואה רק טוב...

* * *

באסרו חג סוכת תרפ"ח, יצא הרבי את רוסי, אליו נילוו כל משפחתו, ששה חסידים ליובאוויטשים כמלזוים, רהיטיו וספריתו שמילאו ארבעה

קרונות. בין החפצים שהורשה להוציא, היו שלשה פודים כלי כסף יקרים.
קהל רב התאסף בתחנת הרכבת להיפרד מהרבי.

בכל הדרך, מרוסי' עד ריגא, יצאו המוני יהודים בכל תחנה לקבל
את פני הרבי, ורבים הצטרפו לנסוע כמה תחנות.

מקרון הרכבת שלח הרבי את המכתב הנרגש הבא — נכתב
בעפרון — אל חסידינו:

ב"ה. כ"ד תשרי תרפ"ח, במרכבת המסע.

אל ידידינו אנ"ש ד' עליהם יחיו!

כמים הפנים אל פנים לבי ער ומרגיש בנעים טהור תוקף עוז
תעצומות ההתקשרות פנימי ועצמי של אנ"ש יחיו לאילנה וחייא ויעזרם
השי"ת כי יהי לבבם זה בגילוי אור פנימי ובכחם זה יקבעו עתים ללימוד
דא"ח ברבים ואהבת רעים כאחים ממש אשר איש את רעהו יעזרו ללכת
לאור כי טוב ואין טוב אלא תורה תמימה המאירה בעבודה שבלב זו תפלה
וליבא פליג לכל שייפין להיות העבודה בפועל בקיום התורה ומצות והגברת
מדות טובות באור וחיות פנימי אשר זיום והדרם יהיו ניכרים בהודרת
אנשי ביתם בניהם ובנותיהם לכוננם באורחות חיים בלימוד התורה ובמעשה
המצות בתום לבב.

ידידינו אנ"ש הנה כל אחד ואחד מכם הוא ביתו בניהם ובנותיהם
ובני בניהם הנה בריאותם הגופני, חינוכם הנהגתם והודרכתם הרוחני נוגע
לי לעומק נקודת פנימית לבבי.

תקותי תאמצני והיא נחמתי אשר ריחוק המקום לא יפריד ח"ו וח"ו
בינינו, ובאור זכות המעורה הטהורה, אבות העולם מוסדי ארץ ברוכה
אזכה לראות כי כל אחד ואחד מאנ"ש הוא זביתו, ישימו דעתם ולבם להוסיף
אומץ בחזק המקשרינו, היא העבודה, בלימוד בפיד ובחינוך ההודרת בני
ביתו יחיו, ככל האמור, אשר בזה יזכו להיות כלי טהורה וראוי' אל הברכה
האמורה ומסורה משאת קדש הקדשים כי יתן לכם האלקים שפעת חיים וברכה
מרובה, איש איש מכם יצליח בעסקו ובכלי פרנסתו בריח ובכשרות ובמנוחה,
למען יוכלו לקיים ככל האמור מתוך הרחבה, וישמח השי"ת לבבי ולבבכם
לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות מתוך הרחבה בגור' וירים
השי"ת קרן התורה והעבודה, וקרן אחב"י יחיו בכל טוב מפש ועד בשר.

ינעם לי במאד לשמוע בכל עת משלום סא"א וב"ב יחיו ומדעשה
אתם עמם בפרטי פרטיות וכאמור אשר כל עניניהם בגור' מגיע לעומק
פנימיות נקודת לבבי המסורה ונתונה לטובתם הרוחני והגשמי, חזקו ואמצו,
אתם וביתכם ללכת בדרך הסלולה באור כי טוב, וטוב יהי' לכם ולבני ביתכם
כל הימים, ויעזרנו השי"ת להתראות בשוכע שמחות.

יוסף יצחק

כשהגיע הרבי לדיגא, ושאלתו להרגשתו אחרי כל מה שעבר עליו, הוא ענה:

— אם מישוהו יציע למכור לי במיליארד, רגע אחד של יסורים בעתיד
— לא אקנה. ואם מישוהו ירצה לקנות אצלי עבור מיליארד רגע מיסורי בעבר
— לא אמכור.

ביום כ"ט תשרי תרפ"ח, פנה הרבי אל ידידינו אנ"ש אשר בעיר
לנינגרד יע"א ד' עליהם יחיו בגור"ר, במכתבו הבא:

ת"ל בעד החיים והשלום כה לחי.

כזה הגני להרגיע את לב ידידינו אנ"ש ולב כל אחד ואחד מאתב"י יחיו
המתאבים להצעת מאופני נסיעתי אשר תודה להטוב היתה כשורה בכל הפרטים
הן בעצם נסיעתי והן בהביקור על הגבול. מקוה הגני אשר כבר הגיע אליהם
מכתבי הכללי אשר כתבתי במרכבת מסעי ביום צאתי — לשעה — ממדינתנו
יע"א, בבמהן גמור בחסדי השי"ת אשר רגשי הטוהר והנועם שוראו לי ידידינו
אנ"ש ואתם עמם כל לומדי ומחזיקי תורה ד' עליהם יחיו וברכתם בכתב
ובעל פה להצליח בדרכי זה אשר שלחתי להשגחה העליונה תתברך ותתעלה,
הן המה יקשרוני בחבלי עבותות אהבה עצמית להמשיך עבודתינו עבודת הקודש
בהחזקת התורה והעבודה בלי שום הפרעה ח"ו, ואדרבה הנה כל אחד ואחד
מאנ"ש ואשר בו רוח חיים מכל לומדי תורה ויראי אלקים יוסיף אומץ
להתעורר ולעזור את כל מכיריו ומיזחצו ע"ד קביעות עתים לתורה ברכים
ואיש את רעהו יעזור באהבה ואהיה להקים את דבר ה' זו הלכה הליכות
עולם לו ויגדיל תורה ויאדיר.

אוצר החכמה

תקותי תאמצני כי בזכות הוד כ"ק אבותינו רבותינו הק' וצוקללה"ה
נבג"מ זי"ע, יעזרני השי"ת ויזכני להביא בעזרתו יתברך המחשבות הטובות
בהחזקת התורה בגולה ובדא"ה, מהבחי אל הפועל הטוב משאת ולבב ונפש
כל יראי ד' די בכל אתר ואתר, למותר לי להגיד אשר כל דעתי ולבבי
מסורים ונתונים המה לכל אחד ואחד מאנ"ש ולכל לומדי תורה ויראי אלקים
ד' עליהם יחיו אשר במדינתנו יע"א, כאשר היתה באמנה בעת היותי אתם
עמם יחד בלי הבדל כלל, תנועם לי מאד לקרא בכל עת מאת שלום כל
אחד ואחד בפרט ועל גבאי בתי הסנסת ובתי המודש ולומדי השיעורים
ברכים הגני פתנה ובקשה גדולה אשר ישימו דעתם ולבם הט' להרחיב חוג
פעולתם הט' להרבות תברים טובים אל דבר הלימודים והשי"ת יהי בעזרם
בגור"ר.

והגני ידידכם עוז הודוש שלומכם מלב ונפש חפצה תמיד כל הימים,

המברכם

יוסף יצחק

ביקורו הראשון בוורשה

פותחין בברכה ובהודי' לא-ל רם ונשא על חסדו וטובו הגדול את צדיק יסוד עולם כ"ק אדמו"ר באותם הימים אשר נלקח למאסר על לא עוולה בידו וברחמיו המרובים שלח פרות לעבדו הנאמן וביום ערב שבת קודש פרשת בראשית תרפ"ח בא הרבי צלחה לעיר ריגא בה בחר למכון לשבתו, וסתגיע דבר הבשורה הטובה לפה — וורשה — נערך מכתב בקשה אל הרבי (בדבר קביעת מקום מגורו במדינת פולין וכן בדבר ביקור בישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש אשר בוורשה) וזה מענתו הקדושה:

אוצר החכמה

ב"ה. ב' דר"ח מ"ח תרפ"ח, ריגא.

22/07/2018

שלום וברכה!

במענה על המכתב הכללי בשם אנ"ש והתמימים יחיו, התענגתי לשמוע תקוה טובה אשר לרגלי בואי צלחה. יתעוררו ידידינו אנ"ש והתמימים יחיו ביתר שאת ויתר עז בעניני קביעות עתים לתורה ברבים ובעבודה שבלב זו תפלה כדרישת תורתנו תורת החסידות אשר בזה ישמחו לבבי השבויה והנדכאה מרגשי הפרידה — הזמנית — עם ידידינו אנ"ש והתמימים וכל העוסקים בתורה בעיני ובלחץ ד' עליהם יחיו בגו"ר במדינתנו רוסיא יע"א ואחת נחמתי כי ירחמנו הא-ל הטוב להיות בעזרם בהרחבת אהלי תורה יצליחם השי"ת בגו"ר.

תקותי חזקה בד' הטוב אשר התרוממות רוח אנ"ש והתמימים יחיו בעבודה בפועל בלימוד ובהנהגה טובה יביא בעזרתו יתברך תועלת רבה גם לנשכרי לב הן המה אחיכם היקרים ידידינו אנ"ש והתמימים יחיו אשר נשארו במדינתנו מדינת רוסיא האדירה יע"א לטובה ולברכה ומטרתו אשר על ידי המה איש את אחיו יעזרו ללכת שלובי זרוע אל הכוונה הפנימית בלימוד ועבודה שבלב אשר הנחילנו הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

והנה אודות הצעתם בדבר העתקת מושבי למדינת פולין או ליטא השייכה כעת לפולין, הגם כי טעמיהם נכונים המה אבל לרגלי סבות שונות ונימוקים אדירים בלתי אפשרי הוא. ואקוה כי השי"ת יהי בעזרי וזכות הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים יתמכנו אשר בעזרתו יתברך אוכל למלאות תשוקתי ותשוקת ידידינו אנ"ש התמימים יחיו להתראות פנים בפנים ושובע שמחות בגו"ר במדינתם הט' בזמן מוגבל אשר אודיע אי"ה מתחילה.

ובזה הנני לבקשם לפרוש גיני בשלום כללות ידידינו אנ"ש והתמימים יחיו די בכל אתר ואתר וכוסף תשוקתי לדעת שלומם הטוב מעמדם ומצבם וסדרי הלימוד הקבועים בכל אתר ואתר והשי"ת יהי בעזרם בגו"ר ויקבלו החוה"ש והברכה מסדון השלום כאות נפשם וידידים עוז הדו"ש טובם והצלחתם והמברכם.

ב"ה, ה' י"א שבט תרפ"ח, ריגא

שלום וברכה!

ע"ד נסיעתי צלחה למחננם הט' אם כי בריאותי חלושה הש"י יחזקני בתוך כו' מרוב היסורים ר"ל אשר סבלתי בקיץ העבר — ל"ע — מגודל הצער כהוה מהמצב הרזחני של מחנינו בשרינו יושבי מדינתנו יחי' הנרדפים באף ובחימה מאת בעלי הזרוע מעוותי הדין וחוקי החופש אשר ניתן לכל האזרחים בלי הבדל דת אשר מצבם איום ונורא הש"י ירחם עליהם בגוי' כבודה לי הנסיעה בזמן הזה אמנם לגודל תשוקתי להתראות עם ידידינו אנ"ש התמימים ולבקר את ישיבת תומכי תמימים דליובאוויטש יצ"ו אשר בעי"ת ווארשא יע"א החלטתי להבליג על הכל ובעזרתו ית' לעשות נסיעת צלחה על משך כשני שבועות למלאות חפץ אנ"ש והתמימים יחי' יהודעתיים בטג' אשר בטח קבלו ובוה הנני לבקשו ואקוה כי ישתדלו בכל האפשרי לסדר איזה סדר מסודר אשר לא יכבד עלי כל כך בטרחת יתירה ויעזרני השי"ת לראות בטוב אנ"ש והתמימים יחי' בתוך כלל אחב"י ד' עליהם יחי' מנפש ועד בשר.

יואל נא לפרוש גיני בשלום ידידינו אנ"ש התמימים והתלמידים יחי'. המקוה להתראות אתם עמם בקרוב בשובע שמחות ידידו הדו"ש ומברכו

ליום המוגבל, יום ראשון פרשת תרומה, יצאו מוורשה שבעה טובי אנ"ש לקבל את פני הרבי על הגבול, במסע יום מפה, ומהעיר וילנה נתרבו וניתוספו שידות אנ"ש מתחנה לתחנה הנוסעים לקבל את פני הקודש, ובשעה 4 לפנות ערב נראו פני הרבי על אדמת פולין ולקראתו עומדים הכן אנ"ש שיחיו.

גדולה וחשובה היתה השעה ההיא, ההתראות הראשונה עם הרבי אחרי הפרידה של כשלוש עשרה שנה ממקור חיינו, וישאל בשלום כל אחד ואחד, שלום אנ"ש ושלום הישיבה הקדושה, ועל השעה ומחצה אשר צריך לחכות עד אשר יסע המסע לוורשה, נכנס הרבי לבית הנתיבות ואתו עמו אנ"ש יחיו וחרימו כוס יי"ש לחיים ולברכה, בין יתר דברי הקודש אמר אז הרבי:

— בן בקדש חזיתך, ומפרשים הלואי בקדש חזיתך. יעזור השי"ת וילמדו תורה כאן היכן שמרשים ללמוד באותה מסירות נפש שלומדים תורה שם היכן שלא מרשים ללמוד תורה.

בפנות היום זו המסע לדרכו ובכל תחנה ותחנה עומדים צפופים צבאות ישראל והרבי ניצב ונשקף בעד החלון ומניע בראשו לאות תודה וברכה לצבאות קודש, ורבים מאנ"ש והתמימים נכנסים לפניו ונוסעים יחד לוורשה.

מאז עלות השחר, יום ב' פרשת תרומה, מתקבצים ובאים אל בית הנתיבות בוורשה צבאות יהודים, רבנים ונכבדי העיר ובראשם אנ"ש ותלמידי הישיבה הקדושה "תומכי תמימים" בוורשה, ואך קרבה הרכבת לפני הקודש

נראו, קול ברוך הבא בשם ה' הועלה למרום וברכת שהחיינו שפתי כל תבטאנה ודמעת שמחת עינים תולנה, ולרוב ההמון עלתה להם לתלמידי הישיבה בעמל רב לפנות דרך מסילה אשר בה עבר הרבי וישב במרכבה ונסע ובא לחצר נאלעווקי 7 שם הוכן מקום לשבתו לימי היותו בוורשה.

העיר וורשה הומי' ואיש את רעהו יספר מגודל חשיבותו של הרבי וכי מסר נפשו הטהורה בעד עם ישראל ותורתו, ומשעה לשעה מתמלא החצר מצבאות יהודים לקבל שלום (המנהג כאן אצל חסידי פולין לקבל שלום מרבים) וכאשר הוגשו דברי בקשתם לרבי אמר שעייף הוא מהדרך וחלש, ומשעה 4 לעת ערב יקבל שלום. מתחילה סרב בזה הרבי ואמר לו אחד מאנ"ש שבעת המאסר — ל"ע — אמרו תהלים בבתי הכנסת והמדרש וענה הרבי: אם כך אינני רוצה להישאר בעל חוב, לגביהם הרי יש בכך משום ענין. ובסדר זה עברו שלשת הימים הראשונים, עד חצות היום ה' בחדרו באין איש עמדו ואין נכנסים למחיצתו, מחצות היום עד שעה שבע היו נכנסים אליו האדמו"רים והרבנים אשר באו לשאול בשלומו ומשעה שבע ה' מקבל שלום במשך שעות אחדות. אלפי יהודים עברו נכנסו ובאו לקבל שלום וכל אחד ואחד יצא שמח וטוב לב אשר זכה לראות את פני הקודש. בין הנכנסים ה' גם אחד מאנ"ש שרצה לשאול לעצת הרבי בענין מסויים, הרבי ענה לו שיכנס לאחר שבת והוסיף:

22/07/2018 8:44

— צריכים להתנהג כמו שחסידיים קשישים התנהגו, מקודם חסידות ולאחר מכן יחידות, והמשל לרגל קרושה, כשהיא חמימה היא גם דביקה ואילו כשהיא קרירה היא אמנם יותר עריבה אבל היא קרה ואיננה דביקה.

יום ה' ויום ו' ערב שבת לא קבל שום איש והי' לעצמו בחדרו. באותם ימים אמר: לומר חסידות אני יכול עשרים וארבע שעות ביום, אבל לומר חסידות כמו שאבי רצה — עלי להכין עצמי לכך.

זמן למאמר דא"ח הגבול לערב שבת אחרי עלות המנחה, והמקום נקבע לכך באולם הגדול של הישיבה, שעתיים לפני כניסת השבת כבר באים ומתקבצים חיל יהודים במלבושי שבת לאולם הישיבה לשמוע דא"ח וחצאי שעה לפני הדלקת הנרות בא הרבי לישיבה, נכנס לחדר בצד האולם אשר הוקם מראש. המון הנאספים מתרבים מרגע לרגע וכבר הגיע מספרם לאלפים, כותלי בית המדרש בזיעה מרתיחים, וקול דממה דקה ישמע, הרבי יצא מחדרו ונכנס לאולם הגדול, ישב ליד השלחן המוקף מארבע רוחותיו, תואר פני קדשו וההוד האלקי אשר עליו נסוך הפילו חרדה חרישית על כל הניצבים ועומדים וכולם בגיל ורעדה אונם נטויו' לכל הגה היוצא מפיו הקדוש. כשעתיים וחצי ארך המאמר ד"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. מאמר נפלא תורה תמימה משיבת נפש מושך אוזן ולב, ובאותן שעות נשכחו מהלב חוזה זהאי עלמא עד כי לא הרגיש אף אחד את הדוחק הרב והלחץ מכל עבר. לאתר מכן התפלל הציבור קבלת שבת ואנ"ש והתמימים בראשם התקבצו לחזור על המאמר ומלה למלה ענין לענין מצרפים כמסירתם ונתיתם.

מחזה נפלא כעין מה שהי' בארעא דליובאוויטש אשר חידש את החום ואהבת הקודש למלה המדויקת היוצאת מפי הרבי.

12707/2018nax

אחרי תפלת ערבית הלך הרבי לביתו בליווי אלפי ישראל אשר מילאו את החוצות והרחובות, ואלו לאלו ממללין: הראית את האדמו"ר מליובאוויטש. סעודת שבת ערך לעצמו. למחרת בבוקר נכנסו אליו כעשרה איש מאנשי לחזור את המאמר דא"ח ובטוב נופת ביאר וליבן ענין לענין. בחדר השני שבצדו התפללו תפלת שחרית ולקריאת התורה יצא הרבי מחדרו כשהוא עטוף בטליתו ושמע הקריאה מתוך החומש. למפטיר עלה הרבי, הקול הגיגון והתנועה ברכת התורה ומפטיר וקריאת ההפטורה דומות ממש לאלה של אביו הרבי מוהרש"ב. אחרי התפלה מרכין ראשו כנהוג לכל אחד ואחד בברכת שבתא טבא. גם את סעודת היום המשיך לעצמו וממוצאי שבת תרומה עד יום ה' פרשת תצוה הי' בכל ערב "יחידות" כארבע-חמש שעות וברוח קדשו משיב דבר ד' לכל אחד ואחד בשפה ברורה חד וחלק ונעימת קודש נפש נאנח ונדכה ינחם באמרות טהורות וברכות מאליפות, שש ושמה יוצא כל אחד מהיכל הקודש מהטוב אשר נפל בגורלו להיכנס לפני ולפנים ונכון לבו בטוח בצדיק גוזר והקב"ה מקיים. שעות היום מבקר עד ערב בשבוע זה הי' סדרן כמו בשבוע הקודם, עד חצות היום הי' בחדרו לעצמו ומחצות היום היו נכנסים אליו האדמו"רים והרבנים לשאול בשלומו, אסיפות שונות בעניני הכלל והדומה.

ביום ה' פרשת תצוה לעת ערב בא הרבי לבקר לראשונה את ישיבת תומכי תמימים שבורשה. בתחלה נכנס למשרד, התעניין בעבודת המשרד, ספרי החשבון, המכתבים הנכנסים והיוצאים, מי ומי תומכים בהחזקת הישיבה, בדק את ספר התלמידים מלפנים ומהיום ולאחר מכן צוה כי יתיצבו לפניו ראשי הישיבה, המשגיחים והמשפיעים כל אחד לבדו ואת כל אחד מהם שאל מאופן זמן לימודו, מספר תלמידיו מצבם בלימוד ובהנהגה. אחר כך נכנס למחלקה הראשונה כשהתלמידים מסובים כחצי גורן עגולה ובראשם הראש ישיבה, בהדרת קודש עמדו התלמידים, רמו הרבי בידו כי ימשיכו בלימודם והסתכל בפני כל אחד ואחד ושאל את ראש הישיבה להראות לו את הטובים והמעולים שבהם, בצאתו עמדו שנית וברכות מאליפות האציל הרבי למו. כך הלך ממחלקה למחלקה עד שהגיע לאבני שיש לאולם הגדול של הישיבה כשהוא ממולא מתלמידים מסולאים עוסקים בפלפול ובסברא מסובים ליד השלחנות מעבר מזה ומזה, עבר הרבי אנה ואנה עמד במזרח ופניו לעבר התלמידים, הסתכל בהם בעינים פקוחות ופניו הקדושים צהבו. אחר כך נגש אל המשגיח הראשי ואמר לו "רכוש עצמי יפה". בברכת שלום וברכה יצא ובא לו לקומה העליונה מקום הלינה ועבר בכל חדר וחדר מראשו לסופו, ואמר: מגיע להם — לתלמידים — הרבה יותר. לאחד מכן הלך לקומה התחתונה, מקום המטבח וחדר האוכל ולפני צאתו ברך ברכת שהחיינו וענו אחריו אמן, באותה הזדמנות אמר: הרי זה בנין עדי עד, אלא שזה בפנימיות ויעזור השי"ת שיהי' כך גם בחיצוניות, והביע את הכרת תודתו

הרבה לכל העוהרים והתומכים וברכות אבות קדושים האציל לנו בגשמיות ובהיחנות.

הביקור נמשך שעות ארוכות ובשובו הביתה אמר לאחד מאנ"ש כי ניוון מאוד ממרמא הישיבה הקדושה, אינכם יודעים — אמר — מה פעלתם, הייתי הרי מנהל פועל בתומכי תמימים ואילו הייתי מגיש לאבי מפעל כזה הייתי מקבל את הצטיינות.

אמר הביקור, נכנסו התלמידים אחד אחד ל"יחידות", כי כן צוה הרבי שלפני שיבקר את הישיבה לא יכנסו התלמידים אליו.

את יום ערב שבת הי' לעצמו ורצה גם להתפלל קבלת שבת לעצמו, אלא מכיון שהגיעו הרבה אורחים מאנ"ש נכנס אחד מאנ"ש אל הרבי ואמר, יהודים כבר לא ראו את הרבי במשך שלש עשרה שנה והם משתוקקים לרובם. הרי זו טענה — ענה הרבי ויצא להתפלל עם הציבור. סעודת הלילה ערך לעצמו. סדר יום שבת הי' כמו בשבת הקודמת. את סעודת היום ערך במעמד אנ"ש ובתוך הסעודה אמר דא"ח ד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק, ובזמרת קודש יצאה השבת והתפללו תפלת ערבית ואנ"ש והתמימים נקבצו לחזור על מאמר הדא"ח כמסירתו ונתינתו. במוצאי שבת הי' שוב "יחידות". למחרת יום א' פרשת תשא לא נכנסו לפניו ולא קבל שום איש, בתענית אסתר גם כן לא קבל איש ולעת ערב יצא לקרוא את המגילה. בליל פורים אחרי קריאת המגילה הוזמנו לסעודה מספר מסויים מאנ"ש שנקבע מראש והסעודה נמשכה עד אחרי חצות הלילה לפני קודש פי צדיק יתגה בעניני הסידות ובעבודה. למחרת בשעה שלש וחצי אחרי הצהרים בא הרבי לאולם הישיבה שם ערכו את סעודת פורים. מסביב לשולחנות ערוכים נסבו אנ"ש והתלמידים עומדים שורות מזה ומזה ומפי התלמידים נשמעו ניגוני הביד ערבים. דברי הרבי באותו מעמד כתובים עלי גליון. בשעה 2 אחרי חצות הלילה ברכו ברכת המזון והרבי נכנס למשרד להינפש מעט, קרא לאחד מאנ"ש במעמד ועד הישיבה ואמר לו: לא שיערתי כך את הישיבה במצב הכי נעלה כזה. הרי זו חתיכת עבודה של אבי...

בשושן פורים נסע הרבי לאטוואצק למעון דודו רבי משה אורנשטיין — חתנו של הרבי מהר"ש — וגם שם השיב לשואליו דבר ולשבת קודש פרשת תשא באו לשם אנ"ש ונבחרו תלמידי הישיבה. את סעודת שבת לילה ויום ערך במסיבת כל האורחים והשמיע עינים נפלאים מאירים כספירים, ובקול ניגון ושמחה של מצוה יצאה השבת. התפללו ערבית ובמוצאי שבת האריך את הדיבור עם אחד מאנ"ש בדבר הישיבה באמרו שבדעתו הקדושה לעשות למענה גדולת ונצורות. למחרת כל היום נכנסו ל"יחידות" כל אלה שעדיין לא הספיקו להכנס בורשה ובשעות הערב עזב את אטוואצק ובא לורשה. למחרת ביום שני קבל שוב אנשים ל"יחידות" במשך כמה שעות וכחצות הלילה נסע הרבי צלחה לבית הנתיבות, שם הרהיב אחד מאנ"ש ושאל את הרבי אם הוא שבע רצון מביקורו בורשה. ענה לו הרבי: אני

תודה לא"ל יתברך מאד שבע רצון מודשה, מאנ"ש ובראשם מהשישיבה. לאחד
מכן קרא לאחד התלמידים ונתן לו כסף שיערכו בישיבה בשבת קידושא
רבה. ובלזית ברכות יברכך וזמרה נעימה זו והרחיק המסע לעיר וילנה
שם שזזה עד אזר^{אוצר החכמה} שבת קודש.

תיאור ביקורו של הרבני בורשה, כפי שהובא בפרק זה, נרשם בשעתו על ידי
אחד האברכים שנכתו שם.

לזכות

שניאור זלמן בן אסתר
ווגתו חוה בת שרה ברכה
בנו יצחק מאיר בן חוה
בתו אסתר בת חוה
בנו נתן בן חוה
כלתו חנה רבקה בת רחל דוואשע
חתנו מנחם נחום בן גיטל
כלתו צבי מרים בת שיינא חוה
נכדו מנחם מענדל בן חנה רבקה
נכדתו שרה ברכה בת חנה רבקה
וב"ג יהושע בן עטא דבורה
נכדתו אסתר בת חנה רבקה
נכדו אברהם יהושע העשיל בן חנה רבקה
נכדו צבי הירש בן חנה רבקה
נכדתו נחמה דינה בת חנה רבקה
נכדו נתן בן חנה רבקה
נכדתו פריידא מלכה בת חנה רבקה
נכדו ישראל בן חנה רבקה
נכדתו גיטל בת חנה רבקה
נכדו שמואל בן חנה רבקה
נכדתו רבקה בת אסתר
ובעלה אהרן בן גיטל לאה
ובנם לוי יצחק
נכדתו שרה ברכה בת אסתר
ובעלה מנחם מענדל בן הארא רייזל
ובנם לוי יצחק
נכדתו מלכה בת אסתר
וב"ג אליעזר אלימלך בן אסתר רייזל
נכדתו חנה בת אסתר
נכדו אברהם יהושע העשיל בן אסתר
נכדו יוסף יצחק בן אסתר
נכדו נתן בן אסתר
נכדו שלמה בן אסתר
נכדתו רחל רייזל בת אסתר
נכדו שלום דובער בן אסתר
נכדו אברהם יהושע העשיל בן צבי מרים
נכדתו חנה בת צבי מרים
נכדו משה מרדכי בן צבי מרים
נכדתו אסתר בת צבי מרים
נכדתו דבורה לאה בת צבי מרים
נכדתו רבקה בת צבי מרים
נכדתו שטערנא שרה בת צבי מרים